Bibliotek 1800

Fruen på Wildfell Hall

Anne Brontë

Anne Brontë

Fruen på Wildfell Hall

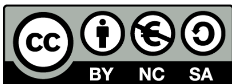
eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Copyright and conditions of use

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

Indledning

Til lord Halford, Esq.

Kære Halford!

Da vi var sammen sidste gang, meddelte De mig en udførlig og højst interessant fortælling om de mærkværdigste begivenheder i Deres liv før vort bekendtskab og opfordrede mig derpå til at besvare denne fortrolighed. Da jeg dengang ikke var i humør til at fortælle historier, afslog jeg det under det påskud, at jeg ikke havde noget at fortælle og lignende udflugter, der dog blev betragtet som ugyldige af Dem, for skønt De øjeblikkeligt ledede samtalen hen på en anden genstand, skete det dog samtidig med, at De satte en mine op som en mand, der rigtig nok ikke beklager sig, men alligevel føler sig dybt krænket, og Deres ansigt var formørket af en sky, der holdt til enden af vor samtale og måske er der endnu, for Deres breve har fra den tid udmærket sig ved en vis værdig, halvt melankolsk stivhed og tilbageholdenhed, der ville være i høj grad rørende, hvis min samvittighed beskyldte mig for at have fortjent den.

Skammer De Dem ikke, gamle dreng, og det oven i købet i Deres alder og efter at vi har kendt hinanden så længe og så nøje, og efter at jeg allerede har givet Dem så mange beviser på åbenhjertighed og fortrolighed, samt aldrig har bebrejdet Dem, at De var forholdsvis indesluttet

og tavs. Men deri stikker det sikkert. De er af naturen ikke meddelsom og troede, at De ved denne mærkværdige anledning – som De uden tvivl med højtidelige eder har erklæret at være den sidste af denne slags – har gjort store ting og givet et bevis uden lige på venskabelig fortrolighed – og De mente, at den ringeste gengæld, jeg kunne bevise Dem for en så uhyre tjenstagtighed, var den at følge Deres eksempel uden at betænke mig et øjeblik.

Nå, ja – jeg har hverken taget pennen i hånden for at gøre Dem bebrejdelser, eller for at forsvare mig, eller bede om forladelse for begåede synder, men for om muligt at holde Dem skadesløs for dem.

Det er en våd, regnfuld dag, familien er på besøg, jeg befinder mig alene i mit bibliotek og har gennemset visse gamle, støvede breve og papirer og tænkt tilbage på gamle tider, så at jeg fuldkommen befinder mig i den behørige sindsstemning til at underholde Dem med en historie fra gammel tid – og efter at jeg har taget mine halvt stegte fødder fra kaminen, rullet min stol hen til bordet og opsat de ovenstående linjer til min gamle, gnavne ven, er jeg i begreb med at give ham en skitse – nej – ikke en skitse – en fuldstændig og tro beretning om visse omstændigheder, med gensyn til den vigtigste begivenhed i mit liv (i det mindste før mit bekendtskab med Jack Halford), og når De har læst dette, da beskyld mig for utaknemmelighed og uvenskabelig tilbageholdenhed, hvis De tør.

Jeg ved, at De meget gerne hører lange historier fortælle, og lige så meget som min bedstemoder gør fordring på en

udførlig fremstilling af begivenhederne. Jeg vil derfor ikke spare på den slags, og de eneste grænser jeg vil rette mig efter, skal bestå i min egen tålmodighed og lyst.

Blandt de breve og papirer, om hvilke jeg talte, er en vis gammel, afbleget dagbog af mig selv, som jeg omtaler, for at forsikre Dem, at jeg ikke ene og alene stoler på min hukommelse – hvor stærk den end er – så at Deres lettroenhed ikke skal blive sat for meget på prøve, når De følger mig gennem de enkelte begivenheder i min fortælling.

Jeg begynder derfor med det første kapitel – for det bliver en fortælling i mange kapitler.

1. En opdagelse

De må vende tilbage med mig til efteråret i 1827.

Min fader var, som De ved, en velhavende landmand i grevskabet – – – og efter hans udtrykkelige ønske fulgte jeg ham i de samme simple fag, om just ikke meget gerne, for ærgerrigheden drev mig til noget højere, og forfængeligheden forsikrede mig, at jeg ved ikke at høre dens stemme begravede mine talenter og satte mit lys under en skæppe.

Min moder havde gjort sit bedste for at overtale mig til at tro, at jeg var i stand til noget stort, men min fader, der holdt ærgerrigheden for den sikreste vej til ruin, og forandring kun for et andet ord for undergang, ville ikke høre på en eneste af alle mine planer til at forbedre min og mine medmenneskers stilling. Han forsikrede mig, at alt dette ikke var andet end dårlighed og bad mig lige til sit sidste åndedrag at blive på den gode, gamle vej, følge hans skridt og hans faders før ham, og lade det være min eneste ærgerrighed at vandre ærlig gennem verden, hverken at se til højre eller venstre og at efterlade de faderlige agre til mine børn, i en mindst lige så blomstrende tilstand som den, i hvilken han overlod mig dem.

Nå – en ærlig, flittig landmand er et af de nyttigste medlemmer i det menneskelige samfund og når jeg benytter mine talenter til forbedring af mit gods og til at befordre agerdyrkningen i almindelighed, vil jeg derved ikke alene gavne de, der står i umiddelbar forbindelse med mig og er afhængige

af mig, men på en vis måde også menneskeheden i almindelighed.

Med disse og lignende tanker søgte jeg at trøste mig, da jeg en kold, fugtig og skyfuld aften i slutningen af oktober gik hjem fra marken.

Skinnet af en klar og rød ild gennem vinduet i dagligstuen bidrog dog mere til at opmuntre mit humør og dadle mine utaknemmelige beklagelser end alle vise tanker og gode beslutninger, hvortil jeg havde tvunget mit hoved – for De må betænke, at jeg dengang endnu var ung – først fireogtyve år gammel, og havde ej endnu fået det herredømme over min mund, som jeg nu besidder, hvor ringe det endog er.

Men jeg turde alligevel ikke løbe ind i denne lykkens havn, før jeg havde ombyttet mine smudsige støvler med rene sko og min grove *surtout* med en anstændig kjole og gjort mig præsentabel for et anstændigt selskab, for min moder var, på trods af al sin godhed, ualmindelig egen på visse punkter.

Da jeg gik op til mit værelse, kom på trappen en smuk, nittenårig pige, med en net, fyldig figur, veldannet ansigt, røde, blomstrende kinder, glinsende, tykke lokker og små muntre, brune øjne, mig i møde.

Jeg behøver ikke at sige Dem, at dette var min søster Rose. Jeg ved, at hun endnu er en smuk matrone og uden tvivl – i Deres øjne – endnu lige så elskværdig, som på den lykkelige dag, da De først så hende. Dengang anede jeg ikke, at hun få år efter skulle ægte en mand – som dengang var mig ganske ukendt, men bestemt til senere at blive en mere intim ven, end selv hun – til en mere fortrolig, end den ubændige syttenårige, der, da jeg kom ned i gangen, greb mig i kraven og næsten

havde kastet mig om og til løn for sin uforskammethed fik et dygtigt slag på panden, som den imidlertid ikke havde nogen egentlig skade af, da den for det første var tykkere end almindeligt, og for det andet var beskyttet af en rigelig skov af korte, rødlige hår, som min moder kaldte kastanjebrune.

Da vi trådte ind i værelset fandt vi den ærede dame siddende i sin lænestol ved kaminen og strikke, hvilket hun almindeligvis plejede at gøre, når hun ikke havde noget at bestille. Hun havde fejet arnen ren og sørget for en klartblussende ild til vor modtagelse, pigen havde nylig bragt tebakken ind og Rose tog sukkerskålen og tedåsen ud af skrinet af den mørktfarvede egetræsbuffet, der i værelsets milde dæmring glinsede som poleret ibenholt.

"Nå, der er I begge," råbte min moder, idet hun så om til os, dog uden at standse sine geskæftige fingre og skinnende pinde. "Nå, luk døren til og kom hen til ilden, mens Rose sørger for teen. I må sikkert være halvt forkomne af sult. Og fortæl mig så, hvad I har bestilt den hele dag. Jeg holder meget af at vide, hvad mine børn foretager sig."

"Jeg har redet det grå føl til – det var ingen let sag – ledet ompløjningen af den sidste hvedeager, for avlskarlen havde ikke så megen forstand, at han selv kunne gøre det – og udført en plan til at vande den dybe eng på en mere udstrakt og virksom måde."

"Du er en brav dreng! – Og Fergus, hvad har du gjort?"

"Udgravet en grævling!"

Og nu begyndte han en udførlig fortælling om sin jagt og de enkelte træk af tapperhed, som grævlingen og hundene havde lagt for dagen, ved hvilken lejlighed min moder lod, som em

hun hørte på ham med den største opmærksomhed og betragtede hans livlige ansigt med et forråd af moderlig beundring, der, som jeg fandt, aldeles ikke stod i forhold til genstanden derfor.

"Det er på tide, at du foretager dig noget andet," sagde jeg, så snart en øjeblikkelig pause i hans fortælling tillod mig at få et eneste ord indført.

"Hvad skal jeg tage mig for?" spurgt han, "min moder vil ikke lade mig gå til søs eller træde ind i armeen, og jeg har nu engang bestemt hos mig selv, at jeg ikke vil gøre andet, end så mange dumheder, at I til sidst vil være glade over at blive fri for mig på hvilken som helst betingelse."

Vor moder klappede beroligende hans stive, korte hår. Han brummede og forsøgte at sætte et mørkt ansigt op, og derpå satte vi os om bordet, idet vi adlød Roses tre gange gentagne opfordring.

"Nå, drik jeres te," sagde hun, "nu vil jeg sige jer, hvad jeg har bestilt. Jeg har været på besøg hos Wilsons; og det er uhyre skade, at du ikke gik med, Gilbert, for Eliza Millward var der."

"Nå, hvad er der med hende?"

"O, intet! Jeg har ikke i sinde at fortælle dig noget om hende – kun at hun er en net, amusant pige, når hun er i godt humør, og jeg vil slet ikke have noget imod, hvis du –"

"Stille, stille, mit kære barn, din broder tænker ikke på noget sådant," hviskede min moder og holdt fingeren advarende i vejret.

"Nå," fortsatte Rose, "jeg vil fortælle jer en vigtig nyhed, som jeg har hørt der – den hemmelighed har næsten bragt mig til at briste. – I ved, at det for en måned siden hed, at nogen var i

begreb med at leje Wildfell Hall – og tænk jer – nu har det allerede været beboet i mere end en uge – og vi har ikke vidst noget om det."

"Umuligt!" råbte min moder.

"Snak!" skreg Fergus.

"Det er virkelig således og det af en ung dame."

"Gode Gud, barn, huset er jo en ruin."

"Hun har ladet to-tre værelser sætte i beboelig stand og der lever hun ganske alene, bortset fra en gammel kone, der opvarter hende."

"Du kære Gud, det fordærver den hele historie –jeg håbede allerede, at hun var en heks," bemærkede Fergus, mens han skar sig et tommetykt stykke smørrebrød.

"Snak, Fergus!"

"Men er det ikke forunderligt, mama?"

"Forunderligt! Jeg kan næppe tro det."

"Men De kan tro det, for Jane Wilson har set hende. Hun har været derhenne med sin moder, der, så snart hun hørte, at der befandt sig en fremmed på egnen, naturligvis sad på ild og nåle, indtil de havde været der, og lokket så meget ud af hende, som de kunne. Hun hedder mrs. Graham og er klædt i sorg, ikke i enkesorg, men i halvsorg, og hun var ganske ung, sagde de – ikke over fem eller seksogtyve år, men så tilbageholdende – de forsøgte alt muligt for at komme efter, hvem hun var og hvor hun kom fra osv., men hverken mrs. Wilson med hendes hårdnakkede, impertinente, ligefremme spørgsmål, eller miss Wilson med hendes behændige manøvrer, var i stand til at få et eneste tilfredsstillende svar, eller blot lokke en eneste løselig bemærkning eller tilfældig ytring af hende, der var egnet til at

tilfredsstille deres nysgerrighed, eller at kaste en eneste lysstråle på damens historie, forhold eller familie. For øvrigt har hun opført sig meget høfligt imod dem, men det var også det hele, for de kunne meget tydeligt se, at det var hende kærere at sige "Farvel", end "Hvorledes befinder De Dem". – Men Eliza Millward siger, at hendes fader har i sinde snart at besøge hende, for at meddele hende nogle gejstlige råd, hvilke hun, som han frygter, trænger til, da hun, som bekendt, allerede i forrige uge flyttede ind, men alligevel ikke lod sig se i kirken, og hun – det vil sige Eliza – vil bede ham om at måtte gå med, og er overbevist om, at hun kan bringe noget ud af hende – du ved, Gilbert, at hun kan gøre alt, hvad hun vil – og vi burde ligeledes aflægge et besøg der, De ved jo, at høfligheden fordrer det."

"Naturligvis, mit kære barn. Det arme menneske, hvor ensomt hun må have det."

"Og skynd jer, og glem ikke at fortælle mig, hvor meget sukker hun kommer i sin te, og hvilke kapper og forklæder hun bærer, og hvad der ellers angår hende, for jeg ved ikke, hvorledes jeg skal leve, før jeg ved det," sagde Fergus med et yderst alvorligt ansigt.

Men hvis han havde ventet, at hans ord skulle blive optaget som et mesterstykke af en vittighed, da mislykkedes dette aldeles for ham, for intet menneske lo. Men han lod sig ikke bringe ud af sin fatning derved, for da han havde taget en mundfuld smørrebrød til sig og netop ville synke en slurk te, greb det komiske ved sagen ham med en så uimodståelig magt, at han måtte springe op fra bordet og næsten kvalt styrte ud af værelset, og en minut senere i haven blev hørt skrigende i frygtelig smerte.

Hvad mig angår, da var jeg sulten og lod mig nøje med tavs at demolere teen med skinke og smørrebrød, mens min moder og søster blev ved at tale sammen om den hemmelighedsfulde dames kendte eller ukendte omstændigheder, og hendes sandsynlige eller usandsynlige historie. Men jeg må tilstå, at jeg efter det ulykkelige tilfælde med min broder førte koppen et par gange til munden, men måtte sætte den ned igen, uden at turde vove at smage indholdet af det, for ikke at skade min værdighed ved en lignende eksplosion.

Den næste dag skyndte min moder og Rose sig med at hilse på den skønne eneboerske, og kom kun lidt klogere tilbage, end de var gået, selv om min moder erklærede, at hun ikke beklagede denne tur, da hun, om hun ikke havde vundet noget stort for sig, dog smigrede sig med at have gjort noget, der var bedre, for hun havde nemlig givet nogle nyttige råd, der formodentlig ikke ville være aldeles spildte, da mrs. Graham, skønt hun kun talte meget lidt og var noget indtaget af sig selv, dog syntes at være i stand til at tænke nøjere over tingene. Hun kunne ikke begribe, hvor det arme menneske havde tilbragt hele sit liv, eftersom hun lagde en sørgelig uvidenhed i visse ting for dagen og ikke engang havde forstand til at skamme sig over det.

"På hvilke punkter, moder?" spurgte jeg.

"I husholdningssager og alle små køkkendelikatesser og deslige ting, med hvilke en hver dame bør være fortrolig, hvad enten det nu er nødvendigt, at hun gør praktisk brug af sine kundskaber eller ikke. Jeg har imidlertid givet hende nogle nyttige meddelelser og forskellige udmærkede køkkenrecepter, hvis værd hun øjensynlig ikke kunne bedømme, for hun bad

mig, at jeg ikke skulle gøre mig nogen ulejlighed, da hun levede stille og simpelt og næppe kom til at bringe dem i anvendelse."

"Det gør intet, mit kære barn," sagde jeg, "ethvert respektabelt fruentimmer bør vide det og for øvrigt er De vel alene nu for tiden, men vil vist ikke altid blive det. De har været gift og vil sandsynligvis – jeg kunne næsten sige bestemt – gifte Dem igen. 'Deri tager De fejl,' sagde hun næsten stolt, 'jeg er overbevist om, at jeg aldrig gør det.' Men jeg sagde hende, at jeg vidste det bedre."

"Sandsynlig en romantisk ung enke," sagde jeg, "der er taget derhen for at tilbringe sine dage i ensomheden og for i stilhed at begræde den kære hensovede, men det vil ikke vare længe."

"Nej, det tror jeg heller ikke," bemærkede Rose, "for hun syntes ikke at være så forfærdelig utrøstelig, og hun er ualmindelig smuk – eller rettere indtagende – du må se hende, Gilbert, du vil kalde hende en fuldkommen skønhed, selv om du ikke vil være i stand til at opdage nogen lighed mellem hende og Eliza Millward."

"Hm, jeg kan forestille mig langt smukkere ansigter end Elizas, om just ikke yndigere. Hun har rigtignok kun meget ringe fordring på fuldkommenhed, men jeg påstår, at hun ville være mindre interessant, hvis hun var mere fuldkommen."

"Du foretrækker altså hendes fejl for andre folks fuldkommenheder?"

"Meget rigtigt – det tilstedeværende selskab er naturligvis bestandig undtaget."

"O, kære Gilbert, hvilken dumhed du fremkommer med. Jeg ved, at du slet ikke mener det, det er udenfor al tvivl," sagde min moder, idet hun rejste sig; og under det påskud, at hun

havde husholdningsforretninger, trippede hun ud af værelset, for at undgå det svar, der allerede vibrerede på min tunge.

Herpå lyksaliggjorde Rose mig med videre udførligheder over mrs. Graham, hendes udvortes, hendes manerer og klædedragt – kort sagt, alt lige til møblerne i det værelse, hun beboede, blev udviklet for mig med en større klarhed og udførlighed, end jeg havde lyst til at høre, men da jeg just ikke var nogen opmærksom tilhører, kan jeg ikke gengive beskrivelsen, selv om jeg ville.

Den næste dag var en lørdag og om søndagen udtømte alt sig i formodninger om, hvorvidt den skønne ubekendte ville følge præstens forestillinger og besøge kirken eller ikke.

Jeg må tilstå, at jeg selv med nogen interesse så hen mod den til Wildfell Hall hørende gamle familieloge, hvor de falmede, karmoisinrøde puder og overtræk ikke var blevet benyttet i så mange år eller fornyet, og på de mørke våbener, der med deres gravagtige kanter af falmet sort stof så mørkt ned fra murene.

Og der så jeg en høj, sortklædt skikkelse med en fornem holdning. Hendes ansigt var vendt lige mod mig, og i det befandt sig et vist noget, der, engang set, indbød mig til atter at se derhen. Hendes hår var kulsort og faldt ned i lange, silkeagtige krøller, der dengang endnu var noget usædvanligt, men altid er graciøst og sirligt. Hendes teint var ren og bleg, hendes øjne kunne jeg ikke se, for de var fæstet på bønnebogen og skjult af hendes lange sorte øjenhår, men øjenbrynene var udtryksfulde og smukt afgrænsede, panden høj og intellektuel, næsen en fuldkommen ørnenæse og trækkene i almindelighed ulastelige – kun syntes hun at være lidt indfalden om øjnene og kinderne, og kæberne var, omend skønt formede, dog noget for

smalle, lidt for fast sammenpressede og havde noget, der, som jeg tænkte, just ikke vidnede om et elskværdigt sind, og jeg sagde i mit hjerte:

"Jeg vil hellere beundre Dem fra det fjerne, skønne dame, end bo i et hus med Dem."

I dette øjeblik slog hun tilfældigvis sine øjne op og de mødte mine. Jeg vendte ikke mit blik bort og hun fæstede igen sit på sin bog, men med et øjeblikkeligt, ubeskriveligt udtryk af rolig foragt, der var ualmindelig opirrende for mig.

"Hun holder mig for en uforskammet nar," tænkte jeg, "hm, hun skulle snart komme til at forandre sin anskuelse, hvis jeg holdt det for umagen værd."

Men derpå faldt det mig pludselig ind, at dette var meget upassende tanker i et Guds hus og at min opførsel aldeles ikke var således, som den burde. Men før jeg igen henvendte min opmærksomhed på gudstjenesten, lod jeg mine øjne svæve omkring i kirken, for at se, om nogen havde bemærket mig – men nej – alle, der ikke så ned i deres bønnebøger, så hen på den fremmede dame, deriblandt også min gode moder og søster og mrs. Wilson sammen med hendes datter, og selv Eliza Millward så fra sine øjenkroge hemmeligt hen til genstanden for den almindelige opmærksomhed, derpå så hun til mig, smilte lidt og rødmede – så undselig ned i sin bønnebog og bestræbte sig for at bringe sit ansigt i orden.

Der syndede jeg allerede igen, og denne gang blev jeg gjort opmærksom på det ved et pludseligt ribbensstød af min næsvise broders albue. For øjeblikket kunne jeg kun hævne denne fornærmelse ved, at jeg satte min fod på hans tæer, og opsatte den videre hævn til vi var kommet hjem fra kirken.

"Nå, Halford, før jeg ender dette brev, vil jeg sige Dem, hvem Eliza Millward var. Hun var præstens yngste datter og en ret indtagende pige, som jeg ikke var lidet bevågen – og hun vidste det, skønt jeg aldrig havde tilladt mig nogen direkte erklæring og heller ikke havde nogen bestemt hensigt om at ville gøre det, da min moder, der påstod, at der i tyve mile omkreds ikke fandtes en eneste, der var god nok for mig, ikke kunne udholde den tanke, at jeg tog den lille ubetydelige skabning til kone, der foruden de talrige egenskaber, der gjorde hende uduelig til dette formål, ikke engang ejede tyve pund.

Elizas figur var rank og fyldig, hendes ansigt lille og næsten lige så rundt som min søsters – en teint, der lignede dennes, men finere og ikke så overordentlig blomstrende – næsen lidt opstående – – træk i almindelighed uregelmæssige. I det hele taget var hun snarere yndig end smuk, men hendes øjne, denne mærkværdige del af hendes ansigt, må jeg ikke glemme, for deri lå hendes fortrinligste tiltrækningskraft, i det mindste hvad det ydre angår – de var lange og smalle, øjestenene sorte eller af en meget mørk brun farve, udtrykket afvekslende og altid foranderligt, men altid enten overnaturligt – jeg havde nær sagt *diabolisk* – skælmsk eller uimodståelig fortryllende – ofte begge dele. Hendes stemme var blid og barnlig, hendes fjed lette og lydløse som kattens, og hendes hele væsen for det meste ligesom en smuk, overgiven killings, der snart er nysgerrig, snart skælmsk, snart frygtsom, snart ydmyg, alt efter omstændighederne.

Hendes søster Mary var flere år ældre, flere tommer højere og af en stærkere, grovere bygning – en hæslig, stille, forstandig pige, der tålmodigt havde plejet sin moder under dennes sidste

lange, snigende sygdom og fra den tid indtil det nuværende øjeblik familiens husholderske og askepot.

Hendes fader stolede på hende og agtede hende højt, alle hunde, katte, børn og fattige elskede og holdt af hende og alle andre forsømte og ringeagtede hende.

Hans Højærværdighed mr. Michael Millward selv var en lang, firskåren, gammelagtig mand, der satte en bredskygget, bagtil ophæftet hat over sit brede, firkantede, massive ansigt, havde en tyk spadserestok i hånden og stak sine endnu kraftige ben i knæbenklæder og gamacher, eller ved højtidelige lejligheder i sorte silkestrømper.

Han var en mand af faste grundsætninger, stærke fordomme og regelmæssige vaner. Han tålte ingen modstand, i hvilken skikkelse den end viste sig, og handlede efter den faste overbevisning, at hans anskuelser altid var de rigtige og at den, der afveg derfra, enten måtte være mageløst uvidende eller forsætligt blind.

Fra barndommen havde jeg altid været vant til at betragte ham med en ærefrygtsfuld rædsel, som jeg først for kort tid siden havde overvundet, for skønt han viste en faderlig godhed mod velopdragne børn, var han dog en streng tilhænger af disciplinen og havde ofte hårdt straffet vore ungdommelige og små synder, og når han besøgte vore forældre måtte vi altid træde frem for ham og fremsige vor katekismus, eller deklamere *Hvad gør den lille flittige Bi* eller en anden hymne, eller måtte – hvad der var det værste – lade os udspørge om hans sidste tekst og hans prædiken, som vi aldrig kunne huske.

Undertiden dadlede endog den gode mand min moder, fordi hun var for eftergivende mod sine sønner og udtømte sig ved

sådanne lejligheder i hentydninger til den gamle Eli, eller David og Absalon, hvilket i særdeleshed krænkede hende meget, og hvor højt hun end ærede ham og alle hans ord, hørte jeg hende dog engang sige:

"Jeg ville ønske, at han selv havde en søn, han ville da ikke være så beredvillig til bestandig at give andre folk råd – han ville da få at vide, hvad det betyder, når man skal holde et par drenge til orden."

Han havde en priselig omhyggelighed for sin legemlige sundhed – stod tidligt op og gik tidlig til sengs, tog regelmæssigt en spadseretur før frokosten, var ualmindelig egen i henseende til varme og tørre klæder, havde aldrig holdt en prædiken uden i forvejen at have nydt et råt æg, endskønt han var begavet med gode lunger og en kraftig stemme, og var i almindelighed, i henseende til, hvad han spiste og drak, yderst egen, om just ikke afholdende, og havde en ganske ejendommelig diæt, idet han højligt foragtede te og deslige tynde sager og derimod tog øl, flæsk og æg, skinke, røget kød og andre kraftige spiser i benyttelse, der stod i et godt forhold til hans fordøjelsesorganer, hvorfor han påstod, at de var gode og sunde for en hver, ivrigt anbefalede dem til svagelige, syge eller hvem, der led af ufordøjelighed og derpå sagde, når de ikke havde den lovede nytte af han recepter, at det kun kom af, at de ikke var vedblevet længe nok med det, og, når de beklagede sig over ubehagelige følger af denne kost, forsikrede dem, at det ikke var andet end indbildning.

Jeg vil kun ganske kort berøre to andre personer, som jeg har omtalt, og derpå ende dette lange brev.

Disse er mrs. Wilson og hendes datter.

Den første var enke efter en velhavende godsejer, en snæverhjertet, sladderagtig, gammel kone, hvis karakter ikke fortjener nogen beskrivelse. Hun havde to sønner: Robert, en rå, bondeagtig landmand, og Richard, en undselig, flittig, ung mand, der med præstens bistand studerede de klassiske sprog og forberedte sig til universitetet, for senere at træde ind i kirken.

Deres søster Jane var en ung dame, i besiddelse af noget talent, men en endnu højene grad af ærgerrighed. Hun havde i følge sit eget ønske nydt en ordentlig kostskoleopdragelse, der var fornemmere end den, noget som helst medlem af familien havde nydt før hende. Polituren havde hun godt modtaget, havde fået højst elegante manerer, ganske tabt sin provinsdialekt og kunne rose sig af større kundskaber end præstens døtre.

Man holdt hende desuden for en skønhed, men hun kunne alligevel ikke et eneste øjeblik regne mig blandt sine beundrere. Hun var omtrent seksogtyve år gammel, temmelig lang og meget smækker, hendes hår var hverken kastanjebrunt eller blond, men af en højst udtalt grel, klar rød farve. Hendes teint var påfaldende hvid og brillant, hendes hoved lille, halsen lang, hagen godt formet, men meget kort, læberne smalle og røde, øjnene lysebrune, gennemtrængende og skarpe, men aldeles manglende følelse og poesi. Hun havde haft eller kunne have haft en mængde friere af hendes stand, men hun viste dem alle foragteligt tilbage, for hendes fine smag kunne kun finde behag i en gentleman og hendes ærgerrighed kun finde sig tilfreds med en rig mand. Der fandtes en gentleman, som i den senere tid viste hende en temmelig påfaldende opmærksomhed, og på

hvis hjerte, navn og formue hun, som man hviskede, havde alvorlige hensigter.

Dette var mr. Lawrence, den unge godsejer, hvis familie tidligere havde beboet Wildfell Hall, men som for en femten år siden havde forladt det for at bebo et mere moderne og bekvemt hus i et nærliggende sogn.

Nå, Halford, nu tager jeg afsked med Dem for denne gang. Dette er den første afbetaling på min gæld. Sig mig, om møntsorten behager Dem og jeg skal da sende Dem det øvrige efter samme prøve. Men vil De hellere blive min kreditor, end fylde Deres børs med så ubehjælpelige tunge mønter, så sig mig det kun rent ud og jeg vil tilgive Deres slette smag og gerne beholde skatten for mig selv.

Bestandig Deres

Gilbert Markham.

2. En sammenkomst

Med megen glæde bemærker jeg, min højtærede ven, at Deres misfornøjelses skyer har fordelt sig. De lader atter Deres ansigts sol skinne, ønsker fortsættelsen af min historie og De skal få den uden videre omsvøb.

Jeg tror, at den af mig sidst omtalte dag var den sidste søndag i oktober 1827. Den følgende tirsdag var jeg gået ud med min hund og mit gevær for at opsøge sådant vildt, som fandtes på Linden-Cars gebet, men da jeg slet ikke opdagede noget, vendte jeg mine våben mod falkene og kragerne, hvis røverier, efter hvad jeg troede, havde berøvet mig et bedre bytte.

I dette øjemed forlod jeg de mere besøgte egne, skovdalene, kornmarkerne og engene, og besteg den stejle bakke ved Wildfell, den vildeste og højeste egn i vort naboskab, hvor, når man kommer højere op, hækkene så vel som træerne bliver tynde og forkrøblede, og de førstnævnte viger tilbage for de rå stenmure, der til dels er overtrukket med efeu og mos, de sidste for lærke- og fyrretræer eller ensomme slåen. De ujævne og stenede, for ploven aldeles utilgængelige marker var for det meste bestemt til græsning for får og kornkvæg, jorden var let og mager – hist og her tittede grå klippestykker frem under de mosbevoksede ophøjninger. Under murene voksede tyttebær og hedeurter, levninger af en endnu vildere tilstand, og i mange indhegninger havde siv og ukrudt tilkæmpet sig overherredømmet over den sparsomme græssvær – men det var ikke min ejendom.

Næsten på spidsen af højen og omtrent en mil fra Linden-Car stod Wildfell Hall, en af mørke, grå sten opbygget, ældgammel bygning fra dronning Elisabeths tid – ærværdig og malerisk nok at se til, men uden tvivl kold og mørk nok at bebo, med dens tykke stenvindueskarme og små runde vinduesruder, dens af tidens tand gnavede lufthuller og dens alt for ensomme, alt for ubeskyttede stilling – kun beskyttet mod vind og blæst af en gruppe fyrretræer, der var halvt udgåede af stormen, og så lige så mørke og uhyggelige ud, som hall'en selv.

Bag huset lå nogle nøgne marker og derefter kom den brune lyngdækkede top af højen. Foran den, omgivet af stenmure og tilgængelig ved en jerngitterport, hvis sidemure var forsynede med store grå granitkugler, lige som dem, der pyntede taget og gavlene – var en have, engang besat med sådanne hårdføre planter og blomster, der bedst kunne trives der, og træer, som gartnerens saks kunne give de former, han helst syntes om – men som nu, efter at den ugravet og ubeskåret i så mange år var blevet overladt til ukrudt og græs, frost og vind, regn og tørke, havde et i sandhed ejendommeligt udseende.

Af de tætte, grønne ligustervægge, der havde begrænset hovedgangen, var de to tredjedele tørrede hen og de øvrige vokset ud over alle fornuftige grænser. Den gamle buksbomsvane, som sad ved siden af skrabejernet, havde mistet halsen og halvdelen af kroppen, laurbærtårnet i midten af haven, den gigantiske kriger, der stod på den ene side af indgangen og den på den anden side stående løve var udvokset i så fantastiske skikkelser, at de ikke lignede nogen som helst anden ting i himlen eller på jorden, i vandet eller under jorden, men for min unge fantasi antog et spøgelsesagtigt udseende,

der harmonerede fortræffeligt med de spøgelsesagtige legender og dunkle sagn, som vor gamle amme havde fortalt os om spøgelseshallen og dens afdøde beboere.

Det var lykkedes mig at skyde en falk og to krager, da jeg så bygningen, hvorefter jeg opgav at gøre videre bytte og slentrede derhen, for at betragte det gamle hus og se, hvilke forandringer den ny beboerinde havde frembragt.

Jeg ville ikke gå lige til hen forsiden og se ind ad døren; jeg blev stående ved havemuren og så nøje efter, men opdagede ingen forandring med undtagelse af den ene fløj, hvor de sønderbrudte ruder og det forfaldne tag øjensynlig var blevet udbedret og en tynd røgsøjle fra kaminen hvirvlede i vejret.

Mens jeg stod således, lænet til mit gevær og fordybet i drømmerier, og så op til de mørke gavle, idet jeg vævede et slør af kapriciøse fantasier, i hvilke gamle erindringer og den skønne unge eneboerske, der nu befandt sig indenfor disse mure, havde lige store andele, hørte jeg en let knagen og knistren i haven, og da jeg så hen til den kant, hvorfra lyden kom, så jeg en lille hånd hæve sig over muren. Den holdt sig fast ved den øverste sten og derpå kom en anden lille hånd, for at holde sig fastere, og derpå en lille, hvid pande, omgivet af brune lokker, et par mørkeblå øjne og den øverste del af en lille bitte næse, hvid som elfenben.

Øjnene bemærkede ikke mig, men funklede af glæde, da de så Sancho, min smukke sorte og hvide hønsehund, der sprang om på marken med næsen mod jorden. Den lille skabning hævede sit hoved og kaldte højt på hunden. Det godmodige dyr blev stående, så op og logrede med halen, men kom ikke nærmere. Barnet – en lille, omtrent femårig dreng – klatrede

op på muren og kaldte flere gange, men syntes, da han fandt at det ikke hjalp noget, at bestemme sig til, ligesom Muhamed, at gå til bjerget, siden bjerget ikke ville komme til ham. Han forsøgte på at klatre ned, men hans kjole kom til at hænge fast i et gammelt kirsebærtræ, som voksede ved siden af og hvis krumt sammenslyngede grene strakte sig over muren.

Han forsøgte at rive sig løs, hans fod gled – men nåede ikke jorden – træet holdt ham i luften. En stille kamp fandt sted og derpå lød et gennemtrængende skrig; men i samme øjeblik havde jeg kastet mit gevær i græsset og grebet den lille dreng i mine arme.

Jeg tørrede hans øjne med hans kjole, sagde ham, at han ikke fejlede noget og kaldte på Sancho for at berolige ham. Han lagde netop sin lille hånd på hundens hals og begyndte at smile gennem sine tårer, da jeg bag mig hørte en knirken af jernporten og en raslen af kvindelige klæder, og så mrs. Graham med udækket hals og de sorte lokker svajende for vinden, styrte hen imod mig.

"Giv mig barnet!"

Hun sagde dette med en stemme, der ikke var højere end en hvisken, men med en frygtelig heftighed; greb drengen, rev ham fra mig, som om min berøring var forpestende, og stod derpå, med hans hånd fast i sin og den anden på hans skulder, og hæftede sine store, klare øjne på mig, bleg, åndeløs og skælvende af bevægelse.

"Jeg har ikke gjort barnet nogen fortræd," sagde jeg, idet jeg ikke vidste, om jeg skulle være forbavset eller vred. "Han styrtede ned fra muren der, og jeg var så heldig at gribe ham,

mens han hang med hovedet ned fra træet, og derved forhindre hvem ved hvilken katastrofe."

"Jeg beder om forladelse, sir," stammede hun, idet hun pludselig beroligede sig – fornuftens lys syntes at gennembryde hendes tilslørede ånd og en let rødme dækkede hendes kinder. "Jeg kendte Dem ikke og jeg tænkte –"

Hun standsede for at kysse barnet og slyngede ømt sin arm om dets hals.

"De tænkte sikkert, at jeg havde i sinde at stjæle Deres søn."

Hun klappede hans hoved med et halv forlegent smil og svarede:

"Jeg vidste ikke, at han havde forsøgt på at klatre over muren. – Jeg tror at have den fornøjelse at tale med mr. Markham," tilføjede hun noget abrupt.

Jeg bukkede, men tillod mig at spørge, hvorfra hun kendte mig.

"Deres søster har sammen med mrs. Markham besøgt mig for nogle dage siden."

"Er ligheden da så påfaldende?" spurgte jeg noget forbavset og ikke så smigrende berørt af denne idé, som jeg måske burde være.

"Jeg troede at finde nogen lighed om øjnene og i ansigtsfarven," svarede hun, idet hun noget tvivlende betragtede mit ansigt, "og jeg tror at have set Dem i kirken i søndags."

Jeg smilede. I dette smil eller i de erindringer, som det vækkede, måtte ligge noget meget ubehageligt for hende, for hun fik pludselig igen det stolte, iskolde ansigt, der i så uhyre grad havde tirret min fordærvede natur i kirken. Det var et

udtryk af afvisende foragt, der viste sig så let og uden i fjerneste måde at vansire et eneste træk, at det, så længe det befandt sig der, syntes at være hendes ansigts naturlige udtryk, og var mig så meget ærgerligere, da jeg ikke kunne holde det for affekteret.

"God morgen, mr. Markham," sagde hun og trak sig sammen med barnet tilbage i haven, uden at henvende et eneste ord eller fæste et eneste blik på mig. Og jeg vendte vred og utilfreds hjem – hvorfor, er jeg næppe i stand til at sige Dem – og jeg vil derfor heller ikke forsøge derpå.

Jeg blev kun så længe, som jeg behøvede for at sætte gevær og krudthorn fra mig og give en af folkene nogle fornødne anvisninger, og begav mig derpå til præstens hus for at vederkvæge mig og berolige mit oprørte sind ved Eliza Millwards selskab og underholdning.

Jeg fandt hende som sædvanlig beskæftiget med at brodere (den galskab med at brodere med udenlandsk sefyrgarn var dengang endnu ikke kommet i brug), mens hendes søster sad i kaminkrogen med katten på skødet og stoppede en mængde strømper.

"Mary, Mary, læg dem til side," sagde Eliza hurtigt, da jeg trådte ind i værelset.

"Gud bevares!" var det flegmatiske svar, og mit komme forhindrede forsættelsen af diskussionen.

"De træffer det ret uheldigt, mr. Markham," bemærkede den yngre søster med et af hendes skælmske sideblikke, "papa er netop gået ud i dette øjeblik og vil næppe komme tilbage den første time."

"Det gør intet. Jeg kan vel nok tilbringe et par minutter hos hans døtre, hvis de vil tillade mig det," sagde jeg, idet jeg satte

en stol til ilden og satte mig på den uden først at vente på en indbydelse.

"Ja, hvis De vil være meget god og underholdende, så har vi ikke noget imod det."

"Jeg beder om ubetinget tilladelse, for jeg kommer ikke for at bringe, men for at finde adspredelse," svarede jeg.

Jeg fandt det imidlertid passende at gøre nogle små anstrengelser for at vise mig behagelig for mit selskab, og var, som det syntes, heldig med dette, for miss Eliza havde aldrig fundet sig i bedre humør.

Vi syntes gensidigt at finde behag i hinanden og vedligeholdt en munter og oplivende, om just ikke meget dybsindig samtale. Det var kun lidet bedre end en tête-à-tête, for miss Millward åbnede kun sine læber for at berigtige en ubetænksom påstand eller en overdreven ytring af hendes søster, og en gang for at opfordre hende til at tage garnnøglet op, der var trillet ind under bordet. Men det gjorde jeg for hende, som det naturligvis sømmede sig.

"Jeg takker Dem, mr. Markham," sagde hun, da jeg rakte hende det, "jeg ville selv have taget det op, men jeg nænnede ikke at forstyrre katten."

"O, kære Mary, dette vil ikke undskylde dig i mr. Markhams øjne," sagde Eliza, "han hader sikkert kattene lige så meget som gamle jomfruer. Det gør jo alle mænd, ikke sandt, mr. Markham?"

"Jeg tror, det er naturligt for vort uelskværdige køn at hade disse skabninger," svarede jeg, "for damerne ødsler så mange kærtegn på dem."

"Gud velsigne de søde, små skabninger," råbte hun i et udbrud af entusiasme, idet hun pludseligt vendte sig om og dækkede dyret med en strøm af kys.

"Lad den være, Eliza," sagde miss Millward noget misfornøjet, idet hun utålmodigt skubbede hende til siden.

Imidlertid var det på tide, at jeg gik; jeg måtte ile, så meget jeg end ville, men ville alligevel komme for sent til teen; og min moder var orden og punktligheden selv.

Det var øjensynligt, at min smukke veninde ikke gerne tog afsked med mig. Jeg trykkede ømt hendes lille hånd og hun belønnede mig med hendes blideste blikke og mest fortryllende smil.

Jeg gik meget lykkelig hjem og mit hjerte strømmede over af selvbehag og kærlighed til Eliza.

3. En kontrovers

To dage efter aflagde mrs. Graham et besøg på Linden-Car, mod al Roses forventning, der havde den ide, at Wildfell Halls hemmelighedsfulde beboerinde aldeles ville tilsidesætte det civiliserede livs almindelige pligter, i hvilken anskuelse hun blev understøttet af familien Wilsons, der påstod, at hverken deres besøg eller Millwards var blevet besvaret.

Men nu blev grunden til denne efterladenhedssynd oplyst, om just ikke ganske til Roses tilfredshed.

Mrs. Graham havde medbragt sin søn, og da min moder tilkendegav sin forundring over, at han kunne gå så langt, svarede hun:

"Det er en lang vej for ham, men jeg måtte enten tage ham med eller ganske have undladt dette besøg, for jeg lader ham aldrig være alene – og jeg bedt Dem om, mr. Markham, at undskylde mig hos Millwards og mrs. Wilson, når De ser dem igen, da jeg frygter for, at jeg må nægte mig den fornøjelse at besøge dem, indtil min lille Arthur er i stand til at ledsage mig."

"Men De har jo en pige," sagde Rose, "kan De ikke lade ham være hos hende?"

"Hun har sine egne beskæftigelser at passe og er desuden for gammel til at løbe efter et barn, og han er for munter til bestandig at opholde sig hos et aldrende fruentimmer."

"Men De lod ham dog blive hjemme, mens De var i kirke."

"Ja, en gang, men jeg ville heller ikke have gjort det under nogen anden betingelse, og håber, at jeg for fremtiden kan

indrette det således, at jeg enten tager ham med eller selv bliver hjemme."

"Er han da så uartig?" spurgte min moder ualmindelig forfærdet.

"Nej," svarede damen med et mørkt smil og klappede sin søns krøllede år, mens han sad på en lille skammel ved hendes fødder, "men han er min eneste skat, og jeg hans eneste ven, så vi vil ikke gerne skilles fra hinanden."

"Men, mit kære barn, det kalder jeg at forkæle," sagde min frimodige moder. "De skulle gøre Dem umage for at undertrykke denne overdrevne ømhed og derved frelse Deres søn fra ødelæggelse og Dem selv fra at blive leet ud."

"Ødelæggelse, mrs. Markham?"

"Ja, barnet bliver fejlopdraget. – Selv i hans alder skulle han ikke bestandig hænge ved sin moders forklædebånd, han skulle lære at skamme sig ved det."

"Mrs. Markham, jeg beder Dem om ikke at om tale deslige ting, i det mindste i hans nærværelse. Jeg håber, at min søn aldrig vil skamme sig ved sin moders kærlighed," sagde mrs. Graham med en energi, der satte selskabet i forbavselse.

Min moder søgte at berolige hende ved en erklæring, men hun syntes at være af den mening, at der allerede nu var sagt nok om denne genstand, og førte kort efter samtalen hen på noget andet.

"Netop som jeg tænkte," sagde jeg til mig selv, "denne dames sind er ikke af de blideste, trods hendes yndige blege ansigt og den pande, på hvilken eftertanke og lidelser synes at have trykket sit stempel."

Jeg var hele tiden blevet siddende ved et bord ved den anden side af værelset, tilsyneladende fordybet i at læse et nummer af Landbrugstidende, som jeg tilfældigvis havde for mig ved hendes ankomst. Jeg havde, da hun trådte ind, blot gjort en kompliment for ikke at vise mig overdreven høflig, og fortsat min tidligere beskæftigelse.

Men efter en kort tid bemærkede jeg dog, at nogen nærmede sig med lette, men langsomme og forsigtige skridt. Det var den lille Arthur, der uimodståelig følte sig tiltrukket af den ved mine fødder liggende hund Sancho.

Da jeg så op, så jeg ham stå omtrent to skridt fra mig og længselsfuldt betragte hunden med sine klare, blå øjne, men han blev stående på samme sted, ikke af frygt for dyret, men af en ængstelig utilbøjelighed til at nærme sig dens herre.

Nogen opmuntring fra min side bevægede ham imidlertid til at komme nærmere. Han var vel frygtsom, men ikke vranten. Samme øjeblik knælede han på tæppet og havde slynget sine arme om Sanchos hals og et par øjeblik efter sad den lille dreng på mit skød og betragtede nysgerrigt de forskellige afbildninger af heste, køer, svin og mønsterhuse, der netop fandtes i det hæfte, som lå foran mig.

Tid efter anden så jeg hen til hans moder, for at se, hvorledes dette ny venskab behagede hende, og bemærkede på det urolige udtryk i hendes øjne, at den stilling, i hvilken hendes barn befandt sig, af en eller anden grund var hende ubehagelig.

"Arthur," sagde hun endelig, "kom her, du forstyrrer mr. Markham, han vil læse."

"Ikke i mindste måde, mrs. Graham, jeg beder Dem, lad ham blive. Jeg underholder mig lige så godt som han," indvendte jeg.

Alligevel betydede hun ham med hånd og øje, at han skulle komme hen til hendes side.

"Nej, moder," sagde barnet, "lad mig først se billederne, så skal jeg komme og fortælle dig, hvad det er."

"Næste mandag, den 5. november, vil vi have et lille selskab," sagde min moder, "og jeg håber, at De ikke vil afslå at tage del i det, mrs. Graham. De kan jo tage Deres lille med, vi vil vel nok være i stand til at more han, og da kan De selv gøre Millward og Wilson Deres undskyldning, for de vil sandsynligvis også være her."

"Jeg takker Dem, men jeg går aldrig i selskab."

"O, det vil kun blive en familiehistorie – vi går tidligt til sengs, og der kommer ikke andre end Millwards og Wilsons, af hvilke De allerede kender de fleste, og mr. Lawrence, Deres godsherre, som De dog skulle lære at kende."

"Jeg kender ham allerede lidt, men De må undskylde mig for denne gang, for aftenerne er allerede mørke og fugtige, og jeg frygter, at Arthur er for svag til ustraffet at udsætte sig for det. Vi må opsætte at benytte Deres gæstfrihed til dagene blive længere og nætterne varmere."

På et vink af min moder bragte Rose nu en vinflaske med glas og kager fra skabet under egebuffeten og præsenterede gæsterne forfriskningerne. De nød begge noget kage, men trods husmoderens gæstfri forsøg på at pånøde dem vinen, afslog de det dog. I særdeleshed trak Arthur sig ligesom forfærdet og grebet af ækelhed tilbage for den røde nektar og ville græde, da man blev ved at nøde ham.

"Det er intet, Arthur," sagde hans moder, "mrs. Markham tror, at det vil gøre dig godt, da du er blevet træt af den lange

vej, men hun vil ikke tvinge dig til at drikke den, og det behøves heller ikke. Han afskyr endog synet af vinen," tilføjede hun, "og lugten af den gør ham næsten syg. Når han var upasselig har jeg undertiden givet ham nogen vin eller svag cognac i vand som medicin, og i øvrigt gjort alt, hvad der stod i min magt, for at bringe ham til at hade det."

Alle lo, med undtagelse af den unge enke og hendes søn.

"Nå, mrs. Graham," sagde min moder, idet hun tørrede tårerne, som latteren havde presset ud af hendes klare, blå øjne, "nå, De sætter mig i forbavselse. Jeg har virkelig troet, at De besad mere forstand – det arme barn vil blive en skrantning, hvis De bliver ved således."

"Jeg holder det for et fortræffeligt system," sagde mrs. Graham med urokkelig alvor. "Herved håber jeg i det mindste at frelse ham fra en nedværdigende last – jeg ville ønske, at jeg kunne gøre tiltrækningskraften til en hver anden last lige så uskadelig for ham."

"Men De vil aldrig gøre ham dydig på den måde," sagde jeg. "Hvori består dyden, mrs. Graham? – ligger den deri, at man er beredt og i stand til at modstå fristelsen, eller deri, at man ikke har nogen fristelse at modstå? Er den en stærk mand, der overvinder store hindringer og udretter forbavsende gerninger, omend ved stor legemsanstrengelse og med fare for senere at føle træthed, eller den der sidder den hele dag på sin stol og ikke har andet at gøre, end rage op i ilden og føre sin føde til munden? – Hvis De vil, at Deres søn skal vandre gennem verden med ære, så må De ikke søge at rydde stenene af vejen for ham, men lære ham at gå fast hen over dem; ikke bestræbe

Dem for at føre ham ved hånden, men lade ham lære at gå sin vej alene."

"Jeg vil føre ham ved hånden, mr. Markham, indtil han har kraft nok til at gå alene, rydde så mange sten bort for ham, som det er mig muligt, og lære ham at undgå de øvrige, eller, som De siger, at gå fast over dem, for selv om jeg har gjort alt, hvad jeg formår i denne henseende, vil der dog bestandig være nok tilbage til at lægge beslag på al den smidighed, fasthed og forsigtighed, som han vil være i besiddelse af. – Det er godt nok at tale om ædel modstand og dydens prøvelser, men vis De mig for hver halvtreds eller fem hundrede mænd, der er bukket under for fristelsen, blot en eneste, der har været dydig nok til at stå imod. Og hvorfor skulle jeg antage, at min søn vil være en undtagelse fra tusinde og ikke hellere forberede mig på det værste, og antage, at han vil blive som sin – som de øvrige mennesker, hvis jeg ikke bærer omsorg for at forhindre det?"

"De taler højst smigrende for os alle," bemærkede jeg.

"Om *Dem*, aldeles ikke. Jeg taler om de, jeg kender – og når jeg ser, hvorledes hele menneskeslægten – med få sjældne undtagelser – vandrer vaklende hen ad livets vej, synker i enhver grøft og støder benene itu mod enhver hindring, der ligger på dets vej, skulle jeg da ikke anvende alle de midler, der står i min magt for at skaffe ham en jævnere og mere sikker vej?"

"Jo, men det sikreste middel dertil vil være, om muligt at styrke ham *mod* fristelsen, ikke rydde den af hans vej."

"Jeg vil gøre begge dele, mr. Markham. Gud ved, at han vil blive bestormet nok af fristelser, såvel indre som ydre, om jeg end gør alt, hvad jeg kan, for at gøre disse laster så

uindbydende for ham, som de virkelig i sig selv er. Jeg har rigtig nok kun været udsat for ganske få fristelser til det, som verden kalder laster, men dog erfaret mange fristelser og prøvelser, der ved mange anledninger har udfordret mere påpassenhed og modstandsevne, end jeg hidtil har været i stand til at opbyde mod den – og dette, tror jeg, ville de fleste anerkende, der er vant til at tænke efter og ønske at kæmpe mod deres medfødte fordærvelse."

"Ja," sagde min moder, der kun halvt forstod, hvad hun hentydede til, "men De må ikke bedømme en dreng efter Dem selv. Og, min kære mrs. Graham, lad mig i tide advare Dem for denne fordærvelige vildfarelse, som jeg kan kalde den, selv at overtage drengens opdragelse. – De kan, selv om De er talentfuld og godt undervist i nogle fag, holde Dem for at være denne opgave voksen, men er det virkelig ikke, og De kan tro mig, at De, hvis De bliver ved med det, bitterligt vil komme til at fortryde, når ulykken er sket."

"Jeg skulle vel altså sende ham i skole, for at han der skulle lære at foragte sin moders autoritet og kærlighed?" sagde damen med et noget bittert smil.

"O *nej!* Men hvis De vil have, at en dreng skal foragte sin moder, så må De beholde ham hjemme og tilbringe Deres hele liv med at forkæle ham og slavisk tilfredsstille hans dårskaber og luner."

"Deri er jeg fuldkommen enig med Dem, mrs. Markham, men intet kan være længere fjernet fra mine grundsætninger og min handlemåde, end en sådan forbrydersk svaghed som dette."

"Nuvel, men De behandler ham som en pige, De vil berøve ham modet og gøre en jomfru af ham – det vil De virkelig, mrs. Graham, hvad Deres mening end er. Men jeg må foranledige mr. Millward til at tale med Dem om det – han vil forklare Dem følgerne, han vil soleklart vise Dem dette og sige Dem, hvad De skal gøre, og så videre – og jeg tvivler ikke om, at han vil være i stand til at overbevise Dem på et minut."

"Det er unødvendigt at gøre præsten ulejlighed," sagde mrs. Graham med et blik på mig – jeg må vel have smilet over min gode moders ubegrænsede tillid til denne værdige herre – "Mr. Markham her holder sin overbevisningsevne for at være i det mindste lige med mr. Millwards. Hvis jeg ikke lader mig overbevise af ham, lader jeg mig ikke overbevise, om så nogen stod op fra de døde, vil han vel sige. – Nå, mr. Markham, da De påstår, at en dreng ikke skal beskyttes mod det onde, men udsendes for at kæmpe derimod alene og uden bistand; at han ikke skal lære at undgå livets snarer, men dristigt styrte mod dem eller over dem, ligesom det kan træffe sig – snarere opsøge faren, end undgå den og nære sin dyd af fristelsen –"

"Jeg beder om forladelse, fordi jeg afbryder Dem, mrs. Graham, men De går for vidt. Jeg har endnu ikke sagt, at man skal lære en dreng at styrte sig i livets snarer eller med vilje selv opsøge fristelsen for at vise sin dyd ved overvindelsen af den, jeg siger kun, at det er bedre at bevæbne og styrke Deres helt, end at afvæbne og svække fjenden, og hvis De vil opelske et egetræ i et drivhus, pleje det omhyggeligt dag og nat og beskytte det for ethvert vindpust, da kan De ikke vente, at det vil blive et kraftigt træ som det, der er opvokset udenfor på

bjergskråningen, udsat for elementernes indvirkning og ikke engang beskyttet mod stormens magt."

"Indrømmet – men vil De også sige det samme med hensyn til en pige?"

"Nej, aldeles ikke."

"Nej, De vil lade hende opdrage ømt og forsigtigt, som en drivhusplante – lære hende at slutte sig til andre, at lade sig lede og understøtte; og De vil så meget som muligt vogte hende endog for den blotte kundskab om det onde. Men vil De være så god at sige mig, hvorfor De gør denne forskel? Tror De måske, at han ikke *har* nogen dyd?"

"Jo, naturligvis."

"Nuvel, men De påstår, at dyden kun bliver fremkaldt ved fristelse, og De tror, at et fruentimmer så lidt som muligt bør udsættes for fristelse og så lidt som muligt gøres bekendt med lasten eller nogen anden genstand, der kommer den nær – De må altså enten holde hende for væsentlig fordærvet eller så svag, at hun ikke kan modstå fristelsen, at om hun end er ren og uskyldig, så længe hun forbliver i uvidenhed og tvang, må det at lære hende, hvorledes man synder, være det samme som at gøre hende til synderinde, og at jo større hendes kundskab er, jo videre hendes frihed strækker sig, desto dybere vil hendes slethed blive, mens derimod det ædlere køn har en medfødt tilbøjelighed til dyd og bliver beskyttet af en større styrke, der kun udvikler sig så meget mere ved prøvelser og farer."

"Himlen bevare mig fra at tænke således," afbrød jeg hende.

"Nuvel, så tænker De da, at de *begge* er svage og tilbøjelige til vildfarelser, men at den ringeste skygge af urent styrter en kvinde i fordærvelse, mens mandens karakter, ved noget

praktisk bekendtskab med forbudte ting, bliver styrket og forskønnet og hans opdragelse fuldkommengjort. En sådan erfaring vil for ham – for at bruge et trivielt billede – være som stormen for egetræet, der, om den end river bladene af og knækker de mindre grene, dog gør den fastere i sine rødder og hærder og fortætter dens tråde. De fordrer, at vore sønner skal prøve alt ved egen erfaring, mens vore døtre ikke engang skal drage fordel af andres erfaring. *Jeg* ønskede derimod, at begge skulle høste en sådan fordel af andres erfaring og en højere magts lærdomme, at de i forvejen kunne undgå det onde og vælge det gode og ikke behøver noget eksperimentalbevis, for at komme til erkendelse om det urigtige ved overtrædelsen. Jeg ville ikke sende en stakkels pige ud i verden, ubevæbnet mod sine fjender og uvidende om de snarer, der ligger på hendes vej, men ligeså lidet ville jeg bevogte og beskytte hende, indtil hun, berøvet al selvagtelse og al selvtillid, ville have magt og vilje til at bevogte og beskytte sig selv, og hvad min søn angår, da ville jeg – hvis jeg troede, at han voksede op til det De kalder en verdensmand, der har *'set livet'* og draget nytte af sin erfaring, selv om han til sidst drog den fordel af det, at han blev til et nyttigt og agtet medlem af det borgerlige samfund – hellere have, at han døde i morgen! Ja tusinde gange hellere!" gentog hun alvorligt, idet hun trykkede sin yndling til sig og med inderlig kærlighed kyssede hans pande. Han havde allerede forladt sin nye ven og stået nogen tid ved moderens knæ, set op i hendes ansigt og med tavs forundring hørt på hendes for ham uforståelige ord.

"Nå, damerne må altid have det sidste ord," sagde jeg, da jeg bemærkede at hun rejste sig og tog afsked med min moder.

"De må tale så meget, De vil – kun kan jeg ikke blive for at høre Dem."

"Således går det altid. De hører kun så meget af et stridsspørgsmåls grunde, som De selv vil, og det øvrige kan gerne uden videre slås hen i vejr og vind."

"Hvis De ønsker at tale noget mere om denne genstand," svarede hun, idet hun gav Rose hånden, "så må De en dag besøge mig med Deres søster, og jeg skal da med al den tålmodighed, De kan ønske, høre på alt, hvad De kan sige mig desangående. Det vil være mig kærere at høre Deres forelæsning, end præstens, og det fordi det ville gøre mig mindre ondt ved slutningen af prædikenen, at sige, at jeg alligevel beholder den samme mening, som ved dens begyndelse – hvilket efter min overbevisning vil være tilfældet med begge de to logikere."

"Naturligvis," svarede jeg, bestemt på at være lige så udfordrende som hun, "for når en dame nedlader sig til at høre på grunde, der er mod hendes anskuelser, er hun altid i forvejen bestemt på at gøre dem modstand, kun at høre med sit legemlige øre og at holde de åndelige organer fast tilstoppede endog mod de stærkeste argumenter."

"God morgen, mr. Markham," sagde min skønne modstanderinde med et medlidende smil; derpå gjorde hun, uden at værdige mig noget videre svar, en let kompliment for mig og skulle til at gå.

Men hendes søn holdt hende med barnlig næsvished tilbage, idet han råbte:

"Moder, du har jo ikke givet mr. Markham hånden."

Hun vendte sig smilende om og rakte mig sin hånd. Jeg gav hende et ondskabsfuldt tryk, for jeg var ærgerlig over den uret, som hun havde bevist mig fra det første øjeblik af vort bekendtskab. Uden at kende noget til min sande karakter og mine grundsætninger var hun øjensynlig indtaget mod mig, og syntes kun at være betænkt på at vise mig, at hendes anskuelser, hvad mig angik, stod i enhver henseende under de, jeg selv nærede om mig.

Jeg var pirrelig af naturen, ellers ville jeg ikke have ærgret mig således. Måske var jeg også blevet noget forvænt af min moder og søster og nogle andre damer af mit bekendtskab, og dog var jeg ingen nar, det er jeg fuldkommen overbevist om, enten *De* er det eller ikke.

4. Selskabet

Vort selskab den 5. november løb meget godt af, trods mrs. Grahams vægring ved at forherlige det med sin nærværelse. Det var endog sandsynligt, at hvis hun havde været der, ville der have hersket mindre hjertelighed, frihed og munterhed blandt os end nu.

Min moder var som sædvanlig munter og snaksom, fuld af livlighed og godmodighed og fejlede kun ved sine alt for overdrevne bestræbelser for at gøre det behageligt for sine gæster, ved hvilken lejlighed hun i henseende til spise og drikke, at sidde ved den blussende ild eller konversere, når de hellere havde lyst til at tie, tvang flere af dem til at gøre, hvad de ikke havde lyst til.

Alligevel fandt de dem ret godt i det hele, da de alle var i det bedste humør.

Mr. Millward udbredte sig om vigtige læresætninger og pedantiske løjer, ordrige anekdoter og orakelmæssige prædikener til det hele selskabs opbyggelse i almindelighed, og til den beundrende mrs. Markhams, den høflige mr. Lawrences, den satte Mary Millwards, den stille Richard Wilsons og den hjemmebagte Robert som opmærksomme tilhørere i særdeleshed.

Mrs. Wilson var mere glimrende end nogen sinde før med sit budget af friske nyheder og gamle skandaler, som hun lod følge efter hinanden med trivielle spørgsmål, bemærkninger og ofte gentagne iagttagelser, og – som det syntes – ene til det øjemed,

ikke at lade sine utrættelige taleorganer have mindste øjebliks ro. Nu havde hun medbragt sit strikketøj, og det lod til, at hendes tunge havde indgået et væddemål med hendes fingre, om hvem der kunne overgå hinanden i hurtig og uafladelig bevægelse.

Hendes datter Jane var naturligvis så graciøs og elegant, så vittig og forførerisk som muligt, for hun ville fordunkle alle damerne og fortrylle alle herrerne samt i særdeleshed fængsle og besejre mr. Lawrence. De små kunster, hvormed hun tilsigtede hans erobring, var for fine og umærkelige til at tildrage sig min opmærksomhed, men det forekom mig, som om hun havde en vis fin affektation af superioritet og en ubehagelig selvtillid ved sig, der tilintetgjorde alle hendes fortrin, og da hun var gået, forklarede Rose mig alle hendes forskellige blikke, ord og handlinger med en blanding af skarpsindighed og bitterhed, der vækkede min forundring såvel over damernes kunstgreb som over min søsters skarpsindighed og fremkaldte det spørgsmål i mit indre, om hun ikke også havde et øje på squiren.

De behøver ikke at bekymre Dem om dette, Halford, for det var ikke tilfældet.

Richard Wilson, Janes yngre broder, sad i en krog, som det lod til godmodig, men tavs og frygtsom, med det ønske at undgå at blive bemærket, men beredt på selv at høre og bemærke, og skønt han var noget ude af sit element, ville han dog på sin stille vis have været lykkelig nok, hvis min moder kun havde ladet ham være ubemærket.

Men i hendes misforståede godmodighed forfulgte hun ham med sin opmærksomhed, og i den tanke, at han var for

frygtsom til selv af tage fat, pånødte hun ham alle slags spiser, og ved en mængde spørgsmål og bemærkninger, ved hvilke hun forgæves søgte at drage ham ind i samtalen, tvang hun ham til at råbe sine ordknappe svar tværs over værelset.

Rose fortale mig, at han ikke ville have lykkeliggjort os med sit selskab, hvis det ikke havde været hans søster Jane meget magtpåliggende at vise mr. Lawrence, at hun i det mindste havde en mere gentlemanagtig og dannet broder end Robert, og derfor havde anvendt alt muligt for at bevæge ham. Hun bestræbte sig meget for at holde dette agtværdige individ fjernt fra os; han påstod derimod, at han ikke indså, hvorfor han ikke lige så godt som de bedste af os, kunne tale et ord med Markham og den gamle dame – min moder var virkelig endnu ikke så gammel – og den smukke miss Rose og præsten, og han havde fuldkommen ret. Han talte derfor med min moder og Rose om ligegyldige ting, diskuterede med præsten om kommunesager, med mig om agerdyrkningsanliggender og om politik med os begge.

Mary Millward var ligeledes tavs og blev ikke plaget så meget af grusom godhed som Richard Wilson, fordi hun havde en vis kort, bestemt måde hvorpå hun svarede og afslog, og snarere blev holdt for gnaven end frygtsom.

Hvorledes det end forholdt sig, udbredte hun just ikke megen fornøjelse i selskabet, men syntes heller ikke at holde meget af det. Eliza fortalte mig, at hun kun var kommet, fordi hendes fader havde forlangt det, da han havde sat sig i hovedet, at hun alt for udelukkende beskæftigede sig med husholdningen og derfor tilsidesatte de for hendes alder og køn passende uskyldige glæder og adspredelser. Mig forekom hun i

det hele taget at være i godt humør. Et par gange blev hun bragt til at le ved en vittighed eller munterhed fra en eller anden blandt os, og da bemærkede jeg, at hendes øje søgte den lige foran os siddende Richard Wilson. Da han fortsatte sine studier under hendes faders vejledning, havde hun, trods begges tilbageholdne vaner, noget kendskab til ham og jeg kan tænke, at der fandt en udveksling af tanker sted mellem dem.

Min Eliza var over al beskrivelse yndig, koket uden affektation og øjensynlig besjælet af det ønske at fængsle min opmærksomhed i højere grad end hele det øvrige selskabs. Hendes henrykkelse over at have mig i nærheden, når jeg sad eller stod ved siden af hende, hviskede hende i øret eller trykkede hendes hånd i dansen var tydelig at læse i hende blussende ansigt og bølgende barm, hvor meget hun end søgte at skjule dette ved skælmske ord og gebærder. Men jeg gør bedre i at tie om disse ting, for hvis jeg nu roser mig ad dem, må jeg måske senere rødme derover.

Vi vil derfor fortsætte med de forskellige individer i vort selskab:

Rose var ligefrem og naturlig, som altid, og fuld af munterhed og livslyst.

Fergus var næsvis og absurd, men hans næsvished og dårskab bragte andre til at le, om det just ikke hævede ham i deres agtelse.

Og til sidst – for jeg udelader mig selv – mr. Lawrence: en gentleman, venlig mod alle og høflig mod præsten og damerne, især hans værtinde, hendes datter og miss Wilson – det vildledte menneske; han havde ikke den gode smag at foretrække Eliza Millward.

Mr. Lawrence og jeg stod i temmelig fortroligt bekendtskab. Han havde et meget tilbageholdende væsen og forlod kun sjældent sit afsidesliggende fødested, hvor han efter sin faders død havde levet i ensom pragt. Han havde derfor hverken haft lejlighed eller lyst til at gøre mange bekendtskaber, og af alle, som han havde kendt, var jeg – efter resultatet at dømme – den efter hans smag behageligste omgangsven. Jeg kunne ganske godt lide manden, men han var for kold, sky og indesluttet til at få min hjertelige sympati. Han beundrede hos andre åbenhjertighed og et frimodigt væsen, når det var aldeles uden råhed, men kunne ikke selv tilegne sig disse egenskaber. Hans overordentlige tilbageholdenhed i henseende til alle hans egne anliggender var i grunden ærgerlig og afkølende nok, men jeg tilgav den, i den overbevisning, at den mindre hidrørte fra stolthed og mangel på fortrolighed til sine venner, end af en vis sygelig følelse af delikatesse og en ejendommelig skyhed, som han meget godt kendte, men som han ikke besad energi nok til at besejre. Hans hjerte lignede en mimose, der vel i solens skin åbner sig et øjeblik, men ved den mindste berøring med fingeren eller det svageste vindpust ruller sig sammen og trækker sig tilbage i sig selv.

I det hele taget bestod vort fortrolige forhold snarere i, at vi gensidigt foretrak hinanden for vor øvrige omgang, end i et dybt, inderligt venskab, som det der efter den tid har udviklet sig mellem Dem, Halford, og mig, hvilket jeg, uagtet det undertiden er noget djærvt, ikke kan sammenligne ved noget bedre, end en gammel kjole af ulasteligt stof, men bekvem facon, der har sluttet sig til dens figur, der bærer den, og som han kan bruge som han vil, uden at plages af frygt for at

fordærve den – mens mr. Lawrences lignede en ny kjole, hvis udseende vel er ret net og fin, men hvis albuer er så snævre, at man må frygte, at syningen ved armens fri bevægelse vil springe, og har en så glat, fin overflade, at man tager i betænkning at udsætte den endog kun for en eneste regndråbe.

Kort efter gæsternes ankomst omtalte min moder miss Graham, beklagede at hun ikke var der og forklarede Millwards og Wilsons, hvilke grunde hun havde givet for sin forsømmelighed i at besvare deres besøg, og håbede, at disse ville undskylde hende, da hun sikkert ikke havde haft tilsigtet nogen uhøflighed og ville glæde sig ved at se dem hos sig til enhver tid.

"Men hun er en højst besynderlig dame, mr. Lawrence," tilføjede hun, "vi ved ikke, hvad vi skulle gøre af hende – men De vil sikkert kunne fortælle os noget nærmere om hende, for De er jo hendes godsherre – og hun sagde, at hun kendte Dem lidt."

Alles øjne fæstede sig på mr. Lawrence. Det forekom mig, at han så unødvendig forvirret ud, da man således påberåbte sig ham.

"Jeg, mrs. Markham," sagde han, "De tager fejl! Jeg ved ikke – det vil sige – jeg har rigtig nok set hende, men er den sidste person, som De kan henvende Dem til for at få oplysning om mrs. Graham."

Derpå vendte han sig øjeblikkelig til Rose og bad hende om at glæde selskabet med en sang eller et stykke på klaveret.

"Nej," sagde hun, "det må De bede miss Wilson om, der fordunkler os i sang og alle i musik."

Miss Wilson fremførte sine indvendinger imod dette.

"*Hun* skal såmænd nok synge," bemærkede Fergus, "hvis De, mr. Lawrence, vil love at stå hos hende og vende noderne."

"Det vil jeg gøre med største fornøjelse, miss Wilson. Tillader De mig at ledsage Dem til klaveret?"

Hun strakte sin lange hals i vejret og smilede, og lod sig føre af ham hen til instrumentet, hvor hun spillede det ene stykke efter det andet, mens han tålmodigt stod med den ene hånd på hendes stoleryg og vendte nodebladene med den anden. Han var måske lige så henrykt over hendes spil, som hun selv. Det var på sin måde meget smukt, men jeg kan ikke sige, at det bevægede mig meget. Der var færdighed og glimmer, men kun lidt følelse.

Imidlertid var vi endnu ikke færdige med mrs. Graham.

"Jeg drikker ingen vin, mrs. Markham," sagde Millward, da glassene kom, "jeg vil hellere drikke noget af Deres hjemmebryggede øl. Jeg foretrækker Deres øl for alt andet."

Smigret af denne kompliment trak min moder i klokken, og snart kom et porcelænskrus af vor bedste øl og blev sat for den højærværdige herre, der så godt forstod at påskønne dets egenskaber.

"Nå, det er det rette," råbte han, idet han behændigt skænkede en lang strøm fra kruset i glasset, så at det frembragte en mængde skum, uden at spilde en eneste dråbe, og efter at han et eneste øjeblik havde holdt det for lyset, tog han en dygtig slurk, smaskede derpå med læberne, åndede dybt og fyldte atter sit glas, ved hvilken lejlighed min moder betragtede ham med den største tilfredshed.

"Der findes intet bedre end dette, mrs. Markham," sagde han, "jeg bliver derved, at intet kan sammenlignes med Deres øl."

"Jeg glæder mig virkelig over, at det behager Dem, sir, jeg har selv opsigt med brygningen, lige så vel som med smør og ostetilberedelsen – jeg holder meget af at alt bliver gjort godt."

"Meget rigtigt, mrs. Markham."

"Men, mr. Millward, De holder det dog ikke for *urigtigt*, tid efter anden at nyde noget vin eller brændevin?" spurgte min moder, idet hun rakte et dampende bæger fyldt med vin og vand til mrs. Wilson, der påstod, at vinen lå hende tungt i maven, mens hendes søn Robert i samme øjeblik fyldte sig et temmelig stort glas af den samme drik.

"Aldeles ikke," svarede oraklet med et jupiteragtigt nik. "Disse ting er Guds velsignelse, når vi kun gør det rette brug af dem."

"Men mrs. Graham tænker ikke således. Nu skal De høre, hvad hun sagde for nylig til os – men jeg har også sagt hende min mening, det kan jeg sige Dem."

Derpå glædede min moder selskabet med en udførlig fremstilling af de forvirrede ideer og den besynderlige opførsel hos denne dame med hensyn til den foreliggende genstand, og endte med:

"Nå, finder De ikke, at det er urigtigt?"

"Urigtigt," gentog præsten med mere end sædvanlig salvelse, "syndigt vil jeg kalde det – syndigt – hun gør ikke alene barnet til en nar, men foragter også Forsynets gaver og lærer det at træde dem under fode."

Derpå gik han dybere ind på denne genstand og forklarede på det udførligste, hvor dårlig og ugudelig en sådan handlemåde var.

Min moder hørte på ham med den største ærbødighed og selv mrs. Wilson bragte det så vidt, at lade sin tunge hvile et

øjeblik og tavs høre til, mens hun med velbehag nød sin gingrog.

Mr. Lawrence sad med albuerne støttet på bordet, legede skødesløst med sit halvt tømte vinglas, og smilede hemmeligt hen for sig.

"Men tror De ikke, mr. Millward," mente han, da denne endelig havde endt sin prædiken, "at når et barn af naturen er tilbøjelig til umådelighed – til eksempel efter sine forældre eller bedsteforældre – så er nogle forsigtighedsregler rådelige."

(Man mente i almindelighed, at mr. Lawrences fader havde forkortet sit liv ved umådelighed.)

"Nogle forsigtighedsregler vel, men mådeholdenhed er ét og afholdenhed noget andet."

"Men jeg har hørt, at mådeholdenhed næsten er umulig, og når afholdenhed er et onde – som mange betvivler – så kan ingen nægte, at umådelighed er et endnu større. – Mange forældre forbyder aldeles deres børn at berøre berusende drikke, men forældrenes magt kan ikke vare bestandigt. Børnene er af naturen tilbøjelige til at længes efter det forbudne og et barn vil i et sådant tilfælde højst sandsynlig være meget nysgerrigt efter at smage det og prøve dets virkninger, der bliver så ofte rost og nydt af andre, men som er det strengt forbudt, en nysgerrighed, der sædvanligvis bliver tilfredsstillet ved den første lejlighed, og når tvangen én gang er brudt, kan alvorlige følger fremstå af det. Jeg udgiver mig ikke for nogen kender i deslige ting, men det forekommer mig, som om mrs. Grahams af Dem, mrs. Markham, beskrevne forsøg, hvor ualmindeligt det end er, dog ikke mangler sine fordele, for her vil De finde, at fristelsen ganske er betaget barnet – det har

ingen nysgerrighed, intet hemmeligt ønske, er så kendt med tillokkende drikkevarer, som det nogen sinde kan ønske og disse indgyder det ækelhed uden at det har lidt noget af dets virkninger."

"Og er det rigtigt, sir? – Har jeg ikke bevist Dem, hvor urigtigt, – hvor meget det er i modstrid med den hellige skrift og fornuften, når man lærer et barn at betragte Forsynets gaver med foragt og ækelhed i stedet for at benytte det rigtigt."

"De betragter da også opium som en Forsynets gave, sir," svarede mr. Lawrence smilende, "og dog må De tilstå, at de fleste af os ville gøre vel i at afholde sig endog fra den mest mådeholdne nydelse af det, men," tilføjede han, "jeg ønsker ikke, at De vil tage min lignelse alt for strengt og tømmer til tegn derpå mit glas."

"Og nyder formodentlig et til, mr. Lawrence," sagde min moder, idet hun skød flasken hen til ham.

Han afslog det høfligt, rykkede sin stol noget fra bordet, bøjede sig tilbage til mig – jeg sad i baggrunden på sofaen ved siden af Eliza Millward – og spurgte mig let henkastet, om jeg kendte mrs. Graham.

"Jeg har et par gange set og talt med hende," svarede jeg.

"Hvad er Deres mening om hende?"

"Jeg kan ikke sige, at hun behager mig meget, hun har et skønt – jeg skulle snarere sige, fornemt og interessant ydre, men aldeles ikke noget elskværdigt; hun forekommer mig at være en dame, der har stærke fordomme og følger dem gennem tykt og tyndt, ved hvilken lejlighed hun søger at vende og dreje alt i overensstemmelse med hendes forudfattede meninger, hun er for hård, for skarp, for bitter for min smag."

Han svarede ikke, men så ned og bed sig i kæberne, kort efter stod han op og nærmede sig miss Wilson, af hvem han, som det syntes, følte sig lige så meget tiltrukket som tilbagestødt af mig. Den gang lagde jeg kun lidt mærke dertil, men senere erindrede jeg mig dette og andre småting af lignende natur, da – men jeg vil ikke foregribe min fortælling.

Vi endte aftenen med en lille dans, som vor gode præst ikke fandt det for en synd at overvære, skønt en af landsbymusikanterne var blevet lejet til at ledsage vore evolutioner med sin violin.

Mary Millward vægrede sig imidlertid hårdnakket ved at tage del deri og Richard Wilson gjorde det samme, skønt min moder alvorligt opfordrede ham og endog tilbød sig at være hans dansepartner.

Men det gik meget godt også uden dem. Med en eneste kvadrille til kontradans og adskillige anglaiser holdt vi temmelig længe ud, og endelig råbte jeg til vor musikus, at han skulle spille en vals og ville, fulgt af Lawrence med Jane Wilson og Fergus med Rose, netop begynde at hvirvle om med Eliza i denne skønne dans, da mr. Millward blandede sig i det og sagde:

"Nej, nej, det tillader jeg ikke. – Kom, det er på tiden at gå hjem."

"Ak nej, papa," bad Eliza.

"Høj tid, min datter – høj tid! Vær mådeholden i alle ting, det er mit system."

Men for at hævne mig fulgte jeg Eliza ned i den svagt oplyste forstue, hvor jeg, under påskud af at give hende sjalet om, desværre må kende mig skyldig i at have røvet et kys fra hende

bag hendes faders ryg, mens han viklede hals og hage ind i et uhyre uldent sjal. Men ak, da jeg vendte mig om, stod min moder tæt ved mig, og følgen af det var, at jeg, så snart gæsterne havde taget afsked, måtte høre på en yderst alvorlig straffeprædiken, der på en ubehagelig måde lagde en stopper på mit gode humør og gjorde en hæslig ende på aftenens fornøjelser.

"Min kære Gilbert," sagde hun, "jeg ville ønske, at du ikke gjorde sådan noget. Du ved, hvor meget dit vel ligger mig på hjerte, hvorledes jeg elsker og agter dig over alt i verden, hvor meget jeg længes efter at se dig godt anbragt, mens jeg lever – og hvor bittert det ville smerte mig, hvis jeg skulle se dig gift med denne pige eller hvilken som helst anden her i nærheden. Jeg ved ikke, hvad du ser i hende. Jeg tænker ikke alene på, at hun er uden formue – aldeles ikke – men hun besidder hverken skønhed eller talenter, hverken godhed eller noget som helst andet af, hvad man ellers kan ønske sig. Dersom du kendte dit værd så godt som jeg, da ville du ikke engang tænke på hende i drømme. Vent dog lidt og se tiden an. – Hvis du binder dig til hende, vil du komme til at fortryde det dit hele liv igennem, når du ser dig om og opdager, hvor mange meget bedre end hun, der findes. Du kan være fuldkommen overbevist om, at det vil blive tilfældet."

"O, moder, vær dog rolig, – jeg hader disse forelæsninger – jeg tænker endnu ikke på at gifte mig, det siger jeg dig, men, du kære Gud, skal jeg da *slet ikke* nyde mit liv?"

"Jo, kære barn, men ikke på denne måde. Du skulle virkelig ikke gøre deslige ting. Du ville handle urigtigt mod pigen, hvis hun var det, hun skulle være, men jeg forsikrer dig at hun er en

så listig lille taske, som man kan ønske sig, at du vil blive fanget i hendes net, før du ved et eneste ord om at du er det, og hvis du ægter hende, Gilbert, da vil du knuse mit hjerte. Mere siger jeg ikke."

"Nå, græd ikke, moder," sagde jeg, for tårerne stod hende i øjnene. "Lad dette kys, det eneste jeg har givet Eliza, være som om det ikke var givet. Skænd ikke mere på hende og berolig dig, for jeg lover dig, at jeg aldrig – det vil sige, jeg vil love dig – at – at betænke mig to gange før jeg gør et vigtigt skridt, når du alvorligt misbilliger det."

Hermed tændte jeg mit lys og gik til sengs med et betydeligt formindsket godt humør.

5. Atelieret

Det var mod enden af måneden, at jeg endelig gav efter for Roses indstændige anmodninger og ledsagede hende ved et besøg på Wildfell Hall.

Til vor forbavselse blev vi vist ind i et værelse, hvor den første genstand, som mit øje stødte på, var et malerstaffeli med et bord ved siden, hvorpå der fandtes lærredsruller, olie og fernisflasker, en palet, pensel, farver osv. spredt rundt omkring. Ved væggen stod flere skitser mere eller mindre færdige og nogle aldeles færdige malerier, mest landskaber og figurer.

"Jeg må bede Dem velkommen i mit atelier," begyndte mrs. Graham, "der er ingen ild i dagligstuen i dag og vejret er for koldt til at vise Dem ind i et værelse med en kold kamin."

Derpå ryddede hun malerremedierne af et par stole, nødte os til at sidde, og indtog igen sin plads for staffeliet, ikke just lige over for det, men således, at hun under samtalen tid efter anden betragtede maleriet og gjorde nu og da et penselstrøg derpå, som om det var hende umuligt ganske at vende sin opmærksomhed fra den beskæftigelse, ved hvilken vi fandt hende, og fæste den på sine gæster. Det var et prospekt af Wildfell Hall, således som man så det tidligt om morgenen hæve sig frem over marken nedenfor og aftegne sig mod en blå, klar himmel, med nogle få røde striber på horisonten. Det var tegnet med megen troskab og yderst elegant og kunstnerisk behandlet.

"Jeg ser, at Deres hjerte er ved Deres arbejde, mrs. Graham," bemærkede jeg, "jeg må bede Dem om at fortsætte med det, for hvis De lod Dem afbryde af vor nærværelse, måtte vi betragte os som uvelkomne påtrængende."

"O nej," svarede hun, idet hun, ligesom bange for at have fejlet mod høfligheden, tilfældigt kastede sin pensel på bordet. "Jeg bliver ikke så bestormet af besøgende, at jeg ikke skulle kunne hellige de få, der beærer mig med deres selskab, et par minutter."

"Deres maleri er næsten færdigt," sagde jeg, idet jeg trådte nærmede, for at betragte det nøjere og så på det med mere beundring og henrykkelse, end jeg ville lade mig mærke med. "Jeg tror, at det vil være endt med nogle få strøg i forgrunden. Men hvorfor har De kaldt det Ferney Manor, Cumberland, i stedet for Wildfell Hall?" spurgte jeg, og hentydede til det navn, som hun havde skrevet med små bogstaver nede på lærredet.

Men i samme øjeblik bemærkede jeg, at jeg havde gjort mig skyldig i en impertinens, for hun rødmede og skælvede, men efter en kort pause svarede hun med en slags fortvivlet frimodighed:

"Fordi jeg har venner – i det mindste bekendte – i verden, for hvilke jeg ønsker at holde mit nuværende opholdssted hemmeligt, og da de måske får dette maleri at se, og trods de falske begyndelsesbogstaver, som jeg har sat i hjørnet, kunne kende maleren, bruger jeg den forsigtighed ligeledes at give genstanden et falsk navn, for at bringe dem på falsk spor, hvis de skulle prøve på at ville opsøge mig."

"De har altså ikke i sinde at beholde maleriet?" spurgte jeg, for at bringe omtalen på en anden genstand.

"Nej, jeg er ikke rig nok til blot at kunne male for min fornøjelse."

"Moder sender alle sine billeder til London," sagde Arthur, "der sælger nogen dem for hende og sender os penge."

Da jeg betragtede de øvrige malerier, bemærkede jeg en smuk skitse af Lindenhope, set fra toppen af højen, et andet prospekt af den gamle hall på en solklar sommerdag, og et simpelt, men rørende billede af et barn, der med en tavs, men dyb og vemodig bekymring stod bøjet over en håndfuld visne blomster. Mørke, lave høje og efterårsagtige marker omgav det i baggrunden og en mørk, skydækket himmel hvælvede sig derover.

"De ser, at jeg har en sørgelig mangel på genstande," bemærkede den skønne kunstnerinde. "Jeg har aftaget den gamle hall engang i måneskin og vil gentage det en vintersnedag og derpå engang på en mørk, skyfuld aften, for jeg har virkelig intet andet at male. Man har fortalt mig, at der i nabolaget er en smuk udsigt over søen – er dette sandt? – og er det ikke for langt at gå til fors derhen?"

"Ja, hvis det ikke generer Dem at gå fire mil eller næsten så meget omtrent otte mil frem og tilbage, og på en temmelig ujævn og anstrengende vej."

"I hvilken retning ligger den?"

Jeg beskrev beliggenheden så godt jeg kunne og ville netop give en nøjere forklaring over de forskellige veje, sideveje og marker, som man må gå for at nå den, vejen lige frem og vendinger til højre og venstre, da hun standsede mig og sagde:

"O, stands dog – sig intet nu, jeg vil have glemt alle Deres anvisninger, før jeg kommer til at bruge dem. Jeg kan dog ikke

tænke på at gå derhen før til næste forår, og da vil jeg måske gøre Dem ulejlighed. Men nu har vi vinteren for os –" Hun holdt pludselig inde – sprang med et undertrykt udråb op fra sin stol, og sagde: "Undskyld mig et øjeblik," ilede ud af værelset og lukkede døren i efter sig.

Jeg var nysgerrig efter at erfare, hvad der således kunne have opskræmt hende, og så til vinduet, for hendes øjne havde et øjeblik før ligegyldigt set derhen, og jeg så kjolen af en mand forsvinde bag en stor kristtjørnbusk, der stod mellem vinduet og forhuset.

"Det er moders ven," sagde Arthur.

Rose og jeg så på hinanden.

"Jeg ved virkelig ikke, hvad jeg skal tænke om hende," hviskede Rose.

Barnet betragtede hende med alvorlig forbavselse. Hun begyndte øjeblikkelig at tale med det om ligegyldige ting, mens jeg underholdt mig med at betragte billederne. I en mørk krog befandt sig et, som jeg ikke tidligere havde bemærket. Det var et lille barn, der sad i græsset med skødet fuldt af blomster. De små træk og store, blå øjne, der trådte smilende frem gennem en fylde af lysebrune lokker, som var faldet ned over panden, da det bøjede sig over sin skat, havde lighed nok med den unge herre foran mig, til at jeg i det kunne kende et portræt af Arthur Graham i hans tidligere barndom.

Da jeg tog det op for at holde det for lyset, opdagede jeg bag det et andet, der var vendt ind til væggen. Jeg tillod mig også at tage dette op. Det var et portræt af en mand i sin blomstrende ungdomsalder – smuk nok og ikke dårligt udført, men hvis det hidrørte fra samme hånd som de øvrige, var det tydeligvis

malet for flere år siden. Der var anvendt megen mere omhyggelighed og udførlighed i detaljerne, mens det derimod havde mindre af den friske farve og fri behandling, af hvilke jeg var blevet overrasket og henrykt i de andre.

Desuagtet betragtede jeg det med en særegen interesse.

Trækkene og udtrykkene havde en vis individualitet, der stemplede det til et lignende portræt. De klare blå øjne så med en slags skjult humor på beskueren – man ventede næsten at se dem blinke; de noget for fyldige læber syntes at ville bryde ud i et smil; de blomstrende kinder var prydede med en tyk, rødlig bakkenbart, mens det glinsende kastanjebrune hår i rige, bølgeformige lokker gik noget for langt ned i panden og syntes at antyde, at besidderen af det var stoltere af sin skønhed end af sin forstand, hvortil han måske også havde grund, og dog så han ikke ud som en nar.

Jeg havde endnu ikke haft portrættet to minutter i hånden, før den skønne kunstnerinde vendte tilbage.

"Kun nogen, der kom efter malerierne," sagde hun, for at undskylde sin hurtige bortgang. "Jeg sagde ham, at han skulle vente."

"Jeg frygter for, at De vil betragte det for en alt for stor frihed," sagde jeg, "at jeg har vovet at se på et maleri, som maleren har vendt mod væggen. Tør jeg spørge –"

"Det er en meget stor frihed De tager Dem, sir, og jeg beder Dem derfor, om ikke at spørge videre desangående, for Deres nysgerrighed vil ikke blive tilfredsstillet," svarede hun, idet hun bestræbte sig for at formilde sin strenge dadel med et smil – men af hendes blussende kinder og funklende øjne kunne jeg tydeligt se, at hun var alvorligt vred.

"Jeg vil kun spørge, om De selv har malet det," sagde jeg, idet jeg misfornøjet overlod hende maleriet, for hun tog det uden omstændigheder ud af min hånd, stillede det hurtigt med forsiden til væggen i den mørke krog, satte det andet som tidligere imod det og vendte sig derpå smilende til mig.

Men jeg var ikke i humør til at spøge. Jeg vendte mig skødesløst om til vinduet og så ud i haven, idet jeg i et par minutter lod hende tale med Rose, sagde derpå, at det var på tiden at gå, gav den lille hånden, bukkede koldt for damen og nærmede mig døren.

Men efter at mrs. Graham havde taget afsked med Rose, rakte hun mig sin hånd og sagde med en blid stemme og et på ingen måde ubehageligt smil:

"Lad ikke solen gå ned over Deres vrede, mr. Markham. Det gør mig ondt, at jeg har fornærmet Dem ved min uvenlige opførsel."

Når en dame nedlader sig til at gøre undskyldninger, er det naturligvis umuligt at blive vred. Vi skiltes altså for første gang ad som gode venner, og denne gang gav jeg hendes hånd et hjerteligt og ikke et maliciøst tryk.

6. Fremskridt

De næste fire måneder var hverken jeg i mrs. Grahams hus, eller hun i vort, men alligevel vedblev damerne at tale om hende, og alligevel gjorde vort bekendtskab fremskridt, om end kun langsomt. Hvad damernes passiar angik, skænkede jeg den kun ringe opmærksomhed – jeg mener, når den angik den skønne eneboerske – og den eneste oplysning, jeg fik derved, var den, at hun på en smuk frostdag havde vovet sig ud og havde taget sin lille dreng med til præstens hus, hvor uheldigvis ingen anden var hjemme end miss Millward. Alligevel var hun blevet der temmelig længe, begge havde, efter alle efterretninger, talt meget med hinanden og var skiltes med det gensidige ønske at ses igen. Men Mary holdt meget af børn, og ømme mødre elsker dem, der forstår at sætte tilbørlig pris på deres yndlinge.

Men undertiden så jeg hende også selv – ikke alene når hun kom i kirke, men også når hun var i det fri med sin søn og enten gjorde lange spadsereture med ham, eller – især på dage, hvor vejret var smukt – spadserede over mosen eller den øde eng omkring den gamle allé med en bog i hånden, mens hendes søn sprang omkring hende. Og ved alle disse lejligheder forstod jeg, når jeg på mine ensomme spadsereture eller ridt så hende, eller passede mine landlige forretninger, for det meste at indrette det således, at jeg traf sammen med hende, eller indhentede hende, for jeg fandt behag i at se mrs. Graham og tale med hende, og en stor fornøjelse i at passiare med hendes lille

ledsager, i hvem jeg, efter at hans frygtsomhed var bekæmpet, fandt et ret elskværdigt, intelligent og underholdende barn, og vi blev snart fortræffelige venner – hvor vidt det var til hans moders tilfredshed, drister jeg mig ikke til at sige.

I begyndelsen havde jeg en mistanke om, at hun så at sige ville øse koldt vand over denne tiltagende fortrolighed – at hun så at sige ønskede at slukke vort venskabs opblussende flamme – men da hun endelig, trods sine fordomme mod mig, opdagede, at jeg ikke alene var fuldkommen uskadelig, men endog havde gode hensigter, og at hendes søn havde mange glæder af bekendtskabet med mig og min hund, som han ellers ikke ville have kendt, ophørte hun endelig med at gøre indvendinger og hilste mig med et smil, når jeg kom.

Hvad Arthur angik, da skreg han sin hilsen til mig allerede langt borte fra og løb mig i møde i over halvtreds skridts afstand fra moderen. Når jeg tilfældigvis var til hest, gjorde han altid et trav eller en galop med mig på den, eller når en af arbejdshestene ikke befandt sig langt borte, gjorde han et langsomt ridt på den, hvilket næsten behagede ham lige så meget.

Men hans moder fulgte med og gik altid ved siden af ham – jeg tror ikke så meget for at holde øje med at han ikke kom til skade, som for at forhindre, at jeg indprentede hans barnlige ånd en eller anden tanke, der kunne være hende ubehagelig, for hun var bestandig på sin post og tillod aldrig, at han kom hende af syne.

Hvad hun syntes bedst om, var at se ham lege og løbe om kap med Sancho, mens jeg gik ved siden af hende – jeg er rigtig nok bange for ikke af forkærlighed for mit selskab – endskønt jeg

undertiden smigrede mig med denne idé – men for den glæde, det gjorde hende at se hendes søn beskæftiget med de legemsøvelser, der var så styrkende for hans spæde legeme, men som han dog så sjældent kunne nyde af mangel på en jævnaldrende legekammerat. Og hendes glæde blev måske heller ikke lidet forstørret ved den omstændighed, at jeg var hos *hende* og ikke hos *ham*, og derfor ikke i stand til, enten direkte eller indirekte, med forsæt eller uden forsæt, at tilføje ham noget ondt – hvorfor jeg dog kun var hende liden tak skyldig.

Men undertiden troede jeg, at det virkelig forårsagede hende nogen fornøjelse at tale med mig, og på en smuk februarmorgen aflagde hun, på en tyve minutter lang spadseretur over mosen, sit sædvanlige frastødende væsen og tilbageholdenhed, og begyndte en ordentlig samtale med mig, ved hvilken hun udviklede en sådan veltalenhed, en sådan dybde i tanker og følelser angående en genstand, som heldigvis stemte overens med mine ideer, og hvorved hun så så smuk ud, at jeg gik ganske fortryllet hjem og blev på vejen – moralsk – forfærdet, da jeg greb mig i den tanke, at det, alt vel overvejet – dog til sidst ville være bedre at tilbringe sine dage med en sådan kone end med Eliza Millward – og derpå rødmede jeg – figurligt – over min ubestandighed.

Da jeg trådte ind i dagligstuen, fandt jeg Eliza hos min søster Rose, men ellers ingen. Denne overraskelse var mig ikke ganske så behagelig som den burde have været. Vi passiarede en lang tid sammen, men jeg fandt hende i sammenligning med den modnere og alvorligere mrs. Graham noget frivol, ja endog noget flov. O menneskelige ubestandighed!

Jeg tænkte imidlertid som så: jeg bør ikke ægte Eliza, da min moder har så meget imod det, og jeg bør heller ikke lade pigen blive i den tro, at jeg vil gøre det. Hvis dette lune varer ved, vil jeg have så megen mindre vanskelighed med at befri mig fra hendes milde, men uafladelige herredømme og om der end skulle være lige så mange indvendinger til stede mod mrs. Graham, vil det dog til sidst blive mig, ligesom lægerne, tilladt at helbrede et større onde med et mindre, for jeg håber ikke, at jeg for alvor vil forelske mig i den unge enke – eller hun i mig – det er der sikkert ingen fare for, men hvis jeg finder nogen fornøjelse i hendes selskab, så vil ingen fortænke mig i, at jeg søger det, og hvis hendes stjerne er glimrende nok til at fordunkle Elizas, da er det så meget bedre – men jeg kan næppe tro det.

Og fra det øjeblik lod jeg sjældent nogen smuk dag gå, uden at gøre et besøg i Wildfell, på den tid hvor min ny bekendte plejede at forlade sin eremithytte, men jeg blev så hyppigt skuffet i mine udsigter til en sammenkomst. Tiden, på hvilken hun gik ud, og de lokaliteter, hvorhen hun begav sig, var så foranderlige, de samtaler, jeg kunne opnå, var så flygtige, at jeg halvt om halvt faldt på den tanke, at hun gjorde sig lige så megen umage for at undgå mit selskab, som jeg for at søge hendes.

Men dette var imidlertid en alt for ubehagelig tanke til at den skulle beskæftige mig ivrigere end nødvendigt.

På en rolig, klar eftermiddag i marts måned så jeg imidlertid, da jeg havde opsigt med at engen blev tromlet og en hæk i dalen udbedret, mrs. Graham nede ved hækken med en skitsebog i hånden og fuldkommen beskæftiget med sin yndlingskunst,

mens Arthur morede sig med at bygge dæmninger og diger i det lave, med sten opfyldte vand. Jeg længtes netop meget efter underholdning og en så sjælden lejlighed måtte derfor ikke forsømmes, hvorfor jeg straks forlod såvel engen som hækken og hurtigt begav mig ned – men ikke så hurtigt som Sancho, der, så snart han bemærkede sin unge ven, øjeblikkelig sprang afsted i fuld galop og satte ind på ham med en så overgiven lystighed, at drengen styrtede ud midt i bækken, men dog heldigvis formedelst stenene blev beskyttet mod at blive aldeles gennemvåd, samtidig med at de var for glatte til at han kunne såre sig på dem.

Mrs. Graham studerede forskellen på de forskellige træer i deres vinterlige nøgenhed og kopierede deres grene og knaster med åndrige, fine træk. Hun talte ikke meget, men jeg blev stående og så hvorledes hendes blyant bevægede sig. Det var en sand fornøjelse at se det så behændigt ført af de skønne graciøse fingre. Men snart formindskedes hendes behændighed, hun begyndte at skælve og lave forkerte streger, og derpå indtrådte pludselig en pause, i hvilken hun smilende vendte sit ansigt op til mig og sagde, at hendes skitse ikke vandt noget ved at jeg så til.

"Hvis det er tilfældet," sagde jeg, "vil jeg passiare med Arthur, indtil De er færdig."

"Jeg havde stor lyst til at ride, mr. Markham, hvis moder vil tillade mig det," råbte barnet.

"På hvad, kære Arthur?"

"Der er jo en hest på marken," svarede han, idet han pegede på den kraftige, sorte hest, der trak tromlen.

"Nej, nej, Arthur, det er for langt borte," indvendte moderen.

Jeg lovede imidlertid at bringe ham velbeholden tilbage, når han havde redet et par gange op og ned ad engen, og da hun så hans længselsfulde ansigt, smilede hun og lod ham gå.

Det var første gang hun tillod mig tage ham blot en halv mark fra hendes side.

Tronende på sin kæmpemæssige hest og ridende højtideligt op og ned ad den store stejle eng lignede han den fuldkomne inkarnation af stille, rolig tilfredshed og glæde. Vi blev imidlertid snart færdige med at tromle, men da jeg tog den vakre rytter ned og leverede ham tilbage til hans moder, syntes hun at være noget misfornøjet over, at jeg havde beholdt ham så længe. Hun var færdig med sin skitse og havde sandsynlig med utålmodighed ventet på hans komme i nogle minutter.

Det var nu på tiden at gå hjem, sagde hun, og derfor ville hun ønske mig god aften, men jeg havde endnu ikke lyst til at forlade hende og ledsagede hende derfor halvt op ad bjerget. Hun blev mere selskabelig og jeg begyndte at føle mig meget lykkelig, men da hun så den gamle mørke alle, stod hun stille og vendte sig, mens hun talte til mig, som om hun ventede, at jeg ikke ville gå videre, men at samtalen ville ende her og at jeg nu ville tage afsked – hvortil det virkelig også var på tiden, for den lyse, kolde aften brød snart ind. Solen var gået ned og månen blev mere og mere tydelig og glinsende på den blege grå himmel, men en følelse næsten af medlidenhed fængslede mig til stedet.

Det forekom mig hårdt at lade hende gå til et så ensomt, uvenligt hus. Jeg så derop, det hævede sig mørkt og tavst for os. Fra et af de nederste vinduer i den ene fløj viste sig et svagt,

rødt skær – alle de andre vinduer var derimod mørke og viste kun sorte glas og rammeløse vindueshuller.

"Finder De det ikke et ensomt og øde opholdssted?" spurgte jeg efter et øjeblik tavs betragtning.

"Undertiden," svarede hun "om vinteraftener, når Arthur er til sengs og jeg sidder ganske alene, hører vinden tude om mig og sukke i den forfaldne gamle bygning, da kan ingen bog, ingen beskæftigelse undertrykke de mørke tanker og ængstelser, der påtrænger sig mig. Men jeg ved, at det er tåbeligt at give efter for en sådan svaghed. Når Rachel er tilfreds med et sådant liv, må jeg også være det – i sandhed, jeg kan ikke takke Gud nok for et sådant asyl, så længe han vil unde mig det."

Den sidste sætning blev udtalt halvt højt og var snarere henvendt til hende selv, end til mig. Derpå bød hun mig god aften og fjernede sig.

Jeg var endnu ikke kommet langt på min hjemvej, før jeg så mr. Lawrence komme ridende på sin smukke, grå hest ad den ujævne vej, som førte over højen. Jeg gik noget af vejen for at tale med ham, for vi havde ikke set hinanden i nogen tid.

"Var det mrs. Graham, De nylig talte med?" spurgte han, efter at vi havde hilst på hinanden.

"Ja."

"Hm, jeg tænkte det nok."

Ved disse ord betragtede han eftertænksom sin hests manke, som om han havde en alvorlig grund til at være utilfreds med den eller måske noget andet.

"Nå, hvad mener De?"

"O, intet!" svarede han. "Jeg troede ellers, at hun mishagede Dem," tilføjede han roligt, idet et let sarkastisk smil spillede om

hans klassiske læber.

"Nå, og selv om det har været tilfældet, kan man da ikke forandre sine anskuelser efter et nærmere bekendtskab?"

"Jo naturligvis," svarede han, idet han forsigtigt løste en knude i hestens yppige manke.

Derpå vendte han sig pludselig til mig, fæstede sine sky, brune øjne med et fast gennemtrængende blik på mig og tilføjede:

"De har altså forandret Deres anskuelse?"

"Det kan jeg just ikke sige – nej, jeg tror at jeg endnu har samme mening om hende som før – men at jeg har forbedret den noget!"

Han så sig om for at opdage noget, han kunne tale om, så op til månen og gjorde en bemærkning om aftenens skønhed, som jeg, da den ikke hørte til sagen, ej besvarede.

"Lawrence," sagde jeg, idet jeg roligt så ham ind i ansigtet, "er De forelsket i mrs. Graham?"

I stedet for at blive fornærmet over dette, hvilket jeg halvt havde ventet, fulgte på det første anfald af forbavselse over et så dristigt spørgsmål en sagte latter, som om han fandt denne idé højst morsom.

"Jeg forelsket i hende?" gentog han, "hvad bringer Dem på en sådan tanke?"

"Efter den interesse, hvormed De synes at erkyndige Dem om mit bekendtskab med damen og om mine forandrede anskuelser med hensyn til hende, antog jeg, at De måske kunne være skinsyg."

Han lo på ny.

"Skinsyg – nej, men jeg troede, at De havde i sinde at ægte Eliza Millward."

"Så har De troet fejl. Jeg har, så vidt jeg ved, ikke i sinde at ægte hverken den ene eller den anden."

"I så fald tror jeg, De ville gøre bedst i ikke at gøre kur til hende."

"Har De i sinde at ægte Jane Wilson?"

Han rødmede og legede på ny med manken, men svarede:

"Nej, det tror jeg ikke."

"I så fald ville De gøre bedst i ikke at gøre kur til hende."

Han kunne have sagt, hun vil ikke lade mig være, men han satte kun et forlegent ansigt op og tav omtrent i et halvt minut, hvorefter han gjorde et nyt forsøg på at give samtalen en anden vending og denne gang lod jeg det gå hen, for han havde allerede fået nok. Endnu et ord til om denne genstand ville have været den ubetydelighed, der havde brudt kamelens ryg.

Det var for sent til te, men min moder havde holdt tepotten og brødet varmt Og skønt hun irettesatte mig lidt, modtog hun dog villigt mine undskyldninger, og da jeg beklagede mig over teens smag, der havde trukket for længe, hældte hun resten ud og pålagde Rose at komme frisk te på potten og koge andet vand, hvilket gik for sig med betydelig geskæftighed og under visse påfaldende kommentarer.

"Nå! – hvis det havde været mig, ville jeg slet ikke have fået te; selv om det havde været Fergus, måtte han have ladet sig nøje med det, der var og man havde sagt ham, at han burde være taknemmelig for det, for det var endnu for godt til ham, men du – for dig kan vi ikke gøre for meget. Således går det bestandig – når der på bordet findes noget særdeles lækkert, så

blinker og vinker moder til mig, at jeg ikke skal tage af det, og når jeg ikke bemærker det, så hvisker hun: Spis ikke for meget af det, Rose, Gilbert vil gerne have det til aftensmad. *Jeg* er aldeles intet – i dagligstuen hedder det: Kom, Rose, ryd dine sager af vejen og gør værelset smukt og net, for at de kan glæde sig, når de komme hjem, og sørg godt for ilden, Gilbert holder meget af at flammen blusser klart i vejret. I køkkenet: Lav postejen stor, Rose, dine brødre vil sikkert være sultne og kom ikke for meget peber på, så vil det sikkert smage dem bedre, eller: Rose, kom ikke for meget krydderi i buddingen, Gilbert holder ikke af det – eller: Bag en god mængde små rosiner i kagen, for Fergus spiser den gerne således. Når jeg siger: Men jeg, moder, jeg holder ikke af det, så hedder det: Du må ikke tænke på dig selv – du ved, Rose, at vi i alle husholdningsager kun har to ting at iagttage, først hvad der sømmer sig, og for det andet, hvad der er mændene i huset behageligt – for damerne er alt godt nok."

"Det er en meget god lærdom," sagde min moder, "Gilbert tænker sikkert det samme."

"I hvert tilfælde er det en meget bekvem lærdom for os," sagde jeg, "men hvis De vil gøre mig det virkelig behageligt, moder, så må De tage noget mere hensyn til Deres egen behagelighed og bekvemmelighed, end De gør. Hvad Rose angår, da tvivler jeg ikke på, at hun vil sørge for sig og at hun, når hun engang bringer et offer eller viser en særdeles hengivenhed, ikke vil undlade at foreholde mig det – De gør så meget, at jeg kunne falde hen i den største sorgløshed med hensyn til andre og til den største nydelseslyst, blot fordi jeg bliver vant til at se alle mine fornødenheder tilfredsstillet i

forvejen eller dog øjeblikkeligt, så snart jeg blot har ytret dem – mens jeg blev i fuldkommen uvidenhed om, hvad der bliver gjort for mig, hvis Rose ikke tid efter anden oplyser mig om det, og jeg ville optage Deres godhed som noget, der forstod sig af sig selv, og aldrig erfare, hvor meget jeg har Dem at takke for."

"Ja, Gilbert, og det vil du heller ikke vide, før du har giftet dig. Har du da fået en letsindig, indbildsk pige, som Eliza Millward, der ikke bekymrer sig om andet end sin øjeblikkelige fordel og sin fornøjelse, eller en vildledt, hårdnakket kone, som mrs. Graham, der svæver i uvidenhed om sine fornemste pligter og kun er klog i henseende til det, som angår hende mindst, – da vil du se forskellen."

"Det kan jeg have godt af, moder. Jeg er ikke blevet sat i verden for at opøve andres gode egenskaber og følelser, men også for at anstrenge mine egne for dem, og når jeg gifter mig håber jeg, at finde mere fornøjelse i at gøre min kone lykkelig og skaffe hende et behageligt liv, end at hun skal gøre det ved mig. Jeg vil hellere give end modtage."

"O, det er kun snak, kære Gilbert, det er ungdommens anskuelser. Du vil snart blive ked af at tillade din kone alt muligt og føje dig efter hendes luner, om hun end er nok så smuk, og *så* kommer prøvelsen."

"Nu vel, så må den ene bære byrden for den anden."

"Så må hver indtage sin plads. Du må passe dine forretninger, og hun vil passe sine, hvis hun er dig værdig. Men dine forretninger består i at gøre dig selv tilpas, og hendes i at gøre dig tilpas. Jeres kære gode fader var uimodsigeligt en så god ægtemand, som nogen sinde har levet i verden, men efter at de første seks måneder eller så omtrent var forbi, havde jeg

lige så godt kunnet vente, at han ville flyve, som at han skulle have gået et eneste skridt ud af sin vej for at behage mig. Han sagde bestandig, at jeg var en god kone og opfyldte mine pligter – Gud skænke ham sin salighed – han opfyldte bestandigt sine, var flittig og nøjagtig, dadlede sjældent uden grund, lod min gode mad altid vederfares retfærdighed, samt fordærvede ikke maden ved at blive for længe ude, og mere kan en kone ikke forlange af en mand."

Er det tilfældet, Halford? – Er det omfanget af *Deres* huslige dyder og forlanger Deres lykkelige kone intet andet end dette?

7. Ekskursionen

Ikke længe efter, på en mild solklar morgen – på hvilken det var temmelig blødt at gå, for den sidste sne var næppe forsvundet og havde kun hist og her under hækkene efterladt en tynd, smal stribe på det grønne græs, ved siden af hvilken allerede de unge primulaer kiggede frem under deres fugtige mørke løv, og lærken over mig sang sin sang om sommeren, om håb og kærlighed og alle himmelske ting, – befandt jeg mig ude på skråningen af højen, hengav mig til nydelsen af naturens ynde og så til, hvorledes det gik mine unge lam og deres mødre. Da jeg ved denne lejlighed engang kom til at se mig om, så jeg tre personer komme op af alleen. Det var Eliza Millward, Rose og Fergus. Jeg gik dem derfor i møde og da de sagde mig, at de gik til Wildfell Hall, erklærede jeg mig beredt til at gå med, bød Eliza min arm, som hun også gerne modtog i stedet for min broders, og sagde til ham, at han kunne gå hjem, da jeg ville ledsage damerne.

"Jeg beder meget om forladelse," råbte han, "damerne ledsagede mig, men jeg ikke dem. I har alle set denne mærkværdige fremmede, kun jeg har endnu ikke været så lykkelig og jeg kan derfor ikke længere udholde min beklagelsesværdige uvidenhed, men måtte, hvorledes det end gik, ligeledes tilfredsstille min videbegærlighed, hvorfor jeg bad Rose om at ledsage mig til hallen og ligeledes forestille mig der. Hun svor højt og dyrt på, at hun ikke ville gøre det, med mindre miss Eliza også gik med. Jeg løb altså til præstens hus og

hentede hende. Vi har nu trasket hele vejen sammen og set så ømt til hinanden som et par elskende, men nu kommer du og fratager mig hende og vil desuden berøve mig både min spadseretur og mit besøg. Gå tilbage til dine marker og dit kvæg, du bonde! Du passer ikke til at omgås med herrer og damer, som os, der ikke har andet at bestille, end at løbe om i vore naboers huse, spionere i deres hemmeligste kroge, udfritte deres hemmeligheder og skære huller i deres kjoler, når de ikke er gjort efter vor smag. Gå, siger jeg, du forstår dig slet ikke på slige fine nydelse."

"Kunne du ikke gå med begge to?" mente Eliza, uden at bryde sig om hans sidste ord.

"Ja, vist, følg med begge to," råbte Rose, "jo flere, jo bedre – jeg er desuden overbevist om, at vi vil behøve alt det gode humør, vi er i besiddelse af for at tage det med i det store, mørke, uhyggelige værelse med dets smalle gittervinduer og melankolske gamle møbler – hvis hun ellers ikke igen fører os ind i sit atelier."

Vi gik altså alle *in corpore* og den gamle, magre pige, der åbnede døren for os, førte os ind i et gemak således som Rose havde beskrevet mig det efter hendes første besøg hos mrs. Graham – det var et temmelig rummeligt og højt værelse, der kun blev svagt oplyst af de gammeldags vinduer – loftet, panelet og kamingesimsen var af mørkt egetræ – den sidste meget, men just ikke smagfuldt udskåret – med stole og borde af samme slags. På den ene side af kaminen stod et gammelt bogskab proppet med en broget blanding af bøger, og et gammeldags spinet på den anden.

Damen sad i en stiv lænestol, med et rundt bord, hvorpå der befandt sig en skrivepult og en lille arbejdskurv på den ene side, og på den anden hendes lille søn, der stod med sine albuer på hendes knæ og læste med påfaldende færdighed noget for hende af en lille bog, der lå på hendes skød, mens hun havde lagt sin hånd på hans skuldre og legede med de lange lokker, der faldt ned på hans elfenbenshvide nakke. Hun dannede en behagelig kontrast til alle genstandene omkring sig, men da hun naturligvis straks forandrede sin stilling ved vort komme, kunne jeg kun betragte dette familiebillede i de få korte sekunder, i hvilke Rachel holdt døren åben for at lade os komme ind.

Jeg tror ikke, at mrs. Graham var særdeles henrykt over vort komme. Hendes rolige høflighed havde noget ubeskriveligt koldt ved sig. Jeg talte imidlertid ikke meget med hende, men satte mig lidt fra kredsen, ved vinduet, kaldte Arthur hen til mig og underholdt mig meget behageligt med ham og Sancho, mens de to unge damer plagede hans moder med ubetydelige talemåder, og Fergus sad lige over for hendes med korslagte ben, hænderne i lommerne, lænet tilbage i sin stol, og snart stirrede på loftet, snart så mrs. Graham så dristigt ind i ansigtet, at jeg havde stor lyst til at kaste ham ud af døren, snart fløjtede et stykke af en af sine yndlingsmelodier, snart afbrød samtalen eller udfyldte en passus med et uforskammet spørgsmål eller en lignende bemærkning. Engang sagde han:

"Jeg forundrer mig meget over, mrs. Graham, at De har kunnet vælge Dem en så forfalden, vaklende, gammel butik, som denne, til bopæl. Hvorfor har De ikke lejet en net, lille

cottage, hvis De ikke var i stand til at fylde det hele hus med Deres folk og lade det renovere?"

"Måske var jeg for stolt, mr. Fergus," svarede hun smilende, "måske havde jeg en særdeles forkærlighed for denne romantiske, gammeldags bygning – men den har virkelig også mange fortrin for en *cottage* – for det første, ser De, er værelserne højere og større, for det andet kunne de ubeboede værelser, for hvilke jeg intet betaler, tjene til pulterkamre, når jeg har noget at sætte til side og dernæst er de af stor fordel for min lille søn, der på regnfulde dage, når han ikke må gå ud, kan løbe rundt i dem, og dernæst har jeg også haven, for ham til at lege og for mig til at arbejde i. De ser, at jeg allerede har anbragt nogle forbedringer," fortsatte hun, vendt til vinduet. "Henne i krogen er et bed med unge grøntsager, her blomstrer allerede nogle sneklokker og primulaer – og hist i solskinnet åbner sig netop en gul krokus."

"Men hvorledes kan De udholde det i en sådan stilling; Deres nærmeste naboer bor i to mils afstand, og intet menneske besøger Dem eller går her forbi – Rose ville blive vanvittig under sådanne omstændigheder. Hun kan ikke leve, når hun ikke hver dag ser i det mindste et halvt dusin forskellige klæder og hatte – uden at tale om ansigterne derunder; men De kan sidde her ved vinduet den hele dag og passe på, uden at se så meget som en gammel kone, der bringer sine æg til torvs."

"Jeg må tilstå, at husets ensomhed har været dets bedste anbefaling – jeg finder ingen fornøjelse i at sidde ved vinduet og se efter de forbigående, og jeg holder meget af at have det stille."

"O, det er så meget, som om De ville sige, at De ønskede vi alle blot ville bekymre os om os selv og lade Dem være i fred."

"Nej, jeg holder ikke meget af et stort, udbredt bekendtskab, men når jeg har nogle venner, ser jeg dem naturligvis gerne tid efter anden. Intet menneske kan leve lykkelig i bestandig ensomhed. Hvis De derfor vil betræde mit hus som ven, mr. Fergus, byder jeg Dem velkommen. I modsat fald må jeg rigtig nok tilstå, at det er mig kærere, om De bliver borte."

Derpå vendte hun sig til Rose og Eliza, og henvendte nogle ord til dem.

"Og, mrs. Graham," sagde han fem minutter efter på ny, "på vejen hertil diskuterede vi om et spørgsmål, som De bedst kan afgøre, da det hovedsagelig angår Dem selv – vi har virkelig ofte diskussion angående Dem, for mange af os har ikke andet at gøre, end at tale om vore naboers anliggender, og vi, de indfødte frembringelser af denne jord, har kendt hinanden så længe og har så ofte talt om hinanden, at det hele keder os, og at en fremmed, der nedlader sig mellem os, derfor giver os en uvurderlig forøgelse af vore udtømte underholdningsemner. Nu det spørgsmål, eller de spørgsmål, som vi beder Dem om at besvare –"

"Hold din mund, Fergus!" råbte Rose med et feberagtigt anstrøg af frygt og vrede.

"Nej, jeg vil ikke, siger jeg. De spørgsmål, om hvilke De bliver anmodet at give oplysning, er: – Først Deres herkomst, familie og tidligere opholdssted. Mange påstår, at De er en udlænding, andre siger, at De er en englænderinde, mange, at De er fra norden, og andre, at De hører hjemme i syden. Atter andre siger –"

"Nu, mr. Fergus, jeg skal sige Dem det. Jeg er en englænderinde – og jeg kan ikke indse, hvorfor nogen tvivler om det – jeg er hverken født i det yderste norden eller i det yderste syden af vor lykkelige ø og har tilbragt den største del af mit liv på landet, og nu håber jeg, De er tilfreds, for jeg har ikke lyst til at besvare videre spørgsmål."

"Kun dette ene –"

"Nej, ikke et eneste mere," sagde hun leende, idet hun sprang op fra sin stol, søgte tilflugt ved vindue, hvor jeg sad, og, for at undgå min broders forfølgelser, bestræbte sig for at trække mig ind med i samtalen.

"Mr. Markham," sagde hun hurtigt og med en forhøjet ansigtsfarve, der kun alt for tydeligt vidnede om hendes urolighed, "har De glemt den skønne udsigt over søen, om hvilken vi talte for nogen tid siden? Jeg tror, at jeg nu vil gøre Dem ulejlighed med at beskrive mig den nærmeste vej, for hvis det smukke vejr varer ved, vil jeg måske være i stand til at gå derhen og lave min skitse. Jeg har udtømt alle de øvrige genstande og længes efter at se den."

Jeg var i begreb med at opfylde hendes ønske, men blev forhindret i det af Rose.

"O, sig det ikke, Gilbert!" råbte hun, "hun skal tage med os. De mener vist nok ––bugten, mrs. Graham. Det er en lang vej for Dem, og det er ganske umuligt for Arthur. Men vi har i sinde en smuk dag at gøre en udflugt og tage derhen, og hvis De vil vente til det smukke vejr er blevet mere varigt, vil vi alle være meget glade over at have Dem med os."

Den arme mrs. Graham så bestyrtet ud og ville fremkomme med nogle undskyldninger, men Rose, der enten havde

medlidenhed med hendes ensomme liv eller ivrigt bestræbte sig for at knytte et nærmere bekendtskab med hende, var fast bestemt på at tage hende med og besejrede alle hendes indvendinger. Man sagde hende, at selskabet kun var lille og skulle blot bestå af bekendte og at der var den bedste udsigt fra –klippen, der lå fulde fem mile borte.

"En smuk spadseretur for herrerne," fortsatte Rose, "men damerne vil afvekslende gå og køre; for vi tager vor lille vogn med, der er stor nok til at rumme den lille Arthur og tre damer, Deres tegneapparater og vor proviant."

Forslaget blev altså endelig antaget, og efter nogen diskussion, angående tiden og måden, hvorpå den tilsigtede ekskursion skulle iværksættes, rejste vi os og tog afsked.

Men vi var kun først i marts. En kold, våd april og to uger af maj gik før vi med rimeligt håb om fornøjelsen ved en behagelig udsigt, et muntert selskab, frisk luft, gode spise- og drikkevarer og legemsøvelser, uden nogen som helst indblanding af dårlige veje, kolde vinde og truende skyer, turde vove at tiltræde vor udflugt. Men en skøn morgen samlede vi alle vore stridskræfter sammen og begav os på vejen. Selskabet bestod af mrs. og mr. Graham, Mary og Eliza Millward, Jane og Richard Wilson, Rose, Fergus og Gilbert Markham.

Mr. Lawrence var ligeledes blevet inviteret, men havde af grunde, som han sandsynligvis selv bedst kendte, afslået at beære os med sit selskab. Jeg havde selv bedt ham med; da jeg gjorde dette, betænkte han sig og spurgte, hvem der tog med. Da jeg nævnte Jane Wilson, syntes han halvt om halvt at være tilbøjelig til at komme, men da jeg, i den tro, at dette ville være en fristelse mere, nævnede mrs. Grahams navn, syntes dette

netop at udøve den modsatte virkning, og han afslog det ganske – for at tilstå sandheden, ikke ligefrem til min misfornøjelse, skønt jeg ikke kan angive Dem grunden til dette.

Det kunne omtrent være middag, da vi nåede vort bestemmelsessted. Mrs. Graham gik hele vejen lige til klippen, og den lille Arthur gjorde det samme på den største del af vejen, for han var nu blevet mere hærdet og behændig end dengang, da han kom her til egnen, og han ville ikke gerne sidde hos de fremmede i vognen, mens hans fire venner, moderen og Sancho, mr. Markham og miss Millward var til fods, og vandrede enten langt bag efter, eller ad fjerne marker og stier.

Jeg har beholdt en højst behagelig erindring om denne spadseretur på den af solen beskinnede, hist og her af grønne træer overskyggede landevej, som var smykket med blomsterrige græskanter eller hække, der udbredte en herlig duft, eller som slyngede sig gennem marker, fulde af frodigt grønt og yndige blomster, overvoksede af levende hegn. Rigtig nok var Eliza ikke hos mig, men hun var sandsynligvis hos sine venner i vognen lige så lykkelig som jeg, og selv da vi fodgængere forlod landevejen for at gå en kortere vej over markerne, og så den lille vogn langt borte forsvinde bag de grønne, løvfulde træer, hadede jeg hverken disse træer, fordi de unddrog mit blik den kære, lille hat og sjal, eller følte, at alle disse genstande lå mellem min lykke og mig, for, sandt at sige, var jeg alt for lykkelig i mrs. Grahams selskab, til at savne Eliza Millwards selskab.

Den første var rigtig nok i begyndelsen i allerhøjeste grad uselskabelig, og, som det syntes, fast bestemt på ikke at tale med nogen, undtagen Mary Millward og Arthur. Hun og Mary

gik sammen, for det meste med barnet mellem dem, – men hvor vejen tillod det, gik jeg altid på hendes anden side, mens Richard Wilson lagde beslag på miss Millwards anden side, og Fergus drev om hist og her efter behag – men noget efter blev hun venligere, og endelig lykkedes det mig næsten udelukkende at fængsle hendes opmærksomhed og da var jeg virkelig lykkelig, for når hun nedlod sig til at tale, hørte jeg gerne til. Hvor hendes anskuelser og bemærkninger stemte overens med mine, glædede jeg mig over hendes sunde forstand, hendes udsøgte smag og følelse; hvor de afveg fra dem, var det dog altid den hensynsløse dristighed, hvormed hun tilstod og forsvarede denne forskel, samt hendes faste overbevisning og skarpe stædighed, der tiltalte min fantasi, og selv når hun ærgrede mig ved uvenlige ord eller blik og ukærlig bedømmelse af mig, gjorde hun mig derved utilfreds med mig selv, fordi jeg havde gjort et så ugunstigt indtryk på hende, og jeg følte mig opfordret til at retfærdiggøre min karakter og mit sind for hende og om muligt at erhverve mig hendes agtelse.

Endelig var vor spadseretur til ende. Bjergets tiltagende højde og stejlhed havde skjult udsigten i nogen tid, men da vi havde nået toppen af en stejl bakke og så ned for vore fødder, lå en bred åbning for os, og det blå hav viste sig for vore blikke! dybt violblåt – ikke dødsstille, men dækket med glinsende bølgetoppe – lette små pletter, der skinnede på dets bryst, og som næppe det skarpeste øje kunne skelne fra de små måger, som gyngede sig derover og hvis hvide vinger skinnede i solens stråler. Kun to-tre skibe var at se, og de befandt sig langt, langt ude i det fjerne.

Jeg så på min ledsagerinde, for at erfare, hvad hun syntes om dette herlige skuespil. Hun sagde intet, men blev stående og fæstede sine øjne på det med et blik, som forsikrede mig om, at hendes forventning ikke var blevet skuffet. Hun havde, i forbigående sagt, meget smukke øjne – jeg ved ikke, om jeg allerede har fortalt Dem det – de var sjælfulde, store, klare og næsten sorte – ikke brune, men af et meget mørkt gråt. En kølig, oplivende vind blæste ind fra havet – blid, ren og sund. Den bevægede hendes lokker og gav hendes ellers blege læber og kinder en livligere kulør. Hun følte dens oplivende indflydelse, og således gik det også mig – jeg følte det gennemrisle mit hele legeme, men vovede ikke at ytre noget om dens indvirkning, så længe hun forholdt sig så tavs.

Hendes ansigt bar præget af en blid munterhed, der næsten blussede ep til et smil af eksalteret, glad intelligens, da hendes øje traf mit. Hun havde endnu aldrig haft et sådant udtryk af skønhed, endnu aldrig havde mit hjerte banket hende så varmt i møde, som nu. Til lykke for min diskretion, måske også for min nydelse hele dagen, blev vi hurtigt kaldt til måltidet – en højst respektabel kollation, som Rose, understøttet af miss Wilson og Eliza, der med hende og vognen var kommet foran os, havde dækket på et ophøjet punkt, hvorfra man kunne se ud over søen, mens det dog ved en stejl klippe og overhængende træer var beskyttet for solen.

Mrs. Graham satte sig i nogen afstand fra mig. Min naboerske var Eliza, der gjorde alt sit bedste for at gøre sig behagelig på sin blide, for al påtrængenhed fri måde og uden tvivl var lige så yndig og indtagende som ellers, hvis jeg kun havde kunnet føle det. Men snart begyndte mit hjerte atter at

banke varmere for hende og vi var alle, så vidt jeg kunne se, meget glade og muntre under det lange, selskabelige måltid.

Så snart dette var forbi, opfordrede Rose Fergus til at hjælpe hende med at samle levningerne, knive, gafler osv. sammen og lægge det i kurvene, og mrs. Graham tog sin feltstol og sine tegneapparater – efter at hun havde bedt miss Millward om at overtage opsynet over hendes kostbare søn og strengt forbudt ham at fjerne sig fra hans ny oppasserindes side – for at begive sig til et højere, stejlere punkt i nogen afstand, hvorfra udsigten var endnu skønnere, og hvorfra hun foretrak at tage sin skitse, skønt nogle af damerne sagde, at det var et forfærdeligt sted, og rådede hende til ikke at forsøge det.

Men så snart hun var borte, blev jeg til mode som om hele selskabets fornøjelse var forbi, skønt det ville falde vanskeligt at sige, hvad hun havde bidraget til selskabets munterhed. Ingen spøg, ingen latter havde forladt hendes læber, men hendes smil havde oplivet mig, en skarpsindig bemærkning eller et muntert ord af hende havde, uden at jeg selv vidste det, skærpet mit vid og meddelt alt, hvad de ivrige af selskabet sagde, en ny interesse.

Hendes nærværelse havde endog gjort min samtale med Eliza mere underholdende. Jeg vidste rigtig nok ikke selv på hvilken måde, men nu, da hun havde fjernet sig, morede Elizas spøgende sladder mig ikke længere, ja, den trættede mig endog og jeg blev ked af at underholde hende. En uimodståelig tiltrækningskraft drog mig hen til det noget fjernt liggende sted, hvor den smukke kunstnerinde sad ensomt og passede sit arbejde. Jeg modstod heller ikke ret længe denne attraktion,

men mens min lille selskabsdame vekslede nogle ord med miss Wilson, rejste jeg mig hurtigt op og listede mig i al stilhed bort.

Nogle raske skridt og en kort, men behændig klatren bragte mig snart til det sted, hvor hun sad – en smal, fremspringende afsats tæt ved randen af klippen, som gik stejl ned til den stenede havbred.

Hun hørte ikke, at jeg kom, og da min skygge faldt på det papir, der lå foran hende, fo'r hun sammen som ramt af et elektrisk stød, og så sig hurtigt om. Enhver anden dame af mit bekendtskab ville have skreget højt ved en så pludselig skræk.

"O! Jeg vidste ikke, at det var Dem – hvorfor ville De forskrække mig således?" sagde hun noget misfornøjet. "Jeg kan ikke lide, at man så pludselig overrasker mig?"

"Min Gud, hvem antog De mig da for?" spurgte jeg. "Hvis jeg havde haft nogen anelse om, at De var så bange af Dem, ville jeg naturligvis have været mere forsigtig, men –"

"Nå, det gør intet. – Hvad vil De – kommer alle de andre med?"

"Nej, denne lille klippeafsats vil næppe kunne rumme dem alle."

"Det er mig kært, for jeg er træt af at tale."

"Nuvel, så vil jeg ikke tale, men sidde ganske stille og se på, at De tegner."

"Men De ved jo nok, at jeg ikke kan lide det."

"Nå, så vil jeg lade mig nøje med at beundre denne herlige udsigt."

Med dette forsæt gjorde hun ingen indvendinger, og tegnede en tid lang uden at tale et ord. Jeg kunne imidlertid ikke afholde mig fra en gang imellem hemmeligt at vende mit blik fra den

fortryllende udsigt, som lå for vore fødder for at fæste det på den smukke hvide hånd, som holdt blyanten, samt på den yndige nakke, med de kulsorte lokker, som hang ned over papiret.

"Hvis jeg havde blyant og et stykke papir, kunne jeg i dette øjeblik tegne en smukkere skitse, end den hun tegner," tænkte jeg, "det vil da sige, hvis jeg blot besad duelighed nok til nøjagtigt at kopiere, hvad jeg ser her foran mig."

Selv om jeg ikke var så heldig at kunne iværksætte dette ønske, følte jeg mig dog meget tilfreds ved at kunne sidde hos hende, selv uden at turde sige noget.

"Er De her endnu, mr. Markham?" sagde hun omsider, idet hun så sig om efter mig, for jeg sad noget bag hende på en med mos bevokset kant af klippen. "Hvorfor går De ikke hen og morer Dem med Deres venner?"

"Fordi jeg, ligesom De, er træt af dem, og desuden kan se dem tilstrækkeligt i morgen og til enhver anden tid, mens det måske varer, Gud ved hvor længe, før jeg atter får den fornøjelse at se Dem."

"Hvad foretog Arthur sig, da De forlod selskabet?"

"Han befandt sig hos miss Millward, til hvis bevogtning De havde overgivet ham, og var i det bedste humør af verden, men håbede dog, at hans mama ikke blev alt for længe borte. For øvrigt," tilføjede jeg i en brummende tone, "har De jo ikke anmodet mig om at holde øje med ham, og det på trods af jeg har den ære at kende ham meget længere, – men," fortsatte jeg henkastet, "det forstår sig, miss Millward forstår i det mindste den kunst at more børn og få dem til at være rolige. Det kan hun, om hun end ikke duer til andet."

"Miss Millward har mange agtværdige egenskaber, hvilke folk, som De, ikke forstår at bemærke eller sætte pris på. – Vil De underrette Arthur om, at jeg kommer efter nogle minutters forløb?"

"Hvis dette er tilfældet, vil jeg, med Deres tilladelse, hellere vente til disse få minutter er gået, for derpå at understøtte Dem, mens De går ned ad denne besværlige vej."

"Jeg takker Dem. Ved sådanne lejligheder kommer jeg bedst ud af det, når jeg er overladt tit min egen behændighed."

"Nå, så kan jeg i det mindste bære Deres stol og mappe."

Dette tilbud afslog hun ikke. Jeg følte mig imidlertid noget fornærmet ved hendes åbenbare ønske om at blive befriet for mit selskab og begyndte allerede at angre den hårdnakkethed, hvormed jeg havde påtvunget hende det. Da formildede hun mig en smule ved at tage min smag og bedømmelse på råd med i et tvivlsomt punkt i hendes tegning.

Min anskuelse vandt heldigvis hendes bifald, og hun udførte uden betænkning den forbedring, jeg foreslog. Derpå sagde hun:

"Jeg har ofte forgæves ønsket at kunne appellere til en andens dom i øjeblikke, da jeg ikke godt turde stole på mit eget hoved og øje, fordi jeg så længe havde beskæftiget begge dele med at betragte en enkelt genstand, at de næsten var blevet sat ud af stand til at danne sig nogen rigtig klar idé desangående."

"Dette er kun et af de mange onder, for hvilke man udsætter sig ved at føre et alt for ensomt liv," svarede jeg.

"De har fuldkommen ret!" svarede hun, og nu faldt vi atter hen i vor forrige tavshed.

Omtrent to minutter efter erklærede hun, at skitsen var færdig og derpå lukkede hun mappen.

Da vi kom tilbage til det sted, hvor måltidet var blevet holdt, fandt vi det forladt af hele selskabet, med undtagelse af Mary Millward, Richard Wilson og Arthur Graham.

Denne unge herre lå med hovedet i miss Millwards skød og sov trygt. Den anden sad ved hendes side og holdt i hånden en lommeudgave af en klassisk forfatter.

Richard Wilson gik aldrig ud, uden at være forsynet med en sådan ledsager, der kunne udfylde hans fri øjeblikke, for det forekom ham, som ethvert minut var spildt, der ikke var helliget studiet, eller et brug, som var uundgåelig nødvendigt til hans livs opretholdelse. Selv nu kunne han ikke hengive sig til den ublandede nydelse af den friske luft, det glimrende solskin, den fortryllende udsigt, bølgernes musik og vindens sagte susen i de skyggefulde træer, nej, selv om der ved hans side sad en dame – rigtig nok ingen særdeles indtagende, det må jeg tilstå – kunne han dog ikke lade være at tage sin bog frem, for så godt som muligt at benytte tiden, mens han fordøjede sit tarvelige måltid og hvilede sine trætte lemmer, der ikke var vante til synderlig bevægelse.

Måske stjal han dog engang imellem bogen et øjeblik, for at veksle et ord eller blik med sin naboerske, i det mindste lod det til, at hun aldeles ikke var misfornøjet med hans opførsel, for hendes skønne ansigt havde et udtryk af usædvanlig tilfredshed og munterhed, og i det øjeblik vi kom, syntes hun med særdeles velbehag at betragte hans blege, tankfulde ansigt.

Hjemvejen forekom mig ingenlunde så behagelig, som den første del af dagen, for nu sad mrs. Graham i vognen og Eliza

Millward gik ved min side hen ad vejen. Hun havde lagt mærke til det fortrin, jeg syntes at give den unge enke, og det var let at se, at hun følte sig krænket og tilsidesat.

Hun ytrede ikke sin sorg over dette ved spidsfindige bebrejdelser, bitre sarkasmer, vranten tavshed eller ved at se sur ud, for alt dette havde jeg med lethed kunnet le eller spøge bort, men hun tilkendegav den ved en mild tungsindighed, hvis tavse bebrejdelse skar mig i hjertet. Jeg bestræbte mig for at opmuntre hende, og dette lykkedes mig også, før vi ankom til vort hjem, men mens jeg gjorde det, følte jeg samvittighedsnag derover, fordi jeg vidste, at de bånd, som nu forenede os, før eller senere måtte briste, og at jeg altså kun nærede skuffende forhåbninger hos hende og udsatte den ubehagelige forklaring.

Da vognen kom Wildfell Hall så nær som vejen tillod – hvis den ikke skulle køre op ad den lange og slette markvej, hvilket mrs. Graham ikke ville tillade – steg hun og hendes søn af og overlod kuskesædet til Rose, mens jeg overtalte Eliza Millward til at benytte den unge enkes plads.

Da jeg havde pakket hende godt ind i vognen, bedt hende vogte sig for aftenluften og venligt ønsket hende god nat, følte jeg mig betydeligt lettere i mit sind og skyndte mig at tilbyde mrs. Graham min bistand med at bære hendes tegneapparater, men hun havde allerede hængt feltstolen over armen samt taget mappen i hånden, og påstod nu at ville tage afsked med mig på samme tid som med det øvrige selskab. Denne gang afslog hun imidlertid mit tilbud på en så blid og venlig måde, at jeg næsten tilgav hende at hun ikke modtog det.

8. Foræringen

Seks uger var gået. Det var en herlig morgen hen imod slutningen af juni måned. Den største del af høet var allerede slået, men i den sidste uges tid havde vejret været særdeles ugunstigt for høslætten, og nu, da det gode vejrlig omsider havde indfundet sig igen, var jeg bestemt på at benytte det gunstige tidspunkt til at få høet tørt og i hus, og havde derfor samlet alle arbejderne på engen, hvor jeg midt imellem dem arbejdede i skjorteærmer, med en let bredskygget stråhat på hovedet.

I spidsen for en talrig skare tjenestefolk og daglejere greb jeg således den ene favn fuld af fugtigt dampende hø efter den anden, rystede det godt fra hinanden, strøede det ud for alle fire vinde og havde i sinde at blive ved således fra morgen til aften og det med lige så megen flid og iver, som det var muligt at vente hos nogen af arbejderne. Min hensigt med dette forsæt var dels at befordre arbejdet ved mine anstrengelser, dels at opmuntre folkene ved at foregå dem med et godt eksempel, og alt gik fortræffeligt, indtil alle mine gode forsætter pludseligt led skibbrud ved den omstændighed, at min broder kom løbende hen til mig og overgav mig en lille pakke, som nylig var ankommet fra London, og som jeg i nogen tid havde ventet.

Jeg rev omslaget af, og en elegant lommeudgave af Walter Scotts *Marmion* viste sig for dagens lys.

"Jeg kan nok tænke, for hvem den er bestemt," sagde Fergus, som stod og så til, mens jeg fornøjet vendte og drejede bogen

for at betragte den på alle sider. "Miss Eliza skal vist nok have den?"

Dette sagde han i en så overordentlig fiffig tone og med et så listigt blik, at jeg følte en sand glæde ved at kunne modsige ham.

"Deri tager du dog mægtigt fejl, min sønnike!" sagde jeg, idet jeg tog min kjole, stak bogen i en af lommerne og derpå iførte mig den. "Men kom nu her, du dovne knægt, og gør i det mindste en gang i dit liv noget nyttigt, om ikke for andet, så dog for sjældenhedens skyld. Tag din kjole af og træd i mit sted her ved høvendingen, indtil jeg kommer igen."

"Til du kommer igen? ... Hvor går du da hen, hvis man tør være så dristig at spørge?"

"*Hvorhen* jeg går, kommer ikke dig ved, *hvornår* jeg kommer, er det eneste du behøver at bekymre dig om, og – jeg er her igen i det seneste til middag."

"Ej, ej! Og så længe skal jeg blive ved at arbejde, ikke sandt? Og jeg skal oven i købet holde alle disse knøse til at tage dygtigt fat? ... Ja, ja da, lad gå for en gangs skyld. Nå folk, læg nu ikke fingrene imellem, men tag rask fat. Nu skal jeg hjælpe jer, og ve den mand eller kvinde, som understår sig til at standse et eneste øjeblik, om det end ikke var for andet, end for at se sig om eller pudse sin næse eller klø sig i hovedet. Jeg lader ingen som helst undskyldning gælde, siger jeg jer, I skal ikke gøre andet end arbejde, arbejde, arbejdet jeres ansigts sved," osv. osv.

Jeg lod ham sladre for folkene, hvilket snarere tjente til at more end opbygge dem, gik hjem, forandrede mit toilette en

smule og ilede derpå, med bogen i lommen til Wildfell Hall, for den var bestemt til at indtage en plads i mrs. Grahams bogskab.

"Hvorledes," tænker De vel, "var I allerede så nøje bekendte med hinanden, at det var kommet til foræringer og modtagelse af det mellem jer?"

"Nej, gamle dreng, så vidt var vi ikke. Dette var mit første eksperiment i denne retning og jeg længtes overordentlig efter at se resultatet af det.

Efter vor udflugt til det i forrige kapitel omtalte sted havde vi flere gange truffet hinanden og jeg havde lagt mærke til, at mit selskab ikke syntes at mishage hende, dog kun under forudsætning af, at jeg indskrænkede min underholdning til samtaler angående abstrakte genstande eller sager, der havde en almindelig interesse, for i det øjeblik jeg berørte grænsen for det sentimentale, begyndte at sige komplimenter og smigrerier, eller i ord eller blik nærmede mig ømhedens gebet, i samme øjeblik blev jeg ikke alene ved en pludselig forandring af hendes hele væsen straffet for min begåede forseelse, men samtidig dømt til at finde hende mere kold og fremmed, om ikke endog aldeles utilgængelig, den næste gang jeg søgte hendes selskab.

Denne omstændighed satte mig imidlertid ikke meget i forlegenhed, eftersom jeg ikke så meget søgte grunden dertil i egentligt mishag med min personlighed, men snarere antog, at den hidrørte fra, at hun før vort bekendtskab havde besluttet ikke at indlade sig i noget nyt ægteskab, enten fordi hun nærede en så overordentlig kærlighed til sin afdøde ægtefælle, eller fordi forbindelsen med ham havde gjort hende ked af ægteskabet.

I begyndelsen lod det rigtig nok som om det morede hende at såre min forfængelighed og lægge en dæmper på min dristighed – hun havde uden medlidenhed knækket den ene af disses knopper efter den anden, alt som de spirede frem, og dengang følte jeg mig, det kan jeg ikke nægte, dybt såret, skønt undertiden også hævngerrig – men da hun sandsynligvis senere bemærkede, at jeg ikke var en slet så opblæst og hjerneløs laps, som hun først havde antaget mig for at være, anvendte hun en ganske anden fremgangsmåde for at tilbagevise mine beskedne tilnærmelser, nemlig en slags alvorlig, næsten sørgmodig misfornøjelse, og denne følelse lærte jeg snart omhyggeligt at vogte mig for at vække.

"Først vil jeg skaffe mig et fast standpunkt i min stilling som ven," tænkte jeg, "som beskytter og legekammerat for hendes søn, som en fast, pålidelig og ligefrem ven af hende selv, og når jeg da har gjort mig nødvendig for hendes rolighed og bekvemmelighed – hvilket jeg nok troede at kunne – så vil vi se, hvad der videre er at gøre."

Vi talte altså om maleri, digtekunst, musik, teologi, geologi og filosofi. Et par gange lånte jeg hende bøger og engang lånte hun mig en. Jeg mødte hende på hendes spadsereture, og besøgte hende i hendes bolig så ofte jeg vovede det.

Mit første påskud til at trænge ind i hendes helligdom bestod i at bringe Arthur en vraltende, lille hundehvalp, til hvem Sancho var fader, og som henrykkede barnet i allerhøjeste grad, hvorfor det heller ikke kunne mangle, at den jo også behagede hans moder. Mit andet påskud var at bringe ham en bog, som jeg, da jeg kendte hans moders ejendommelige anskuelser, havde valgt med omhyggelighed og hvilken jeg forelagde hende

til approbation, før jeg gav ham den. Derpå bragte jeg hende i min søsters navn nogle planter, efter at jeg i forvejen havde overtalt Rose til at forære hende dem. Hver gang erkyndigede jeg mig om det maleri, som hun malede efter den på klippen udkastede skitse, og hver gang førte hun mig ind i atelieret og spurgte mig om mine anskuelser eller bad mig give sig råd.

Ved mit sidste besøg tilbageleverede jeg hende den bog, hun havde lånt mig og ved denne lejlighed havde hun, da vi tilfældigvis kom til at tale om Walter Scotts digteriske værker, ytret det ønske at læse *Marmion* og jeg havde fattet den dristige ide at forære hende den. Da jeg kom hjem skyndte jeg mig derfor øjeblikkelig at bestille den smukke, lille bog, som arriverede den omtalte morgen. Men jeg behøvede endnu stadig et påskud til at trænge mig ind i eremitboligen, og forsynede mig derfor med et blåt maroquinhalsbånd til Arthurs lille hund, og efter at dette var afgivet og modtaget med en langt større glæde og taknemmelighed end gavens værd eller giverens egoistiske motiv fortjente det, tillod jeg mig at bede mrs. Graham, om endnu engang at måtte se maleriet, hvis det endnu var her.

"Ja, kom med ind," sagde hun (for jeg havde truffet hende i haven), "det er færdigt, sat i ramme og klart til at sendes bort. Men meddel mig Deres sidste anskuelse over det, og hvis De endnu kan foreslå mig en forbedring, så skal den i det mindste blive taget i omhyggelig betragtning."

Maleriet var påfaldende skønt. Det var landskabet selv, som ved et trylleri overført på lærredet. Imidlertid ytrede jeg mit bifald i mådeholdende og korte ord for ikke at mishage hende. Men hun lagde mærke til mit ansigt, og hendes

kunstnerstolthed følte sig uden tvivl smigret ved at læse min indre beundring i mine øjne. Men mens jeg så på det, tænkte jeg på bogen og overvejede, hvorledes jeg skulle give hende den. Jeg tabte modet, men besluttede dog ikke at være så tåbelig at gå bort, uden i det mindste at have gjort et forsøg. Det kunne ikke hjælpe at vente på en lejlighed, og det var lige så unyttigt at belave mig på en stor tale. Jo simplere og naturligere det sker, tænkte jeg, desto bedre. Jeg så altså ud af vinduet for ret at bringe mit mod på det højeste punkt, tog bogen frem, vendte mig om og lagde den i hendes hånd med følgende korte ord:

"De ønskede at se *Marmion*, mrs. Graham, og her er den, hvis De vil være så god at modtage den."

En ejebliks rødme farvede hendes ansigt – måske en rødme af sympatetisk undselighed over en så upassende måde at overrække den på. Hun betragtede alvorligt bogen to sider, vendte derpå tavs nogle blade om, trak imidlertid øjenbrynene grublende sammen, lukkede derpå bogen, vendte sig til mig og spurgte mig roligt om prisen.

Jeg følte det varme blod strømme mig til ansigtet.

"Det gør mig ondt, hvis jeg skulle fornærme Dem, mr. Markham," sagde hun "men jeg kan ikke modtage bogen, uden at betale den."

Og hun lagde den på bordet.

"Hvorfor kan De ikke det?"

"Fordi –" hun tav og så ned for sig.

"Hvorfor kan De ikke det?" gentog jeg med en så forbitret stemme, at hun slog sine øjne op og så mig fast ind i ansigtet.

"Fordi jeg ikke vil pådrage mig forbindtligheder, som jeg ikke kan gengælde. Jeg er Dem allerede forbunden for Deres godhed

mod min søn, men hans taknemmelige kærlighed og Deres egen følelse må belønne Dem for dét."

"Passiar!" udbrød jeg.

Hun lod atter sine øjne hvile på mig med et roligt, alvorligt og forbavset blik, der havde samme virkning som en bebrejdelse, hvad enten det nu var bestemt til at være det eller ikke.

"De vil altså ikke modtage bogen?" spurgte jeg mildere, end jeg endnu havde talt.

"Jeg vil gerne modtage den, når De vil Lade mig betale den."

Jeg sagde hende den nøjagtige pris og transportomkostningerne i den roligste tone, jeg var i stand til, for jeg var i virkeligheden nær ved at græde af skuffet forventning og ærgrelse.

Hun tog sin pung frem og talte koldblodigt pengene op, men ventede dog med at lægge dem i min hånd. Hun betragtede mig opmærksomt og sagde i en blid, beroligende tone:

"De tror Dem fornærmet, mr. Markham jeg ville ønske, at jeg kunne gøre Dem begribeligt, at – at jeg –"

"Jeg forstår Dem fuldkommen," sagde jeg, "De tror, at jeg, når De modtager denne ubetydelighed af mig, senere kunne tillade mig at vise mig påtrængende mod Dem, men De tager fejl! Tro mig, at jeg, når De blot vil bevise mig den tjeneste at modtage den, ikke vil bygge nogen som helst forhåbning derpå og heller ikke betragte det som et eksempel for kommende begunstigelser – det er jo desuden urimeligt at tale om, at De påtager Dem forbindtligheder mod mig, da De dog kan indse, at i dette tilfælde er forbindtligheden ganske på min side – gunstbevisningen på Deres."

"Nu vel, så tager jeg Dem på ordet," svarede hun med et engleagtigt smil, idet hun lod de forhadte penge glide tilbage i pungen igen, "men *husk*!"

"Jeg vil huske på – hvad jeg har sagt – men straf ikke min overilelse for strengt ved ganske at unddrage mig Deres venskab og vent ikke, at jeg vil bøde for det ved at vise mig mere fremmed imod Dem," sagde jeg, idet jeg rakte hende min hånd for at tage afsked, for jeg var alt for bevæget til at kunne blive.

"Nu vel, så ville vi lade alt blive som hidtil," svarede hun beredvilligt og lagde sin hånd i min, og mens jeg holdt den, måtte jeg anstrenge mig i høj grad for ikke at trykke den til mine læber – men det ville have været selvmorderisk galskab. Jeg havde allerede været dristig nok og denne overilede foræring havde nær bibragt alle mine forhåbninger dødshugget.

Med oprørt brændende hjerte og hjerne ilede jeg hjemad, uden at bryde mig om den trykkende middagssol – forglemmende alt undtagen hende, som jeg nylig havde forladt – jeg fortrød ikke andet, end hendes ugennemtrængelighed og min egen overilelse og taktløshed – frygtede ikke andet end hendes forhadte bestemthed og min udygtighed til at besejre den – og håbede ikke – men stop, jeg vil ikke kede Dem med kampen mellem mine forhåbninger og min frygt, mine alvorlige tanker og beslutninger.

9. En slange i græsset

Skønt mit hjerte nu ganske havde vendt sig fra Eliza Millward, holdt jeg dog endnu ikke op med mine besøg i præstegården, fordi jeg, så at sige, lidt efter lidt ville lade hende fare uden at vække alt for megen kummer eller udsætte mig for alt for meget hævntørst – eller gøre mig til en genstand for sladder i sognet, og endelig fordi præsten, der troede at mine besøg hovedsagelig, om ikke aldeles gjaldt ham, ville, hvis jeg ganske var blevet borte, have følt sig overordentlig fornærmet ved denne tilsidesættelse. Men da jeg dagen efter min samtale med mrs. Graham aflagde et besøg der, var han tilfældigvis ikke hjemme – en omstændighed, der nu ikke var mig så behagelig, som den forhen plejede at være.

Rigtig nok var miss Millward hjemme, men hun gjaldt naturligvis kun lidt mere end slet intet. Imidlertid besluttede jeg mig til at gøre mit besøg så kort som muligt, og tale med Eliza på en broderlig, venskabelig måde, der blev retfærdiggjort ved vort lange bekendtskab og som jeg syntes hverken kunne krænke eller opmuntre til falske forhåbninger.

Jeg var aldrig vant til at tale med hende, eller overhovedet med nogen som helst om mrs. Graham, men jeg havde næppe været der i tre minutter, før hun selv på en noget besynderlig måde bragte denne dame på tapetet.

"O, mr. Markham," sagde hun med et udtryk af forfærdelse og i en næsten hvislende tone, "hvad mener De om de

skrækkelige rygter, der er i omløb angående mrs. Graham? Antager De, at de kan berettige os til at nære tvivl …"

"Hvilke rygter?"

"O, det ved De vist nok selv!" svarede hun med et fiffigt smil, idet hun rystede med hovedet.

"Jeg ved ikke det mindste. Hvad i al verden mener De, Eliza?"

"Ak, spørg blot ikke mig, for jeg kan ikke forklare Dem det!"

Hun tog lommetørklædet, som hun havde begyndt at besætte med en bred kniplingsgarnering, og lod, som hun havde meget travlt med det.

"Hvad er det, miss Millward, hvad tror De?" sagde jeg, og vendte mig til hendes søster, som syntes udelukkende at beskæftige sine tanker med syningen af et stort stykke groft linned.

"Jeg ved ikke," svarede hun, "men det er sandsynligvis en urimelig bagtalelse, som en eller anden har opdigtet. Jeg har ikke hørt et ord om det, før Eliza for nylig talte til mig om det – men om end hele sognet sladrede mig ørerne fulde, ville jeg dog ikke tro et eneste ord af det – jeg kender mrs. Graham alt for godt."

"De har ret, miss Millward, det samme er tilfældet med mig, hvad det så end er, man siger."

"Nu vel," sagde Eliza med et blidt suk, "det er herligt at være i besiddelse af en så trøstende overbevisning om deres værd, hvem vi elsker – jeg vil blot ønske, at De ikke til sidst kommer til erkendelse af, at Deres tillid har været ilde anbragt."

Ved disse ord så hun op fra sit arbejde og kastede mig et blik, så fuldt af øm bekymring, at det nok kunne have bevæget mit hjerte. Imidlertid var der i hendes øjne et vist lurende udtryk,

som ingenlunde behagede mig, og jeg undrede mig over, at jeg nogen sinde havde kunnet finde dem skønne og beundringsværdige.

Hendes søsters ærlige ansigt og små, grå øjne forekom mig nu langt mere behagelige. Men rigtig nok var jeg i dette øjeblik vred på Eliza for hendes insinuationer med hensyn til mrs. Graham, for disse måtte være usande.

Jeg talte dog for denne gang ikke mere om denne genstand, og såre lidt om nogen anden, for da jeg bemærkede, at det var mig umuligt at få mit sind bragt i samme sædvanlige ligevægt, stod jeg kort efter op, foregav at jeg havde nødvendige forretninger hjemme, og tog afsked.

Jeg begav mig virkelig også hjem og det uden i mindste måde at føle mig foruroliget ved tanken om, at der muligt var nogen sandhed i disse rygter, nej, jeg længtes blot efter at vide, hvori de bestod, af hvem de var blevet udbredt, på hvilken grund de var bygget, og hvorledes de bedst kunne blive neddysset eller tilstrækkeligt modbevist.

Nogle dage efter havde vi atter et af de små fordringsløse selskaber, til hvilke vore naboer og venner som sædvanlig blev indbudte, og blandt disse befandt denne gang mrs. Graham sig. Nu kunne hun ikke undskylde sig med mørke aftener eller ondt vejr, og til min store glæde kom hun.

Uden hende ville hele selskabet have forekommet mig utålelig kedsommeligt, men fra det øjeblik hun trådte ind, var det som der var kommet nyt liv i hele huset, og skønt jeg ikke turde forsømme de øvrige gæster for hendes skyld, eller gøre fordring på en alt for stor del af hendes underholdning for mig

alene, ventede jeg dog, at aftenen ville blive usædvanlig behagelig.

Mr. Lawrence kom ligeledes, men indfandt sig dog først nogen tid efter, at de øvrige gæster havde forsamlet sig. Jeg var nysgerrig efter at se, hvorledes han ville opføre sig mod miss Graham. En let kompliment var alt, hvad der ved hans indtrædelse blev vekslet mellem dem, og efter på denne møde at have hilst de andre tilstedeværende, satte han sig langt fra den unge enke, mellem min moder og Rose.

"Har De nogen sinde set en sådan fiffighed?" hviskede Eliza, som sad ved siden af mig. "Skulle man ikke tro, at de var aldeles fremmede for hinanden?"

"Jo, det lader næsten til det … men hvad vil De sige med det?"

"Hvad jeg vil sige! – Hvorledes kan De dog endnu lade som De var aldeles uvidende om det?"

"Uvidende, om *hvilket*?" spurgte jeg i en så skarp tone, at hun fo'r sammen og svarede:

"O, vær dog stille, og tal ikke så højt!"

"Nå, så sig mig da, hvad det er," sagde jeg med mere dæmpet stemme, "tal – hvad mener De? – Jeg er en hader af gåder."

"Nå, så vid da – ja, jeg kan ikke indestå for sandheden af det, ser De, nej, langt fra, men har De ikke hørt … "

"Jeg har intet hørt, undtagen af Dem."

"Så må De virkelig have været døv med fortsæt, for enhver kan fortælle Dem, at … men jeg ser, at jeg kun gør Dem misfornøjet og vred ved at gentage disse rygter, jeg vil derfor hellere tie."

Hun klemte læberne sammen, foldede hænderne og så hen for sig med en mine fuld af krænket uskyld.

"Hvis De ikke ønskede at gøre mig vred, skulle De straks fra begyndelsen have tiet stille, eller også tydeligt og oprigtigt have sagt alt, hvad De havde at sige."

Hun vendte sig fra mig, tog sit lommetørklæde frem, rejste sig og gik hen til vinduet, hvor hun en tid lang blev stående og øjensynlig flød hen i tårer.

Jeg var forbavset, ærgerlig og undselig, ikke så meget over min hårdhed, som over hendes barnagtige svaghed. Hun syntes imidlertid ikke at blive bemærket af nogen, men blev kort efter kaldt hen til tebordet, for i vor egn var det skik at samle sig om tebordet og betragte teen som et måltid, for vi spiste tidligt til middag.

Da jeg tog plads, fandt jeg Rose siddende ved min ene side og ved den anden stod en tom stol.

"Må jeg sidde ved siden af Dem?" spurgte en blid stemme bag mig.

"Ja, hvis De behager!" svarede jeg, og Eliza Millward smuttede om på den tomme plads, så mig med et halvt skælmsk smil ind i ansigtet og sagde:

"De er så streng, Gilbert!"

Med et lidt hånligt smil bød jeg hende te, men svarede ikke, for jeg havde intet at sige.

"Hvormed har jeg fornærmet Dem?" sagde hun i en klagende tone, "jeg ville blot ønske, jeg vidste det."

"Drik Deres te og vær intet barn, Eliza," sagde jeg, og bød hende fløde og sukker.

I dette øjeblik opstod der nogen bevægelse ved den anden side af mig, hvilket blev forårsaget ved miss Wilson, som kom og anmodede Rose om at bytte plads med sig.

"Vil De ikke være af den godhed at bytte plads med mig, miss Markham?" sagde hun, "for, ser De, jeg vil ikke gerne sidde ved siden af mrs. Graham. Hvis Deres mama finder det passende at indbyde slige personer i sit hus, kan hun heller ikke have noget at indvende mod, at hendes datter holder dem med selskab."

Den sidste sætning tilføjede hun som en slags monolog, da Rose allerede var gået, men jeg var ikke galant nok til at lade den gå upåtalt hen.

"Vil De være af den godhed at sige mig, hvad De mener med denne bemærkning, miss Wilson?" spurgte jeg.

Hun blev noget, men dog ikke meget forskrækket ved dette spørgsmål, og efter at have fattet sig, hvilket ikke varede længe, svarede hun koldsindigt:

"Ser De, mr. Markham, jeg undrer mig i høj grad over at mrs. Markham indbyder en person som mrs. Graham, til at tage del i dette selskab. Men mrs. Markham ved måske ikke, at man holder denne dames rygte for at være noget tvetydigt."

"Det ved min moder lige så lidt, som jeg ved det, og De ville gøre mig Dem meget forbunden, hvis De ville ytre Dem noget tydeligere."

"Tid og sted er i dette øjeblik næppe passende til forklaringer af dette slags. Desuden tror jeg ikke, De er så uvidende, som De anstiller Dem. De kender vist nok denne dame lige så godt som jeg."

"Det gør jeg, som jeg håber, og måske noget bedre end De. Hvis De derfor vil underrette mig om, hvad De har hørt angående mrs. Graham, eller hvad De indbilder Dem at vide om hende, kan jeg muligvis være i stand til at berigtige disse rygter og anskuelser."

"Nu vel, kan De måske sige mig, hvem hendes ægtefælle var, eller om hun i det hele har haft nogen sådan?"

Indignationen lukkede min mund. Jeg kunne på en sådan tid og et sådant sted ikke ret godt tillade mig at give hende et svar, som hun fortjente det.

"Har De," spurgte Eliza, "aldrig bemærket den påfaldende lighed, der findes mellem hendes barn og –"

"Og hvem?" spurgte miss Wilson med kold, men skærende strenghed.

Eliza fo'r sammen. Den frygtsomt udtalte formodning havde alene været bestemt for mit øre.

"O, jeg beder om forladelse," sagde hun, "jeg kan tage fejl – måske har jeg virkelig taget fejl."

"Det er unødvendigt at bede mig om forladelse," svarede hendes veninde, "men jeg ser ikke nogen her, der ligner barnet med undtagelse af dets moder, og, hvis De hører på ondskabsfulde rygter, miss Eliza, da vil jeg være Dem meget forbunden – det vil sige – jeg tror ikke, De vil gøre vel i at befordre dem længere. – Jeg antager, at den person, hvem De hentyder til, er mr. Lawrence, men jeg tror, at kunne forsikre Dem, at Deres mistanke (i det mindste i denne henseende) mangler enhver grund, og hvis han overhovedet står i noget som helst særegen forbindelse med denne dame (hvilket ingen har ret til at påstå) så besidder han i det mindste (hvad der er mere end man kan sige om visse folk) anstændighedsfølelse nok til, når respektable personer af hans bekendtskab er til stede, ikke at vise det ved andet end en let kompliment – han var øjensynlig forbavset og misfornøjet over at træffe hende her."

"Bliv kun ved," råbte Fergus, det sad på den anden side af Eliza, og var det eneste individ, som foruden os befandt sig på denne side af bordet, "bliv kun ved, og vogt jer for at lade endog kun så meget som en eneste sten blive på den anden."

Miss Wilson rettede sig med et blik fuldt af iskold foragt, men sagde intet. Eliza ville svare, men jeg forekom hende, idet jeg så roligt som muligt, men dog i en tone, der uden tvivl forrådte noget af, hvad der foregik i mit indre, sagde:

"Vi har talt nok om denne genstand. Kan vi ikke underholde os med andet, end med at bagtale bedre mennesker end vi, da bør vi hellere tie stille."

"Det vil vel sagtens være det bedste," bemærkede Fergus, "og det samme tænker vor præst også, der hele tiden har underholdt selskabet på det bedste og tid efter anden har tilkastet jer blikke fulde af streng misbilligelse, mens I sad der og uærbødigt hviskede og mumlede med hinanden. Ja engang holdt han endog op midt i en fortælling eller prædiken – jeg ved ikke rigtigt, hvad det var – som om han ville sige: Når mr. Markham har holdt op at konversere damerne der henne, vil jeg begynde igen."

Jeg kan hverken erindre, hvad der videre blev talt ved tebordet, eller hvorledes jeg fandt tålmodighed til at blive siddende så længe til måltidet var forbi. Jeg erindrer kun, at jeg med stor møje drak den te, som endnu befandt sig i min kop, uden at spise noget dertil, og at jeg først stirrede på Arthur Graham, der sad på den anden side af bordet ved siden af hans moder, og så på mr. Lawrence, der havde sin stol ved den nederste ende.

I begyndelsen forekom det mig, at der virkelig var nogen lighed til stede, men ved nøjere betragtning fandt jeg, at det kun bestod i indbildningen.

Begge havde rigtig nok finere træk og en spinklere legemsbygning, end der i almindelighed bliver individer af det stærkere køn til del, og Lawrences teint var bleg og klar, ligesom Arthurs yderst fin og hvid, men Arthurs lille, noget opadstående næse kunne aldrig blive så lang og lige som mr. Lawrences, og hans ansigt kunne, skønt det ikke var fyldigt nok til at være rundt og konvergerede for smukt med den lille kløftede hage, til at være firkantet, dog aldrig blive trukket ud til dennes lange oval, mens barnets hår øjensynlig havde en lysere farve, end denne mands nogen sinde havde haft, og hans store, klare, blå øjne, omend undertiden for tidligt alvorlige, var ganske og aldeles ulige mr. Lawrences sky, nøddebrune øjne, af hvilke hans ængstelige sjæl så frem, som om den var beredt til at trække sig tilbage for en hver ublid berøring.

Hvorledes kunne jeg usling endog kun et eneste øjeblik nære denne tanke? Kendte jeg ikke mrs. Graham, havde jeg ikke set hende, flere gange talt med hende, var jeg ikke overbevist om, at hun var sine bagtalere langt overlegen i forstand, renhed og ædle følelser? At hun i virkeligheden var den ædleste, den mest tilbedelsesværdige af sit køn som jeg endnu havde set eller kunne forestille mig og jeg ville sige med Mary Millward (hvilken fornuftig pige var hun ikke) at om end hele sognets beboere, ja, om den hele verden end brølede denne forfærdelige løgn ind i mine øren, ville jeg dog ikke tro det, for jeg kendte hende bedre end de.

Imidlertid brændte mit hoved af indignation og mit hjerte syntes at blive trængt ud af sit fængsel af kæmpende lidenskaber. Jeg betragtede mine to smukke naboersker med en følelse af afsky og væmmelse, som jeg næppe gjorde mig umage for at skjule. Jeg blev fra forskellige sider drillet med min distraktion og ugalante adfærd mod damerne, men det brød jeg mig kun lidt om. Alt hvad jeg, med undtagelse af hovedgenstanden for mine tanker, bekymrede mig om, var at se kopperne komme op til tebakken men ikke tilbage. Jeg tænkte, at mr. Millward ville aldrig holde op med at fortælle os, at han altid drak te, og at det var yderst usundt at fylde maven med en sådan blanding, og derved holde sundere stoffer borte fra den – for derved at give ham selv lejlighed at drikke den fjerde kop.

Endelig var det forbi og jeg rejste mig og forlod, uden et eneste undskyldende ord, både bordet og gæsterne – jeg kunne ikke længere fordrage selskabet. – Jeg styrtede ud, for at køle min brændende pande i den balsamiske aftenluft, eller for at overlade mig til mine lidenskabelige tanker i havens ensomhed.

For ikke at blive set fra vinduerne, gik jeg ned ad en lille, stille allé, der løb på den ene side af haven, og ved hvis ende der befandt sig en løvhytte af roser og gedeblad. Jeg tog plads i den, for nøjere at tænke over de dyder, damen fra Wildfell Hall var i besiddelse af, og den uret hun havde lidt, men jeg havde næppe været beskæftiget med dette i to minutter, før allerede stemmer, latter og genstande, der bevægede sig mellem buskene, sagde mig, at selskabet var kommet ned for ligeledes at nyde den friske luft i haven. Jeg trykkede mig imidlertid ind i et hjørne af løvhytten og håbede at kunne bevare denne plads lige sikker for iagttagelser og uvelkommen indtrængen – men

nej, der kom nogen ned ad alleen. Hvorfor kunne de ikke nyde blomsterne og solskinnet i den åbne have og overlade mig og myggene denne solløse krog?

Men da jeg så gennem den duftende væg af sammenslyngede grene for at opdage, hvem det var, der havde trængt sig herind (for lyden af stemmerne sagde mig, at der var flere end en) forsvandt min misfornøjelse øjeblikkelig og min endnu stadig bevægede sjæl blev bestormet af ganske andre følelser. For det var mrs. Graham, der med Arthur ved sin side kom langsomt ned ad gangen, og ellers ingen. Hvorfor var hun alene? Havde de bagtaleriske tungers gift bredt sig gennem hele selskabet, og havde alle vendt hende ryggen? Jeg erindrede nu, at jeg havde set Wilson ved aftenens begyndelse rykke sin stol hen til min moder, og bøje sig frem, øjensynlig for at meddele hende en vigtig og fortrolig efterretning, og efter hendes uafladelige nikken med hovedet, hyppige fordrejen af hendes rynkede ansigt og den ondskabsfulde funklen og blinken af hendes små, hæslige øjne kunne jeg antage, at hun var i fuldt arbejde med en stærkt krydret bagtalelse, ligesom jeg også af den forsigtige, hemmelighedsfulde måde antog, at det var en af de tilstedeværende personer, der var den ulykkelige genstand for hendes meddelelser, og alle disse tegn samt min moders forbavsede og vantro blik og gebærder bragte mig næsten til at tro at mrs. Graham havde været denne genstand. For ikke at forskrække hende ved synet af mig, trådte jeg ikke frem af mit skjul, før hun næsten var kommet til enden af alleen, og dog blev hun alligevel, da jeg trådte frem, stående og syntes at være tilbøjelig til at ville vende om igen.

"O, lad Dem ikke forstyrre, mr. Markham," sagde hun, "vi er selv kommet for at søge ensomheden, ikke for at trænge ind i Deres."

"Jeg er ingen eneboer, mrs. Graham," sagde jeg, "skønt jeg må tilstå, at det ser ud som om, jeg var en sådan, da jeg har forladt mine gæster på en så uhøflig måde."

"Jeg frygtede for, at De ikke var vel," sagde hun med et virkelig bekymret blik.

"Jeg var heller ikke ganske vel, men nu er det forbi. Jeg beder Dem, tag plads, hvil Dem og sig mig, hvad De synes om denne løvhytte," sagde jeg, idet jeg løftede Arthur op og satte ham midt på bænken for at sikre mig hans moder, der indrømmede, at det virkelig var et indbydende tilflugtssted og satte sig i et hjørne, mens jeg tog plads i et andet.

Men ordet tilflugtssted forekom mig ubehageligt. Havde selskabets uvenlige behandling virkelig drevet hende ud for at søge fred i ensomheden?

"Hvorfor har man ladet Dem være alene?" spurgte jeg.

"Det er snarere mig, der har forladt selskabet," var det smilende svar. "Jeg var inderlig træt af konversationen derinde – der gives ikke noget mere trættende end det – jeg kan ikke begribe, hvorledes man kan holde det ud."

Jeg kunne ikke afholde mig fra at le over hendes store forundring.

"Holder de det da for en *pligt* bestandig at tale?" fortsatte hun, "og standser derfor aldrig for at tænke efter, men udfylder deres konversation med intetsigende småting og smålige gentagelser, når de ikke finder nogen genstand af sand interesse, eller finder de virkelig fornøjelse i en sådan underholdning?"

"Højst sandsynlig gør de det," sagde jeg, "deres svage ånd er ikke i stand til at fatte store ideer, og deres små hoveder bliver revet med af ubetydeligheder, der ikke ville berøre en med tanker bedre forsynet hjerne – og den eneste afveksling, som de tillader dem i sådan konversation består i at styrte sig hovedkulds i skandalens pøl, hvilket er deres største fornøjelse."

"Dog sikkert ikke alle?" råbte damen, forbavset over bitterheden i min bemærkning.

"Nej, sikkert ikke alle. Jeg fritager min søster for så nedværdigende tilbøjeligheder, og ligeledes min moder, hvis De indeslutter *hende* i Deres dadel."

"Min hensigt har ikke været at dadle nogen og under ingen som helst omstændighed at gøre ringeagtende hentydninger til Deres moder. Jeg har kendt nogle meget fornuftige personer, der var store adepter i denne slags underholdning, når omstændighederne tvang dem, men det er en gave, af hvis besiddelse jeg ikke kan prale. Jeg brugte min opmærksomhed, så længe jeg kunne, men da min kraft var udtømt, stjal jeg mig bort for at søge nogle minutters ro i denne ensomme gang. Jeg hader al konversation, når intet udbytte af ideer eller følelser finder sted derved eller intet godt gives eller modtages."

"Nå," sagde jeg, "hvis jeg skulle besvære Dem med min snaksomhed, da beder jeg Dem straks at underrette mig om det, og jeg lover ikke at føle mig fornærmet over det, for jeg har den evne at glæde mig ved deres selskab, som jeg kalder min venner – så vel i tavshed som konversation."

"Jeg tror Dem ikke ganske, men hvis det var tilfældet, ville De netop passe til selskab for mig."

"Er jeg da i anden henseende alt, hvad De ønsker?"

"Nej, det vil jeg just ikke dog ikke sige. Hvor smukt ser disse løvmasser ud, når solen skinner gennem dem," sagde hun for at give samtalen en anden retning.

Og solens skrå stråler, der i mellemrum faldt gennem de tætte træer og buske, så virkelig smukt ud og dannede en kostelig afveksling ved det glinsende guldskin som det frembragte i det mørke grønne.

"Jeg ville næsten ønske, at jeg ikke var malerinde," bemærkede mrs. Graham.

"Hvorfor? Man skulle tro, at De netop på en sådan tid ville triumfere mest over det privilegium, at kunne efterligne naturens forskellige tinter og malerier?"

"Nej, for i stedet for at overlade mig til den fulde nydelse af dem som andre, bryder jeg altid mit hoved med at tænke på, hvorledes denne effekt bedst lader sig gengive og da dette aldrig kan ske, synes jeg undertiden, at det ikke er andet end tant, som volder mig ærgrelse."

"Måske De ikke formår at gøre Dem selv tilpas i denne henseende, om det end lykkes Dem at glæde andre med resultatet af Deres bestræbelser."

"Nå, jeg skulle vel egentlig ikke beklage mig. Der gives få mennesker, som tjener deres brød ved deres arbejde med så megen glæde som jeg. – Der kommer nogen."

Hun syntes at være misfornøjet over denne afbrydelse.

"Det er kun mr. Lawrence og miss Wilson," sagde jeg, "de kommer for at nyde en uforstyrret spadseretur. De vil ikke forstyrre os."

Jeg kunne ikke ganske tyde udtrykket i hendes ansigt, men var fuldkommen overbevist om, at ingen jalousi lå deri. Hvilken

ret havde jeg også til at bekymre mig om det?

"Hvad er miss Wilson for en person?" spurgte hun.

"Hun er mere elegant og dannet, end de fleste mennesker af hendes fødsel og stand, og mange siger, at hendes omgang er meget fin og behagelig."

"Jeg antog hende for at være noget kold, og i dag antog jeg hende for at være noget hovmodig."

"Det kan hun meget godt være mod Dem. Jeg tror, at hun har fattet en fordom, og betragter Dem som en rivalinde."

"Mig? Det er umuligt, mr. Markham," sagde hun, øjensynlig forbavset og misfornøjet.

"Ja, jeg ved intet nøjere om det," svarede jeg noget forstokket, da jeg troede, at hendes misfornøjelse egentlig var rettet mod mig.

Parret var nu kommet os på få skridt nær. Vor løvhytte stod i en krog, foran hvilken alleen med den ene ende vendte sig til den lysere gang på den anden side af haven. Da de nærmede dem denne, så jeg af Jane Wilsons ansigtstræk, at hun gjorde sin ledsager opmærksom på os, og bemærkede så vel af hendes kolde, sarkastiske smil, som ved de få, afbrudte ord af deres samtale, der nåede mit øre, at hun bibragte ham den idé, at der fandt en kærlighedsforståelse sted mellem os. Jeg så, at han rødmede til højt op på panden, han kastede i forbigående et stjålent blik til os, og med et – som det syntes – alvorligt ansigt, men uden at besvare hendes insinuationer, gik han videre.

Det var altså rigtigt, at han havde tanker til mrs. Graham, og hvis de havde været agtværdige, ville han ikke have gjort sig så megen umage for at skjule dem. Hun var naturligvis uden skyld, men han var derimod i højeste grad afskyelig.

Mens disse tanker beskæftigede min ånd, rejste mrs. Graham sig hurtigt, kaldte på sin søn, sagde at hun nu ville opsøge selskabet og gik op ad alleen. Uden tvivl havde hun hørt eller gættet nogen af mrs. Wilsons bemærkninger og det var derfor naturligt, at hun ikke havde lyst til at fortsætte denne tête-à-tête, især da mit ansigt i dette øjeblik blussede af indignation mod min tidligere ven, hvilket hun kunne antage for en dum forlegenhedsrødme. For dette måtte miss Wilson ligeledes bære ansvaret og jo mere jeg kom til at tænke på hendes opførsel, desto mere hadede jeg hende.

Det var langt ud på aftenen, før jeg igen kom ind til selskabet. Jeg fandt mrs. Graham færdig til at gå og i begreb med at tage afsked med de øvrige, som nu var vendte tilbage til huset. jeg tilbød mig – ja, bad om at måtte ledsage hende hjem. Mr. Lawrence stod ved siden af og underholdt sig med en anden person. Han så sig ikke om efter os, men da han hørte min bøn, holdt han inde midt i en sætning for at høre hendes svar, og fortsatte med et blik fuldt af rolig tilfredshed sin samtale, da han hørte, at hun afslog mig det.

Det var et afslag, bestemt, men ikke uvenligt. Hun kunne ikke lade sig overtale til at tro, at der kunne være nogen fare for hende eller hendes barn, ved uden ledsagelse at gå hjem ad de ensomme markveje. Det var lyst endnu, hun ville ikke møde noget menneske, og selv om hun gjorde det, var folkene rolige og skikkelige, derom var hun overbevist. Hun ville i det hele slet ikke høre noget om, at nogen skulle gøre sig ulejlighed for at ledsage hende, skønt Fergus behagede at tilbyde hende sin tjeneste, hvis den kunne være hende mere behagelig end min, og min moder bad hende om at måtte lade en af folkene følge

med. Så snart hun var borte, forekom alt det øvrige mig øde og tomt eller endnu værre. Lawrence forsøgte på at knytte en samtale med mig, men jeg affærdigede ham kort og begav mig hen til en anden del af værelset.

Kort efter brød selskabet op og han tog ligeledes afsked. Da han kom hen til mig, var jeg blind for hans udstrakte hånd og døv for hans "godnat", – indtil han gentog det og da brummede jeg et uforståeligt svar, ledsaget af et vrantent nik med hovedet for at blive fri for ham.

"Hvorledes har De det, Markham?" hviskede han.

Jeg svarede kun med at stirre bittert og foragteligt på ham.

"Er De vred, fordi De ikke måtte følge mrs. Graham hjem?" spurgte han med et svagt smil, der forbitrede mig i en sådan grad, at jeg næsten ikke længere formåede at beherske mig.

Jeg tilbagetvang imidlertid dog det forbitrede svar, som jeg ville give, og sagde blot:

"Hvad angår det Dem?"

"Det angår mig aldeles ikke?" svarede han med en rolighed, som næsten bragte mig til fortvivlelse, "men" – og her hævede han sit blik op til mit ansigt, og sagde med ualmindelig højtidelighed, "men lad mig sige Dem, Markham, at hvis De har hensigter med denne dame, ville disse sikkert blive frugtesløse. Det gør mig ondt at se Dem nære falske forhåbninger og anstrenge Deres kræfter til ingen nytte, for –"

"Hykler!" råbte jeg, og han holdt inde, så forvirret ud, blegnede og gik bort uden at sige et eneste ord mere.

Jeg havde krænket ham dybt og glædede mig over det.

10. En kontrakt og en trætte

Da alle var borte, erfarede jeg, at den nederdrægtige bagtalelse var, i dets offers nærværelse, virkelig blevet udbredt blandt hele selskabet. Rose forsikrede imidlertid, at hun hverken kunne eller ville tro det, og min moder afgav den samme erklæring, skønt, som jeg frygtede, ikke med den samme oprigtige hårdnakkede vantro. Det lod til at der bestandig stod hende noget i hovedet og hun forbitrede mig tid efter anden ved udtryk som: "Du kære himmel, hvem have troet det! – Nå, jeg har bestandig sagt, at hun havde noget besynderligt ved sig – der ser I, hvad det har at betyde, når fruentimmerne handler, som om de var anderledes end andre folk." Engang hed det endog:

"Jeg har lige fra begyndelsen haft mine egne tanker ved denne hemmelighedsfuldhed – jeg troede, at der ikke ville komme noget godt ud af det, men dette er rigtig nok en slem, slem historie."

"Ej, moder, De sagde jo, at De slet ikke troede disse rygter," mente Fergus.

"Det gør jeg heller ikke, mit barn, men du må tilstå, at der dog være en grund til dem."

"Grunden er verdens ondskab og løgnagtighed," sagde jeg, "og den omstændighed, at mr. Lawrence er blevet set et par aftener på vejen derhen. Landsbyens bagvaskere siger, at han går derhen for at gøre kur til den fremmede dame, og

skumlerne har begærligt bemægtiget sig dette rygte, for at benytte det til grundlag for deres egen sataniske bygning."

"Nu vel, Gilbert, men der må dog ligge noget i hendes væsen, som giver slige rygter grund."

"Har De set noget besynderligt i hendes væsen?"

"Nej, aldeles intet, men du ved dog, at jeg bestandig har sagt, at hun havde noget besynderligt ved sig."

Jeg tror, at det endnu var samme aften, jeg atter vovede at gøre et indfald i Wildfell Hall. Fra den dag vi havde selskab, hvilket var for mere end en uge siden, havde jeg daglig gjort mig umage for at møde mrs. Graham på hendes spadsereture, men altid forgæves (hun måtte med vilje have sørget for det) og hver aften spekuleret på et påskud til et nyt besøg. Endelig følte jeg, at denne skilsmisse ikke længere var til at udholde(De ser, at det allerede var kommet vidt med mig) tog en gammel bog ud af bogskabet, idet jeg antog, at den kunne interessere hende, skønt jeg, på grund af dens temmelig forlæste tilstand, endnu ikke havde dristet mig til at tilbyde hende den til gennemlæsning, og ilede afsted, men ikke uden ængstelse for, hvorledes hun ville modtage mig, eller hvorfra jeg skulle få tilstrækkeligt mod til at fremstille mig med en så ubetydelig undskyldning. Men måske jeg så hende på marken eller i haven, og da havde sagen ikke nogen stor vanskelighed. Det var kun den formelige banken på døren, med udsigt til at blive vist ind af Rachel til en overrasket, uvenlig dame, der således foruroligede mig.

Men mit ønske blev dog ikke tilfredsstillet. Mrs. Graham var ikke at se, men Arthur legede med sin lille, muntre hund i haven. Jeg så over døren og kaldte ham hen til mig. Han

forlangte, at jeg skulle komme ind, men jeg sagde ham, at jeg ikke kunne gøre det uden hans moders tilladelse.

"Jeg vil gå hen til hende og spørge hende," sagde barnet.

"Nej, nej, Arthur, det må du ikke – men hvis hun ikke er beskæftiget, så bed hende om at komme herud et øjeblik, og sig hende, at jeg har noget at tale med hende."

Han løb for at udrette, hvad jeg havde anmodet ham om, og kom hurtigt tilbage med sin moder. Hvor skøn var hun ikke, da hendes mørke lokker flagrede i den milde sommervind, hendes skønne kinder var farvede af en let rødme, og hendes ansigt opklaret af et strålende smil. – Du kære Arthur, hvor meget havde jeg dig ikke at takke for, såvel for denne som for enhver anden lykkelig sammenkomst. Ved ham blev jeg øjeblikkelig befriet for alle formaliteter, ængstelser og enhver tvang. I kærligheden gives der ingen bedre mægler, end et muntert, åbenhjertigt barn, der altid er beredt til at forene adskilte hjerter, udfylde de selskabelige skikkes uvenlige afgrund, smelte den kolde tilbageholdenheds is og nedbryde den frygtelige konveniens' og stoltheds skillevægge.

"Nå, mr. Markham, hvad er Deres ønske?" spurgte den unge moder, idet hun kom hen til mig med et venligt smil.

"Jeg ønsker, at De vil kaste Deres blik på denne bog, og at De vil være så god at tage den med ind og læse den ved lejlighed. Jeg gør ingen undskyldning, fordi jeg har kaldt Dem ud i en så herlig aften, skønt det ikke var nogen sag af vigtighed."

"Sig, at han skal komme herind, moder," råbte Arthur.

"Har De lyst til at komme ind?" spurgte mrs. Graham.

"Ja, jeg ønskede gerne at se Deres ny anlæg i haven."

"Og hvorledes Deres søsters planter er lykkedes under min pleje," tilføjede hun idet hun åbnede døren.

Og vi spadserede i haven og talte om blomster, træer, bøger – og derpå om andre ting. Aftenen var mild og venlig, og min ledsagerinde ligeledes. Jeg blev lidt efter lidt varmere, ømmere, end jeg måske ellers havde vovet, men alligevel erklærede jeg mig ikke tydeligt og hun forsøgte ikke at vise mig tilbage, indtil hun, da vi kom forbi en mosrosebusk, som jeg for nogle uger siden havde bragt hende i min søsters navn, plukkede en halvt udsprungen knop og bad mig give Rose den.

"Må jeg ikke beholde den selv?" spurgte jeg.

"Nej, men her en anden til Dem."

I stedet for roligt at modtage den, greb jeg også den hånd, der rakte mig den, og så hende ind i ansigtet. Hun tillod dette et øjeblik og jeg så en glans i hendes øjne, et udtryk af glad bevægelse i hendes ansigt – jeg troede at det rette øjeblik var kommet – men pludselig syntes en smertelig erindring at bryde frem hos hende, en pinefuld sky formørkede hendes pande, en marmorbleghed bredte sig over hendes kinder og læber, en kort, indre kamp syntes at finde sted, og med en pludselig anstrengelse unddrog hun mig sin hånd og trådte et par skridt tilbage.

"Nå, mr. Markham," sagde hun med en slags fortvivlet rolighed, "jeg må uden omsvøb sige at jeg ikke kan tillade dette. Deres selskab behager mig, fordi jeg er alene her og fordi det glæder mig mere at tale med Dem end med noget som helst anden person, men hvis De ikke kan være tilfreds med at betragte mig som en veninde, som en rolig, jævn, moderlig eller søsterlig veninde – så må jeg bede Dem om nu at forlade mig og

ikke oftere at besøge mig – så må vi virkelig være fremmede for hinanden."

"Så vil jeg være Deres ven – Deres broder – eller hvad De ellers ønsker, når De blot tillader mig at besøge Dem, men sig mig, hvorfor jeg ikke kan være Dem mere?"

En forlegen, eftertænksom pause indtrådte.

"Er det en følge af et overilet løfte?"

"Det er noget lignende," svarede hun, "jeg vil måske engang sige Dem det, men nu gør De bedst i at forlade mig, og, Gilbert, sæt mig aldrig i den smertelige nødvendighed at måtte gentage, hvad jeg nylig har sagt Dem!" tilføjede hun alvorligt, idet hun venligt gav mig hånden. Hvor sødt, hvor melodisk lød ikke mit navn i hendes mund!

"Jeg skal ikke gøre det," svarede jeg, "men De tilgiver mig dog for denne gang?"

"Under den betingelse, at De ikke gentager denne forseelse?"

"Og må jeg tid efter anden besøge Dem?"

"Måske – ved lejlighed, forudsat – at De aldrig misbruger det."

"Jeg giver ingen tomme løfter, men De skal få at se."

"I det øjeblik De gør sådant, er det også forbi med vort venskab, det er alt."

"Og vil De bestandig kalde mig Gilbert? – Det lyder mere søsterligt og vil altid erindre mig om vor aftale."

Hun smilede og bad mig endnu engang om at gå, og endelig holdt jeg det for det rådeligste at adlyde. Hun gik ind i huset og jeg begav mig ned ad højen. Men på vejen hørte jeg en lyd af hestetrampen, der afbrød aftenens stilhed, og da jeg så ned ad vejen, fik jeg øje på en enlig rytter, der nærmede sig. Skønt

skumringen allerede var trådt frem, kendte jeg ham dog ved første blik – det var mr. Lawrence på hans grå hest. Jeg ilede over marken, sprang over stengærdet og gik ham derpå i møde. Da han så mig, standsede han pludselig sin lille hest og lod til at være tilbøjelig til at vende om, men syntes derpå efter en kort betænkning at finde det rådeligere at blive i den tidligere retning. Han hilste mig med et let buk, holdt sig tæt til gærdet og forsøgte at ride forbi, men jeg havde ingen lyst til at dette skulle ske, greb derfor fat i tøjlen og råbte:

"Lawrence, nu må denne hemmelighed opklares. – Sig mig straks og tydeligt, hvor De går hen og hvad De har i sinde!"

"Tag Deres hånd fra tøjlen," sagde han roligt, "De sårer hestens mund."

"Gå fanden i vold med Deres hest."

"Hvad gør Dem så rå og brutal, Markham? Jeg skammer mig virkelig over Dem."

"De må behage at besvare mit spørgsmål, før jeg lader Dem komme af stedet. Jeg må vide, hvad denne perfide tvetungethed har at betyde."

"Og jeg vil ikke besvare noget spørgsmål, før De slipper tøjlen, om De så end blev stående til i morgen."

"Nuvel," sagde jeg, åbnende hånden, men uden at træde til side.

"Spørg mig en anden gang, når De kan tale som en gentleman," svarede han og gjorde et nyt forsøg på at ride forbi mig, men hurtigt greb jeg atter hesten, der ikke var mindre forbavset over en så uhøflig behandling end dens herre.

"I sandhed, mr. Markham, det er for meget. Kan jeg ikke besøge min forpagterske i forretninger, uden at blive overfaldet

på denne måde?"

"Det er ikke nogen tid til forretninger, sir – og nu vil jeg sige Dem, hvad jeg tænker om Deres adfærd."

"De vil gøre bedst i at opsætte Deres anskuelse til en mere belejlig tid," afbrød han mig sagte, "her kommer præsten."

Og ganske rigtigt var præsten, på hjemvejen fra en fjern krog i hans sogn, lige bag ved mig. Jeg slap øjeblikkelig Lawrence, og han red straks videre, idet han i forbigående hilste mr. Millward.

"Hvorledes, De trættes, Markham?" råbte den sidste, "og sikkert angående den unge enke," fortsatte han med en bebrejdende rysten på hovedet, "men, unge mand, læg mærke til hvad jeg vil sige Dem," (her bøjede han sit ansigt med en vigtig og fortrolig mine til mit), "hun er det ikke værd!"

Og han bekræftede sin påstand med et højtideligt nik.

"Mr. Millward!" råbte jeg i en forbitret, truende tone, mens den højærværdige herre, forfærdet over en så usædvanlig insolens, vendte sig om og stirrede mig ind i ansigtet med et blik, der tydeligt sagde: "Hvorledes, en sådan tone til mig?"

Men jeg var alt for indigneret til at undskylde mig eller blot at tale et eneste ord med ham, vendte mig derfor om, ilede med hurtige skridt ned ad den stejle, ujævne vej, og lod ham følge som han selv havde lyst.

11. Atter præsten

De må nu antage, at omtrent en tre uger er gået. Mrs. Graham og jeg var nu blevet rigtig gode venner – eller søskende, som vi behagede at kalde os. Efter mit udtrykkelige ønske kaldte hun mig Gilbert og jeg hende Helen, for jeg havde set dette navn i hendes bøger. Jeg gjorde sjældent forsøg på at se hende mere end to gange om ugen, og lod endnu altid, så ofte jeg kunne, vore møder se ud som et resultat af tilfældet, da jeg fandt det nødvendigt at være yderst forsigtig. Jeg opførte mig i det hele taget med en så overordentlig anstand, at hun aldrig fandt anledning til at dadle mig, og dog kunne jeg undertiden mærke, at hun var ulykkelig eller utilfreds med sig – eller sin stilling, med hvilken sidste jeg rigtig nok heller ikke var ganske tilfreds. Den broderlige ligegyldighed var ualmindelig vanskelig at vedligeholde, jeg betragtede mig ofte som en afskyelig hykler og så eller følte meget mere, at jeg, trods hendes strenghed, "ikke var hende ligegyldig", som romanheltene beskedent udtrykker sig, og mens jeg taknemmeligt nød min nuværende lykke, kunne jeg ikke afholde mig fra at ønske og håbe noget bedre i fremtiden, men beholdt naturligvis sådanne drømme for mig selv.

"Hvor går du hen, Gilbert?" sagde Rose en aften kort efter teen, mens jeg den hele dag havde været i aktivitet på marken.

"Ud at spadsere," var svaret.

"Børster du bestandig så omhyggeligt din hat, reder du altid dit hår så smukt, og tager du bestandig så elegante, nye

handsker på, når du går ud at spadsere?"

"Ikke altid."

"Ikke sandt, du går til Wildfell Hall?"

"Hvorfor tror du det?"

"Fordi du ser ud, som om det forholdt sig således – jeg ville imidlertid ønske, at du ikke gik så ofte."

"Snak, barn, jeg går næppe derhen en gang hver sjette uge – men hvad mener du egentlig?"

"Nu vel, hvis jeg var i dit sted, ville jeg ikke beskæftige mig så meget med mrs. Graham."

"Ej, Rose, slutter du dig også til den herskende anskuelse?"

"Nej," svarede hun tøvende, "men jeg har i den sidste tid hørt så meget, både hos Wilsons og i præstegården og for øvrigt siger moder, at hun ikke ville leve så alene der, hvis hun var en anstændig person – og, Gilbert, erindrer du ikke længere forgangen vinter historien med det falske navn på maleriet – og hvorledes hun forklarede det, – idet hun sagde, at hun havde venner og bekendte, for hvilke hun ønskede at holde sit nuværende opholdssted skjult, og at hun frygtede for, at de måske kunne finde hende – og dernæst, hvor pludselig hun fo'r op, da der kom en person, som hun ikke lod os se, og der, som Arthur med en så hemmelighedsfuld mine sagde, var hans moders ven?"

"Jo, Rose, jeg erindrer alt og kan let tilgive dine ufordelagtige slutninger, for hvis jeg ikke kendte hende så godt, ville jeg måske selv overveje alle disse ting og tro det samme som du, men jeg kender hende, Gud være lovet, og ville være uværdig til navn af mand, hvis jeg kunne tro noget, der var hende til

disfavør, med undtagelse af, at jeg hørte det af hendes egne læber – lige så godt kunne jeg tro deslige ting om dig, Rose."

"O, Gilbert!"

"Nå, tror du at jeg kunne tro noget af den natur – hvad end Wilsons og Millwards vover at hviske."

"Jeg skulle håbe, at du ikke gør det."

"Og hvorfor ikke? – Fordi jeg kender dig, og lige så godt kender jeg hende."

"O nej, du kender intet til hendes tidligere liv, og forrige år på denne tid vidste du ikke en gang, at der eksisterede en sådan person."

"Det betyder intet. Man kan se et menneske gennem øjnene ind i hjertet, og i en time kan man lære at kende en andens sjæl bedre, end det ville være muligt i et helt menneskeliv, hvis han eller hun ikke var tilbøjelig til at vise den, som den var, eller hvis man ikke havde forstand til at forstå den."

"Du går altså virkelig derhen i aften?"

"Ja, naturligvis!"

"Men hvad vil moder sige, Gilbert?"

"Moder behøver jo ikke at vide det."

"Men hun må dog engang få det at vide, hvis du bliver ved således."

"Bliver ved? – Der gives ingen vedbliven ved den ting – mrs. Graham og jeg nærer venskab for hinanden – vi vil blive ved med det og intet menneske i verden skal kunne forhindre det – eller har mindste ret til at træde mellem os."

"Men hvis du vidste, hvorledes man taler, ville du tage dig mere i agt – så vel for hendes som for din skyld. Jane Wilson

antager kun dine besøg i det gamle hus for et yderligere bevis på hendes slethed."

"Pokker i vold med Jane Wilson."

"Og Eliza Millward er ganske bedrøvet over dig."

"Det vil jeg håbe."

"Men det ville jeg ikke, hvis jeg var i dit sted."

"*Hvad* ville du ikke? – hvorledes kan de vide, at jeg går derhen?"

"For dem er intet skjult, de udspionerer alt."

"O, det havde jeg ikke tænkt på! De vover altså at betragte mit venskab som stof til senere bagvaskelse! – Det beviser i ethvert tilfælde, at deres øvrige bagvaskelser er opdigtede, hvis et sådan bevis behøvedes. Gendriv dem, Rose, hvor du kan!"

"Men de taler ikke åbent til mig om disse ting. Det sker kun ved vink og hentydninger og efter det jeg hører andre sige, erfarer jeg, hvad de tænker."

"Nu vel, jeg vil ikke gå derhen i dag, da det allerede er blevet noget sent, men pokker i vold med deres fordømte giftige tunger," mumlede jeg i mit hjertes bitterhed.

I dette øjeblik trådte præsten ind i stuen. Vi havde været alt for fordybede i vor samtale til at høre hans banken. Efter hans sædvanlige muntre og faderlige hilsen til Rose, der var en af den gamle herres yndlinge, vendte han sig noget strengt til mig.

"Nå, sir," sagde han, "De er jo blevet en sand fremmed for mig. Det er – lad mig se –" fortsatte han langsomt, idet han sænkede sin tykke krop i lænestolen, som Rose havde bragt ham, "det er – efter min regning – næsten – seks uger – siden De – har sat foden – over min dørtærskel."

Han sagde disse ord med en skarp betoning og stødte i det samme sin stok heftigt mod gulvet.

"Virkelig, sir?" sagde jeg.

"Ja, således forholder det sig."

Han tilføjede et bekræftende nik med hovedet og blev ved at betragte mig med en slags forbitret højtidelighed, idet han holdt sin tykke stok mellem knæene og foldede hænderne over knappen.

"Jeg har haft meget at bestille," sagde jeg, for der blev øjensynlig fordret en undskyldning.

"At bestille!" gentog han spottende.

"Ja, De ved, at jeg har bragt mit hø ind og at høsten nu er for døren."

"Hm, hm!"

I dette øjeblik kom min moder ind og gjorde en diversion til min favør, ved på den venskabeligste måde at hilse og byde gæsten velkommen. Hun beklagede inderligt, at han ikke var kommet noget tidligere for at drikke te med, men tilbød øjeblikkelig at lade lave på ny, hvis han ville være så god at vente på det.

"Ikke for min skyld, ellers tak," svarede han, "om nogle minutter er jeg hjemme."

"O, vent blot et øjeblik og tag til takke, det vil være færdigt om et minut."

Men han afslog det med en majestætisk håndbevægelse.

"Jeg skal sige Dem, hvad jeg ønsker at nyde, mrs. Markham," sagde han, "jeg vil drikke et glas af Deres fortræffelige øl."

"Med fornøjelse!" råbte min moder, idet hun hastigt trak i klokkesnoren og forlangte præstens yndlingsdrik.

"Jeg synes," fortsatte han, "at jeg på min hjemvej dog måtte se engang ind til Dem og smage Deres husholdningsøl. Jeg har aflagt et besøg hos mrs. Graham."

"Virkelig?"

Han nikkede gravitetisk med hovedet og tilføjede med et frygteligt eftertryk:

"Jeg holdt det for min pligt at gøre det."

"Virkelig?" råbte min moder endnu engang.

"Hvorledes det, mr. Millward?" spurgte jeg.

Han kastede et strengt blik på mig, vendte sig derpå endnu engang til min moder og gentog:

"Jeg holdt det for min pligt at gøre det."

Med disse ord stødte han sin stok i gulvet. Min moder sad lige over for ham, som en ærefrygtfuld, beundrende tilhørerinde.

"Mrs. Graham, sagde jeg," fortsatte han rystende på hovedet, "det er forfærdelige rygter."

"Hvilke, sir?" sagde hun og lod, som om hun ikke vidste, hvad jeg mente.

"Det er min pligt som Deres præst," sagde jeg, "at sige Dem alt, hvad jeg finder dadelværdigt i Deres opførsel, som også alt, hvad jeg har grund til at nære mistanke om, og hvad andre fortæller mig om Dem. – Jeg sagde hende det altså!"

"Det har De gjort, sir?" råbte jeg, sprang op fra min stol Og slog i bordet.

Han kastede blot et flygtigt blik på mig, og fortsatte derpå, vendt til min moder:

"Det var en smertelig pligt, mrs. Markham, men jeg har sagt hende det."

"Og hvorledes tog hun det?" spurgte min moder.

"Forhærdet, frygter jeg," – svarede han med en sørgmodig rysten på hovedet, "og på samme tid røbede hun vildledte, utæmmelige lidenskaber. Hendes ansigt blev hvidt, og hun trak vejret på en vild måde gennem tænderne, men hun fremkom ikke med nogen undskyldning eller forsvarsgrund og sagde med en slags uforskammet ro – der virkelig var forfærdelig hos et så ungt væsen – så meget som, at mine forestillinger var unødvendige og at de gejstlige råd, jeg meddelte hende, var aldeles bortkastede. Ja, at endog min nærværelse var hende ubehagelig, når jeg talte om sådanne ting. Og jeg fjernede mig endelig, da jeg alt for tydeligt så, at der intet var at gøre, og var meget bedrøvet over at finde det onde så dybt rodfæstet hos hende. Men jeg er fast bestemt på, mrs. Markham, at min datter ikke skal søge nogen – omgang – med hende. Tag De med hensyn til Deres en lignende beslutning. Hvad Deres sønner angår – hvad *Dem* angår, unge mand," blev han ved og vendte sig strengt til mig –

"Hvad *mig* angår, sir," begyndte jeg, men blev standset af en hindring i min hals, og bemærkede, at mit hele legeme skælvede af harme, og sagde intet videre, men fulgte den klogere handlemåde, at rive min hat fra bordet, fare ud af værelset og slå døren så heftigt i, at hele huset rystede, min moder begyndte at skrige og mine ophidsede følelser blev beroligede i et øjeblik.

I næste minut ilede jeg med hurtige skridt ad Wildfell til – til hvilket øjemed eller i hvilken hensigt, kunne jeg næppe sige, men jeg måtte afsted, måtte bevæge mig i en eller anden retning og kunne ikke tænke mig noget andet mål. – Jeg måtte

se hende og tale med hende, så meget var vist. Men jeg havde ikke nogen bestemt idé om, hvad jeg ville sige, eller hvorledes jeg skulle opføre mig. Stormfulde tanker – så mange forskellige beslutninger trængte sig ind på mig, at mit indre ikke var stort andet end et kaos af stridende ideer.

12. En tête-à-tête og en opdagelse

Jeg tilbagelagde vejen på mindre end tyve minutter. Ved havedøren blev jeg stående for at tørre min pande, der dryppede af sved, få vejret og tilkæmpe mig nogen fatning igen. Af den hurtige gang havde min bevægelse allerede tabt sig noget og med faste, lige skridt gik jeg gennem haven.

Da jeg kom forbi den beboede del af huset, så jeg gennem det åbne vindue mrs. Graham, der gik langsomt frem og tilbage i sit ensomme værelse. Hun syntes at blive bevæget, ja endog forskrækket over min ankomst, ligesom om hun tænkte, at jeg også kom for at anklage hende. Jeg var trådt ind i hendes værelse i den hensigt at kondolere hende med hensyn til verdens slethed og at stå hende bi i at skænde på præsten og hans simple omgangskreds, men nu skammede jeg mig rent ud ved at omtale denne genstand og besluttede ikke at hentyde til den, hvis hun ikke selv brød isen.

"Jeg kommer på en upassende tid," sagde jeg, og for at gengive hende sin fatning, fremhyklede jeg en munterhed, som jeg ikke følte, "men jeg skal ikke blive her længe."

Hun smilede til mig, ret svagt, men yderst godmodigt – jeg kunne næsten sige taknemmeligt, da jeg fjernede hendes bekymring.

"Hvor De er nedslået, Helen. Hvorfor har De ingen ild?" sagde jeg, idet jeg så mig om i det mørke værelse.

"Det er endnu sommer," svarede hun.

"Men *vi* har *altid* ild om aftenen, når vi kan tåle det – og De behøver i særdeleshed varme i dette kolde hus og disse sørgelige værelser."

"De skulle have kommet noget tidligere, så ville jeg have sørget for ild, men nu er det ikke umagen værd – De vil jo, som De siger, ikke blive længe, og Arthur er gået til sengs."

"Men jeg holder meget af ild. Vil De, hvis jeg ringer, give befaling til at der bliver tændt?"

"Ej, Gilbert, De ser just ikke ud, som om De frøs," sagde hun, idet hun smilende betragtede mit ansigt, der uden tvivl så varmt nok ud.

"Nej, men jeg ønsker at vide, at De har det behageligt, før jeg går."

"Jeg behageligt!" gentog hun med et bittert smil, som om der lå noget latterligt, noget absurd i denne tanke. "Det passer sig bedre for mig sådan," sagde hun med en sørgmodig resignation.

Men jeg havde sat mig for at få min vilje og trak i klokkestrengen.

"Helen," sagde jeg, da jeg hørte Rachels skridt nærme sig. "De kan nu ikke gøre andet, end vende Dem om og opfordre pigen til at tænde ilden."

Endnu i dag nærer jeg et nag til Rachel for det blik, hun kastede til mig, før hun gik ud for at udrette, hvad der blev hende pålagt – det sure, mistænkelige, inkvisitoriske blik, der tydeligt sagde: "Jeg gad vide, hvad *De* vil her?" Mrs. Graham bemærkede det også, og det var ligesom en skygge af uro bredte sig over hendes pande.

"De kan ikke blive her længe, Gilbert," sagde hun, da døren blev lukket efter Rachel.

"Det vil jeg heller ikke," svarede jeg gnavent, uden dog at nære mindste gran af vrede mod nogen i mit hjerte, med undtagelse af det gamle fruentimmer, der var så påtrængende med sine blikke, "men Helen, jeg har noget at sige Dem, før jeg går."

"Hvad er der?"

"Nej, ikke nu – jeg ved endnu ikke nøje, hvad det er, eller hvorledes jeg skal sige det," svarede jeg, mere sandt end klogt, og derpå begyndte jeg, af frygt for at blive vist ud af huset af hende og for at vinde tid, at tale om ligegyldige genstande. Imidlertid kom Rachel ind for at tænde ild, hvilket snart var gjort, da hun blot behøvede at stikke en brand ind mellem kaminstængerne, hvor brændet var lagt parat til at tændes. Da hun gik ud, beærede hun mig atter med et af sine hårde, ugæstfri blikke – som jeg dog ikke lod mig anfægte stort af, men blev ved at tale, satte en stol til mrs. Graham ved den ene side af kaminen og ved den anden side en til mig selv, og vovede at sætte mig ned, skønt jeg halvt om halvt formodede, at hun hellere så jeg gik.

Efter nogen tids forløb sank vi begge hen i tavshed og stirrede i flere minutter ind i ilden – hun beskæftiget med sine egne, mørke tanker, og jeg tænkende på, hvor herligt det dog ville være, at sidde således ved siden af hende uden at nogen forstyrrede os ved sin nærværelse, selv ikke engang Arthur, vor fælles ven, uden hvem vi endnu aldrig havde været sammen – hvis jeg i så fald blot kunne overtale mig til at tale rent ud for at befri mit fulde hjerte for den hemmelighed, der så længe havde trykket det og som det søgte at vedligeholde med en

anstrengelse, der næsten syntes umulig. Jeg overvejede samtidig muligheden eller umuligheden af at åbne mit hjerte i dette øjeblik og på dette sted, bede om svar på min kærlighed, om tilladelse til fra nu af at måtte betragte hende som min, samt om at få ret og magt til at forsvare hende mod ondskabsfulde tungers bagvaskelse.

På den ene side følte jeg midt i min tvivl en ny tiltro til min overtalelsesevne – en stærk overbevisning om, at mit brændende hjerte ville skænke mig veltalenhed, at min bestemthed, den absolutte nødvendighed af at det måtte lykkes, ville tilkæmpe mig det, jeg stræbe efter, mens jeg på den anden side frygtede for at tabe den med så megen møje og behændighed vundne grund og ved en overilet anstrengelse tilintetgøre alle mine fremtidige forhåbninger, mens tid og tålmodighed derimod ville have skaffet mig sejren.

Det forekom mig, som om jeg satte mit liv på et terningkast, og dog var jeg beredt til at vove forsøget. I ethvert tilfælde ville jeg bede hende om den erklæring, hun halvt om halvt havde lovet at give mig. Jeg ville spørge hende om grunden til de forhadte skranker, de hemmelighedsfulde hindringer, der var i vejen for min lykke, og, som jeg var overbevist om, også for hendes.

Men mens jeg endnu overvejede, på hvilken måde jeg bedst kunne benytte mit besøg, vågnede mrs. Graham med et hørligt suk af sine drømme, så til vinduet, hvor den blodrøde efterårsmåne, der netop havde hævet sig bag et af de fantastiske stedsegrønne træer, skinnede ind til os, og sagde:

"Gilbert, det bliver sent."

"Jeg ser det," sagde jeg, "De ønsker, at jeg skal gå."

"Jeg håber, De vil gøre det. Hvis mine gode naboer erfarer dette besøg – hvilket uden tvivl vil ske – da vil de næppe udlægge det til min fordel."

Hun sagde dette med et smil, som præsten uden tvivl ville have kaldt vildt.

"De må udlægge det, som De vil," sagde jeg, "hvad angår deres tanker Dem eller mig, så længe vi er tilfredse med os og med hinanden. De kan gå fanden i vold med deres pøbelagtige tolkninger og løgnagtige opfindelser."

Dette udbrud af vrede frembragte en dyb rødme i hendes ansigt.

"De har altså hørt, hvad man siger om mig?"

"Jeg har hørt nogle afskyelige løgne, men intet menneske, der ikke er fra forstanden, vil tro dem blot et eneste øjeblik."

"Jeg holder ikke mr. Millward for at være fra forstanden og dog tror han alt dette, men hvor lidet De end bryder Dem om de anskuelser, som Deres omgivelser nære – hvor ringe De end betragter dem som individer, er det dog ikke behageligt at blive holdt for en løgner og en hykler, at stå i ry for at gøre det, man afskyr og at udøve laster, som man fordømmer, – at finde, at alle gode hensigter bliver tilintetgjorte ved den uværdighed, man mistænkes for, og at de grundsætninger, til hvilke man bekender sig, bliver ringeagtede."

"Ganske rigtigt, og hvis jeg ved min tankeløshed og egoistiske hensynsløshed med hensyn til det ydre liv har endog blot i mindste måde bidraget til at udsætte Dem for dette onde, så beder jeg Dem indstændigt om, ikke alene at rense Deres navn for enhver beskyldning, at give mig ret til at betragte Deres ære,

som ensbetydende med min og at forsvare Deres rygte, som kostbarere end mit eget liv."

"Har De mod nok til at forbinde Dem med en kvinde, om hvem De ved, at hun bliver mistænkt og foragtet af alle sine omgivelser, og sammensmelte Deres interesser og Deres ære med hendes? Betænk Dem, det er en alvorlig sag."

"Jeg vil være stolt af at gøre det, Helen! – I højeste grad lykkelig – usigelig henrykt – og hvis det er alle hindringer for vor forening, så lad dem hermed have en ende, og De må, – De *skal* blive min!"

Med lidenskabelig heftighed sprang jeg op fra min stol, bemægtigede mig hendes hånd, og ville trykke den til mine læber, men hun rev den lige så pludseligt bort og råbte med en bitter smerte:

"Nej, det er ikke alt!"

"Hvad er det da, De har lovet mig, at jeg engang skulle erfare det og –"

"De skal erfare det – men ikke nu – mit hoved smerter mig i en frygtelig grad –" sagde hun, og trykkede sin hånd mod panden, "og jeg må have lidt ro. – Jeg har vel været ulykkelig nok i dag," tilføjede hun næsten vildt.

"Men det kan ikke skade Dem, hvis De sagde det. Det vil berolige Deres sind, og jeg ville da vide, hvorledes jeg skulle trøste Dem."

Hun rystede fortvivlet med hovedet.

"Hvis De vidste alt, ville også De dadle mig – måske endnu mere end jeg fortjener – skønt jeg har tilføjet Dem stor uret," sagde hun mumlende, som om hun tænkte højt.

"De, Helen? Umuligt!"

"Ja, ikke med vilje, for jeg kendte ikke Deres kærligheds styrke og dybde – jeg troede – i det mindste gjorde jeg mig umage for at tro, at Deres tilbøjelighed var så kold og broderlig, som De foregav."

"Eller som Deres?"

"Eller som min – skulle have været – af en så let og egoistisk, men flygtig natur, at –"

"I den henseende har De virkelig gjort mig uret!"

"Jeg ved, at jeg har gjort det, og undertiden anede jeg det dengang, men jeg troede, at det i det hele taget ikke kunne skade noget, at jeg lod Deres fantasier og forhåbninger drømme ud, indtil de flagrede hen til en mere passende genstand, mens jeg beholdt Deres venskabelige tilbøjelighed. Men hvis jeg havde kendt den dybe tilbøjelighed, den ædle, uegennyttige kærlighed, som De synes at føle –"

"*Synes*, Helen?"

"Nuvel, som De *føler*, da havde jeg handlet anderledes."

"Hvorledes? De *kunne* ikke give mig mindre opmuntring, eller behandle mig med større strenghed, end De gjorde. Og hvis De tror, at De har gjort mig nogen uret ved at De skænkede mig Deres venskab og undertiden forundte mig behageligheden af Deres selskab og underholdning, omend ethvert håb om et inderligere forhold var forgæves – som De i den tid bestandig plejede at give mig at forstå – hvis De tror at have handlet urigtigt mod mig i dette, da fejler De, for sådanne begunstigelser er allerede i sig selv ikke alene dyrebare for mit hjerte, men også trøstende, begejstrende og forædlende for min sjæl, og jeg vil hellere være i besiddelse af Deres venskab, end af nogen anden kvindes kærlighed på jorden."

Kun lidt trøstet herved, foldede hun hænderne over sine knæ, så i vejret, og syntes i tavs smerte at anråbe Himlen om bistand. Derefter vendte hun sig til mig og sagde roligt:

"Hvis De i morgen vil møde mig i mosen, så vil jeg sige Dem alt, hvad De ønsker at vide, og da vil De måske indse nødvendigheden af, at vor forbindelse ophører, hvis De ikke hellere vil opgive mig som en, der ikke længere fortjener nogen agtelse."

"Jeg kan svare Dem et afgjort nej på dette. De kan ikke have så tunge bekendelser at aflægge – De må sætte min troskab på prøve, Helen."

"Nej, nej, nej," råbte hun alvorligt, "jeg ville ønske at det var tilfældet. Himlen være lovet," fortsatte hun, "jeg har ingen grov forbrydelse at skrifte. Men jeg har mere at berette, end der vil være Dem behageligt at høre, eller De måske vil være villig til at undskylde og mere end jeg for øjeblikket kan sige Dem – lad Dem derfor bevæge til at forlade mig."

"Det vil jeg, men besvar mig først et spørgsmål: Elsker De mig?"

"Jeg vil ikke svare på det."

"Så vil jeg antage, at De gør det, og nu god nat!"

Hun vendte sig fra mig for at skjule den bevægelse, som hun ikke ganske var i stand til at beherske. Men jeg greb hendes hånd og kyssede den heftigt.

"Gilbert, jeg beder Dem, forlad mig!" råbte hun i en så smertelig tone, at jeg følte, det ville være grusomt, hvis jeg nægtede at adlyde hende.

Men før jeg lukkede døren, kastede jeg endnu et blik tilbage og så hende, med hænderne presset mod øjnene og voldsomt

hulkende, bøje sig over bordet. Jeg fjernede mig imidlertid tavs, for jeg følte at jeg, ved at have påtvunget hende min trøst i dette øjeblik, kun ville have forstørret hendes lidelser.

Hvis jeg ville fortælle Dem alle de spørgsmål og følelser, den frygt, de forhåbninger og blide bevægelser, der jagede gennem og fortrængte hinanden i min sjæl, kunne jeg alene med dét fylde et bind, men før jeg endnu var kommet halvt ned, havde en deltagende følelse for den, som jeg nylig havde forladt, fortrængt alle andre og det forekom mig, at den bydende kaldte mig tilbage. Jeg begyndte at tænke:

"Hvorfor iler jeg så hurtigt i denne retning? Kan jeg hjemme finde trøst, fred, vished, tilfredshed, alt eller blot noget af det jeg trænger til, og kan jeg lade al uro, sorg og bekymring blive her tilbage efter mig?"

Og jeg vendte mig om og så tilbage til den gamle hall. På min snævre horisont var med undtagelse af skorstenen, kun lidet synligt af det, – jeg gik tilbage for at få en bedre udsigt, og da bygningen trådte frem for mit blik, blev jeg stående et øjeblik, for at betragte den og gik derpå nærmere hen til den mørke genstand, som trak mig til sig. Et vist noget kaldte mig nærmere – stadig nærmere – og hvorfor ikke? Kunne jeg ikke drage mere nytte at betragte den ærværdige bygning, over hvilken fuldmånen på den skyfri himmel skinnede så rolig med den en augustnat ejendommelige varme, gyldne glans, og i hvilket min sjæls herskerinde befandt sig, end hvis jeg vendte tilbage til mit hjem, hvor alt var forholdsmæssigt lyst, livligt og muntert og derfor trådte min nuværende stemning fjendtligt i møde – så meget mere, som alle beboerne af det var mere eller mindre smittede af den afskyelige tro, ved hvis blotte tanke

blodet begyndte at koge i mine årer – og hvorledes kunne leg udholde at høre den blive tydeligt ytret eller, hvad der var endnu værre, forsigtigt insinueret – da jeg allerede havde umage nok med én snaksom djævel – der bestandig hviskede mig i øret: "Det kan dog være sandt," – indtil jeg skreg højt: "Det er usandhed, jeg trodser alt, hvad der vil bringe mig til at tro det."

Jeg kunne se det røde skin af ilden i hendes værelse. Jeg gik lige hen til havemuren, lænede mig over den, fæstede mine øjne på vinduet og tænkte på, hvad hun vel nu gjorde, tænkte eller led, og ønskede, at jeg kun kunne tale et ord med hende eller kun opsnappe et blik af hende, før jeg gik.

Jeg havde imidlertid ikke set længe derhen, og ønsket og tænkt, før jeg sprang over muren, ikke i stand til at modstå den fristelse, endnu engang at kaste et blik ind ad vinduet for at se, om hun var mere fattet, end da vi skiltes ad – og hvis jeg endnu fandt hende i dyb kummer, måske at forsøge et trøstende ord – måske at udtale noget af alt det, som jeg skulle have sagt før, i stedet for at forstørre hendes lidelser ved min enfoldige heftighed. – Jeg så ind, hendes stol var tom og værelset ligeledes. Men i dette øjeblik åbnede nogen yderdøren og en stemme – *hendes stemme* sagde:

"Kom herud, jeg vil se månen og indånde den friske aftenluft, det vil gøre mig godt, hvis noget kan det."

Hun kom altså ud med Rachel, for at tage en spadseretur i haven. Jeg ønskede mig velbeholden tilbage over havemuren – men blev dog stående i skyggen af en kristtjørn, der befandt sig mellem vinduet og døren, og for øjeblikket beskyttede mig mod at blive opdaget, men ikke kunne forhindre mig i at se to skikkelser komme ud i måneskinnet.

Mrs. Graham blev fulgt af en anden, ikke Rachel, men en ung, rank, temmelig høj mand. O Himmel, hvor mine tindinger bankede! Den frygteligste smerte fordunklede mine øjne, men jeg antog – og stemmen bekræftede det – at det var mr. Lawrence.

"Du må ikke tage dig dette alt for nær, Helen," sagde han, "for fremtiden vil jeg være mere forsigtig og med tiden –"

Jeg hørte ikke det øvrige af denne sætning, for han gik tæt ved siden af hende og talte så sagte, at jeg ikke kunne høre ordene. Mit hjerte var nærved at briste, men jeg lyttede opmærksomt efter hendes svar. Jeg hørte det tydeligt nok.

"Men jeg må forlade dette sted, Frederic," sagde hun, "jeg kan aldrig blive lykkelig her – så lidt som noget andet sted," tilføjede hun med en sørgmodig latter, "men her kan jeg ikke blive."

"Men hvor vil du kunne finde et bedre sted," svarede han, "så afsides – så nær mig – for så vidt du ellers sætter pris på det."

"Ja," svarede hun "det er alt, hvad jeg kan ønske mig, når man kun ikke vil bekymre sig om mig."

"Men du må begive dig til hvilket sted, du end vil, Helen, så vil du dog finde den samme kilde til misfornøjelse. Jeg kan ikke tillade, at jeg mister dig – jeg må tage med dig, eller komme til dig og du vil lige så vel andetsteds som her finde påtrængende narre."

Under denne samtale var de langsomt kommet ned ad havegangen og forbi mig, og jeg hørte intet mere af deres samtale, men så, at han slyngede sin arm om hende, mens hun kærligt lod sin hånd hvile på hans skulder – og derpå blev det sort for mine øjne, mit hjerte smertede og hovedet brændte som ild. Jeg halvt styrtede, halvt vaklede bort fra det sted,

hvortil forfærdelsen havde fængslet mig, og sprang eller faldt over muren – hvilken af delene ved jeg næppe selv – men jeg ved, at jeg derefter kastede mig på jorden som et forbitret barn, ivrigt bad om død og glemsel og blev liggende der i en paroksysme af raseri og fortvivlelse – hvor længe kan jeg ikke så nøje sige, men det må have været en temmelig lang tid, for da jeg, til dels lettet af en tårestrøm, så op til månen, der skinnede så rolig og ubekymret og ligeså uberørt af min ulykke, som jeg af dens skinnende stråler – var den nær ved at gå ned. Da jeg derpå rejste mig og, uden at bryde mig om vejen, instinktivt blev båret hjem af mine fødder, fandt jeg yderdøren lukket i lås og alle i seng, men undtagelse af min moder, der på min utålmodige banken skyndte sig at komme ned og overøse mig med en strøm af spørgsmål og bebrejdelser.

"O, Gilbert, hvor kunne du gøre det? Hvor har du været? Kom ind og spis din aftensmad. Alt står endnu færdigt, skønt du ikke har fortjent det, da du efterlod mig i en så stor skræk ved den besynderlige måde, hvorpå du forlod huset. Mr. Millward var ganske – for Guds skyld, barn, hvor du ser ud! – O milde Himmel, hvad er der sket dig?"

"Intet, intet – giv mit et lys."

"Men vil du ikke først spise noget til aften?"

"Nej, jeg vil gå til sengs," sagde jeg, idet jeg tog et lys, som hun holdt i sin hånd og tændte det.

"O, Gilbert, hvor du skælver," råbte min moder bekymret, "hvor du er bleg! – Sig mig, hvad det er? Er der tilstødt dig noget?"

"Det er intet!" råbte jeg, næsten stampende af ærgrelse, fordi lyset ikke ville fænge, men idet jeg undertrykte min pirrelighed,

tilføjede jeg: "Jeg er gået for hurtigt, det er det hele. God nat!" og gik op til mit værelse, uden at tage sig videre af, at hun råbte dernede:

"Gået for hurtigt – hvor har du været?"

Min moder fulgte mig helt op til mit værelse med spørgsmål og råd med hensyn til min sundhed og min adfærd. Men jeg bad hende om at lade mig være uforstyrret til i morgen, hvorpå hun fjernede sig, og endelig havde jeg den fornøjelse at høre hende lukke sin egen dør. Jeg var overbevist om, at denne nat ikke ville skænke mig nogen søvn og gik derfor, i stedet for at søge den, hurtigt frem og tilbage i værelset, efter at jeg havde trukket støvlerne af, for at min moder ikke skulle høre det, men brædderne knirkede og hun var vågen. Jeg havde næppe drevet dette væsen et kvarter, før hun allerede var ved døren igen.

"Gilbert, hvorfor er du ikke i seng endnu – du sagde dog, at du ville gøre det?"

"O ja, ja, jeg er allerede i færd med det," sagde jeg.

"Men hvorfor varer det da så længe? Der er sikkert noget, som løber dig om i hovedet –"

"For Himlens skyld, vær kun ubekymret for mig, og gå selv til sengs."

"Er det måske for mrs. Grahams skyld, at du sørger så meget?"

"Nej, nej, jeg siger Dem, at det er intet."

"Gud give, det var så vel," mumlede hun med et suk, da hun vendte tilbage til sit værelse, mens jeg selv kastede mig på sengen og med en stor mangel på barnlig kærlighed ærgrede mig over hende, fordi hun havde berøvet mig den eneste skygge

af trøst, der endnu syntes at være blevet mig til del, og fængslet mig til det pinlige torneleje.

Jeg havde endnu aldrig tilbragt en så lang, så sørgelig nat, som denne, og dog var den ikke ganske søvnløs. Hen imod morgenen begyndte mine tanker at tabe al forestilling om sammenhæng, at blive forvirrede, at danne feberagtige drømme og endelig fulgte et mellemrum af bevidstløs søvn; men den fremdukken af bitre erindringer, som fulgte derefter – opvågnelsen – og erkendelsen af, at livet var en ørken, ja, noget endnu værre, da det strømmede over af smerte og elendighed – nemlig ikke alene en almindelig øde ørken, men en der var opfyldt af torne og tidsler – tanken om at være håbløs, skuffet og bedraget, at man havde trådt mine følelser under fode, at min engel ikke var nogen engel og min ven en fuldkommen djævel – det var værre, end om jeg sket ikke havde sovet.

Det var en mørk, bleggrå morgen, vejret havde forandret sig, ligesom mine udsigter, og regnen slog mod vinduerne. Men jeg rejste mig og gik ud, ikke så meget for at se efter arbejdet, skønt jeg benyttede dette som påskud, men for at køle mit hoved, og om muligt tilkæmpe mig så megen fatning, at jeg ved frokosten kunne træffe sammen med min familie, uden at udsætte mig for ubehagelige bemærkninger. Blev jeg gennemvåd, så kunne dette i forbindelse med at foregive alt for stor anstrengelse, ved frokosten undskylde min pludselige mangel på appetit, og hvis jeg pådrog mig en forkølelse, – jo værre jo bedre – så kunne dette hjælpe til at forklare det vrantne humør og den grublende melankoli, som sandsynligvis i lang tid ville formørke mit ansigt.

13. Fornyet pligtopfyldelse

"Min kære Gilbert, jeg ville ønske du bestræbte dig for at være lidt mere elskværdig," sagde min moder en morgen til mig, efter at jeg havde givet mit slette humør luft. "Du sagde, at der ikke var sket noget, som kunne bedrøve dig, og dog har jeg endnu aldrig set noget menneske blive så forandret på så få dage som du. Du har ikke et venligt ord for noget menneske – bekendte og fremmede, ligemænd og undergivne – er et og det samme for dig. Jeg ville ønske, at du søgte at gøre en ende på det."

"På hvilket?"

"På dit forunderlige lune. Du ved ikke, hvor hæsligt det klæder dig. Der gives virkelig ikke nogen bedre karakter, end din er af naturen, når du kun lader den have sin egen gang – det kan du altså ikke undskylde dig med."

Mens hun gjorde mig disse forestillinger, tog jeg en bog, lagde den åben for mig på bordet og lod som om jeg var ganske fordybet i den, for jeg var lige så lidt i stand til at retfærdiggøre mig, som til at tilstå mine vildfarelser, og ønskede aldeles ikke at tale om denne genstand – men min fortræffelige moder blev ved at prædike for mig. Hun klappede mit hår og kærtegnede mig, og jeg begyndte allerede igen at føle mig som et godt barn, da min overgivne broder, som drev omkring i værelset, på ny fremkaldte mit onde lune, idet han råbte:

"Rør ham ikke, moder, han bider! Han er en sand tiger i menneskelig skikkelse. *Jeg* har for min part opgivet ham aldeles

– revet ham med rod og stamme ud af mit hjerte – jeg er i livsfare, når jeg kommer ham på seks skridt afstand. Nylig havde han næsten flået hovedet i stykker på mig, fordi jeg sang en smuk, uskyldig elskovsvise for at opmuntre ham lidt."

"O, Gilbert, hvordan kunne du gøre det?" råbte min moder.

"Du ved, Fergus, at jeg havde sagt dig i forvejen, at du skulle holde op med dit spektakel!" sagde jeg.

"Ja, men da jeg forsikrede dig, at det ikke var mig til mindste ulejlighed og begyndte på det andet vers, fordi jeg troede, at det ville behage dig bedre, greb du mig ved skuldrene og kastede mig hen mod væggen med en sådan kraft, at jeg troede jeg skulle have bidt min tunge i stykker og ventede at se væggen oversprøjtet med min hjerne, og da jeg holdt min hånd for hovedet og fandt, at det ikke var knust, antog jeg det for et mirakel og ikke for andet. Men den arme fyr," tilføjede han med et sentimentalt suk, "hans hjerte er knust – det er den rene sandhed – og hans hoved er –"

"Vil du nu tie stille?" skreg jeg, idet jeg sprang op og så så forbistret på ham, at min moder, der troede, at jeg ville tilføje ham en stor skade, lagde sin hånd på min arm og bad mig lade ham gå, hvorpå han med hænderne i lommerne gik langsomt ud og for at ærgre mig sang:

"Forbi er elskovs lyst," etc.

"Jeg vil ikke tilsmudse mine fingre på ham," svarede jeg på min moders forestillinger, "jeg ville ikke røre ved ham med en ildtang."

Nu kom jeg til at tænke på, at jeg havde noget at afgøre med Robert Wilson, med hensyn til købet af en mark, der stødte op til min ejendom – en forretning, som jeg havde opsat fra den

ene dag til Den anden, for jeg tog nu ikke længere del i noget, var meget menneskefjendsk og havde desuden en udpræget ulyst til at træffe sammen med Jane Wilson eller med hendes moder. For skønt jeg nu selv havde alt for god grund til at fæste lid til deres rygter, med hensyn til mrs. Graham, var de derfor ikke blevet mig et hår kærere – lige så lidt som Eliza Millward – og tanken om at træffe sammen med dem, var mig så meget mere imod, da jeg nu ikke længere, således som før, kunne byde deres tilsyneladende bagvaskelser trods og triumfere i min egen overbevisning.

Men i dag besluttede jeg at gøre en anstrengelse, for at vende tilbage til min pligt. Skønt jeg ikke kunne vente mig nogen fornøjelse af det, var det dog mindre ubehageligt end slet intet at foretage sig – og i hvert tilfælde var det mere fordelagtigt. Lovede end livet mig ingen nydelse i mit kald, bød det mig dog i det mindste ingen tillokkelser udenfor dette, og fra nu af ville jeg stemme mine skuldre mod hjulet og som en stakkels arbejdshest, der er behørigt afrettet til sit arbejde, liste mig gennem livet, om just ikke med glæde, så dog heller ikke ganske unyttig, og om just ikke tilfreds med min skæbne, så dog uden at beklage mig.

Efter denne beslutning begav jeg mig med et slags gnaven resignation, hvis man tør bruge et sådant udtryk, på vejen til Ryecote, skønt jeg næppe ventede at finde besidderen hjemme på denne tid, men håbede at erfare, i hvilken del af ejendommen jeg kunne træffe ham.

Han var rigtig nok ikke hjemme, men blev ventet om få minutter, og man opfordrede mig til at træde ind i dagligstuen, indtil han kom. Mrs. Wilson var beskæftiget i køkkenet, men

værelset var ikke tomt, for miss Wilson sad der og passiarede med Eliza Millward. Jeg besluttede imidlertid at være kold og høflig. Eliza syntes at have fattet den samme beslutning for sit vedkommende. Vi havde ikke truffet sammen siden den aften, vi havde haft teselskab, men der viste sig ikke nogen glad, endnu mindre smertelig bevægelse – intet forsøg på patos – ingen tilkendegivelse af krænket stolthed. Hun var koldsindig og opførte sig heftigt. Hendes mine og hendes væsen havde en rolighed og munterhed, som jeg ikke kunne gøre fordring på, men i hendes alt for udtryksfulde øjne lå en dyb ondskab, der tydeligt sagde mig, at jeg aldrig ville få nogen tilgivelse, for skønt hun ikke længere håbede at erobre mig, hadede hun dog endnu stadig sin rivalinde og var øjensynlig henrykt over at kunne give sin galde luft mod mig. Derimod var miss Wilson så venlig og høflig, som man kunne ønske det, og skønt jeg just ikke var særdeles oplagt til at konversere, lykkedes det dog de to damer at vedligeholde en stadig ild af passiar. Eliza benyttede den første pause, som tilbød sig, til at spørge, om jeg for nylig havde set mrs. Graham og gjorde det i en tone, som om det blot var et tilfældigt spørgsmål, skønt med et sideblik, der skulle være muntert og spøgende, men virkelig strømmede over af ondskab.

"Ikke i den sidste tid," svarede jeg ligegyldigt, mens jeg dog strengt tilbageviste hendes odiøse blik med mine øjne, for jeg ærgrede mig over at føle blodet strømme mig til hovedet, trods mine anstrengelser for at vise mig rolig.

"Hvorledes, begynder De allerede at blive ked af hende? Jeg troede dog, at en så herlig skabning ville være i stand til at fængsle Dem i det mindste i et år."

"Jeg beder Dem ikke at tale om hende nu."

"Ak, så er De da endelig blevet overbevist om Deres vildfarelse. De har opdaget, at Deres gudinde ikke ganske var den pletfri –"

"Jeg har bedt Dem, miss Eliza ikke at tale om hende –"

"O, jeg beder om forladelse. Jeg ser at Amors pile har været for skarpe for Dem. Sårene er dybere end blotte ridser i huden. De er ikke helbredt endnu og bløder hver gang den elskedes navn bliver nævnt."

"Sig hellere," afbrød miss Wilson hende, "at mr. Markham føler, at hendes navn er uværdigt til at blive omtalt i ærbare fruentimmers nærværelse. Det forundrer mig, Eliza, at De kan finde på at tale om denne ulyksalige person. De ved jo nok, at enhver hentydning på hende er alt andet end behagelig for alle, der er her til stede."

Hvordan var muligt at udholde dette? Jeg rejste mig og skulle til at smække hatten på mit hoved og forlade huset med vredladen indignation; men huskede så – tidsnok for at redde min værdighed – det tåbelige i en sådan handling, og at det sikkert blot ville give mine smukke bødler en munter latter på min bekostning, og det for en, som jeg i mit inderste hjerte mente var selv det mindste offer uværdig – skønt så meget af min tidligere agtelse og kærlighed stadig sad i mig, at jeg ikke kunne udholde at høre hendes navn blive spottet af andre – jeg gik altså blot hen til vinduet, og efter at have tilbragt nogle øjeblikke med at bide mig i læberne og søge at undertrykke mit brysts passionerede bølgen, bemærkede jeg til miss Wilson, at jeg ikke kunne se noget til hendes broder, og tilføjede at jeg, siden min tid jo var kostbar, måske hellere skulle komme igen

den næste dag, på en tid, hvor jeg var sikker på at finde ham hjemme.

"O nej!" sagde hun; "hvis De blot vil vente et øjeblik, vil han sikkert komme; han har forretninger i L–" – det var vor lokale markedsby – "og vil ganske sikkert have en lille forfriskning her, før han tager af sted."

Jeg ventede mig følgelig, så tålmodigt det var mig muligt, og heldigvis behøvede jeg ikke at vente længe. Mr. Wilson kom snart til stede, og skønt jeg ikke var i humør til forretninger, og egentlig var ligeglad med markstykket og dets ejer, tvang jeg mig til at vende mig mod dette emne, og det med en ganske overbevisende beslutsomhed, og fik hurtigt afgjort en handel – dog måske mere til den påholdende gårdmands tilfredshed, end han ville indrømme. Derpå overlod jeg ham til hans temmelig omfattende "forfriskninger", forlod stedet og gik hen for at se til mine høstfolk.

Efter at have forladt disse ved deres arbejde, gik jeg ned ad bakken, i den hensigt at besøge en af de fjernereliggende marker for at se, om den var ved at være moden til seglen. Men jeg nåede den ikke denne dag, for som jeg nærmede mig, opdagede jeg mrs. Graham og hendes søn komme mig i møde fra den modsatte retning. De så mig, og Arthur løb allerede hen til mig, men jeg vendte mig øjeblikkelig om og gik hjemad, for jeg havde fattet den faste beslutning, aldrig oftere at træffe sammen med hans moder. Uden at bryde mig om hans barnlige stemme, der råbte til mig om at vente et øjeblik, gik jeg min vej og han opgav snart sit forsøg på at indhente mig, eller blev kaldt tilbage til sin moder. I ethvert tilfælde var der ikke

fjerneste spor at se af begge, da jeg fem minutter efter vendte mig om.

Denne begivenhed bevægede og angreb mig på en højst uforklarlig måde – med mindre De vil forklare det ved at sige, at Amors pile havde ikke alene været for skarpe for mig, men også forsynede med modhager, de var trængt for langt ind og jeg havde endnu ikke været i stand til at rive dem ud af mit hjerte. Hvordan det end var, følte jeg mig dog dobbelt ulykkelig derved den øvrige del af dagen.

14. Et overfald på vejen

Den næste morgen kom jeg til at tænke på, at jeg ligeledes havde forretninger i L– Straks efter frokosten steg jeg til hest og begav mig på vejen. Det var en mørk, regnfuld dag – men det brød jeg mig kun lidt om, eller, rettere sagt, det passede kun så meget mere til min sindsstemning. Jeg havde udsigt til en ensom rejse, for det var ingen torvedag og vejen var på andre tider kun lidet frekventeret – men dette behagede mig kun så meget mere.

Mens jeg således travede afsted og overlod mig til mine bitre tanker, hørte jeg en anden hest bag mig i ikke stor afstand, men anede ikke, hvem rytteren kunne være, eller overhovedet bekymrede mig om ham, før jeg red langsommere for at komme op ad en lille bakke, eller snarere overlod det til min hest at forvandle dens trav til langsomme skridt, for hensunket i mine tanker tillod jeg den at gå så langsomt, som den havde lyst til, og blev nu indhentet af min rejsekammerat.

Han hilste mig, idet han nævnte mit navn; det var mr. Lawrence. – Instinktmæssigt krummede de fingre sig, med hvilke jeg holdt ridepisken, og greb om den med krampagtig energi. Dog holdt jeg denne impuls tilbage, besvarede hans hilsen med et nik og gav min hest sporerne, men han gjorde det samme og begyndte at tale om vejret og om høsten. På hans spørgsmål og bemærkninger gav jeg ham så korte svar som muligt og holdt min hest tilbage. Han gjorde det samme og

spurgte, om min hest var lam – jeg svarede med et *blik*, hvortil han smilede venligt.

Jeg var lige så forbavset som forbitret over denne forunderlige hårdnakkethed og urokkelige påtrængenhed fra hans side. Jeg havde troet, at det der skete ved vort sidste møde, ville have gjort et sådant indtryk på ham, at han for altid ville være blevet fremmed og kold – men i stedet for dette syntes han ikke alene at have glemt alle tidligere krænkelser, men endog at være blind og døv for alle de uhøfligheder, jeg nu viste ham. Tidligere havde det mindste vink, selv kun en indbildt kulde i blik og tone, været tilstrækkelig til at vise ham tilbage, nu formåede ikke engang en ligefrem tølperagtighed at jage ham bort. Havde han hørt noget om min ulykkelige kærlighed og kom nu for at se, hvilket resultat den havde haft og for at glæde sig over min fortvivlelse? Med mere energi end før greb jeg om min pisk – men fik dog endnu så meget herredømme over mig, at jeg ikke løftede den i vejret, og red tavs bort, idet jeg ventede på en væsentligere krænkelse, før jeg åbnede min vredes sluser og lod den opdæmmede harme, der kogte i mit indre, storme ud.

"Markham," sagde han i sin sædvanlige rolige tone, "hvorfor bliver De vred på Deres venner, fordi Deres forventninger er blevet skuffet af andre? De har indset, at Deres forhåbninger var forgæves, men hvorledes kan De dadle mig for det? Jeg advarede Dem jo i forvejen, som De ved, men De ville ikke –"

Han sagde intet mere, for ligesom ansporet af en ond dæmon bag mig, havde jeg allerede grebet min ridepisk om den tynde ende og pludselig ladet den anden som en lynstråle falde ned på hans hoved. Ikke uden en følelse af vild tilfredshed så jeg den

øjeblikkelige ligbleghed, der fremtrådte i hans ansigt og de få, røde dråber, der perlede ned ad hans pande, mens han et øjeblik vaklede i sadlen og derpå styrtede baglæns til jorden. Hesten blev forbavset over den besynderlige måde, på hvilken den blev fri for sin byrde, fo'r sammen, sprang og slog lidt ud og benyttede derpå sin frihed til at afgnave noget græs under hækken, mens dens herre lå tavs og stille som et lig. Havde jeg dræbt ham? – En iskold hånd syntes at gribe mit hjerte og at byde det holde inde med sin banken, da jeg bøjede mig over ham og med åndeløs angst betragtede det spøgelsesagtige, opadvendte ansigt. Men nej, han bevægede sine øjenlåg og udstødte en let stønnen. Jeg åndede på ny – han var kun bedøvet af faldet – det var godt nok til ham – han kunne derved lære bedre manerer for fremtiden. Skulle jeg hjælpe ham op på hesten? – Nej, jeg ville have gjort det for enhver anden fornærmelse, men hans var alt for utilgivelig. Han kunne selv stige op, hvis han havde lyst – om et øjeblik – han begyndte allerede at bevæge sig og se sig om, og der henne gik hesten og græssede roligt under hækken.

Mumlende en forbandelse hen for mig, overlod jeg mr. Lawrence til hans skæbne og galopperede bort. Jeg følte mig bevæget af en kombination af følelser, som ikke let ville kunne lade sig analysere, og hvis jeg gjorde det, ville resultatet sikkert ikke falde gunstigt ud for min karakter, for jeg tror halvt om halvt, at en slags triumf over, hvad jeg havde gjort, udgjorde hovedbestanddelen af det.

Kort efter beroligede dog det oprørte hav af følelser sig og efter få minutters forløb, vendte jeg om og red tilbage for at se hvordan det gik mit offer. Det var ingen højmodig impuls,

ingen anger, som foranledigede mig til det – ikke engang frygten for de mulige følger for mig, hvis jeg satte kronen på mit angreb på mr. Lawrence ved, at jeg så hensynsløs lod ham blive tilbage, udsat for videre fare. Det var ganske simpelt samvittighedens stemme, og jeg gjorde mig ikke lidt til af, at jeg så hurtigt havde adlydt dens bud og hvis man vil bedømme denne handlings fortjeneste efter den overvindelse, som den kostede, har jeg ikke så ganske uret.

Både mr. Lawrence og hans hest havde på en måde begge forandret deres stilling – hesten var nu gået omtrent en otte til ti skridt længere bort, og det var lykkedes Lawrence at slæbe sig bort fra midten af vejen. Jeg fandt ham siddende i grøften med ryggen lænet mod kanten – han så endnu meget bleg og dårlig ud og holdt sit lommetørklæde (der nu var mere rødt end hvidt) mod hovedet. Det måtte have været et frygteligt slag, men halvdelen af virkningen kunne man tilskrive pisken, hvis knap bestod af et massivt sølvhestehoved. Det af regnen gennemvædede græs ydede den unge mand et temmelig ubehageligt leje. Hans hat lå på den anden side af vejen i dyndet, men hans tanker syntes dog fornemmelig at være henvendt på hans hest, efter hvilken han så med et hjælpeløst, længselsfuldt smil, idet han halvt håbløs hengav sig i sin skæbne.

Jeg steg af og tog, efter at jeg havde bundet mit dyr ved det nærmeste træ, først hans hat op, som jeg havde i sinde at sætte ham på hovedet, men han troede enten, at hans hoved ikke var egnet til en hat, eller at hatten i dens nuværende tilstand ikke var egnet til hans hoved, for han trak hovedet tilbage, tog hatten fra mig og kastede den misfornøjet til siden.

"Den er god nok til *Dem*," mumlede jeg.

Min næste tjeneste var at få fat på hans hest og at bringe ham den, hvilket snart var gjort, for dyret forholdt sig i det hele taget roligt og koketterede kun en smule, indtil jeg havde bemægtiget mig tømmen – men derpå måtte jeg samtidig hjælpe ham op i sadlen.

"Kom, karl – slyngel – hund – giv mig Deres hånd, jeg vil hjælpe Dem op."

"Nej."

Han vendte sig fra mig med modbydelighed. Jeg forsøgte på at tage ham ved armen, men han trak den tilbage, som om min berøring besudlede ham.

"Hvorledes, De vil ikke? Nå, så må De for min skyld gerne blive siddende her til den yderste dag. Men De vil dog vel ikke lade alt blodet løbe ud af Dem – jeg vil nedlade mig til at forbinde Dem."

"Lad mig være i fred."

"Ja, med den største fornøjelse. Gå De fanden i vold, hvis De har lyst – og sig, at jeg har sendt Dem."

Men før jeg overlod ham til hans skæbne, slyngede jeg hans hests tøjle om en pæl i gærdet og kastede mit lommetørklæde hen til ham, da hans var ganske gennemblødt af blod. Han tog det og kastede det med al den kraft, han kunne opbyde, fuld af afsky og foragt tilbage til mig. Dette fyldte hans synders mål til randen. Med ikke høje, men stærke forbandelser overlod jeg ham til hans skæbne, overbevist om, at jeg havde gjort min pligt, idet jeg havde forsøgt at frelse ham – men jeg glemte, at det var mig, som havde bragt ham i denne tilstand og på hvilken krænkende måde jeg senere havde tilbudt ham min

tjeneste – og beredte mig brummende på at gå følgerne i møde, hvis han skulle sige, at jeg havde forsøgt at dræbe ham, hvilket jeg ikke holdt for umuligt, når jeg betænkte at det sandsynligvis var sådanne ondskabsfulde grunde, der havde bevæget ham til så hårdnakket at tilbagevise den bistand, jeg ville have vist ham.

Efter at jeg igen var steget på min hest, så jeg endnu engang tilbage for at se, hvordan det gik ham, før jeg red bort. Han havde rejst sig op, grebet sin hests manke og bestræbte sig for at stige op. Men næppe havde han sat foden i stigbøjlen, før han syntes at blive svimmel. Med hovedet liggende på dyrets ryg lænede han sig forover, gjorde endnu et forsøg, der viste sig lige så frugtesløst og sank tilbage på græsset, hvor han, som det syntes, lå så rolig, som om han befandt sig hjemme og på sin sofa.

Jeg burde have trodset ham, stået ham bi, forbundet såret, da han ikke var i stand til at standse blodet, hjulpet ham op på hesten og bragt ham hjem, men foruden min bitre indignation mod ham selv, måtte jeg samtidig tage hensyn til de spørgsmål, som hans tyende og min familie ville stille. Enten havde jeg måttet tilstå denne gerning, og man ville da have erklæret mig for et dårekistelem, med mindre jeg havde angivet grunden til den, hvilket forekom mig umuligt – eller jeg havde måttet finde på en usandhed, hvilket der heller ikke kunne være tale om, da mr. Lawrence højst sandsynligt ville fortælle den hele sandhed og derved udsætte mig for ti gange så megen skam, hvis jeg ikke var slet nok til at holde mig til manglen på vidner, og min egen fremstilling af sagen, hvorved han ville være kommet til at stå som en endnu større slyngel, end han virkelig var. Nej, han havde kun et sår i hovedet og måske et par lammelser af faldet

eller hans egen hests hove og dette kunne ikke dræbe ham, om han end blev liggende der den hele dag, og kunne han ikke hjælpe sig selv, ville det dog ikke være ganske umuligt, at ikke skulle komme forbi – det var umuligt at en hel dag kunne gå hen, uden at der skulle komme flere end os to. Hvad forresten det angik, som han senere ville sige om sagen, tog jeg faren for det på mig. Hvis han sagde en usandhed, havde jeg ikke til hensigt at modsige ham, men sagde han sandheden, da ville jeg udholde den så godt jeg kunne. Jeg var ikke *forbundet* til at indlade mig på nogen nærmere erklæring, end jeg selv fandt passende. Måske foretrak han også dette, af frygt for at der skulle blive anstillet efterforskninger om årsagen til striden og at drage publikums opmærksomhed hen på hans forhold til mrs. Graham, hvilket han af en eller anden grund søgte at ville holde hemmeligt.

Fordybet i disse tanker travede jeg til staden, udrettede der mine forretninger og besørgede med rosværdig omhyggelighed, når man tager hensyn til de forskellige omstændigheder ved sagen, nogle småærinder for Rose og min moder. På hjemvejen følte jeg mig bestormet af en vis uro med hensyn til, hvad der videre kunne være tilstødt den ulykkelige Lawrence. Spørgsmålet, "hvad om jeg endnu fandt ham liggende på den fugtige jord døden nær af kulde og udmattelse, døende eller allerede kold og stiv?" trængte sig på mig på en højst ubehagelig måde, og den forfærdelige mulighed udmalede sig i min sjæl med de smerteligste farver, da jeg nærmede mig det sted, hvor jeg havde forladt ham. Men nej, Himlen være lovet, så vel mand som hest var borte og intet var blevet tilbage, der kunne vidne imod mig, med undtagelse af to

genstande, der rigtig nok i og for sig var ubehagelige nok og kastede et meget hæsligt, for ikke at sige morderisk skin over sagen. På et sted lå den af regnen gennemblødte, med smuds dækkede, sammentrykkede hat, hvis skygge var slået i stykker af den fordømte ridepisk – på et andet sted, i en rødfarvet vandpøl (for der var imidlertid faldet megen regn), svømmede det purpurrøde lommetørklæde.

Slette efterretninger breder sig hurtigt. Klokken var næppe fire, da jeg kom hjem, men min moder kom mig alvorlig i møde med følgende ord:

"O, Gilbert, *hvilken* ulykke! Rose har været nede i landsbyen for at købe noget og har der hørt, at mr. Lawrence er blevet kastet af sin hest og blevet bragt døende hjem!"

Dette gjorde mig lidt bange, som De vel kan tænke, men det trøstede mig, da jeg hørte, at hans hoved var forfærdeligt forslået og at han havde brækket et ben, for da jeg vidste, at dette ikke var sandt, håbede jeg, at den øvrige del af historien ville være lige så urigtig, og da jeg hørte min moder og søster så inderligt beklage hans tilstand, faldt det mig temmelig vanskeligt ikke at sige dem, hvor meget han var såret, så vidt mig var bekendt.

"Du må gå hen og besøge ham i morgen," sagde min moder.

"Eller i dag," mente Rose, "der er endnu tid til det, og du kan få den lille hest, hvis din er træt. Vil du ikke nok gøre det, Gilbert, så snart du har spist lidt?"

"Nej, nej – hvordan kan vi vide, om det ikke er et falsk rygtet? Det er højst upas..."

"O, det er det sikkert ikke, for hele landsbyen taler om det og jeg har set to mænd, der har set andre, som har set den mand,

der fandt ham. Det lyder rigtig nok besynderligt, men er det alligevel ikke, når du rigtig overvejer det."

"Men mr. Lawrence er en god rytter. Det er ikke sandsynligt, at han i det hele taget skulle falde af hesten, og hvis det endelig har været tilfældet, er det højst usandsynligt, at han skulle komme til skade på sine lemmer på denne måde – der må i det mindste finde en grov overdrivelse sted."

"Nej, men hesten har slået ham eller noget lignende."

"Hvordan, hans lille, rolige hest?"

"Hvorfra ved du, at det var den?"

"Han plejer sjældent at ride nogen anden hest?"

"I hvert tilfælde," sagde min moder, "må du gå derhen i morgen, hvad enten det så er sandt eller ikke sandt – overdrevent eller ikke, vi må vide, hvordan han har det."

"Fergus kan gå."

"Hvorfor ikke du?"

"Han har mere tid, jeg har meget at bestille."

"Ak, Gilbert, hvordan kan du dog være så rolig? Et par timer i et tilfælde af denne natur vil ikke have nogen udskydelse på dine forretninger – især når din ven ligger for døden."

"Det er ikke tilfældet, siger jeg jer."

"Du kan slet ikke vide, om det dog ikke forholder sig sådan; du kan ikke sige det, før du har set ham. I hvert tilfælde er der tilstødt ham et stort uheld og det er ikke mere end ret og rimeligt, at du besøger ham. Han vil tage det meget ilde op, hvis du ikke gør det."

"For pokker! jeg kan ikke. Vi har i den sidste tid stået på en spændt fod med hinanden."

"O, min kære søn, du vil sikkert ikke være så uforsonlig at drive dine små uenigheder så vidt, at –"

"Små uenigheder, jo til visse," sagde jeg forbitret.

"Nu, men tænk dog på anledningen! Betænk dog –"

"Nå, nå, plag mig nu ikke længere – jeg vil se til, hvad der er at gøre," svarede jeg.

Men dette "at se, hvad der er at gøre", bestod kun i, at jeg den næste morgen sendte bud derhen med en kompliment fra min moder for at gøre den fornødne efterspørgsel, for det var mig naturligvis umuligt selv at gå derhen eller at lade nogen anden spørge til ham fra mig. Man bragte den efterretning tilbage, at den unge godsherre lå til sengs af følgerne af et sår i hovedet og nogle kramper som følge af et fald, hvis enkelte omstændigheder han ikke gjorde sig den ulejlighed at fortælle og hans hests slette opførsel – så vel som af en stærk forkølelse ved at ligge på den våde jord i regnen, men hans lemmer var hele og der var ingen umiddelbar udsigt til hans død.

Det var altså øjensynligt, at han for mrs. Grahams skyld ikke havde i sinde at anklage mig.

15. Et møde og dets følger

Denne dag var lige så regnfuld som dens forgænger, men hen imod aften begyndte det at klare op og den næste morgen var smuk og meget lovende. Jeg befandt mig i det fri hos høstfolkene på marken. En let vind strøg hen over kornet og hele naturen smilede i solens skin – lærken jublede under disse klare skyer – den sidste regn havde kostelig forfrisket og renset luften, vasket himlen ren og efterladt så funklende juveler på løv og græs, at ikke en gang landmændene kunne overtale sig til at dadle det, men mit hjerte blev ikke opklaret af nogen solstråle, ingen vind kunne forfriske det, intet formåede at udfylde den tomhed, som tabet af min tiltro til Helen Graham, mit håb om hende og min glæde over hende havde efterladt i mit hjerte, eller forjage de skarpe selvbebrejdelser og kærlighedens bitre bundfald, det endnu led under.

Mens jeg endnu stod med korslagte arme og adspredt så på det bølgende korn, som høstfolkene endnu ikke havde berørt, trak det sagte i mit kjoleskød og en lille, men for mit øre ikke længere velkommen stemme, vækkede mig med de ord:

"Mr. Markham, De skal komme hen til moder."

"*Jeg*, Arthur?"

"Ja, hvorfor sætter De et så besynderligt ansigt op," sagde han halvt leende, halvt forskrækket over det uventede syn, som viste sig for ham, da jeg vendte mig om, "og hvorfor er De blevet så længe borte? – kom – vil De ikke komme?"

"Lige nu har jeg noget at bestille," svarede jeg næsten uden at vide, hvad jeg sagde.

Med barnlig forundring så han på mig, men før jeg igen kunne få et ord fremført, stod damen selv ved min side.

"Gilbert, jeg må tale med Dem," sagde hun med undertrykt heftighed.

Jeg så på hendes blege kinder og funklende øjne, men svarede ikke.

"Kun et øjeblik," bad hun, "følg mig hen på den anden mark," – hun så til høstfolkene, af hvilke nogle allerede kastede uforskammede blikke fulde af nysgerrighed på hende – "jeg vil ikke opholde Dem et minut."

Jeg fulgte hende gennem en åbning i gærdet.

"Kære Arthur, løb hen og pluk de blå klokkeblomster," sagde hun, idet hun pegede på nogle, der tittede frem noget fra os under hækken, ved hvilken vi gik. – "Nå, min kære!" gentog hun indstændigt og i en tone, som just ikke var uvenlig, men dog forlangte og fik øjeblikkelig lydighed.

"Nå, mrs. Graham," sagde jeg rolig og kold – for skønt jeg så, at hun var lidende, og følte medlidenhed med hende, glædede det mig dog, at det stod i min magt at plage hende.

Hun fæstede sine øjne på mig med et blik, der trængte sig lige ind i mit hjerte – og dog smilede jeg.

"Jeg spørger ikke om grunden til denne forandring, Gilbert," sagde hun med lutter rolighed – "jeg kender den kun alt for godt, men skønt jeg ser mig mistænkt og domfældt af enhver og kan bære det med ro, kan jeg dog ikke tåle det af Dem – hvorfor kom De ikke på den af mig bestemte dag, for at høre min erklæring?"

"Fordi jeg i mellemtiden tilfældigvis allerede erfarede alt, hvad De ville have sagt mig – og, som jeg tror, endnu noget mere."

"Umuligt, for jeg ville have sagt Dem alt," råbte hun heftigt, "men nu vil jeg ikke gøre det, for jeg ser, at De ikke fortjener det."

Og hendes blege læber skælvede af bevægelse.

"Hvorfor ikke, om jeg tør spørge?"

Med et blik fuldt af foragtelig indignation viste hun mit spottende smil tilbage.

"Fordi De aldrig har forstået mig, ellers ville De ikke så hurtigt have troet mine bagvaskere – min tiltro til Dem har været slet anbragt – De er ikke den mand, jeg har antaget Dem for at være – gå, jeg bryder mig ikke om, *hvad* De tror om mig."

Hun vendte sig fra mig og jeg gik, for jeg antog, at dette ville krænke hende mest af alt, og jeg tror, at jeg havde ret, for da jeg et minut senere så tilbage, så jeg hende halvt vende sig om, som om hun ventede eller håbede endnu at finde mig ved siden af sig, og derpå blev hun stående og kastede et blik tilbage. Det udtrykte mindre vrede end bitter smerte og fortvivlelse, men jeg påtog mig øjeblikkelig et ligegyldigt udseende, lod som om jeg skødesløst så mig om, og sandsynligvis gik hun videre, for efter at jeg havde ventet et øjeblik for at se, om hun kom tilbage eller ville kalde, tillod jeg mig endnu et blik og så hende langt borte hurtigt gå over marken, mens Arthur løb ved siden af hende og, som det syntes, passiarede, men hun vendte ansigtet fra ham, som for at skjule en bevægelse, hun ikke var i stand til at undertrykke. Jeg vendte derimod tilbage til mine forretninger.

Men jeg begyndte snart at fortryde den overilede hurtighed, hvormed jeg havde forladt hende. Det var åbenbart, at hun elskede mig – hun var formodentlig ked af mr. Lawrence og ønskede at bytte ham med mig, og havde jeg fra begyndelsen af elsket og æret hende mindre, ville det fortrin, hun gav mig, have smigret og moret mig. Men nu var kontrasten mellem det ydre skin og hendes indre væsen – mellem mine tidligere og nuværende anskuelser så forfærdelig – så pinlig for mine følelser, at den ligesom opslugte ethvert lettere gensyn.

Men alligevel var jeg dog nysgerrig efter at kende den forklaring, som hun ville have givet mig eller ville give mig, hvis jeg indstændigt anmodede hende om det – at vide, hvor meget hun ville tilstå og hvordan hun ville undskylde sig. Jeg længtes efter at erfare, hvad jeg skulle foragte eller beundre hos hende – hvor meget jeg skulle beklage hende – og så videre. Jeg ville vide det – jeg ville endnu engang se hende og overbevise mig om, i hvilket lys jeg skulle betragte hende, før vi skiltes.

Naturligvis var hun for evig tabt for mig, men alligevel kunne jeg ikke udholde den tanke, at vi på begge sider for sidste gang skulle skilles fra hinanden med bitter uvenlighed og smerte. Hendes sidste blik var trængt dybt ind i mit hjerte, jeg kunne ikke glemme det – men hvilken nar var jeg ikke? Havde hun ikke bedraget mig – krænket mig – tilintetgjort mit livs lykke?"

"Nå, jeg vil alligevel besøge hende," tænkte jeg til sidst, "men ikke i dag! Endnu denne dag og denne nat må hun tænke nærmere over sine synder og være så ulykkelig som hun vil, i morgen vil jeg endnu en gang gå til hende, for at erfare noget mere. Dette møde er måske til min fordel, måske til min skade. I et hvert fald vil hun give det liv, som hun har fordømt til

stagnation, et anstrøg af bevægelse og bringe nogle pinefulde tanker til ro."

Den følgende dag gik jeg virkelig derhen, men først hen mod aften, efter at dagens sysler var endt, det vil sige mellem klokken seks og syv. Solen, der nærmede sig vesten, kastede et rødligt skin på den gamle allé, flammede i de smalle vinduer, da jeg kom dertil, og gav huset et udseende af munterhed, der ellers ikke var det egent. Jeg behøver ikke at udbrede mig over de følelser, hvormed jeg nærmede mig dette min tidligere guddoms tempel – der engang strømmede over af tusinde kostelige erindringer og herlige drømme, men nu var formørket af en ulyksalig virkelighed.

Rachel viste mig ind i dagligstuen og gik for at kalde på sin herskerinde, for hun var ikke der, men hendes pult på det lille, runde bord, ved siden af den høje lænestol, var blevet åbnet og en bog lå på den. Hendes lille, men udvalgte bogsamling var mig næsten lige så bekendt som min egen. Men denne bog havde jeg endnu ikke set, jeg tog den i hånden – det var sir Humphrey Davys *En Philosophs Sidste Dage* og på det første blad stod "Frederic Lawrence". Jeg lukkede bogen, men beholdt den i hånden, stillede mig med ryggen mod kaminen og ansigtet mod døren og ventede rolig hendes komme, for jeg tvivlede ikke i mindste måde om, at hun ville komme, og snart hørte jeg også hendes skridt i salen. Mit hjerte begyndte at banke – men med en indre bebrejdelse påbød jeg det ro og vedligeholdt min fatning – i det mindste, hvad det ydre angik. Hun trådte rolig ind, bleg og fattet.

"Hvad skaffer mig denne ære, mr. Markham?" sagde hun med en så streng, men rolig værdighed, at hun næsten gjorde mig

forlegen, men jeg svarede smilende og uforskammet nok:

"Nå, jeg kommer for at høre Deres forklaring."

"Jeg har allerede sagt Dem, at jeg ikke vil give Dem den," svarede hun, "jeg sagde Dem, at De ikke var værdig til det."

"O, meget godt," svarede jeg, og nærmede mig døren.

"Bliv et øjeblik," sagde hun, "det er den sidste gang jeg ser Dem. Gå ikke så hurtigt."

Jeg blev og ventede på hendes videre befalinger.

"Sig mig," begyndte hun på ny, "af hvilken grund troede De disse ting om mig – hvem har fortalt Dem det og hvad har man sagt?"

Jeg tøvede et øjeblik. Hun mødte mit blik så åbent og fast, som om hendes bryst havde været bepansret med uskyldighedens bevidsthed. Hun var bestemt på at høre det værste og lige så bestemt på at træde det i møde.

"Jeg kan kaste denne dristige ånd til jorden," tænkte jeg, men mens jeg hemmeligt triumferede over min magt, følte jeg lyst til at lege med mit offer, som katten med musen. Jeg viste hende den bog, som jeg endnu holdt i min hånd, pegede på det navn, som stod skrevet deri, fæstede mit blik på hendes ansigt og spurgte:

"Kender De denne herre?"

"Naturligvis," svarede hun, og en pludselig rødme – om af undseelse eller vrede – var jeg ikke i stand til at sige, men den lignede dog den sidste – dækkede hendes ansigt. "Hvad mere, sir?"

"Hvornår har De set ham sidste gang?"

"Hvem har givet Dem ret til at spørge mig angående denne eller hvilken som helst anden genstand?"

"O, ingen – det beror ganske på Dem selv, om De vil svare eller ikke. Og tillad mig nu at spørge: Har De hørt, hvad der for nylig er tilstødt denne Deres ven? – For, hvis De ikke har hørt det –"

"Jeg vil ikke lade mig fornærme, mr. Markham!" råbte hun, næsten bragt ud af sig selv ved min opførsel. "De vil derfor gøre bedst i at forlade huset, hvis De blot er kommet for det."

"Jeg er ikke kommet for at fornærme Dem, jeg kom for at høre Deres forklaring."

"Og jeg siger, at jeg ikke vil give den," svarede hun, idet hun i højeste grad bevæget gik frem og tilbage i værelset med fast sammenslyngede hænder, kort åndedrag og en lynende foragt i hende øjne. "Jeg vil ikke nedlade mig til at undskylde min handlemåde mod en, der spøger med en så afskyelig mistanke og så let kan lade sig bevæge til at skænke den tiltro."

"Jeg spøger ikke med den, mrs. Graham," svarede jeg, idet jeg øjeblikkelig opgav min sarkastiske tone, "jeg ønsker af ganske hjerte, at det var en spøgefuld affære. Og hvad det angår, at jeg let lader mig forlede til mistanke, så ved Gud, hvilken blind og vantro nar jeg hidtil har været, hvor hårdnakket jeg har lukket mine øjne og tilstoppet mine øren mod alt, hvad der truede med at rokke min tillid til Dem, indtil beviset selv gjorde en ende på min blindhed."

"Hvilket bevis, sir?"

"Velan, jeg vil sige Dem det. Erindrer De den aften, da jeg sidste gang var her?"

"Ja."

"Selv dengang lod De falde nogle vink, der havde kunnet åbne en klogeres øjne, men på mine gjorde de dog ikke en sådan

virkning. Jeg blev ved at tro og være tillidsfuld, at håbe, selv mod håbet, og at tilbede, skønt jeg ikke kunne forstå. Det hændte sig imidlertid, at jeg, efter at jeg havde forladt Dem, vendte tilbage igen – det var min inderlige deltagelse og min brændende kærlighed, der førte mig tilbage – jeg vovede ikke åbenlyst at påtrænge Dem min nærværelse, men var ikke i stand til at modstå den fristelse at kaste et blik ind ad vinduet for at se, hvordan De havde det, for jeg syntes at jeg havde efterladt Dem i stor bedrøvelse og betragtede for en del min egen mangel på hensyn som grunden. Har jeg handlet urigtigt, da var det ene kærlighed, der tilskyndede mig og straffen for det var hård nok, for netop da jeg havde nået dette træ, kom De ud i haven med Deres ven. Da jeg under de forhåndenværende omstændigheder ikke ville vise mig, blev jeg stående i skyggen, indtil de begge var kommet forbi."

"Og hvor meget har De hørt af vor samtale?"

"Jeg har hørt mere end nok, Helen, og det var godt, at jeg hørte det, for intet andet ville have været i stand til at helbrede min blindhed. Jeg har altid sagt og tænkt, at jeg aldrig ville tro det mindste, som kunne være til Deres skade, hvis det ikke kom fra Deres egne læber. Andres vink og forsikringer behandlede jeg som ondskabsfulde, grundløse bagvaskelser. Deres egne beskyldninger mod Dem selv holdt jeg for overdrevne, og alt hvad der syntes at være uforklarligt i Deres stilling, håbede jeg, De kunne give tilfredsstillende oplysninger om, hvis De ville."

Mrs. Graham var holdt op at gå frem og tilbage i værelset. Hun lænede sig til den ene ende af kamingesimsen, lige overfor den, hvor jeg stod. Hendes hage hvilede på hendes lukkede hånd, hendes øjne, der ikke mere lynede af vrede, men funklede

af urolig bevægelse, så, mens jeg talte, undertiden på mig og svævede derpå hen på den lige overfor værende væg eller hæftede sig på tapetet.

"De burde alligevel være kommet til mig for at høre, hvad jeg havde at sige til min retfærdiggørelse," sagde hun, "det var uædelt og uretfærdigt, umiddelbart efter så glødende kærlighedsforsikringer at holde Dem så pludseligt og hemmelighedsfuldt tilbage, uden at angive mindste grund for denne forandring. De skulle have sagt mig alt – hvor bittert De end havde gjort det – ville det dog have været bedre end denne tavshed."

"Til hvilken nytte? De kunne dog ikke give mig nogen videre oplysning om den genstand, som ene interesserede mig, lige så lidt som De kunne bringe mig til at fornægte mine sansers vidnesbyrd. Jeg ønskede straks at se vort forhold opløst, – sådan som De selv engang ytrede, at det sandsynligvis ville være tilfældet, hvis jeg vidste alt, men jeg ville ikke gøre Dem nogen bebrejdelse, skønt De, som De ligeledes erkendte, havde tilføjet mig stor uret. Ja, De har tilføjet mig en uret, som De aldrig vil kunne gøre god igen, lige så lidt som nogen anden. De har tilintetgjort min ungdoms friskhed og udsigter, og gjort mit liv til en ørken. Jeg kunne leve i hundrede år til, uden nogen sinde at komme mig efter virkningerne af dette tilintetgørende slag – uden nogen sinde at glemme det! Fra nu af – De smiler, mrs. Graham?" sagde jeg, og holdt pludselig inde i mine lidenskabelige ord, da jeg med en usigelig følelse bemærkede, at hun ligefrem smilede over skildringen af den ødelæggelse, hun havde foranlediget.

"Gjorde jeg det?" svarede hun med et alvorligt blik, "hvis jeg gjorde det, da var det ikke af glæde over tanken om den uret som jeg har tilføjet Dem – Himlen ved, at den blotte mulighed af det allerede har forvoldt mig smerte nok – det var af glæde over at finde, at De dog endnu er i besiddelse af nogen sjælsdybde og følelse, og i håb om, at jeg dog ikke ganske havde taget fejl med hensyn til Deres værd. Men hos mig er tårer og smil temmelig ensbetydende, de indskrænker sig ikke til nogen séregen følelse. Jeg græder ofte, når jeg er lykkelig, og smiler, når jeg er bedrøvet."

Hun så atter hen til mig og syntes at vente et svar, men jeg tav.

"Ville De blive meget glad," fortsatte hun, "hvis De fandt, at De havde bedraget Dem i Deres formodninger?"

"Hvorledes kan De spørge, Helen?"

"Jeg siger ikke, at jeg kan aldeles befri mig for skyld," sagde hun, idet hun talte fast og hurtigt, mens hendes hjerte bankede synligt og hendes barm bølgede bevæget – "men ville De blive glad, når De opdagede, at jeg var bedre, end De troede?"

"Alt hvad der blot i mindste måde kunne bidrage til atter at oprette min tidligere mening om Dem, undskylde den tilbøjelighed, jeg endnu føler for Dem og formilde smerterne af den usigelige kummer, som ledsager den, ville jeg med glæde – kun alt for gerne modtage!"

Hendes kinder glødede og hele hendes legeme skælvede nu i et overmål af bevægelse. Hun talte ikke, men ilede hen til sin pult, tog noget ud af den, der syntes at ligne et tykt album eller manuskript, rev hurtigt nogle blade af slutningen og lagde det øvrige i min hånd, idet hun sagde: "De behøver ikke at læse alt,

tag det hjem med Dem" – og ilede ud af værelset. Da jeg havde forladt huset og gik ned ad havegangen, åbnede hun vinduet og kaldte mig tilbage. Men det skete kun for at sige:

"Bring mig det tilbage, når De har læst det og sig intet levende væsen noget om det jeg meddeler Dem – jeg stoler på Deres ære."

Før jeg kunne svare, havde hun lukket vinduet og vendt sig bort. Jeg så, at hun kastede sig i den gamle egestol og dækkede sit ansigt med hænderne. Hendes i så høj grad bevægede følelser gjorde det nødvendigt, at hun søgte lettelse i tårer.

Åndeløs af længsel efter at læse det mig givne papir og undertrykkende mine forhåbninger, ilede jeg hjem og styrtede op ad trappen til mit værelse – efter at jeg havde forsynet mig med et lys, skønt skumringen først for nylig var indtrådt – derpå låste jeg døren, fast bestemt på ikke at lade mig forstyrre, satte mig ved bordet, åbnede min skat og hengav mig til læsningen af det – idet jeg i begyndelsen hurtigt gennembladede den, læste en sætning hist og her og derpå begyndte fuldstændigt at gennemlæse det hele.

Jeg har nu manuskriptet for mig og skønt De naturligvis ikke kan læse det med halvdelen af min interesse, så ved jeg dog, at De ikke vil være tilfreds med et udtog af det og De skal derfor få det hele, med undtagelse af nogle få sætninger af blot forbigående interesse for forfatterinden, eller sådanne steder, der ikke vil tjene til at forklare, men tværtimod til at forvirre fortællingen. Den begynder noget kort afbrudt – men vi vil opsætte begyndelsen til et nyt kapitel, som vi vil kalde

16. Erfaringens vandringer

Den 1. juni 1821. – Vi er nylig vendte tilbage fra Staningley – det vil sige, vi kom tilbage for nogle dage siden. Jeg er endnu ikke faldet til ro, og har en følelse, som om jeg aldrig skulle blive det. Som en følge af min onkels upasselighed forlod vi London noget tidligere, end vi havde i sinde – jeg gad vide, hvad der ville være sket, hvis vi var blevet der den fulde tid.

Jeg skammer mig over min utilbøjelighed til landlivet. Alle mine tidligere beskæftigelser forekommer mig kedsommelige og ubehagelige, mine tidligere fornøjelser er unyttige og intetsigende. Jeg kan ikke længere glæde mig ved musikken, fordi der ikke er nogen, som hører den. Jeg finder ingen smag i mine bøger, for de er ikke i stand at fængsle min opmærksomhed, mit hoved er så opfyldt med erindringer fra de sidste uger, at jeg ikke kan hengive mig til dem. Det går dog bedst med at tegne, for jeg kan tegne og tænke på en og samme tid, og bliver mine værker end ikke nu set af nogen, med undtagelse af mig og de, der ikke bekymrer sig om dem, så kan dette tilfælde dog indtræde i fremtiden. Men jeg forsøger altid på at tegne eller male et ansigt, dog altid uden held, og det ærgrer mig. Hvad ejeren af dette ansigt angår, da kan jeg ikke bringe ham ud af mine tanker og prøver heller ikke på det. Jeg gad vide, om han nogen sinde tænker på mig, og jeg gad også vide, om jeg får ham mere at se. Og derpå kunne endnu komme en række af andre "jeg gad vide", af spørgsmål, som tiden og skæbnen vil besvare – til sidst – for det tilfælde at alle øvrige

bliver besvaret med ja – jeg gad vide, om jeg nogen sinde vil komme til at fortryde – hvilket min tante sikkert ville sige, jeg kom til, hvis hun vidste, hvad jeg tænkte på. Hvor tydeligt erindrer jeg mig ikke vor samtale aftenen før vor afrejse til London, da vi sad sammen ved kaminen, efter at min onkel var blevet drevet til sengs af et let gigtanfald.

"Helen," sagde hun efter en lang tavshed, "har du aldrig tænkt på giftermål?"

"Jo, tante, ofte."

"Og tænker du nogen sinde på den mulighed selv at indtræde i ægteskab eller at forelske dig, før sæsonen er forbi?"

"Undertiden, men jeg antager det ikke for sandsynligt, at dette tilfælde nogen sinde vil indtræffe."

"Hvorledes det?"

"Fordi jeg tror, at der kun gives få, meget få mænd i verden, som jeg kunne ønske at ægte, og man kan vædde ti mod en på, at jeg aldrig vil lære en af dem kende, eller, hvis dette blev tilfældet, tyve mod en på, at han ikke er ugift eller at jeg ikke behager ham."

"Det er aldeles ingen grund. Det kan meget gerne være sandt og *er* formodentlig sandt, at der kun gives meget få mænd, som du gerne vil ægte – det er overhovedet ikke at antage, at du ønskede at ægte nogen, før du blev opfordret til det. En piges kærlighed må ikke være erhvervet, før en mand anholder om hende. Men når han anholder om hende – når hjertets fæstning bliver belejret, overgiver den sig ofte meget hurtigere, end besidderinden selv ved, og hvis hun ikke er yderst forsigtig og agtpågivende, sker dette ofte tvært imod hendes bedre følelse og alle hendes forudfattede ideer om, hvad hun kunne elske. Jeg

ønsker nu at advare dig for disse ting, Helen, og formaner dig til, fra begyndelsen af din løbebane at være agtpågivende og forsigtig, samt ikke at lade den første naragtige eller letsindige person, der anholder om besiddelsen af dit hjerte, løbe bort med det. Du ved, mit barn, at du først er atten år gammel – du har tid nok endnu, hverken din onkel eller jeg har ringeste hast med at blive fri for dig, og jeg kan nok sige, at det ikke vil mangle dig på friere, for du kan rose dig af en god familie, en temmelig betydelig formue og af at have en lignende i vente. Desuden kan jeg ligeledes sige dig – for hvis jeg ikke gør det, vil andre gøre det – at du er ret smuk – og jeg håber, at du aldrig vil få grund til at fortryde det."

"Det håber jeg heller ikke, tante, og hvorfor skulle De også befrygte det?"

"Fordi skønhed er en af de egenskaber, mit barn, der næst efter penge plejer at udøve den største tiltrækningskraft for de sletteste mænd og som derfor åbner besidderinden af det udsigt til mange ubehageligheder."

"Har De haft lignende ubehageligheder, tante?"

"Nej, Helen," sagde hun med fornuftig alvor, "men jeg kender mange, af hvilke nogle ved uforsigtighed blev sørgelige ofre for et bedrag, og andre ved svaghed er faldet i fristelser og snarer, som det ville være forfærdeligt at tale om."

"Nå, jeg vil hverken være efterladen eller svag."

"Tænk på Petrus, Helen! Ros dig ikke, *bevogt* dine øjne og øren som indgange til dit hjerte, og dine læber som dets udgange, at de ikke i et uforsigtigt øjeblik forråder dig. – Modtag en hver opmærksomhed koldt og uden lidenskab, indtil du har fået kundskab om, hvor værdig frieren er, og behørigt har overvejet

det, og lad din tilbøjelighed ene følge fornuftens love. Undersøg først, bifald derpå og elsk så, lad dine øjne være blinde for alle ydre skønheder, dine øren være døve mod smigreriets og letsindige ords trylleri. Disse er intet og værre end intet – de er fristerens snarer og faldgruber, ved hvilke han søger at lokke den i fordærvelse, der ikke bruger deres eftertanke. Grundsætninger er det, man først bør tage hensyn til, og efter disse forstand, god familie og en anstændig formue. – Om du end ægtede den smukkeste, mest dannede og tilsyneladende mest behagelige mand i verden, kan du dog ikke gøre dig nogen forestilling om den elendighed, der vil blive dig til del, når du for sent opdager, at han er en dig uværdig skurk eller endog kun en egensindig nar."

"Men hvad skulle da alle de arme narre og skurke gøre, tante? Hvis alle fulgte Deres råd, ville det snart få en ende med verden."

"Det behøver du ikke at være bange for, mit barn. De mandlige narre og skurke vil aldrig have mangel på koner, så længe der gives så mange af vort køn, der passer til dem, men følg *du* mit råd. Og dette er ikke nogen genstand for spøg, Helen; det smerter mig at se, at du behandler sagen på denne letsindige måde. Tro mig, *ægteskab er en alvorlig sag.*"

Og dette udtalte hun så alvorligt, at man skulle have troet, hun vidste det af egen erfaring. Jeg kom ikke frem med flere uforskammede spørgsmål og svarede blot:

"Jeg ved, at det er således, og at der ligger visdom og sandhed i, hvad De siger, men De behøver ikke at frygte for mig, for jeg vil ikke alene holde det for urigtigt at ægte en mand, der manglede forstand eller grundsætninger, men jeg vil aldrig føle

mig *fristet* til det, for jeg kan ikke elske ham, om han end var aldrig så smuk og i andre henseender fortryllende. Jeg vil hade – foragte – beklage ham, alt hellere end elske ham. Min kærlighed *bør* ikke alene være begrundet på agtelse, men skal og bør være det, for uden at agte kan jeg ikke elske. Det er unødvendigt at sige, at jeg *lige så vel* bør agte og ære som elske den mand, jeg må ægter, for uden dette kan jeg ikke elske ham – berolig Dem altså på dette punkt."

"Jeg vil håbe det," svarede hun.

"Jeg *ved*, at det *er* sådan," sagde jeg hårdnakket.

"Helen, du er endnu ikke prøvet. Vi kan kun håbe," sagde hun på sin kolde, forsigtige måde.

Jeg var misfornøjet over hendes vantro, men er ikke fuldkommen sikker på, at hendes tvivl var ganske uden klogskab. Jeg frygter for at det er blevet mig lettere at erindre mig hendes råd, end drage nytte af det. Jeg har virkelig undertiden følt mig fristet til at tvivle på fortrinligheden af hendes lærdomme i denne retning. Hendes råd kunne for så vidt være gode – i det mindste i hovedpunkterne – men der gives ting, som hun har overset ved sine beregninger. Jeg gad vide, om hun nogensinde har været forelsket.

Jeg begyndte min løbebane – eller mit første felttog, som min onkel kaldte det – opfyldt af glimrende forhåbninger og fantasier, der i særdeleshed var blevet vækket ved denne samtale, og fuld af tiltro til min egen klogskab. I begyndelsen var jeg henrykt af det ny og livlige i vort londoner-liv, men snart begyndte jeg at blive ked af denne blanding af larm og tvang og at sukke efter hjemmets frihed og friskhed.

Mine ny mandlige og kvindelige bekendte skuffede mine forventninger og jeg følte mig afvekslende misfornøjet og nedslået, for det blev mig snart kedsommeligt at studere deres ejendommeligheder og at le ad deres svagheder – især da jeg måtte beholde mine domme for mig selv – for min tante ville ikke høre dem – og de – især damerne –forekom mig så forfærdelig ånd- og hjerteløse samt hykleriske. Herrerne forekom mig at være bedre, måske var det kun fordi jeg kendte dem mindre, måske også fordi de kun smigrede, men jeg forelskede mig ikke i nogen af dem, og behagede deres opmærksomheder mig end i et øjeblik, ærgrede de mig dog i det næste, fordi de gjorde mig utilfreds med mig selv, idet de gjorde mig opmærksom på min forfængelighed og bragte mig til at frygte for, at jeg ville komme til at ligne de damer, som jeg så hjerteligt foragtede.

Blandt dem befandt sig en aldrende herre, over hvem jeg ærgrede mig meget. Det var en rig, gammel ven af min onkel, der, som jeg tror, tænkte, at jeg ikke kunne gøre noget bedre, end at ægte ham, der ikke alene var gammel, men også hæslig og ubehagelig og sikkert var ond, skønt min tante irettesatte mig, fordi jeg ytrede dette, selv om hun indrømmede, at han ikke var nogen helgen, og derpå var der endnu en, som var mig mindre forhadt, men endnu kedsommeligere, fordi hun begunstigede ham, og stadig påtrængte mig ham, og fyldte mine øren med ros over hans fortræffeligheder.

Han hed mr. Boarham – jeg gyser endnu ved erindringen om hans stemme, der altid lød sum, sum, sum for mit øre, når han sad hos mig, skvadrende i halve timer og hengav sig til det søde håb, at han dannede min ånd ved nyttig undervisning, eller

indprægede mig sine dogmer, og forbedrede mine fejlagtige domme, eller at han måske nedlod sig til min fatteevne og morede mig ved underholdende samtaler, og dog var han i det hele taget sikkert en meget anstændig mand og jeg ville aldrig have hadet ham, hvis han var blevet på sin plads. Men som det var, var det næsten umuligt at undgå ham, for han plagede mig ikke alene med sin egen nærværelse, men afholdt mig også fra at nyde behageligere selskab.

En aften havde han dog på et bal været mere påtrængende end sædvanligt, og udtømte fuldkommen min tålmodighed. – Det forekom mig, som om den hele aften skulle blive utålelig. Jeg havde nylig danset med en tomhovedet nar, og derpå var mr. Boarham kommet hen til mig og syntes at være fast bestemt på at hæfte sig fast til mig den øvrige del af aftenen. Han dansede aldrig, og der sad han så og holdt sit hoved tæt hen til mit ansigt og frembragte derved hos alle det indtryk, at han var en gammel, anerkendt tilbeder; min tante så hele tiden på det med en tilfreds mine og ønskede ham det bedste held.

Forgæves gjorde jeg mig umage for at fordrive ham ved at give mine forbitrede følelser luft, og det endog i en grad, at det grænsede til fuldkommen uartighed – men intet kunne overbevise ham om, at hans nærværelse var ubehagelig. Misfornøjet tavshed antog han for henrykt opmærksomhed og den ansporede ham til at udbrede sig endnu mere vidtløftig. Spidse svar blev optaget som vittige udbrud af pigeagtig overgivenhed, der kun behøvede en skånsom dadel og åbenbar modsigelse gød kun olie på ilden, fremkaldte nye rækker af grunde for at understøtte hans læresætninger, og han overøste

mig med en uendelig strøm af ræsonnementer, for at få mig overbevist.

Men i nærheden af os var nogen, der bedre forstod at bedømme min åndstilstand. Ikke langt fra os stod en herre, det en tid lang havde lagt mærke til vor samtale og øjensynlig morede sig overordentlig over min kavalers hårdnakkede ubarmhjertighed og min iøjnefaldende harme over den, samt lo ad mine skarpe og spidsfindige svar.

Endelig fjernede han sig – og begav sig hen til fruen i huset, som det syntes for at bede hende om at forestille han for mig, for kort efter kom hun hen og forestillede mig ham som mr. Huntingdon, en søn af en gammel afdød ven af min onkel. Han udbad sig en dans, jeg indvilligede naturligvis gerne, og han var min partner, så længe jeg endnu blev der, hvilket dog ikke varede længe, da min tante som sædvanlig ønskede at tage tidligt hjem.

Jeg gik ikke gerne, for jeg havde fundet en overordentlig munter og underholdende kavaler i min nye bekendt. I alt hvad han sagde og gjorde lå en vis lethed og finhed, der efter al den tvang og alle de formaliteter, jeg i forvejen havde været nødt til at udholde, ydede sindet en følelse af lettelse og rolighed. Rigtig nok lå der for megen sorgløs dristighed i hans væsen og konversation – men jeg var i alt for godt humør og alt for taknemmelig over min befrielse fra mr. Boarham, til at blive vred over det.

"Nu, Helen, hvad synes du nu om mr. Boarham?" spurgte min tante, da vi steg ind i vognen og kørte bort.

"Mindre end nogen sinde før," svarede jeg.

Hun så misfornøjet ud, men sagde intet videre angående denne henstand.

"Hvem var den herre, som du sidst dansede med?" spurgte hun efter en pause, "ham, der så tjenstfærdigt gav dig sjalet om?"

"Han var aldeles ikke tjenstfærdig, tante. Han forsøgte ikke at bistå mig, for han så mr. Boarham nærme sig for at gøre det, hvorpå han smilende trådte hen og sagde: Kom, jeg skal befri Dem for denne plage."

"Hvem var han?" sagde hun med koldt alvor.

"Det var mr. Huntingdon, en søn af en af onkels gamle venner."

"Jeg har hørt din onkel tale om den unge mr. Huntingdon. Han sagde, at han var et smukt menneske, men lidt vild. Tag dig derfor i agt!"

"Hvad vil det sige – noget vild?" spurgte jeg.

"Det vil sige – uden grundsætninger og tilbøjelig til enhver af de laster, som er ungdommen egen."

"Men jeg har hørt onkel sige, at han i sin ungdom selv har været temmelig vild."

Hun rystede strengt på hovedet.

"Så har han vel kun spøget," sagde jeg, "og her har han ligeledes talt ubetænksomt – idet mindste kan jeg ikke tro, at der ligger noget ondt i dette smilende blå øje."

"Det var en forkert slutning, Helen," sagde hun med et suk.

"Nå, vi må ikke glemme den kristelige kærlighed, tante, det ved De jo nok – for øvrigt tror jeg, at det ikke er nogen forkert slutning. Jeg er en fortræffelig fysiognom og bedømmer altid menneskene efter deres ansigter – ikke efter deres skønhed og

høflighed, men efter det almindelige udtryk i deres ansigter – jeg ville til eksempel efter Deres ansigt antage, at De ikke er af noget muntert sangvinsk temperament, og efter mr. Wilmots, at han er en gammel, ugudelig karl, efter mr. Boarhams, at han ikke er nogen behagelig selskabskavaler og efter mr. Huntingdons, at han hverken er en nar eller en slyngel – om han end ikke er nogen vismand eller helgen – men det angår ikke mig, da jeg efter al sandsynlighed ikke vil træffe ham oftere, undtagen måske engang som danser i en balsal."

Men dette blev imidlertid ikke tilfældet, for jeg traf allerede igen sammen med ham den næste morgen. Han besøgte min onkel og undskyldte sig, fordi han ikke var kommet før, med, at han for nylig var kommet tilbage fra fastlandet, og først i aftes havde erfaret min onkels ankomst til London. Fra den tid traf jeg ham ofte, undertiden ude, men også undertiden hjemme, for han var meget ivrig i at besøge sin faders gamle ven, der dog ikke følte sig særdeles smigret af denne opmærksomhed.

"Jeg gad vide, hvad den knægt har i sinde, siden han kommer her så ofte," plejede han sige, "kan du måske forklare det, Helen –? Han bryder sig ikke om mit selskab, lige så lidt som jeg bryder mig om hans – så meget er vist."

"I så tilfælde ville jeg ønske, at du sagde ham det," mente min tante.

"Ej, hvorfor det? Fordi jeg ikke længes efter ham, kan der dog måske være andre, som gør det" – her blinkede han hen til mig. – "For øvrigt ved jeg, at han har en ret smuk formue, min bedste, – vel er han ikke en sådan guldfugl som Wilmot, men ham vil Helen jo ikke vide noget af at sige, for de unge piger synes dog til slutningen ikke om de gamle karle – trods deres

penge og erfaringer. Jeg tør vædde på, at det unge menneske, uden en eneste skilling, var hende kærere end Wilmot, om han end havde hele huset fuldt af penge. – Er du ikke af samme mening, Helen?"

"Jo, onkel, men det taler dog ikke så meget for mr. Huntingdon, for jeg vil hellere være en gammel jomfru, uden en eneste skilling i formue, end mrs. Wilmot."

"Og mrs. Huntingdon? – Hvad vil du hellere være end mrs. Huntingdon, hvad?"

"Det skal jeg sige Dem, når jeg har overvejet det."

"Ah, – det er altså nødvendigt at tænke efter – men vil du hellere være en gammel jomfru, – om pengene vil vi ikke tale –"

"Det kan jeg ikke sige, før jeg bliver spurgt."

Og jeg forlod øjeblikkelig værelset for at undgå videre forhør. Men da jeg fem minutter senere så ud af vinduet, så jeg mr. Boarham nærme sig huset. – Jeg ventede næsten en halv time i en ubehagelig uvished, ventede hvert minut, at man ville kalde på mig og længtes forgæves efter at høre ham gå. Derpå lød der skridt på trappen og min tante trådte ind i værelset og lukkede døren efter sig.

"Mr. Boarham er her, Helen," sagde hun, "han ønsker at se dig."

"O, tante, kan De ikke sige ham, at jeg ikke er rigtig oplagt – jeg er virkelig ikke til at se ham –"

"Snak, kære barn. Det er ikke en sag at spøge med, han kommer i et højst vigtigt anliggende for hos din onkel og mig at anholde om din hånd."

"Jeg håber, at min onkel og De har sagt ham, at det ikke står i Deres magt at give den bort. Hvem har berettiget ham til at

henvende sig til nogen som helst anden end mig?"

"Helen!"

"Hvad har min onkel sagt?"

"Han sagde, at han ikke vil blande sig i denne sag. Hvis du vil modtage mr. Boarhams smigrende tilbud, så –"

"Sagde han smigrende tilbud?"

"Nej, han sagde, hvis du vil ægte ham, kan du gøre det, og hvis du ikke vil, kan du lade det være."

"Han har ret, og hvad har De sagt?"

"Det er ligegyldigt, hvad jeg har sagt. Spørgsmålet er, hvad du vil sige. Han venter nu for at spørge dig selv, men betænk dig vel, før du går, og sig mig dine grunde, hvis du har i sinde at afvise ham."

"I hvert tilfælde vil jeg afvise ham, men De må sige mig hvorledes, for jeg ønsker at være så høflig som muligt, men dog samtidig bestemt – og når jeg er blevet fri for ham, skal jeg sige Dem mine grunde."

"Men vent dog lidt, Helen, tag plads og sæt dig. Mr. Boarham har ikke så meget hastværk, for han tvivler næppe på, at du vil tage ham, og jeg vil gerne tale lidt med dig først. Fremfør kun dine indvendinger mod ham, kære barn. Kan du nægte, at han er en retskaffen og agtværdig mand?"

"Nej."

"Kan du nægte, at han er fornuftig, mådeholden og af god familie?"

"Nej, han kan være alt det, men –"

"*Men*, Helen! hvor mange mænd af sådan kvalitet venter du at finde i verden? Retskaffen, agtværdig, mådeholden, af god familie! – Er dette en så almindelig karakter, at du, uden at

betænke dig et eneste øjeblik, forkaster besidderen af sådanne herlige egenskaber? – Ja, jeg kan vel kalde dem herlige, for tænk på den fulde betydning af hver af dem og på hvor mange uvurderlige dyder de omfatter (jeg kan endnu sætte mange andre på listen) og betænk, at alt dette bliver lagt for dine fødder. Det står i din agt at forskaffe dig dette uvurderlige gode – en værdig, fortræffelig ægtefælle, der elsker dig ømt, dog ikke så ømt, at han er blind for dine fejl, men vil være dig en fører på livets rejse og din ledsager i Himlen! Betænk –"

"Men jeg hader ham, tante," afbrød jeg denne usædvanlige strøm af veltalenhed.

"Du hader ham, Helen, er dette kristeligt? – *Du hader ham?* Et så godt menneske!"

"Jeg hader ham ikke som menneske, men som ægtefælle. Som menneske elsker jeg ham så højt, at jeg ønsker ham en bedre kone, end jeg vil blive – en, der er lige så god som ham – eller endnu bedre, hvis De holder det for muligt, forudsat at hun kan elske ham. Men jeg er ikke i stand til det og derfor –"

"Men hvorfor ikke? Hvilke indvendinger kan du fremføre mod ham?"

"For det første er han i det mindste fyrre år gammel – ja endog meget ældre, tror jeg – og jeg næppe atten, for det andet er han i meget høj grad snæverhjertet og fordomsfuld – for det tredje er hans tilbøjeligheder og følelser ganske forskellige fra mine. For det fjerde mishager hans ansigt, stemme og hele væsen mig ganske overordentligt, og endelig har jeg en modbydelighed for hans hele person, som jeg ikke kan overvinde."

"Du burde imidlertid overvinde den! Vær så god for et øjeblik at sammenligne ham med mr. Huntingdon, og sig mig, det smukke ydre fraregnet (da dette ikke bidrager til mandens fortræffelighed eller ægteskabets lykke og du så ofte har sagt, at du kun tager lidt hensyn til dette) hvem af begge der er det bedste menneske?"

"Jeg betvivler slet ikke, at mr. Huntingdon er et meget bedre menneske end De tror – men nu taler vi ikke om ham, men om mr. Boarham, og da jeg hellere vil leve og dø ugift end ægte ham, så byder min pligt mig at sige ham det uden omsvøb og at rive ham ud af hans uvished – lad mig derfor gå –"

"Men afvis ham dog ikke ganske. Han har ingen anelse om det og vil føle sig meget krænket. Sig, at du for øjeblikket ikke tænker på at gifte dig –"

"Men jeg tænker dog på det."

"Eller, at du først ønsker at lære ham nærmere at kende."

"Men jeg ønsker *ikke* at lære ham nærmere at kende. Jeg ønsker tværtimod det modsatte."

Og uden at afvente videre formaninger, forlod jeg værelset og opsøgte mr. Boarham.

Han gik frem og tilbage i visitværelset, nynnede hen for sig og holdt sin stokkeknap for læberne.

"Min kære, unge dame," sagde han med en kompliment og et yderst selvbehageligt smil, "jeg har Deres kære formynders tilladelse –"

"Jeg ved det, sir," svarede jeg, idet jeg ønskede at forkorte denne scene så meget som muligt, "jeg er Dem meget taknemmelig for det fortrin, De giver mig, men jeg må frabede mig den ære, De har i sinde at bevise mig, for jeg tror, at vi ikke

er skabt for hinanden, hvilket De selv snart ville erfare, hvis vi gjorde forsøget."

Min tante havde ret. Han nærede øjensynlig kun lidt tvivl om, at jeg modtog hans tilbud og havde ikke fjerneste idé om en positiv afvisning. Han var forundret, forbavset over mit svar, men alt for vantro til at føle sig krænket, og efter at have rømmet sig lidt, vendte han igen tilbage til et angreb.

"Jeg ved, mit kære barn, at der imellem os finder en betydelig forskel sted i alder, temperament og vel endog i nogle andre henseender. Men vær forsikret om, at jeg ikke med strenghed vil betragte de fejl og svagheder, der kan eksistere hos en ung og fyrig natur som Deres, og selv mens jeg dadler Dem med faderlig omsorg, beder jeg Dem være overbevist om, at trods dette vil ingen som helst ungdommelig elsker kunne være mere kærlig og skånsom mod genstanden for sin kærlighed end jeg mod Dem, og tillad mig desuden at nære håb om, at min længere erfaring og vane at tænke alvorligere, ikke vil skade mig i Deres øjne, da jeg altid håber at bestræbe mig for derved at bidrage til Deres lykke. Nå, hvad siger De? Affektér ingen pigeagtige kapricer, men tal rent ud."

"Det vil jeg, men kun for at gentage, at jeg er overbevist om, at vi ikke er skabt for hinanden."

"Tror De virkelig det?"

"Det gør jeg."

"Men De kender mig ikke – De ønsker et nærmere bekendtskab – en længere tid for –"

"Nej, det gør jeg ikke. Jeg kender Dem så godt, som jeg nogen sinde kan komme til det, og bedre, end De kender mig, ellers

ville De ikke drømme om at forbinde Dem med en person, der er Dem så ulig – og i enhver henseende så upassende for Dem."

"Men, min kære, unge dame, jeg venter ingen fuldkommenhed – jeg undskylder –"

"Jeg takker Dem, mr. Boarham, men jeg vil ikke lægge beslag på Deres godhed. Spar Deres skånsomhed og hensyn til en værdigere genstand, der ikke vil sætte Dem på en Så hård prøve!"

"Men jeg beder Dem at tage Deres tante med på råd. Denne fortræffelige dame vil sikkert –"

"Jeg har taget hende med på råd og ved, at hendes ønske er overensstemmende med Deres, men ved en så vigtig sag tager jeg mig den frihed selv at have en mening, og ingen som helst overtalelse er i stand til at forandre mine tilbøjeligheder, eller bevæge mig til den tro, at et sådant skridt ville føre til min eller Deres lykke; og det forundrer mig, at en mand med Deres erfaring og Deres forstand tænker på at vælge en sådan kone."

"Ja," sagde han, "jeg har også selv forundret mig over det. Jeg har undertiden sagt til mig: Nå, Boarham, hvad vil du egentlig? Se dig for, mand – se dig for, før du springer til. Det er en smuk, fortryllende skabning, men tænk på, at den mest glimrende skønhed for elskeren, kun alt for ofte er den største plage for ægtemanden. – Jeg forsikrer Dem, at mit valg ikke er blevet truffet uden efter nøje overvejede. Det tilsyneladende ufornuftige i denne forbindelse har kostet mig mangen ivrig tanke om dagen og mangen søvnløs time om natten, men endelig overbeviste jeg mig om, at den virkelig ikke var uklog. Jeg så, at min skønne pige havde sine fejl, men til disse hørte, som jeg håbede, ikke hendes ungdom. Denne var meget mere et

løfte om endnu ikke fremblomstrede dyder, en stærk grund til den formodning, at hendes små luner, vildfarende domme, anskuelser eller manerer ikke var ulægelige, men at de let ved en årvågen og fornuftig rådgivers tålmodige anstrengelser ville kunne fjernes eller forringes, og hvor det mislykkedes mig at opklare eller vejlede, troede jeg, at jeg ikke burde tage i betænkning, men derimod endog turde forpligte mig til at tilgive det for hendes mange fortrins skyld. Men når jeg selv er tilfredsstillet, hvorfor skulle da De, min kære pige, gøre indvendinger, i det mindste hvad mig angår?"

"For at tilstå sandheden, mr. Boarham, er det netop med hensyn til mig selv, at jeg i særdeleshed gør indvendinger. Lad os derfor" – opgive denne genstand, ville jeg have sagt – "for det er mere end unyttigt at forfølge den videre," men han afbrød mig hårdnakket med:

"Men hvorfor? Jeg vil elske Dem, ære, beskytte ..." osv., osv.

Jeg vil imidlertid ikke gøre mig den ulejlighed at nedskrive alt, hvad der fremdeles skete mellem os. Nok, at jeg fandt ham højst påtrængende og meget vanskelig at overbevise om, at jeg virkelig mente, hvad jeg sagde, og virkelig var så hårdnakket og blind mod min egen interesse, at der ikke var fjerneste udsigt til nogen mulighed af at han eller min tante nogen sinde ville være i stand til at besejre min utilbøjelighed. Jeg er virkelig endnu ikke fuldkommen overbevist om, at det lykkedes mig, skønt jeg, træt af hans hårdnakkede tilbagevenden til det samme punkt og gentagelse af de samme grunde og forestillinger, hvorved han tvang mig til stadig at give ham de samme svar, endelig kort og skarpt vendte mig til ham og sagde:

"Jeg siger Dem rent ud, at der ikke bliver noget af det. Intet hensyn på jorden er i stand til at tvinge mig til at gifte mig mod min tilbøjelighed. Jeg agter Dem – eller i det mindste ville jeg agte Dem, hvis De opførte Dem som en fornuftig mand – men jeg kan ikke elske Dem, vil aldrig kunne det og jo mere De taler, desto mere støder De mig tilbage. Jeg beder Dem derfor ikke at tale videre om det."

Derpå bød han mig en god morgen og fjernede sig, uden tvivl ærgerlig og krænket – men dét var sikkert ikke min skyld!

17. Flere advarsler

Den næste dag ledsagede jeg min onkel og min tante til en dinér hos mr. Wilmot. Han havde to unge damer på besøg hos sig, nemlig hans niece Annabella, en smuk, strålende pige på omtrent femogtyve år, efter hendes eget sigende. En alt for stor kokette til at gifte sig, men meget beundret af herrerne, der i almindelighed erklærede hende for et fortryllende fruentimmer – og hendes blide kusine Millicent Hargrave, der havde fattet et inderligt venskab for mig. Hun holdt mig for meget bedre, end jeg var, og jeg holdt ligeledes meget af hende – jeg burde egentlig aldeles undtage den arme Millicent fra mine almindelige indvendinger mod de damer, hvis bekendtskab jeg har gjort. Imidlertid har jeg dog ikke omtalt dette selskab for hendes eller hendes kusines skyld, men for en anden gæst hos mr. Wilmot, nemlig mr. Huntingdon. Jeg har god grund til at omtale hans nærværelse, da det var den sidste gang, jeg så ham.

Han sad ikke ved siden af mig ved bordet, for det var faldet i hans lod at føre en tyk, gammel enke til bords, og i min at blive ført til bords af mr. Grimsby, der var en af hans vener, men en mand, mod hvem jeg nærede en stor aversion. Hans ansigt havde et mørkt udtryk og i hans væsen lå en blanding af skjult vildhed og ordrig falskhed, som jeg ikke kunne udstå. I forbigående sagt, hvilken kedsommelig skik er ikke denne; den er en af de mange kilder til ærgrelse i vort overciviliserede liv. Når herrerne nu engang skal føre damerne ind i spiseværelset, så burde de dog egentlig tage dem, de bedst synes om.

Imidlertid er jeg dog ikke ganske sikker på, at mr. Huntingdon ville have valgt mig. Det er meget muligt, at han ville have valgt miss Wilmot, for hun syntes at gøre sig al mulig umage for at drage hans opmærksomhed hen til sig, og han lod ikke til at være uvillig til at yde hende den hyldning, hun forlangte. I det mindste troede jeg dette, da jeg så, hvordan de talte og lo og så over bordet – til øjensynlig ærgrelse for og tilsidesættelse af deres respektive naboer – og hvorledes hun senere, da herrerne sluttede sig til os i selskabsværelset, øjeblikkelig kaldte på ham, da han trådte ind, for at han skulle afgøre en strid mellem hende og en anden dame. Han adlød denne opfordring, uden at tøve endog blot et øjeblik, og afgjorde straks spørgsmålet i hendes favør – skønt hun efter mine anskuelser havde aldeles uret – og blev derpå stående i en fortrolig samtale med hende og en gruppe andre damer, mens jeg sad i den anden ende af værelset med Millicent Hargrave, gennemså hendes tegninger og efter hendes udtrykkelige opfordring stod hende bi med mine kritiske bemærkninger og råd. Trods mine anstrengelser for at være rolig, vandrede dog min opmærksomhed fra tegningerne til den muntre gruppe. Mod min bedre overbevisning følte jeg dog harmen komme frem og mit ansigt må have formørket sig på en latterlig måde, for Millicent bemærkede, at jeg måtte være træt af at se på hendes smørerier og kragetæer, bad mig om at gå hen til selskabet samt at opsætte beskuelsen af de øvrige til en anden gang. Men mens jeg forsikrede hende, at jeg slet ikke havde lyst til at gå hen til disse, og ikke var ked af at betragte tegningerne, kom mr. Huntingdon selv hen til det lille runde bord, ved hvilket vi sad.

"Er disse af Dem?" sagde han henkastet, idet han tog en af tegningerne.

"Nej, de er af miss Hargrave."

"O, lad mig dog se dem."

Og uden at bryde sig om miss Hargraves forsikringer, at de ikke var værd at se på, satte han en stol hen ved min side, tog den ene tegning efter den anden af min hånd, betragtede den og kastede den derpå på bordet, men sagde ikke et eneste ord om dem, skønt han ikke holdt op at tale hele tiden. Jeg ved ikke, hvad Millicent Hargrave tænkte om denne opførsel, men jeg fandt hans underholdning ualmindelig interessant, skønt den, som jeg opdagede, da jeg senere analyserede den, i særdeleshed indskrænkede sig til at spotte over de forskellige medlemmer af selskabet, og uagtet han fremførte nogle kloge bemærkninger og en mængde, der var overordentlig komiske, tror jeg dog ikke, at de, hvis jeg nedskrev dem her, ville tage sig synderligt ud, hvis man ikke samtidig kunne skildre de blikke, toner og gebærder, hvormed de blev ytret, så vel som den uforklarlige ynde, der udbredte en klar glans over alt, hvad han gjorde og sagde, hvilken ville have gjort det til en sand glæde og nydelse at se på hans ansigt og lytte til hans stemmes musik, selv om han ikke havde sagt andet end rene dumheder – og som for øvrigt indgød mig en højst bitter følelse mod min tante, da hun berøvede mig denne nydelse ved roligt at træde hen til os, under påskud af at betragte tegningerne, som hun slet ikke bekymrede sig om og som hun heller ikke forstod sig på. Og mens hun lod, som hun betragtede dem, vendte hun sig med sit koldeste og mest tilbagestødende ansigt til Mr. Huntingdon, og begyndte en række af de mest formelle og hverdagsagtige fraser

og bemærkninger, blot i den hensigt at vende hans opmærksomhed fra mig, eller, rettere sagt for, som jeg antog, med fortsæt at ærgre mig.

Efter at mappen var blevet gennemset, overlod jeg dem derfor til deres tête-à-tête, og satte mig på en sofa aldeles afsondret fra selskabet uden at overveje, hvor forunderlig en sådan opførsel ville forekomme det, men kun tænkende på, for det første at hengive mig til øjeblikkets ærgrelse og for det andet at overgive mig til mine hemmelige grublerier.

Men jeg forblev ikke længe alene, for mr. Wilmot, af alle mænd den, der var mig mindst velkommen, benyttede min isolerede stilling til at nærme sig og tage plads ved min side. Jeg havde smigret mig med, ved alle tidligere anledninger at have vist hans tilnærmelser så alvorligt tilbage, at jeg nu ikke længere behøvede at frygte for hans ulyksalige tilbøjelighed, men det lod til, at jeg havde taget fejl – for hans tiltro, enten til hans rigdom eller hans nu forhåndenværende tiltrækningskraft var så stor og hans overbevisning om den kvindelige svaghed så urokkelig, at han holdt sig for berettiget til igen at begynde en belejring, hvilket han gjorde med fornyet varme, der endda blev forøget af den vin, han havde nydt, en omstændighed, som indgød mig endnu mere modbydelighed for ham. Men hvor stor en afsky jeg end følte for ham i dette øjeblik, ville jeg dog ikke behandle ham hårdt, da jeg nu var gæst i hans hus, for ganske nylig havde siddet ved hans bord, og ikke forstod mig på høflige, men bestemte tilbagevisninger, der for øvrigt heller ikke ville have nyttet mig noget, for han var alt for rå til at kunne forstå en sådan, hvis den ikke var lige så tydelig og positiv, som hans egen uforskammethed.

Følgen heraf var, at han blev så væmmelig øm og frastødende varm, at jeg befandt mig på fortvivlelsens rand og netop ville sige, Gud ved hvad, da jeg følte min hånd, der hang over sofaarmen, pludselig blive grebet af en anden, og blidt, men inderligt trykket. Jeg gættede instinktmæssigt, hvem det var og var mindre forbavset end glad ved at se mr. Huntingdon smile til mig. Det var, som om jeg vendte mig fra en skærsildens dæmon til en lysets engel, der kom for at sige mig, at den kvalfulde tid var forbi.

"Helen," sagde han (han kaldte mig hyppigt Helen, og jeg var aldrig misfornøjet over at han tog sig denne frihed), "De må se maleriet. Mr. Wilmot vil sikkert undskylde, at De forlader ham et øjeblik."

Jeg rejste mig hurtigt, han tog min arm under sin og førte mig til den anden side af salen, til et udmærket maleri af van Dyke, som jeg allerede tidligere havde bemærket, men ikke tilstrækkeligt betragtet. Efter et øjeblik tavs betragtning var jeg i begreb med at udbrede mig over dets skønhed og ejendommeligheder, da han skælmsk trykkede min hånd, som han endnu holdt under sin arm, og afbrød mig.

"O, bryd Dem ikke om maleriet. Det var ikke derfor jeg befriede Dem fra den uforskammede gamle nar, der ser ud som om han vil udfordre mig for det."

"Jeg er Dem meget forbunden. Det er anden gang De har befriet mig fra et så ubehageligt selskab."

"Vær ikke alt for taknemmelig," svarede han, "det var ikke udelukkende godhed mod Dem, men en følelse af ondskab mod Deres plageånder, der bragte mig til at spille de gamle narre et

slemt puds, skønt jeg ikke tror at have nogen stor grund til at frygte dem som rivaler – har jeg ret, Helen?"

"De ved, at jeg afskyr begge."

"Og mig?"

"Jeg har ingen grund til at afsky *Dem*."

"Men hvad føler De for mig, Helen? – Tal! I hvilket lys betragter De mig?"

Og han trykkede atter min hånd, men jeg frygtede, at hans adfærd snarere stammede fra en bevidsthed om hans magt, end fra sand kærlighed. Jeg følte samtidig, at han ikke havde ret til at afpresse mig en tilståelse om min kærlighed, før han selv havde aflagt mig en lignende tilståelse, og vidste ikke hvad jeg skulle svare. Endelig sagde jeg:

"I hvilket lys betragter *De mig*?"

"Fortryllende engel, jeg tilbeder Dem!"

"Helen, jeg ønsker at tale et øjeblik med dig," sagde min tantes sagte, men tydelige stemme tæt ved os, og jeg forlod ham, idet han mumlede forbandelser mod hans onde engel.

"Nå, tante, hvad er det? Hvad vil De mig?" sagde jeg, idet jeg fulgte hende hen i en vinduesfordybning.

"Jeg ønsker, at du går hen til selskabet, hvis du er i stand til at lade dig se," svarede hun, idet hun betragtede mig med et strengt blik. "Men vær dog så god først at vente lidt, indtil den forfærdelige rødme i dit ansigt har lagt sig noget, og dine øjne atter har fået en del af deres naturlige udtryk. Jeg ville skamme mig, hvis nogen så dig i din nuværende tilstand."

Naturligvis havde en sådan bemærkning ikke den virkning at fjerne den forfærdelige rødme, tværtimod følte jeg en fordoblet flamme blusse i mit ansigt og denne rødme blev frembragt ved

en blanding af følelser, af hvilke en indigneret, opfarende vrede var den mægtigste. Jeg svarede imidlertid intet, men skød gardinet til side og så ud i natten eller, rettere sagt, på den af lygter oplyste plads udenfor.

"Gjorde mr. Huntingdon dig noget tilbud, Helen?" spurgte min alt for påpasselige slægtning.

"Nej."

"Hvad sagde han da? Jeg hørte dog noget, der kom det temmelig nær."

"Jeg ved ikke, hvad han ville have sagt, hvis De ikke havde afbrudt ham."

"Og ville du have modtaget hans tilbud, Helen, hvis han var kommet med noget sådant?"

"Naturligvis ikke – uden først at have rådført mig med onkel – og Dem, tante."

"O, det glæder mig, mit barn, at du endnu besidder så megen klogskab. – Nå," tilføjede hun efter en kort pause, "du har vist dig påfaldende nok for en aften. Jeg ser, at damerne allerede kaster spørgende blikke på os. Jeg vil gå hen til dem, kom du snart efter, når du er fattet nok til at se ud som sædvanlig."

"Det er jeg nu."

"Så tal i en noget blidere tone og se ikke så maliciøs ud," sagde min tante, hvis rolighed næsten var i stand til at bringe mig til fortvivlelse, "vi vil snart tage hjem, og," tilføjede hun med en højtidelig betydningsfuldhed, "da har jeg meget at tale med dig om."

Jeg gik altså en frygtelig prædiken i møde. Mens vi kørte hjem, blev der kun talt lidt fra begge sider, men da jeg var kommet ind i mit værelse og havde kastet mig i en lænestol, for

endnu engang at gennemtænke dagens begivenheder, fulgte min tante efter mig, lukkede døren, efter at hun havde sendt Rachel, der omhyggeligt forvarede mine smykker, bort, stillede en stol ved siden af min, eller snarere i en ret vinkel med min, og satte sig på den. Med sømmelig ærbødighed bød jeg hende mit mere bekvemme sæde, men hun afslog det og åbnede konferencen på følgende måde:

"Erindrer du vor samtale forleden aften, da vi forlod Staningley?"

"Ja, tante."

"Og erindrer du også, at jeg advarede dig mod at lade dit hjerte stjæle af en person, der var uværdig til at besidde det, eller at bortgive det, før du havde lært at agte – eller at elske, når fornuften og din sunde dømmekraft ikke sanktionerede det?"

"Ja, men min fornuft –"

"Undskyld, at jeg afbryder dig – og erindrer du, at du forsikrede mig, at der ikke var mindste anledning til frygt med hensyn til dig, da du aldrig ville føle dig fristet til at ægte en mand, som manglede forstand eller grundsætninger – hvor smuk og fortryllende han end kunne være i andre henseender, for du kunne ikke elske ham. Du ville hade – foragte – beklage ham – kort, alt andet end at elske ham? – Var det ikke dine egne ord?"

"Jo, men –"

"Og sagde du ikke, at din kærlighed måtte være baseret på, at din forstand billigede den, og at du ikke kunne elske, uden samtidig at ære og agte?" –

"O, men jeg ærer og agter –"

"Hvorledes, mit barn? – Er mr. Huntingdon et godt menneske?"

"Han er et meget bedre menneske, end De tror."

"Det er ikke det, jeg spørger om. Er han et *godt* menneske?"

"Ja – i mange henseender – han har et godt gemyt."

"Er han en mand af *grundsætninger*?"

"Vel ikke ganske, men hvis han ikke er det, hidrører det kun af mangel på eftertanke. Hvis han havde nogen, der kunne råde ham og gøre ham opmærksom på, hvad der er rigtigt –"

"Så tror du, at han snart ville lære det – og du vil gerne selv påtage dig at være hans lærerinde. Men, mit kære barn, jeg tror, han er fulde ti år ældre, end du – hvad er årsagen til, at du i moralsk henseende er så langt forud for ham?"

"Jeg kan takke Dem, tante, for en god opdragelse og har altid haft gode eksempler for øje, hvilket sandsynligvis ikke har været tilfældet med ham – og for øvrigt er han af et sangvinsk temperament og et muntert, sorgløst sind, mens jeg derimod af naturen er tilbøjelig til eftertanke."

"Nuvel, efter din egen tilståelse mangler han altså både forstand og grundsætninger –"

"I så fald står mine grundsætninger og min forstand til hans tjeneste!"

"Det lyder overmodigt, Helen. Tror du, at du har nok af disse dele for jer begge og bilder du dig ind, at den muntre, tankeløse, udsvævende verden vil tillade ham at lade sig lede af en så ung pige, som du?"

"Nej, jeg ville heller ikke ønske at lede ham, men jeg tror, at jeg kunne have indflydelse nok til at frelse ham fra mange vildfarelser, og ville betragte mit liv som vel anvendt, hvis jeg

kunne hellige det til forsøget på at frelse en så ædel natur fra undergang. Han hører altid opmærksomt på mig, når jeg taler alvorligt til ham, (jeg tillader mig ikke sjældent at irettesætte ham for hans letsindige ord) og undertiden siger han, at hvis han altid havde mig ved sin side, ville han aldrig gøre noget ondt, og at en daglig samtale med mig ville gøre ham til en sand helgen. Dette kan måske til dels være spøg, til dels også smiger, men alligevel –"

"Alligevel tror du, at der kunne ligge nogen sandhed i det?"

"Hvis jeg tror, at der kunne ligge nogen sandhed i det, så sker det ikke af tiltro til mine kræfter, men af tiltro til hans gode natur. Og De har ikke ret til at kalde ham udsvævende – det er han aldeles ikke."

"Hvor ved du det, mit barn? Hvad var det for en historie med en gift dame – lady – hvad hed hun nu – som miss Wilmot nylig fortalte dig?"

"Det var en usandhed – en usandhed!" råbte jeg. "Jeg tror ikke et eneste ord af det."

"Du tror altså, at han er en dydig, moralsk, ung mand?"

"Jeg ved intet positivt angående hans karakter, jeg ved kun, at jeg ikke har hørt noget bestemt mod den – i det mindste intet, som kan bevises. Og så længe folk ikke bevise deres bagtaleriske beskyldninger, vil jeg heller ikke tro dem. Så meget ved jeg, at hvis han har begået fejl, da er det kun ungdommelige og sådanne, om hvilke ingen tror noget egentlig ondt, for jeg ser, at alle mennesker synes godt om ham, alle mødre smiler til ham, og deres døtre – ja miss Wilmot selv, er overordentlig glade, når han blot vil skænke dem sin opmærksomhed."

"Helen, verden *kan* vel holde deslige fejl for tilgivelige; nogle mødre blottede for grundsætninger *kunne* muligvis gøre sig megen umage for at fange en ung, rig mand, uden hensyn til hans rygte, og letsindige piger *kunne* ligeledes være glade ved, at en så smuk mand smiler til dem uden at forske dybere efter hans tanker, men af dig havde jeg ventet, at du ville være mere fornuftig, end at se med deres øjne og dømme med deres forskruede forstand. Jeg troede ikke, at *du* ville kalde dette tilgivelige fejl."

"Det gør jeg heller ikke, tante, men skønt jeg hader synden, elsker jeg dog synderen, og ville gøre meget for hans frelse, selv om Deres mistanke i hovedsagen var begrundet – hvilket jeg hverken kan eller vil tro."

"Nuvel, mit barn, spørg din onkel, hvilket slags selskab han frekventerer, og om han ikke står i forbindelse med en flok unge, udsvævende mænd, som han kalder sine venner – sine lystige brødre, og hvis største glæde består i at vælte sig i lasternes pøl og kappes med hinanden om, hvem der hurtigst og bedst kan løbe ned ad den stejle vej til det sted, der er beredt for Satan og hans engle."

"Så vil jeg frelse ham af deres hænder."

"O, Helen, Helen, du ved ikke, hvor ulykkelig du ville blive, hvis du forenede din skæbne med en sådan mands."

"Jeg har, trods alt hvad De siger, en sådan tillid til ham, tante, at jeg gerne ville sætte min lykke på spil, hvis jeg derved havde udsigt til at sikre hans. Jeg vil overlade de bedre mennesker til dem, der kun har deres egen fordel for øje. Har han handlet urigtigt, da vil jeg holde mit liv for vel anvendt, hvis jeg kan frelse ham for følgerne af hans tidligere vildfarelser og være i

stand til at lede ham tilbage på dydens vej. – Gud skænke mig held til det!"

Hermed var samtalen forbi, for i dette øjeblik lød min onkels stemme fra hans sovekammer, hvor han med lydelig stemme råbte til min tante, at hun skulle gå til sengs. Han befandt sig i dårligt humør denne aften, for hans gigt var blevet værre. Fra vor ankomst til staden havde den lidt efter lidt taget til, og den næste morgen benyttede min tante sig af det til at overtale ham til straks at tage tilbage på landet, uden at afvente sæsonens slutning.

Hans læge understøttede og bekræftede hendes grunde, og imod hendes sædvanlige skik skyndte hun sig så meget med rejsetilladelserne (sandsynlig lige så meget for min, som for min onkels skyld) at vi tog bort få dage efter, uden at jeg igen fik mr. Huntingdon at se.

Min tante smigrer sig allerede med, at jeg snart vil glemme ham, for jeg omtaler aldrig hans navn, og det må hun gerne blive ved at tro, til vi igen træffer sammen – hvis dette nogen sinde vil finde sted. Jeg gad dog vide, om det sker?

18. Portrættet

Den 25. august.

Jeg har nu ganske hengivet mig til mine sædvanlige beskæftigelser og rolige adspredelser – er temmelig tilfreds og munter, men ser endnu bestandig foråret i møde, i det håb at vende tilbage til London, ikke af lyst til stadens glæder og adspredelser, men for udsigten til at få mr. Huntingdon at se, for han er endnu bestandig til stede i mine tanker og drømme. Jeg indser, at alt hvad jeg foretager mig, har hentydning til ham. Enhver kundskab eller færdighed, som jeg tilegner mig, skal engang blive anvendt til hans fordel eller underholdning. Alle nye natur- eller kunstskønheder, som jeg opdager, bliver malet, for en gang at fremstilles for hans blik, eller opbevaret i min hukommelse, for at blive fortalt ham. Det er i det mindste det håb, jeg bærer i mit bryst, den tanke, der opklarer min ensomme vej. Når alt kommer til alt, er det vel til sidst kun en lygtemand, men det kan ikke skade at følge den med øjnene og glæde mig over dens glans, så længe den ikke lokker mig fra den vej, som jeg ikke tør forlade; og jeg tror ikke, at den vil gøre det, for jeg har tænkt meget nøje over min tantes råd, og indser nu tydeligt, hvor tåbeligt det ville være at kaste mig hen til en, der er uværdig til al den kærlighed, jeg har at råde over, og ikke i stand til at svare til de bedste og dybeste følelser i mit indre. Jeg indser dette så tydeligt, at jeg, hvis jeg ser ham igen, og hvis han erindrer mig og endnu stadig skulle elske mig (hvilket desværre er usandsynligt, når man betænker, i hvilken stilling

og hvilke omgivelser han befinder sig), samt hvis han ønskede, at jeg skulle ægte ham – er bestemt på ikke at give mit samtykke, før jeg er sikker på, om den mening, som min tante har om ham, eller min, kommer sandheden nærmest – for er den sidste aldeles fejlagtig, da er det ikke ham, jeg elsker, men en skabning af min fantasi, men jeg tror ikke, at den er fejlagtig – nej, nej – et hemmeligt noget – et hemmeligt instinkt forsikrer mig om, at jeg har ret. Han *er* begavet med hjertensgodhed og hvilken glæde ville det ikke være at udvikle denne. Hvis han har forvildet sig, hvilken salighed igen at bringe ham på den rette vej! Hvis han nu er udsat for den forgiftede indflydelse af fordærvede, lastefulde kammerater, hvilken ære at befri ham derfra! O, gid jeg kunne tro, at Himlen havde bestemt mig til dette.

I dag er det den første september; men min onkel har sag til jægeren, at han skulle skåne agerhønsene, indtil herrerne kommer.

"Hvilke herrer?" spurgte jeg da jeg hørte det. Et lille selskab, som han havde inviteret til jagt. Hans ven, mr. Wilmot, hørte til det, og mr. Boarham, min tantes ven, ligeledes. Dette tyngede mit hjerte som en frygtelig efterretning, men enhver sorg og frygt forsvandt som henvejret af vinden, da jeg hørte, at mr. Huntingdon var den tredje mand. Min tante er naturligvis meget imod det. Hun gjorde sig endog stor umage for at få min onkel til at afstå fra det, men han smilede ad hendes indvendinger og sagde, at det ikke kunne føre til noget at tale om det, da ulykken allerede var sket; han havde inviteret Huntingdon og dennes ven lord Lowborough, før han forlod

London, og nu var der intet andet at gøre, end at bestemme dagen til deres ankomst.

Dette er altså en afgjort sag og jeg vil sikkert få ham at se. Jeg kan ikke udtrykke min glæde – det falder mig meget vanskeligt at skjule den for min tante, men jeg vil ikke falde hende besværlig med mine følelser, før jeg ved, om jeg tør hengive mig til dem eller ikke. Erkender jeg det for min fuldkomne pligt at undertrykke dem, så skal de, med undtagelse af mig, ikke forårsage noget menneske mindste urolighed, og hvis jeg virkelig kan forsvare for mig selv at hengive mig til denne tilbøjelighed, da kan jeg trodse alt – selv min bedste venindes vrede – jeg vil i hvert tilfælde snart komme til kundskab om dette. Men de kommer ikke før i midten af denne måned.

Vi ville også få to damer i besøg. Mr. Wilmot medbringer sin niece og hendes kusine Millicent Sandsynligvis tror min tante, at den sidstes omgang vil gavne mig og at det velgørende eksempel af hendes opførsel og beskedne, føjelige karakter vil have en gavnlig indflydelse på mig. Jeg har også mistanke om, at den første skal tjene til en slags modmagnet, for at lede mr. Huntingdons opmærksomhed fra mig. Jeg er hende just ikke taknemmelig for det, men jeg glæder mig til Millicents selskab. Hun er en god og kærlig pige, og jeg ville ønske, at jeg lignede hende – i det mindste *mere*, end jeg gør.

Den 19.

De er her, de kom i forgårs – alle herrerne er på jagt og damerne sammen med min tante befinder sig i selskabsværelset og arbejder. Jeg er flygtet ind i biblioteket, for

jeg føler mig meget ulykkelig og ønsker at være alene. Bøger kan ikke adsprede mig og da jeg nu engang har åbnet min skrivepult, vil jeg prøve, hvad der kommer ud af, at jeg tydeliggør mig grunden til min urolighed. Dette papir skal træde i stedet for en fortrolig ven, hvem jeg meddeler mit hjertes overstrømmende følelser. Det vil ikke tage nogen andel i mine bekymringer, men heller ikke le ad dem, og når jeg holder det godt forvaret, kan det heller ikke bringe det videre – sandsynligvis er det altså den bedste ven, jeg i denne henseende kan have.

Først vil jeg fortælle om hans ankomst, hvorledes jeg sad ved mit vindue og spejdede i næsten to timer, før hans vogn kørte ind ad porten – for de andre kom alle før ham og hvor dybt jeg følte mig skuffet ved hver enkelts ankomst, fordi det ikke var ham.

Først kom mr. Wilmot med damerne. Så snart Millicent befandt sig i sit værelse, forlod jeg min post for nogle minutter for at se op til hende og holde en lille privatsamtale med hende, for hun var nu min fortrolige veninde og vi havde efter vor skilsmisse allerede vekslet flere lange epistler med hinanden.

Da jeg vendte tilbage til mit vindue, så jeg en anden vogn for porten. – Var det hans? – Nej, det var mr. Boarhams simple, mørke kaleche. Han stod selv på trinet og holdt omhyggeligt øje med udpakningen af hans mangfoldige kufferter og kasser. Hvilken samling! Man skulle tro, han havde i sinde, at hans besøg skulle vare i det mindste i seks måneder.

Betydeligt senere kom lord Lowborough i karet. Jeg gad vide, om han er en af disse lystige brødre. Jeg kan ikke tro det, for sikkert vil intet menneske kunne kalde *ham* en lystig broder –

og i øvrigt synes hans væsen at være alt for stift og gentlemanagtigt til at fortjene en sådan mistanke. Han er en høj, mager mand, af et mørkt udseende, i en alder fra tredive til fyrre år og med et noget sygeligt, melankolsk indtryk.

Endelig rullede mr. Huntingdons lette phaëton muntert hen for porten. Jeg så ham kun flygtigt, for i samme øjeblik, som vognen standsede, sprang han ud og forsvandt i huset.

Jeg lod mig nu klæde på til dineren – en pligt, som Rachel allerede i nogle minutter havde opfordret mig til at underkaste mig, og så snart denne vigtige forretning var fordi, begav jeg mig ned til selskabsværelset, hvor jeg allerede fandt mr. Og miss Wilmot samt Millicent Hargrave forsamlede. Kort efter trådte lord Lowborough ind og derpå mr. Boarham, der syntes fuldkommen beredvillig til at glemme og tilgive min tidligere opførsel, og til at håbe, at nogen eftergivenhed og udholdenhed fra hans side vist nok ville bringe mig til fornuft. Mens jeg stod ved vinduet og underholdt mig med Millicent, kom han hen til mig og begyndte at tale næsten på sin sædvanlige måde, da mr. Huntingdon trådte ind i værelset.

"Jeg gad vide, hvorledes han vil hilse mig?" sagde mit højtbankende hjerte, og i stedet for at gå ham i møde, vendte jeg mig til vinduet for at skjule eller undertrykke min bevægelse. Efter at han havde hilst værten og værtinden, samt det øvrige selskab, kom han hen til mig, trykkede varmt min hånd og mumlede, at det glædede ham at se mig igen. I dette øjeblik meldte man, at der var serveret, min tante opfordrede ham til at føre miss Hargrave til bordet, den odiøse mr. Wilmot bød mig med ubeskrivelige grimasser sin arm, og jeg så mig derved fordømt til at sidde mellem ham og mr. Boarham. Men

senere, da vi alle var forsamlet i selskabsværelset, blev jeg ved nogle kostelige minutters samtale med mr. Huntingdon holdt skadesløs for mine lidelser.

I aftenens løb blev miss Wilmot opfordret til at spille og synge for at underholde selskabet, og jeg til at fremvise mine tegninger. Skønt han elsker musik og hun er meget musikalsk, tror jeg dog at have ret, når jeg påstår, at han skænkede mine tegninger mere opmærksomhed end hendes musik.

Så vidt var alt godt, – men da jeg ved en af tegningerne hørte ham sige med dæmpet stemme, men dog med et ejendommeligt eftertryk: "Dette er bedre, end alle de andre," så jeg nysgerrigt op, for at se, hvad det var, og bemærkede til min forbavselse, at han med meget velbehag betragtede bagsiden af billedet – det var hans eget ansigt, som jeg havde tegnet og glemt at viske ud. For at gøre det endnu værre, forsøgte jeg i øjeblikkets pinlighed at rive det ud af hans hånd, – men han boldt mig tilbage, ide han råbte: "Nej, ved St. George, dette beholder jeg," lagde det ind på sin vest og knappede med en sagte latter sin kjole derover.

Derpå trak han lyset tæt hen til sig, tog alle tegningerne frem, så vel de, han allerede havde set, som de øvrige, mumlede: "Nu må jeg betragte begge sider," og begyndte nøjagtigt at undersøge dem, hvilket jeg i begyndelsen så på med tålelig fatning, da jeg håbede, at hans forfængelighed ikke ville blive tilfredsstillet ved flere opdagelser. For skønt jeg må bekende mig skyldig i at have benyttet bagsiden på flere af disse til mislykkede forsøg på at fremstille hans ansigt, var jeg dog overbevist om, at jeg, på den ene ulykkelige undtagelse nær, omhyggeligt havde visket alle disse forræderiske vidnesbyrd om

min tilbøjelighed ud. Men blyanten efterlader hyppigt på tegnepapir et udtryk, som ingen gnidning kan udslette. Dette var, som det syntes, tilfældet med de fleste og jeg tilstår, at jeg skælvede, da jeg så, hvorledes han holdt dem tæt til lyset, og nøjagtigt betragtede de tilsyneladende tomme steder. Alligevel håbede jeg, at han ikke ville være i stand til nøjagtigt at genkende disse utydelige spor, men jeg tog fejl – efter at han havde endt sin undersøgelse, bemærkede han roligt:

"Som jeg ser, er bagsiden af unge damers tegninger, ligesom efterskriften i deres breve, den vigtigste og interessanteste del af det hele."

Derpå lagde han sig tilbage i sin stol, så i nogle minutter tavs og veltilfreds smilende hen for sig, og mens jeg udtænkte et rigtigt bidende svar, som kunne sætte en skranke for hans tilfredshed, rejste han sig, gik hen til Annabella Wilmot, der koketterede stærkt med lord Lowborough, satte sig på sofaen ved siden af hende, og blev siddende der hele den øvrige del af aftenen.

"Ah," tænkte jeg, "han foragter mig altså, fordi han ved, at jeg elsker ham."

Og denne tanke gjorde mig så ulykkelig, at jeg ikke vidste, hvad jeg skulle gøre. Millicent kom og begyndte at beundre mine tegninger, men jeg kunne ikke tale med hende – jeg kunne ikke tale med noget menneske, og da teen blev bragt ind, benyttede jeg den åbne dør og den lette diversion, som dette forårsagede, til at smutte ud, for jeg var overbevist om, at jeg ikke kunne nyde noget – og søgte tilflugt i biblioteket. Min tante sendte tjeneren ind for at spørge, om jeg ikke kom til teen – men jeg lod svare, at jeg ikke ønskede at drikke te i aften, og

heldigvis var hun for meget beskæftiget med sine gæster til at gøre flere efterspørgsler i dette øjeblik.

Da den største del af selskabet var kommet langvejs fra, begav gæsterne sig tidligt til hvile, og så snart jeg troede, at alle var gået op ad trappen, vovede jeg mig ud for at hente et lys. Men mr. Huntingdon var blevet lidt tilbage efter de øvrige og befandt sig netop ved begyndelsen af trappen, da jeg åbnede døren. Han hørte mine skridt, skønt jeg næppe kunne høre dem selv – og vendte sig øjeblikkelig om.

"Helen, er det Dem?" sagde han, "hvorfor løb De fra os?"

"God nat, mr. Huntingdon," sagde jeg koldt, da jeg ikke havde lyst til at besvare dette spørgsmål, og vendte mig fra ham for at gå ind i selskabsværelset.

"Men vil De ikke give mig hånden?" sagde han, idet han stillede sig hen foran mig i døren, greb min hånd, og beholdt den meget mod min vilje.

"Lad mig gå, mr. Huntingdon," sagde jeg, "jeg må hente mig et lys."

"Lyset løber ikke sin vej," svarede han.

Jeg gjorde en fortvivlet anstrengelse for at befri min hånd.

"Hvorfor har De så stort besvær med at forlade mig, Helen?" sagde han med et selvtilfreds smil, der næsten bragte mig til fortvivlelse. "De ved jo dog meget godt, at De ikke hader mig."

"O, det gør jeg i dette øjeblik."

"Aldeles ikke. De hader Annabella Wilmot, men ikke mig."

"Jeg har intet at gøre med Annabella Wilmot," sagde jeg, blussende af harme.

"Men jeg har, som De ved," svarede han med et ejendommeligt eftertryk.

"Det angår ikke mig, sir," svarede jeg.

"Virkelig, Helen? – Vil De sværge på det? – Vil De?"

"Nej, jeg vil ikke, mr. Huntingdon, men jeg vil gå," råbte jeg og vidste ikke, om jeg skulle le, græde, eller bryde ud i forbitrelse.

"Nå, så gå, egensindige," sagde han, men i det øjeblik, da han slap min hånd, havde han den dristighed at slynge sin arm om min hals og at kysse mig.

Skælvende af vrede og sindsbevægelse – og Gud ved hvad mere, rev jeg mig løs, tog mit lys og styrtede op ad trappen ind i mit værelse. Han ville ikke have vovet dette, hvis det afskyelige billede ikke havde været, og han havde det endnu stadig i sin besiddelse, som et evigt minde om hans triumf og min ydmygelse.

Jeg sov kun lidt denne nat og stod op den næste morgen, foruroliget og forvirret ved tanken om at måtte træffe sammen med ham ved frokosten. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulle gøre – et ansigt fuldt af værdig, kold ligegyldighed ville, efter det han vidste om min tilbøjelighed, ikke have været passende – i det mindste ikke lige over for ham og dog måtte der ske noget, for at standse hans dristighed – jeg ville ikke lade mig tyrannisere af disse klare, smilende øjne og optog derfor hans muntre morgenhilsen med al den rolighed og kulde, som min tante kunne ønske, og tilintetgjorde ved korte svar hans forsøg på at drage mig ind i samtalen, mens jeg derimod med usædvanlig munterhed og tjenstvillighed behandlede alle de andre deltagere i selskabet, i særdeleshed Annabella Wilmot. Ja, selv hendes onkel og mr. Boarham blev behandlet med en særdeles kvantitet af lighed – ikke af koketteri, men kun for at vise ham,

at min kulde og tilbageholdenhed mod ham ikke udsprang af et slet lune eller nedslåethed.

Men han lod sig ikke afskrække af sådant komediespil. Han talte ikke meget med mig, men når han talte, da skete det med en sådan grad af frihed – åbenhed – og venlighed, der tydeligt nok vidnede om, at han vidste, at hans ord lød som musik i mine øren, og når hans øjne mødte mine, da skete dette med et smil – der måske var temmelig frit – men det var så behageligt, så strålende, så varmt, at jeg ikke kunne vedligeholde min vrede. Under indflydelsen af det bortsmeltede et hvert spor af utilfredshed hurtigt som morgenens skyer for sommersolen.

Alle herrerne, med undtagelse af en, begav sig straks efter frokosten med barnagtig iver på togt mod de ulykkelige agerhøns; min onkel og mr. Wilmot på deres jagtheste – mr. Huntingdon og lord Lowborough på deres ben. Den tilbageblivende var mr. Boarham, der med henvisning til regnen, som var faldet om natten, holdt det for mere rådeligt at blive hjemme noget endnu, og senere at komme til dem, når solen havde tørret græsset.

Han lyksaliggjorde os alle med en lang og udførlig undersøgelse over det ubehagelige og farlige ved våde fødder, hvilken han foredrog med den urokkeligste gravitet under mr. Huntingdons og min onkels spot og latter. De overlod det snart til den forsigtige jæger at underholde damerne med hans medicinske samtaler, og gik selv ud af huset med deres geværer, men begav sig dog først til staldene for at bese hestene og slippe hundene løs.

Da jeg ikke følte nogen længsel efter at nyde mr. Boarhams selskab den hele morgen, gik jeg ind i biblioteket, satte mit

staffeli til rette og begyndte at male. Pensel og palet var gode undskyldninger til at blive borte fra selskabsværelset, hvis min tante skulle komme for at beklage sig over min desertering, og for øvrigt ville jeg gøre maleriet færdigt. Jeg havde gjort mig megen umage med det og bestemt det til mit mesterstykke, skønt tegningen var noget dristig. Ved himlens skinnende blå, det varme, klare lys og dybe, lange skygger havde jeg bestræbt mig for at give ideen om en solklar morgen. Jeg havde tilladt mig at give græsset og løvet mere af forårets og forsommerens strålende grønne, end man almindeligvis anvender ved malerier. Den fremstillede scene var en lille, åben plads i en skov; i midtpartiet havde jeg anbragt en gruppe af mørke grantræer for at tilvejebringe en vis kontrast med det øvriges friskhed, – men lige i forgrunden befandt sig en del af den knortede stamme og de udbredte grene af et stort skovtræ, hvis top havde et brillant guldgrønt, – ikke gyldent af efterårsagtig modenhed, men af solskin og de næppe udsprungne blades umodenhed. På en af disse grene, der stod i dristigt relief foran de mørke grantræer, sad et forelsket par turtelduer, hvis bløde og mildtfarvede fjer dannede en kontrast af en anden slags, og under dem, på det med tusindskøn bestrøede græs, knælede en ung pige med tilbagebøjet hoved, med lyst hår, der i masser bølgede ned på skuldrene, med foldede hænder, åbne læber, og ivrigt betragtende de fjerede elskende – mens disse var alt for fordybede i hinanden til at bemærke det.

Men jeg havde næppe gjort mig rede til mit arbejde, der kun behøvede nogle få strøg for at være færdigt, før jægerne på tilbagevejen fra staldene kom forbi vinduet. Det var halvt åbent, og mr. Huntingdon måtte have set mig i forbigående, for efter

et halvt minuts forløb kom han tilbage, satte sit gevær op mod væggen, stødte vinduet helt op, sprang ind og satte sig foran mit maleri.

"Virkelig meget smukt," sagde han, efter at han opmærksomt havde betragtet det i nogle sekunder, "og et meget passende studium for en ung dame – forår, der nærmer sig sommer – morgen, der nærmer sig middag – barnet, der træder over i den jomfruelige alder – og håbet, der grænser til opfyldelse. Det er en yndig skabning! Men hvorfor har De ikke givet hende sort hår?"

"Jeg tænkte, at lyse hår ville passe sig bedre for hende. De ser, at jeg har givet hende blå øjne og gjort hende hvid og rød."

"På mit ord – en sand Hebe! Jeg ville blive forelsket i hende, hvis jeg ikke havde kunstnerinden for mig. Den kære uskyldighed tænker på, at den tid også vil komme, da hun vil blive elsket som den smukke due. Hun forestiller sig, hvor behageligt det vil være at have en så øm og kærlig elsker, og hvor kærlig og tro han vil finde hende."

"Og måske," mente jeg, "hvor kærlig og tro *hun* vil finde *ham*."

"Måske – for ekstravagancen hos håbets billeder er ubegrænset i denne alder."

"Kalder De altså *det* en af Deres ekstravagante illusioner?"

"Nej, mit hjerte siger mig, at det er ganske anderledes. Jeg har måske engang kunnet tænke sådan, men nu siger jeg: Giv mig den pige, jeg tilbeder, og jeg vil sværge hende og hende alene, evig bestandighed i sommer og vinter, i ungdom og alderdom, i liv og død – hvis alderdom og død skal komme."

Han sagde dette så alvorligt og oprigtigt, at mit hjerte bankede af glæde, men et øjeblik efter forandrede han tonen og

spurgte mig med et betydningsfuldt smil, om jeg havde flere portrætter.

"Nej," svarede jeg med en forvirret og forbitret rødme. Men min mappe lå på bordet. Han tog den og satte sig ganske koldblodigt til at gennemforske dens indhold.

"Mr. Huntingdon, dette er mine ufuldendte skitser og jeg lader ikke nogen se dem."

Jeg lagde min hånd på mappen for at tage den fra ham, men han holdt fast og forsikrede mig, at de ufuldendte skiiser behagede ham bedre en alt andet.

"Men jeg vil ikke, at De skal se dem," svarede jeg, "jeg kan virkelig ikke give Dem den."

"Så giv mig indholdet," sagde han, og netop, da jeg fik mappen fra ham, trak han behændigt indholdet ud og råbte, efter at han havde vendt nogle blade om: "Ej, her er endnu et!" og lagde en lille oval af elfenbenspapir i sin vestelomme, et fuldstændigt miniaturportræt, som jeg havde tegnet med et så tåleligt held, at jeg lod mig forføre til at kolorere det med megen flid og umage, men jeg var fast bestemt på ikke at lade ham beholde det.

"Mr. Huntingdon," råbte jeg, "jeg fordrer, at De giver det tilbage! Det tilhører mig, og De har ingen ret til at tage det. Giv mig det straks – jeg vil aldrig tilgive Dem, hvis De ikke gør det."

Men jo heftigere jeg fordrede det, desto mere forstærkede han min vrede ved sin fornærmende, muntre latter. Endelig gav han mig det igen, idet han sagde:

"Nuvel da, siden De sætter så megen pris derpå, vil jeg ikke berøve Dem det."

For at vise ham, hvor megen pris jeg satte på det, rev jeg det i stykker og kastede det på ilden. Dette var han ikke forberedt på. Hans munterhed ophørte pludselig, han stirrede i tavs forbavselse på den skat, der blev fortæret, vendte sig derpå om med et skødesløst: "Nu vil jeg tage del i jagten," forlod værelset, som han var kommet, gennem vinduet, satte sin hat på, tog sit gevær, gik fløjtende bort – og efterlod mig, ikke så bevæget, at jeg ikke kunne fuldende mit maleri, for jeg var i dette øjeblik glad over at have ærgret ham.

Da jeg kom ind i selskabsværelset fandt jeg, at mr. Boarham havde vovet sig til at følge sine kammerater ud i marken og kort efter den anden frokost, til hvilken de ikke vendte tilbage, tilbød jeg mig at ledsage damerne på en spadseretur, for at vise miss Wilmot og Millicent omegnens skønheder.

Vi strejfede længe omkring og trådte netop ind i parken, da jægerne vendte tilbage. Trætte og tilsmudsede gik hovedstyrken af dem over græsplænen for at undgå os, men til ikke liden krænkelse for min tantes strenge følelse for det sømmelige kom mr. Huntingdon – så tilsmudset og oversprøjtet hans klæder end var af blodet fra hans bytte, hen til os, og gik med et muntert smil og venlige ord for alle, undtagen for mig, mellem Annabella Wilmot og mig hen ad vejen og begyndte at fortælle dagens begivenheder og uheld på en måde, der ville have bragt mig i den heftigste latter, hvis der ikke havde hersket en slags spændt forhold mellem os. Men han henvendte sig udelukkende til Annabella, og jeg overlod naturligvis al latter og spøg til hende, affekterede den største ligegyldighed for alt, hvad der forefaldt mellem dem, gik i nogle skridts afstand fra dem og så mig om til alle sider, kun ikke på dem; mens min

tante og Millicent, med hinanden under armen og fordybede i en alvorlig samtale, gik foran os. Endelig vendte mr. Huntingdon sig til mig, og sagde i en fortrolig hviskende tone til mig:

"Helen, hvorfor brændte De mit portræt?"

"Fordi jeg ønskede at tilintetgøre det," svarede jeg med en bitterhed, som det nu er unyttigt at beklage.

"O, fuldkommen rigtigt," var svaret. "Når De ikke bryder Dem om mig, må jeg holde mig til nogen, som gør det."

Jeg troede, at han sagde dette i en halv spøg – i en blanding af fremhyklet resignation og forstilt ligegyldighed. Men han indtog straks sin plads ved siden af miss Wilmot og har fra det øjeblik, indtil nu – hele aftenen, hele den følgende dag, den næst efter, den næste og nu hele denne dag (den toogtyvende) ikke henvendt et eneste venligt ord – ikke et eneste kærligt blik til mig – han har kun talt med mig, når han var nødt til det og kun set på mig med kolde, uvenlige øjne og på en måde, som jeg ikke troede ham i stand til.

Min tante bemærkede denne forandring, og skønt hun hverken har spurgt om årsagen, eller tilladt sig en eneste bemærkning desangående til mig, ser jeg dog at det glæder hende. Miss Wilmot mærkede det ligeledes, og henregner det hendes triumferende ynde og sine tillokkelser, men jeg føler mig virkelig ulykkelig – mere ulykkelig end jeg vil tilstå for mig selv. Stoltheden vil ikke komme mig til hjælp, den har bragt mig i denne tilstand og vil ikke hjælpe mig at komme ud af det.

Han mente det ikke så slemt – det var kun hans muntre, spøgefulde sind, og med mit hårde svar, der var så alvorligt og aldeles ikke stod i forhold til forseelsen, har jeg såret hans

følelser i så høj grad – krænket ham så dybt, at jeg frygter, han aldrig vil tilgive mig – og alt dette for en ubetydelig spøg! Han tænker, at jeg har noget imod ham og må blive ved at tænke sådan – jeg vil tabe ham for evigt og Annabella vil vinde ham og triumfere.

Men det er hverken over mit tab eller hendes triumf jeg sørger så dybt, men over at mine kærlige forhåbninger til hans egen fordel er strandet, samt ved tanken om hendes uværdighed og den skade, han vil tilføje sig, hvis han betror hende sin lykke. Hun elsker ham ikke, hun tænker kun på sig selv, hun kan ikke bedømme det gode, han er i besiddelse af, hun vil hverken se det, sætte pris på det eller vedligeholde det. Hun vil hverken beklage hans fejl eller søge at forbedre dem, men meget mere forværre dem ved hendes egne, og jeg frygter, at hun dog til sidst vil bedrage ham. Jeg ser, at hun spiller et dobbeltspil med ham og lord Lowborough, og mens hun underholder sig med den muntre Huntingdon, gør hun sit yderste for at fængsle hans tungsindige ven, og hvis det skulle lykkes hende at erhverve begges hyldning, vil den fortryllende Huntingdon, ved siden af den fornemme lord, kun have lille udsigt til at få sine ønsket opfyldte. Når han bemærker hendes listige spil, forårsager dette ham ingen urolighed, men krydrer hans underholdning så meget mere, idet denne hindring giver den ellers alt for lette erobring ny tiltrækningskraft.

De herrer Wilmot og Boarham har begge benyttet min tilstand til at forny deres angreb, og hvis jeg var som Annabella og mange andre, ville jeg benytte deres udholdenhed til at drille ham og puste til hans lidenskab. Men aldeles bortset fra letfærdighed og ærlighed, kunne jeg dog ikke udholde at gøre

dette – jeg er desuden allerede alt for ærgerlig over deres nuværende forfølgelser til at jeg skulle opmuntre dem endnu mere – og selv om jeg gjorde det, ville det kun gøre en ringe virkning på ham. Han ser mine lidelser ved den enes nedladende opmærksomheder og prosaiske talemåder og den andens modbydelige påtrængenhed uden mindste skygge af medlidenhed for mig, eller uvilje mod mine plageånder. Han kan aldrig have elsket mig, ellers ville han ikke så beredvilligt opgive mig og bestandig tale så muntert med enhver anden – eller spøge med lord Lowborough og min onkel, drille Millicent Hargrave, og fjase med Annabella Wilmot – som om intet havde lagt ham på hjertet. O, hvorfor kan jeg ikke hade ham, jeg må virkelig være fortryllet, ellers måtte jeg foragte mig selv, fordi jeg sørger over ham, som jeg gør. Men jeg må samle alle de kræfter, jeg endnu besidder for at rive ham ud af mit hjerte. Spiseklokken lyder og min tante kommer for at skænde på mig, fordi jeg sidder her ved skrivepulten den hele dag, i stedet for at blive hos selskabet – jeg ville ønske at selskabet var – borte.

19. En begivenhed

Den 22., om natten.

Hvad har jeg gjort? – og hvorledes vil udfaldet af det blive? – Jeg kan ikke med rolighed overveje det, jeg kan ikke sove, men må atter tage min tilflugt til denne dagbog. Jeg vil endnu i nat nedskrive det hele og i morgen vil jeg se, hvad jeg da tanker om det.

Fast bestemt på at være munter og opføre mig godt, begav jeg mig til bords, og dette forsæt iværksatte jeg på en særdeles rosværdig måde, især når man tager hensyn til hvilken skrækkelig hovedpine jeg havde, og hvor ulykkelig jeg i stilhed følte mig.

Jeg ved ikke, hvad der fejler mig i den senere tid, men mine sjæle- og legemskræfter må være påfaldende svækkede, ellers ville jeg ikke i flere henseender have vist mig så svag, som det virkelig har været tilfældet og det mere end en gang, men jeg har i de sidste par dage befundet mig ilde, og dette kommer sandsynligvis af, at jeg har spist og sovet så lidt, men derimod tænkt så meget, hvilket gjorde, at jeg næsten bestandig var i dårligt humør.

Dog – til min fortælling.

For at opfylde min tantes og Millicents ønske samt for at underholde dem og de andre, gjorde jeg mig umage med eller rettere tvang mig til at synge og spille, før herrerne kom ind i salen (miss Wilmot har nemlig aldrig lyst til at bortødsle sit musikalske talent på damerne alene); Millicent havde anmodet

mig om at synge en lille skotsk sang og jeg var netop midt i den, da herrerne kom.

Det første, mr. Huntingdon foretog sig, var at gå lige hen til Annabella og sige:

"Nå, Miss Wilmot, vil De ikke glæde os med en smule musik i aften? Gør det, jeg beder Dem, og jeg ved, at De vil opfylde mit ønske, når jeg forsikrer Dem, at jeg hele dagen har hungret og tørstet efter lyden af Deres stemme. – Kom, miss, pianofortet er ubesat."

Det var virkelig tilfældet, for jeg forlod det øjeblikkelig, så snart jeg hørte ham bede Annabella om at synge. Hvis jeg havde været i besiddelse af den tilbørlige selvbeherskelse, ville jeg selv have vendt mig til hende og muntert forenet mine bønner med hans, hvilket ville have skuffet hans forventninger, hvis han med forsæt havde villet krænke mig, eller bragt ham til at erkende sin forseelse, hvis den kun var en følge af ubetænksomhed.

Men jeg følte mig alt for dybt såret til at formå andet, end at rejse mig fra stolen og kaste mig på sofaen, hvor jeg kun med stor anstrengelse var i stand til at undertrykke et lydeligt udbrud af den bitterhed, som opfyldte mit indre.

Jeg vidste, at Annabellas musikalske talent var mit overlegent, men dette berettigede ham dog ikke til at betragte mig, som om jeg aldeles ikke var til stede. Øjeblikket og den måde, på hvilken han opfordrede hende til at musicere, forekom mig desuden som en aldeles unødvendig fornærmelse og jeg var nær ved at græde af ærgrelse.

Hun tog imidlertid plads ved pianofortet og sang to af hans yndlingssange, og det så udmærket, at selv jeg glemte min

vrede over min beundring og med en slags tungsindig glæde lyttede til modulationen af hendes skønne, omfangsrige stemme, som blev passende understøttet ved hendes afrundede, åndrige spil. Mens mine øren indsugede tonerne, hvilede mine øjne på hendes opmærksomste tilhørers ansigt og nød en lige så stor, om ikke endnu større glæde ved synet af hans talende åsyn, mens han stod ved siden af hende. Hans pande og øjne blev lige som opklarede af entusiasme, og hans smil bredte sig over og forsvandt fra hans ansigt, som solglimt på en aprildag.

Det var intet under, at han hungrede og tørstede efter at høre hendes sang. Nu tilgav jeg ham af ganske hjerte den ligegyldige måde, hvorpå han havde behandlet mig, jeg undså mig over, at jeg kunne være barnagtig nok til at ærgre mig over en sådan ubetydelighed, og skammede mig inderlig over de bitre, misundelige følelser, som trods denne beundring og denne henrykkelse dog nagede mit hjerte i dets inderste dyb.

"Se så!" sagde hun, idet hun, efter at have endt den anden sang, lod sine fingre muntert løbe hen ad tangenterne, "hvad skal jeg nu give Dem?"

Men idet hun sagde dette, så hun på lord Lowborough, som i nogen afstand lænede sig til ryggen af en stol og lyttede opmærksomt, men – hvis man kunne dømme efter lavtrykket i hans ansigt – med omtrent lige så blandede følelser af glæde og kummer, som jeg selv. Det blik, hun kastede til ham, sagde imidlertid tydeligt:

"Nu er turen til Dem at vælge. Jeg har gjort nok for ham og vil gerne bestræbe mig for at more Dem."

Således opmuntret nærmede Hans Herlighed sig klaveret, bladede i noderne og forelagde hende en lille sang, som jeg allerede tidligere havde set og som jeg flere gange havde gennemlæst med interesse, hvilket hidrørte fra den omstændighed, at jeg i ånden satte den i forbindelse med mine tankers tyran. Dette øjeblik, da mine nerver allerede i forvejen var så spændte og irritable, kunne jeg ikke høre disse ord blive sunget så yndigt og rørende, uden at røbe min egen dybe bevægelse.

Mod min vilje trængte tårerne frem i mine øjne, og jeg skjulte mit ansigt i sofapuderne for ubemærket at give dem frit løb, mens jeg hørte på sangen. Melodien var simpel, yndig og tungsindig, så vel den som teksten dertil svæver endnu tydeligt for min erindring. Ordene lød omtrent således:

O, lev da vel, dog mindes jeg
Med kærligt hjerte stedse dig.
Jeg fra dit billed skilles ej –
Det trøster, glæder, styrker mig.

Om end mit blik ej mere ser
Den mig så kære skikkelse,
Om stemmen jeg ej hører me'r,
I min erindring leve de.

En tryllestemme, ved hvis røst
Et ekko vågner i mit bryst,
Som ingen nok så mægtig grund
Kan dæmpe, selv i dødens stund.

Dit øjes stråle lys og klar
Er endnu min erindrings skat.
Dit smil, som tit min glæde var
Oplyser sorgens mørke nat.

Farvel! Dog håbets stærke magt
Dybt i mit hjerte holder vagt.
Det evigt hos mig leve vil
Dets stille røst jeg lytter til.

Hvo ved, om Himlens nåde ej
Engang opfylde vil min bøn?
Om smil ej følger tårens vej,
Og fryd alt hvad jeg led i løn?

Da hun havde endt sangen, nærede jeg intet inderligere ønske, end at kunne forlade værelset. Sofaen stod ikke ret langt fra døren, men jeg vovede ikke at hæve mit hoved fra puden, for jeg vidste, at mr. Huntingdon befandt sig i min nærhed, og idet han svarede på noget, lord Lowborough spurgte om, kunne jeg høre, at han vendte ansigtet til den side, hvor jeg sad.

Måske havde en ikke tilstrækkelig undertrykt hulken nået hans øre og bragt ham til at se sig om. Gud give at dette ikke var tilfældet! – Med en voldsom anstrengelse skjulte jeg imidlertid ethvert andet tegn på min svaghed, tørrede mine tårer, så snart jeg antog at han atter havde vendt sig bort, forlod øjeblikkelig værelset og tog min tilflugt til mit yndlingsopholdssted, biblioteket.

Det var kun belyst ved det mørke, skarpe skin af den halvt udgåede ild, men jeg ville ikke have lys. Jeg længtes kun efter ubemærket og uforstyrret at kunne hengive mig til mine egne

tanker. I denne hensigt satte jeg mig på en lav skammel, foran en lænestol, lagde mit hoved på stolesædet og blev ved at tænke og tænke, indtil tårerne atter strømmede frem, og jeg græd som et barn.

Kort efter blev døren sagte åbnet og nogen trådte ind i værelset. Jeg håbede, at det var en af tjenerne og forholdt mig ganske stille. Døren blev atter lukket, men jeg var ikke alene. En hånd berørte let min skulder og en blid stemme sagde:

"Hvad fejler Dem, Helen?"

I dette øjeblik var jeg ikke i stand til at svare.

"De må og skal sige mig det," tilføjede man heftigere, idet den talende kastede sig på knæ ved siden af mig og bemægtigede sig min hånd, som jeg imidlertid med magt trak til mig og svarede:

"Intet som angår Dem, mr. Huntingdon!"

"Er De også fuldkommen overbevist om, at det ikke angår mig?" sagde han. "Kan De sværge på, at De slet ikke tænkte på mig, da De græd?"

Dette var utåleligt og jeg gjorde et forsøg på at rejse mig op, men han knælede på min kjole.

"Sig mig det," fortsatte han, "jeg vil gerne vide det, for hvis De tænkte på mig, har jeg noget at sige Dem – hvis det ikke var tilfældet – så vil jeg gå min vej."

"Så gå!" råbte jeg. Men da jeg var bange for, at han skulle adlyde mig alt for godt og aldrig komme igen, tilføjede jeg hurtigt, "gå, eller sig, hvad De har at sige og gør en ende på det!"

"Men hvilken af delene skal jeg gøre?" sagde han, "for jeg vil kun tale, hvis De virkelig tænkte på mig. Gjorde De det, Helen?"

"De er meget dristig, mr. Huntingdon!"

"Nej, aldeles ikke. – De vil altså ikke sige det. – Nuvel, så vil jeg skåne Deres kvindelige stolthed, udlægge Deres tavshed som "Ja", og antage det for en afgjort sag, at jeg var genstanden for Deres tanker og årsagen til Deres sorg."

"I sandhed sir –"

"Hvis De nægter det, åbenbarer jeg Dem ikke min hemmelighed," sagde han, og nu afbrød jeg ham ikke mere og forsøgte heller ikke at støde ham fra mig, selv om han havde taget min ene hånd i sin og halvt slynget sin anden arm om mit liv. Dengang følte jeg næppe at han gjorde det.

"Hvad jeg har at sige Dem, er dette," blev han ved, "at Annabella Wilmot, i sammenligning med Dem, ikke er andet, end hvad en pralende pæon er i sammenligning med en frisk, yndig, blid, af dugdråberne glinsende rose, og at jeg elsker Dem til vanvid! ... Nå, sig mig nu, om denne efterretning glæder Dem – De tier atter ... Det betyder "Ja" – og lad mig så tilføje, at jeg ikke kan leve uden Dem, og at De vil berøve mig forstanden, hvis De svarer "nej" til mit sidste spørgsmål. Vil De være min? ... De vil?" råbte han og trykkede mig næsten ihjel i sine arme.

"Nej, nej!" råbte jeg og søgte at rive mig løs. "De må spørge min onkel og min tante."

"De vil ikke vise mig tilbage, hvis De ikke selv gør det."

"Det er jeg dog ikke ganske overbevist om – min tante ynder Dem ikke."

"Men *De* gør det, Helen – sig, at De elsker mig og jeg vil straks gå."

"Gid De *ville* gå," svarede jeg.

"Jeg går øjeblikkelig – når De blot først vil sige, at De elsker mig."

"De ved nok, at jeg gør det," svarede jeg, og nu omfavnede han mig atter og kvalte mig næsten med kys.

I dette øjeblik blev dørene hurtigt åbnet på vid gab og med et lys i hånden stod min tante for os og så med et udtryk af forfærdelse og forbavselse snart på ham, snart på mig, for vi var begge sprunget op og stod nu langt nok fra hinanden.

Hans forvirring varede imidlertid kun et øjeblik – han fattede sig straks og sagde med beundringsværdig rolighed:

"Jeg beder Dem tusinde gange om forladelse, mrs. Maxwell. Jeg har netop nu spurgt Deres smukke niece, om hun vil have mig til ægtefælle og den kære pige har erklæret mig, at hun ikke kan tænke på sådant, uden at hendes onkel og tante giver deres samtykke. Lad Dem altså bevæge ved mine bønner og døm mig ikke til evig elendighed. Hvis De vil understøtte mig, er jeg vis på at mit ønske bliver opfyldt, for jeg ved, at mr. Maxwell ikke kan afslå Dem noget."

"Vi kan tale om det i morgen, sir," sagde min tante koldt. "Det er en genstand, som fortjener at overvejes modent og alvorligt. For øjeblikket vil De gøre bedst i at vende tilbage til selskabsværelset."

"Men tillad mig først at anbefale min sag til Deres skånsomme ..."

"Ingen skånsomhed mod Dem, mr. Huntingdon, bør træde mellem mig og de hensyn, jeg skylder min nieces lykke."

"De har ret. Jeg ved, at hun er en engel, og at jeg er en letsindig og forvoven knægt, siden jeg tør tænke på at komme i besiddelse af en sådan juvel, men alligevel vil jeg hellere dø, end opgive hende til bedste for nogen, om det end var det herligste

menneske i verden – og hvad hendes lykke angår, da vil jeg ofre både legeme og sjæl for at bevare den – "

"Legeme og *sjæl*! – ofre Deres *sjæl*, mr. Huntingdon?"

"Nå – jeg vil give mit liv for hende!"

"Det vil ingen fordre af Dem."

"Jeg vil give mit liv og alle dets kræfter for at befordre og vedligeholde hendes lykke ..."

"Vi vil en anden gang tale om alt dette, sir og jeg vil have været mere tilbøjelig til at fælde en gunstig dom med hensyn til Deres ønske, hvis De havde valgt en anden tid, et andet sted og – og – tillad mig at sige det – en anden *måde* at fremføre Deres erklæring på."

"Ja – men ser De, mrs. Maxwell ..."

"Undskyld, sir," sagde hun, "selskabet i det andet værelse venter Dem!" Og med disse ord vendte hun sig til mig.

"Så må *De* tale for mig, Helen," sagde han og fjernede sig omsider.

"Du gør klogest i at begive dig til dit værelse, Helen," sagde min tante alvorligt. "I morgen vil jeg også tale med dig om dette anliggende."

"Vær ikke vred, tante!" sagde jeg.

"Mit kære barn," svarede hun, "jeg er ikke vred, jeg er *forundret*. Hvis du virkelig har erklæret ham, at du ikke kunne modtage hans tilbud uden vort samtykke –"

"Det har jeg."

"Nuvel, men hvorledes kunne du da tillade ham –"

"Jeg kunne ikke gøre ved det, tante!" råbte jeg og brast i gråd.

Disse tårer stammede ikke så meget fra sorg eller frygt for hendes misfornøjelse, de var snarere et udbrud af mine oprørte

følelser, men min gode tante blev rørt ved min sindsbevægelse. Hun gentog endnu engang og i en mildere tone sin formaning, at jeg skulle begive mig til mit værelse, kyssede mig blidt på panden, sagde mig god nat, gav mig et lys i hånden, og jeg gik.

Men mit hoved var så forvirret og uroligt, at jeg ikke kunne tænke på søvn. Nu, da jeg har skrevet alt dette, føler jeg mig roligere, jeg vil gå til sengs og prøve, om jeg kan falde i søvn.

20. Standhaftighed

Den 24. september.

Da jeg vågnede om morgenen, følte jeg mig let, munter, ja endog ualmindelig lykkelig. – Den mørke sky, min tantes anskuelser og frygten for ikke at få hendes samtykke, der havde bredt sig over mig, forsvandt i glansen af mine lyse forhåbninger og for den fortryllende bevidsthed om – besvaret kærlighed.

Det var en herlig morgen og jeg gik ud for at nyde den på en rolig spadseretur, i selskab med mine egne behagelige tanker. Duggen lå endnu på græsset og tusinder af lette sommertråde flagrede for vinden. Småfuglene udtømte deres sjæl i melodier og mit hjerte strømmede over af lov og takkesange til Forsynet.

Jeg var ikke kommet ret langt, før min ensomhed blev afbrudt ved den eneste person, som i dette øjeblik kunne forstyrre mig i mine tanker, uden at være mig uvelkommen eller synes overflødig. Mr. Huntingdon trådte nemlig pludselig hen til mig, og synet af ham var så uventet, at jeg ville have betragtet det som et foster af min ophidsede fantasi, hvis synets sans havde været den eneste, som forkyndte mig hans nærværelse, men jeg følte øjeblikkelig hans stærke arm om mit liv og hans varme kys på min kind, mens hans inderlige, hjertelige hilsen: "Min Helen!" lød i mit øre.

"Endnu ikke Deres," sagde jeg hurtigt, idet jeg trak mig noget til side, for at unddrage mig hans alt for dristige hilsen. "Tænk på mine formyndere – det vil ikke falde Dem så let at få min

tantes samtykke. Har De lagt mærke til, at hun er indtaget mod Dem?"

"Ja, det har jeg, min kære, og De må underrette mig om årsagen, for at jeg desto bedre kan bekæmpe hendes indvendinger ... hun antager mig formodentlig for at være en ødeland," fortsatte han, da han indså, at jeg ikke gerne ville besvare hans første spørgsmål, "og tænker, at jeg kun er i besiddelse af få jordiske goder, hvormed jeg kan lyksaliggøre min bedre halvdel? Men i så fald må De underrette hende om, at den største del af min formue består i et fideikommis, som jeg ikke har kunnet skille mig ved. På det øvrige hviler der nogle hypoteker, hist og her nogen smågæld, som dog ikke er værd at tale om, og selv om jeg må tilstå, at jeg ikke er så rig, som jeg kunne være eller har været, tror jeg dog, at vi vil kunne leve ret behageligt og godt med det, der endnu er tilbage ... min fader var så at sige en gnier, ser De, og kendte, især i hans sidste levetid, ingen større glæde i verden end den at skrabe penge sammen. Det er derfor ikke så forunderligt, om hans søn gjorde det til sin største glæde at bortøde dem, og dette var ganske rigtigt tilfældet, indtil bekendtskabet med Dem, dyrebare Helen, indgød mig andre anskuelser og lærte mig at kende et ædlere mål for mine bestræbelser. Allerede tanken om at have Dem i mit hjem og at burde sørge for Dem, allerede denne tanke vil være nok til at lade mig indskrænke mine udgifter og bringe mig til at leve som et kristent menneske, for ikke at tale om al den dyd og eftertanke, De vil indgyde mig ved Deres kloge råd og elskværdige, fortryllende godhed."

"Men det er ikke dette," sagde jeg, "det er ikke penge, min tante tænker på. Hun er alt for fornuftig til at sætte mere pris

på verdslig rigdom, end den virkelig fortjener."

"Hvad er det da?"

"Hun ønsker, at jeg – at jeg ikke skal ægte nogen anden, end et – virkelig godt menneske."

"Hvorledes – en from? Ah! – Nå, det kan jeg også tjene hende i! Er det ikke netop søndag? – Jeg vil gå i kirke både morgen, middag og aften, og opføre mig så fortræffeligt, at hun skal betragte mig med beundring og søsterlig kærlighed, som en brand, der er frelst fra ilden. Når jeg kommer hjem, vil jeg sukke og stønne som en blæsebælg og tale salvelsesfuldt om prædikenen, som blev holdt af den hoffærdige mr. Blatant –"

"Mr. Leighton," sagde jeg tørt.

"Hm! – Er mr. Leighton en 'yndig' prædikant, Helen? – Er han en 'sød, herlig, velsignet mand'?"

"Han er et *godt* menneske, mr. Huntingdon. Jeg vil ønske, at jeg blot kan sige det halve om Dem."

"O, det er sandt! Jeg glemte rent, at De også hører til de fromme. Jeg beder om forladelse, kæreste Helen, men kald mig endelig ikke mr. Huntingdon. Jeg hedder Arthur."

"Jeg vil slet ikke kalde Dem noget – for jeg vil aldeles intet have at gøre med Dem, hvis De bliver ved at tale på denne måde. Hvis De virkelig har i sinde at føre min tante bag lyset, som De siger, så må De være meget ugudelig, og hvis det ikke er Deres sande mening, handler De meget urigtigt ved at spøge med en sådan genstand."

"Jeg underkaster mig ydmygt denne straffeprædiken," sagde han, og endte sin latter med et tungsindigt suk. "Nå," fortsatte han efter en kort pause, "lad os nu tale om andre ting. Kom nærmere hen til mig, Helen, og tag mig under armen, så skal

jeg lade Dem gå i fred, men jeg har ingen ro på mig, så længe jeg ser Dem gå så alene."

Jeg opfyldte hans ønske, men erklærede, at vi snart måtte vende om og gå hjem.

"Det varer endnu en god stund, før nogen kommer ned til frokost," svarede han. "Men, Helen, De nævnede for kort siden Deres formyndere. Lever Deres fader da ikke endnu?"

"Jo, men jeg betragter min onkel og tante som mine formyndere, for dette er de i virkeligheden, om end ikke af navn. Min fader har aldeles overgivet mig til deres beskyttelse, og jeg har ikke set ham siden min gode moder døde. Dengang var jeg endnu et lille barn. I følge min moders ønske tilbød tante min fader, at hun ville påtage sig omsorgen for mig. Derpå bragte hun mig til Staningley, hvor jeg har været lige fra den tid, og jeg tror ikke, at han vil nægte at give sit samtykke til noget, som tante finder passende og tjenligt for mig."

"Men tror De, han vil samtykke i noget, som hun finder for godt at sætte sig imod?"

"Nej jeg tror ikke, han bryder sig nok om mig til at gøre sligt."

"Deri handler han meget urigtigt. Men han ved ikke, hvilken engel hans datter er, og dette er så meget desto bedre for mig, for hvis han vidste det, ville han næppe indvillige i at skille sig ved en sådan skat."

"Og De *ved* vel nok, at jeg ikke er nogen rig arving, mr. Huntingdon?" sagde jeg.

Han forsikrede, at han aldrig havde tænkt over det, og bad mig ikke forstyrre hans nuværende lykke ved at tale om slige uinteressante genstande.

Dette bevis på uegennyttig kærlighed glædede mig meget, for Annabella Wilmot bliver med stor sandsynlighed betragtet som arving til alle hendes onkels rigdomme, foruden hendes salig faders formue, af hvilken hun allerede er i besiddelse.

Jeg forlangte nu, at vi atter skulle vende tilbage til huset, men vi gik langsomt og fortsatte vor samtale. Det er aldeles ikke nødvendigt at gentage alt, hvad vi sagde, og jeg vil derfor blot anføre, hvad der efter frokosten skete mellem min tante og mig, da mr. Huntingdon bad min onkel om en samtale under fire øjne, uden tvivl for at anholde om min hånd, og hun havde givet mig et vink til at følge hende ind i et andet værelse, hvor hun atter begyndte en højtidelig tale, som dog ingenlunde overbeviste mig om, at hendes anskuelser, hvad denne sag angik, var bedre end mine.

"Jeg ved, at De bedømmer ham for strengt, tante," sagde jeg, "og selv hans venner er ikke halvt så slemme, som De antager dem for at være. Der er nu til eksempel Walther, Millicents broder. Hvis blot halvdelen af det, hun fortæller om ham, er sandhed, da går han kun lidt efter englene. Hun fortæller mig bestandigt om ham og hæver hans utallige dyder lige til skyerne."

"Hvis du dømmer efter, hvad en kærlighedsfuld søster siger, vil du komme til at fælde en ufuldstændig dom om mændenes karakter," svarede hun. "Selv de værste mænd forstår med lethed at skjule deres slette sider for en søsters øjne og ligeledes for en moders."

"Men hvad siger De da om lord Lowborough?" fortsatte jeg, "han er dog unægtelig en meget anstændig mand."

"Hvem har fortalt dig det? ... Lord Lowborough er en fortvivlet mand. Han har forødt sin formue ved spil og andre ting og søger nu en rig arving, for derved atter at hjælpe sine finanser på fode. Jeg har underrettet miss Wilmot om dette, men alle piger ligner hinanden. Hun svarede i en hovmodig tone, at hun var mig meget forbunden for min advarsel, men antog, at hun nok selv kunne se, om en mand bestræbte sig for hendes formue eller for hende selv. Hun smigrede sig med, at hun var erfaren nok i sligt til at kunne stole på sin egen dømmekraft. Hvad Hans Herligheds mangel på formue angik, håbede hun, at de midler, hun selv ejede, ville være tilstrækkelige for dem begge, og hvad hans udsvævende liv angik, var han vel ikke værre end alle andre, og for øvrigt havde han nu forbedret sig. Ja, at hykle forstår de alle, når de har i sinde at bedrage en kærlighedsfuld, men vildledt pige."

"Nå, jeg tænker, at han sagtens er lige så god som hun," sagde jeg. "Men når mr. Huntingdon er blevet gift, vil lejligheden til at holde omgang med hans ugifte venner efterhånden tabe sig, og jo værre disse venner er, desto mere længes jeg efter at frelse ham fra dem."

"Ganske rigtigt, mit barn, og jo værre han selv er, desto mere længes du vel også efter at frelse ham fra ham selv?"

"Ja, forudsat at han ikke er aldeles uforbederlig, – det vil sige, desto mere længes jeg efter at befri ham fra hans fejl, at give ham lejlighed til at løsrive sig fra onde vaner – som han har tilegnet sig ved omgang med andre, der er værre end han selv – samt efter at give ham anledning til at lade hans hjertes sande godhed vise sig i det rette lys og gøre ham til det, han ville være blevet, hvis han ikke fra begyndelsen havde haft en slet,

gnieragtig og egoistisk fader, som, for at tilfredsstille sin egen smudsige lidenskab, nægtede ham enhver af barndommens og ungdommens uskyldige nydelser og derved gjorde ham led og ked af enhver slags indskrænkning – samt en enfoldig moder, der så gennem fingre med alt, hvad han foretog sig, bedrog sin ægtefælle for sønnens skyld og anvendte alt, hvad der stod i hendes magt, for at opelske og fremdrive enhver spire til dårskab og last, i stedet for at undertrykke og udrydde dem, således som det havde været hendes pligt at gøre – og dertil oven i købet sådanne selskabsbrødre, som hans venner, ifølge Deres sigende, er –"

"Det stakkels menneske," sagde hun sarkastisk, "hans egne har handlet overordentlig urigtigt mod ham."

"Det har det!" råbte jeg, "men de skal ikke længere gøre det. Hans ægtefælle vil oprette, hvad hans moder forsømte?"

Hun tav nogle sekunder, derpå sagde hun:

"Jeg må tilstå, at jeg tiltroede dig en bedre smag og dømmekraft, end du lægger for dagen ved denne lejlighed, Helen. – Jeg begriber ikke, hvorledes det kan være dig muligt at elske et sådant menneske, eller finde behag i hans selskab. Hvad kan lyset have til fælles med mørket, eller den troende med hedningen?"

"Han er ingen hedning – jeg er ikke lyset og han er ikke mørket. Hans eneste og værste fjende er hans letsindighed."

"Men letsindighed kan føre til alle mulige forbrydelser, og vil ingenlunde kunne undskylde vore vildfarelser i Guds øjne," svarede min tante. – "Jeg tror, at mr. Huntingdon ikke mangler de almindelige menneskelige egenskaber, for han er ikke letsindig nok til at hans fejl kan være ham utilregnelige.

Skaberen har lige så vel begavet ham som os andre med fornuft og forstand. Den hellige skrift er tilgængelig for ham, såvel som for enhver anden, og hvis han ikke hører og adlyder den, vil han heller ikke høre nogen anden, selv ikke om en stod op fra de døde for at formane ham. – Glem ikke, Helen," blev hun ved i en højtidelig tone, "at de ugudelige og gudsfornægtere skal overgives til Helvede. Antaget altså, at han virkelig vedblev at elske dig og du ham, og at I med tålelig lykke og tilfredshed vandrede gennem livet ved hinandens side – hvorledes ville det da gå, når den sidste time slog og I blev adskilt for bestandig – når du måske gik ind til evig salighed, mens han blev stødt ned i den pøl, hvor den uudslukkelige ild brænder, og, måske for evig –"

"Nej, nej, ikke for evig!" udbrød jeg. "Kun til han havde betalt den sidste hvid, for når menneskets værk ikke kan stå sig i ilden, skal han lide tab, men han selv skal blive frelst, lige som gennem ild, og en som forstod at lide alt, vil også forløse alle menneskene og til sin tid samle alt i et, i Jesus Kristus, som har lidt døden for alle og ved hvem Gud vil forsone alle ting i Himlen og på Jorden."

"O, Helen, hvor har du lært alt dette?"

"I den hellige skrift, tante, jeg har søgt den i gennem og fundet omtrent tredive steder, som alle understøtter denne teori."

"Og det en sådan brug, du gør af den hellige skrift? – Fandt du da ikke i Bibelen noget sted, som viste det farlige og urigtige i sådanne begreber?"

"Nej; jeg fandt rigtig nok adskillige steder, som, revet ud af deres forbindelse, syntes at modsige disse anskuelser, men de

kan alle tolkes på en anden måde, end den man i almindelighed plejer at forklare den på, og i de fleste består så godt som den eneste vanskelighed i ordet: evig. – Jeg ved ikke, hvad dette ord betyder i det græske sprog, men tror at det, strengt taget, betyder århundreder og at det kan gælde enten for uendelig eller længe vedvarende. Hvad det farlige ved en sådan tro angår, da vil jeg til visse ikke forkynde den offentligt, hvis jeg måtte antage, at noget menneske kan benytte den til sin skade og fordærvelse, men den er en herlig tanke at nære i sit hjertes indre. Jeg vil ikke undvære den, nej, ikke for alle de skatte, verden formår at byde!"

Og herned endte vor samtale, for det var høje tid til at klæde os på for at gå i kirke.

Vi overværede alle formiddagsgudstjenesten, med undtagelse af min onkel, som næsten aldrig går i kirke, og mr. Wilmot, som blev hos ham, for at de i al stilhed kunne spille et lille parti med hinanden.

Om eftermiddagen undskyldte miss Wilmot og lord Lowborough sig ligeledes, men mr. Huntingdon nedlod sig til atter at følge med. Jeg ved ikke, om han gjorde det for at indsmigre sig hos min tante, men hvis dette var hans hensigt, burde han rigtig nok have opført sig noget bedre, for jeg kan ikke nægte, at hans adfærd under gudstjenesten aldeles ikke behagede mig. Han holdt sin salmebog enten bagvendt eller også var den slået op på et ganske urigtigt sted, og han gjorde ikke andet end uafladeligt se sig om til alle sider, indtil hans blik tilfældigvis mødte min tantes eller mit. Når dette skete, så han på sin bog med en mine så fuld af puritansk skinhellighed,

at det ville have været komisk nok, hvis det ikke til samme tid havde været virkelig forargeligt.

Under prædikenen stirrede han engang i flere minutter stift og ufravendt på præsten, mr. Leighton. Efter således at have betragtet ham med stor opmærksomhed, tog han pludselig sin blyant frem og greb en bibel.

Da han imidlertid så, at jeg havde lagt mærke til denne bevægelse, hviskede han til mig, at han ville nedskrive en note med hensyn til prædikenen, men da jeg sad ved siden af ham, kunne jeg ikke undlade at se, at han i stedet for tegnede et karikaturbillede af prædikanten og gav den fromme og agtværdige gamle herre udseende af en afskyelig gammel hykler.

Og ikke des mindre talte han på hjemvejen med min tante om prædikenen og det i en så alvorlig og beskeden tone, at jeg gerne kunne have troet, at han virkelig havde lyttet efter den og lagt sig den på hjerte.

Kort før middagsmaden kaldte min onkel mig ind i sit værelse, for, som han sagde, at tale med mig om et vigtigt anliggende, der dog kunne afgøres med nogle få ord.

"Hør, lille Helen," sagde han, "den unge Huntingdon har friet til dig – hvad skal jeg svare ham? – Din tante har stor lyst til at sige nej, men hvad siger du?"

"Jeg siger ja, onkel," svarede jeg, uden et øjebliks betænkning, for min beslutning var allerede fattet.

"Godt, meget godt!" råbte han. "Det er et åbent og ærligt svar, og i sandhed beundringsværdigt af en pige! – Nå, så vil jeg i morgen skrive til din fader. Han giver uden tvivl nok sit samtykke og du kan følgelig betragte sagen som afgjort. Du

havde rigtig nok handlet klogere i at tage Wilmot, det kan jeg forsikre dig, men du tror det sagtens ikke. I din alder er det kærligheden, som regerer. I min alder er det guldet, det tjenstfærdige, nyttige guld, som har herredømmet. Jeg kan nok tænke, at det aldrig, ikke engang i drømme kan falde dig ind at bekymre dig om din mands formuesomstændigheder, eller bryde dit hoved med tanken om enkepension eller ægteskabskontrakt?"

"Jeg tror ikke, jeg ville befatte mig med sådanne anliggender."

"Nå, så tak du din Gud, mit barn, fordi der er klogere hoveder, som tænker for dig. Jeg har endnu ikke haft tid til at forhøre mig om den unge skælms forhold, men jeg indser nok, at han har sat en god del af sin onkels smukke formue over styr. Ikke desto mindre antager jeg, at der endnu må være en klækkelig del til overs. Jeg håber, at denne levning ved nogen omhu kan komme til at danne en ret net sum, og så må vi søge at overtale din fader til at give dig en anstændig medgift, hvilket han nok kan gøre, da han foruden dig kun har en eneste person at sørge for. Hvem ved desuden, om jeg ikke, hvis du bliver ved at opføre dig godt, kan lade mig bevæge til at betænke dig i mit testamente!" tilføjede han, idet han fiffigt blinkede med øjnene og lagde fingeren på næsen.

"Mange tak, onkel, så vel for dette som for al Deres øvrige godhed," sagde jeg.

"Jeg har følt den unge knægt på tænderne med hensyn til ægteskabskontrakten," fortsatte han, "og han synes tilbøjelig til at vise sig ret ædelmodig i denne henseende."

"Det vidste jeg, at han ville gøre," svarede jeg, "men, kære onkel, jeg beder Dem indstændig, at De ikke vil bryde, hverken

Deres eget eller mit eller hans hoved med dette anliggende, for alt hvad jeg ejer. skal tilhøre ham, alt, hvad han er i besiddelse af, bliver også mit, og hvad mere kan nogen af os forlange."

Da jeg sagde dette, ville jeg netop forlade værelset, men han standsede mig.

"Holdt! holdt!" råbte han. "Vi har jo endnu ikke talt om tiden. Hvornår skal det gå for sig? – Din tante vil gerne opsætte det til om – Gud ved hvor lang tid. Han ønsker derimod at binde sig så hurtigt som muligt. Han vil ikke gerne vente længere end til næste måned, i det højeste, og du er vel af samme mening, kan jeg tænke. Altså –"

"Nej, det er jeg aldeles ikke, kære onkel," sagde jeg. "Jeg ønsker tvært imod, at det bliver opsat i det mindste til efter jul."

"Å snik snak! Kom ikke med sådan passiar, det ved jeg bedre!" råbte han og jeg kunne ikke få ham til at tro andet. Men alligevel er det fuldkommen sandt, at jeg ikke har allermindste hastværk. Og hvorledes kan dette også være muligt, da jeg jo ikke kan undlade at tænke på vigtigheden af den forandring, som forestår mig og alt det, jeg skal opgive og forlade.

Jeg føler mig allerede lykkelig nok ved at vide, at vi engang bliver forenede, samt at han virkelig elsker mig, og at jeg tør elske ham så inderligt, som jeg vil, samt at jeg har ret til at tænke på ham så ofte jeg har lyst.

Til trods for min onkels vantro blev jeg imidlertid ved at påstå, at vi skulle rådføre os med min tante og lade hende bestemme *tiden*, for jeg havde fast besluttet, at jeg ikke ville lade hendes råd uænsede.

Angående dette punkt er vi følgelig endnu ikke kommet til noget resultat.

21. Anskuelser

Den 1. oktober.

Nu er det afgjort. Min fader har givet sit samtykke, og ved en slags overenskomst mellem repræsentanterne for hastværk og opsættelse, er tiden blevet bestemt til jul.

Millicent Hargrave skal være den ene brudepige og Annabella Wilmot den anden – ikke fordi jeg just nærer nogen videre godhed for denne sidste, men fordi hun er en fortrolig bekendt af familien og jeg ikke har nogen anden veninde.

Da jeg underrettede Millicent om min forlovelse, gjorde hun mig noget misfornøjet ved den måde, hvorpå hun optog denne efterretning. Efter at hun i nogen tid havde spærret øjnene vidt op, uden at tale et ord, sagde hun:

"Ja, Helen, så må jeg vel sagtens gratulere Dem, og det glæder mig visselig at se Dem så fornøjet, men jeg havde rigtig nok ikke troet, at De ville tage ham og kan ikke lade være at undre mig over, at De kan synes så godt om ham."

"Hvorfor det?"

"Fordi De i enhver henseende står så højt over ham. – Og fordi der er noget så – så – ja, jeg ved ikke rigtig, hvorledes jeg skal kalde det – noget så frækt i hans væsen, at jeg bestandig føler mig fristet til at gå af vejen for ham, når jeg ser ham."

"De er undselig, Millicent, men det er jo ikke hans skyld."

"Og nu hans ansigt," fortsatte hun, "man siger at han er smuk, og det er han vist nok også, men denne slags skønhed behager ikke mig, og det undrer mig, at den kan behage Dem."

"Men hvorfor skulle den ikke kunne behage?"

"Ja – ser De – jeg synes ikke, at der findes noget ædelt eller højt i hans udvortes."

"De undrer Dem altså over, at jeg kan finde behag i en person, der har så lidt lighed med de på stylter gående romanhelte? – Nå, jeg foretrækker elskere med kød og blod, og vil gerne afstå sådan herrer til Dem – hvis De blot kan finde dem."

"Jeg skøtter ikke om dem," svarede hun, "men vil ligeledes lade mig nøje med dem af kød og blod, kun må ånden skinne igennem og være fremherskende. Men finder De ikke, at mr. Huntingdons ansigt er alt for rødt?"

"Nej," råbte jeg ærgerlig, "det er aldeles ikke rødt. Hans teint har kun en behagelig varme – en sund friskhed – det heles varme blomstrende farver harmonerer særdeles godt med kindernes dybere kulør, ganske som sig hør og bør. Jeg kan ikke lide, at en mand er hvid og rød, som en malet dukke, eller at han enten er sygelig hvid, sort som sod eller gul som et lig."

"Ja, ja! Smagen er så forskellig – jeg synes nu bedst om en, som er bleg eller mørk! ... Men, Helen, for at sige den rene sandhed må jeg tilstå, at jeg bestandig har smigret mig med håbet om, at De engang skulle blive min svigerinde. Jeg håbede, at De i næste sæson ville lære Walther at kende og troede nok, han ville behage Dem, men var derimod overbevist om, at De ville behage ham. Således glædede jeg mig ved tanken om den lykke, at se de to personer forenede, hvilke jeg elsker højest i verden – med undtagelse af min moder. Walther er måske ikke sådan egentlig det de kalder smuk, men han ser meget mere

fornem og godt ud end mr. Huntingdon og jeg er vis på, at De ville sige det samme, hvis De kendte ham."

"Det er umuligt, Millicent! De tænker kun således, fordi De er hans søster og derfor vil jeg også tilgive Dem Deres ord, men jeg forsikrer Dem, at intet andet menneske ustraffet skulle tale så ilde om Arthur Huntingdon, når jeg hørte det."

Miss Wilmot ytrede næsten lige så åbenhjertigt sine anskuelser om min forlovelse.

"Nå, Helen," sagde hun og trådte med et ingenlunde elskværdigt smil hen til mig, "De skal altså være mrs. Huntingdon?"

"Ja, misunder De mig ikke?" svarede jeg.

"O, du gode Gud, nej! nej!" råbte hun. "Jeg bliver efter al sandsynlighed engang lady Lowborough, og, ser De, så kommer turen til mig, min kære, at spørge, om De ikke misunder mig."

"Fra nu vil jeg ikke misunde noget menneske!" svarede jeg.

"Virkelig – føler De Dem da så lykkelig?" spurgte hun, idet en sky, som af skuffet forventning, bredte sig over hendes ansigt. "Og elsker han Dem? – Jeg mener, om han forguder Dem i lige så høj grad som De ham?" tilføjede hun, idet hendes blik med kun slet skjult ivrighed hvilede på mit ansigt, som for at læse mit svar, selv før det blev udtalt.

"Jeg forlanger ikke at blive forgudet," svarede jeg, "men jeg er overbevist om, at han elsker mig – ligesom jeg ham – højere end nogen anden skabning på jorden."

"Meget vel," sagde hun, og nikkede med hovedet. "Jeg ville ønske –" Her afbrød hun sig selv.

"Hvad ville De ønske?" spurgte jeg ærgerlig over det fjendtlige udtryk i hendes ansigt.

"Jeg ville," sagde hun efter en kort latter, "ønske, at begge disse herrers tiltrækkende punkter og ønskværdige egenskaber var forenede hos en af dem, således at lord Lowborough enten havde Huntingdons smukke ansigt, gode humør, muntre vittighed, lystige sind og hele trylleri, eller at Huntingdon var i besiddelse af Lowboroughs stamtræ, titel, samt hans smukke gamle familiegods, og at jeg var i besiddelse af ham. I så fald måtte De inderlig gerne tage den anden."

"Jeg takker Dem, kære Annabella. Jeg for min del er mere tilfreds med forholdene, som de er, og ønsker, at De må blive lige så lykkelig med Deres tilkommende, som jeg håber at blive med min," svarede jeg.

Og dette var virkelig min mening, for selv om jeg i begyndelsen ærgrede mig over hendes ubehagelige væsen, behagede hendes nuværende oprigtighed mig dog meget, og den kontrast, som fandtes i vore gensidige stillinger, var således, at den nok kunne indgyde mig medlidenhed med hende og bringe mig til at ønske hende alt godt.

Det lader til, at mr. Huntingdons bekendte ikke er mere tilfredse med vor forestående forbindelse, end mine egne er det.

I morges bragte posten ham breve fra flere af hans vennen, og da han ved frokosten læste disse breve, tildrog han sig selskabets opmærksomhed ved de forunderlige grimasser, han gjorde.

Efter at have læst dem, stak han dem imidlertid i lommen med en stille latter og sagde intet, før frokosten var til ende, men mens selskabet dels varmede sig ved kaminen, dels drev om i værelset, før de tog fat på deres sædvanlige

morgenbeskæftigelser, kom han hen til min stol, bøjede sig over ryggen af den, så at hans ansigt berørte mine hår, gav mig et roligt kys på kinden og udgød følgende klage i mit øre:

"Helen, ved De, at De nedkalder alle mine venners forbandelse over mit hoved? – For kort tid siden skrev jeg til dem for at underrette dem om mine lykkelige udsigter, og nu har jeg, i stedet for lykønskninger, modtaget en hel lomme fuld af forbandelser og bebrejdelser. Mellem hele denne masse er der ikke et eneste venligt ønske for mig, ikke så meget som et godt ord om Dem. De klager over, at der fra nu af ikke længere kan være tale om nogen spøg, om lystige dage og muntre nætter, og de siger, at alt dette er min skyld. Jeg er den første, som forlader den lystige skare, siger de, og alle de andre vil af ren skær fortvivlelse følge mit eksempel ... De gør mig den ære at forsikre, at jeg var selskabets liv og sjæl, og at jeg på en skammelig måde har svigtet mit kald."

"De kan jo slutte Dem til Dem igen, hvis De har lyst," sagde jeg meget stødt over den klagende tone, hvori han fremførte alt dette. "Det ville gøre mig meget ondt, hvis jeg skulle stå i vejen for et menneske eller et selskab og en sådan lykke. – Måske vil det lykkes mig, lige så godt som deres stakkels forladte venner, at leve uden Dem."

"Nej, nej, for Himlens skyld!" hviskede han. "At elske er for mig det samme som at opgive hele verden. Lad mine venner, for at udtrykke mig på en heftig måde, gå til ... hvor de hører hjemme. Men, Helen, hvis De så, hvorledes man river mig ned, ville De elske mig så meget desto højere, fordi jeg for Deres skyld har udsat mig for alt dette."

Han tog sine sammenkrøllede breve frem, jeg troede han ville lade mig læse dem og sagde, at jeg ikke havde lyst til at se dem.

"Jeg har heller ikke i sinde at lade Dem læse dem, min kære," svarede han, "for den største del af deres indhold er næppe egnet til at ses af en dames øjne. Men se nu blot – dette er Grimsbys kragetæer – ikke mere end tre linjer – den gnavne hund! – Han siger rigtig nok ikke meget i sit brev, men netop hans tavshed er langt mere betydningsfuld, end de andres ord, og jo mindre han taler, desto mere tænker han – Gud fordømme ham! – O, jeg beder Dem om forladelse, min kære! – Og se, dette er Hargraves epistel, han er nu særdeles forbitret på mig, fordi han, i følge hans søsters breve, havde forelsket sig i Dem, og selv agtede at tage Dem til ægte, så snart han havde løbet hornene af sig."

"Jeg er ham overordentlig forbunden," sagde jeg.

"Jeg også," svarede mr. Huntingdon. "Og betragt en gang dette brev, det er fra Hattersley – hver side af det er pakket fuld af spottende beskyldninger, bitre forbandelser og ynkelige beklagelser, og til aller sidst aflægger han en ed på, at han af bare hævngerrighed ligeledes vil gå hen og gifte sig, og at han vil kaste sig i armene på den første den bedste gammeljomfru, der har et godt øje til ham – som om jeg bekymrede mig om, hvad han foretager sig med sin person."

"Nu vel," sagde jeg, "hvis De opgiver omgangen med disse mennesker, vil De efter al sandsynlighed ikke få årsag til at beklage tabet af deres selskab, for jeg tror ikke, at det har været Dem til synderlig gavn."

"Det kan nok være, men det var alligevel en munter tid, om den end undertiden måske kunne være blandet med sorg og

smerte, hvilket er noget, som Lowborough har erfaret på sin egen bekostning, kan De tro! Ha, ha, ha!"

Og mens han endnu lo hjerteligt ved erindringen om lord Lowboroughs bekymringer, kom min onkel hen til os og klappede ham på skuldrene.

"Hør engang, min knøs," sagde onkel, "er De måske så beskæftiget med at gøre kur til min niece, at De har tabt lysten til at gøre jagt på fasanerne? ... Tænk på, at det i dag er den første oktober! Solen skinner og regnen er forbi, endog Boarham er ikke bange for at gå ud med sine vandtætte støvler, og Wilmot og jeg har sat os for at ville overvinde jer alle. I sandhed, vi gamle er de ivrigste jægere i hele selskabet."

"Da skal jeg dog vise Dem, hvad jeg er i stand til at gøre i dag," svarede mr. Huntingdon. "Jeg skal myrde Deres fugle en gros, blot for at vise Dem, hvad det har at betyde at skille mig ved et selskab, der er langt bedre end både Deres og de andres."

Derpå gik han, og jeg så ham ikke igen før ved bordet. Tiden blev mig uhyre lang, men – jeg gad nok vide, hvad jeg skulle foretage mig uden ham.

Det er fuldkommen rigtigt, at de tre ældre herrer har vist sig som bedre jægere end de to yngre, for så vel lord Lowborough som Arthur Huntingdon har i den senere tid næsten hver dag negligeret jagtturen for at ledsage os på vore spadsere- og rideture ... Men denne muntre tid nærmer sig hurtigt sin slutning – om ikke fulde fjorten dage fjerner selskabet sig til stor sorg for mig – for jeg finder dag for dag mere behag i det.

Nu, da herrerne Boarham og Wilmot har ophørt at plage mig, da min tante ikke længere holder forelæsninger for mig og jeg ikke mere er skinsyg på Annabella, men endog har ophørt at

hade hende, – nu, da mr. Arthur Huntingdon er blevet min Arthur og jeg uden indskrænkning tør nyde hans selskab nu. Jeg gentager det, *hvad* skal jeg foretage mig uden ham?

22. Venskabsbeviser

Den 5. oktober.

Mit glædesbæger er ikke aldeles honningsødt, – det er blandet med en bitterhed, som jeg ikke kan undgå at bemærke, hvor megen umage jeg end gør mig for at skjule den.

Det nytter ikke, at jeg bestræber mig for at bilde mig selv ind, at sødheden er fremherskende, at jeg kalder smagen af det aromatisk og behagelig, – nej, for trods alt, hvad jeg siger, er bitterheden dog til stede og jeg kan ikke andet end smage den. Jeg kan ikke lukke mine øjne for Arthurs fejl, og jo højere jeg elsker ham, jo mere foruroliger de mig. Endog hans hjerte, som jeg nærede så megen tillid til, er, som jeg er begyndt at frygte, mindre ædelt og varmt, end jeg forestillede mig. I det mindste har han i dag givet mig en prøve på sin karakter, der synes at fortjene et hårdere navn end blot letsindighed.

Han og lord Lowborough ledsagede Annabella og mig på en lang og herlig lysttur til hest. Arthur holdt sig som sædvanlig ved siden af mig, mens lord Lowborough og Annabella red et lille stykke foran os. Den første bøjede sig ligesom i en øm, fortrolig samtale til sin ledsagerinde.

"Hvis vi ikke skynder os, vil disse to komme os i forkøbet, Helen," sagde Huntingdon. "De vil ægte hinanden, og det lige så vist, som nogen ting kan være. Lowborough er rent forrykt, men jeg er vis på, at han vil komme rigtig i klemme, når han først har fået hende på halsen."

"Og hun vil komme i klemme, når hun får ham," sagde jeg, "det vil hun, hvis det jeg har hørt om ham ellers er sandt."

"Der tager De fejl. Hun vil slet ikke komme i klemme, for hun ved, hvad der venter hende, men han, stakkels nar, han indbilder sig, at hun vil blive ham en god kone, og da hun har foresladret ham en hel del om, at hun med hensyn til ægteskab ikke bryder sig om rang og rigdom, så smigrer han sig med, at hun virkelig er forelsket i ham, og tror, at hun ikke vil afvise ham for hans armods skyld og ikke ægte ham for hans rang, men at hun elsker ham ene og alene for hans egen skyld."

"Men er det da ikke hendes rigdom, som har bevæget ham til at anholde om hendes hånd?"

"Nej det er ikke. Dette var rigtignok den første grund, som bragte ham til at vende sine tanker til hende, men nu har han aldeles glemt den. Han spekulerer ikke længere på hendes formue, men betragter den kun som et gode, uden hvilken han ikke kunne ægte hende for hendes egen skyld. – Nej, han er virkelig forelsket i hende! Han troede rigtignok, at han aldrig mere kunne fatte kærlighed til nogen, men nu er det dog sket igen ... For to eller tre år siden skulle han allerede have været gift, men så mistede han sin brud, fordi han tabte sin formue. Han kom nemlig på afveje mellem os i London – han havde en uheldig tilbøjelighed til spil, ser De, og må vist nok være født under en uheldig stjerne, for han tabte bestandig tre gange så meget, som han vandt. Dette en slags selvplageri, til hvilket jeg aldrig har været ret meget hengiven. Når jeg øder mine penge, vil jeg også nyde den fulde værdi af det. Det morer mig ikke at bortkaste dem til tyve og bedragere, og hvad det angår at vinde penge, da er det en genstand, jeg hidtil har haft tilstrækkeligt

af, og jeg tænker, at det er tids nok at længes efter mere, når man ser, at det er stærkt på hældingen med det, man er i besiddelse af ... Engang imellem har jeg rigtig nok også besøgt spillehusene, men blot for at iagttage disse lykkens vanvittige tilbederes adfærd – et interessant og undertiden morsomt skuespil, det forsikrer jeg Dem, Helen. – Jeg har mangen en gang leet ad disse dosmere og dårekistelemmer ... Nå, Lowborough var bestandig fængslet til dem, ikke af egen fri vilje, men drevet af nødvendighedens lov, han havde altid i sinde at ophøre med at spille, men brød lige så ofte sit forsæt. Hvert forsøg, han gjorde, skulle være det sidste, men når han så vandt lidt, håbede han altid at vinde mere næste gang. – Tabte han derimod, så kunne han jo dog ikke holde op, mens han sad i uheld, men måtte blive ved, indtil han havde fået erstatning for sit sidste tab. Ulykken kunne da ikke vare til evig tid, mente han, og ethvert heldigt træf forekom ham som en morgenrøde til bedre tider, indtil erfaringen omsider havde overbevist ham om det modsatte. Til sidst fortvivlede han og vi ventede hver dag at få underretning om, at han havde berøvet sig livet."

"En del af os mumlede rigtig nok om, at dette ikke ville være noget stort tab, eftersom hans tilværelse nu ikke længere kunne være til nogen som helst gavn for vor klub. Til sidst holdt han imidlertid op. Han gjorde nemlig en meget betydelig indsats og besluttede, at denne skulle være den sidste. Dette havde han rigtig nok allerede sagt flere gange og lige så ofte havde han brudt sit løfte, hvilket da også var tilfældet denne gang."

"Han tabte, og mens hans modpart smilende trak indsatsen hen til sig, blev Lowborough så bleg som et lig, trådte tilbage, uden at sige et ord og tørrede sveden af sin pande. Jeg var netop

til stede og da jeg så ham stå således, med armene lagte over kors og blikket ufravendt hæftet på gulvet, vidste jeg meget godt, hvad der foregik i hans sjæl."

"'Nå, Lowborough,' sagde jeg, idet jeg trådte nærmere hen til ham, 'var dette den sidste gang?'"

"'Det var den *næstsidste,*' svarede han med et bittert smil. Derpå ilede han atter tilbage til spillebordet, slog med knyttet hånd på det, hævede sin stemme så højt, at den overdøvede larm af pengenes klang der var i rummet samt af halv- eller helhøjt udstødte forbandelser, og svor højtideligt, at *dette* forsøg *skulle* være det sidste, hvorledes end udfaldet blev, samt nedkaldte utallige skrækkelige forbandelser over sit hoved, i fald han nogen sinde igen tog kort eller terninger i sin hånd."

"Derpå fordoblede han sin indsats og opfordrede enhver, som havde lyst til at spille med ham til at træde frem. Grimsby trådte øjeblikkelig frem, og Lowborough betragtede ham med rasende blik, for James var lige så kendt for sit held, som Lowborough for sit uheld."

"De begyndte nu at spille, men Grimsby var meget duelig og kun lidt samvittighedsfuld. Jeg kan ikke med bestemthed sige, at han benyttede den andens blinde, sitrende ivrighed til at bedrage ham, men så meget er vist, at Lowborough tabte igen og var så bleg, som han kunne blive."

"'Vil De gøre endnu et forsøg?' sagde Grimsby, idet han lænede sig hen over bordet og blinkede til mig."

"'Jeg har intet mere,' sagde den stakkels djævel med et spøgelsesagtigt smil."

"'O, Huntingdon vil låne Dem så meget, De behøver,' svarede Grimsby."

"'Nej, De har hørt min ed,' svarede Lowborough, idet han med tavs fortvivlelse vendte sig fra bordet."

"Jeg tog ham under armen og førte ham ud."

"'Var dette nu den sidste gang, Lowborough?' spurgte jeg, da vi var kommet ud på gaden."

"'Ja,' svarede han, ganske mod min forventning, 'det var den sidste gang.'"

"Og nu tog jeg ham med hjem – det vil sige til vor klub, for han var så føjelig og lod sig lede som et barn. Her gav jeg ham cognac og vand, til han blev en smule mere munter – eller i det mindste kom til at ligne et levende menneske noget mere."

"'Huntingdon – jeg er ruineret,' sagde han, da han tog det tredje glas af min hånd. De to første havde han drukket under fuldkommen tavshed."

"'Vist ikke, nej, på ingen måde,' svarede jeg."

"'De skal se, at et menneske kan leve lige så lystigt uden penge, som en skildpadde uden hoved, eller en gedehams, der er revet midt over.'"

"'Men jeg har gæld, og jeg vil aldrig kunne befri mig for den.'"

"'Nå, hvad gør det – mangen et bedre menneske end De har levet i gæld og er død i gæld. – Desuden ved De jo nok, at man ikke kan bringe Dem i fængsel, da De jo er pair.'"

"Og jeg gav ham det fjerde glas."

"'Men jeg hader gæld!' råbte han, 'jeg er ikke født til at have sligt og kan ikke udholde det.'"

"'Hvad man ikke kan forandre, er man jo dog nødt til at udholde,' svarede jeg og skænkede det femte glas til ham."

"'Og så har jeg oven i købet mistet min Caroline,' og nu begyndte han at hulke, for cognacen havde gjort ham blød om

hjertet."

"'Det gør intet,' svarede jeg, 'der gives flere end en Caroline i verden.'"

"'For mig gives der kun en!' svarede han med et dybt suk. 'Men om der end gaves et halvt hundrede, gad jeg dog nok vide, hvorledes jeg eller nogen anden skulle kunne få dem uden at have penge.'"

"'O, en eller anden tager Dem nok for Deres titels skyld, og desuden har De jo Deres stamgods, der, som De ved, er et fideikommis.'"

"'Gud give jeg kunne sælge det for at betale min gæld,' mumlede han."

"'Og desuden kan De jo *forsøge igen,* ser De,' sagde Grimsby, som imidlertid var kommet ind til os. 'Hvis *jeg* var i Deres sted, ville jeg gøre et forsøg endnu, jeg ville bestemt ikke holde op så snart.'"

"'Jeg vil ikke, siger jeg jer!' råbte han. Derpå sprang han op og forlod værelset, rigtig nok noget vaklende, for drikkevarerne var steget ham til hovedet. Dengang var han nemlig ikke rigtig vant til det, men fra det øjeblik begyndte han at drikke for at drukne sine bekymringer."

"Til ikke liden forbavselse for alle holdt han sit løfte med hensyn til spillet, og det selv om Grimsby gjorde alt, hvad der stod i hans magt for at lokke ham til at bryde eden. – Men nu havde han antaget en anden vane, der snart gjorde ham lige så urolig, som den lidenskab havde gjort, for det varede ikke ret længe, før han opdagede, at drukkenskabens dæmon var lige så slem som spillets, og at det var lige så vanskeligt at løsrive sig fra den ene, som fra den anden – i særdeleshed, da hans gode

venner gjorde alt, hvad de formåede for at forøge fristelsen til hans umættelige tilbøjelighed."

"Så var de selv dæmoner!" udbrød jeg, ikke i stand til at skjule mit mishag, "og De, mr. Huntingdon, De var, som det lader til, den første, der fristede ham!"

"Men hvad skulle vi gøre?" svarede han i en undskyldende tone. "Vi mente det godt med ham – vi kunne ikke tåle at se den stakkels knøs så ulykkelig – og – desuden lagde han en slem dæmper på vor munterhed, når han under den tredobbelte indflydelse af tabet af hans elskede, hans formue, og den sidste perials efterveer, sad mørk og tavs blandt os, mens han derimod, når han havde en lille snitser, var, om end ikke selv munter, så dog en uudtømmelig kilde til morskab og munterhed for os. Endog Grimsby kunne le ad hans pudserlige sludder. Ja, han morede sig bedre ved det, end ved min spøg eller ved Hattersleys larmende lystighed."

"Men en aften da vi, efter en af vore klubdinerer, alle sammen var blevet temmelig oprømte og netop sad ved vinen, hvor Lowborough udbragte de mest overgivne skåler, hørte på vores vilde sange og applauderede dem, skønt han ikke selv hjalp os ved at synge med, sank han pludselig hen i dyb tavshed, støttede sit hoved mod hånden og førte ikke mere sit glas til sine læber. – Dette var imidlertid intet nyt. Vi lod ham altså skøtte sig selv og blev ved med vor spøg, indtil han lige så pludseligt hævede hovedet igen, og afbrød os midt i vor sang, idet han råbte: 'Mine herrer! – Hvortil vil alt dette føre? – Kan De sige mig det? – –Hvor vil alt dette ende?'"

"'I – helvede!' brummede Grimsby."

"'De har ret – det samme har jeg tænkt!' råbte han. 'Nuvel, jeg vil sige jer noget.'"

"Han rejste sig."

"'En tale! En tale!' råbte vi. 'Hør ham! Hør ham! – Lowborough vil holde en tale!'"

"Han ventede roligt, til lyden af den stormende applaus og af glassenes klang var ophørt, derpå fortsatte han:"

"'Hvad jeg vil sige, er ikke andet end dette, mine herrer, at jeg tror, vi vil gøre vel i ikke at gå videre. – Lad os hellere holde op, mens vi er i stand til at kunne det.'"

"'Fuldkommen rigtigt!' råbte Hattersley:"

Stands, arme synder!
Gå ej længer frem
Mod helvedsvælget,
Ved hvis rand du står!

"'Ganske rigtigt!' råbte Hans Herlighed med beundringsværdig gravitet. 'Men om I alle end har lyst til at komme i Helvede, har jeg dog ikke lyst til at følge jer. – Vi må skilles, for jeg sværger, at jeg ikke vil gå et skridt mere på vejen dertil … hvad er dette?' fortsatte han, og holdt sit vinglas op."

"'Smag det!' foreslog jeg."

"'Det er en helvedesdrik! Jeg frasiger mig den for evigt!' råbte han og hældte indholdet af glasset midt på bordet."

"'Skænk i på ny, og lad os drikke på Deres frasigelse,' sagde jeg og skød flasken hen til ham."

"'Det er gift!' råbte han, 'og jeg sværger at ville opgive det. – Jeg har stoppet med at spille, jeg vil også stoppe ed at drikke!'"

"Han var i færd med ligeledes at hælde indholdet af flasken ud på bordet, men Hargrave vristede den ud af hans hånd."

"'Så gid forbandelsen hvile over Dem!' råbte Lowborough, og idet han forlod værelset, råbte han: 'Lev vel, I fristere!' og forsvandt under vor tordnende latter og bifaldsklap."

"Vi ventede at se ham hos os igen den følgende dag, men til vor store forundring forblev hans stol tom. Vi så ham ikke i en hel uge og begyndte at antage, at han virkelig havde holdt ord. Men en aften, da vi alle var forsamlede, trådte han omsider ind, tavs og mørk som en genganger, og ville stille tage plads på sin sædvanlige stol, som stod ved siden af min."

"Vi rejste os imidlertid alle for at byde ham velkommen, og forskellige hænder beskæftigede sig med flaske og glas for at skænke i for ham; men jeg vidste, at et glas hed grog ville bekomme ham bedst og var allerede næsten færdig med at tillave det, da han vrantent stødte det til side og sagde:"

"'Lad mig dog være i fred, Huntingdon! – og vær alle stille? – Jeg er ikke kun kommet for at tage del i jeres selskab, men vil kun sidde hos jer i nogen tid, fordi jeg ikke kan holde ud at være alene med mine egne tanker!'"

"Han lagde armene sammen over brystet, lænede sig tilbage i sin stol og vi lod ham være i ro. Jeg skød imidlertid glasset hen til ham. Efter nogen tids forløb gav Grimsby mig et betydningsfuldt vink, hvorved han ville henvende min opmærksomhed på glasset, og da jeg vendte mit hoved for at se på dette, så jeg, at det var tomt lige til bunden."

"Grimsby gav mig et tegn til at fylde det på ny. Jeg var gerne villig til at opfylde hans ønske og han skød stille flasken hen til mig. Men Lowborough lagde mærke til vort minespil, blev forbitret over det smil, han så i vore ansigter, rev mig glasset af

hånden, kastede dets indhold i Grimsbys ansigt, slog det tomme glas mod mit hoved og fo'r derpå ud af værelset."

"Jeg håber, at han slog hul i Deres hoved," sagde jeg.

"Nej, kære," svarede han og lo umådeligt ved erindringen om hele denne historie, "nej, men han ville have gjort det, og havde måske endog skamferet mit ansigt, hvis ikke denne skov af hår –" (her tog han hatten af og viste sin yppige hårfylde) " – til al lykke havde frelst min hjerneskal og afholdt glasset fra at gå i stykker, før det nåede bordet."

"Nu holdt Lowborough sig fra os i omtrent otte til fjorten dage," fortsatte han. "Jeg så ham undertiden i byen, og da jeg var for godmodig til at tænke på at hævne mig over hans forunderlige opførsel, og han heller ikke nærede noget nag til mig, var han aldrig utilbøjelig til at tale med mig, men sluttede sig derimod endog til mig og fulgte mig over alt – med undtagelse af i spillehuse og slige farlige steder – så ked var han af sin melankolske, grublende ånd."

"På den betingelse, at jeg ikke ville lokke ham til at drikke, bevægede jeg ham omsider til atter at indfinde sig i vor klub, og en tid lang blev han temmelig regelmæssigt ved at komme der hver aften, men afholdt sig med beundringsværdig standhaftighed fra nydelsen af den "gift", som han så smukt havde besluttet at give afkald på."

"Men nogle af vort selskab protesterede mod denne adfærd. De sagde, at de ikke syntes om at se ham sidde ved bordet, som et spøgelse, og i stedet for at bidrage til den almindelige munterhed, hvad han formåede, derimod at kaste en mørk, uhyggelig sky over det hele og med begærlige blikke bevogte hver dråbe, de førte til munden. De erklærede, at dette var højst

urimeligt, ja, nogle påstod endog, at han enten burde tvinges til at bære sig ad som alle de andre, eller også skulle forvises fra selskabet, og de svor, at de ville erklære ham dette den næste gang, han indfandt sig, samt at de ville gribe til kraftige forholdsregler, hvis han ikke fulgte deres advarsel."

"Ved denne lejlighed tog jeg imidlertid hans parti, idet jeg råbte til dem at lade ham følge sit eget hoved i nogen tid, og gav dem et vink om, at han nok ville omvende sig, hvis man blot viste sig tålmodig."

"Ærgerlig nok var det, for selv om han vægrede sig ved at drikke, som et ordentligt, kristent menneske, vidste vi dog meget godt, at han hemmeligt bar en flaske med opium hos sig, på hvilken han af og til sugede, eller som han, rettere sagt, af og til tømte, så at han den ene dag afholdt sig fra den og den anden nød alt for meget af akkurat lige som ved spirituøse drikke."

"En aften, ved et af vore orgier – en af vore stolte festiviteter, mener jeg – svævede han atter ind i værelset, som spøgelset i Macbeth, og satte sig som sædvanlig noget tilbage fra bordet på den stol, vi altid stillede hen til "Synet", enten han kom eller ej. – Jeg så på hans ansigt, at han led under virkningerne af en alt for stor portion opium, men ingen af os talte til ham og han talte heller ikke til nogen."

"Enkelte skottende blikke samt en og anden i en hviskende tone ytret bemærkning, om at "Ånden havde indfundet sig", var hele den notits, vi tog af hans komme, og vi blev ved uforstyrret at drikke, indtil han forskrækkede os alle ved pludseligt at rykke fin stol hen til os, støtte sine albuer på bordet og råbe i en højtidelig tone:"

"'Nå, jeg gad dog vide, hvorfor I alle er så lystige! – Jeg begriber ikke, hvad I ser i livet. – Jeg – ser intet andet i det, end et tykt, uigennemtrængeligt mørke, samt en rædselsfuld forventning af dommen og det gloende sværd.'"

Hele selskabet skød øjeblikkelig deres glas hen til ham. Jeg stillede dem op i en halvcirkel foran ham, klappede ham sagte på ryggen og sagde, at han skulle drikke, så ville han inden ret længe kunne glæde sig ved lige så glimrende udsigter, som os, men han skød dem fra sig og mumlede:

"'Tag dem bort – jeg vil ikke drikke, siger jeg jer – jeg vil ikke – jeg vil ikke!'"

"Jeg gav altså glassene tilbage til deres ejere, men bemærkede meget godt, at hans blik fulgte dem med et udtryk af begærlighed og beklagelse. – Derpå holdt han sine hænder for øjnene, som for at undgå synet af dem, men et par minutter efter hævede han atter sit hoved og sagde med en hæs, men heftig hvisken:"

"'Og dog må jeg! – Huntingdon! – Giv mig et glas!'"

"'Tag flasken,' sagde jeg og gav ham cognacsflasken i hånden."

"Men stop! – Jeg røber for meget!" mumlede Huntingdon, forskrækket over de blikke, jeg kastede til ham, – "dog," tilføjede han, "det gør intet!"

Og nu tog han atter fat på sin fortælling.

"I sin vilde lidenskabelighed greb han flasken og drak af det så længe, til han pludselig gled ned af stolen og under stormende bifald forsvandt under bordet. Følgen af denne ubesindighed var et anfald, der havde stor lighed med et slagtilfælde, og efter hvilket der indfandt sig en temmelig heftig hjernefeber."

"Og hvorledes betragtede De Dem selv?" sagde jeg hurtigt.

"Jeg var naturligvis meget bedrøvet," svarede han, "jeg besøgte ham en til to – ja to til tre gange – eller, ved Madonna – jeg tror endog det var fire gange, og da han begyndte at befinde sig bedre, – førte jeg ham kærligt tilbage til hjorden."

"Hvad mener De med det?"

"Jeg mener, at jeg atter bragte ham ind i klubben, og af medynk med hans svage sundhedstilstand og nedslagne åndsstemning gav ham følgende råd:"

"'At drikke lidt vin for hans svage maves skyld,' og, så snart han var rigtig helbredet, da at følge den gyldne middelvej, ikke at drikke sig ihjel som en nar, men heller ikke aldeles at afholde sig fra vin som et æsel, kort sagt, at bære sig ad som jeg og nyde livet som en fornuftig skabning, for, Helen, De må ikke tro, at jeg er nogen dranker, nej, ingenlunde. Jeg har aldrig været det og bliver det heller aldrig. – Nej, dertil har jeg mit velbefindende alt for kært. Jeg indser godt, at man ikke kan hengive sig til drikfældighed uden at tilbringe den ene halvdel af sit liv i elendighed og den anden i vanvid. – Desuden synes jeg godt om at nyde livet på alle måder og i alle dets enkeltheder, men dette er umuligt for den, der lader sig gøre til slave af en eneste lidenskab; og dertil kommer, at drikfældigheden ødelægger skønheden!" tilføjede han med et overordentlig indbildsk smil, som burde have mishaget mig langt mere, end det egentlig gjorde.

"Fulgte lord Lowborough Deres råd?" spurgte jeg.

"O ja, så nogenlunde. En tid lang opførte han sig ret godt og var et mønster på forsigtighed og mådeholdenhed – endog i alt for høj grad for vort vilde selskabs smag – men Lowborough er

ikke i besiddelse af den gave at kunne holde middelvejen. Hvis han blot snublede lidt, måtte han falde aldeles til jorden, før han kunne rejse sig igen; skejede han en aften lidt ud over målet, følte han sig den følgende dag så angrebet af virkningerne af det, at han måtte gentage sin fejl for at komme sig lidt, og således gik den ene dag efter den anden, indtil hans samvittighed bevægede ham til at holde op. Og i sine ædru øjeblikke plagede han sine venner så forfærdeligt med skildringen af sin anger, lidelser og rædsel, at de, for at beskytte sig selv, nødvendigvis måtte søge at overtale ham til at drukne hans bekymringer i vin eller hvilken som helst anden stærkere drik, de netop havde ved hånden, for når hans første samvittighedsnag var forbi, behøvede man ikke at anvende nogen videre overtalelse. Han blev tværtimod undertiden ganske overgiven og en så stor skælmsmester, som nogen af os kunne, ønske."

"Men alt dette havde kun til følge, at han dagen efter i så meget højere grad klagede over sin ubeskrivelige ugudelighed og nedværdigelse."

"Da vi en dag sad alene sammen, var han længe blevet siddende med korslagte arme og nedbøjet hoved, fordybet i et af sine mørke anfald af tungsindighed. Men pludselig fo'r han op af sine grublerier, greb mig heftigt om armen og sagde:

"'Huntingdon – dette går ikke an – jeg har fast besluttet at gøre en ende på det!'"

"'Hvorledes – vil De gå hen og skyde Dem?' sagde jeg."

"'Nej, jeg vil forbedre mig!'"

"'Å, *det* er ikke så nyt! – De har i et helt år og endnu længere været i begreb med at forbedre Dem.'"

"'Ja, men De har ikke tilladt mig at udføre dette forsæt, og jeg var enfoldig nok til ikke at kunne leve uden Dem. – Nu indser jeg imidlertid, hvad det var, som bandt mig og ligeledes hvad der er nødvendigt for at frelse mig, og jeg vil gennemrejse både hav og land for at få det … Jeg er kun bange for, at det er umuligt!'"

"Og han sukkede, så det kunne have rørt en sten."

"'Hvad er det da, Lowborough?' spurgte jeg, i den tro, at han nu for alvor var blevet forrykt."

"'En kone,' svarede han, 'en kone, for jeg kan ikke udholde at leve alene, fordi min ånd forstyrrer mig, og jeg kan heller ikke leve med Dem, fordi De har taget parti med Djævelen mod mig.'"

"'Hvem – jeg?'"

"'Ja – De, alle – og De mere end nogen af de andre, det ved De selv meget godt – men hvis jeg kunne få en kone, som havde penge nok til at betale min gæld og bringe mig i ligevægt med verden –'"

"'Naturligvis,' sagde jeg."

"'Og som var blid og god nok til at gøre mig mit hus tåleligt og forsone mig med mig selv – så kunne det endnu blive godt … Jeg kan ikke mere føle kærlighed, det er en afgjort sag, men det skader måske ikke, for det vil sætte mig i stand til at have øjnene åbne ved mit valg, og jeg vil ikke des mindre blive en god ægtefælle. Men – om nogen kunne forelske sig i *mig*! – Se det er spørgsmålet! – Hvis jeg var i besiddelse af Deres smukke ansigt og tiltrækkende egenskaber, så kunne jeg nok nære håb om det. – Men – således som jeg er – sig mig, Huntingdon, tror De, at nogen vil tage et så ulykkeligt og ruineret menneske som jeg?'"

"'Ja, ganske vist.'"

"'Hvem?'"

"'Ih nu, en eller anden gammel, af verden forsømt jomfru, som er nærved at fortvivle, vil vist nok med glæde ...'"

"'Nej, nej,' svarede han, 'det må være en, jeg kan elske.'"

"'Men De sagde jo for lidt siden, at De ikke oftere kunne forelske Dem.'"

"'Nuvel – elske er måske ikke det rigtige ord – men det må dog være en, jeg kan lide ... Jeg vil i hvert tilfælde gennemsøge hele England!' råbte han med et pludseligt udbrud af håb eller fortvivlelse. 'Enten det lykkes mig eller ikke, er det dog altid meget bedre, end hovedkulds at styrte sig i fordærvelse i den fordømte klub. Jeg siger altså både den og Dem farvel. – Hvis jeg atter træffer sammen med Dem på ærlig grund, under kristne menneskers tag, da skal det være mig kært at se Dem, men det skal ikke oftere lykkes Dem at lokke mig ind i denne helvedeshule.'"

"Dette var rigtig nok en skammelig snak, men jeg rystede hans hånd og vi forlod hinanden. – Han holdt ord og har fra den tid været et sandt mønster på gode sæder, i det mindste så vidt jeg ved, men jeg har rigtig nok ikke haft synderlig omgang med ham før i den seneste tid. – Undertiden søgte han mit selskab, men lige så ofte veg han tilbage for det, af frygt for at jeg på ny skulle lokke ham i fordærvelse, og jeg kan ikke sige, at jeg har fundet omgangen med ham videre underholdende, især da han adskillige gange har bestræbt sig for at vække min samvittighed og frelse mig fra fordømmelsen, som han, efter hvad han tror, selv først for nylig er blevet frelst fra."

"Når vi traf sammen, glemte jeg imidlertid sjældent at spørge, hvor vidt det var kommet med hans ægteskabsplaner og undersøgelser, men han kunne som oftest kun give mig et meget utilfredsstillende svar på disse spørgsmål."

"Mødrene blev skræmt tilbage af hans armod og rygte som spiller – døtrene blev bange for hans rynkede pande og mørke sindsstemning. Desuden forstod han ikke at vinde dem – han mangler mod og selvtillid til at passe på at benytte lejligheden, når den giver sig."

"Således stod sagerne, da jeg forlod ham for at tage til kontinentet, og da jeg et år efter kom tilbage, fandt jeg ham endnu som utrøstelig ungkarl, skønt han, sandt at sige, ikke så slet så spøgelsesagtig ud som tidligere. – De unge damer var ophørt at blive bange for ham og begyndte at finde ham interessant, men mødrene var stadig ubønhørlige."

"Omtrent på den tid var det, at min gode engel bragte mig i bekendtskab med Dem, Helen, så at jeg ikke længere havde øjne for noget andet menneske. Lowborough blev ligeledes bekendt med vor smukke veninde, miss Wilmot – ved hjælp af *hans* gode engel, som han uden tvivl ville sige – men han vovede ikke at hæve sit blik til en så almindelig beundret og af friere så rigeligt omgivet pige, før de her i Staningley kom i nærmere berøring med hinanden og hun, sandsynligvis i mangel af andre kurmagere, gjorde sig umage for at tildrage sig hans opmærksomhed og på alle mulige måder opmuntrede hans frygtsomme tilnærmelse."

"Nu begyndte han virkelig at nære håb om, at blidere dage ville oprinde for ham, og om jeg end i nogen tid fordunklede hans udsigter ved at træde mellem ham og hans sol, og således

nær igen havde styrtet ham i fortvivlelsens afgrund, tjente dette dog kun til at opflamme ham endnu mere og til at styrke hans håb, da det endelig behagede mig at overlade valpladsen til ham, mens jeg selv hævede en bedre skat. – Kort sagt, han er, som jeg førhen bemærkede, totalt forblindet … I begyndelsen kunne han dog, om end kun svagt, se hendes fejl, og de forårsagede ham ikke ringe bekymringer, men hans lidenskab, i forbindelse med hendes kunster, har nu gjort ham aldeles blind for alt andet end hendes fuldkommenheder og hans beundringsværdige lykke. I aftes kom han til mig, opfyldt af sit ny held."

"'Huntingdon,' sagde han, idet han greb min hånd og klemte den, som om den sad i en skruestik, 'jeg er intet udskud af menneskeheden – jeg kan endnu have håb om at blive lykkelig – selv i dette liv – hun elsker mig!'"

"'Virkelig?' svarede jeg, 'har hun sagt Dem det?'"

"'Nej, men jeg kan ikke længere tvivle – ser De ikke, hvor påfaldende god og velvillig hun viser sig mod mig? … Og hun kender min armod i dens hele udstrækning, men bryder sig ikke det mindste om det. Hun er underrettet om al den ryggesløshed og dårskab, som beherskede mig under min tidligere levetid, men er alligevel ikke bange for at nære tillid til mig. Min rang og mine titler fører hende heller ikke i fristelse, for om dem bekymrer hun sig aldeles ikke. Hun er det mest ædle og højmodige væsen, man kan forestille sig. Hun vil frelse mig fra såvel legemlig som åndelig fordærvelse. Hun har allerede hævet og forædlet mig i mine egne øjne, ja, hun har gjort mig trefold så god, klog og stærk, som jeg før var. O! Gid jeg dog havde kendt hende tidligere, hvor megen ydmygelse,

jammer og elendighed ville jeg ikke da være blevet fritaget for! ... Men hvad godt har jeg vel gjort, hvorved jeg kan have fortjent at komme i besiddelse af en så herlig skabning?'"

"Og det bedste ved hele sagen er," fortsatte mr. Huntingdon leende, "at den fiffige pige ikke elsker noget hos ham, med undtagelse af hans titler, hans stamtræ og det beundringsværdigt skønne gamle stamgods."

"Hvordan ved De det?" spurgte jeg.

"Hun har selv betroet mig det: 'Hvad manden selv angår, foragter jeg ham af ganske hjerte,' sagde hun, 'men det er nu på den høje tid, at jeg må træffe et valg, og hvis jeg ville vente på en, der var i stand til at vinde min agtelse og kærlighed, kunne jeg lige så gerne straks lade mig optage blandt antallet af de gamle jomfruer, for jeg afskyr jer alle!' – Hahaha! Der tager hun nok fejl, tror jeg – men så meget er imidlertid vist, at hun ikke elsker lord Lowborough, den stakkels djævel."

"Det skulle De sige ham."

"Hvorledes? – Skulle jeg da tilintetgøre den stakkels piges forhåbninger? – Nej, nej, det ville være at misbruge den mig skænkede tillid, ikke sandt, Helen? – Hahaha! Og det ville desuden bringe hans hjerte til at briste."

Og han lo atter.

"Men, mr. Huntingdon, jeg begriber ikke, hvorledes alt dette kan forekomme Dem så overordentlig morsomt. Jeg for min del finder intet latterligt i det."

"I dette øjeblik ler jeg ad *Dem*, min engel!" sagde han og lo endnu stærkere.

For at overlade ham til den udelukkende nydelse af hans lystighed, berørte jeg Ruby med min ridepisk og galopperede

afsted for at nå de andre, for mr. Huntingdon og jeg havde hidtil redet i skridtgang og var derfor et godt stykke bag Annabella og lord Lowborough.

Det varede kun kort før Arthur atter befandt sig ved siden af mig, men da jeg i dette øjeblik ikke havde lyst til at tale med ham, satte jeg igen min hest i galop. Han gjorde straks det samme og vi standsede ikke hestenes løb, før vi omtrent en halv mils vej fra porten, som førte ind til parken, indhentede lord Lowborough og miss Wilmot.

Jeg undveg imidlertid enhver videre samtale med Arthur, indtil vi kom hjem til bygningen, hvor jeg havde besluttet, at jeg ville springe af hesten og ile ind i huset, før han kunne få tid til at tilbyde mig sin bistand, men mens jeg endnu var beskæftiget med at gøre min ridekjole løs fra sadlen, løftede han mig ned og holdt mig fast med begge hænder, idet han forsikrede, at han ikke ville lade mig gå, før jeg havde lovet at tilgive ham.

"Jeg har intet at tilgive Dem," svarede jeg, "mig har De ikke gjort noget ondt."

"Nej, det forbyde Gud, min elskede!" sagde han. "Men De er vred, fordi Annabella har åbenbaret mig sin mangel på agtelse og kærlighed for den stakkels Lowborough."

"Nej, Arthur, det er ikke dette, som mishager mig, men jeg misbilliger derimod Deres hele opførsel mod Deres ven, og hvis De ønsker jeg skal tilgive og glemme den, så begiv Dem straks hen til ham og sig ham, hvad det er for en pige, han tilbeder så vanvittigt og på hvem han bygger sine forhåbninger om sin fremtids lykke."

"Jeg forsikrer Dem, at det ville knuse hans hjerte, Helen. Det ville blive hans død, siger jeg Dem, og for øvrigt ville det jo være

en skammelig streg mod den stakkels Annabella. For ham er der ikke længere nogen frelse, det kan ikke engang nytte at bede for ham! ... Desuden vil hun jo lige til sidste øjeblik vedligeholde hans bedragne indbildning, og hvis dette sker, vil han i sine tanker være lige så lykkelig, som om hans selvbedrag var virkelighed. – Eller, hvis dette ikke sker, så opdager han måske ikke sin fejltagelse, før han har ophørt at elske hende. Og – hvis end ingen af disse dele indtræffer, er det dog bedre, at sandheden lidt efter lidt viser sig for ham. – Se så, min engel, nu håber jeg at have stillet sagen i sit rette lys for Dem, så De er blevet fuldkommen overbevist om, at det er mig rent umuligt at gøre den bod, De nylig pålagde mig. Hvad andet vil De jeg skal gøre? – Sig mig det, jeg vil med glæde adlyde Dem."

"Jeg pålægger Dem ikke andet," sagde jeg, uden at tabe min alvorlige mine og tone, "end at De for fremtiden ikke må le over og spøge med andres lidelser, og at De altid skal anvende den indflydelse, De har hos Deres venner, til disses egen fordel, ved at beskytte dem mod deres onde lidenskaber, i stedet for til skade for dem at give deres onde tilbøjelighed næring."

"Jeg vil gøre mit bedste for at erindre og udføre de befalinger, min gode engel giver mig," sagde han, og efter at have kysset begge mine handsker lod han mig gå.

Da jeg trådte ind i mit værelse, blev jeg overrasket ved at se Annabella Wilmot stå foran mit toiletbord og roligt betragte sit ansigt i spejlet, mens hun med den ene hånd svippede med sin kostbare ridepisk og med den anden holdt sin lange ridedragt i vejret.

"Hun er en herlig skabning!" tænkte jeg, da jeg i spejlet så billedet af den høje, smukke figur og det skønne ansigt.

Hendes glinsende sorte hår var ved ridtet kommet i en let, men ikke uskøn uorden. Den varme brunlige teint blussede af bevægelsen, og de sorte øjne strålede med en ualmindelig glans. Da hun fik øje på mig, vendte hun sig og råbte med en latter, som røbede mere malice end munterhed:

"Ej, Helen, hvad har De bestilt i så lang tid? – Jeg kommer for at underrette Dem om min lykke," fortsatte hun, uden at tage hensyn til at Rachel var til stede. "Lord Lowborough har tilbudt mig sin hånd og jeg har allernådigst behaget at modtage den ... Misunder De mig ikke, min kære?"

"Nej, min gode," sagde jeg, "lige så lidt som ham," tilføjede jeg i mine tanker. "Elsker De ham da, Annabella?"

"Om jeg elsker ham! – Ja naturligvis! – Jeg er forelsket til op over ørene!"

"Nuvel, jeg håber, De vil blive ham en god ægtefælle."

"Jeg siger så mange tak, min kære! – Og hvad håber De mere?"

"Jeg håber også, at I vil elske hinanden og leve lykkeligt sammen."

"Mange tak! ... Og jeg håber, at De vil blive mr. Huntingdon en meget god ægtefælle!" sagde hun med en dronnings anstand. Derpå forlod hun mit værelse.

"Men, miss," sagde Rachel, "hvorledes kunne De dog sige det til hende?"

"Sige – hvilket?" spurgte jeg.

"Ih – at De håbede, hun ville blive ham en god ægtefælle! ... Jeg har aldrig i mine levedage hørt mage."

"Nå, jeg ytrede det kun, fordi jeg håbede eller, rettere sagt, ønskede at det måtte blive tilfældet. – Om hende kan man

næsten ikke længere nære håb."

"Ja, ja," svarede Rachel, "jeg ønsker, at han vil blive hende en god ægtefælle ... nede i domestikværelset fortæller man forunderlige ting om ham. Jeg har hørt –"

"Jeg ved det, Rachel, jeg har selv hørt hans hele historie, men nu har han forbedret sig. Desuden passer det sig ikke for tyendet at fortælle historier og føre sladder om deres herskaber."

"Nej, miss – men ... de *har* også talt en hel del om mr. Huntingdon."

"Jeg vil ikke høre noget om det, Rachel, det er ikke andet end usandhed."

"Vist nok, miss," svarede hun roligt, idet hun blev ved at bringe mit hår i orden.

"Tror du noget af det, Rachel?" spurgte jeg efter en pause.

"Nej, aldeles ikke, miss. – De må nemlig vide, at når flere af tyendepersonalet kommer sammen, morer det dem at tale om folk, der er af bedre stand end de selv. For at prale giver mange også vink om, at de ved mere end der virkelig er sandhed og fortæller et og andet, ene og alene for at gøre sig vigtige og sætte de andre i forundring. – Men, miss Helen, jeg synes alligevel, at jeg, hvis jeg var i Deres sted, ville se mig meget godt for, før jeg traf mit valg. Jeg tror, at en ung dame ikke kan være forsigtig nok med at gifte sig."

"Det har du naturligvis fuldkommen ret i," svarede jeg, "men skynd dig lidt, Rachel, – jeg vil gerne være færdig så snart det kan lade sig gøre."

Jeg længtes virkelig efter at den gode Rachel skulle gå, for jeg var i en så melankolsk sindsstemning, at jeg næppe kunne

afholde mig fra at græde, mens hun klædte mig på. Tårerne trådte mig uafladeligt i øjnene, men – det var ikke for lord Lowborough, ikke for Annabella Wilmot – ikke for mig selv – det var for Arthur Huntingdon, de randt.

Den 13.

De er borte, og – han er borte. – Vi har taget afsked med hinanden og er adskilt for en tid af mere end to måneder – ja – over ti uger! … Det er en lang, lang tid at leve uden at se ham.

Men han har lovet, at han vil skrive ofte og ladet mig love at skrive endnu oftere. Nå – jeg tænker, at jeg bestandig vil have nok at tale om. Men hvor jeg længes efter den tid, da vi uafladeligt kan være i hinandens nærhed og gensidigt udveksle vore tanker, uden at være nødsaget til at benytte de kolde forbindelsesled af pen, blæk og papir!

Den 22.

Jeg har allerede fået flere breve fra Arthur. De er ikke lange, disse breve, men temmelig behagelige og – ligesom han selv – fuld af brændende kærlighed og muntert, livligt humør, men – ak! her i vor ufuldkomne verden gives der bestandig et eller andet *men* – jeg ville ønske, at han dog engang imellem var alvorlig. Jeg kan ikke bevæge ham til at tale eller skrive i fuldt, sandt alvor. *Nu* bryder jeg mig ikke så meget om det, men hvis det altid skal blive ved således, hvad skal jeg da foretage mig med den alvorlige del af min ånd?

23. De første uger af ægteskabet

Den 18. februar 1822.

I morges besteg Arthur sin jagthest og red muntert afsted for at tage del i en klapjagt. Han bliver ude hele dagen, og jeg vil derfor beskæftige mig med min forsømte dagbog, hvis jeg tør kalde en så uregelmæssig historie således.

Det er akkurat fire måneder siden, jeg sidste gang åbnede den.

Nu er jeg da gift og har indrettet mig som mrs. Huntingdon til Grassdale Manor. Mine ægteskabelige erfaringer strækker sig til et tidsrum af otte uger. Angrer jeg det skridt, jeg har gjort? Nej – nej, selv om jeg i mit hjertes indre må tilstå, at Arthur ikke er det, jeg i begyndelsen antog ham for at være, samt at jeg sandsynligvis aldrig ville have elsket ham, hvis jeg i forvejen havde kendt ham så godt, som jeg nu kender ham, og at jeg, hvis jeg først havde elsket og derpå til fulde gennemskuet ham, ville have holdt det for min pligt ikke at ægte ham.

Alt vel overvejet havde jeg nok kunnet lære at kende ham, for enhver var beredvillig til at fortælle mig om ham, og han selv var ikke nogen fuldkommen hykler, men jeg var forsætlig blind og nu beklager jeg mig ikke over, at jeg ikke til fulde kendte hans karakter, før jeg ægtede ham, men er derimod *glad* over det, for jeg er derved blevet forskånet for mangen en hård kamp med min samvittighed, samt for den dermed følgende smerte

og urolighed. Og hvorledes jeg end burde have handlet, er det dog nu unægtelig min pligt at elske ham og være ham tro. Noget, som heldigvis netop stemmer overens med min tilbøjelighed.

Han elsker mig meget højt, næsten *for* højt. Hvis jeg havde valget, ville jeg foretrække færre kærtegn og mere forstand. Jeg ville mere betragtes som en veninde, end som et legetøj, men over dette vil jeg ikke beklage mig. Jeg frygter kun at hans kærlighed taber i dybde, hvad den vinder i varme. Jeg sammenligner den undertiden med en ild af tørre grene og kviste, som vel er både klar og hed, når man sammenligner den med en solid kulild, men hvad skal jeg gøre, når den blusser ud og ikke efterlader andet end aske?

Men det vil, det *skal* den ikke, det har jeg fuldt og fast besluttet, og jeg skulle da tro, jeg nok er i stand til at holde den i brand. Denne tanke vil jeg derfor øjeblikkelig forjage. Men Arthur er egoistisk – dette kan jeg på ingen måde skjule for mig selv, og overbevisningen om dette forvolder mig ikke så megen smerte, som man skulle tro, for da jeg elsker ham så inderligt, kan jeg med lethed tilgive ham, at han elsker sig selv. Han vil gerne have, at man skal more ham, men det er jo min glæde at behage ham, og når jeg derfor beklager, at han har denne svaghed, da er det ikke for min, men for hans egen skyld.

Det første bevis herpå gav han mig på den rejse, vi gjorde med hinanden i vore såkaldte hvedebrødsdage. Han længtes efter så hurtigt som muligt at få ende på den, for han kendte allerede alt på kontinentet. Mange ting havde tabt deres interesse for ham og andre genstande havde aldrig haft nogen sådan at tabe hos ham.

Følgen heraf var, at jeg, efter en ligesom i flugten foretaget tur gennem Frankrig og Italien, kom tilbage lige så uvidende som jeg var, da jeg tiltrådte rejsen, for jeg havde ikke gjort noget bekendtskab, hverken med personer eller sæder, og kun såre lidt med andre genstande, og mit hoved var ligesom forvirret af den hurtige flugt, hvori alt det sete var draget mig forbi.

Mange genstande og naturscener har rigtig nok efterladt et dybere og mere behageligt indtryk hos mig, end andre, men selv dette indtryk er forbitret ved erindringen om, at min ledsager ikke delte mine følelser, ja, at det tværtimod var ham ubehageligt, når jeg viste større deltagelse for noget, fordi han af det så, at jeg kunne være i stand til at glæde mig over noget, der ikke stod i umiddelbar forbindelse med hans egen personlighed.

Hvad Paris angår, rejste vi blot igennem, og i Rom gav han mig næppe tid til at se blot en tiendedel af alle dens skønheder og interessante genstande.

Han sagde, at han ønskede at bringe mig hjem for at kunne have mig udelukkende for sig selv og for at se mig installeret på Grassdale Manor lige så naiv, naturlig og pikant, som jeg var. Som om jeg var en sommerfugl, der let kunne beskadiges, erklærede han, at han frygtede for at mine vinger skulle komme til at tabe deres sølvstøv, hvis han bragte mig i berøring med *selskabet*, i særdeleshed i Rom og Paris, og han undså sig aldeles ikke ved rent ud at sige mig, at der på begge disse steder fandtes damer, som ville kradse hans øjne ud, hvis de så mig i hans selskab.

Alt dette ærgrede mig naturligvis, dog var det ikke så meget de skuffede forventninger om min egen glæde, men snarere de

skuffede forventninger om ham, der gjorde et så ubehageligt indtryk på mig, og dette blev endnu forøget ved den anstrengelse, det kostede mig at finde på undskyldninger for mine venner om årsagen til, at jeg kun havde set og bemærket så lidt, for at de ikke skulle opdage, at det ene og alene var min ægtefælles skyld.

Men da vi kom hjem til mit ny, herlige hjem, da var jeg så lykkelig og han så kærlig, at jeg gerne tilgav ham alt. Jeg begyndte allerede at betragte min skæbne som alt for skøn og at anse min ægtefælle for at være alt for god for mig, om end ikke for hele verden, da han den anden søndag efter vor ankomst hertil forfærdede mig ved en ufornuftig fordring.

Vi gik nemlig hjem fra morgengudstjenesten; det var en smuk, klar frostdag, og da vi boede så nær ved kirken, havde jeg bedt ham om at lade vognen blive hjemme.

"Helen," sagde han i en fuldkommen alvorlig tone, "jeg er ikke fuldkommen tilfreds med dig!"

Jeg bad ham underrette mig om, hvad urigtigt han havde bemærket hos mig.

"Men vil du også love mig at forbedre dig, når jeg siger det?"

"Ja, hvis det er mig muligt, og hvis det lader sig gøre uden at krænke en højere magt."

"Ja, der har vi det allerede! – Ser du – du elsker mig ikke af dit hele hjerte."

"Jeg forstår dig ikke, Arthur, eller håber i det mindste, at jeg ikke gør det. Jeg beder dig, sig mig, hvad urigtigt jeg har sagt eller gjort?"

"Det angår ikke noget, du har sagt eller gjort, men noget du er. Du er for religiøs. Jeg ser gerne, at et fruentimmer er

religiøs, og betragter din fromhed som en af dine største ynder, men denne så vel som enhver anden god egenskab kan man også drive for vidt. Efter min anskuelse må en kone ikke lade religionen formindske den hengivenhed, hun bør vise sin jordiske herre. Hun må have religiøsitet nok til at rense og forædle sin sjæl, men ikke så meget, at den udelukkende indtager hendes hjerte og hæver hende over alle menneskelige følelser."

"Står jeg da over alle menneskelige følelser?" sagde jeg.

"Nej, min engel, men du gør større fremskridt i denne hellige retning, end jeg synes om, for i de sidste to timer har jeg bestandig tænkt på dig og længtes efter at se dine smukke øjne, men de var så fordybet i din andagt, at du ikke engang havde så meget som et eneste blik tilovers for mig. Dette er virkelig nok til at gøre én skinsyg på sin skaber, hvilket, som du jo ved, er en meget stor synd, jeg beder dig altså af hensyn til min sjæls helse, væk ikke nogen så ugudelig lidenskab hos mig!"

"Jeg vil så meget det står i min magt henvende mit hjerte og min sjæl til Gud alene, og ikke give dig et atom mere af det, end han tillader," svarede jeg. "Hvem er *du* da egentlig, du, der fremstiller dig som en gud og vover at ville vende mit hjerte fra den, jeg skylder alt, alt hvad jeg er og ejer, enhver velsignelse, lykke og glæde, jeg nogen sinde har nydt eller vil komme til at nyde, – ja, endog dig – hvis du ellers virkelig er en velsignelse, hvilket jeg halvvejs begynder at tvivle på."

"Vær ikke så streng mod mig, Helen, og knib mig ikke så stærkt i armen. Du trykker jo dine fingre lige ind til benet!"

"Arthur," sagde jeg og slap hans arm, "du elsker mig ikke halvt så meget, som jeg dig, men om du end havde mig langt mindre

kær, end du virkelig har, ville jeg dog ikke beklage mig, når jeg blot vidste, at du elskede din skaber højere. Det ville glæde mig inderligt, hvis du en gang fordybede dig så aldeles i andagt, at du derover glemte alt andet og ikke havde en eneste tanke til overs for mig. Jeg ville intet tabe ved det, Arthur, for jo højere du elskede Gud, desto dybere og renere ville din kærlighed til mig blive."

Nu lo han blot, kyssede min hånd og kaldte mig en elskværdig sværmerinde. Derpå tog han sin hat af og tilføjede:

"Men se blot, Helen, hvad skal et menneske gøre med sådant et hoved?"

Hovedet så smukt nok ud, men da jeg lagde min hånd på det, sank den ned i en hel skov fuld af hår og jeg følte, at det var overordentlig fladt, især i midten.

"Nu ser du selv, at jeg af naturen ikke er bestemt til at blive nogen helgen," sagde han leende. "Hvis det havde været guds vilje, at jeg skulle være religiøs, hvorfor har han da ikke givet mig de tilbørlige organer dertil?"

"Du ligner tjeneren," sagde jeg, "der, i stedet for at anvende sit eget pund til sin herres gavn, gav ham det uformindsket tilbage og undskyldte sig med, at han vidste han var en streng mand, som høstede, hvor han ikke havde pløjet. Af den, der har fået lidt, fordres kun lidt, men vi må alle anstrenge os til det yderste. Du mangler ikke evne til at tilbede Gud samt til at tro og håbe. Lige så lidt mangler du fornuft, samvittighed og alt andet, hvad der fordres hos en kristen. Du har disse evner, når du blot vil bringe dem i anvendelse, men alle vore talenter forøger sig ved brugen af det, og alle vore evner, de gode så vel som de slette, udvikler sig ved øvelsen. Når du derfor

foretrækker at benytte de slette, eller de, som fører til det onde, så længe til de vinder herredømmet over dig, og derimod negligerer de gode, indtil de forsvinder aldeles, da har du kun dig selv at takke derfor. Men du har talenter, Arthur, du er i besiddelse af naturgaver, så vel hjertets som åndens og sindets, og det er gaver, som mangen en bedre kristen ville ønske at have – når du blot vil bruge dem til at tjene Himlen. Jeg venter ikke nogen sinde at se dig som en helgen, men man kan meget godt være en from og god kristen, uden derfor at ophøre at være et muntert og lykkeligt menneske."

"Du taler som et orakel, Helen, og hvert ord, du siger, er upåtvivlelig sandt, men hør en gang: Jeg er sulten og ser gode, rigelige retter stå for mig. Nu fortæller man mig, at hvis jeg i dag kan afholde mig fra at nyde af det, skal jeg i morgen få et glimrende måltid med alle mulige delikatesser og lækkerier. Men for det første synes jeg ikke godt om at vente til næste dag, når det, der står for mig, er tilstrækkeligt til at stille min hunger, og for det andet er de gode og rigelige, om end simple retter i dag mere overensstemmende med min smag, end de delikatesser, man lover at give mig i morgen, for det tredje ser jeg ikke det, man lover mig, og hvem ved, om det hele ikke er en fabel, som en eller anden fortæller mig, fordi han har lyst til selv at fortære alle de gode sager, og derfor søger at fraråde mig nydelsen af det, for det fjerde må dette bord dog være dækket for nogen, og siger ikke Salomon: 'Hvem kan nyde mere eller ile stærkere dertil end jeg,' og for det femte og sidste, vil jeg, med din tilladelse, tage plads og stille min hunger i dag, og lade i morgen sørge for sig selv, – hvem ved om jeg ikke får både dette og hint?"

"Men man forlanger jo slet ikke, at du skal lade måltidet i dag blive stående, man råder dig kun at nyde de grovere spiser med så meget mådehold, at du ikke taber evnen til at benytte det påfølgende udsøgte festmåltid. Hvis du, i stedet for at følge dette håb, foretrækker at følge en sanselig tilbøjelighed, og spiser og drikker så meget, at de gode spise- og drikkevarer bliver til gift for dig, hvem har da skylden, når du senere, mens du lider under følgerne af din foregående umådelighed, ser mere umådeholdne personer nyde det glimrende måltid, som du ikke er i stand til at tage del i?"

"Meget rigtigt, min skytshelgeninde, men vor ven Salomon siger: 'At for mennesket gives der intet bedre, end at spise, drikke og være munter.'"

"Men," svarede jeg, "han siger også: 'Glæd dig, o unge mand, i din ungdom og vandre på dit hjertes veje og i dine øjnes lys, men vid, at Herren vil kræve dig til regnskab for alt dette.'"

"Ja, Helen, men jeg har jo dog opført mig særdeles godt i de sidste uger. – Hvad urigtigt har du bemærket hos mig, og hvad vil du, jeg skal gøre?"

"Intet andet, end hvad du gør, Arthur. Dine handlinger er til dels ret gode, men jeg ville gerne, at dine tanker skulle forandre sig. jeg ønsker, at du ville hærde dig mod fristelsen, at du ikke ville kalde det onde godt og det gode ondt. Jeg ville gerne have, at du skulle tænke dybere, se længere og stræbe efter et højere mål, end du nu gør."

Nu stod vi ved vor dør og jeg sagde intet mere, men forlod ham med en inderlig, tårefyldt omfavnelse. Derpå gik jeg ind i huset og op ad trappen, for at tage min hat og kåbe af. Jeg ville

ikke sige mere i dette øjeblik, for ikke at gøre ham ked både af mig og den genstand, vi talte om.

24. Den første uenighed

Den 25. marts.

Arthur keder sig – som jeg håber ikke ved mig, men ved det rolige, ubeskæftigede liv, han fører – og dette er intet under, for han har så såre få kilder til adspredelse og underholdning. Han læser ikke andet end aviser og deslige, og når han træffer mig med en bog, lader han mig ikke have fred, før jeg lukker den.

Når vejret er godt, går det nok an at få ende på tiden for ham, men når det er dårligt, er det virkelig pinefuldt at være vidne til, i hvilken grad han keder sig. Jeg gør alt, hvad der står i min magt for at more ham, men det er umuligt at bringe ham til at interessere sig for de genstande, jeg holder mest af at tale om, mens han derimod helst taler om ting, som aldeles ikke interesserer mig – eller som ligefrem mishager mig – og disse sidste, må behage ham bedst af alle, for hans kæreste fornøjelse består i at sidde eller ligge på sofaen og fortælle mig historier om hans tidligere kærlighedsforbindelser, der bestandig drejer sig om en alt for tillidsfuld piges forførelse, eller om umistænksomme ægtemænd, der er blevet ført bag lyset.

Når jeg udtrykker min misfornøjelse og afsky over sligt, antager han at det hidrører fra skinsyge hos mig, og ler så tårerne triller ned over hans kinder. I begyndelsen blev jeg sædvanligvis vred over det, eller gav mig til at græde, men da jeg lagde mærke til, at hans munterhed tiltog i samme forhold som min vrede og sindsbevægelse, bestræbte jeg mig, ligesom nu, for at undertrykke mine følelser, og for med tavs og rolig

foragt at høre på hans fortællinger, men han kan endnu læse min indre kamp i mit ansigt. Den bitterhed, hans uværdige opførsel vækker i min sjæl, opfatter han som krænket skinsyges smerte, og når han længe nok har moret sig over det, eller begynder at frygte for at min misfornøjelse skal blive større, end det kan stemme overens med hans velbefindende, da søger han atter at formilde mig ved kys og smigrerier – men – hans kærtegn er mig aldrig mere ubehagelige end ved sådanne lejligheder!

Denne opførsel indeholder en dobbelt egoisme, dels mod mig, dels mod ofrene for hans tidligere kærlighed.

Der gives øjeblikke, da jeg med en pludselig smerte, et anstrøg af vild forfærdelse spørger mig selv:

"Helen, hvad har du gjort?"

Men jeg dadler disse hemmelige spørgsmål og undertrykker de påtrængende tanker, som massevis stormer ind på mig, for om han end var ti gange så sanselig og uimodtagelig for gode og ædle tanker, har jeg dog ingen ret til at beklage mig over det, det ved jeg meget godt.

Jeg elsker og vil bestandig elske ham, og derfor hverken har eller vil jeg nogen sinde angre at have forenet min skæbne med hans.

Den 4. april.

Vi har nu haft et ligefremt skænderi. Omstændighederne er følgende:

Arthur havde med forskellige mellemrum fortalt mig sin intrige med lady F... – en historie, som jeg tidligere ikke ville tro

var sand. I dette tilfælde var det mig imidlertid dog en slags trøst, da jeg kunne indse, at hun havde været langt mere strafværdig end han, for dengang var Arthur endnu meget ung, og hvis det, han fortalte, var fuldkommen sandt, havde det været hende, som gjorde de første skridt.

Af denne grund hadede jeg hende, for det forekom mig, at hun i særdeleshed havde bidraget til at fordærve ham, og da han for kort tid siden atter begyndte at tale om hende, bad jeg ham tie om denne genstand, eftersom jeg afskyede endog den blotte lyd af hendes navn.

"Ikke fordi du engang elskede hende, Arthur, men fordi hun har fordærvet dig, bedraget sin ægtefælle og været et afskyeligt fruentimmer, som du burde undse dig ved at omtale."

Han forsvarede hende imidlertid med at sige, at hun havde haft en gammel, enfoldig mand, som hun umuligt kunne elske.

"Hvorfor ægtede hun ham da?" spurgte jeg.

"Fordi han var rig," svarede Arthur.

"I så fald var det en synd mere, og hendes højtidelige løfte at ville elske og agte ham, var også en synd, som endnu mere forøgede den første."

"Du er alt for streng mod den stakkels kone!" sagde han leende. "Men det skader ikke, Helen. Nu bryder jeg mig ikke det allermindste om hende, og jeg elskede hende i det hele taget ikke halvdelen så højt, som jeg elsker dig. Du behøver altså ikke at frygte for, at jeg skal forlade dig, ligesom jeg forlod hende."

"Hvis du tidligere havde fortalt mig alt dette, Arthur, da ville jeg aldrig have gjort det muligt for dig at kunne det."

"*Virkelig* ikke, min engel?"

"Nej, ganske bestemt ikke!"

Han smilede vantro.

"Gid det stod i min magt at overbevise dig!" råbte jeg, idet jeg sprang op fra min plads ved siden af ham, og for første gang i mit liv – og, som jeg håber, også for sidste – ønskede, at jeg ikke havde ægtet ham.

"Helen," sagde han alvorligere, "ved du, at jeg ville blive meget vred, hvis jeg kunne tro, hvad du nu sagde? ... Men det gør jeg, Gud være lovet, ikke. Jeg tror det ikke. Ja, selv om du nu står for mig med blegt ansigt og funklende øjne og stirrer på mig, som om du var en tigerinde, selv om alt dette kender jeg måske dog dit hjerte bedre, end du selv kender det."

Uden at sige et ord forlod jeg ham og lukkede mig inde på mit værelse. Efter omtrent en halv times forløb kom han op, drejede først på håndtaget og bankede derpå på døren.

"Vil du ikke lade mig komme ind, Helen?" sagde han.

"Nej," svarede jeg, "du har vækket mit mishag og jeg vil hverken se dit ansigt eller høre sin stemme før i morgen."

Han tav et øjeblik, ligesom forbavset eller uvis om, hvad han skulle svare til disse ytringer. Derpå vendte han sig om og gik sin vej.

Dette foregik næppe en time før spisetid. Jeg vidste, at han ville finde det meget kedsommeligt at sidde ganske alene hele aftenen og denne overbevisning bidrog betydeligt til at formilde min harme, skønt den på ingen måde forsvandt og jeg heller ikke blev mere eftergivende.

Jeg var fast besluttet på at lade ham føle, at mit hjerte ingenlunde var hans slave cg at jeg kunne leve uden ham, hvis jeg ville. Jeg satte mig derfor hen og skrev et langt brev til min

tante – hvori jeg naturligvis ikke fortalte hende et ord om, hvad der var sket mellem os eller hvad der foregik i mit hjerte.

Kort efter klokken ti hørte jeg ham atter komme op, men han gik forbi min dør, og lige hen til sit værelse, hvor han lukkede sig inde for natten.

Jeg var noget urolig for den måde, han ville opføre sig på mod mig den følgende morgen, og blev derfor ikke lidt forundret ved at se ham ubekymret smilende træde ind i morgenmadsværelset.

"Er du endnu vred, Helen?" sagde han og kom hen for at kysse mig.

Men jeg vendte mig koldt til bordet og begyndte at skænke kaffe, idet jeg ytrede, at klokken var temmelig mange.

Han udstødte en sagte, kort, fløjtende lyd og slentrede hen til vinduet, hvor han blev stående i nogle minutter og betragtede det fornøjelige syn af tykke, grå skyer, strømmende regnbyger, gennemvådt græs, og dryppende, bladløse træer.

Brummende nogle bitre forbandelser over vejret, gik han derpå hen og satte sig til morgenbordet. Da han smagte på sin kaffe, mumlede han, at den var "fordømt kold".

"Du skulle ikke have ladet den stå så længe," sagde jeg.

Han svarede intet, måltidet blev endt i tavshed og det var en stor lettelse for os begge, da brevporteføljen blev bragt ind. Ved nærmere undersøgelse indeholdt den en avis og to breve til mig, som han uden nogen videre bemærkning kastede hen over bordet til mig.

Det ene brev var fra min broder, det andet fra Millicent Hargrave, som samen med sin moder boede i London. Arthurs breve var forretningsbreve og, som det syntes, ikke ganske efter

hans hoved, for han klemte dem sammen og stak dem i lommen, idet han rynkede panden og mumlede en ed, for hvilken jeg til enhver anden tid ville have givet ham en irettesættelse. Avisen bredte han ud foran sig og lod under hele måltidet, ja endnu længe efter, som om han var aldeles fordybet i læsningen af det.

Jeg havde hele morgenstunden fuldt op at bestille med at besørge mine husholdningsanliggender, såvel som med at læse og besvare mine breve. Efter frokost tegnede jeg, efter middagsmåltidet læste jeg, lige til det var sengetid. Men i al denne tid kedede den stakkels Arthur sig ubeskriveligt.

Han gjorde sig umage for at lade lige så ubekymret og beskæftiget som jeg, og hvis vejret blot i mindste måde havde tilladt det, ville han uden tvivl straks efter frokosten have besteget sin hest, redet ud – lige meget hvorhen, og ikke være vendt tilbage, før det var blevet aften, eller, hvis der i nærheden havde været en ham tilgængelig dame, i en alder af mellem femten og femogfyrre år, så ville han have søgt at hævne sig på mig ved fortvivlet at styrte sig ind i en kærlighedsforbindelse med hende og søgt beskæftigelse derved, men da han til min store, skønt hemmelige glæde var aldeles afskåret fra enhver sådan tidsfordriv, kunne man næsten ikke andet end føle medlidenhed med hans lidelser.

Da han under en voldsom gaben var blevet færdig med sin avis, og havde skrevet nogle korte svar på sine endnu kortere breve, tilbragte han hele den øvrige del af formiddagen og hele eftermiddagen med uafladeligt at gå fra det ene værelse til det andet, betragte skyerne, forbande regnen, afvekslende kærtegne, drille og forbande sine hunde, ligge på sofaen med en

bog, han ikke var i stand til at skænke nogen opmærksomhed, eller, når han antog jeg ikke bemærkede det, stirre ufravendt på mig, i forgæves håb om at finde et eller andet spor af tårer eller tegn til hemmelige lidelser i mit ansigt.

Men det lykkedes mig hele dagen at vedligeholde en uforstyrret, skønt alvorlig ro. Jeg var egentlig ikke vred, følte hele tiden medlidenhed med ham og længtes efter, at vi skulle forsone os med hinanden, men jeg havde besluttet at lade ham gøre det første skridt, eller at han i det mindste skulle vise tegn til anger, for jeg vidste meget godt, at hvis jeg først gav efter, ville det kun have bestyrket ham i hans indbildskhed, forøget hans arrogance og aldeles have tilintetgjort virkningen af den lektion, jeg havde til hensigt at give ham. Da vi havde spist, opholdt han sig endnu længe i spisesalen og drak, som jeg frygter, en betydelig mængde vin, men dog ikke nok til at den kunne løse hans tunge, for da han kom ind i dagligstuen og fandt mig så fordybet i læsningen af en bog, at jeg ikke en gang hævede mit hoved ved hans indtrædelse, mumlede han en ytring af undertrykt misfornøjelse, slog døren hårdt i og kastede sig så lang han var på sofaen, hvor han gjorde sig umage for at falde i søvn.

Hans yndlingshund Dash, som lå ved mine fødder, tog sig imidlertid den frihed at springe op ad ham og slikke hans ansigt. Han jog den bort med et dygtigt slag og den stakkels hund listede sig hylende tilbage til mig. Da Arthur vågnede en halv times tid efter, kaldte han på den, men Dash logrede kun med halen og kom ikke. Han kaldte endnu engang og stærkere, men hunden trykkede sig kun tættere ind til mig og slikkede min hånd, som om den bad mig om beskyttelse.

Forbitret greb Arthur en tung bog og kastede den mod hundens hoved. Det stakkels dyr hylede højt og løb hen til døren. Jeg lukkede den ud og tog roligt bogen op.

"Hvorfor lukkede du hunden ud?" sagde han, "du vidste jo dog, at jeg ville bruge den."

"Hvor vidste jeg det fra? At du slog den i hovedet med bogen? – Men måske slaget var bestemt for mig?"

"Nej, men jeg ser, at du har fået din del af det," sagde han, og så på min hånd, som virkelig havde fået en temmelig betydelig skramme.

Jeg tog atter fat på min lekture og han søgte at beskæftige sig på samme måde, men efter at have gabet ofte og skrækkeligt, erklærede han sin bog for at være noget fordømt dumt tøjeri og kastede den på bordet. Nu fulgte nogle minutters tavshed, under hvilke han, som jeg tror, næsten uafbrudt betragtede mig. Omsider var det forbi med hans tålmodighed.

"Hvad er det for en bog, Helen?" råbte han.

Jeg sagde ham det.

"Er den interessant?"

"Ja, meget!"

"Hm!"

Jeg blev ved at læse, eller i det mindste at lade som jeg læste, for jeg kan ikke sige, at der fandt nogen nøje forbindelse sted mellem mine øjne og min hjerne. Mens de første gled hen over linjerne, grublede den sidste for alvor over, når Arthur vel ville tale igen, samt over hvad han da ville sige og hvad jeg skulle svare.

Men han sagde ikke et ord mere, før jeg rejste mig for at lave te, og da sagde han kun, at han ikke ville have noget. Han blev

ved at strække sig på sofaen, idet han snart lukkede øjnene, snart åbnede dem igen for at se på mig og sit ur, og dette varede indtil det blev tid til at gå til sengs, hvorpå jeg rejste mig, tog et lys og gik.

"Helen!" råbte han, i det øjeblik jeg forlod værelset. Jeg kom tilbage og ventede på hans befalinger.

"Hvad ønsker du, Arthur?" sagde jeg omsider.

"Intet," svarede han, "gå kun!"

Jeg gik, men da jeg hørte ham mumle noget, idet jeg lukkede døren, åbnede jeg den atter. Det lød omtrent som "fordømte lille heks!" men jeg lod som om jeg ikke havde forstået det.

"Sagde du noget, Arthur?" spurgte jeg.

"Nej!" svarede han og nu gik jeg.

Den følgende morgen så jeg ham ikke før ved morgenmaden, til hvilken han indfandt sig en hel time efter den sædvanlige tid.

"Du kommer meget sent!"

Dette var mine første ord.

"Du havde ikke behøvet at vente på mig," svarede han og gik atter hen til vinduet. Det var akkurat samme vejr som den foregående dag.

"Den fordømte regn!" brummede han. Men efter at have set ud i nogle øjeblikke, syntes han at få en glimrende ide, for han udbrød pludselig:

"Nu ved jeg, hvad jeg vil gøre!"

Derpå forlod han vinduet og satte sig ved bordet. Brevporteføljen lå der allerede og ventede på at blive åbnet. Han lukkede den op og gennemså dens indhold, men sagde intet.

"Er der noget til mig?" spurgte jeg.

"Nej."

Han foldede avisen ud og begyndte at læse.

"Du skulle hellere drikke din kaffe," sagde jeg.

"Når du er færdig, kan du gerne gå, jeg behøver intet!" svarede han.

Jeg rejste mig og gik ind i sideværelset, idet jeg spekulerede på, om vi atter skulle tilbringe en lige så ubehagelig dag, som den foregående, og længtes inderligt efter enden på disse smerter, som vi gensidigt forvoldte hinanden.

Kort efter hørte jeg, at han ringede og gav nogle befalinger med hensyn til hans garderobe, der lød som om han havde i sinde at foretage en lang rejse. Derpå sendte han bud til kusken, og jeg hørte, at der blev talt om vogn, heste, London, og i morgen tidlig klokken syv.

Alt dette forskrækkede og foruroligede mig ikke lidet.

"Hvorledes følgerne af det end bliver, tør jeg dog ikke lade ham rejse til London," tænkte jeg. "Hvis han gør det, vil han ufejlbarlig styrte sig ind i alle mulige dårskaber og skylden bliver da ingen andens end min egen. Men spørgsmålet er, hvorledes jeg skal bringe ham til afstå fra sit forsæt? – Nå – jeg vil se tiden an. Måske han selv begynder at tale om det."

Den ene time efter den anden gik under ængstelig forventning, men han sagde ikke et ord til mig, hverken om denne eller nogen som helst anden genstand. Han fløjtede og talte til sine hunde, samt vandrede fra det ene værelse til det andet, omtrent ligesom den forrige dag. Omsider begyndte jeg at tro, at jeg vel blev nødsaget til selv at bringe emnet på bane, og spekulerede netop på, hvorledes jeg skulle indlede den, da kom John mig – uden at vide det – til hjælp, idet han bragte følgende efterretninger fra kusken:

"Sir, Richard siger, at en af hestene er blevet noget syg. Han siger, at hvis herren kunne indrette det således, at De først tiltrådte rejsen i overmorgen, så kunne han give den medicin i dag, så at den –"

"Gid fanden havde hans dumhed!" råbte Arthur.

"Han siger, at det ville være langt bedre, hvis det var Dem muligt, sir," fortsatte John, "for han håber at vejret snart forandrer sig og siger, at når en hest er så syg og må tage medikamenter, er det ikke sandsynligt –"

"Pokker i vold med hesten!" udbrød Arthur og tilføjede derpå efter et øjebliks overvejelse:

"Nuvel, gå og sig, at jeg vil overveje det."

Da tjeneren forfod værelset, betragtede Arthur mig med opmærksomme blikke, da han formodentlig ventede i mit ansigt at se tegn til dyb forbavselse eller stor bekymring, men da jeg allerede i forvejen havde været tilstrækkelig forberedt, opretholdt jeg et udtryk af stoisk ligegyldighed.

Hans ansigt fik overrasket udtryk, da han mødte mit faste blik, og med alle tegn på en skuffet forventning vendte han sig fra mig og gik hen til kaminen, hvor han i en stilling, der vidnede om virkelig nedslåethed, støttede sin arm mod gesimsen og hvilede sit hoved mod hånden.

"Hvor vil du rejse hen, Arthur?" sagde jeg.

"Til London," svarede han alvorligt.

"Hvorfor?"

"Fordi jeg ikke kan leve lykkeligt her."

"Og hvorfor ikke?"

"Fordi min ægtefælle ikke elsker mig."

"Hun ville elske dig af sit hele hjerte, hvis du fortjente det."

"Hvad skal jeg da gøre for at fortjene det?"

Dette lød så oprigtigt og ydmygt, som jeg kunne ønske det, og jeg var selv bevæget af glæde og smerte, at jeg måtte tie nogle sekunder, indtil min stemme var blevet fast nok til at jeg kunne svare.

"Når hun skænker dig sit hjerte, må du modtage det med taknemmelighed og behandle det kærligt," sagde jeg, "men ikke sønderrive det og spotte hende åbenlyst, fordi hun ikke mere kan tage det fra dig."

Nu vendte han sig om og stod lige for mig med ryggen vendt mod siden.

"Nå, Helen, vil du igen være en god lille kone?" sagde han.

Dette lød dog noget for arrogant, syntes jeg, og af denne grund tav jeg i nogen tid, før jeg svarede ham. Mit første svar havde muligt røbet for meget. Han havde måske bemærket, at min stemme skælvede og at jeg tørrede en tåre af mine øjne.

"Vil du tilgive mig, Helen?" sagde han i en mere ydmyg tone.

"Er du bodfærdig?" svarede jeg og trådte smilende hen mod ham.

"Mit hjerte er knust!" råbte han med et udtryk af sønderknuselse, skønt et overgivent smil lurede i hans øjne og om hans mundvige. Men dette formåede ikke at støde mig tilbage. Jeg kastede mig i hans arme, han trykkede mig med inderlighed til sit bryst og selv om jeg græd heftigt, tror jeg dog, at jeg aldrig i mit liv har følt mig lykkeligere end netop i dette øjeblik.

"Nu rejser du altså ikke til London, Arthur?" sagde jeg, da den første strøm af tårer og kys var forbi.

"Nej, min engel, ikke uden at du vil følge med?"

"Det vil jeg gerne," svarede jeg, "hvis du tror, at denne forandring kan være dig tjenlig og hvis du vil opsætte rejsen til i næste uge."

Dertil gav han villigt sit samtykke, men erklærede, at der ikke behøvedes store forberedelser, da han kun agtede at blive der en kort tid, eftersom han ikke ønskede, at jeg skulle blive londoniseret og tabe min landlige friskhed og originalitet ved alt for megen omgang med damerne af den store verden.

Denne idé betragtede jeg som en dårskab, men da jeg ikke ville modsige ham i dette øjeblik, ytrede jeg blot, at jeg, som han nok vidste, holdt alt for meget af mit huslige liv til at føle nogen særdeles stor lyst til at blande mig meget i verdens larm.

Næste mandag, det vil lige i overmorgen, begiver vi os altså til London. Det er nu fire dage siden vi forsonede os efter vor første virkelige uenighed, og jeg er overbevist om, at dette tilfælde har været til gavn for os begge. Det har lært mig at elske Arthur langt højere og ham at opføre sig bedre mod mig. Fra det øjeblik har han ikke en eneste gang forsøgt at krænke mig med hentydninger til lady F... eller nogen anden af de ubehagelige erindringer fra hans tidligere liv.

Gud give jeg aldeles kunne udslette alle disse erindringer af mit hjerte, eller at jeg kunne formå ham til at betragte dem i samme lys, som jeg betragter dem. Imidlertid er det dog allerede noget, at han har lært at indse, at sådanne genstande ikke er passende til ægteskabelig spøg. Længere hen i tiden vil han måske lære at indse endnu mere. Jeg vil ikke sætte grænser for mine forhåbninger, men trods min tantes anelser og min egen hemmelige frygt, vil jeg nære håb om, at vi dog engang i

tiden skulle komme til at leve fuldkommen lykkelige med hinanden.

25. Den første fraværelse

Den 8. april tog vi til London. Den 8. maj vendte jeg tilbage efter Arthurs ønske, men særdeles meget mod mit eget, fordi jeg måtte lade ham blive alene tilbage. Hvis han havde fulgt med, ville det have været mig meget kært at komme hjem igen, for under opholdet i London førte han mig så uafbrudt fra den ene adspredelse til den anden, at jeg i dette korte tidsrum var halvdød af anstrengelse og udmattelse.

Han syntes ved enhver mulig lejlighed og på den mest fordelagtige måde at ville forestille og fremvise mig for alle sine venner og bekendte i særdeleshed og for verden i almindelighed.

Det var jo rigtig nok allerede noget ret behageligt at føle, at han betragtede mig som en genstand, han havde grund til at være stolt af, men dette måtte jeg også betale dyrt nok, thi for det første måtte jeg – for at føje ham – opgive min forkærlighed, ja, jeg kunne næsten sige, mit dybt rodfæstede princip om at bære en tarvelig, mørk og almindelig klædedragt. Jeg måtte glimre af kostbare ædelstene og pynte mig som en broget sommerfugl, hvilket jeg allerede for lang tid siden havde besluttet ikke nogensinde at ville gøre – og dette var ikke noget lille offer. – For det andet måtte jeg uafladeligt anstrenge mig for at svare til hans sangvinske forventninger og gøre hans valg ære ved opførsel og holdning, mens jeg samtidig svævede i en bestandig frygt for at krænke ham ved en eller anden forseelse, et eller andet bevis på uerfarenhed eller uvidenhed om den

gode tone, i særdeleshed når jeg fungerede som værtinde, hvilket ikke så sjældent fandt sted, og for det tredje blev jeg, som sagt, aldeles udmattet ved den uophørlige larm, travlhed, urolighed og afveksling i et liv, der i enhver henseende var så fuldkommen forskelligt fra alle mine tidligere sædvaner.

Omsider opdagede Arthur pludselig, at luften i London ikke var tjenlig for min sundhed, at jeg længtes efter mit landlige hjem og at det var nødvendigt for mig ufortøvet at vende tilbage til Grassdale.

Jeg forsikrede ham leende, at faren ikke var så stor, som han syntes at antage, men at jeg var meget villig til at rejse hjem, hvis han fulgte med.

Derpå svarede han, at han endnu måtte blive otte til fjorten dage i London, eftersom han havde forretninger, der gjorde det nødvendigt for ham selv at være til stede.

"I så fald bliver jeg hos dig," svarede jeg.

"Det går ikke an, Helen," indvendte han, "så længe du er her, beskæftiger jeg mig blot med dig og forsømmer mine anliggender."

"Ja, men det tillader jeg dig ikke," svarede jeg. "Nu, da jeg ved du har forretninger, skal jeg nok sørge for, at du passer dem og lader mig være i ro – og – sandt at sige, kan jeg virkelig have godt af at hvile mig en smule og glæder mig meget til det. Jeg kan jo som sædvanlig gøre en ridetur i parken, eller gå ud at spadsere, og dine forretninger ville da heller ikke udelukkende lægge beslag på hele din tid. Jeg kan dog i det mindste se dig hos mig til spisetid, samt om aftenen, og dette vil dog være langt bedre, end om jeg befandt mig mange mile borte fra dig og slet ikke fik dig at se."

"Men, kære barn, jeg kan umuligt lade dig blive her. Hvorledes tror du, jeg kan være i stand til at besørge mine forretninger, når jeg ved, at du er der og at jeg forsømmer dig?"

"Men jeg vil aldeles ikke føle mig forsømt, Arthur; så længe jeg ved, at du opfylder din pligt, vil jeg aldrig klage over, at du ikke beskæftiger dig nok med mig. Men hvis du tidligere havde underrettet mig om, at du havde forretninger at besørge, så ville halvdelen af dem allerede have været tilendebragt. Nu må du imidlertid fordoble dine anstrengelser for at indhente det forsømte. Sig mig, hvori disse anliggender består, Arthur, så vil jeg, i stedet for at være dig til hinder, tværtimod hjælpe dig at få ende på dem."

"Nej, nej," sagde den egensindige skabning, "du må tage hjem til Grassdale. Jeg må være beroliget ved overbevisningen om, at du befinder dig sund og vel, om end fjern fra mig ... ser jeg måske ikke nok, at du allerede ser ganske lidende og forvåget ud? ... dine funklende øjne er blevet matte og dit ansigt har tabt den fine blomstrende farve."

"Det kommet kun af træthed og af anstrengelserne ved de alt for overdrevne adspredelser."

"Det er ikke af det, nej, jeg siger dig, at det kommer af luften her i London. – Du længes efter dit landlige hjems friske og sunde atmosfære, og, Helen, du skal komme til at nyde den, og det før du er to dage ældre! ... Tænk desuden på din tilstand, elskede Helen! Af din sundhed afhænger, som du jo ved, vort fremtidige håbs sundhed, om ikke dets liv."

"Du ønsker altså virkelig at slippe af med mig?"

"Ja vist gør jeg. Jeg vil selv bringe dig til Grassdale og derpå atter vende tilbage hertil. Jeg bliver ikke borte fra dig længere

end en uges tid – eller fjorten dage i det højeste."

"Nu vel, men hvis jeg endelig skal rejse, vil jeg rejse alene. Når du dog skal blive her, er det jo urimeligt, at du skal spilde din tid med uden nødvendighed at rejse frem og tilbage."

Han havde imidlertid ikke lyst til at lade mig rejse alene.

"Du må anse mig for at være en særdeles hjælpeløs skabning, eftersom du ikke tror mig i stand til uden din beskyttelse at kunne rejse hjem i vor egen vogn, med vore egne tjenere og min pige til min opvartning. Hvis du ledsager mig, beholder jeg dig hjemme hos mig med det samme. Det kan jeg sige dig … men, Arthur, hvori består egentlig disse kedsommelige forretninger, og hvorfor har du ikke tidligere talt til mig om dem?"

"Det er kun en ubetydelig affære med en advokat," svarede han.

Og nu fortalte han mig noget om et stykke jord, hvilket han havde i sinde at sælge for med købesummen at betale en del af de på hovedgodset hvilende hypoteker. Men enten måtte der være noget forvirret i hans fremstillingsmåde, eller også måtte jeg have en dårlig fatteevne, for jeg kunne ikke begribe, hvorledes dette kunne opholde ham i London fjorten dage efter min afrejse.

Endnu mindre indser jeg, hvorledes det har kunnet opholde ham en måned, for det er næsten så længe siden jeg forlod ham, og – der er endnu intet tegn til hans tilbagekomst.

I et hvert af hans breve skriver han, at han kommer om nogle få dage, men hver gang skuffer han mig – eller sig selv. Hans undskyldninger er grebet ud af luften og utilfredsstillende. Jeg kan ikke tvivle om, at han igen er kommet i forbindelse med sine tidligere selskabsbrødre. O – hvorfor forlod jeg ham dog? …

Jeg ønsker – ak, hvor inderligt! – at han snart må komme tilbage til mig!

Den 29. juni.

Endnu ingen Arthur, og jeg har i mange, mange dage forgæves længtes efter brev fra ham. Hans breve er kærlighedsfulde – hvis smukke ord og ømme benævnelser kunne give dem ret til at gøre fordring på at kaldes således – men de er meget korte og fulde af intetsigende undskyldninger og løfter, som jeg ikke kan fæste lid til, og dog længes jeg så inderligt efter disse breve.

Med hvilken ivrighed åbner og læser jeg ikke hvert af disse små, hurtigt henkastede svar på tre til fire ubesvarede breve, han har fået fra mig.

O, det er grusomt at lade mig være alene i så lang tid! Han ved, at jeg, med undtagelse af Rachel, ikke har et eneste menneske af tale med, for vi har ingen andre naboer end Hargraves, hvis hus jeg fra vore øverste vinduer kan se i meget lang afstand mellem de lave, skovdækkede høje.

Jeg glædede mig, da jeg hørte at Millicent boede så nær ved mit hjem, og hendes selskab ville i denne tid have været både trøstende og beroligende for mig, men hun befinder sig endnu i London med sin moder, og godset er kun beboet af den lille Esther og hendes franske guvernante, for Walther er bestandig fraværende.

Dette mønster på mandlig fuldkommenhed så jeg i London. Det lod ikke til at han så ganske fortjente sin moders og søsters berømmelser, skønt han rigtig nok er mere snaksom og behagelig end lord Lowborough, mere oprigtig og højmodig

end mr. Grimsby, og finere dannet, gentlemanagtig end mr. Hattersley, de eneste af Arthurs venner, han har behaget at forestille mig.

O, Arthur, hvorfor kommer du ikke! Hvorfor skriver du ikke i det mindste! Du talte om min sundhed; hvorledes kan du tro det muligt, at jeg kan samle styrke og sundhed her, når jeg den ene dag efter den anden hentæres af ensomhed og andre, aldrig hvilende bekymringer? Det kunne slet ikke skade dig, om mit smukke udseende var aldeles borte, når du kom hjem. Jeg har stor lyst til at bede min onkel og tante, eller min broder, om at komme herhen og besøge mig, men vil nødig beklage mig hos dem over det ensomme liv, jeg fører – og ensomheden udgør i sandhed også den mindste del af mine lidelser. – Men hvad foretager Arthur sig – hvorfor bliver han borte fra mig? – Se det er disse bestandig på ny fremdukkende spørgsmål samt de forfærdelige formodninger, de fremkalder, der plager mig mest.

Den 3. juli.

Mit sidste, bitre brev har omsider aftvunget ham et svar og det oven i købet et, som er noget længere end de ellers plejer at være, men alligevel ved jeg ikke rigtigt, om jeg skal glæde mig ved det eller ikke.

Han skænder spøgende på mig for den gift og den galde, min sidste epistel indeholdt. Han siger, at jeg ikke kan gøre mig nogen idé om de utallige forpligtelser, der hviler på ham, men lover, at han, trods alle hindringer i verden, skal være hos mig før slutningen af næste uge, skønt det for en mand i hans

stilling er umuligt nøjagtig at bestemme dagen til hans tilbagekomst.

Han formaner mig til at have tålmodighed så længe, "kvindens første dyd", og opfordrer mig til at søge trøst i ordsproget: "Gammel kærlighed ruster ikke!" samt i forsikringen om, at han vil elske mig desto højere, jo længere han har været borte fra mig.

Han beder mig om at blive ved at skrive, så længe han er borte, for om han end undertiden er for doven og hyppigt samtidig alt for beskæftiget til at kunne besvare mine breve i samme orden, som han modtager dem, glæder det ham dog at få underretning fra mig hver dag, og hvis jeg iværksætter min trussel og straffer hans tilsyneladende efterladenhed ved aldeles at lade være at skrive til ham, da vil han blive så fortørnet, at han vil anvende alt, hvad der står i hans magt for at glemme mig.

Angående den stakkels Millicent Hargrave, meddeler han mig følgende efterretning:

"Det varer formodentlig ikke ret længe, før din lille veninde, Millicent, følger dit eksempel og påtager sig ægteskabets åg i forening med en af mine venner. Hattersley – som du jo nok kender – har endnu ikke opfyldt sin forfærdelige trussel, at bortkaste sin kostbare person til den første den bedste gamle jomfru, som har et godt øje til ham, men han holder endnu urokkelig fast ved den beslutning, at ville gifte sig før året er til ende."

"'Men,' sagde han til mig, 'jeg må have en kone, som lader mig have min vilje i alt – ikke sådan en som Deres, Huntingdon, for skønt hun rigtig nok er en fortryllende skabning, ser hun dog

ud til at have sit eget hoved og til ved lejlighed at kunne spille Xantippe.'"

"'Det har du måske ret i,' tænkte jeg, men jeg sagde det ikke."

"'Nej,' fortsatte han, 'jeg må have en god, stille sjæl, som lader mig gøre og lade, hvad jeg vil og for hvem jeg efter behag kan blive hjemme eller ude, alt som det behager mig, og det uden at jeg er nødt til at måtte høre klager og bebrejdelser over det.'"

"'Hør,' sagde jeg, 'hvis De ikke ser på penge, så kender jeg en pige, der kunne passe til Dem som prikken til et i, og det er nemlig Hargraves søster, Millicent.' Han anmodede mig om at forestille ham jo før jo hellere, for han havde, sagde han, mønt nok, eller ville i det mindste få nok, når det en gang behagede hans gamle at rejse af. Du ser altså, Helen, at jeg har indledet sagen temmelig godt, såvel for din veninde som for min ven."

Den stakkels Millicent! Men jeg kan umuligt tro, at hun nogensinde lader sig bevæge til at modtage en frier, der danner en så aldeles modsætning til de ideer, hun har gjort sig om den mand, hun skulle kunne elske og agte.

Den 5. juli.

Jeg har desværre taget fejl! Jeg har fået et langt brev fra hende, hvori hun underretter mig om, at hun allerede er forlovet og at vielsen skal finde sted endnu i denne måned.

"'Jeg ved næsten ikke, hvad jeg skal sige eller tænke om det,' skriver hun. 'Når jeg skal tilstå sandheden, Helen, så er jeg ingenlunde glad ved at tænke på mit forestående giftermål. Hvis jeg skal ægte mr. Hattersley, må jeg jo bestræbe mig for at lære at elske ham, og jeg gør mig også al mulig umage for at

kunne det, men er alligevel endnu ikke kommet ret vidt med det, og det værste af alt er, at jeg holder mest af ham, jo længere han er borte fra mig. Hans korte, mutte væsen, og forunderlige storpralende opførsel indgyder mig skræk, og jeg gyser ved tanken om en forbindelse med ham.'"

"'Hvorfor har De da givet ham Deres løfte?' hører jeg Dem sige, og, ser De, jeg ved heller ikke af, at jeg gjorde det, men moder siger, at det forholder sig således og han synes ligeledes at antage det samme. Jeg havde i sandhed ikke i sinde at gøre det, men ville ikke rent ud afvise ham, for ikke at gøre moder vred og bedrøvet – for jeg vidste, at det ville være hende meget kært, om jeg ægtede ham – og derfor ville jeg først tale nærmere med ham om det. Jeg gav ham altså et, som jeg troede, undvigende og halvt afslående svar, men moder siger, at det var så godt som et samtykke og at han ville anse mig for at være meget lunefuld, hvis jeg nu ville trække mig tilbage. Jeg kan heller ikke nægte, at jeg i det øjeblik virkelig var så forvirret og ængstelig, at jeg næsten ikke rigtig kan erindre, hvad jeg svarede. Og da jeg så ham næste gang, tiltalte han mig på den fortroligste måde, som sin forlovede, og begyndte øjeblikkelig at bringe alt i orden med moder.'"

"'Dengang havde jeg ikke mod til at sige dem imod; hvorledes skulle jeg da kunne gøre det nu? Det er mig umuligt. De ville tro jeg var gået fra forstanden! Og desuden er moder så lykkelig over dette parti. Hun tror at have gjort det så godt for mig, at jeg ikke kan overtale mig til at skuffe hendes forventninger. Undertiden gør jeg rigtig nok indvendinger og siger hende, hvad jeg føler, men, Helen, De ved ikke, hvordan hun da taler.'"

"'Mr. Hattersley er, som De ved, en søn af en rig bankier, og da Esther så vel som jeg selv ikke har nogen formue, og Walthers kun en såre lille, bestræber den kære moder sig ivrigt for at få os godt gift – det vil sige med rige mænd – det er rigtig nok ikke den idé, jeg har dannet mig om et lykkeligt ægteskab, men hun mener det på sin måde godt med os. Hun siger, at det vil være hende sådan en trøst at vide mig godt forsørget, og hun forsikrer, at dette parti ikke alene vil være til gavn for mig selv, men endog til stor fordel for hele familien. Walther glæder sig også meget over det, og da jeg tilstod ham, at jeg ikke syntes rigtig godt om Hattersley, sagde han, at det var ikke andet end barnagtig enfoldighed.'"

"'Tror De det samme, Helen?'"

"'Jeg ville ikke tage mig det så nær, hvis jeg blot havde udsigt til engang at kunne elske og beundre ham, men det har jeg ikke. Der er slet intet hos ham, man kan knytte sin agtelse og kærlighed til. Han er så fuldkommen forskellig fra det ideal, som jeg havde forestillet mig at min ægtefælle skulle ligne. Jeg beder Dem, Helen, skriv straks til mig og gør alt, hvad De kan for at indgyde mig mod, men forsøg ikke at fraråde mig det skridt, jeg allerede er begyndt at gøre, for min skæbne er uigenkaldelig afgjort og jeg ser, at man på alle sider træffer forberedelser til denne vigtige begivenhed. Sig derfor intet ondt om mr. Hattersley, for jeg vil så gerne tænke godt om ham, og selv om jeg selv har talt ufordelagtigt om ham, har det dog i dag været for sidste gang.'"

"'Fra nu af vil jeg ikke tillade mig at ytre endog kun et dadlende ord om ham, og jeg ville blive alvorlig misfornøjet med den, som tillod sig at tale med ringeagt om den mand, jeg

har lovet at elske, agte og adlyde. Når jeg ret overvejer det, er han jo dog lige så god som mr. Huntingdon, om ikke bedre, og De elsker ham dog og lader til at være tilfreds og lykkelig. Hvem ved, måske kan det ligeledes lykkes mig at blive det. Hvis det er Dem muligt, da sig mig, af mr. Hattersley er bedre, end han synes at være – at han er retskaffen, oprigtig og en mand af ære – at han er en usleben diamant. Han er måske virkelig alt dette – men jeg kender ham ikke – jeg kender kun den ydre skal, der, som jeg håber, er det værste hos ham.'"

"'Lev vel, kære Helen,' således ender hendes brev, 'jeg venter med længsel Deres råd, men de må alle være af det rette slags.'"

O, min stakkels Millicent, hvilken trøst eller opmuntring kan jeg give dig – og hvad kan jeg råde dig andet, end at du hellere med fasthed må sætte dig til modværge nu – selv om både din moder, broder og elsker skulle blive vrede over det og deres forventninger skuffet, end at tilbringe hele den øvrige del af din levetid i ulykke og frugtesløs anger?

Lørdag den 13.

Ugen er til ende og han er endnu ikke kommet.

Hele den herlige sommer går uden et øjebliks glæde for mig eller gavn for ham. Og dog imødeså jeg bestandig denne herlige tid, i det glade, men desværre skuffede håb, at vi skulle nyde den sammen og at den ved Guds hjælp og ved min bistand skulle tjene til at hæve hans ånd og sjæl til bedre erkendelse og bedømmelse af naturens rene og hellige glæder, samt en uskyldig kærligheds fred og lykke.

Men nu, når jeg om aftenen ser solens røde og runde skive gå så roligt ned bag de med træer dækkede høje, og farve dem med et varmt, rødt, gyldent skær, da tænker jeg kun på, at en herlig dag atter er gået tabt for ham og mig, og om morgenen, når jeg bliver vækket ved spurvenes og svalernes muntre flagren og kvidren – der alle er i færd med at made deres unger, og hvis små legemer strømmer over af livsglæde – når jeg, vækket ved disse toner, åbner mit vindue for at indånde den styrkende, balsamiske luft og betragte den yndige, smilende egn, som badet i dug og solskin breder sig for mig – da bliver dette herlige skuespil formørket for mig ved mine tårer, ved ubeskrivelig bitre tårer, frempressede af tanken om, at *han* ikke føler den oplivende virkning af det. – Og når jeg vandrer ud i de gamle skove og ser de små vilde blomster glinse på min vej, eller sidder ved vandet i skyggen af vore herlige træer, hvis grene med en sagte susen svajer for den lette sommerluft, når mine øren er opfyldte af denne blide musik og af insekternes ensformige summen, mens mine blikke adspredte glider hen over den lille søs spejlblanke flade og over de ved dens bredder stående træer, af hvilke nogle graciøst bøjer sig for at kysse dens bølger, hvorimod andre af dem stolt hæver deres majestætiske kroner højt op i luften, men breder deres lange grene vidt ud over søen, som i sit dybe skød trolig afspejler billedet af dem alle, om end disse billeder undertiden til dels bliver forstyrrede ved vandinsekternes urolige bevægelse, eller endog det hele, ved et vindstød, som stryger hen over vandets overflade, bliver opløst til tusinde sitrende skygger – når jeg betragter alt dette, føler jeg dog ikke længere nogen glæde derved, for jo større den nydelse er, som naturen byder mig, desto mere sørger jeg over,

at Arthur ikke er til stede for at kunne dele denne lykke med mig.

Jo større den salighed er, vi kunne føle i forening med hinanden, desto stærkere føler jeg vor nuværende ulykke – ja – *vor,* for også han må være ulykkelig, om han end ikke erkender det – og jo flere nydelser der frembyder sig for mine sanser, desto mere beklemt bliver mit hjerte, for han holder det fængslet hos sig i Londons røg og støv, måske endog mellem murene af hans afskyelige klub.

Men værst er det dog om aftenen, når jeg træder ind i mit ensomme værelse, ser på månen, som svæver hen ad den mørkeblå himmelhvælving over mig, udgydende sin rene, fredelige, guddommelige stråleglans over park, skov og sø, og tænker:

"Hvor er han nu? – hvad foretager han sig i dette øjeblik? – måske morer han sig med sine svirebrødre – måske – min Gud! min Gud! det er – *for* meget."

Den 23.

Gud være lovet! Nu er han omsider kommet! Men hvor forandret! – feberagtig brændende, sløv og mat, hans skønhed har påfaldende tabt sig, hans styrke og livlighed er aldeles forsvundet!

Jeg har ikke gjort ham nogen som helst bebrejdelse, hverken med blik eller ord. Jeg spurgte ikke engang, hvad han havde foretaget sig. Jeg kunne ikke overtale mig til at gøre det, for jeg syntes han må skamme sig for sig selv – han kan ikke andet end

gøre det – og at alle sådanne spørgsmål derfor kun kunne være pinlige for os.

Denne min skånsomhed glæder, ja, jeg tror endog at den rører ham. Han siger, at han er glad ved atter at være hjemme, og Gud ved bedst, hvor inderlig glad jeg er over igen at have ham her – selv i den tilstand, i hvilken han befinder sig.

Han ligger næsten hele dagen på sofaen og jeg spiller eller synger hele timer ad gangen for ham. Jeg skriver hans breve, bringer ham alt, hvad han behøver, læser engang imellem for ham, taler undertiden med ham og ofte sidder jeg blot ganske stille hos ham og beroliger ham med tavse kærtegn. Jeg ved, at han ikke fortjener det og er bange for at forkæle ham, men denne gang vil jeg tilgive ham – tilgive aldeles og uden forbehold. Jeg vil ved undseelsens magt føre ham tilbage til dyden og aldrig mere forlade ham.

Han er meget glad over den opmærksomhed, jeg viser ham – måske er han endog taknemmelig for den. Han ser gerne, at jeg er i nærheden af ham, og skønt han er vranten og utilfreds med folkene og sine hunde, viser han sig dog blid og venlig mod mig, men jeg ved rigtig nok ikke, hvorledes han ville være, hvis jeg ikke så omhyggeligt forudså og tilfredsstillede hans fornødenheder, samt med så megen forsigtighed undgik eller straks afstod fra alt, hvad der, om end i nok så ringe grad, kunne mishage eller ærgre ham.

Ak, hvor inderligt ønsker jeg, at han måtte fortjene al den omhu, jeg viser ham. Da jeg i aftes sad hos ham, holdt hans hoved i mit skød og lod mine fingre glide igennem hans hår, greb denne tanke mig så dybt og smerteligt, at kummerens tårer strømmede ud af mine øjne – hvilket ofte sker – men

denne gang faldt en af mine tårer på hans ansigt og bragte ham til at se op på mig. Han smilede, men der var intet fornærmeligt i dette smil.

"Hvorfor græder du, kære Helen?" sagde han og trykkede min hånd til sine feberhede læber. "Du ved jo, at jeg elsker dig. Hvad mere kan du ønske?"

"Kun dette, Arthur, at du vil elske dig selv lige så trofast og inderligt, som jeg elsker dig."

"Det vil virkelig falde vanskeligt," svarede han og trykkede ømt min hånd.

Jeg ved ikke, om han til fulde forstod betydningen af mine ord, men han smilede eftertænksomt, ja endog vemodigt, hvilket er yderst sjældent hos ham – derpå lukkede han sine øjne og så nu så rolig og uskyldig ud som et barn. Mens jeg vågede over denne fredelige slummer, blev mit hjerte tungere end det nogen sinde havde været og mine tårer randt ustandseligt.

Den 24. august.

Arthur er atter den gamle – lystig og sorgløs. Han er lige så let af hjerte og sind som førhen, så urolig og vanskelig at more som et forkælet barn, og næsten lige så lunefuld som et sådant, i særdeleshed når vejret er så vådt og ubehagelige, at han må blive hjemme.

Jeg ville ønske, han havde noget at beskæftige sig med, at han forstod et eller andet nyttigt håndværk, en kunst eller andet håndarbejde, kort, noget som et par timer om dagen kunne

beskæftige hans hoved eller hænder og som foruden at fordrive tiden samtidig kunne give ham noget at tænke på.

Hvis han blot fik i sinde at spille landadelsmand og selv ville bestyre godset, men det forstår han ikke og vil heller ikke henvende sine tanker på det. Eller hvis han foretog sig et litterært studium, lærte at tegne eller spille et instrument. – Da han elsker musik så højt, søger jeg ofte at overtale ham til at tage undervisning i fortepianospil, men han er alt for doven til at begynde på sligt. Han har lige så lidt en ide om at anstrenge sig for at overvinde nogen som helst hindring, som om at bekæmpe sine medfødte tilbøjeligheder, og disse to mangler udgør hans ulykke.

Skylden for denne mangel på karakter tilskriver jeg hans rå, men samtidig letsindige fader, samt hans moders tåbelige eftergivenhed. Hvis jeg bliver moder, vil jeg af alle kræfter bestræbe mig for ikke at forfalde til denne alt for store skånsomheds *forbrydelse* – ja, forbrydelse, jeg kan i sandhed næppe give denne fejl noget mildere navn, når jeg tænker på de onder, der er følgen af det.

Til al lykke nærmer jagttiden sig og med den frembyder der sig samtidig igen – når vejrliget tillader det – nok at bestille med at forfølge og skyde fasaner og agerhøns. Vi har ingen sumpfugle, for ellers kunne han allerede nu more sig med at gå på jagt efter dem, i stedet for at ligge under akacierne og trække den stakkels Dash i ørerne.

Han siger imidlertid, at det er kedsommeligt at gå på jagt, når man er alene, og at han derfor kommer til at indbyde nogle venner, som kan holde ham med selskab på jagtturen.

"Så indbyd i det mindste anstændige folk, Arthur," sagde jeg, for jeg gyser så snart han blot nævner ordet ven, fordi jeg ved, at det var nogle af hans venner, som overtalte ham til at blive alene tilbage i London og holdt ham så længe borte fra mig. At dømme efter hvad han af og til har fortalt mig, eller en gang imellem hentydet til, kan jeg endog ikke tvivle om, at han hyppigt har ladet dem læse mine breve for at vise dem, hvor kærligt hans ægtefælle vågede over ham og hvor smerteligt hun led ved hans fraværelse. Der er heller ikke nogen tvivl om, at disse venner har lokket ham til ikke alene at opsætte sin afrejse den ene uge efter den anden, men også til at styrte sig i alle mulige udsvævelser, for ikke at blive betragtet som en der stod under tøflen, og måske samtidig for at vise, hvor vidt han turde vove at gå, uden at stå fare for at ryste den ømhedsfulde skabnings ubeskrivelige kærlighed.

Tanken om dette er mig forhadt, men jeg kan desværre ikke andet end betragte den som fuldkommen rigtig.

"Hm," sagde han, "jeg har tænkt på lord Lowborough, men det er umuligt at bevæge ham til at begive sig hertil uden hans bedre halvdel, vor fælles veninde, Annabella. Vi kommer altså til at indbyde dem begge. Du er da vel ikke bange for hende, Helen?" tilføjede han spøgende.

"Nej, naturligvis, hvorfor skulle jeg også være det?" sagde jeg. "Og hvem flere?"

"For det første, Hargrave, trods hans eget gods ligger så nær ved os, kommer han dog gerne, for han har ikke megen grund at jage på og vi kunne, hvis vi har lyst, udstrække vore røveriske angreb til hans territorium. Han er højst respektabel, det ved du jo, Helen, – det er ret en mand, som damerne synes om. Og

så har jeg tænkt på Grimsby, det er et ret stille og anstændigt menneske. Du har da vel intet at indvende mod Grimsby?"

"Jeg hader ham, men hvis du ønsker det, vil jeg gøre mig umage for at udholde hans selskab i nogen tid."

"Det er blot en fordom, du har imod ham, Helen, det er slet ikke andet end de sædvanlige fruentimmer-antipatier."

"Nej, det er ikke tilfældet. Jeg har gyldige grunde til ikke at kunne lide ham. Er der ikke flere?"

"Nej, for jeg tænker at Hattersley er alt for beskæftiget med sin unge kone til for øjeblikket at have nogen tid eller sans for hunde og jagtvåben," svarede han.

Og dette svar bringer mig til at tænke på, at jeg efter Millicents bryllup har fået flere breve fra hende, og at hun, som det synes, finder sig tilfreds med sin skæbne eller i det mindste foregiver at være det. Hun forsikrer, at hun har opdaget en utallig mængde dyder og fuldkommenheder hos sin ægtefælle, men jeg frygter, at de fleste af dem ikke ville være at opdage for upartiske øjne, om de end søgte nok så omhyggeligt efter dem. Hun tilføjer også, at nu, da hun har vænnet sig til sin mands høje stemme og noget grove manerer, nu vil det ikke falde hende vanskeligt at komme til at elske ham, som det sømmer sig en kone, og derpå beder hun mig om at brænde det brev, hvori hun var ubetænksom nok til at ytre sig så uretfærdigt om ham.

Jeg håber altså, at hun i sin tid vil blive lykkelig, og hvis det sker, vil det slet ikke være mere end en velfortjent belønning for hendes hjertelige godhed, for hvis hun blot betragtede sig som et offer for en uheldig skæbne, eller for sin moders verdslige beregninger, da ville hun sikkert føle sig ubeskrivelig ulykkelig

nu, og hvis hun ikke, for at opfylde sin pligt, havde anstrengt sig til det yderste for at elske sin ægtefælle, da måtte hun uden tvivl hade ham til hans livs sidste øjeblik.

26. Gæsterne

Den 23. september.

Vore fremmede ankom for omtrent tre uger siden. Lord og lady Lowborough have været gift i mere end otte måneder, og for at lade hende vederfares retfærdighed må jeg tilstå, at hendes ægtefælle er blevet en ganske anden mand.

Hans udvortes så vel som hans humør har i høj grad forvandlet sig til det bedre, siden jeg så ham sidst, men der er endnu nok tilbage at forbedre. Han er ikke altid munter og tilfreds, og Annabella beklager sig ofte over hans onde lune, noget, som hun imidlertid har mindst årsag at klage over, for hans mørke sindsstemning ytrer sig aldrig mod hende, med mindre hun selv fremkalder den ved en opførsel, som selv en helgen ikke kunne andet end blive opbragt over.

Han tilbeder hende endnu og ville villigt og gerne gå om det end var til verdens ende, når han troede at kunne gøre hende en glæde dermed. Hun kender sin magt og benytter sig af den, men da hun meget godt ved, at det er mere sikkert at smigre og bede, end at befale, så mildner hun klogelig sin despotisme ved så mange smigrerier og kærtegn, at han betragter sig selv som et særdeles lykkeligt og af skæbnen højst begunstiget menneske.

Og dog udbreder undertiden, selv i hendes nærværelse, en mørk sky sig over hans pande. Det er imidlertid tydeligt, at dette snarere er en følge af en pludselig nedslagenhed end af ondt lune og hidrører som oftest fra et eller andet bevis på

hendes heftighed eller hensynsløshed, fra en overgiven krænkelse af hans dybeste følelser og tanker – fra en letsindig mangel på anerkendelse af det virkelig gode, noget, som bringer ham til at føle en inderlig kummer over, at hun ikke er lige så god, som skøn og elskværdig.

Jeg beklager ham af mit hele hjerte, for jeg ved, hvor smertelige sådanne bekymringer er.

Men hun har desuden en anden måde at plage ham på, og ved denne lider også jeg – eller kunne dog lide, hvis jeg troede, at der egentlig lå noget sandt til grund for det. Denne måde består nemlig i hendes åbenlyse, skønt ikke alt for iøjnefaldende koketteri med mr. Huntingdon, som er alt for beredvillig til at komme hende i møde på halvvejen. Dette bryder jeg mig imidlertid ikke om, for jeg ved meget godt, at det hos ham ikke er andet end personlig forfængelighed, en drillende lyst til at vække min skinsyge og måske samtidig til at plage sin ven. Hun gør det efter al sandsynlighed af omtrent samme grund, men i hendes adfærd ligger der mere ondskab og langt mindre spøg.

Det klogeste, jeg kan gøre, består altså vist nok, så vidt mig angår, i at skuffe deres forventninger, idet jeg vedligeholder en munter, uforstyrret ligegyldighed, og af denne årsag bestræber jeg mig for at vise min ægtefælle den største tillidsfuldhed, og at betragte min smukke gæstevenindes kunstgreb med al mulig ligegyldighed. Jeg har kun en eneste gang gjort mr. Huntingdon bebrejdelser, og årsagen dertil var den, at da de en aften begge drev deres spil påfaldende åbenlyst, lo han ad lord Lowboroughs ængstelige og bedrøvede ansigt, og dengang ytrede jeg mig rigtig nok tilstrækkeligt angående denne

genstand og dadlede ham temmelig strengt. Men han lo kun ad det og sagde:

"Du føler medlidenhed med ham, Helen, ikke sandt?"

"Jeg føler medlidenhed med enhver, der bliver uretfærdigt behandlet," svarede jeg, "men også for de, der gør ham ondt."

"Ej, Helen, du er lige så skinsyg, som han," svarede han med en endnu højere latter, og det var mig umuligt at overbevise ham om hans vildfarelse. Fra den tid har jeg derfor omhyggeligt afholdt mig fra at tage den ringeste notits af denne genstand og overladt det til lord Lowborough selv at våge over sine interesser, men han har enten ikke forstand eller kraft nok til at følge mit eksempel. Skønt han søger at skjule sin urolighed så meget som muligt, viser denne sig dog bestandigt i hans ansigt, og undertiden træder hans dårlige humør frem, om end ikke udtrykkende en åben dadel, for de driver det aldrig vidt nok til at fremkalde den.

Jeg må imidlertid tilstå, at jeg undertiden er skinsyg – og det yderst smerteligt og bittert, når hun synger eller spiller for ham, og han med uforstilt interesse læner sig til instrumentet og lytter til hendes stemme, for jeg ved, at han da virkelig er henrykt, og at jeg ikke er i besiddelse af den evne at kunne optænde en lignende flamme hos ham. Jeg kan kun glæde og underholde ham med mine simple sange, men er ikke i stand til at henrykke ham i en sådan grad.

Jeg kunne gøre gengæld, hvis jeg havde lyst, for mr. Hargrave er yderst høflig opmærksom mod mig, som kone i huset, – i særdeleshed når Arthur forsømmer mig mest – om dette sker af falsk forstået medlidenhed for mig, eller af ærgerrighed, for at vise sin levemåde i sammenligning med hans vens

skødesløshed, er jeg ikke i stand til at bedømme, men såvel i det ene, som i det andet tilfælde er hans opmærksomheder mig højst ubehagelige. Forsømmer Arthur mig end noget, er det naturligvis ikke smukt at se denne fejl overdrevet ved kontrasten med en anden, og at blive beklaget som en slet behandlet kone, når dette ikke er tilfældet, er en næsten utålelig krænkelse for mig.

For gæstfrihedens skyld bestræber jeg mig for at undertrykte fristelsen til at ytre en ufornuftig utilfredshed og viser mig så temmelig høflig mod vor gæst, der, for at lade ham vederfares retfærdighed, ingenlunde er nogen ubehagelig selskabsmand. Han forstår godt at konversere, er i besiddelse af smag og kundskaber, og taler om ting, Arthur aldrig finder nogen interesse i. Men Arthur kan ikke lide, at jeg taler med ham, og han ærgrer sig øjensynlig selv over de almindeligste høflighedsbeviser, som jeg modtager af ham – ikke fordi min gemal nærer en ny, uværdig mistanke til mig – eller, som jeg tror, til sin ven – men fordi han ikke vil, at jeg skal finde fornøjelse i noget eller nogen uden ham selv, eller modtage hyldninger eller opmærksomhed, som det ikke behager ham at vise. Han ved, at han er min sol, men når det undertiden ikke behager ham at lade sit lys skinne, ville han helst have, at min himmel var ganske mørk, og kan ikke tåle, at jeg har en måne, der nogenlunde erstatter mig denne mangel. Dette er uretfærdigt, og jeg føler mig undertiden fristet til at drille ham til gavns for det. Jeg vil imidlertid dog ikke lade mig rive med af fristelsen, men hvis han skulle drive sin spøg med mine følelser for vidt, skal jeg nok finde på andre midler til at standse det.

Den 28.

I går tog vi alle til Grove, mr. Hargraves forsømte hjem. Hans moder indbød os høfligt for at have den fornøjelse at nyde sin kære Walters selskab. Denne gang havde hun inviteret os til en middag, og sammenbragt alle de godsejere, der befandt sig i hendes nærhed, for at gøre os selskab. Beværtningen var meget god, men jeg kunne ikke undlade hele tiden at tænke på bekostningerne.

Mrs. Hargrave behager mig ikke. Hun er en hård, fordringsfuld, verdsligsindet dame. Hun har penge nok til at kunne leve særdeles behageligt, hvis hun blot forstod at anvende dem på en fornuftig måde, og havde lært sin søn at gøre det samme, men ved den foragtelige stolthed, der afskyr skinnet af armod som en skændig forbrydelse, anstrengte hun sig bestandig for at vise de ydre tegn på rigdom. Hun udsuger sine forpagtere, formindsker sit tyendes nydelser og løn, og berøver endog sine døtre og sig selv livets sande bekvemmeligheder, fordi hun i udvortes pragt ikke vil stå tilbage for de, der er tre gange så rige som hun, og fordi hun frem for alt er fast bestemt på, at hendes elskede søn skal stå på samme trin som de fornemste mænd i riget.

Jeg forestiller mig, at denne søn må være en mand, der fører et kostbart liv. Hverken en letsindig ødeland eller en foragtelig bonvivant, men et menneske, der gerne vil have alt smukt om sig og som i ungdommens nydelser går til et vist punkt – ikke så meget for at tilfredsstille sin forkærlighed for dem, som for at vedligeholde sit rygte som mand af verden og som en respektabel selskabsbroder blandt sine udsvævende kammerater, mens han er for egoistisk til at betænke, hvor

mange nydelser hans ømme moder og søstre kunne have for disse penge, som han øder på sig selv, og når han blot ser dem gøre en ønskelig figur den ene gang om året, de befinder dem i London, bekymrer han sig kun lidet om deres hemmelige sparsomhed og de savn, de i stilhed, når de er hjemme, pålægger sig.

Dette er en streng dom over den "kære, ædle, højhjertede Walther," men jeg frygter, for at den kun er alt for rigtig.

Mrs. Hargraves iver for at skaffe sine døtre gode partier er dels grunden til, dels følgen af disse vildfarelser. Idet hun figurerer i verden og fremviser dem på det fordelagtigste, håber hun at få rigere partier til dem, og ved således at overskride sine midler og ødsle penge på deres broder, gør hun dem til en byrde for sig selv. Jeg frygter for, at den stakkels Millicent allerede er faldet som offer for disse manøvrer, mens den i sine ideer indtagne moder ønsker sig til lykke med så troligt at have opfyldt sin pligt, og nu spekulerer på at finde et lige så fortræffeligt parti for Esther. Men Esther er endnu et barn, en munter, fjortenårig skabning, lige så trohjertig, uskyldig og ligefrem som hendes søster, men begavet med en uforfærdet ånd, som hendes moder vist nok næppe vil blive i stand til at bøje efter sin vilje.

27. En vildfarelse

Den 9. oktober.

Mens herrerne strejfer omkring i skoven og lady Lowborough er beskæftiget med at skrive breve, vil jeg vende tilbage til min dagbog for at skrive nogle ord og gerninger, der, som jeg håber, sandsynligvis ville være de sidste af denne slags, jeg nogen sinde får årsag til at skildre.

Det var om eftermiddagen klokken fire, kort efter teen, da Annabella havde spillet og sunget, og Arthur som sædvanligt befandt sig ved hendes side. Hun var kommet til enden med sin sang, men sad endnu ved instrumentet, mens han stod bøjet over ryggen af hendes stol, havde sit ansigt tæt ind til hendes og underholdt sig med hende i næppe hørlige toner. Jeg kastede et blik på lord Lowborough. Han befandt sig i den anden ende af værelset og talte med Hargrave og Grimsby, men jeg så, at han kastede et hurtigt og utålmodigt blik, der vidnede om en dyb urolighed, på hans gemalinde og hans vært, og at mr. Grimsby smilede ad dette blik. For at afbryde den ham ubehagelige tête-à-tête stod jeg op, valgte et musiknummer fra nodebordet og gik hen til pianofortet for at bede damen om at spille det, men blev stående målløs og som truffet af lynet, da jeg så hende sidde der med et, som det syntes, triumferende smil i sit ansigt, der blussede stærkt, lyttende til hans hvisken og roligt overladende ham sin hånd. Blodet strømmede mig først til hjertet og derpå til hovedet – for der foregik mere end dette. Næsten i samme øjeblik, som jeg nærmede mig hende, kastede

han et rask blik over sin skulder på de øvrige i værelset og trykkede derpå den modstandsløse hånd glubende til sine læber. Da han slog øjnene i vejret, så han mig, og lod forvirret og forskrækket hånden synke. Hun så mig ligeledes, og betragtede mig med et hårdt, trodsigt ansigt.

Jeg lagde noderne på pianofortet og fjernede mig igen. Jeg følte mig ikke vel – men forlod dog ikke værelset – heldigvis var det allerede noget sent, og det kunne ikke vare meget længe, før selskabet skiltes. Jeg gik hen til ilden og lænede mit hoved til kamingesimsen. Et par minutter efter spurgte nogen mig, om jeg ikke befandt mig vel. Jeg svarede ikke – jeg forstod ikke i dette øjeblik, hvad der blev sagt – men slog mekanisk øjnene op og så mr. Hargrave stå ved siden af mig på kamintæppet.

"Skal jeg hente Dem et glas vin?" sagde han.

"Nej, ellers tak," svarede jeg, idet jeg vendte mig fra ham og så mig om i værelset. Lady Lowborough stod ved siden af sin gemal, der sad ved et bord. Med hånden på hans skulder og bøjende sig over ham, talte hun sagte og smilende med ham, mens Arthur gennembladede en bog med kobberstik. Jeg satte mig på den nærmeste stol, og mr. Hargrave var så fornuftig at fjerne sig, så snart han fandt, at hans bistand ikke var nødvendig. Kort efter skiltes selskabet ad, og da gæsterne havde begivet sig til deres værelser, nærmede Arthur sig mig med den største tillid.

"Er du *meget* vred, Helen," mumlede han.

"Dette er ingen spøg, Arthur," sagde jeg alvorlig, men så roligt jeg kunne, "med mindre du betragter det som en spøg at miste min kærlighed for bestandig."

"Hvorledes – så bitter?" råbte han leende, idet han greb min hånd – jeg rev den fra ham, han havde tydeligvis drukket for meget vin.

"Så må jeg kaste mig på knæ," sagde han. Derpå knælede han for mig i spottende ydmyghed, med foldede hænder og fortsatte bedende: "Tilgiv mig, Helen! – kære Helen, tilgiv mig, jeg skal *aldrig* gøre det mere!" hvorefter han skjulte ansigtet i sit lommetørklæde og lod, som om han hulkede højt.

Men jeg greb mit lys, smuttede sagte ud af værelset, ilede op ad trappen, så hurtigt jeg kunne, og lod ham blive liggende på knæ. Han opdagede imidlertid snart, at jeg havde forladt ham, styrtede efter mig og omslyngede mig med sine arme i samme øjeblik, som jeg var trådt ind i værelset og ville lukke døren efter mig.

"Nej, nej, ved Himlen, sådan skal du ikke undgå mig!"

Men min bevægede tilstand forfærdede ham. Han bad mig ikke være så heftig, forsikrede, at jeg var ganske hvid i ansigtet og kunne hente mig døden.

"Så lad mig gå," mumlede jeg, og han slap mig øjeblikkelig – det var virkelig godt, at han gjorde dette, for jeg var i højeste grad ophidset. Jeg sank ned i lænestolen og søgte at tilkæmpe mig fatning, for jeg ville tale roligt med ham. Han stod ved siden af mig, men vovede i nogle øjeblik ikke at berøre mig eller at tale – derpå kom han noget nærmere, sank ned på et knæ, ikke i spottende ydmyghed, men for at komme i samme højde med mit ansigt, lagde sin hånd på stolens arm, og begyndte med sagte stemme:

"Det er en ubetydelighed, Helen – en spøg, et intet – noget, som slet ikke er værd at tænke på. Vil du da aldrig lære," blev

han modigere ved, "at du ikke har noget at frygte af mig? Ved du ikke nok, at jeg ene og alene elsker dig og ingen anden, eller at du," tilføjede han med et let smil, "om jeg end tænker på en anden, let må kunne finde dig deri, for slige fantasier blusser op og forgår som en lynstråle, mens min kærlighed til dig brænder klar og evig som solen. Du lille, fordringsfulde tyraninde, er dette ikke –"

"Vær et øjeblik stille, Arthur," sagde jeg, "hør hvad jeg vil sige dig, og tro ikke, at jeg brænder af en skinsyg harme – jeg er fuldkommen rolig. Føl min hånd."

Jeg rakte ham den alvorligt, men sluttede den om hans med en energi, der tydeligt vidnede om det modsatte og bragte ham til at smile.

"Du behøver ikke at smile," sagde jeg, idet jeg trykkede den endnu heftigere og betragtede ham stift, indtil han slog øjnene ned for mig. "Du betragter det måske som en spøg, mr. Huntingdon, når du morer dig med at vække min jalousi, men vogt dig, at du ikke i stedet for den fremkalder mit had. Og vær overbevist om, at har du engang slukket min kærlighed, vil du ikke finde det så let atter at antænde den."

"Nu vel, Helen, jeg vil ikke gøre det oftere, og, jeg giver dig mit ord på, at jeg ikke har ment noget ondt med det. Jeg havde nydt for meget vin og vidste næppe, hvad jeg gjorde!"

"Du drikker ofte for meget, og det er ligeledes en vane, som jeg afskyr."

Han så på mig, forbavset over min harme.

"Ja," fortsatte jeg, "jeg har endnu ikke berørt denne omstændighed, fordi jeg skammede mig ved at gøre det, men nu vil jeg sige dig, at jeg er bekymret over det, og at det vil

indgyde mig modbydelighed, hvis du således bliver ved at lade dig overvinde af det, hvilket upåtvivlelig vil ske, hvis du ikke i tide ophører med det. Men hele systemet i din opførsel mod lady Lowborough er imidlertid ikke en følge af vinens nydelse, og i aften vidste du meget godt, hvad du gjorde."

"Nå, det gør mig ondt," svarede han snarere misfornøjet end bedrøvet, "hvad forlanger du mere?"

"Jeg tvivler aldeles ikke om, at det gør dig ondt at være blevet set af mig," svarede jeg koldt.

"Det kunne ikke have skadet, om du ikke havde set mig," mumlede han, mens hans blik hvilede på tæppet.

Mit hjerte var nærved at briste, men jeg betvang min bevægelse og svarede roligt:

"Tror du ikke?"

"Nej," svarede han, uden at betænke sig. "Hvad har jeg desuden egentlig gjort? Det er jo aldeles intet, uden for så vidt det behager dig at benytte det til en genstand for anklage og bebrejdelser."

"Hvad ville lord Lowborough, din *ven*, tænke, hvis han vidste alt? eller hvad ville du selv tænke, hvis han eller nogen anden havde drevet det samme spil med mig, som du med Annabella?"

"Jeg ville jage ham en kugle gennem hovedet."

"Nu vel, Arthur, hvorledes kan du da kalde en forseelse, for hvilken du tror at have ret til at jage et andet menneske en kugle gennem hovedet, en bagatel? Er det en bagatel at du leger med din vens og mine følelser – at du gør dig umage for at berøve en ægtefælle hans kones hjerte, som han priser højere end sit guld? Er det ved vielsen aflagte løfte en spøg, og er det en bagatel at bryde det med vilje, og at forføre andre til at begå samme uret?

Kan jeg elske en mand, der gør sligt, og roligt påstår, at det kun er en bagatel?"

"Du bryder selv dit ægteskabelige løfte," sagde han, idet han rejste sig og gik frem og tilbage i værelset. "Du har lovet at elske og adlyde mig, og nu forsøger du på at tyrannisere mig, at true mig, anklage mig og siger, at jeg er værre end en stratenrøver. Hvis jeg ikke tog hensyn til din tilstand, Helen, ville jeg ikke så roligt tåle dette. Jeg vil under ingen som helst omstændighed adlyde et fruentimmer, selv om det er min kone."

"Hvad vil du da gøre? Vil du drive det så vidt, at jeg kommer til at hade dig, og vil du derpå beskylde mig for at have brudt mit ægteskabelige løfte?"

Han tav et øjeblik og svarede:

"Du vil aldrig komme til at hade mig." Derpå vendte han tilbage til sin tidligere stilling for mine fødder og gentog heftigere: "Du kan ikke hade mig, så længe jeg elsker dig."

"Men hvorledes kan jeg tro, at du elsker mig, når du bliver ved at opføre dig på denne måde? Sæt dig i mit sted. Ville *du* tro, at *jeg* elskede *dig*, når *jeg* opførte *mig* således? Ville du skænke mine forsikringer og påstande tiltro og stole på mig under sådanne omstændigheder?"

"Det er en ganske anden sag. Det ligger i kvindens natur at være bestandig og kun at elske en blindt, ømt og evig – Gud velsigne de kære skabninger! Og frem for alt dig – men du må have en smule medlidenhed med os, Helen; du må give os lidt frihed, for som Shakespeare siger:

For vid, mit barn, at skønt vi tit os roser
er mandens kærlighed dog mere flygtig,
ustadig, vaklende, snart tabt og visnet,
end kvindens er."

"Mener du dermed, at lady Lowborough nu har din bevågenhed, og jeg ikke?"

"Nej, Himlen være mit vidne, hun er kun støv og aske sammenlignet med dig – og det vil jeg blive ved at synes, medmindre du driver mig bort ved en alt for alvorlig strenghed. Hun er en Jordens datter, mens du er en af Himlens engle; vær dog blot ikke for barsk i din guddommelighed, og husk, at jeg blot er en stakkels dødelig. Kom, Helen, vil du ikke tilgive mig?" sagde han blidt, greb min hånd og så op med et uskyldigt smil.

"Hvis jeg gør det, vil du gentage din forbrydelse."

"Jeg sværger ved –"

"Sværg ikke; jeg vil tro på dit ord så vel som på din ed. Jeg ville ønske, jeg kunne stole på dem begge."

"Så prøv mig, Helen: stol på mig, tilgiv mig denne ene gang, og du vil få at se! Jeg lider Helvedes pinsler, til jeg hører dit tilgivelsens ord."

Jeg udtalte det ikke, men lagde min hånd på hans skulder og kyssede hans pande, og brast så i gråd. Han omfavnede mig blidt; og vi har været gode venner siden. Han har været anstændig og tilbageholdende ved bordet og opført sig smukt overfor lady Lowborough. Den første dag holdt han sig på afstand fra hende, så langt han kunne uden at forbryde sig alvorligt mod gæstfrihedens love: siden har han været venlig og høflig, men ikke mere – ikke i mit nærvær, i det mindste – og heller ikke til andre tider, tror jeg; for hun lader stolt og

misfornøjet, og lord Lowborough er tydeligt mere munter og hjertelig overfor sin vært end tidligere. Men jeg vil være glad, når de er vorte, for jeg holder ikke meget af Annabella, og det er derfor svært at være høflig mod hende; og da hun er det eneste fruentimmer her i huset, er vi nødvendigvis meget sammen. Når mrs. Hargrave atter besøger os, vil hendes komme virkelig være mig en trøst. Jeg har stor lyst til at bede Arthur om tilladelse til at invitere den gamle dame til at opholde sig i besøg hos os, så længe vore gæster endnu bliver. Jeg tror, at jeg vil gøre det. Hun vil betragte det som en venskabelig opmærksomhed, og skønt jeg kun finder lidet behag i hendes selskab, vil hun dog virkelig være mig velkommen som en tredje mellem lady Lowborough og mig.

Efter frokosten den næste dag var Annabella og jeg, for første gang efter den ulykkelige aften, et par timer alene sammen, da herrerne var gået ud, efter at de havde tilbragt den sædvanlige tid med at skrive breve, læse aviser og tale med hinanden. Vi sad tavse i to eller tre minutter. Hun var beskæftiget med et arbejde, og jeg gennemløb en journal, hvis hele indhold jeg allerede havde læst for tyve minutter siden. Det var et øjeblik fuld af pinlig forlegenhed for mig, og jeg troede, at dette måtte i en uendelig højere grad være tilfældet med hende, men havde, som det syntes, taget fejl. Hun talte først og begyndte smilende med den koldblodigste selvsikkerhed:

"Deres hr. gemal var meget munter i aftes, Helen. Er han ofte sådan?"

Blodet steg mig til ansigtet, men det var bedre, hvis hun antog at hans opførsel hidrørte fra denne grund, end fra nogen som helst anden.

"Nej," svarede jeg, "og han vil sandsynligvis heller aldrig blive det mere."

"De har vel holdt en gardinprædiken for ham, ikke sandt?"

"Nej, men jeg har sagt ham, at en sådan adfærd mishager mig, og han har lovet mig, ikke at gøre det oftere."

"Jeg syntes nok, at han så noget nedslået ud i morges," fortsatte hun, "og De, Helen, har, som jeg tror, grædt. Det er vor hovedressource, ved De jo nok – men får De ikke ondt i øjnene af det? – Og bliver det bestandig kronet med held –?"

"Jeg græder aldrig for effektens skyld, og kan heller ikke forestille mig, hvorledes nogen er i stand til det."

"Ja, jeg ved ikke – jeg har aldrig haft nogen grund til at forsøge det – men jeg tror, at jeg ville bringe Lowborough til at græde, hvis han begik slige uanstændigheder. Det undrer mig ikke, at De er vred over det, for jeg ville for en ringere forseelse give min mand en lektion, som han ikke så snart skulle glemme. Men han vil aldrig gøre noget sådant, for jeg holder ham alt for godt i tømme."

"Er De overbevist om, at De ikke tilregner Dem alt for megen fortjeneste i denne henseende? Jeg har hørt, at lord Lowborough nogen tid før sit ægteskab lige så mådeholdende som nu."

"O, De mener *vinen* – ja, i denne henseende er han sikker nok, og hvad det angår at se sig om efter andre fruentimmer, er jeg også i denne henseende sikker, i det mindste så længe jeg lever, for han tilbeder den jord, på hvilken jeg træder."

"Virkelig! Og er De overbevist om, at De fortjener det?"

"Nå, hvad det angår, kan jeg just ikke så egentlig påstå det. De ved, Helen, at vi alle er vildfarende skabninger, og ingen af

os fortjener at blive tilbedt. Men er De overbevist om, at Deres elskede Huntingdon fortjener al den kærlighed, De skænker ham?"

Jeg vidste ikke, hvad jeg skulle svare på dette. Jeg blussede af harme, men undertrykte alle tegn på det og bed mig kun i læben, mens jeg lod som om, jeg bragte mit arbejde i orden.

"I hvert tilfælde," fortsatte hun, idet hun benyttede sig af sin fordel, "kan De trøste Dem med den overbevisning, at *De* fortjener al den kærlighed, som han skænker Dem."

"De smigrer mig," sagde jeg, "men i det mindste kan jeg forsøge på at gøre mig værdig til det," og derpå henledte jeg samtalen på andre ting.

28. Faderkærlighed

Den 25. december.

Afvigte jul var jeg en brud. Mit hjerte strømmede over af inderlig salighed og var opfyldt af strålende forhåbninger for fremtiden – om end just ikke ganske fri for anelsesfuld frygt. Nu er jeg en hustru, min lykke er vel ikke overordentlig, men heller ikke ganske tilintetgjort, mine forhåbninger er formindskede, men de er ikke aldeles forsvundet, min frygt er blevet større, men dog ikke ganske bekræftet – og, Himlen være lovet, jeg er moder. Gud har sendt mig en sjæl at opdrage for Himlen og har derved begavet mig med en ny, roligere lykke og stærkere forhåbninger, alt til trøst for mig.

Men hvor håbet hæver sig, må frygten ligge i baggrunden, og når jeg trykker min lille yndling til mit hjerte eller med usigelig henrykkelse våger over hans søvn, og en verden fuld af forhåbninger hæver sig i mit bryst, da er et par tanker stedse ved hånden for at standse min alt for store salighed. Den ene siger mig, at han kan blive mig berøvet ved døden, den anden, at han kan leve for at forbande sin tilværelse. Ved den første tanke trøster jeg mig med visheden om at knoppen, om den også bliver plukket, dog ikke visner, men kun bliver plantet i en bedre jord for at blomstre op og modnes under en skønnere sol, og at mit barn, om jeg end ikke kan nyde den glæde at pleje og udvikle dets fremspirende forstand, dog vil blive fritaget for enhver jordisk synd og lidelse.

Min forstand siger mig også, at dette ikke ville være noget stort onde, men mit hjerte krymper sig ængsteligt sammen ved forestillingen om en sådan mulighed, og hvisker til mig, at jeg ikke ville kunne udholde at se ham dø, at det ville være alt for tungt at overgive den kolde, rædselsfulde grav denne elskede, nu af en mild livskraft opvarmede skabning, dette legeme, som er kød af mit kød og som omgiver den rene uskyldige ånd, som det ville være mit livs kæreste og helligste formål at bevare uplettet af Verdens synder, og ved tanken om dette bønfalder jeg Himlen om at skåne mit barn, for at han kan blive min trøst og glæde, mens jeg vil være hans skjold mod alt ondt, hans lærerinde og veninde, den som vejleder ham på ungdommens glatte og farlige vej – samt for at jeg kan opdrage ham til at blive Guds tjener på Jorden og en gang en af Himlens salige engle.

Men hvis han derimod skulle leve for at skuffe mine forhåbninger og tilintetgøre alle mine anstrengelser for hans bedste, hvis han skulle blive en slave af synden, et offer for last og elendighed, en forbandelse for sig selv og for andre, o, evige fader, hvis du forudser, at hans liv ville blive således, da berøv mig ham, trods mine bønner, tag ham fra mit hjerte til dit, mens han endnu er ren og uskyldig!

O, min lille Arthur! Du som ligger her i din søde, bevidstløse slummer, du, det tro billede af din fader, men endnu pletfri, som den rene, nylig fra himlen faldne sne! Gud bevare dig for din faders vildfarelser! O, hvor jeg vil våge og anstrenge mig for at beskytte dig mod dem.

Han vågner, han strækker sine små arme mod mig, hans øjne åbner sig og møder mine blik, men besvarer dem ikke. Lille

engel, du kender mig endnu ikke, du kan endnu ikke tænke på mig eller elske mig, og dog er mit hjerte så inderligt forenet med dit, dog er jeg så taknemmelig for de glæder, du skaffer mig.

Gud give, at din fader kunne dele disse glæder med mig – at han kunne føle min kærlighed, mine forhåbninger, at han kunne slutte sig til mine planer og beslutninger for fremtiden. – Ja, om han end kun stemte overens med halvdelen af mine anskuelser og kunne dele halvdelen af mine følelser, ville selv dette være en velsignelse både for mig og for ham, for det ville hæve og forædle hans ånd, det ville knytte ham fastere til sit hjem og mig.

Måske vil han fatte mere interesse for og kærlighed til sit barn, når det bliver ældre. For øjeblikket glæder han sig rigtig nok over denne forøgelse af vor familie, samt håber, at det vil blive en smuk dreng og en værdig arving til hans godser, men dette er næsten også alt, hvad jeg kan sige, han føler.

I begyndelsen betragtede han kun barnet som en genstand, over hvilken han ikke kunne andet end undre sig og le, men som han ikke vovede at berøre. Nu er han næsten aldeles ligegyldig for det, undtagen når han bliver vred over dets "ubehændighed" og "enfoldighed", eller over den opmærksomhed, jeg viser det for at tilfredsstille dets fornødenheder.

Han indfinder sig ofte hos mig og bliver siddende ved min side, mens jeg er beskæftiget med mine moderlige sysler. Først troede jeg, at han gjorde det for at glæde sig ved synet af vor lille skat, men jeg opdagede snart, at han ene og alene gjorde det for at nyde mit selskab og slippe fri for at være alene. Han er mig

meget velkommen, men for en moder er det dog den bedste kompliment, når man finder hendes yndling smuk.

Da han en gang, omtrent fjorten dage efter min søns fødsel, var inde i ammestuen hos mig, gjorde han mig overordentlig forskrækket.

Vi havde længe siddet sammen uden at tale. Jeg var fordybet i at betragte mit diende barn og troede, at han var det samme, i det mindste ville jeg have troet det, hvis jeg i det hele taget havde tænkt på ham. Men pludselig skræmte han mig op af mine drømme med det utålmodige udråb:

"Helen! Jeg kommer til at hade det lille dyr, hvis du bliver ved at tilbede det på en så ufornuftig måde! Du er virkelig ligesom fortryllet af ham!"

Jeg betragtede ham forbavset for at se om det var muligt, at han talte således for alvor.

"Du har ikke en eneste tanke til overs for andre mennesker," tilføjede han i samme tone. "Om jeg kommer eller går, er til stede eller fraværende, det er dig alt sammen ligegyldigt. Så længe du beskæftiger dig med den hæslige, lille skabning, bekymrer du dig ikke i mindste måde om, hvad der bliver af mig."

"Det er ikke tilfældet, Arthur. Når du træder ind i værelset, føler jeg mig dobbelt lykkelig. Når du er i min nærhed, føler jeg mig inderlig glad ved tanken om at vide det, selv om jeg ikke ser på dig, og når jeg tænker på mit barn, føler jeg mig tilfreds ved forestillingen om, at du deler mine tanker og følelser, om jeg end ikke ytrer dem."

"Hvor fanden kan jeg spilde tanker og følelser på et så unyttigt lille kreatur som det?"

"Det er din egen søn, Arthur, eller – hvis denne omstændighed ikke har nogen betydning for dig, så er han min, og du burde i det mindste skåne mine følelser."

"Nå, bliv blot ikke vred – jeg mente det ikke så ilde," sagde han. "Den lille knægt er god nok for sin slags, men jeg kan ikke tilbede ham sådan som du.".

"Til straf for det skal du bære ham for mig," sagde jeg, idet jeg rejste mig og ville lægge barnet i hans arme.

"Lad være, Helen! nej, gør det ikke!" råbte han med virkelig uro.

"Jo, jeg gør det alligevel. Du vil komme til at elske ham højere, når du har båret den lille skabning i dine arme."

Jeg lagde den kostbare skat i hans arme og trak mig tilbage til den anden side af værelset, idet jeg lo ad den komiske, halvt forlegne mine, hvormed han sad der, holdt barnet ud fra sig og stirrede på det, som om det var et mærkværdigt væsen af en ganske anden slags end han selv.

"Kom, Helen, tag ham," råbte han endelig. "Jeg lader ham falde, hvis du ikke gør det."

Jeg følte medlidenhed med hans nød – eller meget mere med barnets usikre stilling og tog det fra ham.

"Kys ham, Arthur, gør det – du har endnu aldrig kysset ham," sagde jeg, idet jeg knælede og holdt barnet hen til ham.

"Jeg vil hellere kysse hans moder," svarede han med en omfavnelse, "se så, er det ikke lige så godt!"

Jeg satte mig igen i lænestolen og lod en strøm af kærlige kys regne ned på den lille for at holde ham skadesløs for hans faders vægring.

"Der har du det," råbte han skinsyg, "du bortødsler på et minut mere på denne lille, ufornuftige, utaknemmelige østers, end på tre uger på mig."

"Nå, så kom her, din umættelige monopolist, du skal få så mange du vil have, selv om du ikke fortjener det. Se så, er det ikke nok? Jeg har stor lyst til ikke at give dig et eneste, før du har lært at elske mit barn, som det sømmer sig en fader."

"Jeg holder meget af den lille djævel."

"Arthur."

"Nuvel, den lille engel," og han kneb ham i den lille fine næse for at bevise ham sin kærlighed, "men jeg kan ikke *tilbede* ham – hvilken grund har jeg også til det? Han kan ikke elske mig – lige så lidt som dig. Han kan ikke forstå et eneste ord af, hvad du siger, og ikke føle fjerneste gnist af taknemmelighed for al din godhed. Vent til han viser nogen følelse for mig, og jeg vil da se til, om jeg kan elske ham. Nu er han intet andet end et lille egoistisk, ufornuftigt væsen, og hvis du finder noget tilbedelsesværdigt hos ham, kan det alt sammen være meget godt – kun forundrer jeg mig over, hvorledes det er dig muligt."

"Hvis du selv var mindre egoistisk, Arthur, ville du ikke betragte ham i dette lys."

"Det er meget muligt, min engel, men det er nu engang således, og laber sig ikke ændre."

29. Naboen

Den 25. december 1823.

Atter er et år svundet hen. Min lille Arthur lever og trives. Han er sund, men ikke robust, fuld af munterhed og livlighed. Han elsker mig allerede og er i stand til at nære følelser, som han endnu i meget lang tid ikke vil formå at udtrykke. han har endelig vundet sin faders hjerte, og nu nærer jeg en bestandig frygt for, at han skal blive fordærvet af denne faders letsindige ømhed. Men jeg må også vogte mig for min egen svaghed, for nu først ved jeg, hvor stor en fristelse det er for forældre at forkæle deres barn.

Jeg behøver denne trøst ved min søn, for (til dette tavse papir tør jeg vel betro det) jeg har kun liden af min ægtefælle. Jeg elsker ham endnu stadig og han mig ligeledes på sin måde – men ak, hvilken afstand fra den kærlighed, jeg havde kunnet give og en gang havde håbet at modtage! Ja, hvor liden sand sympati hersker ikke imellem os, hvor mange af mine tanker og følelser er ikke indesluttede dybt i mit indre, hvor meget af mit højere og bedre væsen er ikke i virkeligheden tilsidesat – fordømt til at forhærde sig eller forpurres i den for sol blottede ensomheds skygge, eller fuldkommen at udarte og at henvisne i denne ufrugtbare jord af mangel på næring! – Men, jeg gentager det, jeg har ingen ret til at klage. Det være mig kun forundt at optegne sandheden, i det mindste en del af sandheden – og senere at se, om mørkere sandheder ville plette disse blade.

Vi har nu været forenede i to fulde år – det romantiske ved vor kærlighed må være forsvundet. Jeg må dog sikkert nu være kommet til det laveste trin af Arthurs kærlighed, og må have opdaget enhver udvækst i hans karakter. Skulle der indtræde en videre forandring, må det være en til det bedre. Bliver vi endnu mere bekendt med hinanden, ville vi dog sikkert ikke finde noget endnu større dyb, og hvis dette er tilfældet, kan jeg vel nok udholde det – i det mindste lige så godt, som jeg hidtil har udholdt det.

Arthur er ikke, hvad man i almindelighed kalder et *slet* menneske. Han besidder mange gode egenskaber, men er et menneske uden al selvbeherskelse eller stræben efter noget højere – en ven af fornøjelser og aldeles hengiven til animalske nydelser. – Han er ingen slet ægtemand, men hans anskuelser om ægteskabelige pligter og nydelser er ikke mine. Hans idé om en kone består, som det synes, deri, at hun er en ting, der må elske sin mand over alt og blive hjemme – tjene sin ægtefælle, underholde ham, mens han bliver hos hende, så længe det behager ham. Hun må i enhver henseende bidrage til hans bekvemmelighed, og, når han er fraværende, være parat til at sørge for hans huslige eller andre interesser, og, uden hensyn til, hvorledes han imidlertid er beskæftiget, tålmodigt afvente hans tilbagekomst.

I begyndelsen af foråret underrettede han mig om, at han ville tage til London. Han sagde, at hans forretninger der fordrede hans nærværelse, og at han ikke længere kunne opsætte det. Han beklagede, at han måtte forlade mig, men håbede, at jeg ville underholde mig med barnet, til han kom tilbage.

"Men hvorfor vil du forlade mig?" sagde jeg, "jeg kan jo tage med dig, jeg er rejsefærdig til enhver tid."

"Du vil dog vel ikke tage barnet med til London?"

"Jo – hvorfor ikke?"

Han sagde, at det var ufornuftigt. Byluften ville sikkert ikke være god, hverken for barnet eller for mig, som plejede det. Vi ville have skade af at blive længe oppe, så vel som af Londons øvrige skikke, der især under disse omstændigheder ikke ville have nogen gunstig indflydelse, og han forsikrede mig, at det hele, betragtet fra alle sider, ville være yderst møjsommeligt, skadeligt og usundt. Jeg imødegik hans indvendinger så godt jeg kunne, for jeg skælvede ved tanken om at lade ham være alene, og ville for min, ja selv for mit barns skyld ofre meget for at forhindre det, men til sidst sagde han mig rent ud og noget gnavent, at han ikke kunne tage mig med. Han var allerede temmelig udmattet af de urolige nætter, som barnet forårsagede ham, og måtte have nogen ro. Jeg foreslog ham at tage særskilte værelser til os, men heller ikke det ville han gå ind på.

"Tilstå kun sandheden, Arthur," sagde jeg endelig, "du er ked af mit selskab og bestemt på ikke at have mig med. Du skulle have sagt det straks i begyndelsen."

Han nægtede det, men jeg forlod øjeblikkelig værelset og ilede til ammestuen, for der at skjule mine følelser, selv om jeg ikke kunne undertrykke dem.

Jeg var alt for krænket til at vise videre utilfredshed med hans planer, eller endog blot at berøre denne genstand, med undtagelse af de nødvendige anordninger med hensyn til hans rejse og overtagelsen af forretningerne, mens han var borte –

først dagen før han tog bort formanede jeg ham alvorligt til at tage sig i agt og undgå fristelsen. Han lo ad mine bekymringer, men forsikrede, at jeg ikke havde nogen grund til dem, og lovede at følge mit råd.

"Det kan vel ikke hjælpe at spørge om dagen for din tilbagekomst?" sagde jeg.

"Ja, det kan jeg ikke bestemme under disse omstændigheder, men vær overbevist om, kære, at jeg ikke bliver længe borte."

"Jeg har ikke til hensigt at holde dig hjemme som en fange," svarede jeg, "jeg ville ikke beklage mig, om du end blev hele måneder borte – hvis du i så lang tid kan være lykkelig uden mig – forudsat, at jeg vidste, du befandt dig i gode hænder, men tanken om, at du dér er blandt dine venner – som du kalder dem – behager mig slet ikke."

"O snak, du enfoldige pige! Tror du, at jeg ikke selv kan tage mig i agt?"

"Den forrige gang gjorde du det ikke, Arthur," tilføjede jeg mere indstændig, "vis mig *denne* gang, at du kan det og lær mig, at jeg ikke behøver at frygte, når jeg lader dig komme fra mig."

Han gav mig de skønneste løfter, men på samme måde, som man søger at berolige et barn. Og har han holdt dem? O nej – *og fra nu af kan jeg ikke mere stole på hans ord*. En bitter tilståelse! Tårerne blænder mig, mens jeg skriver.

Han rejste i begyndelsen af marts og vendte først tilbage i juli. Denne gang gjorde han sig ikke den ulejlighed som tidligere, at undskylde sig, og hans breve var mindre hyppige, kortere og mindre kærlige. I særdeleshed efter de første par uger kom de stadig langsommere, blev stadig kortere og mere ligegyldige. Men når jeg undlod at skrive, beklagede han sig

stedse over min efterladenhed. Når jeg skrev strengt og koldt, hvilket jeg hyppigt gjorde i den senere tid, dadlede han min hårdhed og sagde, at den var tilstrækkelig til at holde ham borte fra sit hjem. Når jeg forsøgte det med blid overtalelse, var hans svar noget mildere, og han lovede at vende tilbage, men jeg havde endelig lært ikke at lægge videre vægt på hans løfter.

Det var fire sørgelige måneder. En bestandig afveksling af dyb bekymring, fortvivlelse og indignation samt medlidenhed med ham og med mig. Og dog var jeg ved alt dette ikke ganske trøstesløs. Jeg blev trøstet af mit dyrebare, uskyldige barn, men selv denne følelse blev forbitret ved den stadig tilbagevendende tanke: Hvorledes skal jeg lære det at ære sin fader og dog ikke at følge hans eksempel?

Men jeg kom til at tænke på, at jeg jo på en måde selv havde pådraget mig alle disse lidelser, og nu besluttede jeg at udholde dem uden knurren. På samme tid besluttede jeg også, ikke at gøre mig ganske ulykkelig for en andens synders skyld, og bestræbte mig for at søge så megen adspredelse, som jeg kunne, og foruden mit barns og min kære, tro Rachels selskab – hvilken sidste øjensynlig gættede mine bekymringer og led med mig, skønt hun var for diskret til at hentyde til noget – havde jeg mine bøger og tegneremedier, mine huslige anliggender, samt Arthurs fattige forpagteres og arbejderes velfærd og velvære at sørge for. Jeg søgte og fandt undertiden underholdning i min unge veninde Esther Hargraves selskab, til hvem jeg engang imellem kørte hen og som et par gange tilbragte en dag hos mig. Mrs. Hargrave var ikke taget til London denne sæson, da hun ikke havde nogen datter at gifte bort og derfor fandt det fornuftigere at blive hjemme for at

spare. Forunderligt nok kom Walther i begyndelsen af juni hjem til sin moder, og blev der til slutningen af august.

Jeg så ham første gang en smuk aften, mens jeg spadserede i parken med den lille Arthur og Rachel, der er barnepige og kammerjomfru i en person. Med min tilbøjelighed til virksomhed behøver jeg nemlig kun liden opvartning og da hun har plejet mig i min barndom, samt bad om også at måtte pleje mit barn og desuden er så pålidelig, ville jeg hellere betro dette vigtige embede til hende, med en ung barnepige, der står under hendes opsigt, end antage en anden til det, og desuden sparer jeg penge ved det, hvilket jeg, efter at have lært Arthurs forhold at kende, betragter som ikke uvæsentligt, for ifølge mit eget ønske er næsten alle indkomster af min formue for flere år bestemte til at afbetale hans gæld, og jeg ved ikke, hvor mange penge han bortødsler i London.

Men for at vende tilbage til mr. Hargrave:

Jeg stod ved vandet med Rachel og morede det leende barn på hendes arm ved at lege med en pilekvist, da han til min store forbavselse red ind i parken på sin kostbare, sorte jagthest og kom over græsplænen hen til mig. Han hilste mig med en smuk, fin og beskeden kompliment, som han uden tvivl havde lavet sammen, mens han red herover. Han sagde, han kom i sin moders anliggende, der, da han red denne vej, havde anmodet ham om at få mig i tale, og bede mig om i morgen at beære hende med mit selskab ved en venskabelig familiemiddag.

"Der vil ingen være til stede med undtagelse af os," sagde han, "Esther længes så meget efter at se Dem, og min moder frygter, at De føler Dem ensom i Deres store hus. Hun ønsker at kunne overtale Dem til oftere at skænke hende fornøjelsen af

Deres selskab og beder Dem betragte vor beskedne bolig som Deres, indtil Deres egen ved mr. Huntingdons tilbagekomst bliver noget mere behageligt."

"De er meget artig," svarede jeg, "men jeg er, som De ser, ikke alene – og de, hvis tid er fuldkommen udfyldt, beklager sig sjældent over ensomhed."

"Vil De ikke komme i morgen? Moder bliver meget bedrøvet, hvis De afslår os det."

Jeg fandt ingen behag i denne medlidenhed med min ensomhed, men lovede dog at komme.

"Hvilken herlig aften," bemærkede han, idet han så sig om i parken med dens rolige vande og majestætiske trægrupper, "og hvilket paradis De lever i."

"Det er en udmærket aften," svarede jeg, og sukkede ved tanken om, hvor lidet jeg havde følt dens skønhed, og hvor lidet af et paradis Grassdale var for mig – og hvor meget mindre endnu for den, som frivilligt havde forvist sig derfra.

Jeg ved ikke, om mr. Hargrave gættede mine tanker, men med en deltagende alvor i tone og væsen spurgte han, om jeg havde hørt noget fra mr. Huntingdon i den sidste tid.

"I den sidste tid ikke," svarede jeg.

"Det kunne jeg tænke," mumlede han, som hen for sig, idet han eftertænksom så ned i jorden.

"Er De ikke for ganske nylig vendt tilbage fra London?" spurgte jeg.

"Jo, i går."

"Og har De set ham der?"

"Ja – jeg har set ham."

"Var han vel?" –

"Ja – det vil sige," tilføjede han tøvende og med tilsyneladende undertrykt indignation, "han befandt sig så vel som – han fortjente det, men i en tilstand, jeg ikke ville have troet mulig for et af skæbnen så begunstiget menneske."

Her så han op og bukkede alvorligt for mig. Jeg tror, at mit ansigt var overgydt af purpur.

"Tilgiv, mrs. Huntingdon," fortsatte han, "men jeg kan ikke undertrykke min vrede, når jeg ser en sådan forblændelse og vildfarelse – men De ved måske ikke –"

"Jeg ved intet, uden at han udsætter sin tilbagekomst længere end jeg havde ventet det, og hvis han for nærværende tid foretrækker sine venners selskab for sin ægtefælles, og adspredelse for landlivets rolighed, har jeg vel disse venner at takke for det. Deres tilbøjeligheder og beskæftigelser, mr. Hargrave, er de samme som hans, og jeg indser ikke, hvorledes hans opførsel kan vække Deres vrede og forbavselse."

"De gør mig stor uret," svarede han, "jeg har i de sidste uger kun sjældent set mr. Huntingdon, og hvad hans tilbøjeligheder og beskæftigelser angår, så er de meget forskellige fra en ensom vandringsmands som jeg. Hvor jeg kun har smagt og nippet, tømmer han bægeret til bunden, og om jeg end for et øjeblik søgte at drukne fornuftens stemme i dårskab og vanvid, eller har bortødslet en stor del af min tid og mine talenter blandt letsindige og udsvævende kammerater, da ved Gud, at jeg gerne og for bestandig ville frasige mig det, hvis jeg kun besad det halve af de velsignelser, som denne utaknemmeligt kaster fra sig – *det halve* af de tillokkelser til dyden og husligt ordnede skikke, som han foragter – og et *sådant* hjem og en sådan ledsagerinde til at dele det! Det er skændigt!" mumlede han

mellem tænderne. "Og tror De, mrs. Huntingdon," tilføjede han højt, "at jeg kunne gøre mig skyldig i at opmuntre ham til at fortsætte på hans nuværende løbebane. Jeg har tvært imod gentagne gange gjort ham forestillinger. Jeg har hyppigt tilkendegivet ham min forbavselse over hans opførsel og erindret ham om hans pligter – men alt uden følge – han sagde kun –"

"Nok, mr. Hargrave. De bør vide, at hvor store min ægtefælles fejl end kan være, bliver det onde dog betydeligt større ved, at jeg hører det af en fremmeds læber."

"Er jeg da en fremmed?" sagde han i en bedrøvet tone. "Jeg er Deres nærmeste nabo, Deres søns gudfader og Deres gemals ven. Må jeg ikke også være – Deres?"

"Fortroligt bekendtskab må gå forud for sandt venskab, og jeg kender Dem kun lidt, mr. Hargrave – kun gennem andre."

"Har De da glemt de seks eller syv uger, jeg tilbragte under Deres tag forrige efterår? – Jeg har ikke glemt dem. Jeg kender Dem tilstrækkeligt, mrs. Huntingdon, jeg tror, at Deres ægtefælle er den mest misundelsesværdige mand af verden, og at jeg ville være den næstmest, hvis De holdt mig værdig til Deres venskab."

"Hvis De kendte mig bedre, ville De ikke tro dette – eller, hvis De gjorde det, ville De ikke sige det i den forventning, at jeg skulle føle mig smigret ved komplimenten."

Ved disse ord trådte jeg et skridt tilbage. Han så, jeg ønskede at gøre en ende på samtalen, adlød øjeblikkelig dette vink, bukkede ærbødigt, ønskede mig en god aften, og vendte sin hest mod vejen. Han syntes at være bekymret og krænket over den uvenlige måde, på hvilken jeg havde optaget hans

bedragende meddelelser, og jeg var selv ikke sikker på, om jeg havde handlet rigtigt i at tale så hårdt til ham, men jeg havde følt mig krænket, ja næsten fornærmet ved hans opførsel. Det var som om, han ville benytte min ægtefælles fraværelse og forsømmelighed til sin fordel, og det forekom mig, at han havde ytret mere mod ham end sandheden tillod.

Under vor samtale havde Rachel fjernet sig nogle skridt. Han red hen til hende og ønskede at se barnet. Han tog det omhyggeligt i sine arme, betragtede det med et næsten faderligt smil, og da jeg kom nærmere, hørte jeg ham sige:

"Og dette har han ligeledes forladt."

Han kyssede det ømt og gav det derpå tilbage til den højst tilfredse Rachel

"Holder De af børn, mr. Hargrave?" spurgte jeg, idet jeg bøjede mig lidt imod ham.

"I almindelighed ikke," svarede han, "men dette er et så smukt barn – og ligner sin moder så meget," tilføjede han sagtere.

"Der tager De fejl, det ligner sin fader."

"Har jeg ikke ret, amme?" spurgte han Rachel.

"Jeg tror, at det har noget af begge," svarede hun.

Da han var borte, erklærede Rachel, at han var en meget net herre, men jeg havde dog endnu stadig mine egne tanker om denne genstand.

Da jeg den næste dag traf ham under hans eget tag, fornærmede han mig ikke ved sin dydige vrede over Arthur, eller ved sin uvelkomne deltagelse for mig, og da hans moder hentydede til *sin* sorg og forbavselse over min mands opførsel, kom han mig øjeblikkelig til hjælp, så snart han bemærkede min

utilfredshed, og førte på en behændig måde samtalen hen på andre ting, mens han på samme tid ved et sideblik advarede hende mod at vende tilbage til denne genstand.

Han syntes på bedste måde at ville gøre husets ære og at anstrenge alle kræfter for at underholde sin gæst og lægge sine egenskaber som vært, gentleman og selskaber for dagen, og det lykkedes ham virkelig at vise sig særdeles behagelig – kun at han var for høflig.

Og dog kan jeg ikke rigtig lide Dem, mr. Hargrave. De har en vis mangel på åbenhjertighed, som ikke behager mig, og blandt alle Deres forskellige egenskaber findes der en skjult egoisme, som jeg ikke skal tabe af syne. Nej, for i stedet for at bekæmpe den fordom, jeg unægtelig har imod Dem, har jeg i sinde at nære den, indtil jeg er overbevist om, at jeg ikke har nogen grund til at mistro det inderlige, indsmigrende venskab, De viser mig.

I de følgende seks uger traf jeg hyppigt familien med ham, men altid, med undtagelse af en eneste gang, i hans moders, søsters, eller begges selskab. Når jeg besøgte dem, var han altid hjemme, og når de kom til mig, kørte han dem altid i sin phaëton. Hans moder var øjensynlig aldeles henrykt over hans barnlige opmærksomhed og hans nyerhvervede huslige væsen.

Den ene gang, da jeg traf ham alene, var en smuk, solklar, men ikke trykkende varm dag i begyndelsen af juli. Jeg havde taget den lille Arthur ind i skoven, der grænser op til vor park, havde sat ham på de mosbevoksede rødder af et gammelt egetræ, havde plukket en håndfuld klokkeblomster og vilde roser, og knælede foran ham og gav ham den ene efter den anden i de små fingre. Idet jeg glædede mig over blomsternes

himmelske skønhed og hans smilende øjne, glemte jeg for øjeblikket alle mine sorger over hans smil og var henrykt over hans glæde – da fordunklede en skygge pludselig den lille af solen beskinnede plet på græsset foran os, og ved at se op, så jeg Walther Hargrave stå og betragte os.

"Jeg beder Dem undskylde mig, mrs. Huntingdon," sagde han, "men jeg var fortryllet, jeg besad hverken kraft til at træde frem og afbryde Dem, eller til at trække mig tilbage fra beskuelsen af et sådant syn. Hvor kraftig min lille gudsøn vokser op, og hvor munter han er denne morgen," – han nærmede sig barnet og bukkede sig for at gribe hans hånd, men trak sig klogelig tilbage, da han så, at hans kærtegn snarere ville fremkalde tårer og klager, end en besvarelse af hans venskabsbevisninger.

"Hvilken trøst og glæde denne lille skabning må være for Dem, mrs. Huntingdon," bemærkede han i en noget bedrøvet tone, idet han beundrende betragtede barnet.

"Det er han også," svarede jeg, og spurgte så til hans moder og søster.

Han besvarede høfligt mit spørgsmål og vendte straks igen tilbage til den genstand, som jeg ønskede at undgå, men gjorde det dog med en ængstelighed, der vidnede om hans frygt for at såre mig.

"De har vel ikke for nylig hørt noget fra Huntingdon?" spurgte han.

"Ikke i denne uge," svarede jeg.

Jeg kunne have sagt: ikke i tre uger.

"Jeg har så sent som i dag fået et brev fra ham. Jeg ville ønske, at det var af en sådan natur, at jeg kunne vise hans gemalinde

det."

Han tog et brev, hvis adresse var skrevet af Arthurs endnu stadig elskede hånd, halvt frem af sin vestelomme, så på det med rynket pande og stak det igen tilbage, idet han tilføjede:

"Men han underretter mig om, at han vil komme hjem i næste uge."

"Det fortæller han mig, hver gang han skriver."

"Virkelig! – Nå, det ligner ham. – Han har hele tiden ytret for mig, at ville blive borte til indeværende måned."

Dette bevis på forsætlig overdrivelse og systematisk hensynsløshed mod sandheden, ramte mig som et tordenslag.

"Det står i fuldkommen sammenhæng med hele hans øvrige opførsel," bemærkede mr. Hargrave, idet han eftertænksomt betragtede mig, og, som jeg tror, læste mine følelser i mit ansigt.

"Han kommer altså virkelig i næste uge?" sagde jeg efter en pause.

"De kan stole på det, hvis denne forsikring forårsager Dem glæde. Og er det muligt, mrs. Huntingdon, at De glæder Dem over hans tilbagekomst?" råbte han, i det han endnu engang opmærksomt betragtede mine ansigtstræk.

"Naturligvis, mr. Hargrave. Er han ikke min ægtefælle?"

"O, Huntingdon, du ved ikke, hvad du forsømmer," mumlede han lidenskabeligt.

Jeg tog mit barn på armen, ønskede ham en god morgen og fjernede mig, for i mit værelse ubemærket at overlade mig til mine tanker.

Og var jeg glad? – Ja, henrykt – skønt Arthurs opførsel forbitrede mig, skønt jeg følte, at han havde handlet urigtigt

mod mig og var fast bestemt på at lade ham føle det.

30. Huslige scener

Den næste morgen fik jeg selv nogle linjer fra ham, hvorved han bekræftede Hargraves efterretning om hans forestående tilbagekomst. Og han kom i den næste uge, men i endnu værre legemlig og åndelig tilstand end før. Dog, denne gang ville jeg ikke lade hans synder gå upåtalte hen – jeg fandt, at det ikke kunne blive ved at gå således. Men den første dag var han træt af sin rejse, og jeg glad over at have ham hjemme igen. Jeg ville derfor ikke gøre ham nogen bebrejdelse, men vente til næste morgen. Den følgende morgen var han endnu træt, jeg ville derfor endnu vente lidt. Men da han efter klokken tolv at have nydt en flaske sodavand og en kop stærk kaffe til morgenmad og klokken to endnu en flaske sodavand med cognac, ved middagen forkastede alt, hvad der stod på bordet, og erklærede, at vi måtte sende kokkepigen bort, troede jeg at tiden var kommet.

"Det er den samme kokkepige, som vi havde før din afrejse, Arthur," sagde jeg, "dengang var du dog så temmelig tilfreds med hende."

"I så tilfælde har du set så længe gennem fingre med hende, at hun er blevet fordærvet, mens jeg var borte. Det er nok til at forgifte én at have en så afskyelig ret for sig," sagde han, idet han skød tallerkenen fra sig og fortvivlet lænede sig tilbage i sin stol.

"Jeg tror, at det er dig, der er forandret, ikke hende," sagde jeg, men med den største blidhed, da jeg ikke ønskede at opirre

ham.

"Det kan gerne være," svarede han skødesløs, idet han greb et bæger med vin og vand, og efter at han havde drukket det, tilføjede han: "For jeg har en så djævelsk ild i mine årer, at alt vandet i oceanet ikke vil kunne slukke den."

"Hvad har antændt den?" ville jeg netop spørge om, men i dette øjeblik trådte tjeneren ind for at tage af bordet.

"Skynd Dem, Benson, og bliv snart færdig med den fordømte klapren," råbte hans herre – "Og bring denne ost bort, hvis jeg ikke skal få ondt."

Noget forundret tog Benson osten bort og gjorde sig al umage for hurtigt og uden larm at tage det øvrige bort, men uheldigvis var der fremkommet en fold i tæppet ved at hans herre havde stødt sin stol heftigt tilbage. Over denne snublede Benson og kom derved til at frembringe et noget larmende sammenstød af de forskellige ting på præsenterbakken i hans hånd, men der skete ingen skade, med undtagelse af, at en sauceskål faldt ned og gik i stykker – men til min usigelige skræk og forbavselse vendte Arthur sig rasende til ham og bandede på den skrækkeligste måde. Den arme mand blev bleg og skælvede meget, da han bukkede sig for at tage skårene op.

"Han kunne ikke gøre for det, Arthur," sagde jeg, "han snublede over tæppet – og der er ikke sket nogen videre skade. Lad De kun skårene ligge, Benson. De kan senere tage dem bort."

Glad over at høre dette, satte Benson hurtigt desserten på bordet og fjernede sig.

"Hvad mente du med det, Helen, at du tog tjenerens parti mod mig?" spurgte Arthur i samme øjeblik døren var blevet

lukket, "da du dog vidste, at jeg var halvt ude af mig selv?"

"Jeg vidste ikke, at du var ude af dig selv, Arthur, og den arme mand var ualmindelig forskrækket og krænket over din pludselige opfaren."

"Den arme mand, virkelig! Og Tror du, at jeg kunne nedlade mig til at tage hensyn til en ufornuftig karls følelser, som denne, mens mine egne nerver bliver spændt på pinebænken og sønderrevet af hans fordømte dumheder."

"Jeg har endnu aldrig hørt dig klage over dine nerver."

"Nå, hvorfor skulle jeg ikke have nerver lige så vel som du?"

"O, jeg bestrider aldeles ikke din fordring på at være i besiddelse af dem, men jeg beklager mig aldrig over mine egne."

"Nej – hvorfor skulle du også det, når du aldrig gør noget for at stille dem på prøve?"

"Hvorfor stiller du da dine på prøve, Arthur?"

"Tror du, at jeg ikke har andet at bestille, end at blive hjemme og bære omsorg for mig selv som et fruentimmer?"

"Er det dig da umuligt at bære omsorg for dig selv som en mand, når du er borte? Du har sagt til mig, at du kunne og ville det – og lovet mig –"

"Nå, nå, Helen, begynd ikke allerede med dette, jeg kan ikke holde det ud."

"Hvorledes, ikke holde ud at blive erindret om de løfter, du har brudt?"

"Helen, du er grusom. Hvis du vidste, hvorledes mit hjerte banker og alle mine nerver sitrer, mens du taler, ville du skåne mig. Du kan have medynk med et ubehændigt tjenestetyende, når det slår en skål i stykker, men du har ingen medlidenhed

med *mig*, når mit hoved er nærved at springe og næsten bliver fortæret af denne feber."

Han støttede sit hoved mod hånden og sukkede. Jeg gik hen til ham og holdt min hånd på hans pande, der var brændende hed.

"Så kom ind med mig i salonen, Arthur, og drik ikke mere vin. Du har efter maden allerede drukket flere glas, og næsten intet spist den hele dag. Hvorledes kan dette bekomme dig bedre?"

Ved bønner og overtalelse lykkedes det mig endelig at bevæge ham til at forlade bordet. Da barnet blev bragt ind, forsøgte jeg på at underholde ham med det, men den lille Arthur havde ondt for tænder, og hans fader kunne ikke udstå at høre hans klager. Ved det første tegn, han viste til urolighed, blev han straks dømt til øjeblikkelig forvisning, og da jeg i aftenens løb gik et øjeblik ud for at dele hans eksil, måtte jeg høre bebrejdelser, fordi jeg foretrak mit barn for min ægtefælle. Den sidste fandt jeg liggende på sofaen, ganske som jeg havde forladt ham.

"Nå," råbte den i høj grad krænkede i en, som han troede, resigneret tone, "jeg fik i sinde slet ikke at ville sende bud efter dig, men kun en gang se, hvor længe det ville behage dig at lade mig være alene."

"Jeg har dog ikke været meget længe borte, Arthur. Jeg har sikkert ikke været længere borte end en time."

"O, naturligvis; en time er intet for dig, i særdeleshed ikke når den bliver så behageligt tilbragt, men for *mig* –"

"Den er ikke blevet behageligt tilbragt," afbrød jeg ham. "Jeg har plejet vort arme, lille barn, der langt fra er vel, og kunne ikke forlade det, før det var faldet i søvn."

"Ja, naturligvis, du strømmer over af godhed og medlidenhed for alle, kun ikke for mig."

"Hvorfor skulle jeg beklage *dig*? Hvad fejler du?"

"Nå, det går over alle grænser! Når jeg efter alle mine anstrengelser kommer træt og syg hjem, længes efter ro og behagelighed – og håber i det mindste hos min kone at finde opmærksomhed og medlidenhed – så spørger hun roligt, hvad jeg fejler."

"Du fejler *intet*," svarede jeg, "med undtagelse af, hvad du trods mine indstændige bønner og formaninger selv har pådraget dig."

"Hør, Helen," sagde han hastigt, idet han rejste sig halvt op fra sin liggende stilling, "hvis du plager mig med et eneste ord mere, så ringer jeg og bestiller seks flasker vin – og tømmer dem, ved Himlen, alle sammen, før jeg rører mig fra stedet."

Nu sagde jeg intet videre, men satte mig ved bordet og tog en bog.

"Forund mig i det mindste ro!" fortsatte han, "når du vil nægte mig enhver anden nydelse," og med et utilfreds udråb, der holdt middelvejen mellem et suk og en stønnen, sank han igen tilbage i sin forrige stilling og lukkede øjnene, som om han ville sove.

Jeg ved ikke, hvad bogen, der lå opslået for mig, indeholdt, for jeg læste ikke i den. Jeg satte mine albuer på begge sider af den, foldede hænderne for øjnene og sank hen i stille gråd. Men Arthur sov ikke. Ved den første sagte hulken hævede han hovedet og så sig om, idet han ærgerlig råbte:

"Hvad græder du for, Helen? Hvad er der nu på færde igen?"

"Jeg græder for dig, Arthur," svarede jeg, idet jeg hurtigt tørrede mine tårer væk. Derpå sprang jeg op, kastede mig på knæ foran ham, greb hans kraftløse hånd mellem mine, og fortsatte: "Ved du ikke, at du er en del af mig selv? Og tror du, at du kan tilføje dig nogen skade og nedværdige dig, uden at jeg føler det?"

"*Nedværdige* mig, Helen?"

"Ja, nedværdige! Hvad har du foretaget dig i al denne tid?"

"Du må hellere lade være at spørge," sagde han med et svagt smil.

"Du må hellere lade være at sige det – men du kan ikke nægte, at du *har* nedværdiget dig på en sørgelig måde. Du har tilføjet dig en skrækkelig uret, så vel dit legeme, som din sjæl – og mig ligeledes. – Og jeg kan og vil ikke roligt udholde det."

"Nå, knus ikke min hånd så forfærdeligt, og bring mig ikke i alt for stærk bevægelse! O, Hattersley, du havde ret; denne kone, med sin dybe følelse og sin interessante karakterstyrke, vil endnu blive min død – ak, ak, skån mig dog lidt!"

"Arthur, du *må* angre!" råbte jeg fortvivlet, idet jeg slyngede mine arme om ham og skjulte mit ansigt ved hans bryst. "Du skal sige, at det du har gjort, smerter dig."

"Nå, nå, det gør mig ondt."

"Det er ikke sandt! Du vil gøre det igen."

"Jeg vil ikke leve længe nok til at kunne gøre det igen, hvis du behandler mig så slet," svarede han, og stødte mig fra sig. "Du har næsten trykket mig al ånde ud af livet."

Han trykkede hånden til sit bryst og så virkelig syg og bevæget ud.

"Nå, hent mig et glas vin," sagde han, "for at helbrede det du har gjort, du tigerinde! Jeg er ikke langt fra at blive afmægtig."

Jeg ilede for at bringe ham det forlangte lægemiddel. Det syntes at vederkvæge ham noget.

"Hvilken skændsel er det ikke," sagde jeg, da jeg tog det tomme glas af hans hånd, "at en kraftig, ung mand, som du, bringer dig i en sådan tilstand."

"Hvis du vidste alt, min engel, ville du snarere sige, 'hvilket mirakel er det ikke, at du udholder det så godt'! Jeg har gennemgået mere i disse fire måneder, Helen, end du i hele dit tidligere liv, mere end du vil komme til at gennemgå, om du end levede i hundrede år. – Jeg må altså vente at bøde for det på den ene eller den anden måde."

"Du vil komme til at betale det dyrere, end du tror, hvis du ikke tager dig i agt – med det fuldkomne tab af din sundhed og ligeledes med min kærlighed – hvis denne har noget værd for dig."

"Hvad! Begynder du nu igen at true mig med tabet af din kærlighed? Jeg må tro, at den fra begyndelsen af ikke har været af synderligt godt materiale, eftersom den så let lader sig tilintetgøre. Hvis du ikke tager dig i agt, du smukke tyraninde, vil du endnu bringe det så vidt, at jeg alvorligt fortryder mit valg, og misunder min ven Hattersley hans ydmyge, lille kone – hun er en sandt mønster for sit køn, Helen. Han havde hende med sig i London hele sæsonen, og hun forstyrrede ham aldeles ikke. Han kunne more sig ganske efter behag på ægte ungkarlemaner, uden at hun nogen sinde beklagede sig over tilsidesættelse. Han kunne komme hjem til enhver tid på dagen eller om natten, eller vel endog slet ikke komme hjem, gnaven-

ædru, eller munter-beskænket, og efter eget velbehag spille narren eller dårekistelemmet, uden at behøve at frygte for at blive plaget af hende. Han kan gøre, hvad han vil – han hører ikke det mindste klagende eller bebrejdende ord fra hende. Han siger, at der ikke findes en sådan juvel i hele England, og sværger, at han ikke ville miste hende for et kongerige."

"Men han gør hendes liv til en forbandelse."

"Aldeles ikke! Hun har ingen anden vilje end hans, og er bestandig tilfreds og lykkelig, når han blot morer sig."

"I så tilfælde måtte hun være lige så enfoldig, som han, men det er ikke således. Jeg har fået flere breve fra hende, i hvilke hun ytrer den største bekymring over hans vilde levned, og beklager, at du opmuntrer ham til disse udsvævelser – i et af dem i særdeleshed besværger hun mig, at anvende min indflydelse på dig, for at få dig til at forlade London, og påstår, at før din ankomst har hendes gemal aldrig gjort sådanne ting, og at han sikkert ville ophøre med dem, så snart du rejste bort og atter overlod ham til hans egen sunde menneskeforstand."

"Den lille, afskyelige forræderske! Giv mig brevet, og, så sandt jeg lever, han skal få det at se."

"Nej, uden hendes samtykke skal han aldrig få det at se, men selv om han fik det at se, er der hverken i dette eller i noget af de andre, endog kun det mindste, der kunne opbringe ham. Hun taler aldrig et ord imod ham og udtrykker kun sin bekymring for ham. Hun omtaler hans opførsel på den blideste måde og undskylder ham så godt som muligt – og hvad hendes egen sørgelige skæbne angår, da *føler* jeg den snarere, end *finder* den udtalt i hendes breve."

"Men hun udsætter på *mig*; og uden tvivl har du stået hende trolig bi."

"Nej, jeg har sagt hende, at hun overdrev min indflydelse på dig, at jeg gerne ville rive dig ud af Londons fristelser, hvis jeg kunne, men at jeg kun havde lille håb om et gunstigt udfald, og at jeg troede, hun havde uret, når hun antog, at du overtalte mr. Hattersley, eller nogen som helst anden, til udsvævelser. Jeg havde engang selv haft den modsatte anskuelse, men nu troede jeg, at de gensidigt fordærvede hinanden, og måske kunne det være af nogen nytte, hvis hun gjorde sin gemal nogle blide, men alvorlige forestillinger, da det rigtig nok lod til, at han var noget mere råt udarbejdet end min, men dog, som jeg troede, bestod af mindre uigennemtrængeligt materiale."

"Nå, *således* bærer I jer ad. I opmuntrer hinanden til mytteri, og sætter ud på hinandens mænd, og kommer med anklager mod jeres egne, til jeres begges tilfredshed!"

"Ifølge din egen beretning," sagde jeg, "har mine onde råd ikke haft særlige megen virkning på *hende*. Og hvad angår kritik og bagvaskelse, så er vi begge alt for skamfulde over vore andre halvdeles fejl og syndefuldhed til at vi gør det til emne for vore breve. Vi er ganske vist veninder, men vi holder helst jeres mangler for os selv – ja, skjulte dem gerne for os selv, hvis vi kunne, hvis vi da ikke ved at kende til dem kunne frelse jer fra dem."

"Nå, nå! prøv ikke at gøre mig bekymret over mig selv; på den måde opnår du aldrig noget. Hav tålmodighed med mig, og bær over med min mathed og ondskabsfuldhed lidt endnu, til jeg får denne forbandede feber ud af årerne, så vil du finde mig så fornøjet og venlig som nogen sinde. Hvorfor kan du ikke være

blid og god, sådan som du var sidste gang? Jeg var dig meget taknemmelig."

"Og hvad godt gjorde din taknemmelighed? Jeg bedrog mig med den tanke, at du skammede dig og håbede på aldrig at skulle gentage dine synder igen; men nu giver du mig ikke mere håb."

"Min sag står altså temmelig fortvivlet, ikke sandt? Men det er en udmærket ting, for det vil spare mig for ærgrelsen og bekymringerne over min kære, ængstelige kones forsøg på at omvende mig, og hende fra alt sliddet og besværet ved forsøgene, og skåne hendes søde ansigt og sølverne stemme fra at blive hærget af disse. Et udbrud af følelser er en udmærket ting fra tid til anden, Helen, og en strøm af tårer kan have vidunderlig virkning, men hvis det sker for ofte, er begge dele forbandet plagsomme, der ødelægger ens skønhed og trætter ens venner."

Fra da af holdt jeg mine tårer og følelser tilbage, så godt jeg kunne. Jeg sparede ham for mine formaninger og frugtesløse forsøg på omvendelse, for jeg så, at det var forgæves. Gud kan måske vække dette hjerte, ligegyldigt og bedøvet af selvoptagethed, og fjerne det dække af følelsesløst mørke, der lå over hans øjne, men jeg kunne ikke. Hans uretfærdighed og onde lune mod sine undergivne, der ikke kan forsvare sig, søgte jeg stadig at begrænse og afværge, men når jeg, hvilket hyppigt var tilfældet, ene var genstanden for det, udholdt jeg det med tålmodighed, med undtagelse af de gange, da min af gentagne ærgrelser udmattede, eller ved et nyt eksempel på ufornuft til det yderste spændte langmodighed, trods mine anstrengelser, brast, og udsatte mig for at blive beskyldt for heftighed,

grusomhed og ufordragelighed. Jeg sørgede omhyggeligt for hans fornødenheder og hans opmuntring, men, det må jeg tilstå, ikke med den hengivenhed og ømhed, som før, da jeg nu ikke var i stand til at føle dem, og desuden blev der et andet sted gjort fordring på min tid og min omsorg – nemlig af mit sygelige barn, for hvis skyld jeg ofte måtte høre på og udholde dets ufornuftige og fordringsfulde faders klager.

Men Arthur er egentlig ikke en mand med et gnavent eller pirreligt væsen – ja, så langt derfra, at der endog lå noget komisk i hans ærgerrighed og pirrelighed, der snarere ville have vækket latter end vrede, hvis ikke så usigeligt smertelige betragtninger var forenede med disse symptomer på en syg konstitution – og hans stemning forbedrede sig lidt efter lidt med hans tilbagevendende legemlige sundhed, hvilket uden mine ivrige anstrengelser ikke ville være sket så hurtigt, for han havde endnu noget ved sig, som jeg ikke opgav, lige som jeg ikke ville give noget efter i mine anstrengelser for hans vedligeholdelse.

Hans tilbøjelighed til det pirringsmiddel, der lå i vinen, havde, som jeg kun alt for godt forudså, forværret sig betydeligt. Denne var nu blevet mere for ham end et hjælpemiddel til at befordre selskabelig glæde, den var blevet en vigtig kilde til nydelse i og for sig selv. I denne tid fuld af svaghed og slaphed havde han gerne gjort den til sin medicin, sin trøst, sin opmuntring og sin ven – var derved bestandig sunket dybere og dybere, og havde for evigt gjort sig fast i den pøl, i hvilken han var sunket. Men jeg besluttede at dette ikke skulle finde sted, så længe jeg endnu beholdt den mindste indflydelse hos ham, og skønt jeg ikke kunne forhindre ham i at

nyde mere end han havde godt af, lykkedes det mig dog ved uafladelig udholdenhed, ved godhed, heftighed og påpassenhed, ved smigrende bønner, mod og bestemthed at vogte ham for det fuldkomne slaveri af denne afskyelige tilbøjelighed, der gør så lumske fremskridt, er så ubønhørlig i sit tyranni og så ulyksalig i sine følger.

Og her må jeg ikke glemme, at jeg skylder hans ven, mr. Hargrave, megen tak. Han gjorde på den tid hyppige besøg i Grassdale, og spiste ofte hos os, ved hvilke lejligheder Arthur, som jeg frygter, gerne ville have tilsidesat ethvert hensyn til klogskab og anstand, og gjort et orgie af måltidet, når blot hans ven havde indvilliget i at deltage i en så herlig fornøjelse, og hvis denne sidste havde villet føje ham deri, ville han i løbet af et par aftener med lethed have kunnet tilintetgøre mine bestræbelser i flere uger, og ved en eneste berøring have kastet det svage brystværn om kuld, som det havde kostet mig så megen umage og anstrengelse at få rejst. I begyndelsen frygtede jeg dette i så høj grad, at jeg ydmygede mig for ham, idet jeg hemmeligt meddelte ham mine bekymringer med hensyn til Arthurs tilbøjelighed til sådanne udsvævelser, og ytrede det håb, at han ikke ville opmuntre ham til dem.

Han blev meget glad over dette bevis på fortrolighed, og jeg må sige til hans ære, at han skuffede den ikke. Ved disse og enhver senere anledning var hans nærværelse snarere en dæmper for hans vært, end at den skulle have ansporet han til yderligere umådelighed, og det lykkedes ham bestandig at bringe ham ud af spiseværelset i rette tid og i en temmelig tålelig tilstand, for når Arthur ikke tog hensyn til vink som: "Nu tør jeg ikke holde Dem længere fra Deres gemalinde," eller: "Vi

bør ikke glemme, at mrs. Huntingdon er alene," stod han selv op fra bordet, for at gå hen til mig, og, skønt ugerne, så hans vært sig dog nødsaget til at følge ham.

Fra det øjeblik lærte jeg at betragte mr. Hargrave som en sand ven af familien, som en uskadelig selskabsbroder for Arthur, som han opmuntrede og befriede for den kedsomhed, der var en følge af hans lediggang og den fuldkomne afsondring fra ethvert andet selskab end mit, og samtidig som en nyttig allieret for mig. Jeg måtte under disse omstændigheder nødvendigvis være ham tak skyldig, og tog ikke i betænkning at tilkendegive ham min tak ved den første den bedste lejlighed. Men da jeg gjorde dette, hviskede mit hjerte mig, at ikke alt var i orden, blodet steg mig i ansigtet, og ved sit faste, alvorlige blik og hele den måde, på hvilken han modtog mine taknemmelige ord, fordoblede han min frygt. Hans inderlige glæde over at have været i stand til at tjene mig, blev renset og formildet ved hans deltagelse for mig og medlidenhed med ham – hvorfor, ved jeg ikke, for jeg forlod ham, før han fik tid til at åbenbare mig sine bekymringer, og spørge efter dem ville jeg ikke. Hans suk og hentydninger til en undertrykt kummer syntes at komme af et fuldt hjerte, men han måtte enten indeslutte den deri, eller åbenbare den for andres øren end mine, for jeg holdt den fortrolighed, som fandt sted mellem os, for allerede at være fuldkommen tilstrækkelig for os begge. Det forekom mig at være en uret, at der fandt en hemmelig forståelse sted mellem min ægtefælles ven og mig, hvis genstand han selv, skønt uafvidende, var. Men jeg trøstede mig med den tanke:

"Hvis det er urigtigt, da er det på ingen måde min skyld, men Arthurs."

Jeg ved i sandhed ikke, om jeg ikke den gang snarere rødmede for *hans* skyld end for min egen, for da han og jeg er et, identificerer jeg mig således med ham, at jeg føler hans nedværdigelse, hans fejl og synder lige så fuldkomment, som om de var mine. Jeg rødmer for ham, frygter for ham, angrer for ham, græder, beder og føler for ham, som for mig selv, men jeg kan ikke handle for ham, må derfor være nedværdiget og besudlet ved denne forbindelse, og er det også, så vel i mine egne øjne som i virkeligheden. Jeg er så bestemt på at elske ham – bestræber mig så ivrigt for at undskylde hans vildfarelser, at min stadige tanke alene går ud på at undskylde ham, og jeg bestræber mig for at formilde hans letsindigste grundsætninger og værste vaner i mine egne øjne, således at jeg bliver fortrolig med lasten og næsten tager del i den. Ting, der tidligere forfærdede mig og var mig imod i højeste grad, forekomme mig nu naturlige. Jeg ved, at de er urigtige, fordi fornuften og Guds ord erklærer dem for det, men jeg taber lidt efter lidt den instinktmæssige afsky, der enten er blevet mig til del af naturen eller indprentet mig ved min tantes lærdomme og eksempel. Måske var jeg dengang for streng i min dom, for jeg følte lige så megen afsky for synderen, som for synden. Nu smigrer jeg mig med at være blevet noget kærligere og skånsommere – men er jeg ikke også blevet mere ligegyldig og mere ufornuftig? – Hvilken dåre var jeg ikke, da jeg tænkte, at jeg besad kraft og renhed nok til at frelse mig og ham. Et så forfængeligt hovmod ville finde sin kun alt for retfærdige straf, hvis jeg samtidig med ham gik under i det glødende svælg, af hvilket jeg søgte at frelse ham! Gud fri mig for det og ham ligeledes! – Ja, arme Arthur, jeg vil ikke ophøre med at håbe og

bede for dig, og skønt jeg skriver, som om du var en topmålt usling, for hvem der hverken findes håb eller nåde mere, er det dog kun min ængstelige frygt for dig – mine hastige ønsker, som tvinger mig til det. Hvis jeg elskede dig mindre, ville jeg også være mindre bitter, mindre utilfreds.

Hans opførsel har i den sidste tid været, som verden kalder det, ulastelig, men jeg ved, at hans hjerte er blevet uforandret. Jeg ved, at foråret nærmer sig og nærer en stor frygt for følgerne.

Da hans udmattede legeme atter begyndte at føle spændkraft og ligeledes en del af hans tidligere ulyst mod denne tilbageholdenhed og stilhed begyndte at indfinde sig, foreslog jeg ham et kort ophold ved havet for at han bedre kunne komme sig, og ligeledes til fordel for vort barns sundhed. Men nej: badestederne var så utåleligt fredsommelige, desuden havde en af hans venner inviteret ham til at komme til Skotland i et par måneder for at skyde tjurer, og han havde lovet det.

"Du vil altså igen forlade mig, Arthur?" spurgte jeg.

"Ja, min bedste, men kun for at elske dig så meget mere, når jeg vender tilbage, og for at udjævne alle mine tidligere vildfarelser og småsynder. Denne gang behøver du ikke at frygte for mig. På bjergene findes ingen fristelser. Og under min fraværelse kan du aflægge et besøg i Staningley, hvis du har lyst. Du ved jo, at din onkel og din tante allerede for lang tid siden har inviteret os derhen, men den gamle dame har desværre noget så frastødende for mig, at jeg endnu aldrig har kunnet bringe det over mit hjerte at tage derhen."

Jeg var fuldkommen til sinds at benytte denne tilladelse, skønt jeg nærede ikke liden frygt for min tantes spørgsmål og

bemærkninger med hensyn til mine ægteskabserfaringer, angående hvilke sidste jeg havde skrevet meget tilbageholdende, da jeg ikke havde noget særdeles behageligt et melde.

Det kunne omtrent være en tre uger hen i august, da Arthur rejste til Skotland, hvorhen han til min store tilfredshed blev ledsaget af mr. Hargrave. Kort efter begav jeg mig med den lille Arthur og Rachel til Staningley, mit kære gamle hjem. Dette, så vel som de deri boende kære gamle venner så jeg igen med en så inderlig sammensmeltet følelse af glæde og smerte, at jeg næppe kunne skelne den ene fra den anden, eller var i stand til at sige, hvilken af disse, jeg skulle tilskrive de mange tårer, suk og smilende miner, som de velkendte genstande fremkaldte. To år var næppe endnu henrundet, fra jeg sidst så og hørte dem, men det forekom mig at være en meget, meget længere tid, og kunde det vel være anderledes, for i hvor høj grad havde jeg ikke forandret mig fra dengang. Hvor mange ting havde jeg ikke efter den tid set, følt og erfaret. Også min onkel forekom mig at være blevet betydelig ældre og skrøbeligere, min tante mørkere og alvorligere. Hun troede formodentlig, at jeg angrede min alt for store ubesindighed, men dog ytrede hun hverken åbenlyst sin overbevisning, og ikke heller erindrede hun mig triumferende om, at jeg ikke havde taget hensyn til hendes gode råd, hvilket jeg egentlig til dels havde frygtet for, hun ville gøre, men hun iagttog mig meget, meget nøjere, end jeg syntes om, syntes at nære mistillid til min munterhed, at tillægge et hvert lille tegn på sørgmodighed eller alvorlig eftertanke en alt for stor betydning, samt omhyggeligt at lægge mærke til enhver af mine tilfældige bemærkninger, for senere i stilhed at drage

sine slutninger af det, mens hun ved et system af spørgsmål, der fra tid til anden blev gentaget under forskellig form, aflokkede mig mange ting, som jeg ellers ikke ville have meddelt hende.

Jeg frygter, at hun ved at kombinere alt dette får en temmelig tydelig forestilling om min ægtefælles fejl, om end ikke om de kilder, jeg har til trøst og håb, for selv om jeg ivrigt bestræbte mig for på bedste måde at anskueliggøre hende Arthurs gode egenskaber, vor gensidige kærlighed til hinanden og de mange grunde, jeg havde til taknemmelighed og glæde, optog hun dog alle sådanne meddelelser på en så rolig og kold måde, som om hun i sit indre havde sin egen mening om sagen, en mening, der, som jeg er fuldkommen overbevist om, ikke stod ret langt tilbage fra sandheden, og det selv om jeg rigtig nok ikke kan nægte, at jeg gjorde mig skyldig i nogen overdrivelse ved mine forsøg på at skildre min stilling fra den mest glimrende side.

Var det stolthed, som gjorde mig så overordentlig ivrig for at synes tilfreds med min skæbne, eller var det blot en fasthed, som ene og alene hidrørte fra min retfærdighedsfølelse, der bød mig ene at bære den byrde, jeg selv havde pålagt mig, og at forskåne min kæreste veninde endog for den mindste del af de lidelser og bekymringer, for hvilke hun med så megen omhu havde søgt at bevare mig? Det var måske noget af begge dele, men dog var jeg overbevist om, at den sidste bevæggrund var den overvejende.

Jeg forlængede ikke mit besøg meget over den bestemte tid, for jeg følte ikke alene min tantes uafladelige påpassenhed og vantro som en lænke og en stille bebrejdelse, der trykkede mig mere end hun kunne forestille sig, men jeg bemærkede også, at

min lille Arthur generede sin onkel, skønt denne ønskede ham alt godt, og just heller ikke var underholdende for min tante, trods hendes kærlighed og omhyggelighed for ham.

Du kære tante! Har du så kærligt opdraget mig fra min barndom, for at jeg ikke skulle gengælde dig det på anden måde, end ved at jeg skuffede dine forhåbninger, modsatte mig dine ønsker, foragtede dine råd og advarsler og formørkede dine sidste leveår ved ængstelig frygt, bekymringer og lidelser, som du ikke kunne afhjælpe? – Mit hjerte var nær ved at briste, når jeg tænkte på det, og jeg bestræbte mig derfor bestandig for at overbevise hende om, at jeg var lykkelig og tilfreds med min skæbne, men da hun omfavnede mig og kyssede barnet på min arm, før jeg steg i vognen, var hendes sidste ord:

"Tag din søn i agt, Helen, så forestår der dig måske endnu lykkelige dage. Jeg kan begribe, hvilken trøst og hvor stort et gode han nu er for dig, men hvis du forkæler ham for at tilfredsstille dine nuværende følelser, vil det være for sent at angre, når dit hjerte er knust."

Først nogle uger efter at jeg var vendt tilbage til Grassdale, kom Arthur hjem, men nu var jeg ikke så bekymret for ham. Det var en ganske anden sag at vide, at han var i de vilde skotske bjerge, beskæftiget med kraftige legemsøvelser, end da jeg vidste, at han hengav sig til fordærvelsen og fristelserne i London. Hans breve var nu, om just ikke meget lange og kærlige, dog regelmæssigere end før, og da han kom tilbage, var han, i stedet for at være værre end da han tog bort, til min store glæde mere munter, kraftig og i enhver henseende bedre.

Fra den tid har jeg kun haft ringe grund til klage. Han er endnu stedse i besiddelse af en ulyksalig forkærlighed for

bordets glæder, og denne må jeg bekæmpe og bevogte, men han er begyndt at tage notits af sin søn, og dette er en bestandig tiltagende kilde til underholdning for ham hjemme, mens jagten skaffer ham tilstrækkelig beskæftigelse i det fri, når jorden ikke er frosset alt for meget, så at hans underholdning ikke længere er indskrænket til mig alene. Men vi har nu januar, foråret nærmer sig, og, jeg gentager det, jeg frygter for følgerne af dets komme. Den yndige årstid, som jeg engang hilste som glædens og håbets tid, vækker nu ved sin tilbagekomst ganske andre følelser hos mig.

31. Selskabelige glæder

Den 20. marts 1824.

Hvad jeg frygtede er desværre indtruffet. Arthur har, som jeg næsten ventede, atter forladt mig. Denne gang sagde han, at han kun agtede at opholde sig ganske kort i London. Derpå havde han i sinde at begive sig til fastlandet, hvor han efter al sandsynlighed kom til at blive nogle uger.

Jeg venter imidlertid ikke at se ham igen, før mange uger er gået, for nu ved jeg, at dage hos ham betyder uger og uger måneder.

Det var bestemt, at jeg skulle følge med ham, men kort før den til vor afrejse fastsatte tid oprandt – ja, så godt som tvang han mig til at aflægge et besøg hos min beklagelsesværdige fader – som er meget syg – samt hos min stakkels broder, der føler sig meget ulykkelig ved denne sygdom, så vel som ved årsagen til den, og som jeg ikke har set siden den dag, vort barn blev døbt, for da stod han fadder til det i forening med mr. Hargrave og min tante.

Da jeg ikke ønskede, at den tilsyneladende selvopofrelse, min ægtefælle havde vist ved at tillade mig at forlade ham, skulle pålægge ham et alt for stort offer, opholdt jeg mig kun kort tid hos min fader, men da jeg kom hjem til Grassdale var Arthur – borte.

For at underrette mig om årsagen til denne pludselige afrejse havde han efterladt et brev, hvori han foregav, at en uventet indtrådt begivenhed havde gjort hans øjeblikkelige nærværelse i

London uundgåelig nødvendig og forhindret ham i at vente, til jeg kom tilbage. Han tilføjede, at det ikke var nødvendigt, jeg gjorde mig den ulejlighed at følge ham til London, eftersom han blev der så kort tid, at det ikke var umagen værd for mig at rejse derhen, og da rejsen, når han var alene, naturligvis kun ville koste ham halvdelen af, hvad den ville koste, når jeg var med, ville det uden tvivl være det klogeste, at vi opsatte den længere udflugt, vi havde i sinde at foretage i forening, indtil næste år, for som følge af hans nuværende bestræbelser ville vore anliggender til den tid stå på en langt mere tilfredsstillende fod.

Forholdt det sig virkelig således som han foregav? Eller var det hele måske blot et påskud, han brugte, for derved at skaffe sig lejlighed til uforstyrret at kunne hengive sig til sine adspredelser, uden fare for at blive generet ved min nærværelse?

O, hvor det er pinligt at måtte tvivle om oprigtigheden hos de personer, vi elsker. Men da jeg har haft så mange beviser på hans fuldkomne mangel på moral og sanddruelighed, hvorledes er det da muligt for mig at fæste lid til en så usandsynlig fortælling?

Det eneste, jeg nu har at trøste mig ved, består i, at han for nogen tid siden forsikrede mig om, at hvis han nogen sinde oftere begav sig til Paris eller London, ville han være langt mere mådeholdende i sine fornøjelser, for ikke aldeles at tilintetgøre sine evner til nydelse. Han brød sig ikke om at nå nogen høj alder, sagde han, men han ville gerne lige til sit livs sidste øjeblik nyde sin andel af livet og frem for alt af dets glæder, men for at kunne dette, indså han nok, af det ville være nødvendigt

for ham at omgås noget mere sparsomt med sine kræfter, for han frygtede, at han allerede havde tabt en del af sin skønhed, og hvor ung han end var, havde han dog i den senere tid opdaget enkelte grå hår blandt hans elskede kastanjebrune lokker. Han havde også en slags mistanke om, at han begyndte at blive noget mere korpulent end han ønskede at være, men dette hidrørte vel sagtens fra, at han havde gode dage og ikke noget at beskæftige sig med, thi for øvrigt troede han endnu at være lige så sund og kraftig som nogen sinde før. Imidlertid var det jo rigtignok ikke let at sige, hvad endnu en sæson, så fuld af grænseløs dårskab og galskab som den sidste, ville være i stand til at udrette, og i hvilken grad den kunne nedbryde hans helbred.

Ja, alt dette sagde han virkelig til mig og det uden at rødme, med det samme skælmske blik, som jeg engang elskede så højt, og med den muntre, dæmpede latter, hvis lyd engang bragte mit hjerte til at svulme af glæde.

Nuvel, lad så være! Disse hensyn ville uden tvivl udøve en langt større indflydelse på ham, end alle de grunde, jeg kunne være i stand til at anføre, og da jeg nu ikke kan nære noget bedre håb om ham, vil vi se, hvad de formår og hvor vidt de kan bevæge ham til at holde måde.

Den 30. juli.

For omtrent tre uger siden kom Arthur hjem igen. Denne gang var hans sundhed rigtig nok bedre, men hans sindsstemning derimod endnu værre end forrige gang – eller – måske jeg gør ham uret – måske det er mig, som er mindre tålmodig og

eftergivende. Jeg er træt og ked af hans uretfærdighed, egenkærlighed og uforbederlige *fordærvelse* – gid jeg var i stand til at give det en mildere benævnelse – jeg er heller ingen engel og min menneskelige misfornøjelse hæver sig mod ham.

Forgangen uge døde min stakkels fader. Arthur ærgrede sig over denne efterretning, og hvorfor? – Fordi han så, at jeg blev forskrækket og bedrøvet, samt fordi han frygtede, at det kunne forstyrre ham i hans bekvemmelighed. Da jeg talte om at bestille mig sørgeklæder, råbte han:

"O, jeg har en afsky for sorte klæder! For en forms skyld kommer du imidlertid til at bære dem i nogen tid, det indser jeg nok, men, Helen, jeg håber, at du i det mindste ikke vil anse det for en pligt at bringe dit ansigt og dit væsen i overensstemmelse med dine sørgeklæder? Hvorfor vil du sukke og stønne og hvorfor skal jeg lide skår i min bekvemmelighed, fordi en gammel herre, der jo var aldeles fremmed for os begge, har fået i sinde at drikke sig ihjel et sted i landet? ... Nej, se blot – nu græder du jo allerede! ... Det kan da umuligt være andet end affektation."

Han ville slet ikke høre noget om, at jeg overværede begravelsen, eller tog hjem et par dage for at trøste den stakkels Frederic i hans ensomhed. Han påstod, at det var aldeles unødvendigt, og at det var urimeligt af mig at forlange sligt. Hvad kom min fader mig ved? Jeg havde jo ikke set ham mere end en eneste gang siden min tidligste barndom, og vidste meget godt, at han aldrig havde bekymret sig det mindste om mig; og min broder var ligeledes så godt som aldeles fremmed for os.

"Desuden kan jeg ikke undvære dig blot en eneste dag, kæreste Helen!" tilføjede han og omfavnede mig med smigrende ømhed.

"Hvorledes bar du dig da ad i de mange dage, du var borte fra mig?" spurgte jeg.

"O, dengang drev jeg omkring i livet, men nu er jeg hjemme hos mig selv, og uden dig, min husgudinde, ville hjemmet være mig utåleligt."

"Ja, så længe jeg er nødvendig for dit velbefindende. Men du talte ikke således den gang, da du næsten tvang mig til at forlade dig, for at du kunne få lejlighed til at rejse herfra, uden at tage mig med," svarede jeg.

Disse ord var imidlertid næppe kommet over mine læber, før jeg fortrød at have sagt dem. Det forekom mig, at hvis de var usande, indeholdt de en alt for skrækkelig anklage, en alt for grov fornærmelse, mens de derimod, hvis de var sande, hentydede på en alt for ydmygende kendsgerning, til at den således uden videre kunne siges ham lige i øjnene.

Men jeg kunne gerne have sparet mig selv det smertelige ved denne øjeblikkelige selvbebrejdelse, for min ytring vækkede hverken harme eller undseelse hos ham. Han søgte hverken at benægte eller undskylde sig, men svarede blot med en sagte, langvarig latter, som om han betragtede hele denne sag, fra begyndelsen til enden, som en fortræffelig og særdeles kløgtigt udført spøg.

Denne mand vil i sandhed til sidst bringe det så vidt, at jeg fatter modbydelighed for ham! – Men jeg må tømme det bæger, jeg selv har skænket fuldt for mig, og jeg vil gøre det – jeg vil

tømme det lige til bærmen, og ingen anden end jeg skal erfare, hvor bittert dets indhold er!

Den 20. august.

Nu befinder vi os atter i vort sædvanlige forhold til hinanden.

Arthur er næsten aldeles vendt tilbage til sine tidligere vaner og tilbøjeligheder, og jeg har erkendt, at det vil være klogest og bedst for mig at lukke mine øjne for både fortid og fremtid, i det mindste, hvad ham angår, at elske ham, hvis jeg er i stand til det, om muligt at smile, når han smiler, være munter, når han er det, glæde mig, når han søger at gøre sig behagelig, bestræbe mig for at gøre ham det, når han ikke er det, eller hvis dette ikke lader sig gøre, da at tåle, undskylde og tilgive ham så godt jeg formår, samt anvende al umage ved at bekæmpe mine egne mindre gode egenskaber, for ikke ved dem at gøre hans endnu værre.

Denne beslutning vil jeg følge. og mens jeg giver efter for og søger at tilfredsstille hans uskyldigere tilbøjeligheder, vil jeg samtidig anvende alt, hvad der står i min magt for at beskytte ham mod de slettere.

Vort stille samliv vil imidlertid ikke være af synderlig lang varighed. Inden ret længe skal jeg igen beværte den samme udvalgte vennekreds, som var her forrige efterår og som denne gang bliver forøget med mr. Hattersley, samt, ifølge mit udtrykkelige ønske, med dennes hustru og barn.

Jeg længes efter at se Millicent og hendes lille pige, som nu er over et år gammel og vil blive en herlig legekammerat for min lille Arthur.

Den 30. september.

Vore fremmede har allerede været her en fjorten dages tid, men jeg har hidtil endnu ikke haft stunder til at anføre mine bemærkninger med hensyn til dem.

Jeg kan ikke overvinde min uvilje mod lady Lowborough, for den hidrører ikke fra noget personligt nag til hende, men snarere fra den omstændighed, at jeg så ganske og aldeles misbilliger hendes hele opførsel. Jeg søger at undgå hendes selskab så meget, som det lader sig gøre uden at krænke gæstfrihedens love. Når vi imidlertid taler med hinanden, da sker det med største høflighed, ja, fra hendes side endog med tilsyneladende hjertelighed – men Gud bevare mig for en sådan hjertelighed!

Det er omtrent, som når man tager torneroser i hånden, de ser godt ud og synes ved første berøring bløde at føle på, men man mærker snart, at der er torne under dem, føler af og til stikket af disse og hævner sig – skønt altid til skade for sine egne fingre – ved at trykke på dem, indtil man omsider har berøvet dem evnen til at skade.

I hendes opførsel mod Arthur har jeg i den senere tid ikke bemærket noget, som kan fortørne eller forurolige mig. I de første dage forekom det mig unægtelig, som om hun gjorde sig særdeles megen umage for at vække hans beundring, og hendes bestræbelser undgik heller ikke hans opmærksomhed. Jeg så ofte, at han i stilhed smilede ad hendes fiffige manøvrer, men til hans berømmelse må jeg tilstå, at hendes pile gled magtesløse af mod ham. Hendes mest fortryllende smil, hendes stolteste mine mødte bestandig den samme jævne, rolige, uforanderlige

jovialitet, og dette varede så længe, til hun omsider indså, at hans rustning var uigennemtrængelig. Da holdt hun pludselig inde med sine forsøg og blev, som det syntes, lige så ligegyldig som han selv.

Efter den tid har jeg ikke bemærket noget anstrøg af vrantenhed hos Arthur, og lige så lidt noget tegn til gentagne erobringsforsøg hos hende.

Dette er altså som det bør være. Men Arthur tillader mig aldrig at være fuldkommen tilfreds med hans opførsel. I al den tid, vi har været gift, er den smukke idé: "I skulle leve i fred og tillid" aldrig blevet til virkelighed for mig. De afskyelige mennesker, Hattersley og Grimsby, har tilintetgjort alle mine bestræbelser for at modarbejde hans lyst til vin. De opmuntrer ham dag for dag til at overskride mådeholdenhedens grænser og forleder ham ikke sjældent til at nedværdige sig ved åbenlys umådelighed.

Jeg vil ikke så let kunne glemme den anden aften efter deres ankomst. Netop i det øjeblik, jeg og de øvrige damer forlod spisesalen, og endnu før døren var lukket efter os, råbte Arthur:

"Nå, gutter, hvad siger I om et ordentligt sold?"

Millicent kastede mig et halvt bebrejdende blik, som om jeg kunne have forhindret det, men udtrykket i hendes ansigt forandrede sig, da hun hørte Hattersleys stemme lyde gennem både dør og væg, idet han råbte:

"*Jeg* er med! Lad bringe mere vin, her er ikke en gang halvt nok!"

Næppe var vi kommet ind i salen, før lord Lowborough indfandt sig hos os.

"Hvad kan foranledige dig til at komme så hurtigt?" spurgte hans gemalinde, med en højst unådig og utilfreds mine.

"Du ved, Annabella, af jeg aldrig drikker," svarede han alvorligt.

"Nu vel, men derfor kunne du dog gerne være blevet lidt inde bos de andre. Det ser så enfoldigt ud, når man altid løber efter damerne. Jeg begriber ikke, hvorledes du kan bære dig således ad."

Han kastede hende et bebrejdende, halvt bittert, halvt forundret blik, sank med et dybt, skønt undertrykt suk ned på en stol, bed sig i sine blege læber og så stift på gulvet.

"De handler fuldkommen rigtigt i at forlade de andre herrer, lord Lowborough," sagde jeg, "og jeg håber, at De altid vil gøre os den ære at skænke os Deres selskab lige så tidligt som i dag. Hvis Annabella kendte værdien af sand klogskab, samt de ulykkelige følger af dårskab og – umådelighed, ville hun ikke tale så ubesindigt – ikke engang i spøg."

Ved disse ord slog han sine øjne op, betragtede mig alvorligt med et halvt forbavset, halvt adspredt blik og vendte dem så til sin ægtefælle.

"Jeg kender i det mindste værdien af et varmt hjerte og en kraftig, mandig ånd," svarede hun.

Disse ord henvendte hun til mig og ledsagede dem med et triumferende smil, som om hun ville sige: "Det er mere end man kan sige om dig!" Derpå betragtede hun sin mand med et udtryk af foragt, som tydeligvis skar ham i hjertet.

Jeg var overordentlig harmfuld, men det tilkom ikke mig at irettesætte hende eller at tilkendegive mine anskuelser, der, som det syntes, stemte overens med hendes mands, men som,

hvis jeg havde ytret dem, ville have krænket hans følelser endnu mere.

Det eneste jeg kunne gøre for at adlyde min indre trang bestod i, at jeg endnu før jeg skænkede kaffe for damerne, skænkede en kop til ham, som jeg bragte ham i egen person, for således at vise ham min agtelse og derved danne en slags modvægt mod hendes ringeagt. Med en let kompliment tog han ligesom uvilkårligt koppen af min hånd, men omtrent et minut senere satte han den på bordet uden at have smagt på kaffen, og så stift, ikke på koppen, men på sin ægtefælle.

"Nuvel, Annabella," sagde han med dyb, hul stemme, "eftersom min nærværelse er dig så ubehagelig, vil jeg befri dig for den."

"Går du tilbage til de andre?" spurgte hun henkastet.

"Nej!" råbte han med heftigt eftertryk, "jeg går ikke tilbage til dem, og trods dig eller hvilken som helst anden frister, vil jeg aldrig blive i deres selskab et øjeblik længere, end jeg finder det rigtigt! Nej, det vil jeg ikke, men – du behøver ikke at tage dig det nær – jeg skal aldrig oftere påtvinge dig mit selskab på en så upassende tid."

Han forlod værelset. Jeg hørte udgangsdøren blive åbnet og atter lukket, og da jeg løftede en flig af gardinet i vejret, så jeg ham straks efter i den skyfulde, fugtige aftenskumring vandre hen imod parken.

Slige scener frembringer altid et ubehageligt indtryk hos enhver tredje person, og vort lille selskab sank derfor en tid lang hen i en uhyggelig tavshed. Millicent legede med sin teske og så meget forlegen ud. Hvis Annabella følte undseelse eller uro,

søgte hun i så fald at skjule det under en kort, munter latter og gav sig derpå roligt i færd med at nyde sin kaffe.

"Annabella," sagde jeg omsider, "De havde i sandhed ikke fortjent det bedre, hvis lord Lowborough atter hengav sig til sine tidligere lidenskaber, der en gang nær havde styrtet ham i fordærvelse, og som det kostede ham en så stor anstrengelse at overvinde. Hvis dette blev tilfældet, ville De til visse angre Deres opførsel mod ham."

"Aldeles ikke, min kære, hvis det behagede Hans Herlighed at beruse sig hver dag, ville jeg aldeles ikke bekymre mig om det. Jo før blev jeg i så fald befriet for ham."

"O, Annabella!" råbte Millicent, "hvor kan De dog tale så formasteligt! Hvad Dem angår, ville det ikke være andet end en retfærdig straf, om forsynet tog Dem på ordet og lod Dem føle, hvad andre føler, der –"

Hun standsede, for i dette øjeblik lød en høj larm af latter og stemmer over fra spisesalen, og blandt denne larm kunne selv mit uøvede øre skelne, at Hattersleys stemme lød højest.

"Sandsynligvis hvad De føler i dette øjeblik?" sagde lady Lowborough med et ondskabsfuldt smil og idet hun lod sit blik hvile på sin kusines bedrøvede ansigt.

Denne sidste svarede ikke, men vendte sit ansigt bort og tørrede en tåre af sine øjne. I dette øjeblik blev døren åbnet og mr. Hargrave trådte ind. Hans ansigt var noget rødere end det plejede at være og hans øjne funklede med en ualmindelig glans.

"O, Walther," råbte hans søster, "hvor jeg er glad ved at du kommer, men – gid du blot havde bragt Ralph med."

"Det var mig umuligt, kære Millicent," svarede han muntert, "det faldt mig vanskeligt nok selv at slippe bort. Ralph søgte at holde mig tilbage med magt. Huntingdon truede mig med evigt tab af hans venskab, og Grimsby var endnu værre end de andre, for ved bitre sarkasmer og insinuationer, der, som han meget godt vidste, måtte såre mig dybest, bestræbte han sig for at bringe mig til at undse mig ved min afholdenhed. De indser følgelig, mine damer, at De må modtage mig meget venligt, da jeg har vovet og lidt så meget for Deres skyld."

Ved disse sidste ord vendte han sig smilende og bukkende til mig.

"Er han ikke smuk i dette øjeblik, Helen?" hviskede Millicent, hvis søsterlige stolthed for øjeblikket bragte hende til at glemme alt andet.

"Han ville være det, hvis den glans, som nu forskønner hans øjne, læber og kinder, var hans normale tilstand," svarede jeg, "men betragt ham igen om et par timer, så skal De se."

Genstanden for vore bemærkninger tog netop nu en stol, satte den ved bordet, ikke langt fra mig, og bad mig om en kop kaffe.

"Jeg betragter dette som et passende sindbillede på Himlens indtagelse ved storm," sagde han, idet jeg gav ham koppen. "Nu befinder jeg mig i Paradiset, men har måttet gå gennem ild og vand for at tilkæmpe mig det. Det sidste middel, Ralph Hattersley anvendte, bestod i, at han stillede sig med ryggen mod døren og bandede på, at jeg ikke skulle komme ud, med mindre jeg banede mig vej gennem hans legeme, der, som De ved, er tykt nok. Heldigvis var denne dør ikke den eneste og jeg tog flugten gennem fadeburet, til stor forbavselse for Benson,

som netop befandt sig der og var beskæftiget med at bringe taffelservicet i orden."

Mr. Hargrave lo og hans kusine lo med, men Millicent og jeg blev ved at være tavse og alvorlige.

"Tilgiv min letsindighed, mrs. Huntingdon," sagde han i en dæmpet tone, idet han hævede sit blik og så mig i ansigtet, "De er ikke vant til slige scener og lader Dem derfor gøre et alt for stærkt indtryk på Deres fintfølende ånd. Men midt imellem de andre tænkte jeg på Dem og forsøgte at bevæge mr. Huntingdon til ligeledes at tænke på Dem, men forgæves. Jeg frygter, at han er fast bestemt på at nyde denne aften med sine øvrige venner og det kan derfor ikke nytte at vente dem med kaffen. Det er allerede store ting, hvis de indfinder dem til te. Imidlertid ønsker jeg, at det stod i min magt at forjage tanken om dem af Deres sjæl – ja – og ligeledes af min, for jeg hader dem alle – ja, alle, endog min kære ven Huntingdon, når jeg ser, hvilken magt han har over et væsens lykke, der står så uendelig højt over ham. Og når jeg betænker, hvorledes han benytter denne magt, så – så føler jeg en sand afsky for ham."

"Lad hellere være at sige sligt til mig," svarede jeg, "for hvor slem han end kan være, udgør han dog en del af mig selv, og De kan ikke dadle ham, uden samtidig at såre mig."

"Tilgiv mig – jeg vil hellere dø end fornærme Dem – men for øjeblikket vil vi ikke tale mere om ham."

Og nu gav han samtalen en ganske anden retning, anstrengte sig af al magt for at opmuntre vor lille cirkel og talte med mere end sædvanlig livlighed og selvsikkerhed om de mest forskellige ting, ved hvilken lejlighed han undertiden udelukkende henvendte sig til mig, undertiden på en gang til os alle tre.

Annabella tog muntert del i underholdningen, men mit hjerte krympede sig sammen – i særdeleshed når høj latter og forvirret sang trængte gennem hallens og forværelsets tredobbelte døre ind til os, hvor det gjorde ondt i mine øren og ligesom skar gennem mine smertefulde tindinger. Millicent delte mine følelser og som følge heraf forekom aftenen os meget lang, trods alle de anstrengelser mr. Hargrave var godmodig nok til at gøre for at adsprede os.

Omsider kom de, men ikke før efter klokken ti, da vi allerede var næsten færdige med at drikke te, skønt vi havde ventet mere end en halv time efter den sædvanlige tetid.

Hvor meget jeg end havde længtes efter at de skulle komme, sank mit mod dog, da jeg hørte den forvirrede larm, de gjorde ved deres komme, og Millicent blegnede og fo'r næsten op fra stolen af skræk, da mr. Hattersley styrtede ind i værelset med en høj strøm af eder og forbandelser, mens mr. Hargrave søgte at bevæge ham til at tie ved at bede ham tænke på damerne.

"Ja, du gør klogt i at erindre om damerne, du usle desertør," råbte han og truede sin svoger med sin mægtige næve, "for du ved nok, at hvis de ikke var, så ødelagde jeg dig på stedet og kastede dit kadaver ud til føde for fuglene under himlen og liljerne på marken!"

Derpå satte han en stol hen ved siden af lady Lowborough, kastede sig på den og begyndte at henvende et sandt sammensurium af vås og pøbelagtig uforskammethed til hende, hvilket snarere syntes at more end fornærme Annabella, selv om hun anstillede sig, som om hun misbilligede hans insolens, og forstod at holde ham i en vis afstand ved enkelte vittige, men bidende udfald.

Mr. Grimsby satte sig imidlertid ved siden af mig på Hargraves stol, som denne havde forladt, da de andre trådte ind, og bad mig alvorligt om en kop te. Arthur satte sig tæt ved den stakkels Millicent, bøjede sig i en fortrolig stilling, så at hans ansigt næsten berørte hendes, og jo mere hun ængsteligt trak sig tilbage fra ham, desto mere nærmede han sig til hende.

Han gjorde ikke så megen larm, som Hattersley, men hans ansigt blussede overordentlig stærkt, han lo uafladeligt, og skønt jeg rødmede af undseelse over alt, hvad jeg så og hørte af ham, var jeg dog glad ved, at han talte så sagte til sin naboerske, at ingen anden end hun kunne høre, hvad han sagde.

Dette må i bedste tilfælde have været noget utåleligt sladder, for Millicent så særdeles ærgerlig ud, rødmede først, skød derpå sin stol tilbage og søgte omsider sin tilflugt til sofaen bag mig.

Det lod til at have været Arthurs eneste hensigt at frembringe en sådan ubehagelig virkning, for da han bemærkede, at han havde fordrevet hende, lo han umådeligt, trak sin stol tæt hen til bordet, lagde sine arme på det og overlod sig til en sand paroksysme af sagte, fjollet latter. Da han omsider var ked af denne morskab, hævede han sit hoved, råbte noget til Hattersley og nu opstod der en larmende trætte mellem dem, jeg ved ikke over hvad.

"Hvad det dog er for narre!" sagde mr. Grimsby, som hele tiden havde siddet ved siden af mig og talt med en vis langsom gravitet, men jeg var alt for beskæftiget med tanken om de andres – især Arthurs – sørgelige tilstand, til at jeg kunne lægge videre mærke til ham.

"Har De nogen sinde hørt mage til usammenhængende sladder, mrs. Huntingdon?" fortsatte han. "Hvad mig angår, er

jeg ganske undselig over dem. – De kunne næppe tåle en halv flaske, uden at det straks stiger dem til hovedet."

"De hælder fløden i Deres underkop, mr. Grimsby."

"Det er sandt! ... Jeg ser det nok, men der er også alt for mørkt. Hargrave, vær så god at pudse lysene!"

"Det er vokslys, de behøver ikke at pudses," svarede jeg.

"Øjet er legemets lys!" sagde Hargrave sarkastisk. "Om du end kun har et eneste øje, vil hele dit legeme dog være fuldt af lys."

Med en højtidelig håndbevægelse pålagde Grimsby ham tavshed, vendte sig derpå atter til mig og vedblev i sin tidligere slæbende og usikre tone og med et komisk-gravitetisk ansigt:

"Men, som jeg sagde, mrs. Huntingdon, deres hoveder er alt for svage, de kunne ikke tåle at tømme en halv flaske, uden at de straks mærkede det, mens jeg derimod – ja – jeg har i aften nydt tre gange så meget, som nogen af dem, og er dog, som De ser, fuldkommen ædru. Det forekommer Dem måske meget forunderligt, mrs. Huntingdon, men jeg tror nok at kunne forklare Dem det. – Ser De – *deres* hjerner – ja, jeg vil ikke nævne nogen ved navn, men De ved vel alligevel nok, hvem jeg mener – *deres* hjerner er lette i sig selv, dunsterne af de gærede drikkevarer gør den endnu lettere og frembringer en fuldstændig letsindighed – eller en slags svimmelhed, som går over til drukkenskab, mens *min* hjerne, som består af et fastere materiale, derimod indsuger en betydelig dosis af disse alkoholiske dunster, uden at de kan frembringe nogen fjendelig virkning på den."

"De skal se, at den mængde sukker, De har taget, har gjort en kendelig virkning på Deres te. I stedet for at tage ét stykke, som De plejer, har De kommet seks stykker i koppen."

"Virkelig?" svarede filosoffen, idet han dyppede sin teske i koppen og bekræftede sandheden af mit udsagn ved at bringe flere halvtopløste sukkerfragmenter frem for dagens lys. "Hm! – Ja – det ser jeg! Der har De et bevis på, hvor ubehageligt det er at vane distræt, mrs. Huntingdon – således går det, når man anstrenger sine tanker for meget, mens man giver sig af med livets smålige sysler. Hvis jeg havde haft min forstand hos mig, som almindelige folk, og ikke i mig, som filosofferne – da ville jeg ikke have fordærvet denne kop te og været nødsaget til at bede Dem om en anden. – Jeg vil med Deres tilladelse, hælde dette bort."

"Det et sukkerskålen, mr. Grimsby! – nu har De også fordærvet sukkeret, og jeg må bede Dem ringe, for at man kan bringe os andet sukker, for her kommer lord Lowborough endelig og jeg håber, at Hans Herlighed vil nedlade sig til at tage plads hos os – således som vi er – og tillade mig at skænke ham en kop te."

Hans Herlighed bukkede, men svarede ikke. Hargrave havde imidlertid ringet og forlangt sukker, mens Grimsby beklagede sin uforsigtighed og søgte at overbevise mig om, at den hidrørte fra skyggen af vasen samt fra den dårlige belysning.

Lord Lowborough, som allerede flere minutter tidligere var trådt ind i værelset, uden at nogen af de andre bemærkede ham, blev stående henne ved døren, hvorfra han med mørke blikke betragtede de tilstedeværende.

Nu gik han hen til Annabella, som sad med ryggen mod ham, og ved hvis side Hattersley endnu befandt sig, uden dog længere at bekymre sig om hende, eftersom han var i færd med ivrigt og støjende at skænde på sin vært.

"Nå, Annabella," sagde Lowborough, idet han bøjede sig over hendes stol, "hvilken af disse kraftige, mandige ånder ønsker du jeg skal ligne?"

"Ved himmel og jord, De skal ligne os alle!" skreg Hattersley, idet han sprang op og heftigt greb ham om armen. "Hej, Huntingdon!" råbte han, "jeg har ham! Kom mig til hjælp, menneske! Jeg vil være fordømt, om jeg slipper ham, før han et blevet totalt perialiseret. Han skal, så sandt jeg lever, komme til at bøde for alle sine tidligere forseelser!"

Og nu fulgte en afskyelig kamp.

Tavs, bleg af harme og med fortvivlet alvor bestræbte lord Lowborough sig af al magt for at rive sig løs fra det vilde, men kraftige menneske, som søgte at trække ham med sig ud af værelset. Jeg søgte at bevæge Arthur til at lægge sig imellem, til bedste for vor så slet behandlede ven, men han kunne ikke gøre andet end le.

"Huntingdon, kan De da ikke komme mig til hjælp, nar, som De er!" brølede Hattersley, der selv var blevet noget svagere ved sin berusede tilstand.

"Jeg ønsker Dem en lykkelig rejse, Hattersley, og hjælper Dem med mine bønner, men mere er jeg ikke i stand til at gøre, ikke om det så skulle koste mit liv. – Jeg er fuldkommen udmattet. – Oh, oh!" og han lænede sig tilbage i stolen, trykkede hænderne mod sine sider og stønnede højt.

"Giv mig et lys, Annabella!" sagde Lowborough, idet han med fortvivlelsens energi klamrede sig fast til dørkarmen, mens hans modstander, som havde grebet ham om livet, søgte at trække ham bort.

"Jeg vil til visse ikke blande mig i jeres rå fornøjelser," svarede hun og trak sig koldt tilbage. "Det undrer mig virkelig, at du kan få i sinde at anmode mig om sligt!"

Jeg tog imidlertid et lys fra bordet og bragte ham det. Han greb det, og holdt flammen af det mod Hattersleys hænder, indtil denne begyndte at brøle som et vildt dyr og tog sine hænder til sig. Lowborough forsvandt og begav sig efter al sandsynlighed på sit værelse, for han lod sig ikke se før den følgende morgen.

Bandende og sværgende, som et menneske, der er fra forstanden, kastede Hattersley sig på en sofa i nærheden af vinduet. – Da døren nu var fri, søgte Millicent at flygte ud af værelset, hvor hendes ægtefælle havde nedværdiget sig i så høj grad, men han kaldte på hende og påstod, at hun skulle komme hen til ham.

"Hvad ønsker du, Ralph?" mumlede hun og nærmede sig ham med umiskendelig ulyst.

"Jeg vil vide, hvad der fejler dig," sagde han, og trak hende ned på sit skød, som om hun var et barn. "Hvorfor græder du, Millicent? – Sig mig det!"

"Jeg græder ikke."

"Jo vist græder du!" råbte han og trak med rå magt hendes hænder bort fra hendes ansigt, "hvor tør du understå dig i at sige en sådan usandhed?"

"Nu græder jeg ikke," sagde hun i en bønlig tone.

"Men du har gjort det, og det for næppe et øjeblik siden. Jeg vil vide hvorfor. Kom, du skal sige mig det!"

"Jeg beder dig, Ralph, lad mig gå! Tænk på, at vi ikke er hjemme hos os selv!"

"Det gør intet til sagen. Du skal besvare mit spørgsmål" råbte hendes plageånd, idet han søgte at afpresse hende den forlangte tilståelse ved at ryste hende heftigt og ubarmhjertigt og klemme hendes fintformede arme med sine stærke fingre.

"Lad dog ikke Deres søster blive behandlet således!" sagde jeg til mr. Hargrave.

"Lad det være, Hattersley, jeg kan ikke tillade denne opførsel," svarede han og gik hen til dem. "Vær af den godhed at lade min søster gå!"

Og nu bestræbte han sig for at befri hendes arme for det pøbelagtige menneskes fingre. Men pludselig blev han skudt tilbage ved et voldsomt slag, som næsten kastede ham om, og i det samme råbte Hattersley:

"Tag dette for din uforskammethed og lad det lære dig for fremtiden ikke at blande dig mellem mig og mine!"

"Hvis du ikke var så dyrisk beruset, skulle du komme til at give mig satisfaktion for denne behandling," stammede Hargrave, åndeløs og bleg som et lig, dels af forbitrelse, dels som følge af slaget, han havde fået.

"Gå fanden i vold," svarede hans svoger. "Nå, Millicent, sig mig nu, hvorfor du græd?"

"Jeg vil sige dig det en anden gang, når vi er alene!" hviskede hun.

"Men jeg vil vide det nu, nu straks!" sagde han og rystede og klemte hende atter så voldsomt, at hun holdt sit åndedrag tilbage og bed sig i læberne, for at undertrykke et udråb af smerte.

"Jeg vil sige Dem det, mr. Hattersley," sagde jeg, "hun græd ene og alene af smerte og undseelse over Dem, for hun kunne

ikke udholde at være vidne til, hvor afskyeligt De opførte Dem."

"Gid De må blive fordømt, mrs. Huntingdon," sagde han brummende, idet han spærrede øjnene højt op og var ganske forbavset over min "uforskammethed".

"Det var *ikke* årsagen, var det vel, Millicent?"

Hun tav.

"Svar dog, barn!"

"Jeg kan ikke sige det i dette øjeblik," svarede hun sukkende.

"Du kan da vel lige så godt sige 'ja', eller 'nej', som 'jeg kan ikke sige det'. – Nå?"

"Ja!" hviskede hun med bøjet hoved, og dybt rødmende ved denne skrækkelige tilståelse.

"Fordømte, uforskammede skabning!" skreg han og stødte hende fra sig med en sådan heftighed, at hun styrtede om på gulvet, men før jeg eller hendes broder kunne komme hende til hjælp, havde hun allerede rejst sig op igen. Så ilede hun ud af salen og begav sig øjeblikkelig til sit værelse.

Nu vendte Hattersleys vrede sig mod en anden genstand, nemlig mod Arthur, som sad lige for ham og uden tvivl havde moret sig fortræffeligt ved dette optrin.

"Hør engang, Huntingdon!" råbte hans irritable ven, "jeg vil ikke tåle, at De sidder og ler som en nar."

"O, Hattersley," råbte Arthur, idet han tørrede tårerne af sine øjne, "De bliver en gang min død, det gør De!"

"Ja, det er vist, men ikke på den måde, De mener. Jeg river hjertet ud af brystet på Dem, menneske, hvis De længere bliver ved at drille mig med Deres dumme latter! – Hvorledes – holder De endnu ikke op? – Se der – jeg gad dog se, om dette ikke kan bevæge Dem til at lade være at le!" råbte Hattersley,

idet han greb en skammel og kastede den efter Arthurs hoved, men han havde sigtet fejl og Arthur blev roligt siddende, idet han sank sammen i stolen, og sitrede af en uafladelig fjollet latter.

Det var et i sandhed ynkeligt syn.

Nu tog Hattersley sin tilflugt til eder og forbandelser, men da dette heller ikke bar frugt, bemægtigede han sig en del bøger, der lå på bordet, og kastede dem, den ene efter den anden, hen imod genstanden for hans forbitrelse, men da Arthur kun lo endnu mere, styrtede Hattersley hen imod ham, greb ham ved skuldrene og rystede ham af alle kræfter, noget, som bragte Arthur til at le og skrige højere end før.

Dette var det sidste jeg så. Jeg havde længe nok været vidne til min ægtefælles nedværdigelse, derfor forlod jeg værelset, overlod til Annabella og de øvrige at følge mit eksempel, når de selv fandt for godt, og gik – men ikke til sengs. Jeg sendte Rachel bort, og vandrede om i værelset, overordentlig bekymret over det, der var forefaldet, urolig og ængstelig for det, som måske endnu kunne forefalde og uden at vide, hvornår eller hvorledes den ulykkelige skabning skulle komme op og til sengs.

Omsider kom han langsomt og ravende op ad trappen, understøttet af Grimsby og Hattersley, der selv ikke var ganske sikre på fødderne, men dog blev ved at le ad ham, larme og sige vittigheder så højt, at alle tjenerne kunne høre det. Arthur lo ikke længere, han var sløv og befandt sig i en særdeles ubehagelig tilstand. *Det* vil jeg ikke skrive mere om.

Disse afskyelige optrin er flere gange blevet gentaget. Jeg taler ikke meget om det til Arthur, for hvis jeg gjorde det, vil det

gøre mere skade end gavn, men jeg lader ham føle, at de mishager mig og han lover hver gang, at det ikke skal ske oftere. – Jeg er imidlertid bange for, at han er nærved aldeles at tabe den rigtig nok kun ringe grad af selvagtelse og selvbeherskelse, han tidligere var i besiddelse af, thi for længere tid siden ville han have undset sig ved at opføre sig således, når der var andre til stede end hans sædvanlige drikkebrødre eller lignende personer.

Hans ven Hargrave vogter sig med en afholdenhed og fasthed, som jeg ville ønske Arthur, for nogen sinde at nyde mere end der netop er tilstrækkeligt til at gøre ham en smule oprømt, og han er altid den første, som rejser sig fra bordet, det vil da sige med undtagelse af lord Lowborough, som, endnu klogere, altid forlader spisesalen på samme tid som damerne trækker sig tilbage. Fra den aften, da Annabella krænkede ham så dybt, betræder han imidlertid aldrig salen før de andre indfinder sig, men tilbringer mellemtiden i biblioteket, som jeg lader oplyse og opvarme for hans skyld – eller når vejret er klart og smukt, strejfer han om i parken.

Jeg tror dog, at Annabella angrer sin opførsel, for efter den omtalte aften har hun aldrig mere båret sig således ad, men har endog i den senere tid opført sig meget anstændigt mod ham, og har behandlet ham med langt mere venlighed og opmærksomhed end nogen sinde før, så vidt jeg ved. Denne forbedring begyndte, som jeg tror, fra det øjeblik hun ophørte at gøre sig håb om og prøve på at vække Arthurs beundring.

32. Sammenligninger – tilbageviste meddelelser

Den 5. oktober.

Esther Hargrave bliver en smuk pige. Hun har endnu ikke forladt skolestuen, men hendes moder lader hende ofte komme her over om morgenen, når herrerne er taget på jagt. Som følge heraf tilbringer hun undertiden et par timer hos sin søster, mig og børnene og når vi besøger hendes moder, søger jeg bestandig at ordne det således, at jeg får hende at se, ligesom jeg også i så fald taler mere med hende end med noget andet menneske, for jeg holder særdeles meget af min lille veninde og det samme er tilfældet med hende, hvad mig angår.

Jeg begriber imidlertid ikke, hvad det egentlig kan være, som behager hende hos mig, for jeg er ikke længere den muntre og livlige pige, jeg engang var. Men årsagen til den yndest, hun nærer for mig, ligger formodentlig i den omstændighed, at hun ikke har noget andet selskab end mit, med undtagelse af hendes broders, hvis karakter aldeles ikke harmonerer med hendes, hendes guvernantes, (der er den mest formelle og verdsligtsindede person, hendes moder kunne finde, i håb om ved hendes hjælp at forandre den stakkels Esthers medfødte gode egenskaber), og engang imellem hendes stille rolige søster.

Jeg tænker ofte på, hvilken skæbne der vel engang i tiden vil blive hende til del her i livet – og hun gør det samme, men

hendes forhåbninger for fremtiden er fulde af lys og munterhed, ligesom mine engang var. – Jeg gyser ved tanken om, at hun måske, ligesom jeg, en gang kan blive vækket af sine drømme og komme til erkendelse af det skuffende i hendes lyse forhåbninger. Det forekommer mig, som om tilintetgørelsen af hendes forventninger vil gøre mig endnu mere ondt end tilintetgørelsen af mine egne, for jeg synes næsten, at jeg er ligesom født til den skæbne, der nu er blevet mig til del. Men hun er så munter og livsglad, så let af hjerte og lykkelig af sind, så uskyldig og så fuldkommen fri for enhver anelse om alt, hvad der ikke er godt.

– O, det ville være grusomt at lade hende føle, hvad jeg nu føler, og erfare, hvad jeg har erfaret!

Millicent frygter også for hendes fremtid. I går morges, på en af oktobers skønneste og mildeste dage, var Millicent og jeg i haven, hvor vi tilbragte en halv times tid med vore børn, mens Annabella lå på en sofa i selskabsværelset og var aldeles fordybet i at læse en ny roman.

Vi havde leget med de små skabninger og næsten været lige så vilde og overgivne som de. Nu sad vi i skyggen af de høje bøgetræer for at få vejret igen og glatte vore hår, som var blevet bragt i uorden af vinden og ved vor leg med børnene, der stavrede omkring på den brede, solbeskinnede vej, ved hvilken lejlighed min Arthur understøttede den svagere lille Helen, mens han samtidig i forbigående, med en vis kløgtig mine, gjorde hende opmærksom på de smukkeste blomster i rabatterne.

Først lo vi af glæde over dette smukke syn, derpå begyndte vi at tale om børnenes fremtid, og denne genstand gjorde os stille

og eftertænksomme. Vi hensank begge i tavs grublen, mens vi langsomt vandrede hen ad den grusdækkede gang, og ved en eller anden ideforbindelse kom Millicent til at tænke på sin søster.

"Helen," sagde han, "taler De ofte med Esther?"

"Ikke særlig ofte."

"Men De har dog mere lejlighed til at tale med hende end jeg, og jeg ved, at hun både elsker og ærer Dem. Hun har ikke så megen agtelse for noget menneskes anskuelser som for Deres, og hun siger, at De har mere forstand end mama."

"Det kommer af, at hun er noget egensindig og at mine anskuelser stemmer hyppigere overens med hendes egne end med Deres moders. Men hvad er det ellers, De vil sige, Millicent?"

"Ser De, da De har så megen indflydelse på hende, ville jeg gerne bede Dem ret alvorligt at pålægge hende, at hun aldrig, under ingen som helst betingelse eller ifølge noget som helst menneskes overtalelse, må lade sig bevæge til at indgå ægteskab for at få penge, en høj stilling, eller nogen anden ting på jorden, men at hun kun må vælge en mand, for hvem hun føler sand kærlighed og virkelig begrundet agtelse."

"Det behøver jeg ikke at gøre," svarede jeg, "for vi har allerede talt med hinanden angående denne genstand, og jeg forsikrer Dem, at hendes anskuelser med hensyn til kærlighed og ægteskab er så romantiske, som det er muligt at tænke sig."

"Men romantiske anskuelser er ikke tilstrækkelige, jeg ønsker, at de skal være ægte."

"De har ret, men jeg tror, at de anskuelser, som verden brændemærker med benævnelsen romantiske, plejer at være

mere sande og rigtige, end man i almindelighed antager, for vel bliver ungdommens høje og ædle ideer ikke sjældent undertrykt af den modnere alders mere egennyttige anskuelser, men dette er alligevel intet gyldigt bevis for, at disse er urigtige."

"Nuvel, hvis De tror, at hendes tanker i denne henseende er således, som de bør være, så beder jeg Dem indstændigt om at styrke og befæste disse anskuelser så meget De formår, for også jeg har engang næret romantiske ideer og – ja, jeg vil ingenlunde sige, at jeg beklager min skæbne, for jeg er fuldkommen overbevist om, at jeg ikke gør – men –"

"Jeg forstår Dem," sagde jeg, "De er tilfreds, hvad Dem selv angår, men ønsker dog ikke, at Deres søster skal lide sådan som De."

"Nej – eller endnu mere. – Hun kunne virkelig komme til at lide langt mere end jeg – for jeg *er* i sandhed tilfreds, Helen, det er jeg, hvad De end tror. De kan tro mig, når jeg alvorligt forsikrer Dem, at jeg ikke vil ombytte min ægtefælle med noget andet menneske i verden, ikke om jeg så kunne gøre det så let, som ved at plukke dette blad."

"Jeg vil gerne tro Dem. Da De nu engang har ham, vil De ikke ombytte *ham* med nogen anden, men De ville vist nok gerne ombytte nogle af hans egenskaber med andre og bedre mænds gode sider."

"Ja, lige så gerne, som jeg ville ombytte nogle af mine fejl med bedre kvinders gode egenskaber, for hverken han eller jeg er fuldkomne, og jeg ønsker lige så inderligt, at han må forbedre sig, som at jeg må gøre det. – Og han vil nok forbedre sig – tror De ikke det samme, Helen? – Han er jo kun seksogtyve år."

"Det er muligt," svarede jeg.

"Han vil det – *han vil det!*" gentog hun.

"Bliv ikke vred, fordi jeg ikke ubetinget deler Deres mening, Millicent," svarede jeg. "Jeg vil ikke for alt i verden berøve Dem Deres forhåbninger, men mine egne er allerede så ofte blevet skuffet, at jeg nu, med hensyn til mine forventninger, er blevet lige så kold og mistænkelig, som den koldeste firsårige olding."

"Og dog nærer De endnu håb – endog for mr. Huntingdon?"

"Ja, jeg tilstår det – endog for *ham*, for det forekommer mig, at livet og håbet må ophøre på en og samme tid. – Og, Millicent, er han da *så* meget værre end mr. Hattersley?"

"Hm! – Hvis jeg skal sige min oprigtige mening, da er der, synes jeg, ingen sammenligning mulig imellem dem, men, bliv ikke vred på mig, Helen. De ved jo nok, at jeg altid taler rent ud, og at De har ret til at gøre det samme, uden at jeg i nogen henseende tager det ilde op."

"Jeg er ikke vred, kære Millicent, og jeg er af den mening, at hvis man anstillede en sammenligning mellem dem, ville den i de fleste punkter ufejlbarligt falde ud til fordel for mr. Hattersley."

Millicents eget hjerte sagde hende, hvor tung denne tilståelse måtte falde mig, og idet hun fulgte sin første impuls tilkendegav hun sin deltagelse ved pludselig at kysse mig på hinden. Derpå vendte hun sig hurtigt til siden, løftede sit barn op og skjulte sit ansigt i dets klæder.

Det er dog besynderligt, at vi ofte græder over andres lidelser, selv om vi ikke fælder en eneste tåre for vore egne. Hendes egne sorger tyngede nok som, på hendes hjerte, men ved tanken om mine strømmede det over, og ved synet af

hendes deltagelse kom jeg selv til at græde, heftigere end jeg havde grædt i lang, lang tid.

Millicent tilfredshed med sit ægteskab er ikke aldeles usand. Hun elsker virkelig sin ægtefælle og det er kun alt for sandt, at han intet taber ved at sammenligne med Arthur. Enten må han være mindre tøjlesløs i sine udsvævelser, eller også må hans konstitution være så kraftig og hærdet, at disse ikke kan frembringe så skadelige virkninger hos ham, for han befinder sig aldrig i en tilstand, der grænser til sløvhed, og de værste følger af sådanne orgier består hos ham kun i en vis pirrelighed, eller den følgende morgen i en temmelig stærk gnavenhed, men frembringer på ingen måde dette nedslåede og forfaldne udseende – denne simple, kedsommelige trættekærhed, ved hvilken man gerne kunne ønske at synke i jorden, så dybt undser man sig på deres vegne, som hengiver sig til den.

Førhen var det heller ikke så slemt med Arthur, men nu kan han ikke længere tåle så meget, som da han var i Hattersleys alder, og hvis denne sidste ikke forbedrer sig i tide, vil han måske være lige så svag, når nogle år er gået. Han er fem år yngre end Arthur, dette er ingen lille fordel, og hans laster har endnu ikke aldeles besejret ham. Han har endnu ikke gjort dem til en del af sig selv, de synes kun at være kastet let hen over ham som en kappe, som han kan kaste fra sig hvilket øjeblik, det skal være, men – hvor længe vil han være i stand dertil?

Selv om han er en slave af sine lidenskaber og laster, og ikke bekymrer sig om fornuftige skabningers pligter og højere forrettigheder, kan man dog ikke sige, at han er en fuldkommen libertiner. Han foretrækker den del af de sanselige

nydelser, som udfordrer styrke og virksomhed for dem, der blot kan svække og enervere. – Tilfredsstillelsen af hans sanselige tilbøjeligheder, så vel med hensyn til bordets glæder som i andre henseender, betragter han ikke som nogen *kunst*. Han spiser med god appetit, hvad man byder ham, uden at nedlade sig til den upassende bragen og dadlen eller til den lige så upassende ros, der er mig så forhadt hos enhver, jeg ønsker at kunne agte.

Jeg frygter, at Arthur er tilbøjelig til at hengive sig til drukkenskab som til en yndlingslyst, og at han ville styrte sig i de groveste udsvævelser, hvis han ikke var bange for aldeles at sløve sin appetit eller tilintetgøre sin evne til at nyde.

Hvor slem Hattersley endog er, tror jeg dog, at der er mere grund til at nære håb om hans forbedring og – det være langt fra mig at ville påbyrde den stakkels Millicent nogen dadel for hans forseelser – men jeg har virkelig den tro, at der ville være mere udsigt til hans forbedring, og at han ville lære at elske hende højere og behandle hende bedre, hvis hun blot havde mod og vilje til at gøre ham forestillinger desangående.

En samtale, jeg for nogle dage siden havde med Hattersley, har tildels bragt mig på denne formodning, og jeg har i sinde med det første at give hende nogle råd med hensyn til denne genstand, men har endnu opsat at gøre det, fordi jeg ved, at det ikke er overensstemmende med hendes ideer og grundsætninger, og fordi jeg ved, at hvis mit råd ikke gavnede, ville det tværtimod skade, ved at lade hende føle sin ulykke desto mere tydeligt.

En regnfuld dag i forrige uge, da de fleste medlemmer af selskabet havde samlet sig i billardværelset for at fordrive tiden

der, befandt jeg mig i biblioteket sammen med Millicent og børnene, og vi håbede at kunne tilbringe en rigtig behagelig og uforstyrret formiddag med hinanden. Men vi havde næppe været der et par timer, da Hattersley indfandt sig, som jeg tror, lokket derind ved lyden af sin lille piges stemme, som han elsker overordentlig højt, ligesom hun elsker ham.

Han lugtede af stalden, hvor han efter frokosten havde vederkvæget sig ved sine medskabninger, hestenes selskab. Min lille navnesøster brød sig imidlertid ikke om det. Så snart hun så sin faders kolossale figur komme ind ad døren, udstødte hun et glædesskrig, forlod sin moder, løb lallende og leende hen imod ham, idet hun holdt sig i ligevægt ved at strække begge arme ud, omfavnede derpå hans knæ, lagde hovedet tilbage og lo ham lige ind i ansigtet.

Han havde virkelig grund til at smile, idet han betragtede det smukke, lille ansigt, som strålede af uskyldig glæde, de klare, blå, glinsende øjne og de bløde, lyse lokker, som bølgede ned over den elfenbenshvide nakke og de blottede skuldre. Mon han tænkte på, hvor lidt han fortjente at eje en sådan skat? Jeg frygter, at han ikke nærede nogen sådan idé.

Han løftede hende op og fortsatte i nogle minutter sin plumpe leg med hende, under hvilken det ikke var let at sige, om faderen eller barnet skreg og lo højest. Denne larmende fornøjelse endte omsider, som man kunne vente det – han tog for hårdt på den lille, hun begyndte at græde og hendes rå legekammerat kastede hende hen på moderens skød og befalede denne, at hun skulle bringe barnet til at tie.

Lige så glad ved atter at kunne vende tilbage til den blide trøsterinde, som hun tidligere havde været ved at forlade

hende, trykkede barnet sig ind i hendes arme, holdt øjeblikkelig op at skrige, lagde det trætte hoved tæt op til hendes bryst og faldt hurtigt i en tryg søvn.

Mr. Hattersley var imidlertid gået hen til kaminen, stillede sin højde og bredde mellem ilden og os, og, med armene i siderne og fremvisende sit brede bryst, stod han og så sig om, som om huset med alt, hvad dertil hørte samt alle dets beboere var hans ubestridelige ejendom.

"Et fordømt dårligt vejr!" brummede han. "I dag bliver der vel sagtens ingen jagt!" Så hævede han pludselig, sin stemme og berigede os med nogle takter af en drikkevise, men ophørte lige så pludseligt med at synge og fløjtede melodien til ende.

"Hør en gang, mrs. Huntingdon," sagde han, "Deres mand har udmærkede heste – ikke mange, men gode. Jeg tog dem lidt i øjesyn i formiddag, og giver Dem mit ord på, at den sorte Bess, den grå Tom og den unge Nimrod er de nydeligste dyr, jeg i lang tid har set for mine øjne!"

Og nu fulgte en udførlig beskrivelse af alle deres gode egenskaber, samt en skildring af de berømmelige gerninger, han agtede at udrette som hesteopdrætter, når hans gamle engang fandt for godt at ombytte det timelige med det evige.

"Ikke fordi jeg just ønsker, at han skal lukke sine øjne," tilføjede han, "thi for min skyld må den gamle knark gerne leve så længe han kan."

"Det håber jeg *virkelig*, mr. Hattersley."

"Ja vist, det er ikke andet end et mundsvejr, hvad jeg sådan siger. Denne begivenhed må jo nu engang indtræffe, og jeg søger derfor at betragte den i det bedst mulige lys. – Således er

det vel rigtigt, ikke sandt, mrs. H.? – men – apropos – hvorfor er I to så alene herinde? – Hvor er lady Lowborough?"

"I billardværelset."

"Hvad hun dog er for en prægtig skabning," fortsatte han, idet hans blik ufravendt hvilede på Millicent, som skiftede farve og blev mere og mere urolig ved hvert ord, han sagde, "hvilken dejlig figur hun har! Og hvilke herlige, sorte øjne – og hvilken tunge – når hun har lyst til at bruge den – jeg tilbeder hende i sandhed! – Men bryd dig ikke om det, Millicent Jeg ville alligevel ikke have hende til kone – ikke om hun så bragte mig et helt kongerige i medgift! – Nej, jeg er bedre tilfreds med den, jeg har! – Nå, hvorfor sætter du sådan et surt ansigt op? – Tror du mig måske ikke?"

"Jo, jeg tror dig," svarede hun med vemodig resignation, idet hun vendte sig for at lade sin hånd glide hen over det sovende barns hår, som hun havde lagt ved siden af sig på sofaen.

"Nå, hvad er det da, som gør dig så vred? Kom hid, Millicent, og sig mig, hvad det betyder, at du ikke er tilfreds med min forsikring."

Hun gik hen til ham, stak sin lille hånd ind under hans arm, så ham i ansigtet og sagde med dæmpet stemme:

"Hvad det betyder, Ralph? – Du siger jo, at du i så høj grad beundrer Annabella, og det netop for egenskaber, jeg ikke er i besiddelse af, men alligevel vil du dog hellere have mig til kone end hende. Dette overbeviser mig naturligvis om, at du ikke finder det nødvendigt at elske din ægtefælle. Du er tilfreds, når hun blot kan passe dit hus, holde det i orden og sørge for dit barn. – Men," tilføjede hun og tog sin hånd fra hans arm og med nedslagne øjne, "jeg er ikke vred – jeg er kun bedrøvet, for

– hvis du ikke elsker mig, så er det nu engang sådan og kan ikke ændres."

"Ganske rigtigt, men hvem har fortalt dig, at jeg ikke gør det? – Sagde jeg, at jeg elskede Annabella?"

"Du sagde, at du tilbad hende."

"Ja vist, men tilbedelse er ikke kærlighed. Jeg tilbeder Annabella, men elsker hende ikke, og dig, Millicent, dig elsker jeg, men tilbeder dig ikke."

Og til bevis på sin kærlighed greb han en hel håndfuld af hendes lysebrune lokker og syntes at trække ubarmhjertigt i dem.

"Virkelig, Ralph," mumlede hun, smilende svagt gennem tårerne, idet hun kun ganske let lagde sin hånd på hans, til tegn på, at han dog trak noget for stærkt.

"Ja det gør jeg virkelig," svarede han, "men undertiden plager du mig rigtig nok vel meget."

"Jeg! – Plager jeg dig?" råbte hun med en ganske naturlig forbavselse.

"Ja, netop du – men kun ved din alt for overdrevne godhed. – Når en dreng hele dagen igennem har proppet sig fuld af rosiner og konfekt, længes han til sidst ordentligt efter forandring, efter en rigtig sur appelsin. Og – har du aldrig lagt mærke til sandet ved bredden af havet, Millicent, har du ikke nok bemærket, hvor smukt glat det ser ud og hvor blødt og behageligt det er under foden? – Men har du en times tid vandret hen over dette jævne og bløde tæppe, som giver efter for et hvert trin – og det så meget mere, jo stærkere du træder til – så finder du det til sidst kedsommeligt og er glad ved atter at komme til en rigtig fast og dygtig grund, som ikke giver det

allermindste efter, enten du står, går eller stamper på den. Og om denne grund end er så hård som en møllesten, vil du dog være glad og indse, at det er den mest passende for dig."

"Jeg forstår, hvad du mener, Ralph," svarede Millicent, idet hun ængsteligt legede med sin urkæde og med spidsen af sin lille fod tegnede efter mønsteret på tæppet. "Jeg ved meget godt, hvad du vil sige, men jeg antog, at du ikke kunne lide, man sagde dig imod, og nu kan jeg ikke være anderledes end jeg er."

"Jeg kan naturligvis heller ikke lide at blive sagt imod," svarede han og bragte hende tættere hen til sig ved atter at trække i hendes hår. "Men, Millicent, du skal aldrig bekymre dig om min passiar. En mand må undertiden have noget, han kan brumme over, og hvis han ikke har anledning til at beklage sig over, at hans kone plager ham ihjel med lunefuldhed og arrighed, så må han klage over, at hun keder ham med sin blidhed og godhed."

"Men, Ralph, hvorfor vil du i det hele taget beklage dig, når du ikke er misfornøjet med eller ked af mig?"

"Ih, det sker ene og alene for at have en undskyldning for mine egne fejl. – Tror du, at jeg alene vil bære hele byrden af mine synder på mine egne skuldre, så længe der lever et menneske, som er villigt til at hjælpe mig og selv ingen har?"

"Et sådant gives der ikke på jorden," sagde hun alvorligt. Derpå tog hun hans hånd bort fra sit hoved, kyssede den med et mildt udtryk af sand hengivenhed og trippede hen mod døren.

"Hvad er der – hvorfor går du?" sagde han.

"For at bringe mit hår i orden. Du har jo revet det helt ned," svarede hun, smilende gennem de i forvirring bragte lokker.

"Afsted med dig da! – Det er en fortræffelig lille kone," sagde han, da hun havde lukket døren efter sig, "kun en lille smule for blød – hun smelter så at sige mellem hænderne. Jeg tror virkelig, at jeg undertiden behandler hende for hårdt, når jeg har drukket for meget, – men jeg kan ikke lade være, for hun beklager sig aldrig, hverken under eller efter sådanne lejligheder. – Jeg tænker, hun bekymrer sig ikke synderligt om det."

"Deri tager De fejl, det kan jeg forsikre Dem, mr. Hattersley," svarede jeg, "hun bekymrer sig *meget* om det, og hun sørger endnu mere over adskillige andre ting, som De måske heller aldrig vil høre hende klage over."

"Hvor ved De det? – Har hun beklaget sig for Dem?" spurgte han heftigt, beredt til at bryde ud i raseri, hvis jeg svarede ja.

"Nej," sagde jeg, "men jeg har kendt hende i længere tid og lagt mere mærke til hendes karakter end De. Og jeg kan forsikre Dem, mr. Hattersley, at Millicent elsker Dem meget højere, end De fortjener, samt at det står i Deres magt at gøre hende overordentlig lykkelig, men i stedet for er De hendes onde ånd, og jeg tør nok sige, at der ikke går nogen dag, uden at De tilføjer hende en eller anden smerte, som De meget godt kunne forskåne hende for – hvis De blot ville."

"Hm – i så fald er det ikke *min* skyld," svarede han roligt og så fuldkommen ligegyldigt op mod loftet, idet han begravede sine hænder i lommerne, "hvis min opførsel ikke behager hende, kan hun jo sige det til mig."

"Men er hun ikke netop således, som De forlangte, at Deres kone skulle være? – Har De ikke sagt til mr. Huntingdon, at De måtte have en ægtefælle, som uden at klage kunne finde sig i

alt, og som ikke dristede sig til at dadle Deres opførsel, hvordan den end var?"

"Jo, ganske rigtigt, men mennesket bør just ikke have alt efter ønske. Det ville fordærve endog den bedste blandt os, ikke sandt? Hvorledes kan jeg desuden bære mig anderledes ad mod hende, end jeg gør, da jeg jo ser, det er hende aldeles ligegyldigt, om jeg opfører mig som et kristent menneske eller som en slyngel? – Og hvorledes kan jeg lade være at drille hende, når hun viser sig så indbydende blid og underdanig, når hun som en hund kaster sig for mine fødder, og ikke engang så meget som klynker for at underrette mig om, at jeg går for vidt?"

"Jeg indrømmer, at fristelsen unægtelig kan være stor nok, hvis De er tyrannisk af naturen. Intet ædelmodigt menneske finder en glæde i at undertrykke og mishandle de svagere, men derimod i at beskytte og skærme dem."

"Men jeg mishandler hende *ikke*, og desuden et det så fordømt kedsommeligt altid at skulle beskytte og skærme. Hvorledes kan jeg for øvrigt vide, om jeg undertrykker hende eller ikke, når hun ligesom forsvinder mellem mine hænder og ikke viser noget tegn på det? – Undertiden tror jeg virkelig, at hun er aldeles uden følelse, og ved sådanne lejligheder plager jeg hende så længe, at hun begynder at græde – for dette tilfredsstiller mig."

"De *gør* Dem altså dog en fornøjelse af at volde hende kummer?"

"Nej vist ikke, siger jeg Dem! – Dette sker ikke undtagen når jeg er i dårligt humør, eller i særdeles godt, for så morer det mig rigtig nok at bedrøve en eller anden, blot for siden at kunne have den fornøjelse at trøste dem igen – eller også når hun ser

alt for sindig ud og trænger til at blive en smule oplivet. – Ser De – undertiden gør hun mig også ærgerlig ved at græde, når der ikke er det allerringeste i vejen, og jeg kan ikke nægte, at dette gør mig ubeskrivelig forbitret, især når jeg ikke rigtig er herre over mig selv."

"Hvilket formodentlig altid er tilfældet ved sådanne lejligheder," svarede jeg. "Men når De for fremtiden bemærker, at hun er bedrøvet, eller ser, at hun græder, når der – som De siger – intet er i vejen, så kan De være vis på, at skylden ene og alene er Deres egen, og overbevist om, at De har forset Dem i et eller andet, eller tro, at det er Deres slette opførsel i almindelighed, som krænker og bedrøver hende."

"Det tror jeg ikke. – Hvis det virkelig var tilfældet, burde hun sige mig det. Jeg kan ikke lide, at folk går og sørger eller grubler i stilhed, uden at lukke munden op for at sige, hvad der er årsagen – det er ikke ærligt og oprigtigt, synes jeg. Hvorledes kan hun under sådanne omstændigheder vente, jeg skal forbedre mig?"

"Hun tror Dem måske i besiddelse af mere forstand end De virkelig har, og skuffer sig med håbet om, at De nok en gang i tiden vil lære at indse Deres vildfarelser og forbedre Dem, når man blot overlader alt til Deres egen eftertanke."

"Kom blot ikke til mig med Deres spidsfindigheder, mrs. Huntingdon! *Så* megen forstand har jeg endnu, at jeg indser, jeg ikke altid handler som jeg bør – men undertider indser jeg også, at det egentlig ikke har synderlig at betyde, da jeg jo ikke skader andre end mig selv ved det."

"Det har særdeles meget at betyde," udbrød jeg, "og det såvel med hensyn til Dem selv (hvilket De, desværre for Dem, nok

engang vil komme til at føle) som med hensyn til alle de, der står i forbindelse med Dem, og især hvad Deres ægtefælle angår. – For øvrigt er det ufornuftigt af Dem at tale om, at De ikke skader andre end Dem selv, for ved handlinger som dem, vi i dette øjeblik taler om, er det i særdeleshed umuligt at skade sig selv, uden samtidig i større eller mindre grad at skade hundreder, om ikke tusinder andre, enten ved det onde eksempel, De giver, eller ved det gode, De forsømmer at gøre."

"Og – som jeg sagde, eller dog ville have sagt – hvis De ikke så rask havde snappet mig ordet af munden, der gives øjeblikke, da det forekommer mig, at jeg ville opføre mig bedre, hvis jeg var forenet med en person, der altid mindede mig om, når jeg begik noget urigtigt, og som ved på en bestemt måde at ytre sit mishag med det ene og sit mishag med det andet, derved gav mig en impuls til at lægge vind på det gode og sky det onde."

"Hvis De ikke blev tilskyndet af en højere bevæggrund end et af Deres medmenneskers bifald, ville dette kun gavne Dem lidt."

"Ja, men hvis jeg havde en ægtefælle, som ikke altid gav efter for mig, men havde mod til en gang imellem at gøre sig ud til bens og som til enhver tid sagde mig sin oprigtige mening – sådan en som De, til eksempel – hvis jeg i London behandlede Dem således, som jeg undertiden behandler hende, tør jeg bande på, at De en gang imellem gjorde mig mit hus så hedt, at jeg ikke kunne udholde at være i det."

"De tager fejl, mr. Hattersley. Jeg er slet ikke nogen Xantippe."

"Nå – så meget desto bedre, for jeg kan ikke tåle modsigelse – det vil da sige, ikke til enhver tid – og jeg holder lige så meget

som nogen anden af at have min vilje, men jeg tænker som så, at alt for meget er usundt, for hvem det end er."

"Nuvel, jeg ville aldrig modsige Dem, uden jeg havde årsag til det, men De kan være overbevist om, at jeg altid rent ud vil sige Dem, hvad jeg tænker om Deres opførsel, og hvis De på nogen måde undertrykte mig, enten på legeme eller formue, skulle De i så fald i det mindste ikke få grund til at tro, jeg ikke bekymrede mig om det."

"Det ved jeg, mrs. Huntingdon, og jeg antager, at det vil være bedre for os begge, hvis min kone bar sig lige sådan ad."

"Jeg skal råde hende til det."

"Nej – nej, lad hellere være – enhver ting kan ses fra to sider og – nu falder der mig netop ind, at Huntingdon – den slyngel – mangen gang har beklaget, at De ikke lignede hende mere – og – De ser jo også, at *De* ikke er i stand til at forbedre *ham*. Han er ti gange værre end jeg – det forstår sig, han er jo rigtig nok bange for Dem – det vil sige, han opfører sig aldrig så godt, som når De er til stede, men –"

"Da gad jeg i sandhed vide, hvorledes han egentlig er, når han opfører sig slet," sagde jeg uvilkårligt.

"Ja, så er han, sandt at sige, virkelig noget slem – ikke sandt, Hargrave?" sagde han til denne, som var trådt ind i værelset, uden at jeg havde lagt mærke til det, for jeg stod nu ved kaminen og vendte ryggen til døren.

"Hans gemalinde tager det ilde op, når man dadler ham," svarede mr. Hargrave, idet han nærmede sig, "men jeg må tilstå, at jeg takker Gud, fordi jeg ikke er som han."

"Det ville måske være bedre," sagde jeg, "hvis De betænkte, hvorledes De selv er og sagde: Gud være mig arme synder

nådig."

"De er meget streng," svarede han med et let buk, og hævede sig derpå atter i vejret med et stolt, noget fornærmet væsen.

Mr. Hattersley lo og klappede ham på skulderen, men med en mine fuld af krænket værdighed unddrog mr. Hargrave sig hans hånd og gik hen til den modsatte side af kamintæppet.

"Synes De ikke, det er en skam, mrs. Huntingdon," råbte hans svoger, "aftenen efter vor ankomst hertil slog jeg Walther i drukkenskab, og fra den tid har han ikke villet omgås mig, og det selv om jeg straks, morgenen efter at det var sket, bad ham om forladelse for det."

"Den måde, du undskyldte dig på, og den tydelighed, hvormed du kunne erindre det hele, vidnede alt for godt om, at du ikke var beruset nok til ikke fuldkommen nøje at vide, hvad du foretog dig, og at man følgelig ikke kunne betragte dig som en person, der er uansvarlig for sine handlinger."

"Du ville blande dig i mine og min kones anliggender, og det er tilstrækkeligt til at tirre enhver," brummede Hattersley.

"Du vil altså søge at forsvare, hvad du gjorde?" udbrød Hargrave og tilkastede sin svoger et overordentlig hævngerrigt blik.

"Nej, vist ikke. Jeg siger dig jo, at jeg ikke ville have gjort det, hvis jeg ikke havde været pirrelig. Men hvis du ikke vil tilgive mig og endnu er vred, trods alle de smukke ting, jeg har sagt, så vær det og gå ad helvede til."

"I en dames nærværelse ville jeg dog i det mindste afholde mig fra at bruge slige udtryk!" sagde Hargrave, som søgte at skjule sin harme under skinnet af en dydig misbilligelse.

"Hvad har jeg da sagt?" svarede Hattersley, "ikke andet end den rene, skære sandhed, – ikke sandt, mrs. Huntingdon, han kommer i helvede, hvis han ikke tilgiver sin broder?"

"De skulle virkelig tilgive ham, når han anmoder Dem om det, mr. Hargrave," sagde jeg.

"Når De ønsker det, vil jeg også gøre det!"

Og med et næsten åbent smil gik han hen imod sin svoger og rakte hånden frem, som denne ufortøvet greb og rystede, så at forsoningen, som det syntes, var fuldkommen oprigtig fra begge sider.

Derpå vendte Hargrave sig til mig og sagde:

"Den fornærmelse, Hattersley tilføjede mig, blev dobbelt stor og bitter for mig, fordi den forefaldt i Deres nærværelse, men da De nu opfordrer mig til at tilgive den, så gør jeg det også og vil søge at glemme den aldeles."

"Den bedste måde, hvorpå jeg kan gengælde dig, består vel i, at jeg går min vej," sagde Hattersley og lo fiffigt. Hans svoger smilede og den anden forlod værelset.

Dette bragte mig til at være på min post. Mr. Hargrave vendte sig med en alvorlig mine til mig og sagde:

"Kære mrs. Huntingdon, jeg kan ikke beskrive Dem, hvor meget jeg har længtes efter dette øjeblik, skønt jeg samtidig imødeså det med en vis frygt. Bliv ikke bange," tilføjede han, for vreden jog blodet op i mine kinder. "Jeg har ikke i sinde at plage eller fornærme Dem med unyttige bønner og klager. Jeg vil ikke driste mig til at bebyrde Dem med skildringen af mine følelser og Deres skønhed eller fortrin, men jeg har noget at underrette Dem om – noget, som De nødvendigvis må erfare, og som dog smerter mig ubeskriveligt ..."

"Så gør Dem ikke den ulejlighed at åbenbare mig det!"

"Men det er af vigtighed –"

"Hvis dette er tilfældet, vil jeg tids nok få det at vide – i særdeleshed hvis det er en ubehagelig efterretning, hvilket De synes at tro. I dette øjeblik står jeg netop i begreb med at bringe børnene op i ammestuen."

"Kan De da ikke ringe og lade nogen bringe dem op?"

"Nej, jeg trænger til den bevægelse, som det vil forårsage mig, når jeg stiger op til øverste etage. – Kom, Arthur!"

"Men De kommer dog tilbage?"

"Ikke lige med det første. Vent ikke på mig."

"Hvornår ser jeg Dem da igen?"

"Ved bordet," svarede jeg, idet jeg ville forlade værelset med den lille Helen på armen og Arthur ved hånden.

Han vendte sig til en anden side og mumlede ærgerlig nogle dadlende eller klagende ord, af hvilke jeg ikke forstod andet end udtrykket "hjerteløs".

"Hvad er dette for snak, mr. Hargrave," sagde jeg og standsede ved døren, "hvad mener De?"

"O, intet – jeg havde ikke til hensigt at De skulle høre, hvad jeg sagde ved mig selv. Men, mrs. Huntingdon, jeg må virkelig åbenbare Dem noget, der vil være lige så smerteligt for Dem at høre, som for mig at sige, og jeg anmoder Dem derfor om, på en for Dem belejlig tid og på et lignende sted, at unde mig nogle minutters samtale under fire øjne. Det er ikke nogen egoistisk grund, som bevæger mig til denne bøn, og jeg nærer ikke en eneste bevæggrund, som kan give Deres næsten mere end menneskelige dyd anledning til nogen som helst bekymring. De behøver derfor ikke at tilintetgøre mig med disse blikke fulde af

kold, ubarmhjertig foragt. – Jeg kender alt for vel de følelser, som man plejer at nære mod personer, der overbringe slette efterretninger, til ikke at –"

"Nå, *hvad* består denne mærkværdige efterretning da i," sagde jeg, idet jeg utålmodigt afbrød hans tale. "Hvis det virkelig er en sag af vigtighed, så meddel mig den i et par ord, før jeg fjerner mig."

"I et par ord kan jeg umuligt underrette Dem om det. Send børnene bort og bliv hos mig."

"Nej, behold Deres ubehagelige efterretninger for Dem selv. Jeg ved meget godt, at det er noget, jeg ikke længes efter at erfare, og at De kun vil gøre mig misfornøjet ved at fortælle mig det."

"Jeg frygter, at De kun gætter alt for rigtigt, mrs. Huntingdon, men ikke des mindre betragter jeg det som en pligt at åbenbare Dem det, da jeg nu engang er kommet til kundskab om det."

"O, forskån os begge for smerten – pligten vil jeg med fornøjelse fritage Dem for – De har tilbudt at sige det, jeg har vægret mig ved at gøre det og man kan altså ikke tilregne Dem skylden for min uvidenhed."

"Nuvel, lad så være – De skal ikke erfare det af mig. Men når slaget falder og rammer Dem alt for pludseligt, da glem ikke, mrs. Huntingdon, at jeg har søgt at formilde det."

Jeg forlod ham uden at vide, om jeg skulle ængste mig over hans ord eller ikke. Hvad kunne *han* mere end andre mennesker have for vigtige sager at meddele mig? Det var uden tvivl en eller anden overdreven historie om min ulykkelige ægtefælle,

hvilken han ville søge på bedste måde at benytte for at befordre sine slette hensigter.

Den 6.

Han har ikke oftere hentydet til den vigtige hemmelighed og jeg har endnu ingen årsag til at angre min ulyst til at erfare den. Det slag, med han truede med, er endnu ikke faldet, og jeg er heller ikke særlig bange for at det skal ramme mig.

For øjeblikket er jeg ret tilfreds med Arthur. I mere end fjorten dage har han ikke nedværdiget sig i nogen særdeles grad, og hele forrige uge viste han sig så mådeholdende ved bordet, at jeg ligefrem kan begynde at se en betydelig forandring til det bedre så vel i hans udseende som i hans væsen.

Mon jeg tør gøre mig håb om, at dette vil blive af varighed?

33. To aftener

Den 7.

Ja, jeg *vil* håbe! I aften hørte jeg, at Grimsby og Hattersley i forening brummede over deres værts mangel på omgængelighed.

De vidste ikke, at jeg befandt mig i nærheden af dem, for jeg stod i vinduesnichen bag gardinet, betragtede månen, som netop stod op over den høje, mørke gruppe af almetræer på den modsatte side af græsplænen, og jeg spekulerede til samme tid på, hvad der kunne have gjort Arthur så sentimental, for han stod og lænede sig til den yderste søjle derude og syntes ligeledes at betragte månen.

"Det lader til, at vi har haft vor sidste lystige lag her i huset," sagde mr. Hattersley. "Jeg tænkte nok, at hans selskabelige lune ikke ville vare ret længe. Men," tilføjede han leende, "det faldt mig rigtig nok ikke ind, at det ville forandre sig på denne måde. Jeg antog snarere, at vor smukke værtinde ville begynde at rejse børster og true med at jage os ud af huset, hvis vi ikke forbedrede os."

"Nå, De ventede altså ikke dette?" svarede Grimsby leende. "Men vær kun rolig, han skifter nok sind igen, så snart han er blevet ked af hende ... når vi om et års tid eller to kommer her igen, har vi atter frit spil, det skal De få at se."

"Ja, det stoler jeg dog ikke på," svarede Hattersley, "hun er ikke af den slags, man så let bliver ked af. Men hvorledes det end er, kan man dog ikke nægte, det er fordømt ærgerligt, at vi

ikke skal kunne more os, fordi det falder ham ind at lege god dreng."

"Det er alt sammen de fordømte kvinders skyld!" brummede Grimsby, "de er en sand forbandelse for verden. Hvorhen de end kommer med deres smukke, men falske ansigter og fordømte sleske tunger, medbringer de ikke andet end ærgrelse og ubehageligheder."

I dette øjeblik trådte jeg frem fra mit skjul, gik smilende forbi mr. Grimsby og forlod værelset for at opsøge Arthur. Da jeg havde set ham gå hen mod buskettet, begav jeg mig ligeledes hen i denne retning og mødte ham, netop da han gik ind i den mørkere allé.

Mit hjerte var blevet så let og strømmede i en sådan grad over af kærlighed til ham, at jeg sprang lige hen imod min ægtefælle og slyngede mine arme om hans hals. Denne overraskende bevægelse frembragte en mærkværdig virkning hos ham.

"Tak, min elskede!" mumlede han først og gengældte min omfavnelse med lige så stor inderlighed, som i tidligere dage, men derpå fo'r han sammen, ligesom af angst og råbte i en virkelig forfærdet tone:

"Helen! Hvad fanden skal det betyde!" og ved den svage lysning, som trængte ind imellem træernes skygge, så jeg, at han var blevet ganske bleg af overraskelse.

Hvor det dog er besynderligt, at kærlighedens instinktmæssige drift indfandt sig i første øjeblik, og den ved overraskelsen frembragte skræk først kom bag efter! Dette er i det mindste et bevis på, at kærligheden er sand. Han er endnu ikke ked af mig.

"Jeg gjorde dig ordentlig forskrækket, Arthur," sagde jeg og lo muntert, "hvor du dog er frygtsom!"

"Hvorfor vil du gøre det, Helen," sagde han i en rigtig vranten tone, idet han tørrede sin pande med sit lommetørklæde og viklede sig ud af mine arme, "gå op, Helen – gå øjeblikkelig op! Du henter dig en dræbende forkølelse."

"Jeg vil ikke, i det mindste ikke før jeg har sagt dig, af hvilken årsag jeg kom. De dadler dig for din ædruelighed og dit mådehold, Arthur, men jeg kommer for at takke dig for begge dele. De siger, at det er de 'fordømte kvinders skyld', og at vi er en sand forbandelse for verden, men lad ikke deres spot eller spidsfindigheder bringe dig til at glemme dine gode forsætter eller kærligheden til mig."

Han lo. Jeg trykkede ham atter til mit bryst og råbte med tårefulde øjne:

"O, jeg beder dig, jeg beder dig, vær standhaftig og jeg skal elske dig højere end nogen sinde før."

"Ja, ja vist – det skal jeg nok være," sagde han og kyssede mig hurtigt. "Se så – gå nu – du ubesindige skabning – hvorledes kunne det falde dig ind på en kold efterårsaften at gå herned i den lette indendørsdragt?"

"Det er en herlig aften," sagde jeg.

"Det er en aften, hvor du kan hente dig din død. Løb, skynd dig at komme ind!"

"Ser du min død nærme sig mellem disse træer, Arthur?" sagde jeg, for han stirrede ivrigt hen imod buskettet, og i min nylig genfundne lykke samt på ny opvækkede håb og kærlighed havde jeg ikke lyst til at tabe ham så hurtigt.

Men han blev vred over, at jeg opholdt mig så længe. Jeg kyssede ham altså endnu en gang og vendte tilbage til huset.

Denne aften var jeg i så godt humør, at Millicent sagde, jeg var sjælen i selskabet og hviskede til mig, at hun endnu aldrig før havde set mig så glimrende. Så meget er vist, at jeg sladrede lige så meget som tyve andre og smilede til alle. Grimsby, Hattersley, Hargrave, Lady Lowborough, kort sagt alle fik hver sin del af min søsterlige kærlighed.

Grimsby gjorde store øjne og undrede sig. Hattersley lo og spøgte trods det ubetydelige kvantum vin, han havde haft lejlighed til ar drikke, men opførte sig samtidig så godt som han kunne. Hargrave og Annabella kappedes med mig, skønt af andre bevæggrunde og på en anden måde, og begge overgik mig vistnok, han med hensyn til sin mangesidighed og veltalenhed, hun i det mindste i dristighed og livlighed.

Millicent var henrykt af glæde over at se sin ægtefælle, broder og den alt for højt beundrede veninde glimre således, og hun var på sin stille måde ligeledes munter og livlig.

Endog lord Lowborough blev smittet af den almindelige munterhed. Hans mørke, grålige øjne funklede under deres tykke bryn, hans sørgmodige ansigt blev opklaret af et smil, ethvert spor af melankoli og kold eller stolt tilbageholdenhed var forsvundet og vi blev alle ikke så lidt forbavsede over det liv og den munterhed, som var udbredt over hans hele væsen, samt over hans udbrud af sand vittighed og skarpsindighed.

Arthur talte ikke meget, men lo, hørte på de andre, og var i fuldkommen godt humør, uden dog at være oplivet af vin, så at alle tilsammen dannede et overordentlig muntert, uskyldigt og underholdende selskab.

Den 9.

Da Rachel i går kom for at klæde mig på til middagen, kunne jeg se, hun havde grædt. Jeg spurgte om årsagen, men det lod som om, hun ikke havde lyst til at betro mig den. Om hun var syg? – Nej! – Om hun havde fået en eller anden sørgelig efterretning fra sin familie? – Nej! – Om nogen af domestikpersonalet havde gjort hende fortræd?

"O nej, mrs.," svarede hun, "det er ikke noget som angår mig selv personligt!"

"Hvad er det da, Rachel? – Har du måske læst romaner?"

"O Gud, nej!" svarede hun, idet hun rystede bedrøvet på hovedet og tilføjede derpå sukkende: "Men når jeg skal tilstå sandheden, er det fordi jeg ikke synes om den måde, herren opfører sig på."

"Hvorledes – hvad mener du, Rachel? – Nu opfører han sig jo særdeles godt."

"Ja ja, når De synes det, mrs. så er der slet intet i vejen."

Og hun blev ved at ordne mit hår, men på en forhastet og urolig måde, som aldeles ikke havde nogen lighed med hendes sædvanlige sindige og rolige væsen, og mens hun gjorde dette, mumlede hun halvt sagte, at det unægtelig var et dejligt hår, jeg havde, og at hun nok gad se den, som kunne fremvise magen til det. Da hun var færdig, lod hun sin hånd glide hen over det, og klappede mig blidt på hovedet.

"Er disse kærtegn bestemt for mit hår eller for mit hoved," sagde jeg og vendte mig leende om til hende, men bemærkede straks, at tårerne endnu stod hende i øjnene.

"Men, Rachel, så sig mig dog, hvad der er på færde?" råbte jeg.

"Ja, mrs. – jeg ved ikke rigtig – men hvis –"

"Hvis, hvilket?"

"Hvis jeg var i Deres sted, ville jeg ikke tåle at lady Lowborough blev et øjeblik længere her i huset – nej, ikke et øjeblik!"

Jeg var som ramt af et lyn, men før jeg kunne fatte mig så meget efter dette uventede slag, at jeg kunne forlange en forklaring, trådte Millicent ind i mit værelse, hvilket hyppigt er tilfældet, når hun er blevet påklædt før jeg, og hun blev hos mig, indtil det var på tide for os at gå ned.

Denne gang må hun uden tvivl have fundet mig overordentlig uselskabelig, for Rachels ord lød bestandig for mine øren. Imidlertid håbede jeg dog endnu – jeg antog, at hendes ytring ikke var begrundet i andet end i de løse rygter, som var i omløb mellem tyendet og sandsynligvis hidrørte fra, at de havde lagt mærke til lady Lowboroughs adfærd i den forgangne måned, eller måske fra det, der ved hendes første besøg hos os forefaldt mellem Arthur og hende.

Ved middagsmåltidet holdt jeg skarpt øje med hende, såvel som med Arthur, men hverken i hans eller hendes opførsel mod hinanden bemærkede jeg noget påfaldende – intet, som kunne vække tvivl – uden i en mistroisk ånd, og en sådan havde jeg ikke – jeg ville derfor ikke lade mistanken slå rod hos mig.

Næsten umiddelbart efter bordet gik Annabella ud med sin ægtefælle for at ledsage ham på hans måneskinspromenade, for denne aften var lige så skøn som den forrige.

Nogen tid før de andre kom, trådte mr. Hargrave ind i værelset og anmodede mig om at spille et parti skak med ham. Dette gjorde han uden den tungsindige, men tillige stolte ydmyghed, han ellers plejer at vise, så snart han henvender sig til mig, undtagen når han er ophidset af vin. Jeg betragtede hans ansigt for at se, om dette måske var tilfældet, men hans øje mødte mit med et fast og skarpt blik, hvori der lå et udtryk, som jeg ikke forstod, men han lod til at være fuldkommen ædru.

Da jeg ikke havde megen lyst til at spille med ham, henviste jeg ham til Millicent

"Hun spiller ikke godt," svarede han, "og jeg ønsker hellere at måle min styrke med Deres. Kom, mrs. Huntingdon! De kan ikke undskylde Dem med, at De ikke gerne vil lægge Deres arbejde til side, for jeg ved alt for godt, at De ikke beskæftiger Dem med det, undtagen når De ikke har noget bedre at fordrive en ledig time med."

"Men," indvendte jeg, "skakspillerne er så uselskabelige, de underholder ingen andre end sig selv."

"Her er jo ingen anden end Millicent, og hun –"

"O, det vil more mig meget at se på jer!" råbte vor fælleds veninde, "jo – sådanne spillere – det vil blive en sand nydelse … jeg gad vide, hvem af jer, der vinder."

Nu gav jeg mit samtykke.

Idet mr. Hargrave stillede figurerne i orden på skakbrættet, sagde han med en tydelighed og et eftertryk, som om hvert af hans ord indeholdt en dobbelt betydning.

"Nå, mrs. Huntingdon, De spiller godt – men jeg spiller endnu bedre. – Vort parti vil blive langvarigt og De vil give mig

temmelig meget at bestille, men jeg kan være lige så udholdende som De og til sidst vinder jeg bestemt."

Hans blik hvilede på mig med et udtryk, som ikke behagede mig – det var skarpt, listigt, dristigt og nær ved at være uforskammet, ret som om han allerede i forvejen triumferede over sin sejr.

"Det håber jeg ikke De skal, mr. Hargrave," svarede jeg med en heftighed, som vist nok måtte forekomme i det mindste Millicent forunderlig, men han smilede kun og hviskede:

"Tiden vil vise det!"

Vi begyndte. Han med en passende interesse for spillet, men rolig og frygtløs i bevidstheden om sin overlegne duelighed. Jeg derimod med den ivrigste længsel efter at vinde, for jeg betragtede dette parti som et sindbillede på et langt mere alvorligt spil – hvilket jeg antog, han ligeledes gjorde – og følte en næsten overtroisk frygt for at blive overvundet. I hvert tilfælde ønskede jeg ikke, at han, ved at vinde i dette øjeblik, skulle blive bestyrket i forestillingen om sin magt – eller, rettere sagt, hans uforskammede indbildskhed – eller at det i mindste måde skulle bidrage til at opmuntre hans drømme om fremtidige erobringer.

Hans spil var forsigtigt og hemmelighedsfuldt, men jeg kæmpede alvorligt mod ham. En tid lang var udfaldet tvivlsomt, men omsider lod det – til min store glæde – som om sejren ville begynde at hælde til min side. Jeg havde taget flere af hans bedste officerer og åbenbart tilintetgjort om ikke alle så dog hans bedste planer.

Han standsede et øjeblik, holdt hånden for panden og var øjensynlig i stor forlegenhed. – Jeg glædede mig over hans

forvirring, men vovede endnu ikke at triumfere.

Omsider så han atter op, trak roligt og sagde:

"Nu tror De, at De må vinde, ikke sandt?"

"Det håber jeg," svarede jeg og tog hams bonde, som han så ligegyldigt havde skudt hen for min løber, at jeg antog, det måtte være sket af en fejltagelse, men var ikke ædelmodig nok til under de forhåndenværende omstændigheder at gøre ham opmærksom på det, og uden at jeg for øjeblikket nøjere overvejede følgerne af dette træk.

"Det er disse løbere, som generer mig mest," sagde han, "men en dristig springer bryder sig ikke stort om dem," ved disse ord tog han min sidste løber med sin springer, "og nu, da disse hindringer er rykket til side, nu kan sejren ikke undgå mig."

"O, Walther, hvor kan du dog tale således!" råbte Millicent, "hun har jo endnu mange flere figurer end du."

"Jeg har i sinde at gøre Dem en del umage, før De når Deres mål," svarede jeg, "og det er slet ikke umuligt, at jeg gør Dem mat, før De ved et ord af det … vogt dronningen."

Kampen blev alvorligere. Spillet varede længe og jeg gjorde ham rigtig nok en betydelig del ulejlighed, men han var virkelig en bedre spiller end jeg.

"Hvilke ivrige spillere!" sagde mr. Hattersley, som nu var kommet ind og allerede i nogen tid havde stået og set på os. "Ej, mrs. Huntingdon, Deres hånd skælver jo, som om De havde sat alt på spil! – Ih, Walther, du slyngel, du ser så fiffig ud, som om du var fuldkommen vis på at vinde – og så grusom og ubarmhjertig, som om du ville udsuge hendes hjerteblod … men – ved du hvad – hvis jeg var i dit sted, ville jeg ikke lade hende tabe, om ikke for andet, så dog af frygt, for hun vil komme til at

hade dig, hvis du gør det. – Ja, det vil hun, ved Himlen, jeg kan se det på hendes øjne."

"Så ti dog stille, mr. Hattersley," sagde jeg, for hans passiar forstyrrede mig i min opmærksomhed, og jeg var netop drevet til det yderste. Efter nogle få træk var jeg uopløseligt indviklet i min modstanders snare.

"Skak!" råbte han. Jeg søgte ængsteligt at finde en udvej til flugt. "Mat!" tilføjede han roligt, men med umiskendelig glæde. Han havde udsat at ytre det sidste afgørende ord, for først at more sig over min straf. Jeg var enfoldig nok til aldeles at tabe min fatning ved dette nederlag. Hattersley lo. Millicent blev bekymret ved synet af min urolighed.

Hargrave lagde sin hånd på min, som endnu lå på bordet, gav den et fast, men blidt tryk og hviskede: "Besejret! Besejret!" og ved disse ord så han mig i ansigtet med et blik fuldt af bevidstheden om hans sejr, blandet med et endnu mere krænkende udtryk af ømhed og lidenskab.

"Nej – aldrig! mr. Hargrave!" råbte jeg og trak hurtigt min hånd til mig.

"Kan De nægte det?" sagde han og pegede smilende på skakbrættet

"Nej, vist ikke," svarede jeg, og tænkte på, hvor besynderlig min adfærd måtte forekomme ham og de andre. "I dette spil har De ganske rigtigt overvundet mig."

"Vil De have revanche?"

"Nej."

"De anerkender altså min overlegenhed?"

"Ja – som skakspiller."

Jeg rejste mig for atter at beskæftige mig med mit arbejde.

"Hvor er Annabella?" spurgte Hargrave alvorligt, efter at han havde set sig om i værelset.

"Hun er gået ud med lord Lowborough," sagde jeg, for det lod til at han ventede svar af mig.

"Og hun er endnu ikke vendt tilbage?"

"Sandsynligvis ikke."

"Og hvor er Huntingdon?" spurgte han, efter igen af have set sig om.

"Han er gået ud med Grimsby – som De ved!" svarede Hattersley med en undertrykt latter, der brød ud, så snart han havde udtalt det.

Hvorfor lo han? Hvorfor forbandt Hargrave disse to således med hinanden? Var det da virkelig sandt? – Og var dette den skrækkelige hemmelighed, som han den gang ønskede at underrette mig om? Jeg måtte vide det – og det hurtigt.

Uden at spilde et øjeblik stod jeg rask op og forlod værelset for at opsøge Rachel og fordre en forklaring over, hvad hun havde sagt, men mr. Hargrave fulgte mig ud i forværelset og før jeg var i stand til at åbne den ydre dør, lagde han sin hånd på håndgrebet.

"Må jeg sige Dem noget, mrs. Huntingdon," sagde han med et alvorligt ansigt, nedslagne øjne og dæmpet stemme.

"Ja, hvis det er værd at høre," svarede jeg, og bestræbte mig for at vinde min fatning tilbage, for alle mine lemmer skælvede.

Han skød stille en stol hen til mig, men jeg støttede kun min hånd mod den og bad ham blive ved.

"Vær ikke urolig," sagde han, "det jeg har at meddele Dem, har egentlig ikke så meget at betyde, og jeg vil overlade det til

Dem selv at drage Deres slutninger af det. De siger, at Annabella endnu ikke er kommet tilbage?"

"Ja, ja, bliv blot ved!" sagde jeg utålmodigt, for jeg frygtede, at min forstilte rolighed skulle forlade mig, før han var kommet til ende med sin meddelelse, hvorledes denne end var.

"De hørte også, at Huntingdon var gået ud med Grimsby?"

"Nuvel?"

"Jeg hørte denne sidste sige til Deres ægtefælle – eller den mand, som kalder sig således –"

"Videre, sir! Videre!"

Han bukkede ydmygt og fortsatte:

"Jeg hørte ham sige: – Jeg skal nok indrette det efter Deres ønske! – De er gået ned til vandet, der møder jeg dem og siger til ham, at der er noget, jeg gerne vil tale med ham om, men at det ikke vil kunne interessere hende at høre det. Derpå siger hun, at hun gerne vil gå op til huset, jeg undskylder mig og så videre, forstår De, og giver hende et vink om, at hun gør bedst i at gå hjem gennem buskettet – så længe det er mig muligt, opholder jeg ham, dels ved at tale om, hvad der netop falder mig ind, dels ved at føre ham ad en anden vej, stå stille for at betragte træerne og egnen osv."

Mr. Hargrave tav og betragtede mig.

Uden at spørge om mere eller svare et eneste ord, forlod jeg værelset og ilede ud af huset. Det var mig umuligt at udholde denne martrende uvished. Jeg ville ikke uden grund mistænke min ægtefælle, alene fordi dette menneske havde anklaget ham, men jeg ville lige så lidt nære tillid til ham, når han ikke fortjente det; jeg ville absolut vide sandheden og det uden

ophold. Jeg fløj hen imod buskettet og havde næppe nået det, før mit åndeløse løb blev standset ved lyden af stemmer.

"Vi har opholdt os for længe. Han må uden tvivl være kommet tilbage," sagde lady Lowborough.

"Nej, min elskede, det er han vist nok ikke endnu," svarede Arthur, "men du kan løbe over græsplænen og smutte ind i al stilhed. Om et øjeblik følger jeg dig."

Mine knæ vaklede, mit hoved svimlede. Jeg følte mig nær ved at falde i besvimelse. I denne tilstand måtte de ikke få mig at se. Jeg trak mig derfor tilbage, længere ind mellem buskene og lænede mig til et træ for at lade dem gå forbi.

"O, Huntingdon," sagde hun i en bebrejdende tone, idet hun så sig om efter ham og standsede på det sted, hvor jeg forrige aften stod med ham. "Her var det, at du kyssede hende!"

Han trådte frem, lo muntert og sagde:

"Men, kære, jeg kunne jo ikke undgå det. Du ved nok, at jeg må søge at stå på en god fod med hende, så længe det er muligt. Har jeg ikke mangfoldige gange set dig kysse din dosmer af en mand, og har jeg nogen sinde beklaget mig derover?"

"Men sig mig, Arthur, om du ikke endnu elsker hende lidt?" sagde Annabella, idet hun lagde sin hånd på hans arm og med et spørgende blik så ham ind i ansigtet. Jeg kunne tydeligt se dem, for månen skinnede ned mellem grenene på det træ, til hvilket jeg støttede mig.

"Nej, ved alt hvad der er helligt, ikke det allermindste, kæreste Annabella," svarede han og trykkede et kys på hendes blussende kind.

"Min Gud, nu må jeg bort!" råbte hun, idet hun pludseligt rev sig løs og ilede af sted, så hurtigt hun kunne.

Han stod nu lige for mig, men i dette øjeblik havde jeg ikke krast nok til at træde ham i møde.

Min tunge klæbede fast til ganen, jeg kunne næppe holde mig oprejst og undrede mig næsten over, at mit hjertes slag ikke overdøvede vindens sagte suk og det faldende løvs raslen.

Det var, som om mine sanser ville forlade mig, men alligevel så jeg hans mørke figur glide forbi mig, og gennem den brusen, som lød i mine øren, hørte jeg ham tydeligt sige, idet han så hen over græsplænen:

"Der går han, den nar! Løb, Annabella! løb! skynd dig at komme ind! – O – han har ikke set dig! – Ret så, Grimsby, ophold ham lidt endnu!"

Og selv hans sagte latter kunne jeg høre, da han fjernede sig.

"O, min Gud – stå mig nu bi!" sukkede jeg, og sank på knæ mellem de våde urter og buske, som omgav mig, og så gennem det sparsomme løv over mig op mod den måneklare himmel.

Mit brændende, bristefærdige hjerte søgte at udøse sin smerte i bøn til Gud, men jeg var ikke i stand til at samle mine tanker, for et vindstød, som strøg hen over mig, syntes at køle min pande og oplive mit udmattede legeme en smule, på samme tid, som det hvirvlede de visne blade ned over mig, lig tilintetgjorte forhåbninger.

Mens jeg nu hævede min ånd i en stum, men inderlig bøn, var det som om en himmelsk kraft styrkede min sjæl og mit hjerte. Jeg åndede lettere, jeg så tydeligt den klare måne skue ned på mig. De lyse skyer drog hen over den rene mørkeblå himmel, hvor de evige stjerner funklede, og jeg følte, at deres gud også var min, at han var stærk til at frelse og hurtig til at bønhøre.

Deres myriader af verdener hviskede til mig: "Jeg vil aldrig forlade dig!" Og jeg vidste, at han ikke ville glemme at sende mig trøst, at jeg trods jord og helvede ville finde kraft til at bestå i alle mine prøvelser, og at det til sidst ville lykkes at tilkæmpe mig en ophøjet ro.

Styrket og forfrisket, omend ikke aldeles fattet, stod jeg op og vendte tilbage til huset. Jeg kan ikke nægte, at en stor del af mit så nylig opståede mod og kraft begyndte at forlade mig, da jeg trådte ind. Alt hvad jeg hørte og så – hallen – lampen – trappen, dørene til de forskellige værelser – den muntre lyd af samtale og latter fra selskabsværelset – alt dette syntes at gøre mit hjerte sygt.

Hvorledes skulle jeg for fremtiden kunne udholde at leve? – I dette hus – blandt disse mennesker – o – hvorledes skulle jeg kunne udholde at leve?

I dette øjeblik kom John ind og underrettede mig om, at man havde sendt ham ud for at søge mig. Han tilføjede, at han havde bragt teen ind, og at herren ønskede at vide, om jeg kom for at skænke den.

"Bed mrs. Hattersley være af den godhed at servere teen, John," sagde jeg, "og meld, at jeg ikke befinder mig vel og af denne grund beder selskabet have mig undskyldt for i aften."

Jeg begav mig ind i det store, tomme spilleværelse, hvor alt ville have været mørkt og stille, hvis man ikke havde hørt vindens sagte susen udenfor og set smalle striber af månens lys skinne ind gennem gardiner og vinduesskodder. Her gik jeg hurtigt frem og tilbage og hengav mig uforstyrret til mine mørke og bitre tanker.

Hvor denne aften var forskellig fra den foregående, som syntes at have været ligesom den sidste svage opblussen af mit livs lykke. – Blinde tåbe, som jeg var, hvad var det som gjorde mig så lykkelig? Først nu forstod jeg årsagen til den forunderlige måde, på hvilken Arthur modtog mig nede i parken. Kærligheden tilhørte hans elskerinde, skrækken og forbavselsen hans ægtefælle! Nu forstod jeg ligeledes den samtale, som forefaldt mellem Grimsby og Hattersley. De talte uden tvivl om hans kærlighed til hende, ikke til mig.

Jeg hørte, at salsdøren blev åbnet, lette hurtige skridt kom ud af forværelset, svævede gennem hallen og ilede op ad trappen. Det var Millicent, den stakkels Millicent, som ville se, hvorledes jeg befandt mig – intet andet menneske bekymrede sig om min tilstand, men hun havde endnu altid bevaret sit kærlige sindelag for mig. Hidtil havde jeg endnu ikke grædt, men nu kom tårerne, hurtigt og rigeligt, og på denne måde udøvede hun, uden at være mig nær, dog en velgørende virkning på mig.

Efter hendes frugtesløse søgen hørte jeg hende komme ned igen, men langsommere end da hun gik op. Hvad om hun kom ind og så mig? Men nej, hun vendte sig til den modsatte side og gik atter ind i salen. Dette var mig kært, for jeg vidste ikke, hvorledes jeg skulle modtage hende – eller hvad jeg skulle sige til hende. Jeg trængte ikke til at have nogen fortrolig i min ulykke. Jeg fortjente ikke at have en sådan og ønskede heller ikke nogen. Jeg havde selv påtaget mig min byrde og ville bære den alene.

Da den sædvanlige tid til at gå til sengs nærmede sig, tørrede jeg mine tårer og bestræbte mig for at gøre min stemme fast og

klar, samt for atter at tilkæmpe mig herredømmet over min ånd.

Jeg måtte endnu denne aften se Arthur og tale med ham, men jeg ville gøre det med rolighed! – Der skulle ikke finde nogen scene sted – intet, han kunne beklage sig over eller rose sig af hos sine venner – intet, han kunne le og spotte over i forening med sin elskerinde. Da selskabet begav sig til deres værelser, åbnede jeg døren og kaldte på Arthur, i det øjeblik han gik forbi.

"Hvad er der i vejen med dig, Helen?" Sagde han. "Hvorfor kunne du ikke komme ind og servere teen for os – og hvad i al verden bestiller du her i det mørke værelse? – Hvad fejler dig – du ser jo ud som et spøgelse?" tilføjede han og betragtede mig ved skinnet af det lys, han holdt i hånden.

"Det er intet, som angår dig," svarede jeg. "Du nærer, som det lader, ikke længere nogen kærlighed til mig og jeg nærer heller ingen til dig."

"Ej, ej! – hvad fanden er det?" mumlede han.

"Hvis mit bavn ikke var, ville jeg forlade dig i morgen, og aldrig mere vende tilbage til dette hus," fortsatte jeg, men måtte tie et øjeblik, for atter at få min stemme i min magt.

"Hvad fanden skal det betyde, Helen?" råbte han. "Hvad taler du egentlig om?"

"Det ved du kun alt for godt selv. Lad os derfor ikke spilde tiden med unødvendige forklaringer, men sig mig, om du –"

Han bandede og svor helligt på, at han ikke vidste det allermindste, og forlangte at vide, hvad det var for en gammel kælling, som havde bagtalt ham hos mig, og hvilke

uforskammede usandheder jeg havde været enfoldig nok til at tro.

"Du kan spare dig både din ulejlighed og din mened og behøver ikke at anstrenge dit hoved for at finde på en eller anden usandhed, hvorved du håber at kunne skjule sandheden," sagde jeg koldt. "Jeg har ikke fæstet lid til nogen andens anklage, men har selv været i buskettet i aften, og der har jeg såvel hørt som set."

Dette var tilstrækkeligt. Han udstødte et dæmpet udråb af skræk og forbavselse, satte lyset på den nærmest stående stol, lænede sig med ryggen mod væggen og lagde armene over kors, idet han mumlede:

"Nu får jeg!"

Derpå sagde han med fortvivlelsens og skamløshedens rolige frækhed:

"Nå – og hvad så mere?"

"Ikke andet end dette: Vil du lade mig tage mit barn og hvad der endnu er tilbage af min formue, og lade mig gå?"

"Hvorhen?"

"Til et eller andet sted, hvor barnet kan være i sikkerhed for din forpestende indflydelse, og jeg fritaget for din nærværelse – ligesom du for min."

"Nej, for pokker! det vil jeg ikke!"

"Vil du da lade mig tage bort med barnet, uden pengene?"

"Nej – og jeg vil heller ikke lade dig selv tage herfra, uden barnet. Tror du, at jeg for dine enfoldige nykkers skyld vil lade mig gøre til nar for hele omegnen?"

"Nuvel, så må jeg blive, hvor jeg er, og lade mig hade og foragte. Men fra dette øjeblik er vi kun ægtefæller af navn."

"Meget vel!"

"Jeg er dit barns moder og bestyrerinde af dit hus, intet andet. Du behøver altså ikke længere at fremhykle en kærlighed, du dog ikke føler, for jeg vil hverken fordre – tilbyde – eller tåle noget som helst af dine falske og hjerteløse kærtegn – jeg vil ikke lade mig forhåne med ægteskabets tomme skal, nu da du har givet en anden kernen."

"For mig gerne – ganske som du selv behager. Lad os se, hvem af os der først bliver ked af legen, min engel."

"Hvis jeg bliver ked af noget, da bliver det kun af livet med dig, men ikke af livet uden din fremhyklede kærlighed. Bliver du engang ked af din syndige livsvandel og viser dig virkelig angerfuld, da vil jeg også tilgive dig – og – måske bestræbe mig for at elske dig igen, skønt det vil falde mig vanskeligt nok."

"Hm! – og imidlertid går du over og bagtaler mig hos mrs. Hargrave, samt skriver lange breve til tante Maxwell, i hvilke du beklager dig over den ugudelige slyngel, du har fået til mand!"

"Jeg vil ikke beklage mig for nogen. Hidtil har jeg endog altid bestræbt mig for at skjule dine lastefulde tilbøjeligheder for alles øjne, og har søgt at smykke dig med dyder, som du aldrig har ejet – men fra dette øjeblik må du gå din egen gang og selv sørge for dit rygte."

Mens han endnu fortsatte at mumle pøbelagtige udtryk hen for sig, forlod jeg ham og gik op ad trappen.

"De befinder Dem ikke vel, mistress?" sagde Rachel og betragtede mig med dyb bekymring.

"Det er kun alt for sandt, Rachel," sagde jeg, idet jeg mere besvarede hendes blik end hendes ord.

"Jeg vidste det – ellers ville jeg aldrig have talt som jeg gjorde."

"Nuvel, du må ikke bekymre dig videre om det," sagde jeg og kyssede hendes blege, rynkede hånd. "Jeg kan bære det – bedre end du forestiller dig."

"Ja, De har altid været stærk i at lide, men hvis jeg var i Deres sted, ville jeg ikke bære det således, jeg ville lægge mig hen og græde rigtig dygtigt ud! – Men jeg ville også tale – ja, det ville jeg – jeg ville for alvor sige ham, hvad det havde at betyde, når –"

"Jeg har talt," sagde jeg, "jeg har talt og det fuldkommen tilstrækkeligt."

"Ja, så ville jeg græde," blev hun ved, "jeg ville ikke være så bleg og stille og lade det knuse mit hjerte ved sådan at beholde det hos mig selv."

"Jeg har grædt," svarede jeg, og smilede trods min ulykke, "og nu er jeg virkelig rolig. Berøv mig derfor ikke igen min fatning. Lad os ikke tale mere om det og – sig ikke noget til tyendepersonalet. Se så – nu må du gerne gå. God nat, Rachel, og lad ikke tanken om mig forstyrre din nattero. Jeg skal nok sove godt – hvis jeg kan."

Men selv med dette forsæt fandt jeg min seng så utålelig, at jeg hen imod klokken to stod op, tændte mit lys ved den endnu brændende natlampe, tog mit skrivetøj frem og begyndte at nedskrive aftenens begivenheder.

Jeg havde bedre af at beskæftige mig med dette, end af at ligge i sengen og martre min hjerne med erindringer om den fjerne fortid og udsigter til den skrækkelige fremtid. Jeg fandt en slags lindring og lettelse ved at beskrive de kendsgerninger,

som tilintetgjorde min fred, samt ved således på ny at gennemgå alle de kedsommelige småomstændigheder, som ledsagede denne sørgelige opdagelse. Ingen søvn, som jeg kunne have nydt i denne nat, ville have været i stand til at skænke mig så megen styrke og kraft til at imødegå den kommende dags prøvelser – dette forestiller jeg mig i det mindste – og dog føler jeg en forfærdelig hovedpine nu, da jeg ophører at skrive, og da jeg så mig i spejlet, blev jeg selv bange for mit blege, spøgelsesagtige udseende.

Rachel har været herinde for at klæde mig på, og sagde, at hun godt kunne se, jeg havde haft en meget slem nat. Millicent besøgte mig også for et øjeblik siden, for at se hvorledes jeg befinder mig. Jeg svarede, at det nu var bedre, og for at undskylde mit forstyrrede udseende tilstod jeg, at jeg havde haft en meget dårlig nat.

Gud give denne dag var forbi! Jeg gyser ved tanken om at skulle gå ned til frokostbordet – hvorledes skal jeg kunne fremstille mig for dem alle? – Dog, jeg vil trøste mig med, at det ikke er på mig skylden for det onde hviler. Jeg har ingen årsag til at frygte, og hvis de forhåner mig, der er offeret for deres synd, da kan jeg i så fald kun beklage deres dårskab og foragte deres spot.

34. Tavshed

Om aftenen.

Under frokosten gik alt godt. Jeg var fattet og rolig, ethvert spørgsmål angående mit befindende besvarede jeg uden at lade mig mærke med noget af det, der lå mig på hjertet, og hvis man syntes, at der var noget usædvanligt i mit udseende eller min adfærd, antog man det uden tvivl for at være en følge af det ildebefindende, der aftenen i forvejen havde tvunget mig til at trække mig så tidligt tilbage.

Men hvorledes skal jeg udholde de ti til tolv dage, som endnu vil gå, før de forlader Grassdale? – Og dog – hvorfor længes jeg egentlig efter deres afrejse? Hvorledes vil jeg selv, når hun er borte, kunne udholde at tilbringe mine kommende dage, uger, måneder og år i forening med denne mand – med ham, som er min største fjende, for ingen anden kunne have gjort mig så ulykkelig, som han har gjort.

O, når jeg tænker på, hvor inderligt, hvor brændende jeg elskede ham, hvilken afsindig tillid jeg nærede til ham, hvor uafladelig jeg søgte at fremme hans sande vel, hvor standhaftigt jeg kæmpede og bad for det – og hvor grusomt han derimod har trådt min kærlighed under fødder, forrådt min tillidsfuldhed, spottet mine bønner, tårer og anstrengelser for hans vel, knust mine forhåbninger, tilintetgjort min ungdoms bedste følelser, og, så vidt det står i et menneskes magt, dømt mig til et liv fuldt af håbløs elendighed – når jeg tænker på alt

dette, er det da ikke nok til at undskylde mig, når jeg siger, at jeg ikke længere elsker min ægtefælle – at jeg *hader* ham!

Dette ord stirrer mig i møde fra papiret, som om det indeholdt tilståelsen af en forfærdelig brøde, men alligevel er det sandt – jeg hader ham – jeg hader ham!

Gud forbarme sig over hans brødefulde sjæl, lad ham komme til erkendelse af sine synder og angre dem – nogen anden hævn forlanger jeg ikke! Hvis han fuldkommen indså og virkelig følte størrelsen af den uret, han har begået mod mig, da ville jeg være hævnet nok og kunne gerne tilgive ham. Men han er så aldeles fortabt i sin hjerteløse lastefuldhed, han er så fuldkommen forhærdet, at jeg ikke tror dette nogen sinde vil blive tilfældet, om han end levede nok så længe.

Det kan imidlertid ikke hjælpe at dvæle længere ved dette tema. Jeg vil søge atter at adsprede mine tanker ved at beskæftige dem med enkelthederne i de begivenheder, som har mødt mig.

Mr. Hargrave har hele denne dag uafladelig forfulgt mig med sin alvorlige, deltagende høflighed, der – som *han* tror – er fri for ethvert anstrøg af påtrængenhed, hvis han var mere påtrængende, ville det være mindre ubehageligt, for i så fald kunne jeg give ham kort besked, men således som det nu er, giver han sig et sådant udseende af sand godhed og omhu, at jeg ikke er i stand til at gøre det uden uhøflighed, ja endog tilsyneladende utaknemmelighed.

Undertiden forekommer det mig rigtignok, som om jeg måtte være ham taknemmelig for det venskab, han så fortræffeligt forstår at fremhykle, men så tænker jeg igen, at det under de ejendommelige forhold, hvori jeg nu befinder mig, er

min pligt at være mistroisk mod ham. Hans godhed er måske heller ikke udelukkende fremhyklet, men selv den reneste taknemmelighedsfølelse mod ham bør ikke berøve mig min fuldkomne selvbeherskelse.

Når jeg tænker på skakpartiet, på de udtryk, han brugte, og på de ubeskrivelige blikke, som fornærmede mig så dybt, da er jeg sikker nok for ham, tror jeg. Det var meget godt, at jeg så nøjagtigt optegnede det hele. Det forekommer mig, at han søger en anledning til at tale alene med mig – det er, synes jeg, som om han hele dagen har ligget på lur efter en sådan lejlighed! – Men jeg sørgede for at tilintetgøre hans bestræbelser, ikke som om jeg kunne frygte noget af, hvad han kan sige mig, men fordi jeg allerede har sorger og bekymringer nok, uden at lade dem blive forøgede ved hans fornærmende trøst, ytringer af medlidenhed eller hvad han for øvrigt kunne finde på at fremføre, og desuden vil jeg, for Millicents skyld, ikke gerne komme i åbenlys uenighed med ham.

Under påskud af at han havde breve at skrive, undslog han sig i morges for at gå på jagt med de andre herrer, men i stedet for i dette øjemed at begive sig ind i biblioteket, lod han sine skrivematerialer bringe ind i morgenværelset, hvor jeg sad med Millicent og lady Lowborough. Disse to beskæftigede sig med håndarbejde og jeg havde taget en bog, ikke så meget for at underholde mig ved den, som snarere for at slippe fri for at tage del i samtalen.

Millicent, som så at jeg ønskede at være uforstyrret ro, føjede mig gerne. Annabella bemærkede det uden tvivl ligeledes, men for hende var det ingen grund til at standse sin tunge eller lægge bånd på sin munterhed, Hun blev derfor ved at sladre

uophørligt, henvendte sig så godt som udelukkende til mig, og jo kortere og koldere svar, jeg gav hende, desto mere oprømt og fortrolig blev hun.

Mr. Hargrave, som så at dette begyndte at blive mig utåleligt, påtog sig så godt, det var ham muligt i mit sted, at besvare alle hendes spørgsmål og bemærkninger, og søgte derved at vende hendes opmærksomhed fra mig til ham, men forgæves. Hun antog muligvis, at jeg havde hovedpine og ikke godt kunne tåle at tale – i et hvert tilfælde bemærkede hun meget godt, at hendes ordrige munterhed var mig ubehagelig, for dette kunne jeg tydeligt se af den ondskabsfulde standhaftighed, hun blev ved at plage mig med.

Men omsider gjorde jeg en brat ende på det ved at række hende den bog, hvori jeg havde forsøgt at læse. På smudsbladet foran i den havde jeg nemlig med blyant skrevet følgende ord:

> "Jeg kender Deres karakter og opførsel alt for godt til at kunne føle sandt venskab for Dem, og da jeg ikke er i besiddelse af Deres talent i forstillelse, er det mig ikke muligt at antage det ydre skin af det. Jeg må derfor anmode Dem om at ophøre med enhver fortrolig omgang mellem os, og, hvis jeg bliver ved at behandle Dem med høflighed, som om De fortjente hensyn eller agtelse, da sker dette, som De formodentlig nok kan indse, ene og alene for Deres kusine Millicents, men ingenlunde for Deres egen skyld."

Da hun læste disse linjer blev hun blodrød og bed sig i læberne. Uden at nogen af de andre bemærkede det, rev hun bladet ud, trykkede det sammen i hånden, kastede det ind i

ilden og beskæftigede sig derpå med at vende bladene i bogen og, virkeligt eller tilsyneladende, at læse i den. Kort efter sagde Millicent, at hun ville gå op i ammestuen og spurgte, om jeg havde lyst at følge med.

"Annabella undskylder nok, at vi forlader hende," sagde Millicent, "hun er så fordybet i sin lekture."

"Nej, det undskylder jeg slet ikke," sagde Annabella, idet hun pludseligt så op og kastede bogen hen ad bordet. "Jeg har noget at tale om med Helen. Gå du kun i forvejen, Millicent, hun følger snart efter dig!"

Millicent fjernede sig.

"Vil De være af den godhed at høre, hvad jeg har at sige Dem, Helen?" fortsatte Annabella.

Hendes frækhed forbavsede mig, men jeg opfyldte hendes ønske og fulgte hende ind i biblioteket. Hun lukkede døren og gik hen til kaminen.

"Hvem har fortalt Dem det?" spurgte hun.

"Ingen. Jeg kan meget godt se selv."

"Ah – De er altså mistænkelig!"

"Hvis jeg var mistroisk, ville jeg allerede for længe siden have opdaget Deres skændige opførsel," svarede jeg. "Nej, lady Lowborough, nej, min beskyldning grunder sig ikke på en løs mistanke."

"Hvorpå er den da grundet?" spurgte Annabella, idet hun med umiskendelig anstrengelse for at synes rolig og fattet kastede sig i en lænestol og satte sine fødder på kaminstængerne.

"Jeg holder lige så meget af at spadsere i måneskin som De," svarede jeg, med mit blik hvilende fast på hende, "og buskettet

er et af mine yndlingssteder."

Hun rødmede atter over hele ansigtet, pressede tavs sin finger mod sine tænder og stirrede ind i ilden. Med en følelse af ondskabsfuld tilfredshed betragtede jeg hende nogle øjeblikke. Derpå gik jeg hen imod døren og spurgte roligt, om hun ellers havde noget at sige.

"Ja," råbte hun hurtigt og sprang rask op. "Ja – jeg ønsker at vide, om De har i sinde at fortælle det til min mand?"

"Og hvis jeg havde det i sinde, hvad da?"

"Hvis De har besluttet at offentliggøre sagen, står det naturligvis på ingen måde i min magt at afholde Dem fra at gøre det – men hvis De gør det, vil det give anledning til en forfærdelig scene – og – hvis De ikke gør det, vil jeg betragte Dem som det mest ædelmodige væsen af alle dødelige – ja, det vil jeg, og hvis der gives noget i verden, jeg kan tjene Dem med, da vil jeg gøre det – jeg vil gøre alt – alt – med undtagelse af, at –"

"Med undtagelse af at opgive Deres brødefulde forbindelse med min ægtefælle. Det var formodentlig det, De ville have sagt?" svarede jeg.

Hun tav i åbenbar forlegenhed og forvirring, som blandede sig med den forbitrelse, hun ikke vovede at lade bryde frem mod mig.

"Jeg kan ikke frasige mig det, der er mig kærere end livet," mumlede hun sagte og beklemt. Så hævede hun pludseligt hovedet, vendte sine strålende øjne mod mig og sagde i en bønlig tone: "Men, Helen – eller mrs. Huntingdon, eller hvorledes De ellers ønsker jeg skal kalde Dem – vil De absolut sige ham det? – Hvis De er ædelmodig, da har De en passende

lejlighed til at vise Dem højmodig. Hvis De er stolt, da er jeg, Deres rivalinde, villig til at indrømme, at jeg er Dem i allerhøjeste grad forbundet, fordi De har vist den ædleste skånsomhed mod mig."

"Jeg skal ikke fortælle ham det."

"De vil ikke!" råbte hun henrykt. "O, modtag min oprigtige tak for det!"

Hun sprang op og bød mig hånden. Jeg trådte et skridt tilbage.

"Tak mig ikke," sagde jeg, "for det er ikke af hensyn til Dem, jeg undlader at gøre det, og De må heller ikke antage det som et bevis på skånsomhed. Når jeg ikke agter at offentliggøre Deres skændsel, da er det til dels, fordi det ville gøre mig meget ondt, om lord Lowborough skulle komme til at lide ved underretningen."

"Og Millicent? – Vil De betro det til hende?"

"Nej, jeg vil tværtimod gøre alt, hvad der står i min magt for at skjule det for hende. Jeg vil ikke for alt i verden, at hun skulle blive underrettet om hendes slægtnings skændsel og infame opførsel."

"De betjener Dem af meget hårde ord – mrs. Huntingdon – men Dem kan jeg tilgive det."

"Og nu vil jeg råde Dem, lady Lowborough, at forlade dette hus så snart som muligt," fortsatte jeg, "De vil selv kunne indse, at Deres ophold her må være mig højst ubehageligt – ikke for mr. Huntingdons skyld," tilføjede jeg, da jeg så et smil fuldt af ondskabsfuld triumf spille om hendes læber, "thi for mig må De gerne have ham, hvis De synes om ham, – men fordi det vil være mig pinligt bestandigt at skulle skjule mine sande følelser

mod Dem, og at skulle anstrenge mig for at bevare skinnet af høflighed og agtelse mod en person, for hvem jeg ikke føler endog kun den svageste skygge af respekt, og samtidig fordi Deres forhold, hvis De bliver her, umuligt kan blive ret længe skjult for de to eneste personer her i huset, der for øjeblikket endnu er uvidende om det. Det er altså for Deres ægtefælles, ja, endog for Deres egen skyld, Annabella, at jeg ønsker – råder – ja selv *beder* Dem indstændigt om, uden ophold at bryde dette syndige forhold og vende tilbage til Deres pligt, mens det endnu er Dem muligt og før de skrækkelige følger –"

"Ja vist, ja, naturligvis!" udbrød hun med en utålmodig bevægelse, "men, Helen, jeg kan ikke tage bort før den til vor afrejse bestemte tid – hvilket påskud skulle jeg kunne finde for at bedrage verden? – Enten jeg nu foreslog at rejse alene – hvilket lord Lowborough sikkert ikke vil vide noget af – eller at tage ham med, ville dette allerede være mere end tilstrækkeligt til at vække folks mistanke, i særdeleshed da tiden til vor afrejse allerede er så nær forestående – der er jo ikke meget mere end en uges tilbage – og – så længe synes jeg, af De da nok må kunne udholde min nærværelse her i huset! – Jeg skal tilvisse ikke oftere drille Dem med min venskabelige påtrængenhed."

"Nuvel, for mig gerne. – Nu har jeg intet videre at tale med Dem."

"Har De talt med Huntingdon om det?" råbte hun, da jeg allerede stod på dørtrinet.

"Hvor tør De vove at nævne hans navn i min nærværelse!"

Dette var det eneste svar, jeg fandt det umagen værd at give hende.

Fra dette øjeblik har vi ikke talt med hinanden, undtagen når den ydre anstand eller en uundgåelig nødvendighed tvang os til det.

35. Udfordringer

Den nittende.

Jo tydeligere lady Lowborough indser, at hun ikke har noget at frygte af mig, og jo nærmere den fastsatte dag til hendes afrejse kommer, desto mere fræk og uforskammet viser hun sig.

Når der ikke er andre til stede end jeg, undser hun sig aldeles ikke ved i min nærværelse at tale med kærlighedsfuld fortrolighed til min ægtefælle. Hun finder ligeledes behag i at tilkendegive sin ømme deltagelse med hensyn til hans sundhed og velbefindende, alt for at fremstille sin omhu og ømhed som en rigtig påfaldende kontrast mod min kolde ligegyldighed.

Og for denne opførsel belønner han hende med venlige blikke, hemmeligt hviskede ord, eller åbent udtalte hentydninger til hendes godhed og min ligegyldighed – noget, som mod min vilje driver mig blodet op i ansigtet, da jeg gerne ønsker at være både blind og døv for alt, hvad der foregår mellem dem, for jo mere jeg lader hende mærke, at jeg harmer mig over hendes lastefulde opførsel, desto mere triumferer hun over sin sejr, mens han derimod smigrer sig med, at jeg endnu elsker ham, trods min, som han antager, kun tilsyneladende ligegyldighed.

Når dette viser sig alt for tydeligt, bliver jeg undertiden bange for en hemmelig, dæmonisk tanke, som hvisker til mig, at jeg, for at overbevise ham om det modsatte, bør lade som om, jeg opmuntrer Hargraves ivrige bestræbelser for at vinde min yndest. Med anger og forfærdelse forviser jeg imidlertid

straks disse ideer fra mit indre, og hader Arthur ti gange mere end ellers, fordi han har bragt mig til, om end kun for øjeblikket, at føle sådan.

Gud tilgive mig mine syndige tanker!

I stedet for at blive ydmyget og forædlet ved mine prøvelser, føler jeg derimod, at de har forvandlet hele min karakter til galde og bitterhed, og dette må vist nok lige så meget være min egen skyld, som deres, der tilføjer mig disse lidelser.

Ingen sand kristen må kunne nære så bitre følelser mod nogen, som de, jeg nærer mod ham og hende – især mod hende. Jeg føler endnu, at jeg villigt og gerne kunne tilgive ham, hvis han blot viste mindste tegn til sand anger – men hende – sproget mangler ord til at kunne udtrykke den afsky, hun indgyder mig.

Fornuften forbyder mig at nære sådanne følelser, men lidenskaben tilskynder mig til det, og jeg vil komme til at bede og stride længe, før det lykkes mig at undertrykke dem.

Det er en stor lykke, at hun tager herfra i morgen, for jeg vil næppe ellers være i stand til at udholde hendes nærværelse en dag endnu. I morges var hun stået tidligere op end sædvanlig og da jeg kom ned til frokosten, fandt jeg hende alene i værelset.

"O, er det Dem, Helen?" sagde hun, og vendte sig mod døren, idet jeg trådte ind.

Jeg fo'r uvilkårligt sammen ved synet af hende. Hun bemærkede det og sagde med en let latter:

"Vi har formodentlig begge bedraget os i vore forventninger."

Jeg gik hen til bordet og gav mig noget at bestille ved at sysle med sølvtøjet.

"Dette er den sidste dag, jeg falder Deres gæstfrihed til besvær," sagde hun, og satte sig rolig hen til bordet. "Åh – der kommer en, som vist nok ikke er synderlig glad over det!" mumlede hun halvhøjt, idet Arthur trådte ind i værelset.

Han gav hende hånden, ønskede hende god morgen, så hende forelsket i øjnene, beholdt hendes hånd i sin og hviskede i en lidenskabelig tone:

"Den sidste – den allersidste dag!"

"Ja," svarede hun noget skarpt, "derfor stod jeg også tidligt op for at benytte den på bedste måde – jeg har allerede været her i en halv time og det ganske alene, men De derimod – dovne skabning –"

"Nå, jeg synes at jeg ligeledes er stået tidligt op," sagde han, "men" – og nu dæmpede han sin stemme, så at den næsten blev hviskende, "du ser nok, at vi ikke er alene."

"Det er vi jo aldrig," svarede hun.

Imidlertid var de dog så godt som alene, for jeg var gået hen til vinduet, hvor jeg stod og betragtede skyerne og i stilhed bestræbte mig for at betvinge den harme, som luede i mit hjerte.

De vekslede endnu adskillige ord, som jeg heldigvis ikke kunne forstå, men nu var Annabella dristig nok til at træde hen til mig og lægge sin hånd på min skulder, derpå sagde hun med dæmpet stemme:

"De må ikke misunde mig, Helen. Jeg elsker ham langt højere end De nogen sinde har været i stand til!"

Nu var det forbi med min selvbeherskelse. Med et udråb af vrede og afsky, jeg umuligt kunne undertrykke, greb jeg hendes hånd og kastede den heftigt fra mig.

Forvirret og næsten forfærdet ved dette pludselige udbrud af mine følelser veg hun tavs tilbage, men jeg ville have fulgt min forbitrelses drift og have sagt endnu mere, hvis Arthurs sagte latter ikke havde bragt mig til besindelse. Jeg endte ikke det allerede halvt ytrede skældsord, og vendte mig bort med en ringeagtende mine, for jeg fortrød, at jeg havde givet ham anledning til at more sig så godt.

Han lo endnu, da mr. Hargrave trådte ind. Jeg ved ikke, hvor meget han havde hørt af det foregående optrin, for døren stod kun på klem, da han kom ind, men han hilste sin vært og sin kusine meget koldt, mig derimod med et blik, som skulle udtrykke den dybeste deltagelse i forening med høj beundring og agtelse.

"Hvor meget lydighed og hvor mange pligter skylder De dette menneske?" spurgte han sagte, idet han trådte hen til mig ved vinduet og lod, som om han anstillede iagttagelser med hensyn til vejret.

"Ingen!" svarede jeg, men gik derpå øjeblikkelig hen til bordet og beskæftigede mig med teen. Han fulgte og ville knytte en samtale med mig, men nu begyndte de øvrige gæster at indfinde sig og jeg tog ikke nogen notits af ham med undtagelse af, at jeg rakte ham hans kaffe.

Da jeg havde sat mig for kun at tilbringe en så lille del af dagen som muligt, i lady Lowboroughs selskab, listede jeg mig i al stilhed bort fra selskabet, så snart frokosten var til ende, og begav mig til biblioteket.

Under påskud af at ville hente en bog, kom mr. Hargrave ligeledes derind. Først vendte han sig til reolerne og udsøgte sig en bog, derpå nærmede han sig stille, men ingenlunde

frygtsomt min stol, lagde sin hånd på dens ryg og spurgte med sagte stemme:

"De betragter Dem altså endelig som fri?"

"Ja," svarede jeg, uden at bevæge mig eller se op fra min bog, "jeg tror, at det nu står mig frit for at foretage mig alt, hvad der ikke er stridende mod Guds vilje og min samvittigheds stemme."

Nu fulgte en kort tavshed.

"Meget rigtigt," sagde han omsider, "forudsat at Deres samvittighed ikke lider af en alt for sygelig pirrelighed, og at Deres ideer om Guds vilje ikke fejlagtigt er alt for strenge. Kan De tro, at det ville fornærme et så barmhjertigt væsen, hvis De lyksaliggjorde et menneske, der med glæde ville ofre både liv og lykke for Deres skyld? – hvis De hævede et trofast hjerte fra skærsildens kvaler til en himmelsk salighed, noget, som De vil kunne gøre uden mindste skade for Dem selv eller andre."

Dette sagde han, mens han bøjede sig over mig, i en sagte, indstændig, smeltende tone. Nu løftede jeg mit hoved, så ham fast ind i øjnene og sagde roligt:

"Har De i sinde at fornærme mig, Hargrave?"

Dette var han ikke forberedt på. – Han tav nogle øjeblikke for at fatte sig efter sin overraskelse. Derpå rejste han sig i vejret, tog sin hånd bort fra stoleryggen og sagde ned et udtryk af stolt sørgmodighed:

"Det var ingenlunde min hensigt."

Med en let hovedbevægelse kastede jeg et blik hen imod døren og begyndte derpå atter at læse. Han fjernede sig øjeblikkelig. Dette var meget bedre, end om jeg havde fulgt mit

første fortsæt og svaret med ord og i lidenskabelig heftighed, sådan som jeg i begyndelsen følte mig fristet til.

Hvor det dog er herligt, når man er i stand til at beherske sine tilbøjeligheder! Jeg må bestræbe mig for endnu mere at udvikle denne ubetalelige evne. Gud alene ved, hvor ofte jeg vil komme til at bringe den i anvendelse på den sørgelige, tornefulde bane, som udbreder sig for mig.

I formiddags kørte jeg og de to damer over til mrs. Hargrave for at give Millicent lejlighed til at besøge sin moder og søster og tage afsked med dem. De overtalte hende til at blive hele dagen hos dem og mrs. Hargrave lovede, at hun om aftenen ville bringe hende over til Grassdale og blive hos os, indtil selskabet brød op. Jeg havde altså den fornøjelse på hjemvejen at være alene med lady Lowborough.

Under den første del af vejen tav vi begge. Jeg så ud af vinduet. Hun lænede sig tilbage i hjørnet af vognen. Men da jeg ikke havde lyst til for hendes skyld at blive siddende hele tiden i en og samme stilling, og jeg var blevet ked af længere at lade den kolde og skarpe vind blæse mig i ansigtet, samt af at betragte de bladløse hække og det fugtige græs under dem, forandrede jeg min stilling og lænede mig ligeledes tilbage i det andet hjørne af vognen.

Nu gjorde min ledsagerinde, med sin sædvanlige dristighed, nogle forsøg på at bringe en samtale i gang, men "ja" eller "nej" eller "hm" var de eneste lyde, hendes ytringer var i stand til at fralokke mig. Da hun omsider forlangte at vide, min mening om en ganske ubetydelig genstand, svarede jeg:

"Hvor kan det dog falde Dem ind således bestandig at tale til mig, lady Lowborough? – De ved jo dog meget godt, hvad jeg

tænker om Dem."

"Nuvel – når De endelig *vil* være så bitter mod mig, kan jeg naturligvis ikke forbyde Dem det, men hvad mig angår, har jeg ikke lyst til at surmule for noget menneskes skyld i verden."

Vor korte køretur var snart til ende. Så snart vogndøren blev åbnet, sprang hun ned og gik hen imod parken for at tage imod herrerne, som netop kom hjem fra jagten. Jeg fulgte hende naturligvis ikke.

Men hun havde endnu ikke udtømt sin uforskammethed mod mig. Da vi havde spist, trak jeg mig tilbage til salen og hun fulgte med. Børnene var imidlertid hos mig, jeg henvendte hele min opmærksomhed udelukkende på dem og var bestemt på at beholde dem hos mig, indtil Millicent og hendes moder indfandt sig.

Men den lille Helen blev snart træt af at lege, og mens jeg sad på sofaen og havde hende på mit skød, mens Arthur stod ved siden af mig og legede blidt med hendes lyse og bløde lokker, kom lady Lowborough hen til os og satte sig roligt ved siden af mig.

"I morgen bliver De befriet for min nærværelse, mrs. Huntingdon," sagde hun, "og det glæder Dem uden tvivl – hvilket da også er ganske naturligt. Men De ved måske ikke, at jeg har vist Dem en meget stor tjeneste? – Skal jeg sige Dem, hvori den består?"

"Enhver tjeneste, De har vist mig, vil være mig kær," svarede jeg, fast besluttet på at være rolig, for på lyden af hendes stemme kunne jeg høre, at hun havde i sinde at tirre mig.

"Nuvel," sagde hun, "har De ikke lagt mærke til den heldige forandring, som er foregået med mr. Huntingdon? – Har De

ikke set, hvilken mådeholden og ædruelig mand, han er blevet? Jeg ved, at De med stor bekymring lagde mærke til de slemme tilbøjeligheder, han gav efter for, og at De har gjort alt, hvad der stod i Deres magt, for at bevæge ham til at vænne sig af med dem – men uden at Deres bestræbelser frembragte det ønskede resultat, før jeg kom Dem til hjælp. Jeg erklærede ham med få ord, at jeg ikke kunne udholde at se ham nedværdige sig således og at jeg, hvis han ikke lod det være, ville ophøre at – at – – men det er ligegyldigt, hvad jeg egentlig sagde. De ser imidlertid, hvilken forbedring jeg har bevirket, og De burde være taknemmelig mod mig for det."

Jeg rettede mig op og ringede på ammen.

"Men jeg forlanger ingen tak," fortsatte hun, "alt hvad jeg fordrer til belønning for det, er, at De, når jeg ikke længere er her, vil tage Dem af ham og ikke ved hårdhed og ligegyldighed drive ham til atter at henfalde til sine tidligere fejl."

Jeg fik næsten ondt af forbitrelse, men nu åbnede Rachel døren. Jeg pegede tavs på børnene, for jeg tiltroede mig ikke fatning nok til at tale. Hun tog dem med sig og jeg fulgte hende og dem.

"Lover De mig at gøre det, Helen?" spurgte lady Lowborough.

Jeg tilkastede hende et blik, som bragte det ondskabsfulde smil til at forsvinde fra hendes ansigt, og derpå gik jeg.

I forværelset mødte jeg mr. Hargrave. Han så, at jeg ikke var i godt humør og lod mig derfor gå forbi uden at tale et ord til mig, men da jeg, efter at have tilbragt nogle minutter i biblioteket, atter havde genvundet min fatning og vendte tilbage for at begive mig til mrs. Hargrave og Millicent, der, som jeg nylig havde hørt, var kommet op ad trappen og gået ind

i selskabsværelset – bemærkede jeg, at han endnu opholdt sig i det kun svagt belyste forværelse, hvor han, som jeg let kunne indse, havde ventet mit komme.

"Mrs. Huntingdon," sagde han, idet jeg hurtigt ville gå forbi ham, "tillader De mig at tale et par ord med Dem?"

"Hvad er det? – Skynd Dem!"

"Jeg fornærmede Dem i dag, og kan ikke udholde at leve, når De er vred på mig."

"Så gå hen og synd ikke mere!" svarede jeg og vendte mig fra ham.

"Nej, nej," sagde han rask og stillede sig i vejen for mig. "Tilgiv mig – jeg må have Deres tilgivelse. I morgen forlader jeg Dem og så får jeg måske aldrig mere lejlighed til at tale med Dem. Jeg handlede urigtigt i således at forglemme mig – og – Dem, som jeg gjorde, men lad mine indstændige bønner overbevise Dem om, at De *må* tilgive og glemme mine hastige slutninger, og tænke på mig, som om disse ord aldrig var blevet udtalt; for tro mig, jeg fortryder dem inderligt, og tabet af Deres agtelse er en alt for streng straf – jeg kan ikke udholde det."

"Man kan ikke købe sig glemsel med et ønske; og jeg kan ikke agte alle og enhver, der ønsker det, hvis de ikke også fortjener det."

"Jeg vil finde mit liv vel anvendt ved at søge at fortjene den, hvis De blot vil tilgive mig denne fornærmelse. Vil De det?"

"Ja."

"Ja? men De siger det så koldt. Giv mig Deres hånd, og jeg vil tro Dem. De vil ikke? Mrs. Huntingdon, De tilgiver mig altså ikke?"

"Jo – jo – her er den, og med den min tilgivelse – blot en ting: *synd ikke mere.*"

Han trykkede min hånd med en sentimental inderlighed, men sagde intet, og gik til side for at lade mig komme ind i stuen, hvor hele selskabet nu var forsamlet. Mr. Grimsby sad i nærheden af døren; da han så mig komme ind, næsten straks fulgt af mr. Hargrave, tilkastede han mig et spottende smil og et utåleligt sigende blik, idet jeg gik forbi ham. Jeg så ham lige i øjnene, indtil han tvært vendte blikket bort, om ikke skamfuld, så dog i øjeblikket beskæmmet.

I mellemtiden havde Hattersley grebet Hargrave ved armen og hviskede ham noget i øret – utvivlsomt en eller anden grov morsomhed, for den sidste hverken lo eller svarede ham, men vendte sig fra ham med en grimasse, gjorde sig fri af ham og gik hen til sin moder, som var ved at fortælle lord Lowborough alle de mange grunde, hun havde til at være stolt over sin søn.

Gud ske lov, i morgen er de alle borte!

36. Ensomhed

Den 20. december 1824.

Dette er vort lykkelige ægteskabs tredje årsdag.

To måneder er nu gået siden vore gæster forlod vort hus og overlod os til nydelsen af vort gensidige selskab, og jeg har nu i ni uger kendt denne ny periode af det ægteskabelige liv, denne tilstand, hvori to personer, husets herre og frue, fader og moder til et muntert og fortryllende lille barn, lever sammen på den betingelse, at ikke længere nogen ægteskabelighed, venskab eller deltagelse skal finde sted mellem dem.

Så vidt det er mig muligt, bestræber jeg mig for at leve i fred med ham. Jeg behandler ham med upåklagelig høflighed, tilsidesætter min bekvemmelighed for hans, når det på nogen rimelig måde lader sig gøre, rådfører mig med ham i husholdningsanliggender og lader hans vilje og dom have fortrinnet, selv når jeg ved, at min mening er den rette.

Hvad ham angår, da var han i de første fjorten dage meget gnaven og pirrelig – han sørgede sandsynligvis over sin elskede Annabellas afrejse og han viste sig i særdeleshed overordentlig lunefuld mod mig. Alt, hvad jeg foretog mig var galt. Jeg var kold, hård og følelsesløs, mit blege og sure ansigt var ham ubehageligt, lyden af min stemme bragte ham til af gyse. Han kunne ikke begribe, hvorledes han skulle kunne tilbringe vinteren i min nærhed – jeg ville dræbe ham tomme for tomme.

Jeg foreslog ham atter en skilsmisse, men dette kunne på ingen måde lade sig gøre. Han ville ikke lade sig gøre til

genstand for alle sladdersøstre på hele egnen. Han ville ikke have, man skulle sige om ham, at han var en sådan tyran, at hans ægtefælle ikke kunne udholde at leve med ham – nej, han måtte gøre sig umage for at udholde mit selskab.

"Du mener formodentlig, at *jeg* må gøre mig umage for at kunne udholde *dit* selskab," svarede jeg, "for så længe jeg så godt og samvittighedsfuldt udfører mit embede som din husbestyrerinde, og det uden at få hverken tak eller løn for det, så længe vil du vist nok ikke kunne overtale dig til at skille dig ved mig. Men når mit slaveri bliver mig alt for utåleligt, opgiver jeg denne for dig så fordelagtige bestilling."

Jeg antog, at denne trussel ville gøre ham bange, hvis ellers noget var i stand til det. Jeg tror, han ærgrer sig i høj grad over, at hans fornærmelser ikke går mig mere til hjertet, for når han har sagt noget, som er særdeles egnet til at såre mine følelser, da plejer han at stirre opmærksomt på mit ansigt, og når han ikke opdager noget spor til dyb smerte deri, begynder han som regel at brumme over mit "marmorhjerte" eller min "dyriske følelsesløshed".

Hvis jeg græd bitterligt eller sørgede dybt over at have tabt hans kærlighed, ville han muligvis nedlade sig til at føle medlidenhed med mig og atter for en tid skænke mig sin bevågenhed, for at jeg i hans ensomhed kunne trøste ham over hans elskede Annabellas fraværelse, indtil han atter traf sammen med hende eller fandt en anden passende erstatning for tabet af hende. Men Gud være lovet, så svag er jeg ikke! En gang var jeg forblændet af min alt for store kærlighed til ham, en kærlighed, som blev ved at tilhøre ham, trods al hans uværdighed, men nu er den aldeles forsvundet – fuldkommen

visnet hen og knust – og for dette kan han ene og alene takke sig selv og sine laster.

Formodentlig af lydighed mod sin tilbedte herskerindes befalinger afholdt han sig i begyndelsen på en beundringsværdig måde fra at søge trøst i glasset, men omsider blev hans dydige anstrengelser lidt efter lidt slappere, og han begyndte af og til at gå lidt vel vidt – ja, undertiden endog *ikke så lidt*.

Når han befinder sig under indflydelsen af spirituøse drikke, plejer han undertiden ligesom at blusse op og prøver på at spille tyran, og i sådanne tilfælde gør jeg mig kun lidt umage for at skjule den foragt og modbydelighed, han indgyder mig, men når så de nedslående virkninger indfinder sig, da klynker og stønner han over sine lidelser og vildfarelser og giver mig skylden for begge dele. Han ved meget godt, at disse udsvævelser er mere skadelige end gavnlige for ham, og i det hele nedbryder hans sundhed, men han påstår, at det er mig, som ved mit unaturlige, ukvindelige væsen og opførsel driver ham til at begå dem, og siger, at det til sidst vil ødelægge ham i bund og grund, men at dette ene og alene er min skyld, og derpå tirrer han mig så længe, til jeg begynder at forsvare mig og gøre ham bebrejdelser, der undertiden er meget bitre.

Dette er nemlig en uretfærdighed, som jeg på ingen måde roligt kan finde mig i. Har jeg ikke møjsommeligt nok bestræbt mig for at befri ham for disse laster? Ville jeg ikke endnu uafladeligt blive ved at bestræbe mig for at frelse ham fra deres ødelæggende herredømme, hvis jeg følte, det var mig muligt? Men kunne jeg gøre det ved at smigre og kærtegne ham, da jeg dog ved, at han spotter og forhåner mig? Er det *min* skyld, at jeg

har tabt hele min indflydelse hos ham, eller at han har forspildt enhver fordring på min hengivenhed? Og skal jeg bestræbe mig for at tilvejebringe en forsoning med ham, da jeg jo desværre kun alt for godt føler, at jeg afskyr ham og at han foragter mig? Og det især, da jeg ved, at han endnu bliver ved at stå i brevveksling med lady Lowborough? – – – Nej, aldrig, aldrig! Lad ham drikke sig ihjel, om han har lyst, min skyld er det til visse *ikke*!

Ikke desto mindre gør jeg endnu, hvad jeg kan for at frelse ham fra denne skæbne. Jeg lader ham at forstå, at drikfældigheden gør hans øjne matte, hans ansigt rødt og oppustet, at den svækker hans ånd og legeme, at Annabella snart vil blive kold mod ham, hvis hun ofte så ham således, som jeg ser ham, og at hun uden al tvivl vil unddrage ham sin kærlighed, hvis han bliver ved at leve således.

Virkningen af disse forestillinger består kun i rå spot og skældsord, og det forekommer mig i sandhed, som om jeg virkelig fortjener dette, for jeg hader og afskyr selv de grunde, jeg således fremfører, men de er de eneste, som formår at finde plads i hans fordærvede hjerte, og de ville, bedre end alt andet, hvad jeg kunne sige ham, være i stand til at bevæge ham til eftertanke og mådehold.

For øjeblikket er jeg en kort tid fritaget for hans nærværelse, for han er sammen med Hargrave taget hen for at overvære et jagtparti i temmelig stor afstand herfra, og kommer sandsynligvis ikke tilbage før i morgen aften.

Ak, hvor ganske anderledes følte jeg ikke tidligere, når han var fraværende!

Mr. Hargrave opholder sig endnu hos sin moder. Han træffer ofte familien med Arthur for at foretage rideture og jagtpartier med ham. Han besøger os ikke sjældent og Arthur rider hyppigt over til ham.

Jeg tror ikke, at disse såkaldte venner nærer nogen synderlig forkærlighed for hinanden, men deres gensidige omgang bidrager til at fordrive tiden for dem, og jeg ser gerne, at den varer ved, for jeg bliver derved forskånet for at tilbringe en del ubehagelige timer i Arthurs selskab og den skænker ham lejlighed til at beskæftige sig på en bedre måde, end ved at hengive sig til den dyriske tilfredsstillelse af hans sanselige tilbøjeligheder.

Det eneste, jeg har at indvende mod mr. Hargraves ophold i vort naboskab, består i, at frygten for at træffe ham i Grove forhindrer mig i at besøge hans søster så ofte, som jeg ellers kunne, thi for øvrigt har han i den senere tid opført sig så en så højst anstændig måde, at jeg næsten har glemt hans tidligere adfærd.

Det lader til, at han bestræber sig for at "vinde min agtelse" – og hvis han bliver ved som nu, kan han også vinde den, men – hvad da? – – – I det øjeblik, han søger at vinde mere end den, vil han pludselig tabe den igen.

Den 10. februar.

Det er tungt og ærgerligt at se sin venlighed og sine gode hensigter blive miskendte og forsmåede. Jeg begyndte at blive mildere stemt mod min ulykkelige ægtefælle – at føle medynk med hans ensomme og trøstesløse stilling, som ikke bliver

lettet ved den trøst, intellektuelle hjælpekilder formår at yde og lige så lidt ved en god samvittigheds bevidsthed – at tro, jeg burde ofre min stolthed og forny mine bestræbelser for at gøre ham hans hus behageligt og føre ham tilbage på dydens vej, ikke ved falske forsikringer om kærlighed og endnu mindre ved at fremhykle en anger, jeg ikke føler og ikke kan føle, men ved at ophøre med den koldsindighed, jeg plejer at vise ham og ved at forandre min isnende høflighed til et venligt væsen, så ofte der viste sig anledning dertil, og – jeg havde ikke alene begyndt at tænke på alt dette, men samtidig på at bringe tanken i udførelse.

Men hvad var følgen af denne min forandrede handlemåde? – Ikke en tilsvarende gnist af venlighed, ingen opvågnende anger, men derimod en utålelig lunefuldhed, og en tyrannisk undertrykkelse, som blev stærkere og stærkere, jo mere jeg gav efter, samt hemmelige tegn til en egenkærlig triumf, så ofte han lagde mærke til mit blødere og mere eftergivende væsen, en triumf, som hver gang den ytrede sig på ny, gjorde mig så kold og stiv som marmor.

I dag har han omsider bragt mig til det yderste og denne gang tror jeg, at forstenelsen er blevet så fuldstændig, at det aldrig mere bliver muligt at blødgøre mig. Blandt hans breve var der et, han læste med et udtryk af ualmindelig tilfredshed og derpå kastede over bordet hen til mig, ledsaget af følgende formaning:

"Der – læs dette og se dig så i spejlet!" Det var lady Lowboroughs fri, dristige håndskrift. Jeg kastede et blik på den første side, som lod til at være fuld af overdrevne kærlighedsforsikringer, utålmodig længsel efter snart at

genforenes med ham, ugudelig trods mod Herrens bud og bespottelser over Forsynet, som havde adskilt dem og pålagt dem et forhadt åg ved forbindelser med personer, der ikke fortjente deres kærlighed.

Han lo sagte, da han bemærkede, at jeg skiftede farve. Jeg lagde brevet sammen, rejste mig og gav ham det tilbage, idet jeg sagde:

"Jeg takker dig – jeg vil lade det tjene mig til lærepenge!"

Min lille Arthur stod mellem hans knæ og legede fornøjet med den funklende rubinring på hans finger. Bevæget af en pludselig og uimodståelig trang til at fjerne min søn fra denne forpestende nærhed, tog jeg ham på armen og forlod værelset.

Drengen syntes ikke om denne pludselige bortgang og begyndte at græde. Dette var et nyt stik i mit martrede hjerte. Jeg ville imidlertid ikke lade ham gå, men tog ham med mig ind i biblioteket, lukkede døren, knælede på gulvet ved siden af barnet, omfavnede og kyssede det og blandede med lidenskabelig ømhed mine tårer med dets.

Dette beroligede ikke den lille Arthur, men forskrækkede ham derimod. Han vendte sig heftigt fra mig og råbte højt på sin papa. Jeg slap ham og sikkert har aldrig nogen fældet mere bitre tårer end de, som nu styrtede ud af mine brændende øjne. Mr. Huntingdon hørte hans skrig og kom ind i værelset. Jeg vendte mig øjeblikkelig til en anden side, for at han ikke skulle se, hvor bevæget jeg var. Han forbandede mig og tog barnet, som nu var roligt, ud med sig.

Det er sørgeligt, at min lille yndling elsker ham højere end mig, og at jeg, som kun lever for at befordre min søns uddannelse og lykke, skal se min indflydelse på barnet blive

tilintetgjort ved den, hvis egoistiske kærlighed er langt mere farlig og skadelig for ham, end den koldeste ligegyldighed eller det hårdeste tyranni kan være.

Når jeg til hans eget bedste nægter ham en eller anden lille nydelse, går han hen til sin fader, som trods sin egoistiske ladhed endog gør sig ulejlighed for at tilfredsstille barnets ønsker. Når jeg søger at bøje hans egensind, eller til straf for en eller anden barnlig ulydighed betragter ham med alvorlige blikke, da ved han meget godt, at hans fader vil tage hans parti og smile til ham.

Således må jeg ikke alene bekæmpe faderens karakter i sønnen, men også søge at udforske og udrydde spiren til hans mindre gode tilbøjeligheder og modvirke den fordærvelige indflydelse, hans eksempel kan tilvejebringe i en senere tid. Men dette er endnu ikke nok. Drengens egen fader tilintetgør allerede nu mine ivrige bestræbelser for barnets vel, svækker min indflydelse på dets svage ånd, ja, berøver mig endog dets kærlighed.

Jeg havde intet andet håb her på Jorden end dette, og han syntes at finde en djævelsk glæde i at berøve mig det!

Men det er urigtigt at fortvivle. Jeg vil mindes den af Gud begejstrede skribents ord:

"Den som frygter Gud og adlyder hans bud, den som *sidder i mørket og ikke ser lyset,* skal sætte sin lid til Herrens navn og forlade sig på sin Gud!"

37. Atter naboen

Den 20. december 1825.

Et år er igen gået og jeg er ked af dette liv, men alligevel kan jeg ikke ønske at forlade det. Hvilke sorger og lidelser, der end bestormer mig, kan jeg dog ikke ønske at gå bort herfra og lade mit elskede barn blive ene tilbage i denne onde og mørke verden, uden en ven, som ledsager ham gennem livets trættende labyrinter, advarer ham for de tusinde snarer, som omgiver ham ved et hvert af hans skridt, og beskytter ham for de farer, som omringer ham, hvorhen han end vender sig.

Jeg indser meget godt, at jeg ikke er egnet til at være hans eneste omgang, men her findes ingen andre, som kan træde i mit sted. Jeg er for alvorlig til at kunne more ham og tage del i hans barnlige lege, således som det tilkommer en moder eller amme, og hans udbrud af munterhed og overgivenhed gør mig ikke sjældent ængstelig og urolig. Jeg betragter dem som et bevis på, at faderens karakter og temperament er gået i arv til sønnen og neddæmper kun alt for ofte den uskyldige munterhed, som jeg egentlig burde tage del i.

På faderens hjerte hviler derimod ingen som helst byrde af kummer og sorg. Han føler sig ikke foruroliget ved nogen frygt eller bekymring for sin søns fremtids lykke, og især om aftenen – den tid, da barnet ser ham hyppigst og længst – er han i særdeleshed altid munter og oprømt, samt rede til at spøge og le med enhver, mig undtagen, mens jeg derimod netop til samme tid plejer at være mere stille og sørgmodig end ellers.

Af denne grund elsker drengen naturligvis mest sin tilsyneladende muntre, underholdende og altid føjelige fader, og er altid vel tilfreds med at bytte mit selskab ud med hans, men dette gør mig meget bekymret, ikke så meget med hensyn til min søns kærlighed – selv om jeg sætter megen pris på den, føler jeg har et retfærdigt krav på den og ved, hvor meget jeg har gjort for at fortjene den – men meget mere af hensyn til den indflydelse, jeg så inderlig gerne ville få og bevare til hans eget bedste, men som hans fader af blot ondskab søger at berøve mig, og af sand egoisme ønsker at vinde for sig selv, uden dog at gøre anden brug af det end at plage og fordærve barnet.

Det er min eneste trøst, at han kun er forholdsvis lidt hjemme, og at jeg i de måneder, han tilbringer i London og på andre steder, har udsigt til atter at kunne vinde det fodfæste, jeg har tabt, og til ved gode lærdomme og eksempler at overvinde det onde, han har gjort ved at fortsætte med at forkæle drengen. Men da er det en bitter prøvelse at se, hvordan han ved sin tilbagekomst anstrenger sig til det yderste for at tilintetgøre mit arbejde, og at forvandle min uskyldige, kærlige og bøjelige yndling til en egoistisk, ulydig og uopdragen knægt, og derved gøre barnets sjæl mere modtagelig for de laster, som han med desværre alt for god følge har fremkaldt hos sig selv.

Heldigvis var i dette efterår ingen af Arthurs "venner" inviteret til Grassdale, men i stedet for begav han sig på besøg hos nogle af dem. Jeg ønsker, at han altid vil gøre dette og at han havde så mange og fortræffelige venner, at det var tilstrækkeligt til at fængsle ham hele året. Til min særdeles misfornøjelse er mr. Hargrave ikke fulgt med ham, men jeg håber, at jeg for bestandigt har skræmt denne herre bort.

I en syv til otte måneder opførte han sig så påfaldende godt og forstod at indrette det så fortrinligt, at jeg næsten ganske havde tilsidesat min påpasselighed mod ham, virkelig betragtede ham som en ven, ja, endog begyndte at behandle ham som en sådan, ved hvilken lejlighed jeg kun anvendte visse små indskrænkninger (som jeg dog næppe antog for nødvendige) da han, idet han gjorde regning på min umistænksomme godhed, troede at kunne overstige grænserne for det passende mådehold, inden for hvilket han så længe havde bevæget sig.

Det var en smuk aften mod slutningen af maj – jeg spadserede i parken, og, idet han ved at ride forbi så mig derinde, tillod han sig at komme ind, steg af hesten, bandt den fast ved indgangen og nærmede sig mig. Det var den første gang efter min gemals afrejse, at han vovede dette, uden at hans moders og søsters selskab sanktionerede det, eller han i det mindste var i besiddelse af den undskyldning at have et ærinde fra dem.

Han syntes imidlertid at være så rolig og fattet, så fuld af agtelse og så venskabelig, at jeg, skønt lidt forbavset over denne usædvanlige frihed, dog ikke følte mig forskrækket eller krænket, og før jeg tænkte på at fjerne ham, gik han allerede ved siden af mig under træerne ved dammens bredder, og talte med særdeles livlighed, smag og forstand om alle slags genstande.

Efter en pause, som vi begge havde tilbragt med at betragte det rolige blå vandspejl, mens jeg grundede på det bedste middel til at sende min ledsager bort på en høflig måde, og han uden tvivl ligeledes blev bevæget af ting, der lå langt borte fra

det yndige syn og de herlige toner omkring os – elektrificerede han mig pludselig ved, at han, i en egen, ejendommelig sagte, blid, men fuldkommen tydelig tone begyndte i de mest utvetydige udtryk at tale til mig om sin inderlige, lidenskabelige kærlighed, og at understøtte sin sag med en så dristig, men samtidig fin veltalenhed, som det var ham muligt.

Men jeg afbrød ham hurtigt, og tilbageviste ham så afgjort og med en sådan blanding af foragtelig indignation og kold, ulidenskabelig beklagelse og medlidenhed over hans vildfarende ånd, at han forbavset, krænket og utrøstelig fjernede sig, og få dage efter hørte jeg, at han var rejst til London.

Men efter en otte til ni ugers forløb vendte han tilbage – og holdt sig vel ikke fuldkommen fra mig, men opførte sig dog så påfaldende, at hans skarpsindige søster måtte bemærke denne forandring.

"Hvad har De gjort min broder, mrs. Huntingdon?" sagde hun en morgen, da jeg besøgte dem i Grove, og han, efter at vi havde vekslet nogle ord med den koldeste høflighed fra begge sider, havde forladt værelset. "Han er i den sidste tid blevet så uhyre ceremoniel og omstændelig, at jeg ikke kan begribe, hvad årsagen er, hvis De ikke har fornærmet ham på en frygtelig måde. Sig mig, hvad det er, for at jeg kan spille en mæglers rolle og genoprejse venskabet mellem de to krigsførende magter."

"Så vidt jeg ved, har jeg ikke gjort noget, der kunne fornærme ham," sagde jeg, "føler han sig krænket, vil han også bedst kunne sige Dem hvorfor."

"Jeg skal spørge ham," råbte den overgivne pige, idet hun sprang op og stak hovedet ud af vinduet. "Han er i haven –

Walther!"

"Nej, nej, Esther! Hvis De gør det, vil De fornærme mig i høj grad. Jeg vil øjeblikkelig forlade Dem, og ikke komme igen i flere måneder – ja, måske år."

"Kaldte du, Esther?" spurgte hendes broder, idet han nærmede sig vinduet udenfor.

"Ja, jeg ville opfordre dig til –"

"God morgen, Esther," sagde jeg, greb hendes hånd og trykkede den heftigt.

"– opfordre dig til," fortsatte hun, "at hente mig en rose til mrs. Huntingdon."

Han fjernede sig.

"Mrs. Huntingdon," råbte hun, og vendte sig til mig, uden at slippe min hånd, "jeg er virkelig forbavset over Dem – De er lige så vred, fremmed og kold som han, og jeg er fast bestemt på at gøre Dem til lige så gode venner som før, inden De forlader os."

"Esther, hvorledes kan du være så uartig!" råbte mrs. Hargrave, der gravitetisk sad i lænestolen og strikkede. "Du *vil* virkelig aldrig lære at opføre dig som en velopdragen dame!"

"Nå, mama, De sagde jo selv –"

Men den unge dame blev ved moderens opløftede finger, ledsaget af en yderst streng rysten med hovedet, bragt til tavshed.

"Er hun ikke vranten?" hviskede hun til mig, men før jeg fik lejlighed til at ytre min dadel, kom mr. Hargrave igen hen til vinduet med en smuk mosrose i hånden.

"Her, Esther, har du rosen," sagde han, idet han holdt den hen til hende.

"Giv hende den selv, du nar," sagde hun, idet hun pludselig sprang tilbage.

"Mrs. Huntingdon vil hellere tage den af din hånd," svarede han i en meget alvorlig tone, men dog med en dæmpet stemme, så at hans moder ikke kunne høre det.

Nu tog Esther rosen og gav mig den.

"En hilsen fra min broder, mrs. Huntingdon, og han håber, at De vil snart forsone Dem med ham. – Er det nok, Walther?" tilføjede den skælmske pige, idet hun vendte sig til ham og slyngede sin arm om hans hals, da han stod lænet til vinduesposten, "eller skulle jeg have sagt, at det gør dig ondt at have været så pirrelig? eller at du håber, hun vil tilgive dig din uret?"

"Enfoldige pige! Du ved ikke, hvad du taler om," svarede han alvorligt.

"Det ved jeg heller ikke, for jeg svæver i fuldkomment mørke."

"Esther," faldt mrs. Hargrave ind, der, skønt hun var lige så uvidende om årsagen til det fremmede forhold, der herskede mellem os, dog i det mindste indså, at hendes datter opførte sig højst upassende, "jeg må virkelig fordre, at du forlader værelset."

"Jeg beder Dem, gør det ikke, mrs. Hargrave, for jeg er netop i begreb med selv at forlade det," sagde jeg og tog øjeblikkelig afsked.

Omtrent en uge senere bragte mr. Hargrave sin søster på besøg hos mig. I begyndelsen viste han sig med sit sædvanlige kolde, fremmede, halvt bedrøvede og fuldkomment fornærmede væsen, men denne gang gjorde Esther dog ikke nogen bemærkninger over det. Hun var øjensynlig blevet

indskærpet at vise en bedre opførsel. Hun talte med mig og lo og legede med den lille Arthur, hendes elskede og elskende lille legekammerat. Ikke uden at jeg følte et anstrøg af mishag lokkede han hende ud af værelset, for at jage rundt med ham i hallen, og derfra ned i haven. Jeg rejste mig for at se til ilden, mr. Hargrave spurgte mig, om jeg frøs, og lukkede døren – en højst utidig tjenstivrighed, for jeg havde haft i sinde at følge de larmende legekammerater, hvis de ikke hurtigt vendte tilbage. Derpå tog han sig den frihed selv at komme hen til kaminen og spørge mig, om jeg vidste, at mr. Huntingdon nu befandt sig på lord Lowboroughs gods og sandsynlig ville tilbringe nogen tid der?

"Nej; men det betyder intet," svarede jeg ligegyldigt. Imidlertid blussede mine kinder som ild, mere over spørgsmålet, end over den efterretning, som det indeholdt.

"De har intet at indvende imod det?" sagde han.

"Ikke det mindste, når lord Lowborough finder behag i hans selskab."

"De elsker ham altså ikke mere?"

"Ikke det mindste."

"Det vidste jeg – jeg vidste, at Deres eget væsen var alt for ædelt og rent til at kunne betragte et så troløst og fordærvet menneske med andre følelser end indignation og den foragteligste afsky."

"Er han ikke Deres ven?" sagde jeg, idet jeg lod mit blik, med måske et let spor af de følelser, som han antog jeg måtte nære mod en anden, svæve fra siden og hen til hans ansigt.

"Han var det," svarede han med den samme rolige alvor, "men gør mig ikke den uret at antage, at jeg kunne blive ved at

skænke mit venskab og min agtelse til et menneske, der på en så afskyelig måde har kunnet forlade et så himmelsk – nå, jeg vil ikke tale videre om det. – Men sig mig, tænker De ikke på hævn?"

"Hævn! Nej – hvad kunne den nytte mig? – Den ville hverken gøre ham bedre eller mig lykkeligere."

"Jeg ved ikke, hvordan jeg skal tale med Dem, mrs. Huntingdon," sagde han smilende. "De er kun halvt en kvinde – Deres væsen må være halvt menneskeligt, halvt engleagtigt. En sådan dyd indgyder mig ærefrygt. Jeg ved ikke, hvad jeg skal gøre ved den."

"I så tilfælde frygter jeg, sir, at De må være betydelig slettere, end De egentlig skulle være, hvis jeg, en blot sædvanlig dødelig, efter Deres egen tilståelse står så uendelig højt over Dem – og da der eksisterer en så ringe sympati mellem os, tror jeg, vi begge ville gøre bedst i at se os om efter et mere passende selskab."

Jeg gik hurtigt hen til vinduet og så efter min lille søn og hans muntre, unge veninde.

"Nej," svarede mr. Hargrave, "jeg påstår, at *jeg* er den sædvanlige dødelige. Jeg vil ikke indrømme, at jeg er slettere end mine medmennesker, men De, madame, – jeg bliver ved min påstand, af ingen kommer i nærheden af Dem. Men er De lykkelig?" spurgte han mig i en alvorlig tone.

"Lige så lykkelig som mange andre."

"Er De så lykkelig, som De ønsker at være?"

"Ingen er på denne side af evigheden så salig, som han ønsker."

"Men ét ved jeg," svarede han mig med et dybt, kummerfuldt suk, "De er uendelig lykkeligere end jeg."

"Det gør mig meget ondt for Deres skyld!" kunne jeg ikke afholde mig fra at svare.

"Virkelig? – Nej – for hvis dette var tilfældet, ville De også gøre mig lykkeligere."

"Det ville jeg også, hvis det kunne ske uden at skade mig eller andre."

"Og kunne De tro, at jeg ville ønske, De skulle skade Dem selv? Nej, tværtimod. Jeg længes endnu mere efter Deres lykke, end efter min egen. De er nu ulykkelig, mrs. Huntingdon," fortsatte han, idet han så mig dristigt ind i ansigtet. "De beklager Dem ikke, men jeg ser – føler – og ved, at De er ulykkelig – og må være det, så længe De ikke nedriver disse ismure om Deres endnu varme og bankende hjerte, – og jeg er ligeledes ulykkelig. Skænk mig et smil, og jeg er lykkelig. Fat tillid til mig, og De vil blive lykkelig, for hvis De *er* en kvinde, da kan jeg gøre Dem lykkelig – og *vil* gøre det til trods for Dem selv!" mumlede han mellem tænderne, "og hvad andre angår, så er sagen kun mellem os alene. De ved, at De ikke kan forurette Deres gemal og forresten angår sagen ingen anden."

"Jeg har en søn, mr. Hargrave, og De en moder," sagde jeg, idet jeg fjernede mig fra vinduet, hvortil han var fulgt efter mig.

"De behøver ikke at erfare det," begyndte han, men før der kunne blive sagt noget mere, kom Esther og Arthur igen ind i værelset. Den første så på Walthers røde, blussende ansigt, og derpå på mit, der vel ligeledes var noget blussende, skønt af ganske andre grunde. Hun måtte tro, at vi havde en meget heftig trætte med hinanden, og var øjensynlig forlegen og

urolig over det, men samtidig alt for høflig eller måske ængstelig for broderens vrede til at henlede samtalen på det … Hun satte sig på sofaen, strøg de gyldne lokker, der i vild forvirring hang ned over hendes ansigt, tilbage, og begyndte øjeblikkelig at tale om haven og hendes lille legekammerat og blev ved at passiare på sin sædvanlige måde, indtil hendes broder erindrede hende om at bryde op.

"Tilgiv mig, hvis jeg har talt for varmt," sagde han, da han tog afsked, "ellers vil jeg aldrig kunne tilgive mig selv."

Esther smilede og kastede et blik på mig – jeg bukkede mig blot, og hendes ansigt blev bedrøvet. Hun antog det for en ussel erstatning for hendes broders højmodighed og var skuffet i sin forventning om sin veninde.

Det arme barn, hvor lidt kender hun ikke den verden, i hvilken vi lever.

I flere uger efter dette besøg fandt mr. Hargrave ingen lejlighed til at tale uforstyrret med mig, men når vi traf sammen, lå der i hans væsen mindre stolthed og mere kummer end ellers. O, i hvor høj grad blev han mig ikke ubehagelig. Jeg måtte endelig aldeles holde op med mine besøg i Grove, skønt jeg derved udsatte mig for i høj grad at fornærme mrs. Hargrave og alvorligt bedrøve den arme Esther, der i mangel af noget bedre virkelig lagde megen vægt på mit selskab, og som ikke burde lide for hendes broders fejl.

Men denne utrættelige fjende var endnu ikke besejret. Han syntes altid at ligge på lur. Jeg så ham hyppigt ride langsomt forbi vor ejendom og se sig forskende om – eller, hvis jeg ikke gjorde det, bemærkede Rachel ham, der med sit skarpe blik snart havde gættet, hvordan det forholdt sig mellem os, og da

hun kunne se fjendens bevægelser fra det højtliggende vindue i ammestuen, gav hun mig – når hun så, at jeg beredte mig til at gå en tur – roligt et vink, så snart hun havde grund til at tro, at han befandt sig i nærheden, eller holdt det for sandsynligt, at han kunne møde eller indhente mig på den vej, jeg havde i sinde at gå. I dette tilfælde opsatte jeg da min udflugt, eller indskrænkede mig alene til parken og haven – eller, når den tilsigtede tur var af vigtighed, som et besøg hos syge eller ulykkelige, tog jeg Rachel med og blev da aldrig generet.

Men på en mild, solklar novemberdag havde jeg dog vovet mig alene ud for at besøge landsbyskolen samt et par fattige husmandsfamilier, og blev på min tilbagevej opskræmt ved hovslagene af en hest, der i hurtigt, strakt trav, kom bag mig.

I hækkene var ingen åbninger, gennem hvilke jeg kunne have fjernet mig fra vejen, og jeg gik derfor roligt videre, idet jeg sagde til mig selv:

"Måske er det slet ikke ham, og hvis det er ham og han skulle blive påtrængende mod mig, skal det også være den sidste gang – det er jeg fast bestemt på, såfremt ord og blikke ellers har kraft nok mod en så uudtømmelig, koldblodig uforskammethed og sentimentalitet."

Hesten indhentede mig snart og standsede tæt ved siden af mig. Det var virkelig mr. Hargrave. Han hilste mig med et smil, der skulle være blidt og melankolsk, men hans triumferende tilfredshed over dog endelig at have fanget mig, skinnede så tydeligt igennem, at det fuldkommen mislykkedes ham. Efter at jeg havde besvaret hans hilsen meget kort og forhørt mig om, hvorledes damerne befandt sig på Grove, vendte jeg mig fra ham og gik videre, men han fulgte med og lod sin hest gå ved

siden af mig. – Han havde øjensynlig til hensigt at ledsage mig hele vejen.

"Nå, det betyder intet. Vil De have endnu en tilbagevisning, så vær så god – jeg giver den gerne," bemærkede jeg for mig selv. "Hvad nu, sir?"

Skønt jeg ikke stillede dette spørgsmål højt, blev det dog ikke længe ubesvaret. Efter nogle flygtige bemærkninger over ligegyldige genstande, begyndte han i en højtidelig tone følgende henstilling til min menneskelighed:

"I næste april bliver det fire år siden jeg så Dem første gang, mrs. Huntingdon. – De har måske glemt denne omstændighed, men jeg kan aldrig gøre det – jeg beundrede Dem den gang, men vovede ikke at elske Dem. – Det næste efterår så jeg Deres fodtrin i nærheden og kunne ikke afholde mig fra at elske Dem, skønt jeg ikke vovede at lade Dem mærke det. I længere end tre år har jeg udholdt en martyrs kvaler. Ved smerten af undertrykte følelser, dyb, forgæves længsel, tavs kummer, tilintetgjorte forhåbninger og en kærlighed, der blev trådt under fødder, har jeg lidt mere, end jeg er i stand til at sige eller De kan forestille Dem – og til dette var De årsagen – den ikke ganske uskyldige årsag. Min ungdom visner hen, mine udsigter er formørkede, mit liv er en ørken, jeg har ingen ro hverken dag eller nat, jeg er blevet mig og andre til byrde. – De kunne helbrede mig med et ord, et blik, og vil det ikke. – Er dette rigtigt?"

"For det første tror jeg Dem ikke," svarede jeg, "og for det andet kan jeg ikke gøre for, at De er en sådan dåre."

"Når De lader," svarede han indstændigt, "som om De holder den stærkeste, ædleste, guddommeligste følelse i naturen for

dårskab – så tror jeg Dem ikke – jeg ved, at De ikke er det hjerteløse, iskolde væsen, som De udgiver Dem for – De havde engang et hjerte og skænkede Deres gemal det. Da De fandt, at han var aldeles uværdig til denne skat, har De taget det tilbage – og De vil vist ikke *påstå*, at De har elsket denne sanselige, ved det jordiske klæbende vellystning så dybt, så inderligt, at De aldrig mere vil kunne skænke nogen anden Deres kærlighed? Jeg ved, at der findes følelser i Deres indre, som endnu ikke er blevet kaldt frem for dagens lys – jeg ved, at De er ulykkelig i Deres nuværende forsømte, ensomme stilling, og at De må være det. Det står i Deres magt at hæve to menneskelige væsner fra en tilstand fuld af smerte til en så usigelig salighed, som kun ædel, højhjertet, uegennyttig kærlighed kan skænke, for De *kan* elske mig, når De vil. De vil måske sige, at De foragter og afskyr mig, – men – da De nu en gang har givet mig et eksempel på at tale rent ud, – så svarer jeg Dem, *at jeg tror det ikke*! – Men De vil ikke gøre dette! De vil hellere lade os være ulykkelige og siger koldblodigt til mig, at det er Guds vilje, at vi skal blive det. *De* må kalde det fromhed, men *jeg* kalder det vild fanatisme."

"Der findes endnu et andet liv for Dem, så vel som for mig," sagde jeg. "Hvis det er Guds vilje, at vi nu skal så i tårer, da sker det kun for at vi hisset skal høste i glæde. Det er Hans vilje, at vi ved tilfredsstillelsen af vore jordiske lidenskaber ikke tilføjer nogen noget ondt, men De har en moder, søskende og venner, der vil lide megen skade ved Deres skændsel, og jeg har også venner, hvis sjælefred aldrig skal blive ofret for mine nydelser – eller for Deres, så længe jeg kan hindre det. – Selv om jeg stod alene i verden, har jeg dog endnu min Gud og min religion, og

jeg vil langt hellere dø, end gøre mit kald skam og bryde min troskab mod Himlen for at opnå nogle korte års falsk og flygtig lykke – en lykke, der sikkert her på Jorden vil opløse sig i ulykke – for mig eller for andre."

"Der behøves ingen skændsel, ingen ulykke, intet offer, hverken på den ene eller den anden side," forestillede han mig. "Jeg forlanger, ikke, at De skal forlade Deres hjem eller byde verden trods."

Men hvorfor skal jeg her opregne alle hans grunde! Jeg gendrev dem efter bedste evne, men denne evne var alt for ringe i dette øjeblik, for den indignation, ja skam, jeg følte over, at han turde vove at nærme sig til mig på denne måde, bevægede mig alt for meget til at jeg kunne beherske mine tanker og ord i den grad, at de var i stand til at gøre tilstrækkelig modstand mod hans mægtige sofismer. Men da jeg fandt, at han aldeles ikke var at bringe til tavshed ved fornuftgrunde, ja endog hemmeligt triumferede over sin tilsyneladende fordel og tillod sig at spotte de påstande, jeg ikke havde koldblodighed nok til at bevise, forandrede jeg min taktik og prøvede med en anden forsvarsplan.

"Elsker De mig oprigtigt?" spurgte jeg alvorligt, idet jeg blev stående og så ham roligt ind i ansigtet.

"Om jeg elsker Dem!" råbte han.

"*Oprigtigt?*" spurgte jeg.

Hans ansigt opklaredes. Han troede, at øjeblikket for hans sejr var kommet. Han begyndte med at udkramme en mængde lidenskabelige forsikringer om, hvor oprigtig og ægte hans kærlighed var, da jeg afbrød ham med et andet spørgsmål:

"Men er det ikke en egoistisk kærlighed? – Nærer De en så fuldkommen uegennyttig kærlighed til for mig, at De kunne være i stand til at ofre Deres vilje for min?"

"Jeg vil ofre mit liv, hvis jeg kunne være Dem til nytte med det."

"Jeg forlanger ikke Deres liv – men har De virkelig deltagelse nok for mine lidelser til at kunne gøre en anstrengelse for at lindre dem, selv om det på en måde skulle ske på Deres egen velværes bekostning?"

"Prøv mig."

"Hvis De har det – *så berør aldrig oftere denne genstand!* De kan ikke komme tilbage til den uden at fordoble de lidelser, som De i en så høj grad beklager. Jeg har intet andet tilbage, end den trøst at have en god samvittighed og et tillidsfuldt håb til Gud, og De bestræber Dem bestandigt for at berøve mig disse goder. Hvis De bliver ved med det, må jeg betragte Dem som min dødelige fjende."

"Men hør mig blot et eneste øjeblik –"

"Nej, Sir! De har sagt, at De vil ofre Deres liv, hvis De kan være mig til nogen nytte med det, men jeg forlanger intet andet end Deres tavshed med hensyn til et vist punkt. Jeg har talt tydeligt nok, og hvad jeg siger, mener jeg. Hvis De for fremtiden vil fortsætte at plage mig på denne måde, må jeg antage, at alle Deres forsikringer er opdigtede, og at De i Deres hjerte hader mig lige så brændende, som De foregiver at elske mig."

Han bed sig i læberne og fæstede tavs sit blik på jorden.

"I så fald må jeg forlade Dem," sagde han endelig, idet han betragtede mig stift, som i et sidste håb om, ved disse

højtidelige ord at opdage et eller andet spor af en smerte eller forfærdelse, jeg ikke var i stand til at beherske. "Jeg *må* forlade Dem. Jeg kan ikke leve her i vedligeholdende bestandig tavshed om den eneste genstand for alle mine tanker og ønsker."

"Jeg tror dog, at De en gang kun tilbragte den mindste del af Deres tid hjemme," svarede jeg. "Det vil ikke skade Dem, om De igen fjerner Dem i nogen tid – for så vidt det virkelig skulle være nødvendigt."

"Hvis det virkelig er *muligt*," mumlede han, "og kan De så koldblodigt lade mig gå? Ønsker De det virkelig?"

"Naturligvis ønsker jeg det. Hvis De ikke kan se mig uden at plage mig, således som tilfældet har været i den senere tid, da siger jeg Dem med glæde farvel, for aldrig at se Dem mere."

Han svarede ikke, men bøjede sig ned fra sin hest og strakte sin hånd frem. Jeg så op på hans ansigt og opdagede et sådant udtryk af sand sjælslidelse deri, at jeg, uden at spørge om det var bitter skuffelse, såret stolthed, elskovslængsel eller brændende nag, der nu havde overmagten, ikke tog i betænkning at lægge min hånd i hans lige så beredvilligt, som om jeg sagde en ven farvel.

Han trykkede den heftigt, gav øjeblikkelig sin hest af sporerne og galopperede afsted. Kort efter hørte jeg, at han var rejst til Paris, hvor han endnu opholder sig, og jo længere han bliver der, jo bedre for mig.

Gud være lovet for denne lettelse!

38. Den bedragne ægtefælle

Den 20. december 1826.

Den femte årsdag efter mit bryllup og sandsynligvis den sidste, jeg vil komme til at opleve under dette tag. – Min beslutning er fattet, min plan bragt til modenhed og allerede til dels udført. Min samvittighed dadler mig ikke, men mens mine planer modnes, vil jeg anvende nogle af de lange vinteraftener til for min egen adspredelse at fremstille sagen. Det er rigtig nok en meget sørgelig underholdning – men det har dog udseende af at være en nyttig beskæftigelse og vil, udført som pligt, tiltale mig bedre end en lettere syssel.

I september blev det gamle Grassdale atter oplivet af et selskab af damer og såkaldte gentlemen, der bestod af de samme individer, der var indbudt forrige år, sammen med to til tre andre, blandt hvilke mrs. Hargrave og hendes yngste datter befandt sig. Herrerne og lady Lowborough var blevet inviteret for mr. Huntingdons fornøjelse og adspredelse, de andre damer sandsynligvis for det ydre syns skyld, for at holde mig i skak og gøre min opførsel diskret og høflig. Men damerne blev kun i tre uger, herrerne derimod, på to nær, i over tre måneder, for deres gæstfri vært havde ikke lyst til at skille sig ved dem og blive alene tilbage med sin glimrende forstand, sin pletfri samvittighed og sin elskede og elskende gemalinde.

Den dag, på hvilken lady Lowborough ankom, fulgte jeg hende ind i hendes værelse og sagde hende rent ud, at jeg, hvis jeg fik grund til at tro, at hun ikke havde opgivet sit

forbryderske forhold til mr. Huntingdon, ville holde det for min ufravigelige pligt at underrette hendes gemal om det – eller i det mindste at vække hans mistanke – hvor pinligt det end var mig og hvor forfærdelige følgerne end ville blive.

I begyndelsen blev hun forskrækket over denne så uventede og bestemte, skønt roligt givne erklæring, men fattede sig øjeblikkelig, og svarede koldblodigt, at hun, hvis jeg opdagede det mindste dadelværdige eller mistænkelige i hendes opførsel, ville give mig fuldkommen tilladelse til at meddele Hans Herlighed den hele historie.

Jeg lod mig gerne stille tilfreds med dette og forlod hende, og fra det øjeblik så jeg ikke noget egentlig dadelværdigt eller mistænkeligt i hendes opførsel mod mr. Huntingdon. Rigtig nok måtte jeg også tage hensyn til de andre gæster og jeg holdt ikke meget strengt øje med hende, thi for at tilstå sandheden: jeg *frygtede* for at bemærke noget mellem dem. Jeg troede ikke mere, at det angik mig, og for så vidt det var min pligt at underrette lord Lowborough om det, da var dette en så smertelig pligt, at jeg frygtede for at blive opfordret til at opfylde den.

Men jeg blev befriet for min frygt og det på en måde, som jeg slet ikke havde ventet.

Det kunne vel omtrent være en fjorten dage efter vore gæsters ankomst. Jeg havde begivet mig ind i biblioteket for at nyde nogle minutters ro efter fremtvungen munterhed og kedsommelige samtaler – for efter i så lang tid at have levet afsondret, var jeg, hvor sørgeligt jeg end ofte havde følt det, dog ikke altid i stand til at beherske mine følelser eller anspore mine kræfter til at tale og smile, høre til, være den opmærksomme

værtinde eller endog den muntre veninde. Jeg havde netop sat mig i vinduesnichen og så ud mod vesten, hvor de mørke bjerge hævede sig, skarpt afgrænsede i aftenens klare, ravfarvede lys, der lidt efter lidt smeltede sammen med den øverste himmels rene, blege blå. En lys stjerne funklede for mig for at vidne om, at når det svage lys er forsvundet, vil verden dog ikke blive i mørke, og at de, der stoler på Gud, de, hvis ånd ikke er blevet omgivet af vantroens og syndens tåge, aldrig ganske er uden trøst – da hørte jeg hurtige skridt nærme sig og lord Lowborough trådte ind.

Dette værelse var endnu bestandig hans yndlingssted – han slog døren i med usædvanlig heftighed og kastede sin hat fra sig uden at bryde sig om, hvor den faldt hen. Hvad kunne der vel være hændt ham? Hans ansigt var spøgelsesagtigt blegt, hans øjne var fæstede på jorden, hans tænder sammenbidte, på hans pande funklede smertens kolde sved. Han var uden tvivl kommet på spor efter den uret, der var overgået ham.

Uden at bemærke min nærværelse gik han i frygtelig bevægelse frem og tilbage i værelset, vred heftigt sine hænder og udstødte sagte suk eller usammenhængende udråb. Jeg gjorde en bevægelse for at vise ham, at han ikke var alene, men han var alt for overvældet af sine følelser til at bemærke det. Måske var det muligt ubemærket at smutte bort, mens han vendte mig ryggen; jeg rejste mig og prøvede på det, men nu så han mig.

Han fo'r sammen, blev stående et øjeblik, tørrede sin pande, trådte hen til mig og sagde med en slags unaturlig fatning, men med en dyb, fast gravstemme:

"Mrs. Huntingdon, jeg må forlade Dem i morgen."

"I morgen," gentog jeg. "Nuvel – jeg spørger ikke om årsagen."

"De kender den altså og kan være så rolig?" sagde han, idet han betragtede mig med dyb forbavselse og, som det forekom mig, med en slags hævngerrig bitterhed.

"Jeg har allerede så længe –" men i rette tid standsede jeg og tilføjede: "været bekendt med min ægtefælles karakter, at intet mere forfærder mig."

"Men dette – hvor længe har De vidst det?" spurgte han, idet han støttede sin knyttede hånd på bordet ved siden af sig og så mig skarpt og fast ind i ansigtet.

Jeg havde en følelse, som om jeg var en forbryderske.

"Ikke længe," svarede jeg.

"De vidste det!" råbte han med bitter heftighed, "og De har ikke sagt mig det. De har hjulpet med til at bedrage mig?"

"Mylord, jeg har ikke hjulpet til at bedrage Dem."

"Hvorfor har De da ikke sagt mig det?"

"Fordi jeg vidste, at det ville være Dem smerteligt – fordi jeg håbede, at hun ville vende tilbage til sin pligt, og at det da ikke var nødvendigt at sætte Deres sind i bevægeels."

"O Gud, i hvor lang tid har dette vel fundet sted – i hvor lang tid, mrs. Huntingdon, sig mig det – jeg *må* vide det!" råbte han med frygtelig begærlighed.

"I to år, tror jeg."

"Og i hele denne lange tid har hun bedraget mig!"

Med et kvalt, smerteligt suk vendte han sig om, og gik heftigt bevæget på ny frem og tilbage.

Mit hjerte bankede, men jeg ville forsøge at trøste ham, skønt jeg ikke vidste, hvorledes jeg skulle begynde.

"Hun er et slet fruentimmer," sagde jeg, "hun har på en afskyelig måde bedraget og forrådt Dem. Hun fortjener lige så lidt Deres beklagelse som tidligere Deres kærlighed. Lad Dem ikke rive med af Deres smerte. Riv Dem løs fra hende og bliv stående alene i verden."

"Og De, madame," sagde han strengt, idet han standsede og vendte sig om til mig, "De har ligeledes krænket mig ved denne uædelmodige tilbageholdenhed."

En pludselig forvandling indtrådte i mine følelser. I mit indre hævede sig noget, der tilskyndede mig at straffe hans hårde svar på min hjertelige deltagelse og at forsvare mig mod hans strenghed. Heldigvis gav jeg ikke efter for denne tilskyndelse. Jeg så hans smerte, da han pludseligt slog sig for panden, gik hen til vinduet, så op til den klare himmel og mumlede lidenskabeligt:

"O Gud, kunne jeg dog dø!" Jeg følte, at det virkelig ville være uædelt at komme endog kun en eneste bitter dråbe til det allerede overstrømmende bæger, og dog frygter jeg, at der lå mere kulde end rolig blidhed i den tone, jeg svarede ham i.

"Jeg kunne fremkomme med en mængde undskyldninger, som mange ville antage for gyldige, men jeg vil ikke forsøge på at opregne dem."

"Jeg kender dem," sagde han hurtigt, "De kan sige, at det ikke var Deres sag, at jeg selv havde kunnet passe på, at jeg, da min egen blindhed har ført mig i denne fordømte tilstand, ikke har ret til at dadle andre, fordi de har tiltroet mig en større klogskab, end jeg var i besiddelse af."

"Jeg tilstår, at det var urigtigt af mig," fortsatte jeg, uden at tage hensyn til den bitre afbrydelse, "men hvad enten mangel på

mod eller en fejlagtig godhed er grunden til min fejl, håber jeg dog, at De ikke vil dadle mig for strengt. For fjorten dage siden, i samme øjeblik som lady Lowborough ankom, sagde jeg til hende, at jeg ville holde det for min pligt at underrette Dem, hvis hun blev ved at bedrage Dem. Hun gav mig fuldkommen frihed til at gøre dette, hvis jeg nogen sinde fandt noget dadelværdigt eller mistænkeligt i hendes opførsel. Men jeg har intet set og håbede, at hun havde forandret sin opførsel."

Han blev ved at se ud af vinduet, mens jeg talte, og svarede ikke, men pint af de erindringer, som mine ord vækkede, stampede han i gulvet, skar tænder og rynkede panden, som om han led heftige legemssmerter.

"Det var urigtigt – det var urigtigt," mumlede han endelig. "Intet er i stand til at undskylde det, intet kan erstatte det – for intet kan tilbagekalde disse år fulde af lettroenhed – intet kan udslette dem – intet, intet!" gentog han med en hvisken, hvis fortvivlede bitterhed udelukkede enhver bebrejdelse.

"Når jeg rigtigt overvejer denne sag, så tilstår jeg, at jeg har uret," svarede jeg, "men nu kan jeg kun beklage, at jeg hidtil ikke har set den i dette lys og at, som De selv siger, den passerede tid ikke kan kaldes tilbage."

Der lå i min stemme eller i ånden af mit svar noget, hvorved hans stemning syntes at blive forandret. Idet han vendte sig til mig og i skumringen opmærksomt betragtede mit ansigt, sagde han i en mildere tone, end han hidtil havde anvendt mod mig:

"De har vel også lidt?"

"I begyndelsen led jeg meget."

"Hvornår var det?"

"For to år siden. Og om to år vil De være lige så rolig som jeg – og sandsynligvis meget, meget lykkeligere, for De er en mand og kan handle som De vil."

Noget som et smil, men et meget bittert, gled for et øjeblik over hans ansigt.

"De har ikke været lykkelig i den senere tid," sagde han med et forsøg på atter at genvinde sin fatning og bestemt på at undertrykke enhver videre samtale om hans ulykke.

"Lykkelig!" råbte jeg, næsten forbitret over dette spørgsmål. "Kunne jeg være det med en sådan ægtefælle?"

"Jeg har bemærket, at der efter de første år af Deres ægteskab er foregået en stor forandring i Deres udseende," fortsatte han, "jeg sagde det til – til denne djævelske dæmon," mumlede han mellem tænderne, "og han sagde, at det var Deres egen karakters bitterhed, der ødelagde Deres skønhed; den gjorde Dem gammel og hæslig før tiden og havde allerede gjort hans hjem så ubehageligt som en klostercelle. – De smiler, mrs. Huntingdon. – De bliver ikke bevæget af noget – jeg ville ønske, at min natur var så rolig som Deres."

"Fra begyndelsen har min natur ikke været rolig," sagde jeg, "jeg har lært det ved tunge lektioner og mange gentagne anstrengelser."

I dette øjeblik stormede mr. Hattersley ind i værelset.

"Hallo, Lowborough!" begyndte han, "o, jeg beder om forladelse," råbte han, da han så mig, "jeg vidste ikke, at det var en tête-à-tête. Fat Dem, mand," fortsatte han, idet han gav Lowborough et slag på skulderen, der foranledigede den sidste til at fjerne sig fra ham med et blik, fuldt af ubeskrivelig bitterhed og vrede. "Kom, jeg har noget at tale med Dem om."

"Så tal."

"Men jeg er ikke sikker på, at det vil være denne dame behageligt at høre, hvad jeg har at sige."

"I så fald vil det heller ikke være mig behageligt," sagde Hans Herlighed, idet han vendte sig om for at forlade værelset.

"Jo, det vil det!" råbte mr. Hattersley, idet han fulgte ud efter ham, "hvis De har en mands hjerte, vil det netop være passende for Dem. Det er kun dette," fortsatte han, idet han dæmpede sin stemme noget, men dog ikke så meget, at det kunne forhindre mig i at høre hvert ord, han sagde, skønt den halvt åbnede dør var imellem os, "jeg tror, De er en slet behandlet mand, – nå, nå, far ikke således op, jeg vil ikke fornærme Dem, det er kun min ligefremme måde at tale på. Jeg må tale rent ud, ved De nok, ellers gør jeg det slet ikke – og jeg er kommet – stop! lad mig sige Dem det – jeg er kommet for at tilbyde Dem min tjeneste, for skønt Huntingdon er min ven, er han dog en fordømt slyngel, det er noget vi alle ved, og jeg vil for denne gang være *Deres* ven. Jeg ved, hvad De vil gøre for at bringe denne sag i orden; De vil veksle en kugle med ham. Når det et sket, vil De finde, at alt er fuldkommen i orden igen, og skulle der ellers indtræde noget – så – så vil alt også være i orden igen, da De er så fortvivlet. Giv mig Deres hånd og se ikke så mørk ud. Bestem tid og sted og jeg skal bringe det hele i orden."

"Det," svarede lord Lowborough med fast, men sagte stemme, "det er netop det hjælpemiddel, som mit eget hjerte, eller djævelen deri, foreslog – at gå ham i møde og *ikke at skilles fra ham uden blod*! Skulle jeg eller han falde – eller også begge, ville det være en *usigelig* lettelse for mig –"

"Ganske rigtigt! – Nå –"

"Nej!" råbte Hans Herlighed med dybt, fast eftertryk, "skønt jeg hader ham af ganske hjerte, og ville glæde mig, hvis et eller andet uheld ramte ham – vil jeg dog overlade ham til Gud, og skønt jeg afskyr mit liv, vil jeg dog også overlade det til Den, der har givet mig det."

"Men ser De, i dette tilfælde –" indvendte Hattersley.

"Jeg vil ikke høre Dem." råbte Lowborough, idet han hurtigt vendte sig bort, "ikke et ord mere. Jeg har allerede nok at gøre med at bekæmpe djævelen i mit indre!"

"Så er De en fej nar, og jeg vasker mine hænder!" brummede fristeren, idet han vendte sig om og fjernede sig fra ham.

"Rigtigt, rigtigt, lord Lowborough!" råbte jeg, og sprang op og greb hans brændende hånd, idet han nærmede sig trappen, "jeg begynder at tro, at verden ikke er Dem værdig."

Han forstod ikke denne pludselige bevægelse og vendte sig til mig med et stirrende blik, fuldt af mørk, forvirret forbavselse, der bragte mig til at undse mig over den følelse, jeg havde overladt mig til, men snart steg et mere menneskeligt udtryk i hans ansigt op, og før jeg kunne trække min hånd tilbage, trykkede han den venligt, mens en stråle af ægte følelse funklede i hans øjne, idet han mumlede:

"Gud hjælpe os begge!"

"Amen!" svarede jeg, og vi forlod hinanden.

Jeg vendte tilbage til selskabsværelset, hvor de fleste uden tvivl ventede min ankomst og et par måske ønskede den. I forværelset stod mr. Hattersley og nedgjorde lord Lowborough for hans fejhed for et udvalgt publikum. Dette bestod af mr. Huntingdon, der lænede sig til et bord, triumferede over sin forræderiske slethed og hånligt lo over sit offer, og af mr.

Grimsby, der roligt gned sine hænder og smålo med en satanisk tilfredshed.

Ved det blik, jeg kastede dem i forbigående, holdt Hattersley inde i sine bemærkninger og stirrede som en kalv på mig, Grimsby skelede hen til mig med øjne, i hvilke der lå en ondskabsfuld forbitrelse, og min hr. gemal mumlede en grov, brutal ed.

I selskabsværelset fandt jeg Lady Lowborough, tydeligt i en just ikke misundelsesværdig sindstilstand og i høj grad bestræbende sig for at skjule sin mangel på fatning ved en overdreven affektation af usædvanlig munterhed og livlighed, der under de forhåndenværende omstændigheder aldeles var på sin urette plads, for hun havde selv ladet selskabet at forstå, at hendes gemal havde fået ubehagelige efterretninger fra hjemmet, hvilket gjorde hans øjeblikkelige afrejse nødvendig; at han som en følge af dette havde fået en smertelig hovedpine, og at han, såvel af denne grund som formedelst forberedelserne til rejsen, næppe ville skænke dem fornøjelsen af hans selskab. Hun påstod dog, at det kun angik et forretningsanliggende, hvorfor hun ikke ville tage videre notits af det.

Hun sagde netop dette i samme øjeblik jeg trådte ind, og kastede mig et så frækt og trodsigt blik, at jeg både blev forbavset og forbitret derved.

"Men jeg føler mig dog foruroliget," fortsatte hun, "og ærgrer mig samtidig, for jeg holder det for min pligt at ledsage Hans Herlighed, og det gør mig derfor meget ondt så hurtigt og uventet at måtte forlade mine kære venner."

"Og dog, Annabella," sagde Esther, der sad ved siden af hende, "dog har jeg endnu aldrig set dig i et bedre humør."

"Fuldkommen rigtigt, min kære. Det er fordi jeg vil benytte dit selskab på bedste måde, da det, som det synes, er sidste gang jeg kommer til at nyde det i Himlen ved hvor lang tid, og jeg ønsker at efterlade et godt udtryk hos hele selskabet."

Hun så sig om og fo'r sammen, da hun så sin tantes blik, som hun sandsynligvis troede noget for forskende fæstet på sig, men tilføjede straks:

"I dette øjemed vil jeg synge jer en sang. Skal jeg, tante? Skal jeg, mrs. Huntingdon? – Skal jeg, mine damer og herrer? – Nå, jeg skal gøre mit bedste for at underholde Dem."

Hun og lord Lowborough havde de værelser, der lå nærmest ved mine. Hvorledes *hun* tilbragte natten, ved jeg ikke, men jeg lå vågen den største del af det og hørte, hvorledes han med tunge skridt gik frem og tilbage i sit sovekammer, der lå nærmest ved mit. En gang hørte jeg ham stå stille og med et forbitret udråb kaste noget ud af vinduet, og om morgenen, efter at de var taget bort, fandt man nede på græsplænen en skarp foldekniv; en barberkniv var også brækket i stykker og stukket dybt ned i kullene i kaminen, men allerede tildels fortæret af heden. Så heftigt havde han været fristet til at gøre en ende på sit ulykkelige liv, så fast var hans beslutning at modstå fristelsen.

Mit hjerte blødte for ham, mens jeg således lå og hørte på disse uafladelige skridt. Hidtil havde jeg tænkt så meget på mig selv, så lidt på ham, nu glemte jeg min egen kummer og tænkte kun på hans – på den så sørgeligt bortødslede, glødende kærlighed, den så grusomt forrådte, kærlige tillid, den – nej, jeg vil ikke prøve på at opregne al den uret, som han har lidt, men

jeg hader hans kone og min mand mere end nogen sinde før, og det ikke for min, men for hans skyld.

"Denne mand," tænkte jeg, "vil blive foragtet af sine venner og den fint dømmende verden. Den falske kvinde og den forræderiske ven, som har tilføjet ham denne uret, vil ikke blive så ringeagtede og nedsatte som han; hans vægring ved at hævne sig har fjernet ham endnu mere fra medlidenhedens gebet og dækket hans navn med dybere skændsel. Han ved det, og det fordobler byrden af hans smerte; han indser det uretfærdige i det, men kan ikke hæve sig over det, han mangler selvagtelsens understøttende magt, som bringer den mand, hvis retskaffenhed sejrer, til at trodse bagtaleriske fjenders ondskab og gengælder deres foragt med foragt, eller som, hvad der er endnu bedre, hæver ham over Jordens mørke og tunge dunster og skænker ham fred i Himlens evige solskin.

Han ved, at Gud er retfærdig, men kan i dette øjeblik ikke indse hans retfærdighed. Han ved, at livet er så kort, og dog forekommer døden ham at være utålelig langt borte. Han tror på et kommende liv, men smerten i det nuværende er så stor, at han ikke er i stand til at forestille sig dets henrivende rolighed. Han kan kun bøje sit hoved for stormen og blindt og fortvivlet holde sig til det, han kender for det rette. Ligesom den skibbrudne sømand, der blindet og bedøvet holder fast på planken, føler han, at bølgerne skyller hen over ham og at han ingen udsigt har til at blive frelst, og dog ved han, at han kun har dette ene håb tilbage, og så længe hans liv og tænkekraft eksisterer, koncentrerer han al sin energi på at holde sig fast. O, gid jeg havde ret til som ven at trøste ham og sige, at jeg aldrig har agtet ham så højt som i denne nat.

De rejste tidligt om morgenen, før nogen, med undtagelse af mig, var stået op. Netop da jeg forlod mit værelse, gik lord Lowborough ned for at tage plads i sin vogn, hvor hans gemalinde allerede befandt sig, og Arthur eller mr. Huntingdon, som jeg hellere kalder ham, (for det andet er mit barns navn) havde endnu den uforskammethed at komme ud i slåbrok for at tage afsked med sin "ven".

"Hvad, rejser De allerede, Lowborough? Nå, god morgen."

Han bød ham smilende hånden.

Jeg tror, at Lowborough ville have slået ham til jorden, hvis han ikke instinktivt var faret tilbage for den af harme rystende, knyttede hånd, gennem hvilken knoglerne skinnede blankt gennem huden.

Lord Lowborough så på ham med et ansigt, der blev ganske gult af rasende forbitrelse, og mumlede mellem tænderne en heftig forbandelse, som han ikke havde villet udtale, hvis han havde været rolig nok til at kunne vælge sine ord. Derpå fjernede han sig.

"Nå, det kalder jeg en ukristelig ånd," sagde skurken, "men jeg ville ikke opgive en gammel ven for en kvindes skyld. De kan få min i stedet, hvis De vil. Det er dog et respektabelt tilbud. Jeg kan jo ikke gøre mere end byde Dem erstatning, ikke sandt?"

Men Lowborough var allerede kommet ned på det sidste trin og gik nu gennem gangen. Mr. Huntingdon lænede sig over rækværket og råbte til ham:

"Bring Annabella min kompliment – og jeg ønsker Dem begge en lykkelig rejse," hvorpå han leende trak sig tilbage til sit værelse.

Senere sagde han, at det var ham kært, at hun tog bort.

"Hun var så fordømt arrogant og fordringsfuld," sagde han, "men nu er jeg igen min egen herre og kan leve i ro."

Om lord Lowboroughs senere handlemåde ved jeg ikke andet, end hvad jeg har hørt af Millicent, der, skønt hun ikke kender grunden til hans skilsmisse fra hendes kusine, har meddelt mig, at en sådan har fundet sted, at de har fuldkommen adskilte husholdninger og at Annabella fører et lystigt, elegant liv i staden og på landet, mens han har trukket sig tilbage til sit gamle tårn oppe nordpå, og der vegeterer i streng afsondring. De har to børn, som han har under sin egen opsigt. Den ældste, sønnen og arvingen, er et meget lovende barn, næsten af samme alder som min Arthur og uden tvivl en kilde til trøst og håb for hans fader, men det andet barn, en lille en til to-årig pige, med blå øjne og lysebrunt hår, beholder han sandsynligvis kun af samvittighedsfuldhed, fordi han finder det urigtigt at overlade hende til en kvinde som moderens lærdomme og eksempel. Denne moder har aldrig elsket børn og har så lidt naturlig kærlighed for sine egne, at jeg tror, hun holder det for en lettelse at være så fuldkommen fjernet fra dem og befriet fra den umage og det ansvar at have opsigt med dem.

Få dage efter lord og lady Lowboroughs afrejse unddrog de andre damer Grassdale deres nærværelse. Måske havde de blevet længere, men hverken herren eller fruen i huset anmodede dem om at forlænge deres besøg. Den første viste endda tydeligt, at han ville være glad, når han blev fri for dem, og mrs. Hargrave trak sig med sine døtre og børnebørn – der nu udgør tre – tilbage til Grove.

Men herrerne blev. Som allerede tidligere fortalt var mr. Huntingdon bestemt på at beholde dem så længe han kunne, og

da de på denne måde så sig befriet for alle bånd, hengav de sig til deres medfødte råhed, dårskab og brutalitet og gjorde hver nat huset til en skueplads for støj, larm og forvirring. Hvem der var den værste eller den bedste i blandt dem, kan jeg ikke sige så nøje, for fra det øjeblik, jeg opdagede, hvordan det ville gå, fattede jeg den beslutning at trække mig tilbage i mit værelse eller at lukke mig inde i biblioteket, så snart jeg fjernede mig fra spisesalen, og jeg nærmede mig dem ikke igen før ved morgenmaden.

Men det må jeg sige til mr. Hargraves ros, at han i alt, hvad jeg kunne se af ham, i sammenligning med de øvrige var et mønster på anstand, ædruelighed og gentlemanagtige manerer.

Først otte til ti dage efter de øvrige gæsters ankomst sluttede han sig til dem, for han befandt sig endnu på kontinentet, da de kom, og jeg nærede det håb, at han ikke ville modtage indbydelsen. Han antog den imidlertid dog, men hans opførsel mod mig var i de første dage ganske således, som jeg kunne ønske det: fuldkommen høflig og fuld af agtelse, uden mindste affektion af tungsindighed eller forstemthed, og tilbageholdende nok, uden at være hovmodig og vise en påfaldende stivhed og kulde i sin holdning, der kunne sætte hans søstre i uro eller forbavselse, eller foranledige hans moder til efterforskninger.

39. En plan til at flygte

Årsagen til min største bekymring i denne prøvelsens tid hidrørte fra min søn, for hans fader og dennes venner gjorde sig en glæde af at opelske alle de spirer til laster og fordærvelse, som kunne slumre i et så lille barns sjæl, og af at opmuntre ham til alle de slemme vaner, for hvilke han var i stand til at være modtagelig.

Det var, med et ord, deres største glæde at gøre ham til "en mand" og mere behøver jeg ikke at sige for at retfærdiggøre den bekymring, jeg nærede for ham, og den beslutning, jeg fattede, nemlig, hvorledes det end gik, at ville frelse ham fra sådanne læreres magt.

I begyndelsen søgte jeg bestandig at holde ham enten inde hos mig eller i ammestuen, og gav derfor Rachel bestemt befaling til aldrig at lade ham komme ned ved desserten, så længe de fremmede herrer befandt sig hos os, men dette nyttede kun lidet, for hans fader befalede øjeblikkelig det modsatte, fordi han, som han sagde, ikke ville have, at en gammel amme og en fordømt tåbe af en moder skulle kede den stakkels dreng ihjel.

Til trods for hans vrantne mama kom den stakkels dreng altså hver aften ned til selskabet, hvor han lærte at drikke vin som sin fader, at bande som mr. Hattersley, og at have sin egen vilje som en mand, samt at bede mama gå fanden i vold, når hun søgte at afholde ham fra alt dette.

At se sligt blive gjort med det smukke barns skælmske naivitet og høre sligt blive sagt med den svage barnlige stemme, dette var lige så ejendommelig pikant og uimodståelig komisk for dem, som ubeskrivelig smerteligt for mig.

Når han havde bragt dem alle til at bryde ud i en skingrende latter, plejede han henrykt at se sig om og blande sin skarpe barnelatter med deres, men når hans blå strålende øje mødte mit, forsvandt dets glans for et øjeblik, han plejede at se noget bedrøvet ud og sagde ofte:

"Mama, hvorfor ler du ikke? – – – Få hende til at le, papa, – hun gør det aldrig!"

Jeg var følgelig tvunget til at blive hos disse brutale mennesker for at afvente det øjeblik, da jeg kunne tage mit barn med mig, i stedet for, som jeg ellers plejede, at forlade dem, så snart dugen blev taget af bordet.

Barnet ville aldrig følge med, når jeg gik. Jeg måtte ikke sjældent anvende magt for at bringe ham bort, og af denne grund anså han mig for at være grusom og uretfærdig. Det skete ikke sjældent, at hans fader påstod han skulle blive, og da overlod jeg ham til hans venner og fjernede mig, for i ensomhed at hengive mig til mit hjertes bitterhed og fortvivlelse, eller for at bryde mit hoved med grublerier over, hvorledes jeg kunne sætte en stopper for dette uvæsen.

For imidlertid at lade mr. Hargrave vederfares retfærdighed, må jeg tilstå, at jeg aldrig så ham le ad barnets unoder, og endnu mindre hørte jeg ham nogen sinde sige et eneste ord for at opmuntre ham i hans bestræbelser for at erhverve sig mandige egenskaber, men når den lille havde sagt eller gjort noget for hans alder usædvanligt, da bemærkede jeg undertiden

i mr. Hargraves ansigt et vist udtryk, hvilket jeg ikke var i stand til at forklare mig eller på nogen måde at tyde – dette udtryk bestod i en let trækning om mundvigene, en pludselig funklen i hans øje, idet han fæstede et blik på barnet, og fra ham vendte det mod mig, og da var det, som om der i hans ansigt viste sig et anstrøg af hård og mørk tilfredshed over det blik fuldt af afmægtig harme og frugtesløs smerte, han troede at kunne bemærke hos mig.

Da Arthur imidlertid en gang havde været mere end almindelig uartig, ligesom også mr. Huntingdon og hans gæster på en for mig særdeles krænkende måde havde opmuntret ham til det, var det mig meget magtpåliggende at få drengen ud af værelset og jeg var allerede nær ved at nedværdige mig selv ved et udbrud af utæmmelig forbitrelse. Men nu stod mr. Hargrave pludselig op, løftede med et blik fuld af mørk bestemthed barnet fra faderens skød – hvor det halvtberuset sad og lo ad mig samt udskældte og forbandede mig med ord, hvis betydning det ikke kendte – bar det ud af værelset og satte det ned i hallen. Derpå åbnede han døren for mig, bukkede alvorligt, idet jeg gik ud, lukkede atter efter mig, og da jeg førte min forknytte og forskrækkede dreng bort, hørte jeg, at der blev vekslet høje og vrede ord mellem ham og hans allerede mere end halvt berusede vært.

Dette kunne imidlertid ikke blive ved at fortsætte. Jeg burde ikke overlade mit barn til denne fordærvelse. Det var langt bedre, at han levede i armod og stilhed med en moder, der var flygtet, end at han nød vellevned og rigdom hos en sådan fader.

Det var muligt, at disse gæster ikke blev ret længe hos os, men efter al sandsynlighed kom de igen en anden gang, og han,

den værste af dem alle, han, der var sit eget barns største fjende, han blev jo hos os. Hvad mig selv angik, kunne jeg udholde alt, men for min søns skyld var jeg ikke i stand til det; når der var tale om mit barns vel, kunne jeg ikke tage hensyn til verdens dom og mine venners anskuelser, eller burde i det mindste ikke lade dem gøre mig ligegyldig mod min sande pligt.

Men hvor skulle jeg finde et tilflugtssted for os – hvorledes skulle jeg ernære os? Jeg ville en morgenstund tage det kostbare, mig af Gud betroede pant i mine arme, sætte mig med ham på postvognen til M––, flygte til havnen ved ––, sejle over det atlantiske hav, og i New England søge mig et stille og beskedent hjem, hvor jeg ved mine hænders arbejde kunne ernære mig selv og min søn.

Pensel og palet, disse mig engang så kære legekammerater, skulle nu være min tilflugt, mine arbejdsfæller. Men var jeg duelig nok til som kunstnerinde at erhverve mit livs underhold i et fremmed land, hvor jeg hverken havde venner eller anbefalinger? – Nej – nej, jeg måtte vente nogen tid endnu. Jeg måtte anstrenge alle mine kræfter for at uddanne mit talent, jeg måtte, som en prøve på mine evner, udføre noget, som det var umagen værd at se, noget, som kunne vidne fordelagtigt om mig som malerinde eller lærerinde.

Jeg gjorde mig naturligvis ikke håb om noget glimrende udfald af mine bestræbelser, men det var uundgåelig nødvendigt at have en vis grad af sikkerhed for at min plan ikke aldeles ville mislykkes. Jeg turde ikke udsætte min søn for mangel og elendighed. Jeg måtte desuden have penge til at bestride udgifterne ved rejsen, samt noget, hvor af vi kunne

leve i det tilfælde at mine arbejder ikke øjeblikkelig fandt afsætning, og dette måtte ikke være alt for lidt, for hvem kunne vide, hvor længe jeg kom til at kæmpe med andres skødesløshed og ligegyldighed, eller med min egen uerfarenhed eller mangel på evne til at rette mig efter deres smag.

Hvad skulle jeg gøre? – Skulle jeg henvende mig til min broder og meddele ham mine forhold og beslutninger? – Nej, nej, dette gik ikke an, for om jeg end underrettede ham om hele min ulykke – hvilket ville falde mig meget tungt – var der dog ingen tvivl om, at han ville dadle mit forsæt, der måtte forekomme ham som en næsten vanvittig idé, og det samme ville være tilfældet med min onkel, min tante og Millicent.

Nej, jeg måtte være tålmodig og søge at samle mig en lille formue. Rachel skulle være min eneste fortrolige i denne sag. Jeg antog, at det nok ville lykkes mig at bevæge hende til at gå ind på min plan, og da kunne hun for det første hjælpe mig i en fjern stad at finde en malerihandler, og for det andet kunne jeg ved hendes bistand sælge de malerier, jeg nu havde, og som var egnede til det, så vel som nogle af dem, jeg senere ville male.

Jeg ville ligeledes skille mig ved mine juveler – ikke ved familiejuvelerne, men ved dem, jeg havde medbragt fra mit hjem og dem, min onkel havde foræret mig til brudegave.

Med sådanne udsigter for øje kunne jeg nok arbejde flittigt i nogle måneder og i denne tid kunne min søn ikke blive mere fordærvet end han allerede var.

Så snart jeg havde fattet denne beslutning begyndte jeg også at bringe den i udførelse. – Måske ville jeg dog have overtalt mig selv til at overveje den nærmere og med mere koldsindighed, eller til fra alle kanter og sider at betænke, hvad

der kunne tale for eller imod den, og dette ville jeg måske have gjort så længe til det sidste fik overvægt over det første, hvilket da ville have bragt mig til enten aldeles at opgive hele dette projekt eller at udsætte udførelsen af det til ubestemt tid, men der skete netop noget, som bestyrkede mig i mit forsæt, ved hvilket jeg endnu holder fast og som jeg vil udføre.

Efter lord Lowboroughs afrejse betragtede jeg biblioteket som min udelukkende ejendom, som et sikkert tilflugtssted, hvor jeg til enhver tid af dagen kunne trække mig tilbage og trygt gøre regning på, at ingen ville forstyrre mig.

Blandt vore gæster var der ikke nogen som kunne eller ville gøre nogen som helst fordring på at besidde smag for litteraturen, ingen undtagen mr. Hargrave, og han var fuldkommen tilfreds med de i et andet værelse liggende aviser og månedsskrifter, og jeg var overbevist om, at hvis han tilfældigvis kom til at se ind i biblioteket, ville han i al hast trække sig tilbage, så snart han så, at jeg befandt mig der, for i stedet for at blive mindre kold og tilbageholdende mod mig, var han derimod efter sin moders og søsters afrejse blevet det i endnu højere grad, og dette stemte overens med mine ønsker.

I dette værelse opstillede jeg altså mit staffeli og her arbejdede jeg hele dagen på mine malerier, uden at lade mig forstyrre af andet end den uundgåeligste nødvendighed, eller mine pligter mod den lille Arthur, for jeg fandt det endnu stedse passende at anvende en del af dagen ene og alene til hans undervisning og morskab.

Den tredje morgen, jeg således var beskæftiget med mine malerier, kom mr. Hargrave ganske uventet ind i biblioteket og til min store forundring fjernede han sig ikke øjeblikkelig, da

han så jeg var derinde. Han bad mig undskylde hans påtrængenhed og sagde, at han blot agtede at hente sig en bog, men da han havde taget den, nedlod han sig til kaste et blik på mit arbejde.

Som mand af smag kunne han udbrede sig over denne genstand, og da han uden synderlig opfordring fra min side beskedent havde fremført sine bemærkninger desangående, begyndte han at tale om kunsten i almindelighed, men da jeg heller ikke indlod mig videre på dét, lod han også denne genstand falde, uden dog selv at forlade værelset.

"De skænker os kun sjældent Deres selskab, mrs. Huntingdon," sagde han efter en kort pause, under hvilken jeg ligegyldigt blev ved at blande mine farver, "og jeg undrer mig aldeles ikke over det, for De har i sandhed grund til at være hjertelig ked af os alle. Jeg skammer mig således over mine venner, og fra det øjeblik, De med gyldig grund har unddraget os Deres selskab, så at der ikke længere er nogen, som holder os lidt i tømme, fra det øjeblik keder jeg mig så overordentlig ved deres enfoldige samtaler og beskæftigelser, at jeg med det første – sandsynlig allerede i løbet af denne uge – agter at forlade Grassdale, og jeg kan ikke antage, at De beklager min afrejse."

Han standsede, men jeg svarede ikke.

"Det eneste, der vil gøre Dem ondt, er formodentlig, at jeg ikke kan tage hele selskabet med mig," sagde han smilende. "Undertiden smigrer jeg mig rigtig nok med, at jeg vel lever og omgås med disse mennesker, men dog ikke egentlig hører til dem. Det er imidlertid ganske naturligt, at De glæder Dem over

min afrejse – det gør mig ondt, hvis dette er tilfældet, men jeg kan ikke dadle Dem for det."

"Jeg vil ikke glæde mig over Deres afrejse, for De kan i det mindste opføre Dem som en gentleman," svarede jeg, da jeg fandt, at det ikke var mere end ret og rimeligt til dels at anerkende hans gode opførsel, "men hvor ugæstfrit det end lyder, kan jeg dog ikke andet end tilstå, at det ville være mig kært, hvis jeg kunne tage afsked med de andre."

"Det er en tilståelse, som ingen kan fortænke Dem i at aflægge," svarede han alvorligt, "ikke en gang de herrer, til hvem den har hentydning. Hør," tilføjede han, som grebet af en pludselig beslutning, "jeg vil fortælle Dem, hvad der blev sagt i spiseværelset i går aftes, efter at De havde forladt os. Da De i visse henseender er så ualmindelig filosofisk, bekymrer De Dem måske slet ikke om det," sagde han med et let spottende smil. "Talen faldt nemlig på lord Lowborough og hans fortræffelige gemalinde. Årsagen til dette ægtepars pludselige afrejse er ikke nogen hemmelighed for vore herværende venner, og de kender alle hendes karakter så nøje, at jeg, trods hendes nære slægtskab med mig, ikke kunne gøre noget forsøg på at tage hende i forsvar. – Gud fordømme mig, om jeg ikke hævner mig på ham!" mumlede han mellem tænderne. "Når den skurk nu en gang har bragt skam og skændsel over familien, behøver han da oven i købet at fortælle det til enhver usling af hans bekendtskab? – – – Jeg beder Dem, tilgiv mig, mrs. Huntingdon! – – – Nu vel, de talte om disse anliggender og en af dem sagde, at da hun nu var skilt fra sin gemal, stod det Huntingdon frit for at se hende igen, hvis han ønskede det."

'Nej, ellers tak,' svarede han, 'jeg er ked af hende og vil tilvisse ikke gøre mig den ulejlighed at opsøge hende, hvis hun ikke af sig selv kommer til mig.'

'Hvad har De nu egentlig i sinde at foretage Dem, når vi nu tager herfra?' spurgte Ralph Hattersley. 'Vil De lade Dem lede på rette vej og blive en god ægtefælle, en god fader, etc. – således som jeg vil gøre, når jeg først er sluppet løs fra Dem og alle de lystige djævle, som De kalder venner? – Jeg synes det er på tide nu og Deres kone er mange gange for god til Dem, det ved De nok selv.'

"Og nu tilføjede han nogle lovprisninger, som jeg imidlertid ikke vil gentage, for De ville ikke takke mig for min ulejlighed, hvis jeg gjorde det – og De vil lige så lidt takke ham, for han ytrede sine berømmelser højt og tydeligt uden mindste delikatesse eller skarpsindighed, i et selskab, hvor det er en vanhelligelse endog kun at nævne Deres navn. Han er desuden på ingen måde i stand til at forstå eller sætte pris på Deres sande fortrin. Men Huntingdon sad imidlertid ganske roligt og drak sin vin, eller så smilende ned i glasset, uden hverken at svare eller afbryde ham, indtil Hattersley omsider sagde:

'Hørte De, hvad jeg sagde?'

'Ja – bliv kun ved.'

'Nej, jeg er færdig,' svarede Hattersley, 'jeg vil blot vide, om De har i sinde at følge mit råd?'

'Hvilket råd?'

'At begynde et nyt liv, De tredobbelte slyngel! At bede Deres vakre kone om forladelse og være en skikkelig fyr for fremtiden.'

'Min kone? – Hvilken kone? – Jeg har ingen kone!' svarede Huntingdon og så med en ganske uskyldig mine op fra glasset. 'Eller – hvis jeg har en, bryder jeg mig ikke mere om hende, end at hvem af jer, som synes om hende, gerne må tage hende. Ja – det må I – og jeg skal give jer min velsignelse med i købet.'

Jeg – hm! – en af dem spurgte, om han virkelig mente, hvad han sagde, og nu bandede han højt og dyrt på, at det var hans fulde og faste mening."

"Hvad siger De til det, mrs. Huntingdon?" sagde mr. Hargrave efter nogen tids tavshed, under hvilken jeg følte, at hans gennemtrængende blik ufravendt hvilede på mit halvt bortvendte ansigt.

"Jeg siger," svarede jeg roligt, "at den genstand, som har så lille værd for ham, ikke ret længe vil blive i hans besiddelse."

"Hvorledes – det kan dog ikke være Deres mening, at Deres hjerte vil briste og at De vil dø af sorg over en så ussel persons nederdrægtige opførsel?"

"Ingenlunde. Mit hjerte er alt for sammenkrympet til at kunne briste så let, og jeg har i sinde at leve så længe som muligt."

"De vil altså forlade ham?"

"Ja."

"Hvornår – og hvorledes?" spurgte han ivrigt.

"Når jeg er beredt til det og således som jeg bedst kan."

"Men Deres barn?"

"Mit barn følger med mig."

"Det tillader han ikke."

"Jeg agter ikke at spørge ham."

"O – det er altså en hemmelig flugt, De tænker på! – – Men med hvem, mrs. Huntingdon?"

"Med min søn – og måske – hvis det kan lade sig gøre – med hans amme."

"Alene – og uden beskyttelse! – Men hvor kan De begive Dem hen! – Hvad kan De foretage Dem? – Han vil forfølge Dem og bringe Dem tilbage."

"Dertil har jeg lagt alle mine planer alt for godt. Når jeg først er borte fra Grassdale, betragter jeg mig som i sikkerhed."

Mr. Hargrave trådte et skridt nærmere hen til mig, så mig lige i øjnene og trak vejret for at tale, men dette blik, denne forstærkede rødme på hans kinder, denne flamme, som lynede i hans øjne, bragte mit blod til at bruse af vrede. Jeg vendte mig rask fra ham, greb min pensel og begyndte atter at arbejde og det med en energi, som kun var såre lidet fordelagtig for udførelsen af mit maleri.

"Mrs. Huntingdon," sagde han med alvor, og bitterhed, "De er meget grusom mod mig og – mod Dem selv."

"Tænk på Deres løfte, mr. Hargrave!"

"Jeg *må* tale – mit hjerte brister, hvis jeg ikke gør det! – Jeg har tiet længe nok, nu skal De høre mig!" råbte han og afskar mig dristigt vejen til døren, hvor hen jeg ville gå for at fjerne mig. "De siger selv, at De ikke skylder Deres ægtefælle noget hensyn – han erklærer åbenlyst, at han er ked af Dem og at han med glæde vil overlade Dem til hvem, der ønsker det! De er i begreb med at forlade ham, men ingen vil tro, at De fjerner Dem alene. Hele verden vil sige: Nu har hun endelig forladt ham, og hvem kan undre sig over det! – I sandhed, kun få vil dadle Dem og endnu færre vil beklage Dem, men enhver vil

spørge, hvem der er Deres ledsager på flugten. Man vil ikke lade Deres dyd – hvis De betragter Deres handlemåde som en sådan – vederfares retfærdighed. Endog Deres bedste venner vil ikke tro det, fordi det virkelig må synes ufornuftigt og utroligt, undtagen for dem, der selv har lidt så meget, at de kan sætte sig ind i muligheden af en sådan fremgangsmåde. Og desuden – hvad kan De udrette alene i denne kolde, ublide verden, De, en ung, uerfaren dame, som opdraget med omhu og finhed er aldeles –"

"Kort sagt, De vil råde mig at blive, hvor jeg er," sagde jeg, og afbrød hans tales strøm. "Nuvel, jeg vil tage det under overvejelse."

"Nej, nej, forlad ham i ethvert tilfælde!" råbte han i en alvorlig tone, "men rejs ikke alene! Tillad mig at være Deres beskytter, Helen!"

"Aldrig, så længe Himlen endnu bevarer min fornuft," svarede jeg, idet jeg trak den hånd til mig, han havde tilladt sig at gribe og trykke mellem sine. Men nu havde han overskredet skrankerne, han var ophidset og bestemt på at vove alt for at vinde sagen.

"De må ikke vise mig tilbage," råbte han heftigt, idet han greb mine hænder, holdt dem meget fast, sank på knæ og betragtede mig med et halvt bedende, halvt bydende blik. "I dette øjeblik bruger De ikke Deres forstand, De modsætter Dem Himlens bud. – Gud har bestemt mig til Deres trøst og beskyttelse, jeg føler det – jeg ved det så sikkert, som om en stemme fra Himlen havde erklæret: I skal begge være et, og dog støder De mig fra Dem –"

"Lad mig gå, mr. Hargrave!" sagde jeg strengt, men han blev ved at holde fast på mig.

"Lad mig gå!" gentog jeg, rystende af forbitrelse.

Hans ansigt var, mens han knælede for mig, næsten lige for vinduet. Jeg så ham stirre derhen med en let skræk, men derpå opklaredes hans ansigt ved en stråle af ondskabsfuld triumf.

Jeg så tilbage over min skulder og fik netop øje på en skygge, som forsvandt om hjørnet.

"Det var Grimsby," sagde han roligt, "han vil fortælle Huntingdon og de øvrige, hvad han har set, og det med sådanne tilsætninger, som han finder bedst passende. Han har ingen tilbøjelighed for Dem, mrs. Huntingdon – ingen agtelse for Deres køn, ingen tro på dyden, ingen beundring for dens billede. Han vil fremstille denne episode på en måde, der i deres ånd, som hører på det, ikke vil efterlade mindste tvivl om Deres karakter. Deres gode rygte er borte og intet, hvad jeg eller De end kan sige, vil være i stand til nogen sinde at genoprette det. Men giv mig magt til at beskytte Dem og vis mig den skurk, som vover at fornærme Dem."

"Ingen har endnu vovet at fornærme og beskæmme mig således, som De nu gør," sagde jeg, idet jeg endelig befriede mine hænder fra ham, og trådte tilbage.

"Jeg beskæmmer Dem ikke," sagde han, "jeg tilbeder Dem, De er min engel – min guddom. Jeg lægger mine evner for Deres fødder og De må, De *skal* modtage dem," råbte han, og sprang heftigt op, "jeg vil være Deres trøster og forsvarer, og hvis Deres samvittighed gør Dem bebrejdelser for det, da sig, at jeg har tvunget Dem og at De har måttet give efter."

Jeg har endnu aldrig set et menneske i en så voldsom bevægelse. Han styrtede hen imod mig, jeg greb min paletkniv og holdt den hen imod ham, hvilket skræmte ham noget tilbage. Han så forbavset på mig. Jeg tror, jeg så lige så forbitret og bestemt ud som han. Derpå trådte jeg hen til klokkestrengen og lagde min hånd på den. Dette tæmmede ham endnu mere; med en halvt bydende, halvt afværgende håndbevægelse søgte han at afholde mig fra af ringe.

"Så fjern Dem," sagde jeg.

Han trådte tilbage.

"Og hør mig – jeg kan ikke lide Dem," fortsatte jeg så eftertrykkeligt som jeg kunne for at give mine ord en større virkning – "og om jeg end var skilt fra min ægtefælle – eller han var død, ville jeg dog ikke ægte Dem. Så, nu håber jeg, De er tilfreds."

Hans ansigt blev blegt af vrede.

"Jeg *er* tilfreds," svarede han med bittert eftertryk, "og overbevist om, at De er det koldeste, unaturligste og utaknemmeligste fruentimmer, jeg nogen sinde har set."

"Utaknemmelig, sir?"

"Utaknemmelig."

"Nej, mr. Hargrave, det er jeg ikke. Jeg må oprigtig takke Dem for alt det gode, De har bevist mig eller har ønsket at bevise mig. Alt det onde, De har tilføjet og villet tilføje mig, beder jeg Gud tilgive Dem og at skænke Dem et bedre sindelag."

Her blev døren åbnet og Huntingdon og Hattersley viste sig i den. Den sidste blev stående i gangen og beskæftigede sig med sin bøsse. Den første trådte ind, stillede sig med ryggen mod siden og betragtede mr. Hargrave og mig, men især ham, med

et smil fuldt af utålelig betydning, der var ledsaget af hans frække pandes uforskammethed og den liflige, ondskabsfulde funklen i hans øjne.

"Nå, sir?" spurgte Hargrave med et udtryk som en mand, der er beredt til sit forsvar.

"Nå, sir?" svarede hans vært igen.

"Vi ønsker at vide, om De er i stand til at se til fasanerne med os, Walther," afbrød Hattersley udefra. "Foruden dem skal der ikke skydes andet end i det højeste en eller to harer, det indestår jeg for."

Walther svarede ikke, men trådte hen til vinduet for at fatte sig. Arthur fløjtede sagte og fulgte ham med øjnene.

Vredens rødme steg op i Hargraves ansigt, men et øjeblik efter vendte han sig roligt om og sagde koldblodigt:

"Jeg er kommet for at tage afsked med mrs. Huntingdon og for at sige hende, at jeg må tage bort i morgen."

"Hm! Deres beslutninger bliver hurtigt fattet. Tør jeg spørge, hvad der fører Dem så hurtigt bort?"

"Forretninger!" svarede mr. Hargrave, idet han besvarede den andens vantro smil med et blik fuldt af foragtelig trods.

"Meget godt!" var svaret, og mr. Hargrave gik bort.

Derpå tog mr. Huntingdon sine kjoleskøder under armene, lænede sin skulder til kamingesimsen og udøste med en sagte stemme en strøm af de simpleste og groveste skældsord, som fantasien kan tænke sig eller tungen udtale, mod mig.

Jeg gjorde intet forsøg på at afbryde ham, men det kogte i mit hjerte, og så snart han var færdig, svarede jeg:

"Hvorledes kan *De* vove at dadle mig, mr. Huntingdon, selv om Deres anklage virkelig var begrundet?"

"For pokker, hun har ret!" råbte Hattersley, idet han lænede sit gevær til væggen, trådte ind i værelset, tog sin fortræffelige ven under armen og forsøgte at trække ham med sig.

"Kom, min kære," mumlede han, "hvad enten det er sandt eller usandt, har De dog ingen ret til at dadle hende, det ved De, og lige så lidt har De ret at dadle ham, efter hvad De selv sagde i går aftes! – – – Kom nu med."

I disse ord lå en hentydning, som jeg ikke kunne tåle.

"Fordrister De Dem til at have mig mistænkt, mr. Hattersley?" sagde jeg, næsten ude af mig selv af forbitrelse.

"Nej, jeg har ingen mistænkt. Alt er i orden, alt er i orden! Kom, Huntingdon, – kom, De skælm!"

"Hun kan ikke nægte det," råbte Huntingdon, idet han smilede med en blanding af vrede og triumf. "Hun kan ikke nægte det, selv om hendes liv var afhængigt af det!"

Derpå mumlede han endnu nogle skældsord, gik frem og tilbage i værelset og tog sin hat og sit gevær fra bordet.

"Jeg formår at retfærdiggøre mig for Dem," sagde jeg, "men De," vendte jeg mig til Hattersley, "hvis *De* nærer tvivl angående denne genstand, da spørg mr. Hargrave."

Derpå brød begge ud i en rå latter, der bragte mit hele legeme til at skælve lige til fingerspidserne.

"Hvor er han, jeg vil selv spørge ham," sagde jeg, og trådte hen til dem.

Undertrykkende et nyt udbrud af sin munterhed pegede Hattersley hen til den yderste dør. Den var halvt åben og udenfor den stod hans svoger.

"Mr. Hargrave, vil De ikke have den godhed at komme ind?" sagde jeg.

Han vendte sig om og betragtede mig med alvorlig forbavselse.

"Behag at komme ind, hvis De vil være så god," gentog jeg i en så afgørende tone, at han hverken kunne eller ville modstå. Noget modstridende gik han op ad trinnene og et eller to skridt ind i salen.

"Og sig disse herrer," fortsatte jeg, "disse mænd, om jeg har givet efter for Deres ønsker, eller ikke."

"Jeg forstår Dem ikke, mrs. Huntingdon."

"De forstår mig meget godt, sir, og jeg opfordrer Dem ved Deres ære som gentleman – såfremt De besidder ære – til at sige sandheden. – Har jeg gjort det eller ikke?"

"Nej," mumlede han og vendte sig bort.

"Tal højere, sir, man kan ikke høre det. Har jeg givet efter for Deres bønner?"

"Nej, det har De ikke gjort."

"Jeg vil sværge på, at hun ikke har gjort det," sagde Hattersley, "ellers ville han ikke se så ærgerlig ud."

"Jeg er beredt til at give Dem en gentlemans satisfaktion, Huntingdon," sagde mr. Hargrave roligt, men med et bittert smil til sin vært.

"Gå fanden i vold!" svarede Huntingdon og rystede misfornøjet med hovedet.

Hargrave fjernede sig med et blik fuldt af kold foragt, idet han sagde:

"De ved, hvor jeg er at finde, hvis De skulle blive tilbøjelig til at sende en ven til mig."

På denne hentydning fik han intet andet svar end mumlede eder og forbandelser.

"Nå, Huntingdon, De indser det selv," sagde Hattersley, "det er så klart som dagen."

"Det er mig aldeles ligegyldigt, hvad han ser, eller hvad han forestiller sig," sagde jeg, "men De, mr. Hattersley, vil De forsvare mit navn, når De hører det bliver bagtalt eller hånet?"

"Det vil jeg, jeg vil være fordømt, hvis jeg ikke gør det."

Jeg fjernede mig øjeblikkelig og lukkede mig inde i biblioteket. Hvad kunne bevæge mig til at henvende en sådan opfordring til en sådan mand? Jeg ved det ikke, men den der er nærved at drukne, holder sig fast ved et halmstrå. De havde drevet mig til en så høj grad af fortvivlelse, at jeg næppe vidste, hvad jeg sagde. I denne bande af svirebrødre fandtes ingen anden, der kunne beskytte mit navn for verdens beskyldninger og forhånelser, og hvor råt og brutalt dette bondeagtige menneske end var, måtte jeg dog tilstå, at ved siden af min lastefulde ægtefælle, ved siden af den lave, ondskabsfulde Grimsby og den falske skurk Hargrave, strålede han som en johannesorm om katten blandt det øvrige kryb.

Hvilken scene var ikke dette! Havde jeg nogen sinde kunnet ane, at den skæbne skulle blive mig til del, i mit eget hus at måtte tåle sådanne beskæmmelser – at måtte høre tale om sådanne ting i min nærværelse – *om* mig og *til* mig – og det endog af mennesker, der påberåbte sig navn af gentlemen! Og havde jeg nogen sinde kunnet ane, at jeg ville være i stand til at tåle det så roligt, og til så fast og dristigt at vise deres forhånelser fra mig, som jeg gjorde? –

En sådan styrke bliver kun lært ved bitre erfaringer og fortvivlelse.

Slige tanker fo'r gennem min sjæl, mens jeg gik frem og tilbage i værelset og længtes – o, længtes så inderligt – efter at tage mit barn med mig og forlade dem nu, uden mindste ophold! – Men det kunne ikke lade sig gøre, der påhvilede mig arbejder – tunge arbejder, som måtte udføres.

"Når det er sket, vil jeg gøre det," sagde jeg, "og ikke spilde et eneste øjeblik med forgæves bekymringer og frugtesløs kamp mod min skæbne og mod dem, der indvirker på den."

Med kraft undertrykte jeg min bevægelse og tog atter fat på mit arbejde, som jeg fortsatte hele dagen.

Mr. Hargrave rejste den følgende dag og jeg har ikke set ham senere. De øvrige blev endnu i to til tre uger, men jeg holdt mig så meget som muligt fra dem, fortsatte stadig mit arbejde og har vedligeholdt det med en næsten uafladelig iver lige til i dag. Jeg gjorde snart Rachel bekendt med mine anskuelser, betroede hende alle mine bevæggrunde og planer, og fandt til min behagelige overraskelse kun liden vanskelighed ved at bevæge hende til at gå ind på dem og understøtte dem.

Hun er et besindigt, forsigtigt fruentimmer, men hader sin herre og elsker sin frue og den lille Arthur så højt, at hun efter forskellige suk, nogle svage indvendinger samt mange tårer og beklagelser over, at jeg kunne bruges til noget sådant, roste min beslutning og erklærede sig beredt til at understøtte mig af alle kræfter – dog kun under den udtrykkelige betingelse, at hun måtte dele min forvisning med mig, da hun ellers ville blive ganske ubøjelig, for hun holdt det for den største dårskab, hvis jeg og Arthur ville flygte alene.

Med rørende ædelmodighed tilbød hun mig beskedent at understøtte mig med den smule, hun havde sparet sammen,

håbede, at jeg ville undskylde hendes frihed og sagde, at hun ville være meget lykkelig, hvis jeg beviste hende den tjeneste et modtage det som et lån.

Jeg kunne naturligvis ikke tænke på noget sådant. Jeg havde nu, Himlen være lovet, sparet en lille skat sammen, og mine forberedelser var allerede rykkede så vidt frem, at jeg snart kunne imødese min befrielse.

Når blot vinterens stormende hårdhed først er lidt forbi, vil mr. Huntingdon en morgen komme ned til sin ensomme frokost og formodentlig larme gennem hele huset efter sin usynlige kone og sit barn, mens disse måske allerede er over halvtreds mile borte på vejen til den vestlige verden – eller måske endnu længere, for vi vil forlade ham før dagens frembrud, og det er sandsynligt, at han først vil savne os mange timer efter vor bortrejse.

Jeg ved meget godt, hvilke ubehageligheder der kan fremkomme af det skridt, jeg nu står i begreb med at gøre og må gøre, men jeg vil aldrig vakle i min beslutning, fordi jeg aldrig glemmer min søn. Endnu denne morgen, mens jeg fortsatte mine sædvanlige beskæftigelser, sad han roligt ved mine fødder og legede med de lærredsstykker, jeg havde fæstet på gulvet. Men hans ånd var beskæftiget andetsteds, for efter et øjebliks forløb så han mig forskende ind i ansigtet og spurgte alvorligt:

"Mama, hvorfor er du ugudelig?"

"Hvem har sagt dig, at jeg er ugudelig, kære barn?"

"Rachel."

"Nej, Arthur, det har Rachel aldrig sagt, det er jeg overbevist om."

"Nu, så var det papa," svarede han eftertænksom.

Efter en pause tilføjede han:

"Nu vil jeg i det mindste fortælle dig, hvorledes jeg har erfaret det. Når jeg er hos papa og siger til ham, at mama længes efter mig, eller at mama siger, jeg ikke må gøre noget, som han befaler mig, så siger han bestandig: 'Mama kan gå fanden i vold' – og Rachel siger, at kun de ugudelige mennesker går fanden i vold. Derfor tænker jeg, mama, at du må være ugudelig, og jeg ville ønske, at du ikke var det."

"Mit kære barn, jeg er det ikke. Det er stygge ord og ugudelige mennesker siger ofte den slags om andre, der er bedre end de. – Disse ord kan ikke bevirke, at menneskene bliver fordømt, lige så lidt som de bevirker, at de fortjener det. Gud vil dømme os efter vore tanker og handlinger, ikke efter hvad andre siger om os, og når du hører sådanne ord, Arthur, så husk på, at du aldrig må gentage dem. Det er ugudeligt at sige sådanne ting om andre, men det er ikke ugudeligt at lade dem sige om sig."

"Så er papa ugudelig," sagde han bedrøvet.

"Papa gør meget urigtigt i at sige sligt, og nu, da du ved det bedre, vil du handle meget urigtigt i at efterligne ham."

"Hvad vil det sige at efterligne ham?"

"At gøre, hvad han gør."

"Ved han det bedre?"

"Måske, men det angår ikke dig."

"Hvis han ikke ved det, skulle du sige ham det, mama."

"Jeg har sagt ham det."

Den lille moralist tav og tænkte efter. Jeg søgte forgæves at lede hans tanker bort fra denne genstand.

"Det gør mig ondt, at papa er ugudelig," sagde han endelig bedrøvet, "for jeg kan ikke lide, at han skal komme til Fanden!"

Og dermed brød han ud i tårer.

Jeg trøstede ham med det håb, at hans papa måske ville forbedre sig og blive god, før han døde.

Men er det ikke på tide at befri ham fra en sådan fader?

40. Et uheld

Den 10. januar 1827.

Da jeg i går aftes skrev det foranstående i selskabsværelset, befandt mr. Huntingdon sig der, og sov, som jeg troede, på sofaen bag mig. Men uden at jeg havde lagt mærke til det, havde han rejst sig op og, drevet af en lav nysgerrighed, set over min skulder, jeg ved ikke, hvor længe, for da jeg havde lagt min pen hen og netop ville lukke bogen, lagde han pludselig sin hånd på den og sagde:

"Med tilladelse, min kære, jeg vil dog en gang se det," hvor på han rev den fra mig med magt, rykkede en stol hen til bordet og satte sig ned for at gennemse den.

Mens han slog et blad efter det andet tilbage for at søge en forklaring til det, han havde læst, var han, til uheld for mig, mere ædru end sædvanligt på denne tid.

Naturligvis lod jeg ham ikke roligt fortsætte denne beskæftigelse. Jeg gjorde flere forsøg på at rive ham bogen ud af hånden, men han holdt kun så meget mere fast. Jeg bebrejdede ham bittert og foragteligt hans lave og æreløse adfærd, men dette udøvede ingen virkning på ham og endelig slukkede jeg begge lysene, men han vendte sig om til kaminilden, pustede den op til en til dette øjemed tilstrækkelig flamme og fortsatte roligt sine forskninger.

Jeg tænkte alvorligt på at hente en krukke vand og ligeledes at slukke dette lys, men hans nysgerrighed var øjensynlig for stærkt pirret til, at han skulle lade det være ved dét, og jo mere

jeg bestræbte mig for at tilintetgøre hans efterforskninger, desto stærkere ville han blive ved at fremture. For øvrigt var det allerede for sent.

"Det synes at være meget interessant, min kære," sagde han, idet han hævede hovedet og vendte sig til mig, der i tavs forbitrelse og smerte vred mine hænder, "men det er noget langt, jeg vil læse det en anden gang. Imidlertid vil jeg bede dig om dine nøgler, kære barn."

"Hvilke nøgler?"

"Nøglerne til dine skabe, pulte, kommoder og alle de glemmer, du forresten er i besiddelse af," sagde han, og rejste sig op og strakte sin hånd frem.

"Jeg har dem ikke."

Nøglen til min pult sad virkelig i låsen og de øvrige hang ved den.

"Så må du lade dem hente," sagde han, "og hvis den gamle djævel Rachel ikke øjeblikkelig udleverer dem, marcherer hun bort i morgen med alt, hvad hun ejer!"

"Hun ved ikke, hvor de er," svarede jeg, idet jeg i al stilhed lagde min hånd på dem, og tog dem, som jeg troede, ubemærket af pulten.

"*Jeg* ved det, men jeg vil ikke udlevere dem uden videre," tilføjede jeg.

"Og jeg ved det ligeledes," sagde han, greb pludseligt min lukkede hånd og rev nøglerne ud af den. Derpå tog han et af lysene og tændte det ved at holde det til ilden.

"Nå," sagde han spottende, "nu må vi anstille en ejendomskonfiskation, men først vil vi kaste et blik i atelieret."

Han stak nøglen i sin lomme og begav sig ind i biblioteket.

Jeg fulgte ham, om i den ubestemte ide at forhindre uheld, eller kun for at erfare det værste på en gang, er jeg ikke i stand til at sige. Mine malerredskaber lå samlede på et bord, kun dækkede med et klæde, da jeg ville bruge dem igen den følgende dag. Men han fandt dem snart, satte lyset hen og kastede palet, farver, blærer, blyant, pensler, fernis, kort alt, det ene efter det andet, i ilden. Jeg så det brænde alt sammen – paletkniven blev brækket itu, olien og terpentinen fløj hvislende og brusende op i skorstenen. Derpå ringede han.

"Benson, tag disse ting bort," sagde han, og pegede på staffeliet og det påspændte lærred, "og sig til pigen, at hun kan tænde op med det. Jeres frue vil ikke bruge det oftere."

Benson blev forbavset stående og så på mig.

"Tag det bort, Benson," sagde jeg, mens hans herre mumlede en ed.

"Dette også, sir?" sagde den forbavsede tjener, idet han pegede på det halvt færdige maleri.

"Dette også, dette og alt andet," svarede herren, og sagerne blev ryddet bort.

Derpå begav mr. Huntingdon sig ovenpå. Jeg gjorde intet forsøg på at følge ham, men blev ubevægelig og uden tårer siddende i lænestolen, indtil han omtrent en halv time efter vendte tilbage, trådte hen til mig, holdt lyset tæt hen for mine øjne og stirrede på mig med så krænkende blikke og hånlig latter, at jeg umuligt kunne holde det ud længere.

Jeg slog ham pludseligt lyset ud af hånden.

"Halloh!" mumlede han, og fo'r tilbage, "hun er en giftig satan. Har noget menneske vel set sådanne øjne? – De skinner i mørket som en kats. O, du er et allerkæreste dyr."

Med disse ord tog han lyset og lysestagen op. Da det første var brækket, ringede han og sagde til den indtrædende tjener:

"Benson, Deres frue har brækket lyset. Bring et andet."

"Du stiller dig smukt i gabestokken," bemærkede jeg, da tjeneren gik.

"Jeg sagde ikke, at *jeg* havde brækket det!" svarede han. Derpå kastede han nøglerne i mit skød og sagde: "Værsågod – du vil ikke savne andet end dine penge, juveler og et par småting, jeg holdt for rådeligt at tage under min forvaring, for at din købmandsagtige ånd ikke skal lokke dig til at gøre dem i penge. Jeg har ladet et par sovereigns blive tilbage i pungen og venter, at du vil holde ud med dem til månedens ende – i det mindste vil du være så god, hvis du behøver mere, at aflægge regnskab for, hvorledes du har anvendt disse. For fremtiden vil jeg hver måned give dig en lille sum til dine privatudgifter og du behøver ikke at bekymre dig videre om mine affærer. Jeg vil se mig om efter en forvalter, min bedste. Jeg vil ikke udsætte dig for videre fristelse. Og hvad husholdningsaffærerne anger, da må mrs. Greaves føre sine regninger meget omhyggeligt. Vi må begynde et ganske nyt system."

"Hvilken vigtig opdagelse har du nu *igen* gjort, mr. Huntingdon? – Har jeg forsøgt at bedrage dig?"

"Just ikke i pengesager, som det synes, men det er alligevel det bedste at holde fristelserne borte fra dig."

Her kom Benson ind med et lys og der påfulgte en kort pause, under hvilken jeg sad tavs i min stol og han stod med ryggen mod kaminen og triumferede over min fortvivlelse.

"Altså," sagde han endelig, "havde du i sinde at gøre mig skam ved at tage bort, blive kunstnerinde og ernære dig ved dine

hænders arbejde? Og du havde ligeledes i sinde at berøve mig min søn og opdrage ham til en smudsig yankeekræmmer eller en simpel, fattig maler?"

"Ja, for at forhindre ham i at blive en sådan mand som hans fader."

"Det er imidlertid godt, at du ikke kan bevare din hemmelighed – ha ha – det er godt, at fruentimmerne endelig må passiare! – Når de ikke har nogen veninde med hvem de kan tale, må de forråde deres hemmelighed til fiskene, eller skrive den i sand eller hvilket som helst andet og det er en lykke, at jeg ikke var rigtig beruset i aften, ellers havde jeg måske sovet og ikke en gang i drømme faldet på at se efter, hvad min smukke dame foretog sig, – eller det havde måske bristet mig på forstand og kraft til at sætte min vilje igennem som en mand."

Jeg overlod ham til hans selvlykønskninger og rejste mig for at bringe mit manuskript i sikkerhed, for nu kom jeg til at tænke på, at det var blevet liggende på bordet i selskabsværelset, og besluttede om muligt at spare mig den ydmygelse igen at se det i hans hænder.

Jeg kunne ikke udholde den tanke, at han skulle more sig over mine hemmelige ideer og erindringer, skønt han rigtig nok ikke ville have fundet meget godt i den om sig selv, med undtagelse af den første del – og jeg ville hellere brænde det, end lade ham læse, hvad jeg havde skrevet, da jeg var en sådan dåre at elske ham.

"Apropos!" råbte han, da jeg forlod værelset, "du vil gøre vel i at sige til den fordømte gamle djævel af en amme, at hun hellere må gå af vejen for mig et par dage. Jeg vil straks betale hende

hendes løn og sende hende fanden i vold i morgen, hvis jeg ikke vidste, at hun ville stifte mere ulykke udenfor huset, end i det."

Og mens jeg gik, fortsatte han at skælde min tro veninde og tjenerinde ud, og gav hende navne, med hvis gentagelse jeg ikke vil tilsmudse dette papir. Så snart jeg havde lukket min bog inde, gik jeg til Rachel og fortalte hende, hvorledes vor plan var blevet tilintetgjort. Hun var lige så bekymret og forfærdet som jeg – ja endog mere end jeg, for dels havde slaget bedøvet mig, dels havde min bitre vrede ophidset og understøttet mig mod det.

Men om morgenen, da jeg vågnede uden det opmuntrende håb, der så længe havde været min hemmelige trøst og støtte, og hele denne dag, på hvilken jeg gik om uden hvile, uden mål, gik af vejen for min ægtefælle, ja endog veg tilbage for mit barn, i bevidstheden om, at jeg ikke var egnet til at være dets lærerinde eller ledsagerinde, ikke håbede noget for dets fremtidige liv og inderligt ønskede, at det aldrig var blevet født – da følte jeg det fulde omfang af min ulykke – og føler det endnu.

Jeg ved, at lignende følelser ville vende tilbage hver dag. Jeg ved, at jeg er en slavinde, en fange. Dog, dette er intet; hvis det kun angik mig alene, ville jeg ikke klage, men det er mig forment at drage min søn ud af fordærvelsen, og det, der en gang var min trøst, er nu den største kilde til min fortvivlelse.

Har jeg ingen tro til Gud? Jeg prøver på at se op til ham og opløfte mit hjerte til himlen, men det klæber ved støvet. Jeg kan kun sige: "Han har omringet mig, så at jeg ikke kan komme ud, han har gjort min lænke tungere, han har opfyldt mig med bitterhed." – Jeg glemmer at tilføje: "Men om han end bereder

smerte, vil han dog efter sin store nåde have medlidenhed, for han finder ingen glæde i menneskenes sorg!" Jeg burde tænke på dette, og selv om jeg end ikke havde andet end kummer i denne verden, hvad er dog det længste, ulykkelige liv mod en hel evighed fuld af fred? Og min lille Arthur – har han ikke en eneste ven foruden mig? Hvem var det, der sagde:

"Min fader i Himlen vil ikke, at en eneste af disse små omkommer."

41. Håbet spirer evigt i det menneskelige bryst

Den 20. marts.

Jeg er nu fri for mr. Huntingdon i nogen tid og mit mod begynder at leve op igen. Han forlod mig i den første halvdel af februar, og så snart han havde fjernet sig, trak jeg igen vejret og følte, at min livskraft vendte tilbage, ikke med hensyn til flugt, – han har båret omsorg for, at jeg ikke har mindste udsigt til noget sådant – men ved den beslutning, at benytte min stilling på bedste måde.

Arthur var endelig overladt til mig alene. Jeg vågnede af min apati, jeg anstrengte mig til det yderste for at udrydde det ukrudt, der var blevet sået i hans sjæl, og for atter at bringe den gode sæd, som ukrudtet havde undertrykket, til at spire.

Himlen være lovet, det er hverken ufrugtbar eller stenet jord. Vokser ukrudtet end hurtigt op i den, er dette også tilfældet med de bedre planter. Hans begreber er hurtigere, hans hjerte kærligere, end hans faders nogen sinde kan have været, og det er ingen håbløs opgave at opdrage ham til lydighed og at bringe ham til at kende og elske sin sande veninde, det vil sige, så længe disse bestræbelser kun ikke bliver modarbejdet fra en anden side.

Jeg havde i begyndelsen megen umage med at vænne ham af med de slemme vaner, hans fader havde vænnet ham til, men nu er disse vanskeligheder dog næsten alle besejret – stygge ord

tilsmudser kun meget sjældent hans læber, det er lykkedes mig at bibringe ham ækelhed for alle berusende drikke, og det en så stor modbydelighed, at hverken hans faders anstrengelser, eller dennes venners, nogen sinde mere vil blive i stand til at overvinde den.

Af en så ung skabning at være, elskede han disse drikke umådeligt, og da jeg stedse tænkte på min ulykkelige fader, såvel som på hans, frygtede jeg for følgerne af en sådan forkærlighed. Havde jeg imidlertid indskrænket ham med hensyn til kvantiteten af disse drikke, eller aldeles forbudt ham dem, ville hans tilbøjelighed til dem vist nok kun være blevet formeret, og en sådan tvang ville upåtvivlelig have bevirket, at han mere end nogen sinde før kom til at betragte dem som en delikatesse.

Jeg gav ham derfor lige så meget som hans fader tidligere lod ham nyde, nemlig så meget som han selv ønskede – men strøede hemmeligt en lille kvantitet brændevinsten i hvert glas – netop kun så meget, som kunne frembringe ildebefindende og nedslåethed, uden egentlig at gøre ham syg.

Da han fandt, at nydelsen af det stedse havde ubehagelige følger, blev han snart ked af det. Men jo mere han traf sig tilbage for det, desto stærkere pånødte jeg ham disse drikke, indtil hans modbydelighed havde forvandlet sig til en fuldkommen afsky.

Så snart han følte ækelhed for enhver slags vin, tillod jeg ham, efter hans eget ønske, at prøve det med cognac og vand og derpå med brændevin og vand, for den lille dranker kendte allerede disse drikke, og jeg havde fuldt og fast sat mig for at bevirke, at de alle blev ham i lige høj grab forhadte.

Dette er nu lykkedes mig, og fra det øjeblik jeg ved, at han befinder sig ilde blot ved smagen, lugten og synet af disse ting, har jeg opgivet at plage ham videre med dem, med undtagelse af, at jeg tid efter anden, når han er uartig, truer ham med dem som genstand for straf.

Når jeg f. eks. siger: "Arthur, når du ikke er en god dreng, giver jeg dig et glas vin," eller: "Hør Arthur, hvis du siger dette endnu en gang, giver jeg dig et glas cognac med vand," da er det lige så godt som enhver anden trussel, og et par gange, da han var syg, har jeg desuden tvunget det arme barn til at nyde nogen vin eller cognac og vand, uden den omtalte tilsætning, blot som medicin, og jeg har i sinde at fortsætte dette endnu en tid lang, ikke fordi jeg holder det for legemlig nyttigt, men fordi jeg er fast bestemt på at anvende erindringens hele kraft til min tjeneste.

Jeg ønsker at begrunde denne modbydelighed så dybt i hans natur, at intet skal være i stand til senere at bekæmpe den.

Således smigrer jeg mig med at frelse ham for denne ene last, og hvad det øvrige angår – når jeg for eksempel efter hans faders tilbagekomst finder anledning til at nære frygt for, at mine gode lærdomme skal blive tilintetgjorte – når mr. Huntingdon på ny begynder med at bibringe barnet had og foragt mod dets moder, og lyst til at kappes med faderen i lastens udøvelse – da vil jeg i så fald, hvorledes det end går, se at befri min søn af hans hænder.

Jeg har udtænkt mig en plan, til hvilken jeg kan tage min tilflugt i et sådant tilfælde, og hvis jeg kun kan få min broders samtykke og bistand, tvivler jeg slet ikke om et heldigt udfald af det.

Den gamle hall, hvor han og jeg er født, og hvor vor moder døde, er nu, som jeg tror, ubeboet, men dog ikke aldeles forfalden. Hvis jeg nu kunne overtale min broder til at gøre et par værelser beboelige og at leje mig dem, som en fremmed, ville jeg måske være i stand til under et påtaget navn at leve der med mit barn og at kunne ernære mig ved min yndlingskunst. Han skulle i så fald låne mig penge til at begynde med, og jeg vil senere troligt betale ham dem tilbage igen. Jeg vil der kunne leve i beskeden uafhængighed og streng ærbarhed, for huset står på et ensomt sted, omegnen er tyndt befolket, og min broder skal selv besørge salget at mine malerier.

Jeg har allerede ordnet den hele plan i mit hoved og ønsker intet andet end at overtale Frederic til at stå mig bi. Han vil snart besøge mig og da vil jeg stille ham dette forslag, efter i forvejen at have givet ham en så nøjagtig underretning om mine i sandhed sørgelige omstændigheder, at han kan indse, de er fuldkommen tilstrækkelige til at undskylde en sådan plan.

Jeg tror for øvrigt, at han ved meget mere om min stilling, end jeg selv har meddelt ham. Jeg føler dette af den sørgmodige ømhed, der går gennem hans breve, og erkender det af den omstændighed, at han så sjældent omtaler min ægtefælle, og når dette en gang imellem sker, da for det meste med en slags skjult bitterhed, såvel som også af det, at han aldrig besøger mig, når mr. Huntingdon er hjemme.

Endnu har han dog ikke nogen sinde udtalt nogen åbenlys daddel mod ham eller medfølelse for mig, han har endnu aldrig stillet mig nogen spørgsmål eller i det hele taget sagt noget for at bevæge mig til at skænke ham min fortrolighed. – Hvis han havde gjort det, havde jeg måske holdt meget lidt skjult for

ham. Det er også muligt, at han føler sig krænket over min tilbageholdenhed.

Han er et forunderligt væsen; jeg ville ønske, at vi kendte hinanden bedre.

Før mit giftermål plejede han hvert år at tilbringe en måneds tid i Staningley, men efter vor faders død har jeg kun set ham en eneste gang, nemlig da han var her på besøg og blev et par dage, mens mr. Huntingdon var borte. Denne gang skal han blive her mange dage og der skal komme til at herske langt mere oprigtighed og hjertelighed mellem os end nogen sinde siden vor tidligste barndom.

Mit hjerte længes mere end nogen sinde før efter ham og min sjæl er træt af ensomheden.

Den 16. april.

Han har været her og er taget bort igen. Han ville ikke blive længere end fjorten dage. Tiden gik hurtigt, men meget, meget lykkeligt, og hans nærværelse gjorde mig godt. Jeg må have en slet karakter, for min ulykke har gjort mig aldeles bitter og ærgerlig. Jeg begyndte allerede umærkeligt at nære højst unævnelige følelser mod mine medmennesker – især den mandlige del af dem. – Men det er dog en trøst at se, at i det mindste en af dem er agtværdig og fortjener tillid. Uden tvivl gives der endnu flere af denne slags, skønt jeg aldrig har lært dem at kende – med mindre jeg vil undtage den stakkels lord Lowborough – og selv han var i sin tid slem nok.

Men hvad ville Frederic være blevet til, hvis han fra sin barndom havde omgåedes med sådanne mænd som dem, jeg

kender – og hvad vil der blive af Arthur, med hans dybe, medfødte godmodighed, hvis jeg ikke frelser ham for denne verden og disse farer?

Aftenen efter min broders ankomst, da jeg forestillede min lille søn for hans onkel, benyttede jeg lejligheden og omtalte uforbeholdent den frygt, jeg nærede, samt meddelte ham min forløsningsplan.

"Han ligner i mange henseender dig, kære broder," sagde jeg, "undertiden synes jeg, at han ligner dig mere end sin fader og det glæder mig overordentligt."

"Du smigrer mig, Helen," svarede han, idet han klappede barnets lange krøllede hår.

"Nej – du vil ikke antage det for nogen kompliment, når jeg siger dig, at det ville være mig kærere, hvis han lignede Benson, end at han skulle ligne sin fader."

Han trak øjenbrynene lidt i vejret, men sagde intet.

"Ved du, hvilket slags menneske mr. Huntingdon er?" sagde jeg.

"Jeg tror at have en idé om det."

"Har du en så tydelig idé om det, at du uden forbavselse eller misbilligelse kan høre, at jeg har i sinde sammen med dette barn at flygte til et eller andet hemmeligt asyl, hvor vi kan leve i fred uden nogen sinde oftere at se ham?"

"Er det virkelig tilfældet?"

"Hvis du ikke har et sådant kendskab til hans karakter, vil jeg fortælle dig noget nærmere om ham," fortsatte jeg.

Og nu gav jeg ham en skitse af hans opførsel i almindelighed og en endnu udførligere fremstilling af den opførsel, han plejede at vise mod sit barn. Derpå betroede jeg min broder den

frygt, jeg nærede med hensyn til den lille Arthur, og min beslutning at unddrage ham hans faders indflydelse.

Frederic var yderst forbitret på mr. Huntingdon og meget bedrøvet for min skyld, men fandt dog min plan fantastisk og uudførlig, troede, at omstændighederne ikke retfærdiggjorde min frygt for Arthur, gjorde så mange indvendinger mod min plan og foreslog så mange mildere metoder til at forbedre min stilling, at jeg så mig nødt til at gå ind på nærmere detaljer for at overbevise ham om, at min ægtefælle var fuldkommen uforbederlig og at intet kunne bevæge ham til at lade sin søn komme fra sig, hvad der end skulle blive af mig. Jeg underrettede ham om, at jeg var overbevist om, at mr. Huntingdon var lige så fast bestemt på, at barnet ikke skulle forlade ham, som jeg på ikke at ville forlade barnet, og erklærede til sidst, at det var mig fuldkommen umuligt at følge nogen anden plan, hvis jeg ikke i overensstemmelse med min tidligere idé flygtede fra England.

For at forhindre dette indvilligede han endelig i at lade en fløj af den gamle hall sætte i beboelig stand, for at den kunne tjene mig som tilflugtssted i nøden, men ytrede samtidig, at han håbede, jeg ikke på nogen måde ville benytte dette middel, så længe ikke omstændighederne absolut fordrede det.

Dette var noget, jeg også beredvilligt lovede ham, for skønt en sådan eremitbolig, sammenlignet med min nuværende tilstand, forekommer mig som paradiset selv, vil jeg dog for mine venners skyld – for Millicent og Esther, der er mine søstre i hjertet, og af medynk med de stakkels forpagtere på Grassdale, men frem for alt for min gode tantes skyld – blive så længe det på nogen måde er mig muligt.

Den 29. juli.

Mrs. Hargrave og hendes datter er kommet tilbage fra London. Esther er henrykt over sin første sæson i hovedstaden, men hendes hjerte er endnu sundt og frit. Hendes moder havde udsøgt et fortræffeligt parti for hende og endog bragt det så vidt, at frieren lagde sit hjerte og sin formue for hendes fødder, men Esther havde den dristighed at afslå denne skønne gave.

Han var en mand af god familie og havde betydelige indkomster, men den slemme pige påstod, at han var gammel som Adam, hæslig som synden og hende så forhadt, som – nogen, jeg ikke vil nævne.

"Det var virkelig en meget hård tid for mig," sagde hun, "moder var så inderlig bedrøvet over at hendes yndlingsplan mislykkedes, hun var samtidig meget vred over min hårdnakkede modstand mod hendes vilje – og det er hun endnu, men jeg kan ikke gøre for det. – Walther er ligeledes så aldeles utilfreds med min urimelighed og enfoldige lunefuldhed, som han kalder det, at jeg frygter, han aldrig vil tilgive mig. – Jeg troede virkelig ikke, han var i stand til at være så uvenlig, som han har vist sig i den senere tid. Men Millicent bad mig indstændigt om ikke at give efter, og jeg er overbevist om, mrs. Huntingdon, at hvis De havde set den mand, som man søgte at påtvinge mig, ville De ligeledes have rådet mig til ikke at tage ham."

"Jeg ville have gjort det selv uden at se ham. Det er nok, at De ikke kan lide ham."

"Jeg vidste, at De ville tale således, skønt moder påstod, at De ville blive forbavset over min ulydighed. – De kan ikke forestille

Dem, hvorledes hun prædiker for mig – hun siger, at jeg er ulydig og utaknemmelig, at jeg tilintetgør hendes ønsker, skader min broder og gør mig til en byrde for hende. Undertiden frygter jeg for, at hun dog alligevel vil få mig til at gøre, hvad hun vil. Jeg har en stærk vilje, men det har hun også, og når hun siger så bitre ting, føler jeg mig undertiden tilbøjelig til at gøre, hvad hun befaler mig, for derpå at lade mit hjerte briste og sige: 'Se, moder, det er alt sammen Deres skyld!'"

"Jeg beder Dem, gør det ikke," sagde jeg. "Lydighed af sådanne bevæggrunde vil være ugudelig og sikkert drage den velfortjente straf efter sig. Når De holder fast ved Deres beslutning, vil Deres moder snart holde inde med sine forfølgelser, og frieren vil af sig selv ophøre at plage Dem med sin påtrængenhed, når han finder, at han altid bliver vist tilbage."

"O nej, moder trætter snarere alle om sig, end hun selv bliver træt af sine anstrengelser, og hvad mr. Oldfield angår – så har hun ladet ham forstå, at jeg ikke har afvist hans tilbud, fordi jeg har noget mod hans personlighed, men kun fordi jeg er ung og barnagtig, og endnu ikke kan gøre mig fortrolig med tanken om giftermål; men hun nærer slet ingen tvivl om, at jeg næste sæson vil have mere fornuft, og håber da, at mine enfoldige indbildninger er forsvundet. Hun har nu bragt mig hjem for at bringe mig til behørig bevidsthed om min pligt indtil den tid, da tilbuddet kan blive fornyet – jeg tror endog, at hun ikke vil udsætte sig for de omkostninger atter at bringe mig til London, hvis jeg ikke giver efter, for hun siger, at hun ikke har evne til at tage mig med til London blot for fornøjelse og dårskaber, og at

ikke enhver rig mand vil findes beredt til at tage mig uden medgift, hvor stor en idé jeg end har om min personlige ynde."

"Ja, Esther, jeg beklager Dem, men alligevel gentager jeg, hold fast ved Deres beslutning. De kunne lige så godt straks sælge Dem som slavinde som ægte en mand, der er Dem modbydelig. Når Deres moder og broder er uvenlige mod Dem, kan De forlade dem, men tænk på, at til en ægtefælle er De for bestandig bundet."

"Men jeg kan ikke forlade dem, når ingen formæler sig med mig, og jeg kan jo ikke blive formælet, når ingen ser mig. Jeg har i London set et par herrer, som jeg nok kunne lide, men det var yngre sønner, og moder ville ikke tillade mig at lære dem at kende. – Der var i særdeleshed en, der, som jeg tror, kunne temmelig godt lide mig, men hun lagde alle mulige hindringer i vejen for at vi ikke skulle slutte nøjere bekendtskab med hinanden. – – – Var det ikke til at fortvivle over?"

"Jeg tror meget gerne, at det kan forekomme Dem således, men det er muligt at De, hvis De ægtede ham, ville finde endnu mere grund til at beklage det, end om De fik mr. Oldfield til ægtefælle. – Når jeg siger Dem, at De ikke skal formæle Dem uden kærlighed, da er det ikke min mening, at De skal formæle Dem blot af kærlighed – der er endnu mange, mange andre ting at tage hensyn til. Behold blot hånd og hjerte i Deres egen besiddelse, indtil De finder en god grund til at skille Dem af med dem, og hvis der ikke skulle tilbyde sig nogen lejlighed, så trøst Dem med den tanke, at om Deres lykke i et ugift liv end ikke er så meget stor, vil Deres bekymringer derimod i det mindste ikke være større, end at De kan udholde dem. Det er muligt, at et giftermål ville forbedre Deres omstændigheder,

men efter min bestemte mening er det langt snarere tilfældet, at resultatet netop kan blive det modsatte."

"Det mener Millicent også, men tillad mig at sige, at jeg tænker anderledes. Hvis jeg troede at være bestemt til at blive en gammeljomfru, ville jeg virkelig ophøre at sætte pris på mit liv. Den tanke, år for år at leve som snyltegæst på Grove hos min moder og Walther, som en, der blot var en byrde for godset – nu da jeg ved, at de vil betragte det i dette lys – denne tanke er i sandhed utålelig – jeg vil hellere løbe bort med hushovmesteren."

"Jeg tilstår, at Deres stilling er ejendommelig – men hav tålmodighed, min bedste – overil Dem ikke. De er endnu ikke nitten år og har mange år tilbage at leve, før nogen kan kalde Dem en gammeljomfru. De kan ikke vide, hvad Forsynet endnu vil forunde Dem, og for øvrigt må De tænke på, at De har ret til at fordre beskyttelse og understøttelse af Deres moder og broder, hvor meget disse end synes at misunde Dem disse dele."

"De er så alvorlig, mrs. Huntingdon," sagde Esther efter en pause. "Da Millicent ytrede lignende sørgelige ord med hensyn til ægteskabet, spurgte jeg, om hun var lykkelig. Hun sagde, at hun var det, men jeg troede hende kun halvt, og nu må jeg stille Dem det samme spørgsmål."

"Det er et i højeste grad ubetænksomt spørgsmål af en ung pige til en gift kone, der er så mange år ældre end De!" sagde jeg leende, "og jeg vil ikke besvare det."

"Jeg beder om forladelse, kære madame," sagde hun, idet hun smilende kastede sig i mine arme og kyssede mig, men jeg følte en tåre falde på min hals, da hun lod sit hoved synke ned på mit

bryst og fortsatte med en forunderlig blanding af vemod og letsindighed, frygtsomhed og dristighed:

"Jeg ved, at De ikke er så lykkelig, som jeg håber at blive, for De tilbringer Deres halve liv alene i Grassdale, mens mr. Huntingdon tager bort for at fornøje sig hvor og hvordan han vil. Jeg venter, at min ægtefælle ikke vil have andre glæder end de, som han deler med mig og hvis hans største glade ikke bestod i nydelsen af mit selskab, ville det være så meget værre for ham – mere siger jeg ikke."

"Hvis De venter sådan af ægteskabet, Esther, da må De se Dem nøje for, når De indtræder i ægtestanden, eller meget mere, De må slet ikke gifte Dem," sagde jeg.

42. En forbedring

Den 1. september.

Endnu ingen mr. Huntingdon. Måske bliver han hos sine venner til jul og tager så atter bort til næste forår. Hvis han bliver ved på denne måde, vil jeg meget godt kunne blive i Grassdale – det vil sige, jeg vil blive der, og det er nok.

Selv et besøg af venner i jagttiden er til at udholde, hvis Arthur før deres ankomst er blevet mig så hengiven, samt så fornuftig og bestyrket i sine gode grundsætninger, at jeg ved fornuft og tilbøjelighed kan holde ham ren for deres besmittende indflydelse. Men det er et forfængeligt håb, frygter jeg! Til denne prøvelsestid indtræffer, vil jeg imidlertid undlade at tænke på et stille asyl i den elskede gamle hall.

Mr. og mrs. Hattersley har været en fjorten dages tid i Grove, og da mr. Hargrave endnu er fraværende og vejret særdeles smukt, lod jeg ikke nogen dag gå uden at se mine to veninder, Millicent og Esther, enten der eller her hos mig.

Engang, da mr. Hattersley havde kørt dem sammen med den lille Helen og Ralph over til Grassdale i sin phaëton og vi alle nød den friske luft i haven, havde jeg en samtale med ham i nogle minutter, mens damerne underholdt sig med børnene.

"Ønsker De at høre noget om Deres gemal, mrs. Huntingdon?" spurgte han.

"Nej, undtagen De kan sige mig, om han snart kommer hjem."

"Det kan jeg ikke. – De længes dog vel ikke efter ham?" spurgte han smilende.

"Nej."

"Nå, jeg tror også, at De befinder Dem bedre uden ham. Jeg for min part er ked af ham. – Jeg har sagt ham, at jeg ville forlade ham, hvis han ikke forbedrede sig – og han har ikke gjort det – altså forlod jeg ham. De ser, at jeg er et bedre menneske, end De tror om mig, og hvad der er mere, jeg tænker alvorligt på ganske at opgive både ham og den hele bande med det samme og fra i dag af at opføre mig med al anstand og fornuft, som det sømmer sig en kristen og familiefader. Hvad siger De til det?"

"Det er en beslutning, som De skulle have fattet for længe siden."

"Nu, jeg er endnu ikke tredive år. Det er ikke for sent endnu, vel?"

"Nej, det er aldrig for sent at forbedre sig, så længe De har forstand til at ønske det og kraft til at udføre Deres hensigt."

"Nå, for at tilstå sandheden, jeg har allerede tænkt flere gange på det, men Huntingdon er en så fordømt god selskabsbroder. De kan ikke forestille Dem, hvilken jovial fyr han er, når han ikke er aldeles drukken, men kun oprømt eller på vej til det. Dybt i vore hjerter har vi alle en slags tilbøjelighed for ham, skønt vi ikke kan agte ham."

"Men ville De ønske, at De selv lignede ham?"

"Nej, jeg vil hellere ligne mig selv, hvor slem jeg end er."

"De kan ikke blive ved at være så slem som De er, uden daglig at blive værre og mere dyrisk, og derved blive ham mere og mere lig."

Jeg kunne ikke afholde mig fra at smile over det komiske, halvt forbitrede, halvt forvirrede ansigt, som han satte op ved denne noget usædvanlige tiltale.

"Bryd Dem ikke om, at jeg taler så rent ud," sagde jeg, "det sker kun af de bedste bevæggrunde, men sig mig, om De ønsker, at Deres sønner skulle ligne mr. Huntingdon eller Dem selv?"

"For fanden, nej!"

"Ville De ønske, at Deres datter foragtede Dem, eller ikke havde mindste respekt for Dem og ikke følte anden tilbøjelighed for Dem, end den, der blander sig med den bitreste kummer?"

"Åh for fanden, nej! Det kunne jeg ikke udholde."

"Og endelig, ville De, at Deres kone skulle ønske at kunne synke i jorden af undseelse, når hun hørte Deres navn nævne, at hun afskyede endog lyden af Deres stemme og fo'r gysende sammen, når De nærmede Dem?"

"Det vil hun aldrig, hun elsker mig bestandig, hvad jeg så end gør."

"Umuligt, mr. Hattersley! De betragter hendes stille underkastelse som tilbøjelighed."

"Død og djævel –"

"Nå, bryd ikke ud i en storm – jeg vil ikke sige, at hun ikke elsker Dem – jeg ved, at hun gør det, og det i langt højere grad end De fortjener, men jeg er fuldkommen overbevist om, at hun, når De opfører Dem bedre, også vil elske Dem mere, og når De opfører Dem værre, altid vil agte Dem mindre, indtil hendes hengivenhed er gået tabt i frygt, utilbøjelighed og forbitrelse, om ikke i had og foragt. Men aldeles bortset fra

tilbøjeligheden, ville De kunne ønske at være hendes livs tyran – at berøve hendes eksistens alt solskin og at gøre hende fuldkommen ulykkelig?"

"Nej, naturligvis, jeg gør det ikke og vil aldrig gøre det."

"De har gjort mere til dette øjemeds opnåelse, end De selv ved eller tror."

"Nej, nej! Hun er ikke det følsomme, ængstelige væsen, De antager hende for. Hun er en blid, fredelig, kærlig lille skabning, undertiden lidt vranten, men i det hele taget rolig, koldblodig, og beredt til at tage tingene, som de kommer."

"Erindrer De, hvordan hun var for fem år siden, da De ægtede hende, og ser De, hvad hun nu er?"

"Jeg ved det – hun var den gang en rund lille skabning, med et smukt rødt og hvidt ansigt. Nu er hun et stakkels lille væsen, der svinder og smelter hen som en snefnug – men for fanden, – for pokker, det er da vel ikke min skyld?"

"Hvad er da ellers grunden? Alderen er det naturligvis ikke, for hun er kun femogtyve år."

"Det er hendes egen svage sundhed, og – for fanden, madame, hvad vil De gøre mig til – og børnene naturligvis, der plager hende i højeste grad."

"Nej, mr. Hattersley, børnene gør hende mere glæde end sorg. Det er gode, kære børn."

"Jeg ved, at de er det – Gud bevare dem."

"Hvorfor kaster De da skylden på dem? – Jeg vil sige Dem, hvad det er. Det er den stille harme og den stille angst for Deres skyld, sandsynligvis blandet med nogen frygt for sig selv. Når De opfører Dem godt, kan hun kun glæde sig med ængstelighed. Hun har ingen sikkerhed for, ingen tillid til

Deres grundsætninger og frygter bestandigt, at enden på hendes korte lykke er nær. Når De opfører Dem slet, er de grunde, hun har til at blive forskrækket og føle sig ulykkelig, mere talrige end nogen, med undtagelse af hende selv, kan sige. Ved tålmodigt at holde ud med det onde, glemmer hun, at det er vor pligt at formane vore medmennesker, når de fejler, men da De endelig vil betragte hendes tavshed som ligegyldighed, så kom med mig; jeg vil vise Dem et par af hendes breve – og jeg håber, at jeg ikke misbruger hendes tillid, da De jo er hendes ægtefælle og en del af hende selv."

Han fulgte mig ind i biblioteket. Jeg fremtog to af Millicents breve, og gav ham dem. Det ene var dateret fra London og skrevet på en tid, da han overlod sig til de vildeste udsvævelser. Det andet var skrevet på landet i et lyst mellemrum.

Det første var fuldt af urolighed og smerte. Hun klagede ikke over ham, men beklagede inderligt, at han stod i forbindelse med så lastefulde mennesker, dadlede mr. Grimsby og andre, hentydede bittert til mr. Huntingdon og kastede på den mest skarpsindige måde skylden for hendes ægtefælles slette opførsel på andres skuldre. Det sidste var fuldt af håb og glæde, men med en skælvende bevidsthed om, at denne lykke ikke ville være af varighed. Hun roste deri hans godhed i højeste grad, men med det åbenbare, om end kun halvt udtrykte ønske, at den måtte være baseret på et højere grundlag, end ene hjertets tilskyndelse, og en halvt profetisk frygt for dette på sand byggede hus' fald – et fald, der fandt sted kort efter, hvilket Hattersley under læsningen måtte sige sig selv.

Allerede ved begyndelsen af det første brev havde jeg den uventede glæde at se ham rødme, men han vendte mig

øjeblikkelig ryggen og endte læsningen af brevet henne ved vinduet.

Ved det andet så jeg ham et par gange løfte hånden i vejret og hurtigt fare over ansigtet med den. Kunne det være for at aftørre tårer?

Efter at han havde læst dem begge til ende, tilbragte han nogen tid med at forsøge på at gøre sin stemme klar, mens han uafbrudt stirrede ud af vinduet, og efter at han derpå havde fløjtet et par takter af en yndlingsmelodi, vendte han sig om, gav mig brevene igen og rystede tavs min hånd.

"Jeg har været en stor usling, det ved Gud," sagde han, idet han hjerteligt trykkede den, "men De skal få at se, om jeg ikke skal gøre det godt igen. Fanden skal tage mig, hvis jeg ikke gør det."

"Band ikke, mr. Hattersley. Hvis Gud blot havde hørt halvdelen af de ønsker, De Således har fremført, ville De allerede for længe siden have været i helvede. Og De kan ikke gøre det skete godt igen derved, at De for fremtiden opfylder Deres pligter, da Deres pligter jo ikke består i andet, end det De er Deres skaber skyldig og De ikke kan gøre mere, end opfylde dem. En anden og højere må gøre Deres forseelse god igen. Hvis De ønsker at forbedre Dem, så påkald Guds hjælp, Guds velsignelse og Guds nåde, men ikke Hans forbandelse."

"Nå, så hjælpe Gud mig – jeg kan i sandhed behøve det. Hvor er Millicent?"

"Der er hun – hun kommer netop med sin søster."

Han gik ud af glasdøren for at møde dem.

Jeg fulgte efter i nogen afstand. Til ikke ringe forbavselse for hans gemalinde løftede han hende op og hilste hende med et

hjerteligt kys og en kraftig omfavnelse, hvorpå han lagde begge hænder om hendes skuldre og sandsynligvis gav hende et omrids af alle de gode gerninger, han havde i sinde at udføre, for hun slyngede pludselig sine arme om ham, brast i gråd og råbte:

"Gør det, gør det, Ralph, det vil gøre os så lykkelige – hvor god, hvor ubeskrivelig god du dog er!"

"Nej, jeg ikke," sagde han, og vendte sig om og skubbede hende hen mod mig, "tak hende. Det er hendes værk."

Millicent ilede hen til mig for at takke mig med overstrømmende erkendtlighed. Men jeg afviste enhver fordring på dette, idet jeg sagde hende, at hendes ægtefælle allerede havde været tilbøjelig til at forbedre sig, før jeg havde givet min skærv af formaning og opmuntring, og at jeg kun havde gjort, hvad han selv skulle og burde have gjort.

"O nej!" råbte hun, "jeg havde sikkert ikke kunnet indvirke på ham ved noget af, hvad jeg kunne sige. Hvis jeg havde forsøgt, ville jeg blot have ærgret ham ved mine ubehændige anstrengelser."

"Du har endnu aldrig prøvet det med mig, Millicent," sagde han.

Kort efter tog de afsked. De er nu på besøg hos Hattersleys fader; derpå ville de begive dem til deres gods. Jeg håber, at hans gode beslutninger ville være af varighed, og at den arme Millicent ikke på ny bliver skuffet i sine forhåbninger. Hendes sidste brev var fuldt af salighed og glade forhåbninger for fremtiden, men endnu var der ikke forekommet nogen særdeles fristelse, der havde kunnet sætte ham på prøve.

Men fra nu af vil hun være noget mindre frygtsom og tilbageholdende, og han vil blive venligere og tage flere hensyn – hendes forhåbninger vil da sikkert ikke være ubegrundede og jeg har i det mindste ét lyspunkt, på hvilket jeg kan lade mine tanker hvile.

43. Grænselinjen er overskredet

Den 10. oktober.

Mr. Huntingdon er vendt tilbage for omtrent tre uger siden. Jeg vil ikke gøre mig den ulejlighed at beskrive hans ydre, hans væsen og hans sprog. Men dagen efter hans ankomst overraskede han mig med den meddelelse, at det var hans hensigt at give den lille Arthur en guvernante.

Jeg svarede, at dette nu var aldeles unødvendigt for ikke at sige latterligt. Jeg troede, at jeg endnu i nogle år ville være fuldkommen i stand til at lede barnets opdragelse, at dette var mit livs eneste beskæftigelse og eneste glæde, og at da han havde berøvet mig enhver anden beskæftigelse, kunne han i det mindste overlade mig denne.

Han sagde, at jeg ikke var skikket til at lære børn noget eller omgås med dem. Jeg havde allerede fået drengen til at blive en automat, hans muntre sind var brudt ved strenghed, alt solskin ville fryse ud af hans hjerte og jeg ville gøre ham til en lige så mørk asket, som jeg selv var, hvis jeg beholdt ham længere under mit opsyn.

Og den arme Rachel fik, som sædvanligt, sin del af hans skældsord – han kan ikke udstå Rachel, fordi han ved, at hun fuldstændigt har gennemskuet ham. Jeg forsvarede roligt vore evner som amme og guvernante og modsatte mig den foreslåede forøgelse af vor husstand – men han afbrød mig ved

at sige, at det ikke nyttede at plage ham mere angående denne sag, for han havde allerede engageret en guvernante, og hun kom i næste uge, så at jeg ikke havde andet at gøre end at holde alt beredt til hendes modtagelse.

Dette var en noget påfaldende efterretning. Jeg tillod mig at spørge om hendes navn og hendes adresse, for at erkyndige mig om, hvem der havde anbefalet hende, eller hvorledes han havde fundet sig foranlediget til at vælge hende.

"Hun er en overordentlig from og agtværdig ung person," sagde han, "du behøver ikke at frygte. Hendes navn er, tror jeg, Myers, og hun er blevet mig anbefalet af en dame, der har et stort navn i den religiøse verden. Jeg har ikke selv set hende, og kan derfor ikke være dig til tjeneste med en udførlig beskrivelse af hendes personlighed, konversation osv., men hvis den gamle dames anbefaling er pålidelig, vil du finde, at hun er i besiddelse af alle de egenskaber, der er ønskelige i hendes stilling – hvortil endnu kommer en umådelig kærlighed til børn."

Alt dette blev sagt meget alvorligt og roligt, men i hans halvt bortvendte blik viste sig en leende dæmon, der ikke syntes at tyde på noget godt. Jeg tænkte imidlertid på mit asyl i –shire, og gjorde ingen videre indvendinger.

Da mrs. Myers kom, var jeg ikke tilbøjelig til at vise hende nogen særdeles hjertelig modtagelse. Hendes ydre var ikke af den slags, der kunne gøre et gunstigt indtryk ved det første syn af hende, og hendes manerer og senere opførsel fjernede ikke i mindste måde den fordom, jeg allerede havde fattet imod hende. Hendes talenter var indskrænkede, hendes forstand var aldeles ikke over middelmådig. Hun havde en smuk stemme,

kunne synge som en nattergal og så temmelig akkompagnere sig på pianofortet, men dette var også hendes eneste færdigheder.

I hendes ansigt lå list og snuhed, der også ytrede sig i hendes stemme. – Hun syntes at være bange for mig og fo'r sammen, når jeg pludselig nærmede mig hende. I hendes opførsel var hun fuld af respekt og tjenstagtig indtil ydmyghed. I begyndelsen forsøgte hun på at smigre mig, men dette gjorte jeg snart en ende på. Hendes kærlighed til hendes lille elev var overdreven og jeg så mig nødsaget til at gøre hende forestillinger med hensyn til hendes alt for store skånsomhed og ufornuftige ros, men trods sine bestræbelser kunne hun ikke vinde hans hjerte.

Hendes fromhed bestod i suk, i at fordreje øjnene og i nogle pietistiske talemåder. Hun fortalte mig, at hun var en datter af en gejstlig og var meget tidligt blevet forældreløs, men havde haft den lykke at få ansættelse hos en meget from familie, og derpå talte hun så taknemmeligt om den godhed, der var blevet vist hende af dens forskellige medlemmer, at jeg gjorde mig selv bebrejdelser over mine ukristelige tanker og min uvenlige opførsel, men disse selvbebrejdelser varede dog ikke længe.

De grunde, jeg havde for min modbydelighed, var alt for fornuftige, min mistanke var alt for begrundet, og jeg vidste, at det var min pligt at vente og at forske, indtil denne mistanke enten blev fjernet til min tilfredshed eller bekræftet.

Jeg spurgte hende om navnet på denne fromme og kærlige familie. Hun nævnte et almindeligt navn og en ukendt fjern bopæl, men sagde samtidig, at de nu var på kontinentet, og at hun ikke kendte deres nuværende adresse.

Jeg så hende aldrig tale meget med mr. Huntingdon, men han kom hyppigt ind i undervisningsværelset, når jeg ikke var der, for at se, hvorledes den lille Arthur kom ud af det med sin ny lærerinde. Om aftenen satte hun sig ind til os i selskabsværelset og sang og spillede for at underholde ham, eller os – som hun foregav. – Hun var meget opmærksom for hans ønsker og passede på at efterkomme dem, skønt hun blot talte med mig.

Rigtig nok befandt han sig kun meget sjældent i en sådan tilstand, at man kunne tale med ham. Havde hun været anderledes, ville jeg have følt, at hendes nærværelse var en stor lettelse for os, skønt jeg rigtig nok samtidig ville have skammet mig dybt, hvis en anstændig person havde set ham således, som han ofte var.

Jeg omtalte aldrig min mistanke for Rachel, men hun, der i et halvt århundrede havde levet i dette liv fuld af synd og smerte, havde lært selv at blive mistænkelig. Straks i begyndelsen fortalte hun mig, at hun gennemskuede denne ny guvernante. Jeg fandt snart, at hun iagttog hende lige så opmærksomt, som jeg gjorde det, og dette var mig kært, for jeg længtes efter at få sandheden frem. Atmosfæren på Grassdale truede med at kvæle mig og jeg kunne kun leve, når jeg tænkte på Wildfell Hall.

Endelig kom hun en morgen ind i mit værelse med en sådan efterretning, at min beslutning var fattet, endog før hun var holdt op med at tale.

Mens hun klædte mig på, meddelte jeg hende min hensigt og sagde, hvilken bistand jeg behøvede af hende, samt underrettede hende om, hvad hun skulle pakke af mine sager, og hvad hun skulle lade blive tilbage til sig selv, da jeg ikke

havde noget andet middel, hvormed jeg, ved denne pludselige afsked, kunne belønne hende for hendes lange, tro tjeneste – en omstændighed, som jeg inderligt beklagede, men ikke kunne forandre.

"Og hvad vil du så foretage dig, Rachel? Vil du tage hjem, eller agter du at søge dig en anden plads?"

"Jeg har intet hjem, madame, undtagen hos Dem," svarede hun, "og når jeg forlader Dem, tager jeg, så længe jeg lever, aldrig oftere nogen tjeneste."

"Men jeg er ikke i stand til herefter at leve som en stor dame," svarede jeg, "jeg må for fremtiden være min egen pige og selv passe mit barn."

"Hvad gør det?" råbte hun noget heftigt. "De vil dog behøve nogen til at gøre rent, vaske og lave mad, ikke sandt? Jeg kan gøre alt dette, bryd Dem ikke om lønnen – jeg har endnu min lille spareskilling, og hvis De ikke vil tage mig med, må jeg enten dermed betale kost og logis et eller andet sted, eller arbejde blandt fremmede mennesker – og det er jeg ikke vant til – De vil altså ikke nægte mig det, madame?"

Hendes stemme skælvede ved disse ord og tårerne stod hende i øjnene.

"Jeg ville med største glæde modtage dit tilbud og give dig så meget i løn, som det var mig muligt, så meget, som jeg ville give min tjenestepige, men ser du ikke, at jeg ville trække dig med i armod, selv om du ikke har gjort noget for at fortjene en sådan skæbne."

"O, tal dog ikke om sligt!" råbte hun.

"Og for øvrigt vil min fremtidige levemåde være så umådelig forskellig fra den tidligere – fra alt, hvad du er vant til, at –"

"Tror De, at jeg ikke vil kunne udholde, hvad mit herskab er i stand til? Så stolt og fordringsfuld er jeg ikke, og – skulle jeg ikke kunne tåle det samme som min lille herre, Gud velsigne ham?"

"Men jeg er ung, Rachel, og bryder mig ikke om det – og Arthur er ligeledes ung. Ham vil det være ligegyldigt."

"Mig også. Jeg er ikke så gammel, at jeg ikke vil kunne udholde simpel kost og strengt arbejde, når det blot sker for at understøtte og trøste Dem, jeg har elsket som mine egne børn, men jeg er for gammel til at kunne udholde tanken om at forlade Dem i nød og fare og selv tage ud blandt fremmede."

"I så tilfælde skal du heller ikke gøre det, Rachel!" råbte jeg, omfavnende min tro veninde. "Vi vil følges ad og du kan da selv se, hvad du synes om det nye liv."

"Gud velsigne Dem, kæreste barn," råbte hun, idet hun, kærligt besvarede min omfavnelse. "Når vi blot først er ude af dette ugudelige hus, vil det nok gå godt, det skal De få at se."

"Det tænker jeg også," var mit svar – og dette punkt var altså afgjort.

Med posten i morges skrev jeg et par hurtige linjer til Frederic, hvori jeg bad ham holde mit asyl parat til straks at modtage mig, da jeg sandsynligvis ville komme dagen efter modtagelsen af dette brev. Jeg meddelte ham ligeledes med få ord grunden til min pludselige beslutning.

Derpå skrev jeg tre afskedsbreve. Det første til Esther Hargrave, hvori jeg underrettede hende om, at det var mig umuligt at blive længere på Grassdale, eller at lade min søn være hos hans fader, og da det var af yderste vigtighed, at vort fremtidige opholdssted blev ham og hans venner ukendt, ville

jeg ikke underrette nogen anden om det end min broder, ved hvis hjælp jeg håbede at kunne korrespondere med mine venner.

Derpå gav jeg hende hans adresse, opfordrede hende til at skrive hyppigt og gentog nogle af mine tidligere råd angående hendes egne anliggender.

Det andet var til Millicent, af samme indhold, men noget mere fortroligt, som en følge af vort længere venskab, hendes større erfaring og bedre bekendtskab med mine omstændigheder.

Det tredje var til min tante – og dette var et langt vanskeligere og mere pinefuldt foretagende, af hvilken årsag jeg også havde opsat det til sidst; men jeg måtte give hende nogle oplysninger med hensyn til det overordentlige skridt, jeg stod i begreb med at gøre, og dette måtte ske hurtigt, da hun og min onkel uden tvivl om et par dage ville blive underrettet om min flugt, eftersom der var al rimelighed for, at mr. Huntingdon først ville vende sig til dem for at erfare, hvad der var blevet af mig.

Endelig underrettede jeg hende også om, at jeg havde indset min vildfarelse, at jeg ikke klagede over straffen for det, og at det gjorde mig ondt at måtte forurolige mine venner med det, men tilføjede, at jeg skyldte min søn ikke at give efter længere, da det var aldeles nødvendigt, at han blev befriet for sin faders fordærvelige indflydelse. Selv hende ville jeg ikke underrette om mit tilflugtssted, for at hun og min onkel med fuldkommen grund kunne nægte at være vidende om det, men alle de til mig adresserede breve, der blev sendt i kuvert til min broder, ville komme mig sikkert i hænde. Jeg håbede, at hun og min onkel

ville tilgive det skridt, jeg måtte gøre, og at de ikke ville blive bedrøvede og urolige for min skyld, for hvis jeg blot sikkert nåede mit tilflugtssted og kunne blive der, ville jeg, med undtagelse af tanken om dem, føle mig lykkelig og fuldkommen filfreds med at tilbringe mit liv i stilhed, hellige mig min søns opdragelse og lære ham at undgå begge hans forældres vildfarelser.

Alt dette er afgjort i går. Jeg har anvendt to hele dage på forberedelserne til vor afrejse, i den hensigt at give min broder og Rachel mere tid; den første til at bringe værelserne i orden, den sidste til at pakke vore sager ned – for dette må ske med den største omhyggelighed og hemmelighedsfuldhed. Med undtagelse af mig har hun aldeles ingen, der står hende bi, og jeg kan nok hjælpe hende at samle genstandene sammen, men forstår ikke den kunst at pakke dem således ned i kufferterne, at de indtager det mindst mulige rum, og desuden har hun foruden mine og Arthurs effekter endnu sine egne at sørge for.

Jeg kan ikke godt lade noget blive tilbage, da jeg ingen penge har – med undtagelse af nogle guineas i min pung – og det jeg lod blive tilbage desuden, som Rachel bemærkede, højst sandsynligt ville tilfalde mrs. Myers, og dette var mig ikke behageligt.

Men hvad har det ikke kostet mig at vise mig rolig og fattet i disse dage – at være som sædvanlig mod ham og hende, når jeg måtte træffe sammen med dem og var nødsaget til at lade min lille Arthur være hele timer i deres hænder. Men jeg håber, at disse trængsler nu er forbi.

For en større sikkerheds skyld har jeg lagt barnet i min egen seng og håber, at hans uskyldige læber ikke mere bliver

tilsmudsede ved hendes kys, lige så lidt som hans unge øren af hendes ord. Men kunne vi også flygte i sikkerhed? – O, gid dog næste morgen var der og vi i det mindste var undervejs. I aftes, da jeg havde ydet Rachel al den bistand, jeg var i stand til, og ikke havde andet at gøre end at vente, ønske og skælve, blev jeg så ualmindelig angrebet, at jeg ikke vidste, hvad jeg skulle foretage mig. Jeg gik ned til spisebordet, men kunne ikke tvinge mig til at få en eneste mundfuld ned.

Mr. Huntingdon bemærkede det.

"Hvad er der nu *igen* med sig?" spurgte han, da han fik tid til at se sig om, mens man serverede den anden anretning.

"Jeg er ikke vel," svarede jeg, "jeg tror, at jeg må lægge mig lidt. – Du vil vel ikke savne mig."

"Ikke i mindste måde. Når du forlader din stol, vil det være ligesom sædvanligt, måske endnu bedre," mumlede han, da jeg forlod værelset, "for jeg kan da forestille mig, at en anden udfylder din plads."

"Allerede i morgen *vil* måske en anden udfylde den," tænkte jeg, men sagde det ikke. "Nå, jeg har sandsynligvis set *dig* for sidste gang," mumlede jeg, da jeg lukkede døren efter mig.

Rachel bad mig indstændigt om straks at gå til sengs for at samle kræfter til rejsen den følgende morgen, da vi nødvendigvis måtte tage afsted før dagens frembrud, men i min nuværende spænding var det mig aldeles umuligt.

Lige så umuligt var det mig at blive siddende eller at gå omkring i værelset, at tælle timerne og minutterne til den fastsatte tid, at anstrenge min hørelse ved enhver lyd, og hele tiden at måtte frygte for, at måske dog nogen kunne opdage og forråde os.

Jeg tog en bog og prøvede på at læse. Mine øjne gled hen over siderne, men det var mig umuligt at fæste mine tanker til indholdet. Hvorfor ikke lige så godt tage min tilflugt til mit sædvanlige middel og føre denne sidste begivenhed ind i min dagbog? Jeg åbnede bogen igen og skrev ovenstående, i begyndelsen med besvær, men lidt efter lidt med større ro og fasthed.

Således er flere timer gået. Tiden nærmer sig – nu bliver mine øjenlåg tunge og mit legeme føler sig udmattet. Jeg vil anbefale Gud min sag, derpå lægge mig til at sove et par timer, og så! –

Den lille Arthur sover, hele huset er roligt, ingen våger mere. Alle kufferterne er bundet til af Benson og ved nattens frembrud i al stilhed bragt ned ad bagtrappen og i en lille kærre ført til postbureauet.

Det navn, jeg skrev på adressen, var "Mrs. Graham", hvilket navn jeg fra nu af agter at bære. Min moder var født Graham, jeg tror derfor at have en ret til det og jeg foretrækker det for ethvert andet, med undtagelse af mit eget, som jeg ikke tør antage igen.

44. Asylet

Den 24. oktober.

Himlen være lovet, endelig er jeg fri og i sikkerhed.

Vi stod tidligt op, klædte os hurtigt og stille på, gik langsomt og forsigtigt ned i forhallen, hvor Benson allerede stod med et lys for at åbne døren og igen lukke den efter os. For kufferternes og de andre tings skyld havde vi været nødt til at drage en mand med ind i hemmeligheden.

Det hele tyende var kun alt for bekendt med deres herres opførsel og så vel John som Benson ville med glæde have ydet mig denne tjeneste, men da den sidste var mest pålidelig, ældre og desuden en gammel ven af Rachel, anmodede jeg hende om at gøre ham bekendt med sagen, så vidt nødvendigheden fordrede det. – – – Jeg ønsker blot, at han ikke må få ubehageligheder for det, og at jeg kunne belønne ham for den farlige tjeneste, som han var så beredvillig til at vise os.

Jeg lod to guineas glide ned i hans hånd, da han stod i porten og med en tåre i sine ærlige, grå øjne, og en mængde gode ønsker i sit alvorlige, aldrende ansigt holdt lyset for at lyse os ud. Jeg kunne desværre ikke byde ham mere. Jeg havde næppe nok til de sandsynlige omkostninger ved min rejse.

Med hvilken skælvende glæde så jeg ikke den lille port falde til efter os, da vi trådte ud i parken. Jeg blev et øjeblik stående for at indånde den rolige, styrkende luft og for endnu en gang at kaste et blik tilbage på huset. Det var mørkt og stille, intet lys

opklarede vinduerne, ingen røgsky formørkede stjernerne, der funklede ned fra den kolde himmel.

Da jeg for bestandig tog afsked fra dette hus, scenen for så megen brøde og elendighed, glædede jeg mig over, at jeg ikke havde gjort det før, for nu kunne der ikke herske mindste tvivl angående det passende ved et sådant skridt – ingen skygge af medlidenhed for dem jeg lod blive tilbage. Min glæde blev ikke formørket af andet end frygten for at blive opdaget, og hvert skridt fjernede os mere og mere fra muligheden af det.

Grassdale lå allerede mange mile bag os, da den runde, røde sol hævede sig for at gratulere os til vor befrielse, og havde en eller anden af naboskabets beboere set os, da vi sad oven på kareten, ville han næppe have nogen anelse om vor identitet.

Da jeg har i sinde at udgive mig for en enke, finder jeg det rådeligt at betræde min nye bolig i sørgedragt. Jeg var derfor iført en simpel, sort silkekjole og en lignende kåbe, et sort slør (som jeg omhyggeligt holdt nede de første tyve til tredive mil) og en sort silkehat (som jeg måtte låne af Rachel, da jeg mangler en sådan artikel). Den var ikke efter den nyeste mode, men desto bedre passede den til de forhåndenværende omstændigheder.

Arthur var i sine simpleste klæder og indhyllet i et stort, uldent sjal, og Rachel havde en grå kåbe med en hætte på. Den havde set bedre tider og gav hende snarere udseende af at være en almindelig, skønt anstændig gammel kone, end en kammerpige.

O, hvor herligt var det ikke at sidde således højt oppe og rulle hen ad den brede landevej, på hvilken solen kastede sit skin, mens den friske morgenluft blæste mig i ansigtet, og viste mig

en ukendt egn, smilende, munter og yndig i morgensolens første stråler, – at sidde således, med mit elskede barn, der næsten er lige så lykkelig som jeg, med min tro veninde ved siden af mig, og bag mig et fængsel og fortvivlelse, der med et hvert hovslag af hestene blev ladt mere og mere tilbage – og med frihed og håb foran mig!

Jeg kunne næppe afholde mig fra højt at takke Gud for min befrielse, eller at overraske mine rejsekammerater ved et forbavsende udbrud af glæde.

Men rejsen var meget lang og vi var meget trætte, før vi nåede vort bestemmelsessted. Det var langt ud på natten, da vi ankom til staden L– Vi var endnu syv mil fra rejsens mål, og derhen gik ingen diligence eller nogen som helst anden vogn, med undtagelse af en simpel, tohjulet kærre, og denne var kun med den største besværlighed at få fat på, da den halve stad allerede var til sengs.

Det var en sørgelig tur, denne sidste station af vor rejse. Kolde og trætte, som vi var, siddende på vore kufferter, uden at have noget, vi kunne holde os til, intet, vi kunne støtte os til, mens vi langsomt blev slæbt og rystet hen ad den ujævne bjergvej. Men Arthur sov på Rachels skød og det lykkedes os begge så temmelig at beskytte ham for den kolde natteluft.

Endelig begyndte vi at køre opad en frygtelig stejl og stenet, med hække besat vej, som Rachel, som hun sagde, trods mørket endnu godt erindrede. Hun havde ofte gået op og ned ad den med mig i sine arme, og havde mindst tænkt på, at hun efter så mange års forløb og under omstændigheder som de nuværende skulle vende tilbage til den.

Da Arthur nu var blevet vækket af den stærke skumplen og de hyppige standsninger, steg vi alle ud og gik til fods. Vi havde ikke særlig langt at gå. Men hvis Frederic nu ikke havde fået mit brev, eller hvis han ikke havde haft tid til at gøre værelserne klar til vor modtagelse og vi altså ville finde dem mørke, fugtige og trøstesløse, uden næringsmidler, ild eller møbler, efter at vi i så høj grad var blevet trætte og udmattede?

Endelig lå den dystre, mørke bygning for os. Vejen førte os til bagporten. Vi trådte ind i den øde gård og betragtede ruinerne med åndeløs bekymring. – Var alt nat og øde? – Nej, fra et vindue, hvis ramme befandt sig i en god tilstand, hilste et svagt, rødligt skær os. Døren var lukket, men efter den tilbørlige banken og venten og nogen parlamenteren med en stemme fra et af de øverste vinduer, blev vi af en gammel kone – der havde fået det hverv at bevogte huset og holde det i orden til vor ankomst – ført ind i et temmelig net, lille værelse, der tidligere havde været bygningens vaskehus, men som af Frederic var blevet indrettet til køkken.

Her tændte hun lys, pustede ilden op til en klar flamme og tilberedte snart et simpelt måltid til vor vederkvægelse, mens vi befriede os for vore rejseklæder og hurtigt gjorde os bekendte med vor nye bolig.

Foruden køkkenet var der to sovekamre, et temmelig stort dagligværelse, og et andet mindre, som jeg bestemte til mit atelier. De var alle godt udluftet og, som det syntes, i fuldkommen beboelig tilstand, men kun til dels forsynet med nogle gamle møbler, fortrinsvis af svært sort egetræ – de samme, som tidligere havde været der og som senere blev

opbevaret i det hus, min broder beboede, men nu i største hast var blevet transporteret tilbage.

Den gamle kone bragte min og Arthurs aftensmad ind i dagligværelset, og underrettede mig med de behørige formaliteter om, at herren lod melde sit kompliment til mrs. Graham og sige, at han havde ladet værelserne gøre så godt i stand, som det med en så kort frist var muligt, men i morgen ville han have den ære personlig at gøre hende sin opvartning for at erfare hendes videre befalinger.

Jeg var glad, da jeg gik op ad den gamle, mørke stentrappe og kunne lægge mig i den mørke, gammeldags seng, ved siden af min lille Arthur. Han var øjeblikkelig faldet i søvn, men hvor træt jeg end var, holdt mine bevægede følelser og rastløse tanker mig dog vågen, indtil daggryet begyndte at kæmpe med mørket.

Da søvnen kom, var den sød og vederkvægende og min opvågnen ualmindelig behagelig. Det var den lille Arthur, der vækkede mig med sine kærlige kys. Han var altså her – i sikkerhed omslynget af mine arne og mange, mange mile fjernet fra sin uværdige fader.

Dagens klare lys opfyldte mit værelse, for solen stod højt på himlen, skønt den blev fordunklet af de tykke, efterårsagtige skymasser.

Udsigten var rigtignok hverken indenfor eller udenfor særdeles munter. Det store, nøgne værelse med dets mørke, gamle møbler, de smalle vinduer, gennem hvilke man så den mørke, grå himmel foroven og det øde vildnis forneden, hvor de mørke stenmure og jernporten, det yppigt fremspirede græs, ukrudt og de stedsegrønne buske i overnaturlige former ene var

blevet tilbage for at forkynde, at der engang havde været en have, dette i forening med de nøgne, øde marker ville til en anden tid have forekommet mig sørgeligt nok, men nu syntes enhver enkelt genstand at gentage min egen, opmuntrende følelse af håb og frihed, og ubestemte drømme om den hensvundne tid og strålende forventninger for fremtiden syntes at hilse mig ved hvert skridt.

Jeg ville have troet mig mere sikker og glædet mig mere, hvis det dybe hav havde væltet sine bølger mellem mit nuværende og tidligere opholdssted, men på dette ensomme sted kunne jeg dog sikkert forblive ukendt – og desuden havde jeg min broder, der kunne opmuntre min ensomhed ved sine besøg.

Han kom samme morgen og jeg har efter den tid haft mange samtaler med ham, men han må være meget forsigtig, når han kommer, ikke engang hans tyende eller hans bedste venner må erfare, at han aflægger besøg i Wildfell Hall – uden i sådanne anledninger, hvor man kunne vente, at en godsejer ville besøge en fremmed lejer – for at de ikke skal fatte mistanke om sandheden eller udbrede bagtalerske usandheder.

Jeg har nu næsten været her i fjorten dage, og har, så vidt som mine eneste bekymring, nemlig den bestandige frygt for at blive opdaget, tillod det, tilbragt dem behageligt i min ny bolig. Frederic har forsynet mig med de nødvendige møbler og maleredskaber, Rachel har solgt de fleste af mine klæder i en afsidesliggende stad, og skaffet mig en for min nuværende stilling mere passende garderobe. Jeg har et gammelt pianoforte og et tåleligt forsynet bogskab i min dagligstue, og mit andet værelse har allerede antaget et malerisk, virksomt udseende.

Jeg arbejder flittigt for at erstatte min broder alle de udlæg, han har haft for mig, ikke fordi det i mindste måde er nødvendigt, men fordi det er mig en fornøjelse at gøre det. Jeg vil have så megen mere glæde af mit arbejde, min fortjeneste, min simple kost og huslige indretning, når jeg ved, at jeg hjælper mig ærligt igennem, at den smule, som jeg ejer, er min retmæssige ejendom, og at ingen lider ved min dårskab, i det mindste ikke i pekuniær henseende.

Jeg vil søge at bevæge min broder til at modtage hver en hvid, jeg er ham skyldig, når det kun kan ske uden at krænke ham alt for dybt. Jeg har allerede nogle færdige malerier, for jeg pålagde Rachel at pakke alt, hvad jeg havde, og hun har kun udført dette hverv alt for godt, for hun har endog medtaget et portræt af mr. Huntingdon, jeg havde malet i de første år af vort ægteskab. Da jeg tog det ud af kassen, blev jeg ganske forfærdet ved at se disse øjne med hele deres spottende lystighed fæstede på mig, som om han endnu triumferede over sin magt til at styre min skæbne og lo ad mit forsøg på flugt.

Hvor ganske forskellige var ikke de følelser, hvormed jeg nu betragtede det, fra de, med hvilke jeg havde malet det. Hvor megen umage havde jeg ikke gjort mig for at levere noget, der var originalen værdigt, hvilken blanding af glæde og utilfredshed havde jeg ikke følt over resultatet af mit arbejde! – Glæde over den lighed, jeg havde frembragt – utilfredshed, fordi jeg ikke havde gjort det smukt nok.

Nu ser jeg ikke længere nogen skønhed i det, intet behageligt i nogen del af dets udtryk, og dog er det meget smukkere og behageligere – meget mindre frastødende, burde jeg sige, end han er nu, for disse seks år har næsten frembragt en lige så stor

forandring i hans udseende, som den der er foregået i mine følelser imod ham. Men rammen er smuk nok, den kan gøre tjeneste til et andet maleri. – Billedet selv har jeg ikke tilintetgjort, hvilket jeg i begyndelsen havde i sinde. Jeg har sat det til side, ikke fordi jeg måske endnu nærede en hemmelig ømhed for mindet om hensvunden kærlighed, ej heller for at erindre mig om min tidligere dårskab, men kun for at sammenligne min søns ansigt og miner, når han vokser til, med disse og således at kunne bedømme, hvor meget eller hvor lidt han ligner sin fader. Alt under forudsætning af, af det bliver mig forundt altid at beholde ham hos mig og aldrig mere at få hans faders ansigt at se – en velsignelse, som jeg næppe drister mig til at gøre regning på.

Som det synes, anstrenger mr. Huntingdon sig i højeste grad for at opdage mit asyl. Han har personlig været i Staningley for at søge erstatning for den ham tilføjede krænkelse, – i den forventning, der at høre fra sine ofre, måske vel endog at finde dem der, og han har fortalt dem så mange usandheder og det med en sådan lidelse, at min onkel tror ham mere end halvt og ivrigt taler om min tilbagekomst til og forsoning med ham.

Men min tante forstår det bedre. Hun er koldblodig og forsigtig og kender alt for nøje min ægtefælles så vel som min karakter til at lade sig føre bag lyset af hans løgne. Han forlanger imidlertid ikke mig tilbage, men kun mit barn, og lader mine venner at forstå, at han, hvis jeg foretrækker at leve adskilt fra ham, vil føje sig efter mit lune og endog udsætte en betydelig sum for mig, såfremt jeg straks vil udlevere ham hans søn.

Men Himlen bevare mig, jeg vil ikke sælge mit barn for guld, selv om jeg derved kunne frelse os begge fra at dø af hunger. Det ville være bedre, hvis det døde med mig, end at det skulle leve med sin fader.

Frederic viste mig et brev, som han havde fået fra ham, og som var så fyldt med uforskammede løgne, at det måtte forbavse enhver, som ikke kendte ham, men som sikkert ingen bedre forstod at besvare end min broder. Han har ikke meddelt mig noget om sit svar, med undtagelse af, at han ikke havde underrettet ham om, at han kendte mit tilflugtssted, men snarere i sit brev har ladet ham formode, at det var ham fuldkommen ukendt. Han lod ham vide, at det var unyttigt at henvende sig til ham eller nogen anden af mine slægtninge, når man ville have underretning om denne genstand, da det lod til, jeg var blevet drevet til det yderste i den grad, at jeg endog holdt mit asyl skjult for mine bedste venner, men at, selv om han havde kendt det, eller i en kommende tid skulle komme til kendskab om det, ville mr. Huntingdon være den sidste person, han ville give efterretning om det, og at han ikke behøvede at gøre sig den ulejlighed at købslå om barnet, for han – Frederic – troede at kende sin søster så nøje, at han turde erklære, at hvor hun end var og i hvilken stilling hun end ville komme, ville ingen magt på jorden kunne tvinge hende til at give sit barn fra sig.

Den 30.

Ak, mine gode naboer vil ikke lade mig være i ro. De har opsporet mig enten på den ene eller anden måde, og jeg har

måttet udholde besøg af tre forskellige familier, der alle mere eller mindre lagde an på at opdage, hvem og hvad jeg er, hvorfra jeg kommer og hvorfor jeg har opsøgt et sådant hus.

Deres selskab er, rent ud sagt, unødvendigt for mig og deres nysgerrighed plager og foruroliger mig. Hvis jeg tilfredsstiller den, kan dette føre til min søns ruin, og er jeg alt for hemmelighedsfuld, vil det kun endnu mere vække deres mistanke, foranledige hypoteser, anspore dem til endnu større anstrengelser – og måske blive et middel til at udbrede mit rygte fra et kirkesogn til et andet, indtil det kommer for nogens øre, der bringer det til Grassdales herre.

Man venter, at jeg vil besvare deres besøg, men hvis jeg finder, at de bor så langt borte, at Arthur ikke kan følge med, må de vente forgæves i nogen tid, for jeg kan ikke tåle at forlade ham, måske med undtagelse af at gå i kirke, og *det* har jeg endnu ikke prøvet på, for – det er måske kun en enfoldig svaghed, men jeg nærer en så stadig frygt for at han kunne blive bortført fra mig, at jeg aldrig har nogen ro, når han ikke er nær min side, og jeg frygter, at denne skræk ville forstyrre min andagt således, at besøget i kirken ikke ville gavne mig noget.

Jeg har dog i sinde at gøre dette eksperiment næstkommende søndag, og at tvinge mig til at lade ham blive nogle timer i Rachels hænder. Det vil være en vanskelig opgave, men sikkert ingen uklogskab, for præsten har allerede været her for at irettesætte mig for min forsømmelighed med hensyn til religionens forskrifter.

Jeg kunne ikke give nogen tilstrækkelig undskyldning og lovede, hvis alt gik godt, at lade mig se den næstpåkommende søndag i min stol i kirken, for jeg vil ikke betragtes som en

hedning og desuden ved jeg, at jeg ville have stor trøst og nytte af nogle besøg i kirken, hvis jeg kun havde tro og kraft nok til at samle mine tanker tilstrækkeligt og til at forbyde dem bestandig at dvæle ved mit fraværende barn og den frygtelige mulighed at finde det borte, når jeg kommer hjem, men Gud vil i sin nåde bevare mig for så hård en prøvelse, og det mere for mit barns, end for min skyld. Han vil ikke tillade at det bliver mig berøvet.

Den 3. november.

Jeg har gjort nogle flere bekendtskaber blandt mine naboer. Kirkesognets og omegnens fine gentleman og modeherre er – i det mindste efter hans egen anskuelse, en ung …

Her ophørte manuskriptet. – Det øvrige var revet ud. Hvor grusomt; netop hvor hun var i begreb med at omtale mig, for jeg kunne ikke nære nogen tvivl om, at det var Deres ærbødige tjener, som hun ville omtale, skønt sikkert ikke på en meget gunstig måde, hvilket jeg kunne antage såvel af de få ord, der stod, som ved erindringen om hendes hele væsen, når hun i begyndelsen af vort bekendtskab traf sammen med mig.

Men jeg kunne let tilgive hendes fordom mod mig, og hendes hårde tanker om vort køn i almindelighed, da jeg nu vidste, til hvilke sørgelige prøver hendes erfaring hidtil havde været indskrænket.

Med hensyn til mig havde hun imidlertid for længe siden indset sin fejltagelse og var måske faldet til en anden i den modsatte retning, for var end hendes mening om mig i

begyndelsen ringere end jeg fortjente det, var jeg dog overbevist om, at min fortjeneste nu var ringere end hendes mening, og var end den første del af denne fortsættelse blevet revet af, for ikke at såre mine følelser, var grunden til at det også skete med den sidste, måske den, at hun ikke ville give min selvkærlighed for stor næring.

I alle tilfælde ville jeg have givet meget, hvis jeg havde kunnet se det hele – hvis jeg havde kunnet iagttage den forandring, der var indtrådt lidt efter lidt, de fremskridt, jeg havde gjort i hendes agtelse og venskab for mig, og de varmere følelser, hun desuden måtte nære for mig. Hvis jeg havde set, hvor megen kærlighed, der lå i hendes højagtelse og hvorledes den, trods hendes dydige beslutninger og ivrige anstrengelser, var identificeret med hendes eget jeg – men nej, jeg havde ingen ret til at se det – alt dette var for helligt for ethvert øje, med undtagelse af hendes, og hun handlede rigtigt i ikke at meddele mig det.

45. Forsoning

Nå, Halford, hvad er Deres mening om alt dette – og har De, mens De læste det, forestillet Dem, hvorledes mine følelser var, da *jeg* læste det? Højst sandsynligt ikke, men jeg vil ikke ytre mig videre desangående. Jeg vil kun aflægge den tilståelse – hvor lidt ære den end gør den menneskelige natur og i særdeleshed min – at den første halvdel af dagbogen var mig mere pinefuld end den sidste. Ikke fordi jeg var blevet ufølsom mod den uret, der var tilføjet mrs. Huntingdon, eller ligegyldig for hendes lidelser, men jeg må tilstå, at jeg følte en slags egoistisk glæde, da jeg bemærkede, at hendes gemal lidt efter lidt tabte hendes tilbøjelighed og så, hvor fuldstændig han havde slukket al hendes kærlighed.

Virkningen af det hele var imidlertid, trods al min medfølelse for hende og min forbitrelse mod ham, den, at min ånd blev befriet for en utålelig byrde og mit hjerte opfyldt af glæde, som om en ven havde befriet mig for en frygtelig mare.

Klokken var nu næsten blevet otte om morgenen, for midt under min læsning var lyset brændt ud og havde ikke overladt mig andre alternativer, end enten at hente et andet, med fare for at vække hele huset, eller at gå til sengs og afvente dagslysets tilbagekomst. Af hensyn til min moder valgte jeg det sidste, men hvor gerne jeg søgte min seng og hvor megen søvn jeg fandt i den, kan De vel tænke.

Med det første spor af daggry stod jeg op og gik hen til vinduet med manuskriptet, men det var endnu umuligt at læse.

Jeg anvendte en halv time med at klæde mig på og vendte derpå tilbage igen. Nu lykkedes det mig med nogen anstrengelse, og med den mest brændende og ivrige interesse slugte jeg det øvrige indhold af det.

Så snart jeg var kommet til ende med det og min forbigående beklagelse over den uventede slutning var forsvundet, åbnede jeg vinduet og stak hovedet ud for at møde den kølige morgenluft dg indånde den i lange drag.

Det var en prægtig morgen. Den halvt frosne dug lå tykt på græsset, svalerne kvidrede om mig, i det fjerne skreg kragerne, køerne brølede, forårsluft og solskin opfyldte luften. Men jeg tænkte ikke på noget af det. En hær af utallige tanker og de mest forskellige følelser påtrængte sig mig, mens jeg adspredt så ind i naturens skønne ansigt. Men snart forsvandt dette kaos af tanker og lidenskaber og gjorde plads for to bestemte følelser – usigelig glæde over at min tilbedte Helen var det, jeg ønskede hun i alle tilfælde skulle være – at hendes karakter skinnede klar og pletfri gennem de giftige dunster af verdens forhånelser og min egen indbildte overbevisning; og skamfuldhed og dyb anger over min egen opførsel.

Straks efter frokosten ilede jeg over til Wildfell Hall. Fra i går var Rachel steget mange grader i min agtelse. Jeg følte mig ansporet til at hilse hende som en gammel veninde, men enhver god følelse blev kvalt ved det blik fuldt af kold mistillid, som hun kastede mig, da hun åbnede døren.

Den gamle jomfru havde opkastet sig til sin herskerindes dydsvogter og så uden tvivl i mig en anden mr. Hargrave, der desuden var så meget farligere, som hendes herskerinde agtede ham højere og skænkede ham mere tiltro.

"Mit herskab kan ikke modtage noget besøg i dag – hun er ikke vel," sagde hun, da jeg spurgte efter mrs. Graham.

"Men jeg må se hende, Rachel," svarede jeg, idet jeg lagde min hånd på håndtaget af døren for at forhindre, at den blev slået i for næsen af mig.

"Det kan virkelig ikke lade sig gøre, sir," svarede hun, idet hendes ansigt fik et endnu stærkere og koldere udtryk end før.

"Vær blot så god at melde mig."

"Det nytter aldeles ikke, mr. Markham. Jeg siger Dem, hun er ikke vel."

Netop i rette tid til at forhindre mig i at vise en upassende opførsel ved at tage citadellet med storm og træde uanmeldt ind, blev en indre dør åbnet og den lille Arthur kom ud med sin muntre legekammerat, hunden.

Han greb min hånd med begge sine og trak mig leende med sig.

"Moder siger, at De skal komme ind, mr. Markham," sagde han, "og jeg skal gå ud og lege med Rover."

Med et suk trådte Rachel tilbage og jeg ind i dagligstuen, hvis dør jeg lukkede. Der, foran kaminen, stod den af så megen kummer falmede, men alligevel så yndige skikkelse. Jeg kastede manuskriptet på bordet og så hende ind i ansigtet, som blegt og ængsteligt var vendt til mig. Hendes klare, mørke øjne fæstede sig på mine med et så inderligt blik, at jeg følte mig fængslet til stedet som ved et trylleri.

"Har De gennemset det?" mumlede hun.

Trylleriet var brudt.

"Jeg har læst det," sagde jeg, idet jeg trådte længere frem i værelset, "og jeg længes efter at erfare, om De vil tilgive mig –

om De *kan* tilgive mig."

Hun svarede ikke, men hendes øjne funklede og en svag rødme bredte sig over hendes læber og kinder. Da jeg nærmede mig, vendte hun sig pludselig bort og gik hen til vinduet. Jeg var overbevist om, at det ikke skete i vrede, men kun for at skjule hendes bevægelse eller beherske den. Jeg vovede derfor at følge hende og at stille mig ved siden af hende – men jeg kunde ikke tale. Hun gav mig hånden uden at vende hovedet, og mumlede med en stemme, som hun forgæves stræbte at gøre fast:

"Kan *De* tilgive *mig*?"

Jeg følte, at det ville være et misbrug af den fortrolighed, hun havde vist mig, hvis jeg førte hendes liljehånd til mine læber. Jeg trykkede den derfor kun blidt mellem mine og svarede smilende:

"Jeg formår det næppe. De burde have sagt mig det tidligere. Det viser en mangel på tillid."

"O nej!" råbte hun, og afbrød mig heftigt, "det var det ikke. Det var ingen mangel på tillid til Dem, men ved at meddele Dem noget af min historie havde jeg måttet fortælle Dem det hele for at undskylde min handlemåde, og jeg havde vist nok fuldkommen grund til at holde en sådan oplysning tilbage, indtil nødvendigheden tvang mig. Men De tilgiver mig? – Jeg ved, at jeg har handlet urigtigt, meget urigtigt – men som sædvanlig har jeg høstet de bitre frugter af mine vildfarelser og må høste dem til enden."

Dette blev sagt i en tone fuld af bitter fasthed og undertrykt kval. Nu hævede jeg hendes hånd til mine læber, kyssede den brændende og blev ved med det, for mine tårer forhindrede ethvert andet svar.

Hun tillod uden modstand eller misbilligelse disse vilde kærtegn, vendte sig derpå pludselig fra mig og gik to-tre gange frem og tilbage i værelset. Jeg kunne se på rynkerne i hendes pande, på hendes sammenbidte læber, og hænderne, som hun vred, at en stum, men heftig konflikt mellem fornuft og lidenskab fandt sted i hendes indre.

Endelig blev hun stående foran den tomme kamin, vendte sig til mig og sagde roligt, såfremt det, der så tydeligt var resultatet af en uhyre anstrengelse, kunne kaldes rolighed:

"Nu, Gilbert, nu må De også forlade mig, – ikke i dette øjeblik, men snart – og De må aldrig komme igen."

"Aldrig komme igen, Helen? – Netop nu, da jeg elsker Dem højere end nogen sinde før?"

"Netop af denne grund. Hvis det forholder sig således, må vi ikke oftere komme sammen. Jeg troede, at denne sammenkomst var nødvendig – i det mindste overtalte jeg mig til at tro, at det var således – for at vi begge kunne bede hinanden om tilgivelse for det forbigangne og modtage den, men der kan ingen undskyldning findes for en anden. Jeg vil forlade dette sted, så snart jeg er i stand til at opsøge et andet asyl, men her må vor omgang ophøre."

"Ophøre," gentog jeg, idet jeg trådte hen til den høje, med billedhuggerarbejder prydede kamin, lagde min hånd på en af de fremstående kanter og i tavs bedrøvelse hvilede min pande på den.

"De må ikke oftere komme her," fortsatte hun, og der lå en sagte skælven i hendes stemme, men for mig var det, som om hendes hele væsen var alt for roligt, især når man tog hensyn til hvilken frygtelig dom, hun udtalte over mig.

"De kan ikke andet end vide, hvorfor jeg siger Dem det," blev hun ved, "og De må indse, at det er bedre straks at skilles ad. – Hvis det er tungt at tage afsked med hinanden for evigt, da bør De hjælpe mig."

Hun standsede. Jeg svarede ikke.

"Vil De love mig ikke at komme oftere? – Hvis De ikke gør det, men kommer igen, da vil De drive mig bort, før jeg ved, hvor jeg skal finde et andet tilflugtssted eller hvorledes jeg skal søge det."

"Helen," sagde jeg, idet jeg misfornøjet vendte mig til hende, "jeg kan ikke så roligt og aldeles uden lidenskab som De, tale om evig skilsmisse. – Hos mig er talen ikke alene om, hvorvidt det er rådeligt at skilsmisse finder sted eller ikke, men det er et spørgsmål, der angår liv og død."

Hun tav. Hendes blege læber skælvede og hendes fingre sitrede af bevægelse, da hun omslyngede dem med den hårkæde, i hvilken hendes lille guldur hang, den eneste genstand af værdi, som hun havde tilladt sig at opbevare. Jeg havde talt uretfærdigt og grusomt, og blev ved på en endnu værre måde:

"Men, Helen," begyndte jeg i en sagte, blid tone, uden at hæve mit blik til hendes ansigt, "mr. Huntingdon er ikke Deres ægtefælle. I Himlens øjne har han tilintetgjort enhver fordring –"

Hun greb min arm med en frygtelig energi:

"*Gilbert, gør ikke det!*" råbte hun i en tone, der ville have trængt gennem et diamanthjerte – "for Guds skyld, De må ikke komme med sådanne påstande. Ingen djævel kunne martre mig således."

"Jeg vil ikke gøre det, jeg vil ikke gøre det!" sagde jeg, idet jeg lagde min hånd på hendes og var næsten lige så urolig over hendes heftighed, som skamfuld over min egen forseelse.

"I stedet for at handle som en sand ven," fortsatte hun, idet hun rev sig løs fra mig og kastede sig i en gammel lænestol, "og stå mig bi af alle kræfter, eller snarere selv tage del i det rettes kamp med lidenskaben, kaster De den hele byrde på mig, og endnu ikke tilfreds med det, anstrenger De Dem endog til det yderste for at kæmpe imod mig – skønt De ved, at jeg –"

Hun tav og skjulte sit ansigt i sit lommetørklæde.

"Tilgiv mig, Helen," bad jeg, "jeg skal ikke tale et eneste ord mere om denne genstand, men kan vi ikke blive ved at se hinanden som venner?"

"Det er umuligt," svarede hun og rystede vemodigt med hovedet. Derpå slog hun sine øjne op, til de mødte mine, og kastede et blik fuldt af blid bebrejdelse på mig, som om hun ville sige:

"De ved det jo lige så godt som jeg."

"Hvad *skal* vi da gøre?" råbte jeg lidenskabeligt, men tilføjede straks i en roligere tone:

"Jeg vil gøre alt, hvad De ønsker. Sig kun ikke, at denne sammenkomst skal være vor sidste."

"Og hvorfor ikke? Ved De da ikke, at tanken om den endelige skilsmisse vil blive mere smertelig, for hver gang vi ses? Føler De ikke, at enhver sammenkomst vil bringe os til at få hinanden mere kær?"

Dette sidste spørgsmål udtalte hun hurtigt og sagte, og de nedslagne øjne og den blussende rødme vidnede kun alt for tydeligt om, at hun i det mindste havde følt det. Det var ikke

klogt at gøre en sådan tilståelse, eller at tilføje, som hun kort efter gjorde:

"Nu er jeg i besiddelse af magten til at kunne bede Dem om at gå. En anden gang kunne det måske være anderledes –"

Men jeg var ikke slet nok til at forsøge på at drage fordel af hendes åbenhjertighed.

"Men kunne vi ikke skrive?" foreslog jeg frygtsomt. "De vil dog ikke nægte mig denne trøst?"

"Vi kunne høre fra hinanden gennem min broder."

"Deres broder!"

En pinefuld følelse af anger og skamfuldhed fo'r gennem mig. Hun havde ikke hørt noget om det sår, hun havde fået ved min hånd, og jeg havde ikke mod til at sige hende det.

"Deres broder vil ikke hjælpe os. Han ønsker helst at bringe enhver forbindelse mellem os til at ophøre."

"Og det har han måske ret i. Som vor fælles ven ønsker han os begge det bedste, og enhver sand ven vil sige os, at det ikke alene ville være til vor egen fordel, men at det samtidig er vor pligt at glemme hinanden, skønt vi ikke selv kan indse det. – Dog – frygt ikke, Gilbert," tilføjede hun med et mørkt smil, da hun så mig så ganske berøvet al fatning, "der er kun ringe udsigt til at jeg skulle kunne glemme Dem. Men det var ikke min mening, at Frederic skulle tjene som middel til gensidigt at skaffe os efterretning fra hinanden, jeg ville blot sige, at den ene skulle gennem ham høre, hvorledes den anden befandt sig – og mere end dette må ikke ske, for – De er ung, Gilbert, og bør gifte Dem – De vil også en gang gøre det, skønt De nu antager det for umuligt – og selv om jeg næppe kan sige, at jeg ønsker at blive glemt af Dem, ved jeg dog, at De må gøre det,

må glemme mig, såvel for Deres lykkes, som for Deres tilkommende ægtefælles skyld, og derfor må og vil jeg ønske det," tilføjede hun fast.

"Men De er også ung, Helen," svarede jeg dristig, "og når denne skurk har endt sin løbebane, vil De give mig Deres hånd. – Jeg venter så længe."

Men hun ville heller ikke lade mig beholde denne trøst. Bortset fra det moralske onde, der lå i at ville basere vore forhåbninger på en andens død, der var så lidt skikket for denne verden, men endnu langt mindre for den anden, påstod hun, at hele denne idé kun var vanvid, for mange mænd, hvis sæder og vaner var aldeles af samme slags som mr. Huntingdons, havde opnået en høj alder.

"Og," sagde hun, "om jeg end er ung af år, er jeg dog gammel i sorg og kummer. Men selv om min ulykke ikke dræbte mig, før lasten ombragte ham, må De dog betænke, om De, hvis han kun opnåede en alder af halvtreds år, ville finde Dem i at vente femten til tyve år i uvished, om De ville lade Deres ungdom og manddoms alder visne hen, for endelig at ægte et fruentimmer, så afblomstret og visnet, som jeg til den tid må være og det uden at have set mig en eneste gang i mellemtiden? – Det vil De ikke," fortsatte hun, idet hun afbrød mine ivrige forsikringer om evig trofasthed, – "eller, hvis De ville, skulle De ikke. Tro mig, Gilbert, jeg har nøjere kendskab til disse omstændigheder end De. De antager mig for kold og hårdhjertet, og har grund til det, men –"

"Det antager jeg ikke, Helen?"

"Å, det er lige meget. De kan gøre det, hvis De vil, men jeg har ikke tilbragt min ensomhed i fuldkommen sløvhed og taler ikke

af øjeblikkets indskydelse, således som De. Jeg har gentagne gange tænkt på alle disse ting, jeg har gennemgået disse spørgsmål med mig selv. Jeg har nøje overvejet min forbigangne, nuværende og fremtidige løbebane, og tro mig, jeg er nu omsider kommet til at kunne fælde en rigtig dom. Tro i dette øjeblik mine ord mere end Deres egne følelser, og om otte år vil De indse, at jeg havde ret – skønt jeg nu næppe selv er i stand til at indse det," mumlede hun med et suk, idet hun støttede sit hoved på sin hånd; "tro mig, Gilbert! og træng ikke ind på mig med flere forestillinger. Alt hvad De kan sige, er allerede blevet sagt af mit eget hjerte og gendrevet af min fornuft. Det var tungt nok at bekæmpe disse ideer, sådan som De blev hvisket til mig af min egen sjæl. I Deres mund er de ti gange farligere, og hvis De vidste, i hvilken grad De volder mig smerte med dem, da ville De øjeblikkelig ophøre at tale således, det ved jeg. Hvis De kendte mine nuværende følelser, ville De selv forsøge at berolige Dem, om det endog skulle ske på Deres egen bekostning."

"Jeg vil gå – om et minut, hvis det kan berolige Dem, og aldrig vende tilbage," sagde jeg med et bittert eftertryk, "men når vi aldrig oftere komme sammen, og heller aldrig tør håbe, at det nogen sinde vil ske, kan det da være en brøde at udveksle vore tanker skriftligt med hinanden? – Kunne ikke beslægtede ånder møde hinanden og forene sig, hvorledes deres jordiske hylsters skæbne og omstændigheder end er?"

"De kunne det! De kunne det!" råbte hun i et øjebliks udbrud af glad entusiasme, "jeg har også tænkt på det, Gilbert, men jeg frygtede for at omtale det, da jeg ikke vidste, om De ville forstå mine anskuelser i den henseende. Jeg frygter det selv endnu –

jeg frygter, at velvillige venner ville sige os, at vi begge bedrager os med ideen om at vedligeholde en åndelig forståelse uden håb eller udsigt til noget videre – uden at nære forfængelige bekymringer og tanker, der strengt og ubarmhjertigt burde undertrykkes."

"Tænk ikke på vore venner. Kan disse adskille vore legemer, da er det nok; lad dem for Guds skyld dog ikke adskille vore sjæle!" råbte jeg, grebet af frygt for at hun kunne holde det for sin pligt at berøve os denne sidste trøst.

"Men," sagde hun, "her på dette sted kan vi ikke veksle breve med hinanden uden at give bagtalelsen nyt spillerum, og jeg har i sinde, at mit ny opholdssted efter min afrejse skal være lige så ukendt for Dem, som for den hele øvrige verden. Ikke fordi jeg tvivler om Deres ord, når De lover ikke at besøge mig, men fordi jeg tror, at De vil være roligere, når De ikke *kan* gøre det, og at De vil finde mindre vanskelighed ved at løsrive Deres ånd fra mig, når De ikke er i stand til at udmale Dem min stilling. Men," fortsatte hun smilende, idet hun hævede sin finger for at standse mit utålmodige svar, "om seks måneder skal De gennem Frederic få min adresse, og nærer De da endnu det ønske at skrive til mig og at vedligehold en korrespondance for den blotte tanke og ånd, således som sjæle uden legemer eller ulidenskabelige venner ville føre den – så skriv og jeg skal svare."

"Seks måneder?"

"Ja, for at give Deres nuværende flamme tid til at afkøle sig, og for at prøve sandheden og bestandigheden af Deres sjæls kærlighed til min … og nu er der blevet sagt nok imellem os. Hvorfor kan vi ikke øjeblikkelig skilles ad?" råbte hun næsten

vildt, efter en kort pause, idet hun pludselig rejste sig med fast sammenknugede hænder.

Jeg troede, at det nu var min pligt ufortøvet at gå min vej og strakte derfor halvt min hånd ud, som for at tage afsked. Hun greb den. Men denne tanke om evig skilsmisse var mig alt for utålelig, den syntes at drive mig alt blodet fra hjertet, og mine fødder var ligesom fastvoksede til gulvet.

"Og vil vi aldrig oftere møde hinanden?" mumlede jeg i min sjæls smerte.

"Vi vil mødes i Himlen, lad os tænke på det," sagde hun med en fortvivlet rolighed, men hendes øjne funklede vildt og hendes ansigt var ligblegt.

"Men ikke som nu," kunne jeg ikke afholde mig fra at svare hende, "det skaffer mig kun en ringe trøst, når jeg tænker på, at jeg først vil få Dem at se som en ånd uden legeme eller som et forandret væsen med en fuldkommen herlig skikkelse, men dog ikke som denne, og med et mig måske fuldkommen fremmed hjerte."

"Nej, Gilbert, i Himlen hersker fuldkommen kærlighed."

"Så fuldkommen, tænker jeg, at den hæver sig over enhver forskel, og ikke vil have større deltagelse for mig, end for hvilken som helst anden af de titusinde gange tusinde engle og den utallige mængde salige ånder, vi der vil have om os."

"Hvad jeg end bliver, vil De jo blive det samme og kan derfor ikke beklage Dem over det. Denne forandring må, hvorledes den end falder ud, nødvendigvis være en forbedring."

"Hvis jeg nogen sinde skulle blive så forandret, at jeg ophørte at tilbede Dem af ganske hjerte og sjæl, og at elske Dem højere end nogen anden skabning, ville jeg ikke være mig selv – og

skønt jeg ved, at hvis jeg overhovedet kommer i Himlen, vil jeg være uendelig bedre og lykkeligere end nu. Skønt jeg ved alt dette, kan min jordiske natur dog ikke glæde sig over udsigten til en sådan salighed, da den selv og dens største glæde vil blive udelukket fra den."

"Er Deres kærlighed da kun jordisk?"

"Nej, men jeg tror, at vi hisset ikke vil stå i nogen nærmere forbindelse med hinanden end med alle de andre."

"Hvis dette er tilfældet, da vil det ske fordi vi elsker det højere, og ikke fordi vi elsker hinanden mindre. Men forhøjet kærlighed bringer også forhøjet lykke med sig, når den er ren og gensidig, som den vil være."

"Men kan De, Helen, med glæde tænke på den udsigt at tabe mig i et hav af herlighed?"

"Jeg tilstår, at jeg ikke kan det, men vi ved jo ikke med vished, om det vil blive således – og jeg ved, at beklagelsen over at bytte den jordiske glæde med Himlens netop er, ligesom om den i støvet krybende orm ville beklage, at den engang skulle forlade de afgnavede blade for at svæve i vejret og flagre gennem luften, efter behag flyve fra blomst til blomst, suge honning fra deres bægre, eller vugge sig på deres af solen beskinnede blade. Hvis disse små skabninger vidste, hvilken stor forandring der forestod dem, ville de uden tvivl beklage dem over det, men var en sådan kummer ikke aldeles på sin urette plads? – – – eller hvis denne lignelse ikke behager Dem, så har De her en anden: nu er vi børn, vi føler som børn, vi forstår som børn, og når man siger os, at mænd og kvinder ikke fornøjer sig med legetøj, og at vore kammerater en gang vil blive trætte af deres fornøjelser, skønt de nu interesserer os og dem i så høj grad, da kan vi ikke

afholde os fra at sørge ved tanken om en sådan forandring, fordi vi ikke kan forestille os, at når vi vokser til, vil vor ånd også udvikle og hæve sig således, at vi selv finder de genstande og planer, vi nu elsker så højt, smålige og trivielle, og fordi vi ikke fatter, at vore kammerater, skønt de ikke mere leger, dog vil drikke af andre glædeskilder med os og forene deres sjæle med vore til højere formål og ædlere beskæftigelse, end vi nu er i stand til at kunne begribe, men som alligevel ikke er mindre fortræffelige eller mindre gode – mens såvel vi som de alligevel væsentligt er de samme individer som førhen ... sig mig, Gilbert, kan De virkelig ikke føle nogen trøst ved den tanke, at vi vil træffe sammen med hinanden på det sted, hvor der hverken findes smerte eller kummer – ingen kamp mod synden, ingen strid mellem sjælen og legemet – hvor vi begge vil se de samme herlige sandheder hos lysets og godhedens herlige kilde – hos dette væsen, som vi begge tilbeder med samme hellige inderlighed og hvis rene, lykkelige skabninger vi begge vil elske med den samme guddommelige kærlighed? Hvis De ikke kan det, Gilbert, da skriv aldrig til mig."

"Helen, jeg kan det! hvis troen blot aldrig vil svigte mig."

"Nuvel!" råbte hun, "mens dette håb er stærkt i os –"

"Vil vi skilles?" råbte jeg. "De skal ikke have den smerte at måtte gøre et nyt forsøg på at sende mig bort. – Jeg skal straks gå, men –"

Jeg ytrede ikke min bøn i ord. Hun forstod den imidlertid instinktivt og gav denne gang efter – eller meget mere, der fandt ikke noget så overlagt som bøn og given efter sted – det var en pludselig tilskyndelse, som hverken hun eller jeg kunne modstå.

Et øjeblik så jeg hende ind i ansigtet, i det næste trykkede jeg hende til mit bryst og vi syntes at være blevet ét i en inderlig omfavnelse, som ingen åndelig eller legemlig magt kunne rive os ud af. Et sagte: "Gud velsigne dig!" og "gå – gå!" var alt, hvad hun sagde, men mens hun talte, holdt hun mig så fast, at jeg ikke kunne adlyde, uden at måtte rive mig løs med magt.

Endelig løsrev vi os dog fra hinanden med en heroisk anstrengelse og jeg styrtede ud af huset.

Jeg har en forvirret erindring om, at den lille Arthur løb mig i møde i havegangen, og at jeg sprang over muren for at undgå ham. Derpå ilede jeg ned ad de stejle marker, uden at lade mig opholde af mure eller hække, indtil jeg ikke længere kunne se den gamle hall og kom endelig til foden af højen. Jeg tilbragte derpå lange timer under bitre tårer og klager, sad kummerfuld grublende i den ensomme dal, hvor jeg hørte på den evige musik af vestenvinden, der hviskede gennem de træer, som skyggede over mig, og bækken, der snaksomt mumlede i sin stenseng, mens mine øjne for det meste stirrede betydningsløse på de dybe skygger, som rastløse spillede på det af solen beskinnede græs for mine fødder, hvor der tid efter anden kom et par visne blade dansende for at tage del i festen. Men mit hjerte var langt borte, det var oppe på højen, i det mørke værelse, hvor hun sad ensom og grædende – hun, som jeg ikke turde trøste og ikke gense, før år eller lidelser havde trykket os begge til jorden, eller revet vore sjæle ud af støvets boliger.

De kan vel nok tænke, at kun få forretninger bliver udførte denne dag.

Markerne blev overladt til arbejderne og arbejderne til deres eget forgodtbefindende. Men en pligt måtte opfyldes. Jeg havde

ikke glemt mit overfald på Frederic Lawrence og måtte besøge ham for at bringe ham mine undskyldninger med hensyn til den ulykkelige historie.

Jeg ville gerne have opsat det til den næste dag, men hvis han imidlertid anklagede mig for sin søster? Nej, nej, jeg måtte endnu i dag komme og bede ham om tilgivelse og anmode ham om at være skånsom i sin anklage, hvis denne var nødvendig, men jeg opsatte det dog til om aftenen, da jeg var mere fattet og – vidunderlige egenhed i den menneskelige natur – følte nogle svage spirer af ubestemte forhåbninger leve i min sjæl, ikke fordi jeg efter alt, hvad der var blevet talt om denne genstand havde til hensigt at nære dem endnu videre – men de måtte en tid lang ligge der, om end ikke vedligeholdte, så dog heller ikke tilintetgjorte, indtil jeg havde lært at leve uden dem.

Da jeg var kommet til Woodford, den unge herremands bopæl, havde jeg vanskelighed nok med at få adgang til ham.

Tjeneren, som åbnede døren, sagde mig, at hans herre var meget upasselig og ikke ville være i stand til at se mig. Men jeg ville ikke lade mig afvise. Jeg ventede roligt på det svar, der blev givet, når jeg blev meldt, men var hos mig selv fast bestemt på ikke at modtage nogen vægring. Svaret var som jeg havde ventet: en høflig underretning om, at Lawrence ikke kunne modtage noget besøg, han havde feber og måtte ikke forstyrres.

"Jeg vil ikke forstyrre ham længe," sagde jeg, "men jeg må se ham et øjeblik. Jeg ønsker at tale med ham om et vigtigt anliggende."

"Jeg skal underrette ham om det, sir," sagde tjeneren, og jeg gik højere op i forværelset og fulgte ham næsten til døren af det værelse, hvor mr. Lawrence befandt sig, for det lod ikke til, at

han lå til sengs. Mr. Lawrence lod svare, at han håbede, jeg ville give en mundtlig meddelelse gennem hans tjener, eller tilstille ham et brev, da han for nærværende tid ikke kunne befatte sig med forretninger.

"Han kan lige så godt se mig som Dem," sagde jeg, og gik i det samme forbi den forbavsede tjener, bankede dristigt på døren, trådte ind og lukkede den efter mig.

Værelset var rummeligt og smukt møbleret – yderst behageligt for en ungkarl. En klar, rød ild brændte i den polerede kamin, en gammel, til ladhed og gode dage hengiven greyhound varmede sig på det bløde tæppe, på hvis ene hjørne ved siden af sofaen en ung, munter hund sad og så længselsfuldt på sin herres ansigt, måske for at bede om tilladelse til at dele sofaen med ham, eller måske også kun for at få et kærtegn af hans hånd eller et venligt ord af hans mund.

Liggende på sin sofa og med et lommetørklæde bundet om sit hoved så den syge, i sin elegante slåbrok, højst interessant ud. Hans blege ansigt var ophidset og feberagtigt, hans øjne var halvt lukkede, indtil han åbnede dem ved mit komme – den ene hånd var skødesløst kastet over sofaarmen og holdt en lille bog, som han, åbenbart forgæves, havde bestræbt sig for at udfylde de lange timer med.

Men i sin forbitrede forbavselse lod han den falde, da jeg trådte ind i værelset og blev stående på tæppet foran ham. Han rejste sig op og så på mig, idet en blanding af skræk, vrede og forbavselse så godt som på en gang viste sig i hans ansigt.

"Dette havde jeg næppe ventet af Dem, mr. Markham," sagde han, og blodet forlod hans ansigt.

"Jeg ved, at De ikke har ventet det," svarede jeg, "men vær blot stille et minut, så skal jeg sige Dem, hvorfor jeg er kommet."

Uden at tænke videre over det trådte jeg ham endnu et skridt nærmere. Med et udtryk af misfornøjelse og instinktiv legemlig frygt, der ingenlunde var forsonlig for mine følelser, fo'r han sammen, da jeg kom hen til ham, og jeg veg atter tilbage.

"Fat Dem i korthed," sagde han, og lagde sin hånd på den lille sølvklokke, der stod foran ham på bordet, "ellers bliver jeg nødt til at rekvirere bistand. I dette øjeblik er jeg ikke i stand til at tåle Deres brutaliteter eller i det hele taget blot Deres nærværelse."

Og sveden trængte virkelig ud af hans porer og stod som dug på hans blege pande.

En sådan modtagelse var ikke ganske egnet til at formindske vanskelighederne ved min ingenlunde misundelsesværdige opgave, men den måtte alligevel udføres på en eller anden måde. Jeg styrtede mig derfor straks ud i det og plaskede igennem, så godt jeg kunne.

"Det sande ved sagen," sagde jeg, "er, at jeg i den senere tid ikke har handlet ganske rigtigt imod Dem, Lawrence – især ved den sidste anledning, og jeg kommer for – kort, for at tilkendegive Dem min beklagelse over det, som er sket, og for at bede Dem om tilgivelse. – Men," tilføjede jeg hurtigt, for udtrykket i hans ansigt behagede mig aldeles ikke, "hvis De ikke vil skænke mig den, så gør det heller intet; jeg har i så fald gjort min pligt – ikke andet."

"De slipper meget nemt," svarede han med et svagt, men noget hånligt smil, "ved først at håne Deres ven, uden årsag at give ham et slag i hovedet og så sige, at denne handling ikke har

været så ganske rigtig, men at det ikke gør noget, om han tilgiver Dem eller ej."

"Jeg glemte at sige Dem, at det var følgen af en vildfarelse," mumlede jeg. "Jeg ville have givet Dem en meget smuk undskyldning, men De ærgrede mig så fordømt med Deres – nå, det var vel min egen skyld – – ser De, jeg vidste nemlig ikke, at De var mrs. Grahams broder, og jeg havde set og hørt ting, der i henseende til Deres opførsel mod hende, var ganske egnede til at vække en ubehagelig mistanke, som – tillad mig at sige det – lidt åbenhjertighed og fortrolighed fra Deres side havde været tilstrækkelig til at forhindre, og endelig havde jeg tilfældigvis hørt en samtale mellem Dem og hende, der bragte mig på den tanke, at jeg havde ret til at hade Dem."

"Og hvorledes har De erfaret, at jeg er hendes broder?" spurgte han noget bekymret.

"Hun har selv sagt mig det – hun har sagt mig alt. Hun vidste, at jeg fortjente hendes fortrolighed. Men De behøver ikke at være bekymret over det, mr. Lawrence, for jeg har set hende for sidste gang."

"For sidste gang – er hun da rejst bort?"

"Nej, men hun har taget afsked med mig og jeg har givet hende det løfte, aldrig at komme huset nær, så længe hun bor der."

Jeg kunne have jamret mig højt ved de bitre tanker, som denne vending af samtalen frembragte hos mig, men jeg knyttede kun mine hænder og stampede med foden på tæppet.

Lawrence var tydeligt lettet.

"De har handlet rigtigt," sagde han i en uskrømtet bifaldende tone, mens hans ansigt næsten opklarede sig til et strålende

udtryk. "Og hvad vildfarelsen angår, da gør det mig ondt – både for Deres og min skyld – at den har fundet sted. Måske vil De kunne tilgive min mangel på åbenhjertighed og i det mindste nogenlunde undskylde min fejl, når De betænker, hvor lidt De i den senere tid har opmuntret mig til at skænke Dem min fortrolighed."

"Ja, ja jeg erindrer det alt sammen. Ingen kan dadle mig i højere grad, end jeg selv dadler mig i mit hjerte – i det mindste kan ingen oprigtigere end jeg selv beklage resultater af min brutalitet, som De fuldkommen rigtig kalder det."

"Tænk ikke mere på det," sagde han med et let smil, "lad os på begge sider glemme alle ubehagelige ord og handlinger, og dække alt, hvad vi har grund til at angre og beklage, med den kristelige artigheds kappe. Har De noget imod at tage min hånd – eller vil De ikke?" Den skælvede af svaghed og sank, før jeg, fik tid til at gribe den og give den et hjerteligt tryk, som den ikke havde kraft nok til at besvare.

"Hvor Deres hånd er tør og brændende, Lawrence," sagde jeg. "De er virkelig syg, og jeg har gjort Dem endnu mere syg ved at tale med Dem."

"O, det er intet. Det er kun en forkølelse, som jeg har hentet mig i regnen."

"Ligeledes ved min skyld."

"Lad os ikke tale om det – men sig mig, om De har berørt denne historie for min søster?"

"For at tilstå sandheden, må jeg sige, at jeg ikke har haft mod til det, men vil De, når De meddeler hende det, sige, at jeg i højeste grad beklager det og –"

"O, frygt intet, jeg vil ikke tale det mindste om det, så længe De holder fast ved Deres gode beslutning, at holde Dem fjernt fra hende. Hun har altså, så vidt De ved, ikke hørt noget om min sygdom?"

"Jeg tror det ikke."

"Det glæder mig, for jeg har hele tiden svævet i frygt for, at nogen skulle fortælle hende, at jeg var døden nær eller meget syg, og at hun, formedelst hendes mangel på evne til at yde mig nogen som helst bistand, enten skulle græmme sig eller måske begå den dårskab at komme her for at besøge mig. Jeg må underrette hende om det, hvis jeg kan," fortsatte han overvejende, "ellers vil hun få en værre historie at høre. Mange ville glæde sig, hvis de kunne bringe hende en sådan efterretning, blot for at se, hvorledes hun ville optage den, og derved kunne hun udsætte sig for ny bagvaskelser."

"Jeg ville ønske, at jeg havde sagt hende det," sagde jeg, "hvis jeg ikke havde givet hende mit løfte, ville jeg gøre det endnu."

"Nej, aldeles ikke! Det var ikke min mening, men hvis jeg nu skrev et kort brev til hende, uden at omtale Dem, Markham, men kun for i korthed at underrette hende om at jeg er syg, og derved forhindre et besøg fra hende, samt for at imødegå overdrevne rygter, som kunne komme hende for øre – og skrev adressen med fordrejet hånd, ville De da bevise mig den tjeneste, i forbigående at aflevere det på posthuset, for ved en sådan lejlighed tør jeg ikke stole på nogen af tyendet."

Jeg samtykkede gerne i dette og bragte ham straks skrivetøjet.

Han behøvede ikke at gøre sig megen umage med at fordreje sin hånd, for det syntes at koste det arme menneske megen

besværlighed blot at skrive læseligt.

Da brevet var endt, fandt jeg det på tide at forlade ham og tog afsked, efter at jeg havde spurgt ham, om jeg kunne gøre noget for at lette hans lidelser og gøre den uret god igen, jeg havde tilføjet ham.

"Nej," sagde han, "De har allerede gjort meget. De har gjort mere for mig, end den dueligste læge var i stand til, for De har lettet min sjæl for to store byrder – bekymring med hensyn til min søster og dyb medlidenhed i henseende til Dem, for jeg tror, at begge disse to pinefulde omstændigheder har mere end noget andet bidraget til at fremkalde en feber i mig, og jeg er overbevist om, at jeg nu snart vil komme mig. – De kan endnu gøre en ting for mig, og dette er, nu og da at komme og besøge mig – for De ser, at jeg har det meget ensomt her, og jeg lover, ikke at lægge nogen hindring i vejen for Deres adgang til mig."

Jeg lovede det og fjernede mig med et hjerteligt håndtryk. På hjemvejen leverede jeg brevet på posthuset og modstod på det tapreste fristelsen til ved samme lejlighed at tilføje et par ord.

46. Venskabelige råd

Jeg følte mig undertiden i høj grad fristet til at underrette min moder og søster om, hvorledes det forholdt sig med den bagvaskede beboerinde af Wildfell Hall, og beklagede i begyndelsen særdeles meget, at jeg havde glemt at bede hende om tilladelse, men kom bestandig til at tænke på, at hvis de blev bekendt med det, ville det ikke længe blive en hemmelighed for Millwards og Wilsons, og min nuværende anskuelse med hensyn til Eliza Millwards karakter var af den natur, at jeg frygtede hun – hvis hun en gang erfarede noget om denne historie – snart ville finde lejlighed til at underrette mr. Huntingdon om hans gemalindes opholdssted.

Jeg besluttede derfor tålmodigt at afvente enden på disse seks lange måneder, og ville derpå, når flygtningen havde fundet et nyt hjem og det var mig tilladt at skrive til hende, bede hende om tilladelse til at rense hendes navn fra disse usle bagvaskelser. For øjeblikket måtte jeg lade mig nøje med simpelt hen at påstå, at jeg vidste de var falske og at det en gang ville blive bevist, til skam for dem, der var ophavsmændene.

Jeg antager ikke, at nogen troede mig, men alle lærte snart at undgå at lade blot et ord falde om hende, eller nævne hendes navn i min nærværelse. De troede, jeg var så vanvittigt fængslet af den ulykkelige dames forførelseskunster, at jeg var bestemt på at understøtte hende trods al fornuft. Den idé, at alle, jeg kom sammen med, nærede uværdige tanker om den foregivne mrs. Graham, og ville udtale dem, når de turde vove det, gjorde

mig desuden utålelig gnaven og menneskefjendsk. Min stakkels moder var meget bedrøvet over mig, men jeg kunne ikke gøre noget ved det, i det mindste troede jeg ikke at kunne det, skønt jeg undertiden følte anger over min ulydige opførsel, gjorde et og andet halvt forsøg på at bedre mig og i det hele taget søgte i min opførsel mod hende at vise mig noget mere menneskelig end mod enhver anden, med undtagelse af mr. Lawrence.

Rose og Fergus plejede så vidt muligt at undvige mig, og det var godt, at de gjorde det, for jeg var ikke noget passende selskab for dem, lige så lidt som de under de nuværende omstændigheder var det for mig.

Mrs. Huntingdon forlod først Wildfell Hall to måneder efter vor sidste sammenkomst.

I denne tid kom hun ikke i kirken. Jeg kom ikke i nærheden af huset, og erfarede kun ved hendes broders korte svar på mine mange forskelligartede spørgsmål angående hende, at hun endnu opholdt sig i den gamle bygning.

Under hele hans sygdom og helbredelse besøgte jeg ham meget hyppigt. Ikke alene tilskyndet af den andel, jeg virkelig tog i hans restitution, og mit ønske at opmuntre ham og gøre min tidligere "brutalitet" god igen, så vidt det lod sig gøre, men også bevæget af mit tiltagende venskab for ham og af den stadige stigende fornøjelse, jeg fandt i hans selskab – noget, der dels var en følge af hans større hjertelighed mod mig – men dog i særdeleshed fordi han, såvel i henseende til blodet som til kærligheden stod min tilbedte Helen så nær.

Jeg elskede ham derfor mere, end jeg ville vise, og fandt en hemmelig glæde i at trykke hans fine, hvide fingre, der trods kønsforskellen lignede hendes så meget, og at lægge mærke til

forandringerne i hans smukke blege træk, høre på hans stemmes toner og opdage ligheden deri, idet jeg undrede mig over, at det endnu aldrig havde været mig påfaldende.

Men undertiden ærgrede han mig ved sin åbenbare utilbøjelighed til at tale med mig om sin søster, skønt jeg ikke tvivlede om den kærlige beskaffenhed af det, der lå til grund for det ønske, han nærede, nemlig at svække erindringen om hende.

Hans helbredelse gik ikke så ganske hurtigt for sig, som han havde ventet. Først fjorten dage efter vor forsoning var han i stand til at bestige sin hest, og det første brug, han gjorde af sine tilbagevendende kræfter, var om natten at ride over til Wildfell Hall og besøge sin søster.

Det var et dristigt foretagende, såvel for ham som for hende, men han fandt det nødvendigt at tale med hende, dels af hensyn til hendes forestående bortrejse, dels for at berolige hende med hensyn til hans sundhed, og det værste resultat af det var et let tilbagefald af hans sygdom, for med undtagelse af den gamle halls beboere og jeg, erfarede ingen noget om det, og jeg tror, at det ikke en gang havde været hans hensigt at meddele mig det, for da jeg kom den næste dag og bemærkede, at han ikke så så vel ud, som han egentlig skulle, sagde han blot, at han havde pådraget sig en forkølelse ved for sent at have udsat sig for aftenluften.

"De vil aldrig blive i stand til at besøge Deres søster, hvis De ikke tager Dem i agt," sagde jeg, mere misfornøjet på hendes vegne, end for hans egen skyld.

"Jeg har allerede besøgt hende," svarede han roligt.

"De har besøgt hende!" råbte jeg forbavset.

"Ja." Og derpå fortalte han mig, hvilke bevæggrunde der havde foranlediget ham til at begynde på dette vovestykke, og hvilke forsigtighedsregler han havde anvendt.

"Og hvorledes befandt hun sig?" spurgte jeg ivrigt.

"Som sædvanlig!" lød det korte, men mørke svar.

"Som sædvanlig – det vil sige, hverken glad eller lykkelig."

"Hun er just ikke egentlig syg," svarede han, "og vil uden tvivl snart få sin munterhed igen – men så mange prøvelser har næsten trykket hende til jorden. – Hvor truende disse skyer ser ud!" fortsatte han, vendt mod vinduet. "Jeg tror, at vi får stærk regn endnu inden aften, og mine folk er netop beskæftiget med at sætte kornet i stakke. Har De allerede fået Deres bjerget?"

"Nej! – Og, Lawrence, omtalte hun – omtalte Deres søster ikke mig?"

"Hun spurgte, om jeg havde set Dem for nylig."

"Og hvad sagde hun ellers?"

"Jeg kan ikke fortælle Dem alt, hvad hun sagde," svarede han med et let smil, "for vi talte meget, skønt mit ophold kun var kort. Men vor samtale drejede sig egentlig om hendes forestående bortrejse, som jeg bad hende opsætte, indtil jeg var bedre i stand til at understøtte hendes efterforskninger om et nyt tilflugtssted."

"Men sagde hun ikke mere angående mig?"

"Hun sagde ikke meget angående Dem, Markham. Jeg ville heller ikke have opmuntret hende, selv om hun havde haft lyst til det – men heldigvis havde hun det ikke. Hun stillede kun nogle spørgsmål om Dem og lod sig nøje med mine korte svar, i hvilken henseende hun viste sig klogere end hendes ven. Og jeg

kan endvidere sige Dem, at hun frygtede mere for at De skulle tænke for meget på hende, end for at De skulle glemme hende."

"Hun har ret."

"Men jeg frygter, at *Deres* bekymring for min søster hælder mere til den anden side."

"Nej, aldeles ikke. Jeg ønsker, at hun må blive lykkelig, men ikke, at hun ganske skal glemme mig. De ved, det er umuligt, at jeg kan glemme hende, og hun har ret, når hun ønsker, at jeg ikke tænker for meget på hende. Jeg ønsker ikke, at hun beklager mig alt for meget, men jeg kan næppe tænke mig, at hun vil føle sig meget ulykkelig for min skyld, da jeg ved, at jeg – med undtagelse af den højagtelse, jeg føler for hende – ikke er hende værdig."

"I fortjener begge hverken et knust hjerte eller alle de suk, tårer og sørgelige tanker, der er blevet ødslet på jer, og, som jeg frygter, endnu ville blive det, men nu for tiden har den ene af jer højere tanker om den anden, end De eller hun sandsynligvis fortjener, og min søsters følelser er formodentlig *bestandigere*, men hun er fornuftig cg fast nok til at kæmpe imod dem i denne henseende og jeg håber, at hun ikke vil hvile, før hun ganske har vendt sine tanker fra –"

Han standsede.

"Fra mig?" sagde jeg.

"Og jeg ønsker, at De ligeledes ville gøre Dem sådanne anstrengelser," fortsatte han.

"Har hun sagt Dem, at dette er hendes hensigt?"

"Nej, dette spørgsmål er ikke blevet omtalt mellem os. Det var unødvendigt, for jeg nærer ikke mindste tvivl om, at det var hendes hensigt."

"At glemme mig?"

"Ja, Markham, hvorfor ikke?"

"Lad det være godt!" var mit eneste hørlige svar, men i mit indre svarede jeg:

"Nej, Lawrence, det tager De fejl i, hun har ikke i sinde at glemme mig. Det ville være urigtigt at glemme et menneske, der er hende så inderlig og tro hengiven, der således ved at skatte hendes gode egenskaber og således stemmer overens med hendes tanker, som jeg. Og det ville være urigtigt af mig at glemme en så fortræffelig, så herlig Guds skabning, som hende, efter at jeg en gang har kendt og elsket hende så oprigtigt."

Men jeg talte ikke mere med ham angående denne genstand. Jeg førte øjeblikkelig samtalen hen til andre ting og tog afsked med min ven med mindre hjertelighed end sædvanlig.

Måske jeg ikke havde nogen ret til at ærgre mig over hans ord, men jeg gjorde det alligevel.

Næppe en uge efter mødte jeg ham på tilbagevejen fra et besøg hos Wilsons, og jeg besluttede nu at bevise ham en velgerning, omend på hans følelsers bekostning og måske med fare for at vække hans misfornøjelse, hvilket i almindelighed er deres belønning, der bringer ubehagelige efterretninger eller uopfordret tilbyder deres råd.

Jeg blev ikke tilskyndet til det af hævnlyst over de ærgrelser, hun havde forvoldt mig i den senere tid – eller ved nogen som helst følelse af ondskabsfuld fjendtlighed mod miss Wilson, men ene og alene af den omstændighed, at et sådant fruentimmer skulle blive mrs. Huntingdons svigerinde, og jeg havde, såvel for hans som for hendes skyld, ikke i sinde at tillade, at han lod sig forlede til at indgå en forbindelse med et

fruentimmer, der var ham så uværdig og som var så lidt egnet til at være hans livsledsagerinde og medbeboerinde af hans rolige hus.

Jeg troede, at han allerede selv havde næret ubehagelige betænkeligheder med hensyn til dette, men hans uerfarenhed og damens tiltrækningskraft, såvel som hendes færdighed i at lade denne virke på hans unge fantasi, var så store, at de betænkeligheder ikke havde foruroliget ham ret længe, og jeg tror, at den eneste væsentlige grund til den ubestemthed, der hidtil havde afholdt ham fra at gøre hende en formelig kærlighedserklæring, var hensyn til hendes slægtninge og i særdeleshed til hendes moder, som han ikke kunne udstå.

Hvis moderen havde boet og levet langt borte, ville han måske have overvundet disse betænkeligheder, men i en nærhed af to eller tre mil fra Woodford var det virkelig ikke nogen bagatel.

"De har været på besøg hos Wilsons, Lawrence?" sagde jeg, gående ved siden af hesten.

"Ja," svarede han, idet han vendte sit ansigt lidt til siden. "Jeg holdt det for overensstemmende med høfligheden at gribe den første lejlighed til at besvare deres venskabelige opmærksomhed, da de under min sygdom har været så utrættelige med at erkyndige sig om mit befindende."

"Det er kun miss Wilsons skyld."

"Og hvis det er tilfældet," svarede han rødmende, "er det da nogen grund til at jeg ikke på en behørig måde skulle anerkende den opmærksomhed, der er blevet vist mig."

"Det er en grund til, at De ikke skulle yde hende den gengældelse, hun har ventet."

"Lad os ikke tale videre om denne genstand, hvis det behager Dem," sagde han med øjensynlig misfornøjelse.

"Nej, Lawrence, da vi nu engang er kommet ind på dette kapitel, vil vi, med Deres tilladelse, opholde os lidt ved det, og jeg vil sige Dem noget, som De kan tro eller ikke, ligesom det behager Dem – men lad mig blot erindre Dem om, at jeg ikke har den vane at lyve, og at jeg i dette tilfælde ikke har mindste grund til at sætte sandheden i et falsk lys."

"Nå, Markham, – hvad mere?"

"*Miss Wilson hader Deres søster.* Det er temmelig naturligt at hun, i sin uvidenhed om det slægtskab, der findes mellem hende og Dem, er noget fjendtligt stemt mod mrs. Huntingdon, men intet godt eller elskværdigt fruentimmer vil være i stand til at vise den bitre, koldblodige, rænkesyge ondskab mod en indbildt rivalinde, som jeg har bemærket hos hende."

"Markham!"

"Ja – og jeg tror, at Eliza Millward og miss Wilson er, om ikke stifterinderne af de bagtaleriske rygter, der er blevet udbredte, så dog de forsætlige befordrere og ivrigste udbredere af det. De ønskede ikke at blande *Deres* navn i denne sag, men det var deres største glæde og er det endnu, at sværte Deres søsters navn på det skammeligste, så længe det kan ske uden alt for stor fare for at deres ondskab kommer for dagen."

"Jeg kan ikke tro det," afbrød Lawrence mig, idet hans ansigt blussede af forbitrelse.

"Nuvel, da jeg ikke kan bevise det, må det være nok med den forsikring, at det efter min bestemte tro og faste overbevisning virkelig *er* tilfældet, men da De vist nok ikke gerne ville ægte

miss Wilson, hvis dette forholdt sig således, vil De gøre bedst i at være forsigtig, indtil De har overbevist Dem om det modsatte."

"Jeg har aldrig sagt Dem, Markham, at jeg havde i sinde at ægte miss Wilson," sagde han stolt.

"Nej, men hun har sinde at ægte Dem, hvad enten De vil eller ej."

"Har hun sagt Dem det?"

"Nej, men –"

"I så fald har De ikke ret til at påstå sligt om hende!"

Han satte hesten i en hurtigere bevægelse, men jeg lagde min hånd på dens manke, for jeg var fast bestemt på, at han endnu ikke skulle forlade mig.

"Vent et øjeblik, Lawrence. Tillad mig at forklare mig, og vær ikke så – jeg ved ikke hvad, jeg skal kalde det – *utilgængelig*, kunne jeg næsten sige. – Jeg ved, hvad De tænker om Jane Wilson, og tror at vide, i hvor høj grad De tager fejl. De tror, at hun er yderst fortryllende, elegant, fornuftig og særdeles dannet, men De ved ikke, at hun er egoistisk, ærgerrig, rænkesyg, hjerteløs –"

"Nok, Markham, nok."

"Nej, lad mig tale ud – De ved ikke, at hvis De gifter Dem med hende, vil Deres smil blive koldt og trøstesløst, og Deres hjerte vil briste, når De finder Dem forenet med en kvinde, som er så aldeles ude af stand til at dele Deres tilbøjeligheder, følelser og ideer – og som så ganske mangler følelse, godmodighed og sand sjæleadel."

"Er De færdig?" spurgte Lawrence roligt.

"Ja, jeg ved, at De hader mig for min påtrængenhed, men det er mig ligegyldigt, når det kun kan bidrage til at rive Dem ud af denne fordærvelige vildfarelse."

"Nå," svarede han med et noget koldt smil, "det glæder mig, at De er blevet herre over Deres egne anliggender, og har glemt disse i den grad, at De har været i stand til så dybt at udgrunde andres anliggender og så unødvendigt at bekymre sig om de indbildte eller mulige uheld i deres fremtidige liv."

Vi skiltes – atter noget koldt – men vi ophørte ikke at være venner, og skønt min velmente advarsel kunne være blevet givet på en fornuftigere måde, og ligeledes optaget på en taknemmeligere, undlod den dog ikke at gøre virkning. Hans besøg hos Wilsons blev ikke gentaget, og skønt han under vore senere samtaler aldrig nævnte hendes navn for mig, lige så lidt som jeg nævnte det for ham, har jeg dog grund til at tro, at han overvejede mine ord hos sig selv, ivrigt, skønt hemmeligt, bestræbte sig for ad en anden vej at indhente oplysninger om damen, sammenlignede min skildring af hende med det, han selv havde bemærket og hørt af andre, og derved endelig kom til det resultat, at hun, alt vel overvejet, langt hellere måtte blive miss Wilson til Ryecote, end mrs. Lawrence til Woodford Hall.

Jeg tror fremdeles, at han snart betragtede sin tidligere tilbøjelighed med hemmelig forbavselse, og lærte at gratulere sig selv til det heldige udfald, men han tilstod det aldrig for mig og berørte ikke med et eneste ord, hvilken andel jeg havde haft i hans befrielse – men dette var ikke noget påfaldende for en, der kendte ham så nøje som jeg.

Hvad Jane Wilson angik, da blev hun naturligvis i høj grad skuffet i sine forventninger og forbitret over denne pludselige,

kolde tilsidesættelse og endelige flugt af hendes tidligere beundrer.

Handlede jeg urigtigt i at tilintetgøre hendes kærlighedsforhåbninger? – Jeg tror det ikke, og min samvittighed har fra den dag og indtil nu aldrig gjort mig en eneste beskyldning for at have næret nogen som helst ond hensigt ved det.

47. Overraskende efterretninger

Mens jeg en morgen, det kunne vel være i begyndelsen af november, kort efter frokosten skrev nogle forretningsbreve, kom Eliza Millward for at besøge min søster. Rose var hverken i besiddelse af den menneskekundskab eller den bitterhed, hvormed jeg betragtede denne lille dæmon, og hun vedligeholdt derfor endnu stadig sit tidligere fortrolige forhold til hende.

Med undtagelse af Fergus og mig befandt ingen sig i værelset, da min moder og søster var ude i husholdningsanliggender, men *jeg* havde ikke lyst til at bebyrde mig med at underholde hende, og overlod det altså til hvem der ville. Jeg beærede hende derfor blot med en skødesløs hilsen samt nogle ligegyldige ord og fortsatte derpå mit skriveri, mens jeg overlod det til min broder at være opmærksom mod hende, hvis han havde lyst.

Men hun var netop opsat på at drille mig.

"Hvilken glæde det dog er at finde Dem hjemme, mr. Markham," sagde hun med et listigt, ondskabsfuldt smil, "jeg ser Dem nu så sjældent, for De kommer jo aldrig mere i præstegården. – Fader er meget vred over det, det kan jeg sige Dem," tilføjede hun spøgende og så mig ind i ansigtet med et impertinent smil, mens hun satte sig halvt ved siden af, halvt foran min pult ved hjørnet af bordet.

"Jeg har haft meget at bestille i den senere tid," sagde jeg, uden at se op fra mit brev.

"Virkelig? – Da har nogen ellers fortalt, at De i den senere tid ganske ualmindeligt har forsømt Deres forretninger."

"I så fald har nogen ikke talt rigtigt, for i de sidste *to* måneder har jeg i særdeleshed været ualmindelig flittig og virksom."

"Nå, jeg tror, at der ikke gives noget bedre til at trøste de bedrøvede end virksom beskæftigelse, og jeg beder Dem undskylde, mr. Markham, men De ser slet ikke vel ud og har efter alle beretninger i den senere tid været så mørk og tankefuld, at jeg næsten måtte tro, De havde en sorg at bære på. – – – Forhen," tilføjede hun frygtsomt, "ville jeg have tilladt mig at spørge, hvad det var, og hvad jeg kunne gøre for at trøste Dem, men nu drister jeg mig ikke til det."

"De er meget god, miss Eliza. Når jeg tror, at De på en eller anden måde kan bidrage noget til min trøst, skal jeg tage mig den frihed at underrette Dem om det."

"Jeg beder Dem, gør det! Jeg tør vel ikke ytre min formodning om, hvad det er, der således foruroliger Dem?"

"Det er unødvendigt, for jeg vil åbent tilstå Dem det. Det der nu plager mig mest, er en ung dame, som sidder ved siden af mig og afholder mig fra at afslutte mit brev, for derefter at kunne begive mig til mine andre beskæftigelser!"

Før hun kunne besvare disse ugalante ord, trådte Rose ind i værelset, og miss Eliza rejste sig for at hilse på hende, hvorefter begge satte sig ved kaminen, hvor den dovne knægt Fergus allerede sad med benene over kors og hænderne i bukselommerne.

"Nå, Rose, jeg kan fortælle Dem en nyhed. Jeg håber, at De endnu ikke har hørt noget om det, for hvad enten det nu er godt, dårligt eller ligegyldigt, fortæller man det dog helst først – det angår den bedrøvede mrs. Graham –"

"Tys – – –!" hviskede Fergus højtideligt, "vi taler aldrig om hende – hendes navn bliver aldrig nævnt!"

Jeg så op og opdagede, hvorledes han betragtede mig og pegede med fingeren på panden, derpå blinkede til den unge dame med en bedrøvet rysten på hovedet og hviskede:

"En monomani – men tal ikke om det, forresten er alt i orden hos ham."

"Det ville gøre mig meget ondt, hvis jeg kom til at såre nogens følelser," svarede hun sagte, "måske en anden gang."

"Tal De kun, miss Eliza," sagde jeg, uden at nedlade mig til at tage notits af min broders narrestreger. "De behøver ikke at frygte for at sige noget som helst i min nærværelse, når det blot er *sandt*."

"Nuvel," svarede hun, "måske ved De allerede, at mrs. Grahams mand endnu ikke er død, og at hun kun er løbet fra ham?"

Jeg fo'r sammen og følte mit ansigt blusse, men holdt det ned over brevet, som jeg foldede sammen, mens hun fortsatte:

"Men De har måske ikke vidst, at hun nu er vendt tilbage til ham, og at en fuldkommen forsoning er indtrådt. – Betænk blot," blev hun ved, og vendte sig til den forbavsede Rose, "hvilken nar den mand må være."

"Og fra hvem har De denne efterretning, miss Eliza?" afbrød jeg min søsters udråb.

"Jeg har den fra en meget pålidelig kilde."

"Tør jeg spørge, fra hvem?"

"Fra en tjener i Woodford."

"O, jeg vidste ikke, at De stod i så fortrolig bekendtskab med mr. Lawrences tjenestetyende."

"Jeg har ikke hørt dette af manden selv, men han har i fortrolighed fortalt det til vor pige Sarah og hun har meddelt mig det."

"Sandsynligvis også i fortrolighed – og De fortæller nu os det i fortrolighed, men jeg kan sige *Dem*, at det er en meget dum historie og at kun det halve af det er sandt."

Mens jeg talte, blev jeg færdig med at forsegle og skrive uden på mine breve, rigtig nok med en noget skælvende hånd, trods mine anstrengelser for at vedligeholde min fatning og min faste overbevisning om, at det ikke forholdt sig så ganske rigtigt med historien, og at mrs. Graham sikkert ikke frivilligt var vendt tilbage til sin ægtefælle eller havde tænkt på en forsoning.

Efter al sandsynlighed var hun ifølge bestemmelsen rejst bort. Det sladderagtige tjenestetyende, som ikke havde fået at vide, hvad der var blevet af hende, havde antaget, at hun var vendt tilbage til sin ægtefælle, og vor smukke besøgende, henrykt over denne lejlighed til at plage mig, havde derpå fortalt denne formodning som en afgjort sandhed. Men det var heller ikke umuligt, at nogen havde forrådt hende og at hun var blevet slæbt bort med magt.

Bestemt på at erfare det værste, stak jeg hurtigt mine to breve til mig, mumlede noget om, at jeg måske kom for sent på posthuset, forlod værelset, styrtede ned i gården og råbte højt om min hest. Da der ikke var nogen af folkene til stede, trak jeg

den selv ud af stalden, lagde sadlen på den, greb tømmen, steg op og galopperede hurtigt til Woodford.

Jeg fandt Lawrence i haven, hvor han gik grublende frem og tilbage.

"Er Deres søster borte?" var mit første spørgsmål, da jeg, i stedet for som sædvanlig at erkyndige mig om hans sundhed, havde grebet hans hånd.

"Ja, hun er borte," svarede han, men så roligt, at min skræk øjeblikkelig forsvandt.

"Jeg tør vel ikke vide, hvor hun er," sagde jeg, idet jeg steg af og gav hesten til gartneren, der, som den eneste tjener i nærheden, var blevet kaldt til af sin herre for at føre dyret i stalden.

Mr. Lawrence tog alvorligt min arm, førte mig hen til parken og svarede på mit spørgsmål:

"Hun er på Grassdale Manor i –shire."

"Hvor?" råbte jeg, konvulsivisk farende sammen.

"På Grassdale Manor."

"Hvorledes er det gået til?" stammede jeg, "hvem har forrådt hende?"

"Hun har frivilligt begivet sig derhen."

"Umuligt, Lawrence! – Hun kunne ikke være så afsindig!" råbte jeg, idet jeg heftigt greb hans hånd, som for at tvinge ham til at genkalde disse forhadte ord.

"Hun har dog gjort det," fortsatte han med det samme alvorlige, rolige væsen som før, "og ikke uden grund," blev han ved og befriede sig blidt fra min hånd; "mr. Huntingdon er syg."

"Og hun er altså taget derhen for at pleje ham?"

"Ja."

"Den dåre!" kunne jeg ikke afholde mig fra at sige, og mr. Lawrence kastede mig et noget bebrejdende blik, "er han da døden nær?"

"Det tror jeg ikke, Markham."

"Og hvor mange fruentimmer har han forresten til at pleje sig – hvor mange damer har han derudover hos sig?"

"Ingen. Han var alene, ellers ville hun ikke være taget derhen."

"O – det er utåleligt!"

"Hvilket – at han er alene?"

Jeg svarede ikke, for jeg var ikke ganske sikker på, om dette ikke til dels bidrog til min ærgrelse. Jeg blev ved i nogen tid at gå frem og tilbage i tavs smerte, blev derpå pludselig stående, vendte mig til mr. Lawrence og spurgte misfornøjet:

"Hvorfor har hun taget dette fordømte skridt, hvilken djævel har overtalt hende?"

"Det var en følge af hendes pligtfølelse."

"Dårskab!"

"I begyndelsen var jeg halvt om halvt tilbøjelig til at sige ligesom De, mr. Markham. Jeg forsikrer Dem, at hun ikke har gjort det efter min tilskyndelse, for jeg afskyr manden lige så meget, som De gør det – med undtagelse af, at hans bedring ville forårsage mig en større glæde end hans død. – Alt hvad jeg gjorde, bestod kun i, at jeg underrettede hende om hans sygdom – følgen af et fald fra hesten – og i at jeg sagde hende, at miss Myers for nogen tid siden havde forladt ham."

"Det var urigtigt gjort. Nu, da han erfarer, hvor bekvem hendes nærværelse er, vil han fremkomme med alle mulige løgne og give hende smukke, falske løfter for fremtiden. Hun vil

tro ham, og hendes stilling vil blive ti gange værre og ti gange mere uforbederlig end tidligere."

"Der synes dog ikke for øjeblikket at være megen grund til en sådan frygt," sagde han, idet han tog et brev op af lommen. "Efter de efterretninger, jeg har fået i dag, ville jeg snarere sige –"

Det var *hendes* håndskrift. Tilskyndet af et uimodståeligt instinkt strakte jeg hånden ud og ordene:

"Lad mig se det!" trængte sig uvilkårligt over mine læber.

Han havde øjensynlig ingen lyst til at samtykke i denne fordring, men mens han endnu tøvede, rev jeg ham brevet ud af hånden. Et øjeblik efter betænkte jeg mig dog og tilbød at give det tilbage.

"Tag det," sagde jeg, "hvis De ikke vil, at jeg skal læse det."

"Nej," svarede han, "De kan læse det, hvis De har lyst."

Jeg læste det og De kan gøre det samme.

Grassdale, den 4. november.

Kære Frederic!

Jeg ved, at du længes meget efter at høre noget fra mig, og jeg vil fortælle dig alt, hvad jeg er i stand til.

Mr. Huntingdon er meget syg, men hverken døden nær eller for øvrigt i nogen umiddelbar fare, han befinder sig vel endog bedre, end lige da jeg kom. Jeg fandt huset i stor forvirring. Mrs. Greaves, Benson og alle de anstændige tjenestefolk var taget bort, og de, der var antaget i deres sted, var skødesløse og uordentlige, for ikke at udtrykke mig værre. Jeg må lade dem alle udskifte, hvis jeg bliver. En sygeplejerske, en mørk, hård, gammel kone, var blevet lejet

til at opvarte patienten. Han lider meget og er ikke i besiddelse af mindste standhaftighed. De umiddelbare sår, som han fået ved sit uheld, var vel ikke meget alvorlige og ville, som lægen sagde, for en mand af en mere regelmæssig levemåde have været en sand ubetydelighed – men for ham er det en ganske anden sag.

Da jeg om aftenen efter min ankomst trådte ind i hans værelse, lå han i en slags halvt delirium. Han lagde ikke mærke til mig, før jeg talte, og antog mig så for en anden.

"Er du kommet igen, Alice?" mumlede han, "hvorfor har du forladt mig?"

"Det er mig, Arthur – det er Helen, din kone," svarede jeg.

Min kone?" sagde han, idet han fo'r sammen, "min kone – for Himlens skyld, tal ikke om min kone, jeg har ingen kone – fanden tage hende!" råbte han et øjeblik senere. – "og dig med. Hvorfor gjorde du det!

Jeg sagde intet videre, men da jeg bemærkede, at han blev ved at stirre mod fodenden af sengen, satte jeg mig der og stillede lyset sådan, at dets fulde skin faldt på mig, for jeg troede, at han lå for døden, og ønskede at blive genkendt af ham. Han lå i lang tid således og så tavs på mig, først med en betydningsløs stirren, derpå med en fast, stadig stærkere intensitet. Endelig gjorde han mig ganske forskrækket ved pludselig at rejse sig op på albuen, og nu spurgte han med ængstelig hvisken og øjnene stift fæstede på mig:

Hvem er det?

"Det er Helen Huntingdon," sagde jeg roligt, idet jeg rejste mig op og satte mig på en mindre iøjnefaldende plads.

Jeg må være forrykt!" skreg han, "eller noget lignende – måske er det delirium – men forlad mig – hvem du end er – jeg kan ikke udholde at se det hvide ansigt – for Guds skyld gå og send mig en anden, der ikke ser sådan ud!

Jeg gik øjeblikkelig og sendte ham den lejede sygeplejerske.

Den følgende morgen vovede jeg atter at træde ind i hans værelse, indtog den lejede sygeplejerskes plads ved hans seng, plejede ham i flere timer, viste mig så lidt som muligt, talte kun når det var nødvendigt og da kun hviskende. I begyndelsen talte han til mig, som om jeg var sygeplejersken, men da jeg efter hans ønske gik hen til vinduet og åbnede skodderne, sagde han:

Nej, det er ikke sygeplejersken; det er Alice! Jeg beder dig, bliv hos mig. Den gamle heks vil blive min død.

"Jeg har i sinde at blive hos dig," sagde jeg.

Og fra nu af kaldte han mig enten Alice eller ved et eller andet mine følelser lige så modstridende navn. Jeg tvang mig til at udholde det en tid lang, da jeg frygtede, at modsigelse kunne opirre ham alt for meget, men da han, efter at have forlangt et glas vand, som jeg holdt til hans læber, tydeligt mumlede:

"Jeg takker dig, min kære!" kunne jeg ikke afholde mig fra at bemærke:

Du ville ikke kalde mig således, hvis du kendte mig.

Og nu ville jeg fremføre en nærmere forklaring med hensyn til min identitet, men han gav kun et usammenhængende svar, så at jeg afstod fra det, indtil han nogen tid efter, da jeg badede hans brændende pande med eddike og vand, betragtede mig opmærksomt og sagde:

Jeg har ganske forunderlige fantasier – jeg kan ikke blive fri for dem og de under mig ingen ro. Den forunderligste og mest hårdnakkede af dem alle er dit ansigt og din stemme. Det ligner næsten ganske hende. Nu kunne jeg gerne sværge på, at hun stod ved min side.

Det gør hun.

Jeg synes, at det gør godt," fortsatte han, uden at lægge videre mærke til mine ord, "og mens du gør det, blegner de andre fantasier, men *denne* bliver stærkere og stærkere. Bliv ved, bliv ved, indtil denne også forsvinder. Jeg kan ikke udholde dette syn, det vil ombringe mig.

Det vil ikke kunne forsvinde," sagde jeg tydeligt, "for det er virkelighed.

Virkelighed!" råbte han, og fo'r op, som om en slange havde stukket ham. "Du vil dog ikke sige, at du virkelig er hende?

Jo, det siger jeg, men du behøver ikke at trække dig tilbage for mig, som om jeg var din største fjende. Jeg er kommet for at tage mig af dig og for at gøre, hvad ingen af *dem* ville gøre.

"For Guds skyld, plag mig ikke nu!" råbte han i sin beklagelsesværdige sindsbevægelse, og derpå begyndte han, mens jeg satte svampen og bækkenet til side og atter

tog plads på stolen ved sengen, at mumle bitre forbandelser mod mig og den ulykke, som havde bragt mig herhen.

Hvor er de?" spurgte han. – "Har de alle forladt mig – tyendet og alle?"

"Her er tyende i nærheden, hvis du ønsker nogen af dem, men du vil gøre bedst i nu at lægge dig ned og være rolig. Ingen af dem kan eller ville pleje dig Så omhyggeligt som jeg."

"Jeg kan ikke forstå det mindste," sagde han forsagt. "Var det en drøm?" Og han dækkede sine øjne med hånden, som om han forsøgte på at opklare denne hemmelighed.

"Nej, Arthur, det var ingen drøm, at din opførsel tvang mig til at forlade dig, men jeg hørte, at du var syg og alene. Derfor er jeg nu kommet tilbage for at pleje dig. Du behøver ikke at frygte for at have tillid til mig – sig mig alt, hvad du ønsker, jeg vil bestræbe mig for at tilfredsstille dine ønsker. Du har, med undtagelse af mig, ingen, der sørger for dig og jeg vil ikke bebrejde dig noget."

"O, nu ser jeg, hvorledes det forholder sig," sagde han med et bittert smil, "det er en kristelig kærlighedshandling, som du håber at erhverve dig en højere plads i Himlen ved og at grave mig en dybere plads i Helvede."

"Nej, jeg er kommet for at tilbyde dig en trøst og bistand, du så højlig behøver i din nuværende tilstand, og hvis jeg kan være såvel din sjæl som dit legeme til nogen nytte og kunne bringe dig til nogen erkendelse –"

"Ja vist, hvis du kunne bringe mig til anger og forvirring, da ville det nu være den rette tid til det. – Hvad har du foretaget dig med min søn?"

"Han er rask og du skal en gang få ham at se, såfremt du vil fatte dig. Men ikke nu."

"Hvor er han?"

"Han er i sikre hænder."

"Er han her?"

"Hvor han end er, vil du dog ikke få ham at se, før du har lovet mig aldeles at lade ham stå under min beskyttelse og omsorg samt at tillade mig at tage ham med mig, når og hvor jeg vil, hvis jeg senere skulle finde det nødvendigt atter at fjerne ham herfra. Men vi vil tale nærmere om det i morgen, nu må du være rolig."

"Nej, lad mig se ham nu. Jeg lover det, hvis det ikke kan være anderledes."

"Nej."

"Jeg sværger, så sandt Gud lever i Himlen! Lad mig nu se ham."

"Jeg kan ikke tro dine eder og løfter. Jeg må have et skriftligt løfte, og du må underskrive det i vidners overværelse, – men ikke i dag – i morgen."

"Nej, – i dag – nu!" råbte han, og befandt sig øjensynlig i en så feberagtig bevægelse og var så opsat på at få sit ønske tilfredsstillet, at jeg holdt det for det bedste straks at føje ham, da jeg indså, at han ikke ville få ro, før jeg gjorde det. Men jeg var imidlertid fast bestemt på ikke at glemme min søns interesser, og efter at jeg på et stykke papir havde skrevet det løfte, jeg ønskede at have fra mr. Huntingdon,

læste jeg det langsomt for ham og lod ham underskrive det i Rachels nærværelse. Han bad mig ikke være så påståelig i denne henseende, da det, som han sagde, var et unyttigt bevis på min mangel på tiltro til hans ord, og var upassende i tyendets nærværelse.

Jeg svarede ham, at det gjorde mig ondt, men da han havde forskertset min tillid, måtte han finde sig i følgerne af det. Derpå foregav han, at han ikke kunne holde pennen.

"I så tilfælde må vi vente til du kan holde den," svarede jeg. Nu sagde han, at han ville forsøge, men han kunne ikke se at skrive. Jeg lagde min finger på det sted, hvor underskriften skulle stå, og sagde ham, at han kunne skrive det i mørke, når han kun vidste, hvor det skulle stå. Men han kunne ikke få bogstaverne frem.

"I dette tilfælde," fortsatte jeg, "er du også alt for syg til at kunne se barnet," og da han indså, jeg var ubønhørlig, underskrev han endelig og jeg sendte Rachel efter drengen.

Alt dette vil måske forekomme dig hårdt, men jeg følte, at jeg ikke burde opgive min nuværende fordel og ikke ofre min søns velfærd for at tage hensyn til denne mands følelser.

Den lille Arthur havde ikke glemt sin fader, men et fravær på tretten måneder, i hvilken tid det sjældent blev ham tilladt at høre et ord om ham, eller endog blot at hviske hans navn, havde gjort ham noget frygtsom og da han blev ført ind i det dunkle værelse, hvor den syge, så forandrede mand, med det vildtblussende ansigt og de

funklende øjne, lå, trykkede drengen sig instinktivt til mig og betragtede sin fader med mere frygt end glæde.

"Kom her, Arthur," sagde den sidste, idet han rakte hånden ud efter ham.

Barnet kom og berørte frygtsomt den brændende hånd, men fo'r næsten forfærdet sammen, da hans fader pludselig greb hans arm og trak ham nærmere til sig.

"Kender du mig?" spurgte mr. Huntingdon, idet han ivrigt betragtede hans ansigtstræk.

"Ja."

"Hvem er jeg?"

"Fader."

"Glæder du dig over at se mig?"

"Ja."

"Det gør du *ikke*!" svarede han, idet han slap ham og kastede et hævngerrigt blik på mig.

Så snart Arthur var blevet fri, trak han sig tilbage til mig og lagde sin hånd i min. Hans fader sagde, at jeg havde indgydt barnet had til ham og forhånede og forbandede mig på det bitreste.

Så snart han begyndte på dette, sendte jeg vor søn ud af værelset og forsikrede ham, da han holdt inde for at trække vejret, at han tog meget fejl; jeg havde aldrig gjort mindste forsøg på at indtage barnet imod ham.

"Jeg havde rigtig nok ønsket, at han skulle glemme dig – og i særdeleshed de lærdomme, du havde bibragt ham. Af denne grund, samt for at formindske faren for at blive opdaget, tilstår jeg, at jeg for det meste har undertrykt

hans tilbøjelighed til at tale om dig – men jeg tror ikke, at nogen kan dadle mig for det."

Den syge svarede kun med en høj stønnen og bevægede sit hoved utålmodigt frem og tilbage på puden.

"Jeg er allerede i Helvede!" skreg han, "denne fordømte tørst brænder mit hjerte til aske. Vil da ingen –"

Før han havde udtalt sætningen, havde jeg fyldt et glas med en syrlig, kølende drik, som stod på bordet, og bragte ham det.

Han drak med begærlighed, men mumlede, da jeg tog glasset bort:

"Nu tænker du vel, at du sanker gloende kul på mit hoved?"

Uden at tage notits af disse ord, spurgte jeg, om jeg ellers kunne gøre noget for ham.

"Ja, jeg vil skaffe dig lejlighed til endnu en gang at vise din kristelige højmodighed," sagde han spottende, "læg denne pude til rette og det fordømte lagen.

Jeg gjorde det.

"Så – bring mig endnu et glas af det stads."

Jeg adlød.

"Dette er herligt! Ikke sandt?" sagde han med et ondskabsfuldt grin, da jeg holdt glasset til hans læber. "Du havde sikkert aldrig ventet at få en så fortræffelig lejlighed?"

"Nå, skal jeg blive hos dig?" spurgte jeg, da jeg igen satte glasset på bordet, "eller vil du blive roligere, hvis jeg går og sender dig vågekonen?

"Ja, du er i højeste grad blid og tjenstagtig – men netop derved har du drevet mig til vanvid," svarede han, og kastede sig utålmodigt rundt.

"Så vil jeg forlade dig," sagde jeg, gik min vej og generede ham ikke mere den dag med min nærværelse, med undtagelse af et par gange for et øjeblik, for at se hvorledes han havde det, og hvad han behøvede.

Den følgende morgen forordnede lægen ham en åreladning, og fra det øjeblik blev han roligere og mindre heftig. Med forskellige mellemrum tilbragte jeg det halve af dagen i hans værelse. Min nærværelse syntes ikke at ophidse ham eller at sætte ham i bevægelse som tidligere, og han modtog roligt og uden bitre bemærkninger de tjenester, jeg ydede ham. Han talte ikke, undtagen når han ønskede noget og selv da kun sagte.

Men den følgende morgen – det vil sige i dag – syntes hans ondskab at leve op på ny, i samme grad som han kom sig efter sin udmattelse og bedøvelse.

"O, dette er en sød hævn!" skreg han, efter at jeg havde gjort alt, hvad jeg kunne, for at gøre det behageligt for ham og erstatte ham, hvad vågekonens ligegyldighed havde forsømt, "og da den hører til dine pligter, kan du nyde den med en fuldkommen rolig samvittighed."

"Det er en lykke, at jeg opfylder min pligt," sagde jeg med en bitterhed, som jeg ikke kunne undertrykke, "for det er den eneste trøst, som jeg har, og min samvittigheds tilfredshed synes at være den eneste belønning, jeg kan vente."

Han så noget forbavset ud over det alvorlige i mit væsen.

"Hvilken belønning har du ventet?" spurgte han.

"Du vil holde det for usandhed, når jeg siger dig det – jeg håbede at gøre dig vel, jeg håbede såvel at forbedre din ånd, som at lette dine nuværende lidelser, men det lader til, at jeg ikke kan gøre nogen af delene; din fordærvelse tillader det ikke. – Hvad dig angår, da har jeg forgæves ofret mine følelser og det ringe jordiske velvære, som jeg endnu besad – for alt, hvad jeg gør for dig, bliver antaget for egoistisk ondskab og en raffineret hævn."

"Det er alt sammen meget smukt!" sagde han, idet han betragtede mig med en dum forundring, "og naturligvis burde jeg smelte hen i tårer af anger og beundring ved synet af en så umådelig ædelmodighed af overmenneskelig godhed, men du ser selv, at jeg ikke er i stand til noget sådant. Bevis mig imidlertid så meget godt, som du kan, hvis du virkelig finder en glæde i det, for du ser, at jeg nu næsten befinder mig i en så ussel tilstand, som du kan ønske dig. Fra det øjeblik du kom, tilstår jeg, at jeg har haft bedre pleje end før, for de usle mennesker forsømte mig på en skammelig måde, og alle mine gamle venner synes aldeles at have forladt mig. Det har været en forfærdelig tid for mig, det forsikrer jeg dig. Jeg troede undertiden, at jeg skulle dø! – Tror du, at der er nogen udsigt til det?"

"Man har altid udsigt til døden og det er godt at have den for øje!"

"Ja ja, det ved jeg, men tror du, at der er nogen sandsynlighed for at *denne* sygdom vil få et dødeligt udfald?"

"Det kan jeg ikke sige. Men hvorledes er du forberedt, hvis dette tilfælde skulle indtræffe?"

"Nå, lægen sagde, at jeg ikke skulle tænke på det, for jeg ville sikkert blive frisk, når jeg holdt mig til hans diæt og medicin."

"Jeg vil håbe det, Arthur, men hverken lægen eller jeg kan sige noget med vished i et sådant tilfælde. Der er indtrådt en indre beskadigelse, og man ved ikke, hvor vidt den går."

"Du vil skræmme mig ihjel."

"Nej, men jeg vil ikke indgive dig i en falsk sikkerhed. Hvis bevidstheden om livets usikkerhed kunne gøre dig tilbøjelig til alvorlige og nyttige tanker, da ville jeg ikke berøve dig nytten af sådanne refleksioner, hvad enten du nu kommer dig eller ikke. – Forskrækker tanken om døden dig *meget*?"

"Det er netop det eneste, jeg ikke kan holde ud at tænke på. Hvis du derfor –"

"Men den kommer jo dog en gang," afbrød jeg ham, "om det end først sker efter flere års forløb, vil den dog ramme dig lige så bestemt, som om den kom i dag, og vil til den tid være lige så uvelkommen som nu. Med undtagelse af, hvis du –"

"Å, for Fanden, plag mig nu ikke med dine prædikener, hvis du ikke ligefrem vil tage livet af mig. Jeg siger dig, jeg kan ikke holde det ud, jeg lider allerede nok. Hvis du tror, der er nogen fare på færde, så frels mig fra den, og jeg vil da af taknemmelighed høre på, hvad du har at sige mig."

Jeg lod altså den uvelkomne genstand falde. Og nu, Frederic, vil jeg slutte mit brev. Efter denne skildring vil du

kunne gøre dig et begreb om min patients tilstand, så vel som over min stilling og mine udsigter for fremtiden. Skriv snart til mig, jeg skal da skrive til dig igen og meddele dig, hvorledes det går til her, men nu, da min tilstedeværelse i sygeværelset bliver tålt, ja endog ønsket, vil jeg ikke få megen tid til overs fra den, jeg helliger min ægtefælle og min søn – for jeg tør ikke ganske tilsidesætte den sidste. Det går ikke an hele tiden at holde ham hos Rachel, og jeg tør ikke lade ham blive et eneste øjeblik hos det øvrige tjenestetyende, eller lade ham være alene, da han let kunne møde dem.

Skulle hans fader blive mere syg, da vil jeg bede Esther Hargrave om at tage sig af ham en tid, i det mindste indtil jeg har reorganiseret husholdningen, men jeg foretrækker at beholde ham under min egen opsigt.

Jeg befinder mig i en noget besynderlig stilling. Jeg anstrenger mig til det yderste for at befordre min ægtefælles helbredelse og forbedring, og hvad skal jeg gøre, når det er lykkedes mig? – Min pligt, naturligvis! – Men hvorledes? Nå, jeg kan udøve den pligt, der nu påhviler mig, og Gud vil give mig kraft til at gøre det, som han senere vil forlange af mig.

Lev vel, kære Frederic.

Helen Huntingdon.

"Hvad er Deres mening om det?" sagde Lawrence, da jeg tavs lagde brevet sammen igen.

"Det forekommer mig," svarede jeg, "at hun kaster sine perler for svin. Hvis de blot vil lade sig nøje med at træde dem under

fode, og ikke vende sig og sønderrive hende. Men jeg siger intet mere med hensyn til hende. Jeg ser, at hun er blevet tilskyndet af de bedste og ædleste bevæggrunde, og var denne handling end ikke af de klogeste, vil Himlen dog sikkert beskytte hende for følgerne af det. Må jeg beholde dette brev, Lawrence? De ser, at hun ikke har omtalt mig en eneste gang i det – ikke gjort den fjerneste hentydning til mig. Der kan derfor ikke være noget upassende eller skadeligt i det."

"Og hvorfor ønsker De da at beholde det?"

"Er disse bogstaver ikke skrevet af hendes hånd, er disse ord ikke fremstået i hendes sjæl og mange af dem blevet udtalt af hendes læber?"

"For mig gerne," sagde han.

Jeg beholdt det altså, ellers ville jeg ikke have kunnet gøre Dem så nøje bekendt med indholdet af det, Halford.

"Og når De skriver," sagde jeg, "hav da den godhed at spørge hende, om det er mig tilladt at gøre min moder og søster bekendt med hendes sande historie og begivenheder – kun så meget, som er nødvendigt for at indgyde nabolaget bevidstheden om den skændige uretfærdighed, man har begået mod hende. Jeg forlanger intet kærligt budskab, men spørg hende, skriv til hende, at det er den største gunst, hun kan bevise mig, og sig hende – nej, intet videre. De ser, at jeg kender adressen og kunne selv skrive til hende, men jeg er så dydig, at jeg ikke gør det."

"Nuvel, jeg vil gøre det for Dem, Markham."

"Og vil De meddele mig svaret, så snart De har fået det?"

"Hvis alt går godt, skal jeg straks selv komme og meddele Dem det."

48. Flere efterretninger

Fem eller seks dage efter beviste mr. Lawrence os den ære at besøge os, og så snart vi begge var alene – hvilket jeg søgte at iværksætte så hurtigt som muligt, idet jeg førte ham ud for at vise ham mine kornneg – fremtog han et andet brev fra sin søster. Dette var han fuldkommen beredt til at vise mig. Han tænkte sandsynligvis, at det ville gøre mig godt.

Det eneste svar, som fulgte på mit spørgsmål, var dette:

> "Mr. Markham kan om mig meddele hvilke som helst underretninger han vil og finder nødvendigt. Han ved sikkert, at jeg ønsker talt så lidt som muligt om denne genstand. Jeg håber, at han befinder sig vel, men sig ham, at han ikke bør tænke på mig."

Jeg kan meddele Dem nogle brudstykker af brevet, som jeg ligeledes fik – måske som lægemiddel mod alle skadelige forhåbninger og indbildninger:

> Han er blevet betydelig bedre, men er endnu meget svækket ved de nedtrykkende virkninger af hans svære sygdom og den strenge diæt, han må holde, en diæt, der er så aldeles i modstrid med hans tidligere vaner. Det er beklagelsesværdigt, når man ser, hvor aldeles hans levnet i den sidste tid har enerveret hans en gang fortræffelige konstitution og forgiftet hans hele legeme. Men lægen siger, at nu er al fare forbi, såfremt han blot vil blive ved at

iagttage de nødvendige indskrænkninger. Han må nyde stærke drikke, men disse må være noget fortyndede og kun bruges sparsomt, og jeg finder det meget besværligt at bringe ham til at følge disse forskrifter.

Jeg iagttager ham, holder ham tilbage så meget jeg kan og bliver ofte behandlet med bitterhed for min alt for store strenghed. Undertiden lykkes det ham at unddrage sig min påpasselighed, undertiden trodser han mig endog åbenlyst. Imidlertid er han dog blevet så fuldkommen forsonet med min tilstedeværelse her, at han aldrig er tilfreds, når jeg ikke er ved hans side.

Jeg må undertiden være noget fast mod ham, ellers ville han gøre en fuldkommen slavinde af mig, og jeg ved, at det ville være en utilgivelig svaghed at tilsidesætte alle andre interesser for hans skyld. Jeg må have opsyn med tjenestetyendet, og ikke forsømme min lille Arthur eller min sundhed, hvilket alt ville blive tilsidesat, hvis jeg opfyldte hans ufornuftige fordringer.

Jeg plejer ikke at våge om natten, for jeg tror, at sygeplejersken, der har valgt det til sin beskæftigelse, er bedre egnet til det end jeg, men alligevel nyder jeg kun sjældent en uafbrudt nattero og kan aldrig gøre regning på det, for min patient betænker sig ikke i mindste måde på at lade mig kalde til hvilken som helst tid, nødvendigheden eller hans indbildninger udfordrer min nærværelse.

Men han frygter øjensynlig for min vrede, og når han den ene gang udtømmer min tålmodighed ved sine ufornuftige fordringer, klager og bebrejdelser, plager han mig den anden gang med krybende underdanighed og

selvfornedrende undskyldninger, når han frygter for at være gået for vidt. Jeg kan temmelig let tilgive dette. Jeg ved, at det i særdeleshed er resultatet af hans svækkede legeme og hans nerver, der er bragt i uorden – men hvad der piner mig mest, er dog hans forsøg på undertiden at vise sig kærlig – noget som jeg hverken kan skænke tiltro eller på nogen måde besvare, – ikke fordi jeg hader ham, hans lidelser og min umage og omsorg har givet ham fordring på en smule hensyn fra min side – ja, selv på min hengivenhed; hvis han kun ville være rolig og oprigtig og lade sig nøje med, at alt blev som det er, men jo mere han bestræber sig for at forsone sig med mig, desto mere bliver jeg bange for ham og for fremtiden.

"Helen, hvad har du i sinde at gøre, når jeg er blevet helbredt?" spurgte han tidligt i morges. "Vil du atter løbe bort?"

"Det vil være afhængigt af din egen opførsel."

"O, jeg vil være meget god."

"Men hvis jeg finder det nødvendigt at forlade dig, da vil jeg ikke "løbe bort". Du ved, at jeg er i besiddelse af dit eget løfte, at måtte gå min vej og tage min søn med, når jeg vil."

"O, det skal du ikke få nogen grund til." Og derpå fulgte en mængde løfter, som jeg endelig standsede på en noget kold måde.

"Vil du da aldrig tilgive mig?" sagde han.

"Jo, – jeg *har* tilgivet dig, men jeg ved, at du ikke længere kan elske mig, som du en gang gjorde, og det ville være mig meget ubehageligt, hvis du ville det, for jeg kan ikke fremhykle en følelse, som om jeg besvarede det. Vi vil altså

lade denne genstand falde og ikke oftere vende tilbage til den. Efter det, jeg *har* gjort for dig, kan du bedømme, hvad jeg *ville* gøre, hvis det ikke stod i fuldkommen strid med den højere pligt mod min søn – højere, fordi han aldrig har forspildt sine fordringer, og fordi jeg håber, at kunne være ham mere nyttig end jeg kan være dig – og hvis du vil, at jeg skal føle venskab for dig, så må du ved *handlinger* og ikke ved *ord* erhverve dig min tilbøjelighed og min agtelse."

Hans eneste svar på dette var en grimasse og en næppe bemærkelig trækken på skuldrene.

Ak, den ulykkelige! Han er mere rig på ord end på handlinger. Det var, som om jeg havde sagt: 'Du skal betale pund og ikke pence for den vare, du vil have.'

Og derpå udstødte han et vrantent suk af medynk med sig selv, som om han beklagede, at han, der var blevet elsket og tilbedt af så mange, nu var overladt til en så hårdhjertet, fordringsfuld kvindes nåde, ja endog måtte glæde sig over den venlighed, hun lod ham blive til del.

"Det er meget beklageligt, ikke sandt?" sagde jeg, og hvad enten jeg nu rigtigt havde gættet hans ideer eller ikke, stemte denne bemærkning dog overens med hans tanker, for med et ynkværdigt smil over min skarpsindighed, svarede han:

"Det er nu en gang ikke til at ændre."

Jeg har set Esther Hargrave to gange. Hun er et yndigt væsen, men hendes moders uafladelige forfølgelser med hensyn til hendes tilbageviste frier, har næsten tilintetgjort hendes

muntre sind og fordærvet hendes udmærkede humør. Disse plagerier er ikke heftige, men trættende og uophørlige, som en bestandig dryppen. Den unaturlige moder synes at have sat sig for at gøre sin datters liv til en byrde, hvis hun ikke vil give efter for hendes ønsker.

"Mama gør alt, hvad hun kan," sagde hun, "for at bibringe mig den følelse, at jeg er en byrde for familien og den utaknemmeligste, egoistiske cg ulydigste datter, som nogen sinde har været til, og Walther er så streng, kold og hovmodig, som om han rent ud hadede mig. Jeg tror, at jeg straks ville have givet efter, hvis jeg havde vidst, hvor meget denne modstand ville koste mig, men nu vil jeg holde ud af ren og skær hårdnakkethed."

"Det er en dårlig bevæggrund for en god beslutning," svarede jeg. "Men jeg ved, at De virkelig har bedre grunde til Deres udholdenhed og råder Dem til bestandig at have disse for øje."

"Stol De kun på mig! Jeg truer undertiden moder med at løbe bort og at gøre familien skam ved selv at tjene mit livsophold, hvis de blive ved at plage mig, og det forskrækker dem endnu lidt, men hvis man ikke lader mig være i ro, *vil* jeg virkelig gøre det."

"Vær blot rolig og tålmodig endnu i nogen tid," sagde jeg, "der vil nok komme bedre tider."

Den arme pige! Jeg ville ønske, at nogen, der fortjente at eje hende, kom og hentede hende bort herfra – ønsker du ikke det samme, Frederic?

Gjorde end læsningen af dette brev mig bedrøvet for Helens og min fremtid, var det dog også en stor kilde til trøst for mig.

Det stod nu i min magt at frigøre hendes navn for enhver bagvaskelse. Millwards og Wilsons skulle nu selv se den strålende sol bryde frem af skyerne og blændet af dens stråler slå deres øjne ned – og min egen familie skulle ligeledes se det – de, hvis mistanke havde været en sådan galde og bitterhed for min sjæl.

For at bevirke dette behøvede jeg blot at lade frøet falde i jorden, for snart at se det vokse frem til et herligt, med mange grene prydet træ. Jeg vidste, at nogle ord til min moder og søster ville være tilstrækkelige til at udbrede efterretningen gennem hele egnen, uden at jeg for mit vedkommende behøvede at anstrenge mig videre.

Rose var henrykt, og så snart jeg havde sagt hende alt, hvad jeg fandt var tilstrækkeligt – hvilket, som jeg sagde, var alt hvad jeg vidste – ilede hun fra mig for at tage hat og sjal på og hurtigt bringe Millwards og Wilsons disse gode efterretninger – jeg antager imidlertid, at det kun var gode efterretninger for hende selv, såvel som for Mary Millward, den rolige, fornuftige pige, hvis ægte værd den foregivne mrs. Graham, trods Marys simple ydre, så hurtigt havde bemærket og forstået at sætte pris på, mens Mary ligeledes havde set og forstået mrs. Grahams sande karakter og egenskaber, og det bedre end det mest strålende geni blandt alle de andre.

Da jeg sandsynligvis ikke vil komme til at omtale Mary mere, vil jeg her sige Dem, at hun var hemmeligt forlovet med Richard Wilson – hvilket, efter hvad jeg tror, ingen vidste, med undtagelse af disse to selv. Han befandt sig nu i Cambridge, hvor hans eksemplariske opførsel, hans flid og hans udholdenhed lod ham ende sin løbebane ved universitetet med

møjsommeligt erhvervet ære og uplettet rygte. Med tiden blev han mr. Millwards første og eneste adjunkt, for denne blev med årene endelig nødsaget til at indrømme, at hans store kirkesogns pligter dog var temmelig meget for de kræfter, han plejede at rose sig af overfor sine yngre og mindre virksomme kollegaer.

Det var dette, som de tålmodige og trofaste elskende hemmeligt havde forberedt og i flere år roligt havde ventet på, og snart blev de forenede, til stor forbavselse for den lille verden, de levede i, skønt denne allerede længe havde påstået, at de begge var skabt til et ugift liv, og sagt, at det var umuligt, at den blege, frygtsomme bogorm nogen sinde kunne få så meget mod, at han kunne tage sig en kone, eller at han overhovedet kunne få en sådan, hvis han ville have det, og at det var lige så umuligt, at den ligefremme og for skønhed blottede miss Mary Millward nogen sinde ville finde en ægtefælle.

De fortsatte med at bo i præstegården, hvor Mary delte sin tid mellem sin fader, sin ægtefælle, de fattige medlemmer af sognet – og senere sin voksende familie, og nu, da den ærværdige Michael Millward, rig på år og ære, er blevet forenet med sine fædre, har sognet Lindenhope i stedet for ham fået en efterfølger i den ærværdige Richard Wilson, til stor tilfredshed for alle sognebeboerne, der så længe har prøvet hans og hans fortræffelige og højtagtede ægtefælles fortjenester og fundet dem fuldvægtige.

For så vidt De måtte være interesseret i søsterens, Eliza Millwards, skæbne, så jeg kun sige Dem – hvad De måske allerede har hørt fra anden side – at hun for tolv eller tretten år siden befriede det lykkelige par fra sin nærværelse, idet hun

ægtede en rig borger i L–, og jeg misunder ham ikke hans handel. Jeg frygter for, at hun lader ham føre et noget ubehageligt liv, skønt han heldigvis er for sløv til at fatte det hele omfang af sin ulykke. Jeg har kun haft lidt at gøre med dem, og vi har ikke set hinanden i to år, men jeg er overbevist om, at hun ikke har tilgivet eller glemt, hverken hendes tidligere elsker eller den dame, hvis gode egenskaber først åbnede hans øjne for det ufornuftige i hans tidligere kærlighedsforhold.

Hvad Richard Wilsons søster angår, befinder hun sig endnu i ugift stand, da hun hverken var i stand til atter at fange mr. Lawrence eller at få en anden ægtefælle, der var rig og elegant nok til at svare til hendes ideer om en Jane Wilsons gemal.

Kort efter hendes moders død unddrog hun Ryecote sit ansigts lys, da det var hende umuligt længere at udholde hendes ærlige broder Roberts og hans kones rå manerer og uslebne læber, eller tanken om, i verdens øjne at blive slået sammen med så simple mennesker. – Hun opslog sin bopæl i staden … hvor hun levede og vel endnu lever i en slags karrig, kold og ubehagelig fornemhed, til ingen nytte for andre og kun til liden for sig selv, udfylder sine dage med broderi og skandaler, taler hyppigt om "sin broder præsten" og "sin svigerinde pastorinden", men aldrig om sin broder landmanden eller dennes kone; ser så meget selskab hos sig, som det er muligt uden al for stor bekostning, men elsker intet menneske, og bliver heller ikke elsket af noget menneske – kort sagt, hun er en hårdhjertet, indbildsk, bagtalerisk gammeljomfru.

49. "Da der nu kom en vældig regn ..."

Da der nu kom en vældig regn og oversvømmelserne kom og vindene blæste og slog mod huset, da faldt det og dets fald var stort.

Skønt mr. Lawrences sundhed nu var fuldkommen genoprettet, blev mine besøg i Woodford dog ved lige så hyppigt, som før, om de end var noget kortere. Vi talte sjældent om mrs. Huntingdon, men traf dog aldrig sammen uden at nævne hende, for jeg søgte blot hans selskab i håb om at få noget at høre om hende, og han søgte aldrig mit, fordi han så mig ofte nok.

Men jeg begyndte altid med at tale om andre ting og ventede først for at se, om han ville komme frem med noget angående denne genstand. Gjorde han ikke det, så plejede jeg tilfældigt at spørge:

"Har De i den senere tid hørt noget fra Deres søster?"

Når han sagde nej, talte jeg ikke videre om det, men sagde han ja, tillod jeg mig at spørge: "Hvordan har hun det?" men aldrig hvordan hendes ægtefælle havde det, hvor meget jeg dog ønskede at erfare det, for jeg var ikke i besiddelse af det hykleri at kunne ytre et ønske om hans helbredelse, men havde heller ikke det mod at kunne ytre længsel efter det modsatte.

Nærede jeg virkelig sådanne ønsker? – Jeg frygter, at jeg må bekende mig skyldig. Men da De har hørt min tilståelse, må De

også høre min retfærdiggørelse – eller i det mindste nogle af de undskyldninger, hvormed jeg søgte at berolige min anklagende samvittighed.

For det første, ser De, skadede hans liv tydeligvis andre uden at gavne ham selv, og skønt jeg ønskede dets ende, ville jeg dog ikke have påskyndet det, om jeg så kunne have gjort det ved blot at løfte min finger i vejret, eller hvis en ånd havde hvisket mig i øret, at en eneste viljesanstrengelse ville være tilstrækkelig – nej, jeg ville ikke have gjort det – måske med undtagelse af, at jeg havde haft magt til at ombytte ham med et andet offer for graven, et offer, hvis liv kunne være til nytte og hvis død blev begrædt af hans venner.

Men var det urigtigt, når man ønskede, at denne lastefulde dødelige måtte blive en af de mange tusinde, hvis sjæle sikkert bliver forlangt af dem, før året var til ende? Jeg tror det ikke og ønskede derfor af ganske hjerte, at det måtte behage himlen at føre ham til en bedre verden, eller, hvis dette ikke kunne lade sig gøre, dog at tage ham fra denne jord, for hvis han nu, efter en advarende sygdom og med en sådan engel ved sin side, ikke omvendte sig, syntes det kun at være alt for sikkert, at han aldrig ville gøre det – at den tilbagevendende sundhed tværtimod ville bringe ham ny begærligheder og sletheder, at hans følelser ville blive sløvede i samme grad, som han blev sikrere på sin helbredelse og mere vant til hendes ophøjede godhed, og at hans hjerte ville blive hårdere og mere uimodtageligt for hendes overtalelser og forestillinger – men Gud vidste det bedst.

Imidlertid kunne jeg dog ikke afholde mig fra at være bekymret for resultatet, for jeg vidste, at Helen – uden i

mindste måde at tage hensyn til mig – hvor megen andel hun end tog i hans velfærd, hvor meget hun end beklagede hans skæbne, dog *måtte* være ulykkelig, så længe han levede.

Fjorten dage gik og mine spørgsmål fik altid et benægtende svar. Endelig aflokkede et velkomment ja mig et andet spørgsmål. Lawrence gættede mine bekymrede tanker og anerkendte min tilbageholdenhed. I begyndelsen frygtede jeg for, at han ville plage mig med utilfredsstillende svar, og enten lade mig forblive i fuldkommen uvidenhed om det, jeg ønskede at vide, eller tvinge mig til at presse efterretningerne stykke for stykke ud af ham ved direkte spørgsmål.

"Det kunne De have godt af," vil De måske sige, men han var mere medlidende og lagde et øjeblik efter et brev fra hans søster i min hånd.

Jeg læste det tavs og gav ham det tilbage uden nogen som helst kommentar eller bemærkning. Denne handlemåde behagede ham i så høj grad, at han fra det øjeblik altid viste mig hendes breve, så snart jeg spurgte om hende, og han havde nogle. Det var ham en mindre ulejlighed end at fortælle indholdet, og jeg optog disse beviser på fortrolighed så roligt og diskret, at han aldrig følte sig foranlediget til at holde op med dem.

Jeg slugte imidlertid disse breve med mine øjne og gav dem ikke fra mig igen, før indholdet var dybt indpræget i min sjæl, og når jeg kom hjem, blev de vigtigste steder indført i min dagbog blandt dagens mest bemærkelsesværdige begivenheder.

Det første af disse breve bragte efterretningen om, at mr. Huntingdon havde fået et alvorligt tilbagefald, som kun var en følge af den dårskab, han havde tilfredsstillet sin længsel efter

ophidsende drikke med. Forgæves havde hun gjort ham forestillinger, forgæves havde hun blandet hans vin med vand. Hendes forestillinger og bønner var utålelige, hendes indblanden en fornærmelse, der blev ham så ubehagelig, at han endelig, da han fandt, at hun hemmeligt havde blandet den gode portvin med vand, kastede glasset ud af vinduet, svor, at han ikke ville lade sig bedrage, som et barn, og befalede butleren, under straf af øjeblikkelig at blive afskediget, at bringe en flaske af den stærkeste vin op af kælderen. Han påstod, at han allerede havde været helbredt for længe siden, hvis hun havde ladet ham få sin vilje, erklærede, at hun ville blive ved at holde ham svag for at kunne holde ham i tømme – men at han, ved Gud, ikke ville tåle nogen videre snak – og med disse ord tog han glasset i den ene hånd og flasken i den anden, og hvilede ikke, før han havde tømt den.

Foruroligende symptomer var de umiddelbare følger af denne "uklogskab", som hun blidt udtrykte sig – symptomer, der fra den tid snarere havde forværret end formindsket sig, og dette var årsagen til, at hun i længere tid ikke havde skrevet til sin broder.

Alle tegn på hans tidligere sygdom var vendt tilbage med formeret heftighed. Det lette, allerede halvt lægte, ydre sår var brudt op igen; en indre betændelse, der kunne ende med døden, hvis den ikke hurtigt blev fjernet, var indtrådt. Naturligvis var den ulykkeliges sindsstemning ikke blevet forbedret af dette – jeg antager endog, at den næsten var utålelig, skønt hans venlige plejerinde ikke beklagede sig, men hun sagde, at hun endelig havde set sig nødsaget til at overlade sin søn til Esther Hargraves opsigt, da hendes tilstedeværelse i

sygeværelset udfordredes så uophørligt, at hun ikke var i stand til at kunne passe ham, og skønt barnet havde bedt om at måtte blive hos hende og hjælpe at pleje faderen, og skønt hun ikke tvivlede om, at han ville være meget lydig og stille, kunne hun dog ikke tænke på at plage hans unge, fine følelser ved synet af så mange lidelser eller tillade ham at se hans faders urolighed eller høre de forfærdelige ord, som han plejede at udstøde under sine smertes- og vredesparoksysmer.

> Faderen, *(fortsatte hun,)* fortryder i allerhøjeste grad det skridt, der har foranlediget hans tilbagefald, men giver som sædvanlig mig skylden for det. Hvis jeg havde gjort ham forestillinger, som en fornuftig skabning, siger han, ville dette aldrig være sket, men at blive behandlet som et svøbelsebarn eller en nar, var nok til at berøve enhver tålmodigheden og til at animere ham til at vise sin fri vilje, selv på hans egen fordels bekostning. – Han glemmer, hvor ofte han er blevet vred over mine forestillinger. Han synes at kende sin fare, men lader sig ikke af noget som helst bevæge til at betragte den i det rette lys.
>
> Da jeg for nylig var hos ham en aften, og netop havde bragt ham en drik for at læske hans brændende tørst, bemærkede han med et anstrøg af sin tidligere sarkastiske bitterhed:
>
> "Ja, *nu* er du ualmindelig opmærksom! – Nu var der vel intet, som du jo ville gøre for mig."
>
> "Du ved," sagde jeg, noget forbavset over hans væsen, "at jeg er beredt til at gøre alt, hvad der står i min magt for at skaffe dig nogen lindring."

"Ja nu – min uplettede engel, men når du først har fået din belønning og befinder dig velbeholden i Himlen, mens jeg brænder i Helvede, da gad jeg vide, om du ville bevæge en finger for at stå mig bi! – Nej, du vil se roligt til, og ikke engang dyppe spidsen af din finger i vand for at læske min tunge!"

"Hvis det er tilfældet, da vil det komme af den store afgrund, over hvilken jeg ikke kan komme, og hvis jeg i et sådant tilfælde kunne se roligt på det, ville det kun stamme fra overbevisningen om, at du ville blive renset fra dine synder og sat i stand til at dele min lykke. – Men, Arthur, er du da fast bestemt på ikke at ville træffe sammen med mig i Himlen?"

"Hm, jeg gad vide, hvad jeg skulle der?"

"Jeg kan virkelig ikke sige det, og jeg frygter for, at det desværre er alt for sikkert, at dine følelser og tilbøjeligheder må forandre sig meget, før du kan finde glæde der. Men foretrækker du at synke i afgrunden, hvis kvaler du udmaler dig uden at gøre et eneste forsøg på at befri dig fra den?"

"O, det er ikke andet end en fabel!" svarede han foragteligt.

"Er du sikker på det, Arthur – fuldkommen sikker? – Hvad om du endnu nærer nogen tvivl derom og dog til sidst skulle finde, at du har taget fejl, når det er for sent at vende om?"

"Det ville være meget ubehageligt," sagde han, "men plag mig nu ikke, jeg har endnu ikke lyst til at dø! – Jeg kan og

> vil ikke!" råbte han heftigt, som martret af udsigten til den frygtelige begivenhed – "Helen, du må frelse mig!"
>
> Og han greb begærligt min hånd og så mig så indstændigt ind i ansigtet, at mit hjerte blødte for ham og jeg kunne ikke tale for tårer.

Med det følgende brev kom den efterretning, at sygdommen tog hurtigt til, og at den ulykkeliges frygt for døden var endnu værre end den utålmodighed, hvormed han udholdt legemets smerter.

Ikke alle hans venner havde forladt ham, for så snart mr. Hattersley havde fået efterretning om den fare, han befandt sig i, var han kommet fra sin fjerne bopæl oppe nordpå for at besøge ham. Hans gemalinde ledsagede ham, såvel for at have den fornøjelse at se sin kære veninde, fra hvem hun så længe havde været fjernet, som også for at se sin moder og søster.

Mrs. Huntingdon tilkendegav sin glæde over at se Millicent igen og erfare, hvor lykkelig og vel hun havde det.

> "Hun er nu i Grove," *fortsatte hun i brevet,* "men besøger mig ofte. Mr. Hattersley tilbringer en stor del af sin tid ved Arthurs seng. Han har mere følelse, end jeg tiltroede ham, viser stor deltagelse for sin ulykkelige ven, men er i besiddelse af mere beredvillighed end duelighed til at trøste ham. Undertiden prøver han på at spøge og le med ham, men det går ikke; undertiden bestræber han sig for at opmuntre ham ved at tale om gamle tider, og dette bidrager en gang imellem til at rive den syge ud af hans

mørke tanker, mens det til andre tider kun styrter ham i en endnu dybere melankoli, og da er Hattersley forbavset og ved ikke, hvad han skal gøre eller sige, måske med undtagelse af et frygtsomt forslag om at lade præsten komme.

Men Arthur vil ikke give sit samtykke. Han ved, at han til andre tider med spottende letfærdighed har tilbagevist præstens velmente formaninger, og kan nu ikke tænke på at forlange trøst af ham.

Mr. Hattersley tilbyder undertiden sin tjeneste i stedet for min, men Arthur vil ikke lade mig gå. Det forunderlige ønske, stadig at have mig ved sin side, bliver stærkere og stærkere, jo mere hans kræfter tager af. Jeg forlader ham næsten aldrig med undtagelse af, at jeg går ind i det næste værelse, hvor jeg undertiden sover et par timer, når han er rolig, men selv da bliver døren stående på klem, for at han kan vide, at jeg er i nærheden.

Jeg er hos ham, mens jeg skriver, og frygter kun for, at min beskæftigelse skal gøre ham misfornøjet, skønt jeg hyppigt afbryder den for at gå hen til ham, og mr. Hattersley ligeledes befinder sig ved hans side.

Denne er, som han sagde, kommet for at anmode om en fridag for mig, for at jeg, i forening med Millicent, Esther og den lille Arthur, som han har bragt med herover, kan tage en spadseretur i denne smukke, kølige morgen.

Den arme patient syntes øjensynlig, at det var et hjerteløst forslag, og at det ville være endnu mere hjerteløst, hvis jeg havde givet mit samtykke. Jeg sagde derfor, at jeg kun ville tale et minut med dem og derpå

vende tilbage. Jeg vekslede kun nogle ord med dem ved døren, ved hvilken lejlighed jeg indåndede den friske, styrkende luft, rev mig derpå løs, trods alles ivrige og overtalende bønner om at blive lidt endnu, og vendte tilbage til min patient.

Jeg havde ikke været borte i fem minutter, men han gjorde mig bitre bebrejdelser for min letsindighed og efterladenhed, Hans ven tog sig imidlertid af mig.

"Nej, nej, Huntingdon," sagde han, "De er for hård mod hende. Hun må have næring og søvn, og tid efter anden tage en mundfuld frisk luft, ellers kan hun ikke udholde det, det siger jeg Dem. Betragt hende, hun er allerede hentæret som en skygge."

"Hvad er hendes lidelser mod mine," sagde den arme syge. "Du misunder mig dog ikke disse opmærksomheder, Helen?"

"Nej, Arthur, hvis jeg blot virkelig kunne være dig til nogen nytte. Jeg ville ofre mit liv for at frelse dit."

"*Virkelig*? – Nej!"

"Med den største beredvillighed."

"Ah, det kommer af, at du holder dig for at være mere beredt til at dø."

Nu opstod en pinlig pause. Han var øjensynlig sunket hen i en mørk grublen, men mens jeg endnu overvejede, om jeg kunne sige ham noget, der kunne være ham til nytte, uden at forurolige ham, brød Hattersley, hvis tanker næsten var kommet på samme vej, tavsheden med de ord:

"Hør, Huntingdon, var jeg i Deres sted, ville jeg dog lade en præst komme – og for det tilfælde, at De ikke kan lide

præsten, kan De jo tage hans stedfortræder eller en anden."

"Nej, ingen af dem kan være mig til mindste nytte, når hun ikke kan det!" var svaret, og tårerne styrtede ud af hans øjne, idet han heftigt råbte:

"O, Helen, havde jeg hørt efter, hvad du sagde, ville det aldrig være kommet så vidt, og havde jeg fulgt dine råd – o Gud – hvor ganske anderledes ville alt da ikke have været!"

"Så følg dem nu, Arthur," sagte jeg og trykkede blidt hans hånd.

"Nu er det for sent!" svarede han bedrøvet.

Og nu fulgte en ny smertesparoksysme. Derpå begyndte han at fantasere og vi frygtede for at døden var nært forestående, men han fik et opiat, hans lidelser formindskede sig, han blev lidt efter lidt roligere og sank endelig hen i en slags slummer.

Fra det øjeblik har han været roligere. Nu har Hattersley forladt ham, efter at have ytret håb om at finde ham bedre, når han kommer igen i morgen.

"*Måske* bliver jeg endnu rask," svarede han. "Måske har dette været den afgørende krise. – Hvad mener du, Helen?"

Jeg ville ikke bedrøve ham og gav ham derfor et så meget som muligt opmuntrende svar, men anbefalede ham alligevel at forberede sig på den mulighed, der, som jeg i høj grad frygtede for, kun var alt for sikker. Han var imidlertid alt for opsat på at håbe.

Kort efter faldt han i en slags søvn – men nu stønnede han igen.

Der er indtrådt en forandring. Han kaldte pludselig på mig på en så sælsom, bevæget måde, at jeg frygtede for, han fantaserede – men det var ikke tilfældet.

"Det har været den afgørende krise, Helen," sagde han henrykt, "jeg havde en djævelsk smerte, men nu er den aldeles borte. For første gang efter faldet er jeg rolig igen – den er aldeles borte, ved Himlen!"

Og han greb min hånd og kyssede den i sin hjertens glæde, men da han fandt, at jeg ikke delte hans fryd, kastede han den hurtigt fra sig igen og forbandede min kulde og følelsesløshed. Hvad kunne jeg svare? Jeg knælede ved siden af ham, tog hans hånd, trykkede den kærligt til mine læber – for første gang efter vor skilsmisse – og sagde ham, så godt som mine tårer tillod det, at det ikke var derfor, jeg tav, men af frygt for, at dette pludselige ophør af hans smerter ikke var et så gunstigt symptom, som han troede.

Jeg sendte øjeblikkelig bud efter lægen. Vi venter ham nu med bekymring. Jeg skal underrette dig om, hvad han siger.

Endnu er han stadig fri for smerte – endnu er al følelse ligesom forsvundet der, hvor hans smerter var størst.

Min værste frygt har bekræftet sig – koldbranden er indtrådt. Lægen har sagt mig, at der ikke længere er noget håb. Ord er ikke i stand til at skildre hans angst, jeg kan ikke skrive mere.

Det følgende var af endnu smerteligere indhold.

Den syge nærmede sig hurtigt sin opløsning. Han befandt sig nær randen af den skrækkelige afgrund, som han frygtede for

at betragte, og fra hvilken ingen bønner eller tårer længere kunne frelse ham. Intet var i stand til at trøste ham. Hattersleys rå forsøg på at trøste ham var aldeles omsonst. Verden var intet for ham, livet med dets interesser, smålige sorger og forgængelige glæder var en grusom spot.

Talte man om den svundne tid, sagde han, at man plagede ham med unyttige samvittighedsnag. Hentydede man til fremtiden, formerede man kun hans pinsler, og når man tav, overlod man ham til hans egne bekymringer og frygt. Ofte talte han med en skrækkelig udførlighed om den skæbne, der ventede hans forgængelige hylster – den langsomme, tiltagende opløsning, der allerede foregik i hans legeme, ligklæderne, ligkisten, den mørke, ensomme grav og alle forrådnelsens rædsler.

> "Når jeg forsøger på," sagde hans bekymrede ægtefælle, "at vende hans tanker fra disse ting og fængsle dem til noget højere, bliver det heller ikke bedre."
>
> "Værre og bestandig værre!" stønner han. – "Hvis der virkelig gives et liv på den anden side af graven og en dom efter døden – hvorledes vil jeg da kunne træde den i møde?"
>
> Jeg kan ikke være ham til nogen nytte. Han vil hverken lade sig oplyse, trøste eller påminde ved, hvad jeg siger, og dog holder han sig med uafladelig hårdnakkethed, med en barnagtig fortvivlelse ved mig, som om jeg kunne frelse ham fra den skæbne, der venter ham. Jeg må blive hos ham dag og nat. Mens jeg nu skriver, holder han min venstre hånd. Således har han holdt den i flere timer, undertiden rolig og med sit blege ansigt vendt op til mig, undertiden

gribende min arm med heftighed, mens store sveddråber, ved tanken om hvad han ser eller tror at se for sig, perler på hans pande. Trækker jeg et øjeblik min hånd tilbage, ængster det ham.

"Bliv hos mig, Helen," sagde han, "tillad mig at holde dig sådan. Det er, som om der ikke kunne hændes mig noget ondt, så længe du er her – men døden vil komme, den kommer allerede – hurtigt – hurtigt! Og – o, hvis jeg kunne tro, at der ikke var noget liv efter dette."

"Forsøg ikke på at tro det, Arthur. Der vil komme glæde og herlighed, hvis du blot vil gøre dig umage for at opnå det."

"Hvorledes, for mig?" sagde han med noget, der lignede latter. "Bliver vi ikke dømt efter vore gerninger? Til hvilken nytte er en prøvelses-eksistens, når mennesket kan tilbringe, den som det vil, og derpå som den bedste komme i Himlen – når den værste synder kan få samme belønning som den frommeste kristen, blot ved at sige: Jeg angrer?"

"Men hvis du angrer *oprigtigt* –"

"Jeg *kan* ikke angre, jeg frygter kun."

"Du beklager kun den hensvundne tid for de følger, den har haft for dig."

"Således er det – med undtagelse af, at det gør mig ondt, at jeg har gjort dig fortræd, Helen, da du er så god mod mig."

"Tænk på Guds godhed og vær bekymret over, at du har fornærmet ham."

"Hvad er Gud? – Jeg kan hverken se eller høre ham – Gud er kun en idé."

"Gud er den uendelige visdom, magt og godhed – og *kærlighed*, men hvis denne ide er for uhyre for din menneskelige fatteevne, hvis din ånd taber sig i dens umålelige storhed, så vend dine tanker til den, der nedlod sig til at antage vor natur, der i sit forherligede, menneskelige legeme blev optaget til Himlen, hvor guddommens fylde stråler."

Men han rystede blot på hovedet og sukkede. Derpå greb han i et anfald af skrækkelig forfærdelse min hånd og min arm endnu fastere og holdt sig stønnende og jamrende fast ved den med den vilde, fortvivlede begærlighed, der piner mig så skrækkeligt, da jeg ved, at jeg ikke er i stand til at hjælpe ham. Jeg gør mit bedste for at berolige og trøste ham.

"Døden er så frygtelig!" råbte han, "at jeg ikke kan udholde den. Du ved ikke, Helen – du kan ikke forestille dig, hvorledes den er, da du ikke har den for dig – og når jeg er begravet, vil du vende tilbage til dine gamle sædvaner og være så lykkelig som nogen, og den hele verden vil blive lige så virksom og munter, som om jeg aldrig havde eksisteret, mens jeg –"

Han brast i tårer.

"Det behøver du ikke at tage dig nær," sagde jeg – "vi vil alle følge dig om kortere eller længere tid."

"Gud give, at jeg kunne tage dig med mig!" råbte han, "du skulle bede for mig."

"Intet menneske kan forløse sin broder, eller indgå en pagt med Gud for ham," svarede jeg. "Det har kostet mere at frelse deres sjæle – det har kostet en legemliggjort, i sig selv fuldkommen og fri for synd værende Guds blod, at befri os fra det ondes trældom. – Lad ham bede for dig."

Men det lader til, at jeg taler forgæves. Vel møder han ikke, som før, disse høje sandheder med et spottende smil, men alligevel kan han ikke tro på dem eller vil ikke begribe dem. Han kan ikke holde det ud længere, han lider forfærdeligt, og de, der plejer ham, ligeledes. Men jeg vil ikke plage dig med flere enkeltheder. Jeg har, som jeg tror, sagt nok for at overbevise dig om, at jeg har handlet rigtigt i at tage til ham.

Den arme, arme Helen! Hendes prøvelser må i sandhed være skrækkelige! Og jeg kunne ikke gøre noget for at formindske dem – ja, jeg syntes næsten, som om jeg selv ved mine hemmelige ønsker havde bragt dem over hende – og det forekom mig, hvad enten jeg betragtede hendes ægtefælles lidelser eller hendes egne, næsten at være som en Guds straf over mig, fordi jeg havde næret et sådant ønske. Den næste dag kom atter et brev, som ligeledes blev lagt i min hånd uden nogen bemærkning, og var af følgende indhold:

Den 5. december.

Nu er han død! Jeg sad hele natten hos ham, min hånd var knyttet fast i hans. Jeg lagde mærke til de forandringer, der fandt sted i hans ansigtstræk og lyttede til hans afbrudte åndedrag. Han havde været stille en lang tid, og jeg troede,

at han ikke ville tale mere. Endelig mumlede han sagte, men dog tydeligt:

"Bed for mig, Helen!"

"Jeg beder for dig – hver time, hvert minut, Arthur, men du må selv bede for dig."

Hans læber bevægede sig, men gav ingen lyd – derpå blev hans blik uroligt, og da jeg holdt de usammenhængende, halvsagte ord, som tid efter anden undslap ham, for bevidstløse, drog jeg blidt min hånd ud af hans og ville liste mig bort for at drage ånde, for jeg var ikke langt fra at falde i afmagt, men en konvulsivisk bevægelse med fingrene og et svagt hvisket: "Forlad mig ikke!" kaldte mig øjeblikkelig tilbage igen.

Jeg tog atter hans ånd og holdt den, indtil han ikke var mere – og derpå sank jeg i afmagt. Det var ikke kummer – det var udmattelsen, som jeg så længe med held havde bekæmpet.

O, Frederic, intet menneske kan forestille sig dette dødslejes legemlige og åndelige elendighed. Hvorledes kunne jeg udholde den tanke, at denne arme sjæl var faldet bort til evige kvaler? Det ville gøre mig vanvittig! Men Gud være lovet, jeg har håb – ikke alene af en ubestemt tillid til muligheden af, at død og tilgivelse dog endnu kunne være blevet ham til del, men tillige som en følge af den salige fortrøstning, at den vildfarende sjæl, gennem hvilken som helst rensende ild den så end må gå – hvilken skæbne, der end bliver den til del, dog ikke er fortabt, og at Gud, som ikke hader, hvad han har skabt, dog til sidst vil gøre ham salig.

Næste torsdag vil hans legeme blive nedsat i den mørke grav, som han frygtede så meget, men jeg må lade ligkisten lukke så snart som muligt. Hvis du vil overvære begravelsen, så kom, for jeg trænger til bistand.

Helen Huntingdon.

50. Tvivl og skuffet forventning

Da jeg læste dette, havde jeg ingen grund til at skjule min glæde og mit håb for Frederic Lawrence, for jeg havde intet at skamme mig over. Jeg glædede mig blot over, at hans søster endelig var blevet befriet for hendes sørgelige, anstrengende møje – håbede blot, at hun med tiden ville komme sig efter virkningerne af det og endnu komme til at tilbringe resten af sit liv i fred.

Jeg beklagede hendes ulykkelige ægtefælle – skønt jeg til fulde følte, at han selv havde pådraget sig sine lidelser, og alt for meget fortjente dem – jeg følte en dyb deltagelse for hendes egne lidelser og inderlig bekymring for følgerne af disse udmattende anstrengelser, denne frygtelige vågen, dette uafladelige skændige fangenskab hos et levende lig, for jeg er overbevist om, at hun ikke har skildret det halve af, hvad hun har lidt.

"De vil dog vel tage hen til hende, Lawrence?" spurgte jeg, da jeg leverede ham brevet tilbage.

"Ja, straks."

"Det er rigtigt. Jeg vil altså forlade Dem, for at De kan gøre Deres forberedelser til afrejsen."

"De er allerede gjort, mens De læste brevet og før De kom, og nu kører vognen netop frem for døren."

Jeg billigede aldeles den hurtighed, hvormed han havde fattet sig, bød ham en god morgen og fjernede mig. Da vi, idet vi skiltes fra hinanden, trykkede hinandens hænder, kastede han

mig et forskende blik, men hvad han end søgte i mit ansigt, fandt han dog ikke andet end den mest passende alvor, måske blandet med nogen strenghed, for at straffe det, der, som jeg troede, foregik i hans indre.

Havde jeg glemt mine egne anskuelser, min brændende kærlighed, mine hårdnakkede forhåbninger? Det syntes ligesom at være en forbrydelse nu igen at vende tilbage til dem, men jeg havde ikke glemt dem, og med en mørk bevidsthed i henseende til disse dunkle udsigter, disse bedrageriske forhåbninger og denne til intet førende tilbøjelighed, tænkte jeg imidlertid på disse ting, da jeg atter steg til hest og langsomt red hjem.

Mrs. Huntingdon var nu fri. Det var ikke længere nogen forbrydelse at tænke på hende – men tænkte hun nogen sinde på mig? –

Ikke nu – naturligvis, det var ikke til at vente, men ville hun gøre det, når dette slag var overstået? I al den tid hun korresponderede med sin broder – vor fælles ven, som hun kaldte ham – havde hun kun omtalt mig en eneste gang, og det var i den største nødvendighed. Allerede dette gav en stærk formodning om, at jeg allerede var glemt, og dog var dette ikke det værste. Hendes pligtfølelse havde måske kunnet bevæge hende til at tie. Hun havde måske kun *forsøgt* at glemme, men foruden dette havde jeg en mørk overbevisning om, at de frygtelige virkninger, hun havde set og erfaret, udsoningen med hendes ægtefælle, som hun en gang havde elsket, hans frygtelige lidelser og hans død, måtte have udslettet ethvert spor af hendes forbigående kærlighed til mig af hendes sjæl.

Hun kunne vel komme sig så meget efter disse rædsler, at hun fik sin tidligere sundhed, rolighed, ja selv munterhed tilbage – men hun ville aldrig mere nære den følelse, der nu vist nok måtte forekomme hende som en urimelig fantasi, en unyttig, bedragerisk drøm, i særdeleshed da der ingen var til stede, som erindrede hende om min eksistens, nu, da vi var så langt fra hinanden, og jeg ikke besad noget middel til at forsikre hende om min urokkelige trofasthed, for delikatessen forbød mig naturligvis, i det mindste i flere måneder, at besøge hende eller skrive til hende.

Og hvorledes kunne jeg formå hendes broder til at interessere sig for mig – hvorledes kunne jeg gennembryde hans sky tilbageholdenheds isskorpe? Måske han misbilligede min tilbøjelighed lige så meget nu som tidligere – måske betragtede han mig som alt for fattig – alt for ringe født – tit at ægte hans søster – ja, her var en anden skranke. Der var unægtelig en stor forskel mellem mrs. Huntingdon, Grassdales besidderindes, rang og omstændigheder, og kunstnerinden, forpagterinden af Wildfell Hall, mrs. Grahams, ja det var der, og verden – hendes venner – ja, måske hun selv kunne finde det dristigt, hvis jeg tilbød den første min hånd. – Denne frygt var dog noget, jeg kunne trodse, hvis jeg var overbevist om, at hun elskede mig – men hvorledes ellers?

Og desuden kunne hendes afdøde ægtefælle med sin sædvanlige egoisme have truffet sådanne bestemmelser i sit testamente, at hendes eventuelle formæling blev forhindret af det.

De ser altså, at jeg havde grund nok til fortvivlelse, hvis jeg ville overlade mig til den.

Men alligevel ventede jeg med ikke ringe utålmodighed mr. Lawrences tilbagekomst fra Grassdale – en utålmodighed, der tiltog i samme grad som hans fravær forlængede sig. Han blev en ti-tolv dage borte. Det var godt nok, at han blev hos sin søster, for at trøste og understøtte hende, men han havde skriftligt kunnet underrette mig om, hvorledes hun havde det – eller i det mindste ladet mig vide, hvornår han ville komme tilbage, for han måtte dog kunne vide, at sørgelige bekymringer for hende og for mine egne udsigter, bragte mig til at leve i den mest pinefulde uvished.

Da han kom tilbage, sagde han intet andet, end at hun, formedelst hendes uafladelige anstrengelser for den mands vel, der havde været hendes livs svøbe og som næsten havde taget hende med i graven, vat meget udmattet, såvel som dybt rystet og nedslået ved hans sørgelige endeligt og de omstændigheder, som ledsagede det, men han ytrede ikke et eneste ord, der angik mig – ingen hentydning til, at mit navn var kommet over hendes læber eller endog blot blevet udtalt i hendes nærværelse.

Rigtig nok havde jeg ikke gjort noget spørgsmål angående dette. Jeg kunne ikke formå mig til det, da jeg troede, at Lawrence var fuldkommen ugunstigt stemt for ideen om en forbindelse mellem hans søster og mig.

Jeg så, at han ventede at blive nøjere udspurgt om hans besøg og bemærkede med den fremspirende skinsyges og selvagtelses skarpsindighed – eller med hvilket navn jeg forresten vil kalde det – at han var noget bekymret for det og følte sig ikke mindre overrasket end fornøjet, da intet sådant skete.

Jeg blussede naturligvis af vrede, men stoltheden tvang mig til at undertrykke mine følelser og at vedligeholde en munter

pande – eller i det mindste en stoisk rolighed, så længe samtalen varede. Det var en lykke, at jeg gjorde dette, for da jeg roligere overvejede sagen, måtte jeg tilstå, at det ville have været i højeste grad ubetænksomt og upassende at fremkalde uenighed mellem ham og mig for det.

Fremdeles måtte jeg tilstå, at jeg i mit hjerte havde gjort ham uret, for i et hvert tilfælde kunne han ret godt lide mig, men vidste på samme tid, at en forbindelse mellem mrs. Huntingdon og mig ville være det, som verden kalder en mesalliance, og det lå ikke i hans natur at byde verden trods, især i et tilfælde som dette, for dens spottende latter eller dens slette mening måtte, når den var rettet mod hans søster, være ham langt frygteligere, end om den var rettet mod ham selv. Hvis han havde troet, at en forbindelse mellem os var nødvendig for begges lykke eller blot for den enes, eller havde vidst, hvor inderligt jeg elskede hende, ville han have handlet anderledes.

Men da han så mig så kold og rolig, ville han ikke for alt i verden forstyrre min filosofi, og hvor vel han afholdt sig fra enhver direkte modstand mod dette giftermål, ville han dog ikke gøre noget for at hidføre det, men hellere gribe det klogere parti, at stå os bi med at undertrykke vor kærlighed, end bestræbe sig for at befordre den.

"Han havde ret," vil De sige. Måske havde han det. I det mindste burde jeg ikke have varet så forbitret på ham, som jeg var, men den gang kunne jeg ikke betragte sagen i et så roligt lys, og efter en kort samtale om ligegyldige genstande, forlod jeg ham, plaget af såret stolthed og fornærmet venskab, overvældet af frygt for virkelig at være glemt, og med den

bevidsthed, at hun, som jeg elskede, var alene, at hun led på sundhed og sind, og at det var mig forbudt at trøste hende eller yde hende nogen hjælp – ja, at det endog var mig forment at forsikre hende om min deltagelse, for at lade en sådan meddelelse gå igennem mr. Lawrence var nu fuldkommen umulig.

Men hvad skulle jeg gøre? Jeg ville vente og se, om hun ville tage nogen notits af mig – hvilket hun naturligvis ikke ville gøre, undtagen ved et budskab, som hun venskabeligst betroede sin broder, men som han efter al sandsynlighed ikke ville besørge, og da – forfærdelige tanke – måtte hun antage mig for at være blevet kold og forandret, eftersom jeg ikke svarede hende – eller måske han allerede havde givet hende at forstå, at jeg havde ophørt at tænke på hende! Men jeg ville dog vente indtil de seks måneder efter vor skilsmisse var forbi – den udløb med slutningen af februar – og da ville jeg sende hende et brev, hvori jeg beskedent erindrede hende om hendes tidligere tilladelse at måtte skrive til hende efter denne tids forløb, og ytrede det håb, at turde benytte denne tilladelse til i det mindste at udtrykke min hjertelige deltagelse i hendes senere lidelser, min oprigtige højagtelse for hendes ædle handlemåde, mit håb om, at hendes sundhedstilstand nu måtte være fuldkommen genoprettet, og at det en gang måtte blive hende forundt at nyde, hvad hun så længe havde savnet, et fredeligt, lykkeligt livs velsignelser, som ingen fortjente i højere grad end hun – endvidere ville jeg skrive et par venlige erindringsord til min lille ven Arthur, der formodentlig ikke havde glemt mig, og måske ville jeg endnu tilføje nogle flere, der havde hentydning til svundne dage – til de herlige timer, jeg havde tilbragt i

hendes selskab, til min uforgængelige erindring derom, der var mit livs krydderi – og til håbet om, at hendes lidelser ikke havde aldeles forvist mig af hendes sjæl.

Såfremt hun ikke svarede mig herpå, ville jeg naturligvis ikke skrive oftere. Gjorde hun det – hvilket hun sikkert ville gøre enten på den ene eller den anden måde – da ville min fremtidige opførsel blive bestemt efter hendes svar.

Ti uger var en lang tid at tilbringe i en så pinlig uvished – men de ville også gå – og imidlertid ville jeg blive ved tid efter anden at besøge mr. Lawrence, om just ikke så hyppigt som tidligere, og fortsætte mine spørgsmål angående hans søster – om han i den senere tid havde hørt noget fra hende og hvorledes hun befandt sig – men intet videre.

Dette gjorde jeg, og de svar, jeg fik, var altid bogstavelig indskrænkede til spørgsmålet. Hun befandt sig ganske som sædvanlig – hun beklagede sig ikke, men tonen i hendes sidste brev vidnede om en stor sørgmodighed – hun sagde, at hun befandt sig bedre – og endelig – hun sagde, at hun befandt sig vel og beskæftigede sig meget flittigt med at opdrage sin søn, bestyre sin ægtefælles ejendom og ordne hans anliggender.

Han havde aldrig underrettet mig om, hvad der var blevet bestemt med hensyn til denne ejendom, eller om mr. Huntingdon havde gjort et testamente eller ikke, og jeg ville hellere dø, end gøre ham noget spørgsmål angående dette, for han ville måske have tydet mit ønske om at erfare dette, som havesyge. Nu tilbød han mig aldrig mere at vise mig sin søsters breve og jeg tilkendegav ikke det fjerneste ønske om at se dem.

Imidlertid nærmede februar sig, december var forbi, januar på slutningen – endnu et par uger, og da måtte sikkert

fortvivlelse eller fornyet håb gøre en ende på denne pinlige uvished.

Men desværre måtte hun på denne tid lide et andet slag ved sin onkels død. Han havde vel i og for sig været en gammel knark, uden synderlig værdi, men han havde dog altid vist hende mere kærlighed og godhed end nogen som helst anden skabning, og hun havde derfor altid betragtet ham som en fader.

Hun befandt sig hos ham, da han døde, og havde stået sin tante bi med at pleje ham i hans sidste sygdom. Hendes broder tog til Staningley for at overvåge begravelsen og fortalte mig efter sin tilbagekomst, at hun endnu stadig opholdt sig der, søgte at opmuntre hendes tante og sandsynlig ville blive der en tid.

Dette var en ubehagelig efterretning for mig, for så længe hun befandt sig der, kunne jeg ikke skrive til hende, da jeg ikke kendte adressen og ikke ville spørge ham om den. Men den ene uge gik efter den anden og hver gang jeg spurgte efter hende, befandt hun sig endnu i Staningley.

"Hvor *ligger* Staningley?" spurgte jeg endelig.

"I –shire," var det korte svar, og i måden, hvorpå det blev sagt, lå noget så koldt og tørt, at det afskrækkede mig fra at forlange et mere bestemt svar.

"Vil hun vende tilbage til Grassdale?" var mit næste spørgsmål.

"Det ved jeg ikke."

"Fordømt!" mumlede jeg,

"Hvorfor, Markham?" spurgte han med en mine fuld af uskyldig overraskelse.

Jeg nedlod mig imidlertid ikke til at svare på dette "hvorfor", men tilkastede ham kun et blik fuldt af tavs, gnaven foragt, ved hvilket han vendte sig bort og betragtede tæppet med et sagte, halvt eftertænksomt, halvt tilfreds smil. Derpå så han hurtigt op igen, begyndte at tale om andre genstande og søgte at indvikle mig i en munter, venskabelig samtale, men jeg var i alt for høj grad forbitret til at kunne tale meget med ham og fjernede mig snart.

De ser, at Lawrence og jeg ikke kunne komme synderlig godt ud af det med hinanden. Jeg tror, at vi begge var noget for pirrelige. Denne pirrelighed med hensyn til krænkelser, hvor ingen sådanne er tilsigtede, er noget meget ubehageligt, Halford. Nu er jeg ikke offer for sådanne, hvilket De kan bevidne. Jeg har lært at være roligere i mit indre, at være mere skånsom mod min næste, og kan nu le såvel ad Lawrence, som ad Dem.

Halvt tilfældigt, halvt af forsætlig efterladenhed fra min side – for jeg begyndte virkelig at hade ham – gik flere uger, før jeg så min ven igen. Da vi atter traf hinanden, var det *ham*, der søgte mig.

En smuk junimorgen kom han hen til mig på engen, da jeg begyndte min høhøst.

"Det er længe siden jeg så Dem, Markham," sagde han efter de første ord, vi vekslede. "Vil De aldrig mere komme til Woodford?"

"Jeg har en gang været der, men De var ikke hjemme."

"Det gjorde mig ondt, men det er jo allerede længe siden. Jeg håbede, at De ville komme igen og nu har jeg været hos Dem, og *De* var ikke hjemme – som sædvanlig, ellers ville jeg have den

fornøjelse at komme oftere – men denne gang var jeg bestemt på at ville tale med Dem, og derfor har jeg efterladt hesten ved vejen. Jeg står netop i begreb med at forlade Woodford i nogen tid og vil måske ikke have den fornøjelse at se Dem i et par måneder."

"Hvor tager De hen?"

"Først til Grassdale," sagde han med et halvt smil, som han gerne ville have undertrykt, hvis han havde været i stand til det.

"Til Grassdale! – Er hun da der?"

"Ja – men hun vil forlade det om et par dage og ledsage mrs. Maxwell til F–, for at nyde søluften der, og jeg vil tage med dem."

F– var dengang et stille, men anstændigt badested; nu er det betydelig mere frekventeret.

Det lod til at mr. Lawrence ventede, at jeg ville benytte denne omstændighed til at betro ham en slags meddelelse til hans søster, og jeg tror, at han ville have bragt den uden nogen særdeles indvending, hvis jeg blot havde været klog nok til at anmode ham om det, skønt han naturligvis ikke ville tilbyde sligt, såfremt jeg fandt det rigtigt ikke at ville forlange det. Men jeg kunne ikke overtale mig til at anmode ham om det. Først efter at han var borte indså jeg, hvilken herlig lejlighed jeg havde ladet gå bort og nu beklagede jeg rigtig nok inderligt min stupiditet og tåbelige stolthed, men det var for sent til at afhjælpe det onde.

Han kom først tilbage mod slutningen af august. Fra F– skrev han to eller tre gange til mig, men hans breve var i høj grad utilfredsstillende. De drejede sig om ubetydeligheder og almindelige ting, som jeg ikke brød mig om, eller var fyldt med

fantasier og refleksioner, der den gang syntes mig at være lige så uvelkomne – han omtalte næsten slet ikke sin søster, og sig selv kun lidt mere.

Da mr. Lawrence var kommet tilbage, var han lige så tilbageholdende med hensyn til genstanden for min bekymring, som nogen sinde før. Han fortalte mig, at hans søster havde haft betydelig gavn af hendes ophold i F–, at hendes søn var fuldkommen vel, og – desværre, at begge var taget tilbage til Staningley med mrs. Maxwell og ville blive der i omtrent en tre måneders tid. Men i stedet for at kede Dem med min ærgrelse, mine forventninger og skuffede forhåbninger, mine afvekslende stemninger af nedtrykkende kummer og fremspirende håb, mine forskellige beslutninger, snart at lade min kærlighed falde, snart at holde ud – snart at gøre et dristigt udfald og snart i stilhed afvente, hvad der ville komme – vil jeg beskæftige mig med at affærdige et par personer, som jeg har omtalt i løbet af denne fortælling og som jeg måske ikke senere vil komme til at tale om.

Noget før mr. Huntingdons død tog lady Lowborough med en anden elsker til kontinentet, hvor hun, efter en tid at have levet i ødselhed og udsvævelser, blev uenig med ham og tog fra ham. Hun fortsatte at glimre et stykke tid, men årene kom og pengene svandt, endelig sank hun hen i vanskeligheder og gæld, skændsel og armod, og døde til sidst, som jeg har hørt, forladt og alene i nød og usselhed.

Men dette var måske kun et rygte. Hun kan godt leve endnu, skønt jeg, hendes slægtninge og tidligere bekendte ikke ved noget om det. De har allerede i flere år ikke set hende og vil sikkert aldeles glemme hende, hvis de kan.

Efter denne anden forseelse anholdt hendes ægtefælle øjeblikkelig om skilsmisse, fik den og giftede sig snart efter.

Det var en lykke, at han gjorde det, for lord Lowborough var med sin mørke melankolske karakter ikke skabt for det ugifte liv. Hverken offentlige interesser, ærgerrige planer, virksom beskæftigelse, ja ikke en gang venskabets bånd – hvis han overhovedet havde haft venner, kunne erstatte ham manglen på huslig behagelighed og hengivenhed.

Han havde rigtignok en søn og af navn en datter, men hun erindrede ham kun alt for pinefuldt om hendes moder og den ulykkelige lille Annabella var en bestandig kilde til bitterhed for ham. Han havde tvunget sig til at behandle hende med faderlig godhed – han havde tvunget sig til ikke at hade hende, ja, måske endog til at føle en vis venlig tilbøjelighed for hende, og at besvare hendes uskyldige og umistænksomme kærlighed, men hans bitre selvbebrejdelser over den hemmelige uvilje, han nu og da undertiden ikke kunne undlade at føle mod det uskyldige væsen – den bestandige kamp for at undertrykke hans ædelmodige naturs onde indskydelser – for i grunden var den ædelmodig – blev vel anet af de, der kendte ham, men var forresten kun Gud og hans eget hjerte bekendt.

Den anden genstand for hans valg var langt forskellig fra den første. Mange undrede sig over hans smag, andre gjorde ham endog latterlig, men herved viste de deres dårskab i højere grad end han sin. Damen var så temmelig af hans alder – det vil sige mellem tredive og fyrre – hverken udmærket ved skønhed, rigdom eller noget som helst andet, så vidt jeg har bragt i erfaring, men ved ægte sund menneskeforstand, streng

redelighed, virksom fromhed, ædel menneskekærlighed og et fond af muntert lune.

Som De let kan tænke Dem, forbandt alle disse egenskaber sig til at gøre hende til en fortræffelig moder for børnene og til en uvurderlig ægtefælle for Hans Herlighed. Han, der havde sin sædvanlige ringeagt for sig selv, troede, at hun var alt for god for ham, og mens han undrede sig over Forsynets godhed, der havde skænket ham hende, og endog over sin kones smag, der havde foretrukket ham for alle andre mænd, gjorde han sit bedste for at gengælde den godhed, hun viste ham, hvilket også lykkedes ham i den grad, at hun var en af de lykkeligste og kærligste koner i England og, som jeg tror, er det endnu. Og alle, der nærer nogen tvivl om den ene eller den anden parts smag, kan takke Gud, hvis *deres* valg yder dem endog blot det halve af den ægte tilfredshed, eller gengælder deres tilbøjelighed halvt så vedvarende og oprigtigt, som disse to.

For så vidt De tager del i den lave skurk Grimsbys skæbne, da kan jeg blot meddele Dem, at han stedse blev værre, sank fra et lastens og slethedens trin til det andet, kun omgikkes med de værste medlemmer af sin klub og selskabets laveste bærme – rigtignok til lykke for den øvrige verden – og blev endelig dræbt i drukkenskab af en anden skurk, som han, efter hvad man sagde, havde bedraget i spil.

Hvad mr. Hattersley angår, glemte han aldrig ganske sin beslutning at rive sig løs fra sine selskabsbrødre og opføre sig som en mand og kristen, og Huntingdons, hans en gang så muntre kammerats, sidste sygdom og død havde gjort et så stærkt indtryk på ham, at han aldrig behøvede en anden lektion end denne. Han undveg stadens tillokkelser og vedblev at blive

på landet, fordybet i de sædvanlige beskæftigelser for en driftig, munter landadelsmand. Han passede sin ejendom og opdrættede heste og kornkvæg afvekslende med jagt og ridning, og underholdt sig af og til ved omgang med sine venner – bedre venner end hans tidligere – og med sin lykkelige lille kone og sin fortræffelige familie af kraftige sønner og blomstrende døtre.

Hans fader, bankieren, er død for nogle år siden og har efterladt ham alle sine rigdomme, så at han nu har fuldkomment spillerum til at tilfredsstille sine fremherskende tilbøjeligheder, og jeg behøver ikke at sige Dem, at Ralph Hattersley, Esq., er berømt i hele omegnen for sin herlige hesteavl.

51. En uventet begivenhed

Vi vil nu vende os til en vis stille, skydækket, kold eftermiddag i begyndelsen af december, hvor den første sne, der lå på de nøgne marker og frosne veje, eller i tykkere lag i de dybe vognspor og fodsporene af mennesker og heste, der var trykket ned i det nu forstenede dynd fra den forrige måneds regnskyl. Jeg kan meget godt erindre det endnu, for jeg befandt mig på hjemvejen fra præstegården og det med en ikke ringere person ved min side end miss Eliza Millward.

Jeg havde besøgt hendes fader – et offer jeg havde bragt høfligheden og som jeg kun havde gjort for at føje min moder, for huset var mig forhadt – ikke alene formedelst min modbydelighed for den en gang så fortryllende Eliza, men fordi jeg ikke endnu havde glemt den slette mening, som den gamle herre havde næret med hensyn til mrs. Huntingdon, for skønt han nu havde set sig nødsaget til at indrømme, at han havde fejlet meget i sin tidligere dom, påstod han dog endnu altid, at hun havde handlet højst urigtigt i at forlade sin gemal. Det var en krænkelse af hendes hellige pligter som ægtefælle og en trods mod Forsynet, idet hun rent ud sagt havde *udsat* sig for fristelsen. For kun legemlig mishandling – og det ikke i nogen ringe grad – kunne undskylde et sådant skridt, ja ikke en gang det, for i slige tilfælde måtte hun anholde om lovens beskyttelse. Imidlertid er det ikke om ham, jeg vil tale, men om hans datter Eliza.

Netop som jeg tog afsked med præsten, trådte hun ind i værelset, påklædt til en spadseretur.

"Jeg vil besøge Deres søster, mr. Markham," sagde hun, "og hvis De ikke har noget imod det, vil jeg ledsage Dem hjem. Jeg holder meget af selskab, når jeg går ud. Gør De ikke det samme?"

"Jo, når det et behageligt."

"Det forstår sig af sig selv," svarede den unge dame med et skælmsk smil.

Vi fulgtes altså ad.

"Tror De, at jeg vil finde Rose hjemme?" spurgte hun, da vi lukkede havedøren og vendte os mod Linden-Car.

"Jeg tror det."

"Jeg vil håbe det, for jeg har en lille nyhed at meddele, såfremt De ikke er kommet mig i forkøbet."

"Jeg?"

"Ja. – Ved De ikke, at mr. Lawrence er borte?"

Hun så begærligt op for at afvente mit svar.

"Er han borte?" spurgte jeg, og hendes ansigt opklaredes.

"O, i så fald har han ikke fortalt Dem noget om sin søster."

"Hvad er der med *hende*?" spurgte jeg, bange for at der kunne være sket hende noget slemt.

"O, mr. Markham, hvor De bliver rød!" råbte hun med en drillende latter. "Ha, ha! De har altså endnu ikke glemt hende! Men De kommer dog til at vænne Dem til det, det kan jeg sige Dem, for desværre – desværre – har hun bryllup næste torsdag."

"Nej, miss Eliza, det er ikke sandt."

"Vil De beskylde mig for usandhed, sir?"

"De er falsk underrettet."

"Virkelig? – Ved De det da bedre?"

"Jeg tror det."

"Hvorfor bliver De da så bleg?" spurgte hun, med et tilfreds smil over min bevægelse. "Er det måske af vrede over, at min ubetydelighed har fortalt en sådan usandhed? – Nå, jeg fortæller Dem historien, således som den er blevet mig fortalt. Jeg indestår ikke for sandheden af det, men på samme tid indser jeg ikke, hvilken grund Sarah kunne have til at narre mig, eller hendes hjemmelsmand til at narre hende. Og hun fortalte mig, at lakajen havde sagt, at mrs. Huntingdon skulle have bryllup næste torsdag og at mr. Lawrence var taget derhen. – Hun nævnte også brudgommene navn for mig, men jeg har glemt det. Måske kan De være mig behjælpelig med at komme på det. Er der ikke en, som lever i nærheden – eller hyppigt kommer i nabolaget, der længe har elsket hende – en mr. – min Gud – mr. –"

"Måske Hargrave?" spurgte jeg med et bittert smil.

"De har ret!" råbte hun, "det var navnet."

"Umuligt, miss Eliza!" råbte jeg i en tone, der fik hende til at fare sammen.

"Nå, nu ved De, hvad det er, man har fortalt mig," svarede hun, idet hun roligt så mig ind i ansigtet, og derpå udbrød hun i en lang, skærende latter, som jeg blev så forbitret over, at jeg næsten tabte fatningen.

"De må virkelig undskylde mig!" råbte hun, "jeg ved, at det er meget uopdragent, men – ha, ha, ha! – Har De selv villet ægte hende? – Milde Himmel, hvilken skade! Ha, ha, ha! – De vil da ikke falde i afmagt? – Skal jeg kalde på manden der? – Jacob!"

Men jeg standsede ordene på hendes læber, idet jeg greb hendes arm og, som jeg tror, knugede den heftigt, for hun fo'r sammen med et svagt skrig enten af smerte eller skræk, men det onde i hendes indre var endnu ikke besejret, hun fattede sig straks igen og fortsatte med fremhyklet beklagelse:

"Hvad kan jeg gøre for Dem – vil De have vand – brændevin? – Jeg tror, man vil kunne få noget der i værtshuset, hvis De vil tillade mig at løbe derhen."

"Hold inde med Deres snak!" råbte jeg strengt. Hun så et øjeblik på ny forvirret, næsten forskrækket ud. "De ved, at jeg hader slige løjer," fortsatte jeg.

"*Løjer*!" råbte hun, "jeg har ikke haft i sinde at spøge."

"De har i et hvert tilfælde leet, og jeg har ikke lyst til at lade mig le ud," svarede jeg med en heftig anstrengelse, for at kunne tale med behørig værdighed og fatning, såvel som sammenhængende og fornuftigt. "Da De er i et så godt humør, miss Eliza, vil De have selskab nok i Dem selv, og jeg lader Dem derfor afslutte Deres spadseretur alene, for jeg kommer netop til at tænke på, at jeg har forretninger et andet sted. Derfor, god aften."

Med disse ord forlod jeg hende og gik ind ad markerne til gennem den nærmeste åbning i gærdet. Fast bestemt på øjeblikkelig at udforske sandheden – eller snarere det falske i hendes historie, ilede jeg, så hurtigt mine ben formåede at bære mig, til Woodford – i begyndelsen ad en omvej, men derpå, så snart jeg var uden for min smukke tyrans synskreds, ilede jeg ligesom fuglen flyver, over agerland og brakmark, over stok og sten, over hække og grøfter, indtil jeg kom til den unge squires dør.

Først nu erkendte jeg den højde, min lidenskab havde nået, samt hvor stort mit håb havde været, som ikke selv under den dybeste forknyttelse var blevet kvalt, og som stadig havde holdt fast ved den tanke, at hun dog en gang ville blive min, eller, hvis dette ikke blev tilfældet, at dog i det mindste mindet om mig, den svage erindring om vort venskab og vor kærlighed, aldrig ville udslettes af hendes hjerte. Jeg var fast bestemt på, så snart jeg så mr. Lawrence, dristigt at spørge ham med hensyn til hans søster, og ikke at vente længere, men tilsidesætte den falske delikatesse og den dumme stolthed og straks lære min skæbne at kende.

"Er mr. Lawrence hjemme?" spurgte jeg ivrigt den tjener, der åbnede døren.

"Nej, sir, herren er taget bort i går," svarede han med et polisk ansigt.

"Taget bort, og hvorhen?"

"Til Grassdale, sir – har De ikke vidst det, sir? – Herren er meget tavs," sagde karlen med et enfoldigt grin. "Jeg tror, sir –"

Men jeg vendte mig om og forlod ham uden at afvente, hvad han tænkte. Jeg ville ikke blive stående og udsætte mine martrede lidelser for en sådan knægts insolente latter og uforskammede nysgerrighed.

Men – hvad var der nu at gøre? Var det muligt, at hun kunne opgive mig for dette menneske? – Jeg var ikke i stand til at tro det. Hun kunne forlade mig, men ikke hengive sig til ham! Nå, jeg måtte have sandheden at vide – jeg var ikke i stand til at skænke det daglige livs forretninger mindste opmærksomhed, så længe jeg blev sønderrevet af denne storm af tvivl og frygt, skinsyge og harme. Jeg ville tage en plads i morgendiligencen

fra L– – aftendiligencen var allerede afgået – og ile til Grassdale. Jeg måtte være der før vielsen.

Og hvorfor? – Fordi jeg havde den tanke, at jeg *måske* kunne forhindre det – og at hun og jeg, hvis jeg ikke gjorde det, ville komme til at fortryde det til vor dødsdag. Jeg kom til at tænke på, at nogen kunne have bagvasket mig hos hende, måske hendes egen broder – ja, uden tvivl havde hendes broder overtalt hende til at antage, at jeg var utro, og ved hendes naturlige indignation og hendes modløse ligegyldighed med hensyn til hendes fremtidige liv, kunne han listigt og grusomt have drevet hende til dette andet ægteskab for at berøve mig hende.

Hvis dette virkelig var tilfældet og hun først skulle opdage sin vildfarelse, efter at det var for sent at gøre den god igen – til hvilket liv fuldt af elendighed og anger ville hun såvel som jeg da ikke være fordømt, og hvilke samvittighedsnag ville ikke den tanke forårsage mig, at mine tåbelige skrupler havde været den eneste anledning til det. O, jeg måtte se hende – hun måtte erfare, at jeg var tro, selv om jeg skulle sige hende det ved kirkedøren.

Jeg ville måske blive holdt for en vanvittig eller uforskammet nar. Selv hun kunne føle sig krænket ved en sådan afbrydelse, eller i det mindste sige til mig, at det nu var for sent – men hvis jeg *kunne* frelse hende, hvis hun endnu var i stand til at blive *min* – det var en alt for henrykkende tanke.

Bevinget af dette håb og tilskyndet af denne frygt, ilede jeg hjem for at gøre mig i stand til rejsen i morgen. Jeg sagde til min moder, at nødvendige forretninger, som ikke tålte nogen opsættelse, men som jeg ikke kunne detaljere, tvang mig til at

tage til …, den sidste store stad, gennem hvilken jeg måtte rejse. Min dybe bekymring og alvorlige ængstelighed kunne ikke være skjult for hendes moderlige blik og jeg havde megen umage med at berolige hendes frygt for en ulykkelig hemmelighed.

Samme nat indtrådte et så heftigt snefog, der den følgende dag holdt hyrevognene således tilbage, at jeg næsten blev fortvivlet. Jeg rejste naturligvis hele natten, for det var onsdag, og den følgende morgen skulle vielsen finde sted, men natten var lang og mørk – sneen satte sig på hjulene og samlede sig under hestenes hove. Disse var yderst langsomme, kusken afskyeligt forsigtig og passagererne fordømt apatiske med hensyn til hurtigheden af vor rejse. I stedet for at yde mig bistand, når jeg skyndte på kusken, spilede de øjnene op og lo ad min utålmodighed. – En af dem forsøgte endog at ville drive spot med mig – med et eneste blik bragte jeg ham imidlertid til tavshed, hvilket holdt ham i ro hele den øvrige del af rejsen – men da jeg på den sidste station selv ville tage tøjlerne, modsatte de sig alle enstemmigt.

Det var lys dag, da vi kom til M– og holdt ved gæstgiverstedet. Jeg stod af og fordrede højt en ekstrapostchaise til Grassdale. Der var ingen at få – den eneste, som befandt sig i staden, var under reparation.

"Så en gig – en karre – hvad der er – kun hurtigt!"

Der var en gig, men ingen hest at få. Jeg lod sende bud i byen for at opspore en, men det varede så utåleligt længe, at jeg ikke kunne vente længere. Jeg troede, at mine egne fødder ville bringe mig hurtigere afsted, befalede dem at sende vognen efter mig, hvis den var færdig i løbet af en time og begav mig så hurtigt som muligt på vejen.

Afstanden var ikke så stor, men vejen var mig fremmed og jeg måtte hyppigt standse og spørge kuske og bønder om vejen, samt gå ind i hytter, for på denne kolde vintermorgen var kun få mennesker undervejs – undertiden måtte jeg endog banke de dovne mennesker op af deres senge, for hvor der var så lidt arbejde at udføre, og hvor der måske var så lidt føde og varme, ville de ikke forkorte deres søvn.

Men jeg havde ingen tid til at tænke på dem og ilede træt og fortvivlet videre.

Giggen indhentede mig ikke, det var godt, at jeg ikke havde ventet på den – men ærgerligt, at jeg havde været så tåbelig at vente så længe på den.

Endelig kom jeg dog i nærheden af Grassdale. Jeg nærmede mig den lille landsbykirke – men se! foran den holdt et tog af vogne. Der behøvedes hverken de hvide sløjfer, der dækkede tjenerne og hestene, eller de muntre stemmer af landsbyens lediggængere, der var forsamlede for at se til, for at underrette mig om, at en vielse fandt sted i kirken.

Jeg ilede til og spurgte med åndeløs hast, om det var længe siden højtideligheden var begyndt. De spærrede øjnene op og stirrede på mig, uden at tale. I min fortvivlelse trængte jeg mig forbi dem og var netop i begreb med at træde ind ad kirkegårdsporten, da en mængde pjaltede drenge, der som bier havde hængt ved vinduerne, pludselig faldt ned, styrtede hen til kirkedøren, og skreg i deres omegns hæslige dialekt noget, der betød:

"Det er forbi – de kommer ud."

Hvis Eliza Millward havde set mig, ville hun have været i højeste grad henrykt. Jeg måtte læne mig til muren for ikke at

synke om, og så spændt på kirkedøren for at kaste mit sidste blik på min sjæls glæde, mit første på den forhadte dødelige, der havde revet hende fra mit hjerte og, som jeg var overbevist om, havde fordømt hende til et liv fuldt af elendighed og håbløs kummer – for hvilken lykke kunne blive hende til del med ham?

Imidlertid ville jeg ikke forskrække hende ved min nærværelse, men jeg havde ikke kraft til at fjerne mig. – Brud og brudgom kom ud. Ham så jeg ikke, jeg havde kun øje for hende. Et langt slør tilhyllede halvt hendes yndige skikkelse, men skjulte den ikke. Jeg kunne se, at hendes øjne, mens hun holdt hovedet oprejst, var fæstede på jorden og at hals og ansigt var overgydt med en purpurrødme. Men alle hendes træk strålede af glæde, og gyldne lokker skinnede gennem de tågeagtigt hvide folder af hendes slør.

O himmel, det var ikke min Helen! Ved det første blik fo'r jeg sammen – men mine øjne var fordunklede af udmattelse og fortvivlelse – kunne jeg tro dem? – Ja – det er ikke hende! Det var en yngre, mindre udfoldet skønhed – rigtig nok elskværdig, men med langt mindre værdighed og sjælsdybde – uden den ubeskrivelige gratie, den sjælfulde og dog milde ynde, den usigelige magt til at fængsle og undertvinge hjertet – i det mindste mit hjerte. Jeg fæstede et blik på brudgommen – det var Frederic Lawrence! Jeg tørrede de kolde dråber, der løb ned over min pande, og trådte tilbage, idet han nærmede sig, men hans blik faldt på mig og han kendte mig straks, hvor forandret endog mit udseende måtte være.

"Er det Dem, Markham?" sagde han, noget forskrækket og forlegen over så pludselig at se mig og måske også ved mit vilde blik.

"Ja, Lawrence – er det Dem?" havde jeg den åndsnærværelse at svare.

Han smilede og rødmede, ligesom halvt stolt og halvt undselig over sin identitet, og havde han end grund til at være stolt af den smukke dame ved hans arm, havde han ikke mindre grund til at skamme sig over, at han så længe havde holdt sin lykke skjult.

"Tillader De, at jeg forestiller Dem min brud," sagde han, og bestræbte sig for at skjule sin forlegenhed ved et skin af sorgløs munterhed, – "Esther, dette er mr. Markham – min ven Markham, mrs. Lawrence, født miss Hargrave."

Jeg gjorde en kompliment for bruden og rystede heftigt brudgommens hånd.

"Hvorfor har De ikke fortalt mig noget?" sagde jeg i en bebrejdende tone, og anstillede mig, som om jeg nærede en uvilje imod ham, af hvilken der ikke fandtes mindste spor i mit hjerte – for jeg var henrykt over at være blevet skuffet på en så behagelig måde, og derfor, såvel som af undseelse over den lave uretfærdighed, som jeg, det følte jeg, havde tilføjet ham i mit hjerte – strømmede jeg over af hengivenhed for ham – han kunne muligt have skadet mig, men ikke i den udstrækning, jeg frygtede, og da jeg i de sidste fireogtyve timer havde hadet ham som en dæmon, var reaktionen efter denne følelse så stor, at jeg for øjeblikket kunne tilgive ham alle synder mod mig, og elske ham trods disse.

"Jeg har underrettet Dem om det," sagde han med en mine, som en overbevist forbryder, "har De ikke fået mit brev?"

"Hvilket brev?"

"Det, hvori jeg underrettede Dem om mit forestående giftermål."

"Jeg har ikke fået blot den fjerneste hentydning til et sådant."

"Så må det have krydset Dem på Deres vej. Det måtte være kommet til Dem tidligt i går morges. Jeg tilstår, at det var noget sent. Men hvad har bragt Dem herhen, når De ikke har fået nogen efterretning?"

Nu var det min tur til at blive forvirret, men den unge dame, som under vor korte, halvsagte samtale havde trippet med fødderne på sneen, kom mig til hjælp i rette tid, idet hun trykkede sin ledsagers arm og hviskede til ham, at han skulle invitere sin ven til at sætte sig ind i vognen og tage med dem, da det på ingen måde var behageligt at blive stående der blandt så mange tilskuere og oven i købet lade deres venner vente.

"Og hvor koldt det er," sagde han, idet han forfærdet betragtede hendes lette klædning og hurtigt løftede hende ind i vognen. "Vil De tage med, Markham? Vi rejser til Paris, men vi kan sætte Dem af over alt mellem her og Dover."

"Nej tak. Lev vel! Jeg behøver ikke at ønske Dem en behagelig rejse, men jeg venter senere at få en behørig undskyldning og en mængde breve."

Han rystede min hånd og skyndte sig at stige ind efter damen. Der var ingen tid til forklaringer eller mange ord. Vi havde allerede stået længe nok til at vække forundring hos landsbyens lediggængere og måske også til det ventende bryllupsselskabs ærgrelse, skønt alt naturligvis gik for sig på kortere tid, end jeg har behøvet til at fortælle eller De til at læse det.

Jeg blev stående ved siden af vognen og så, hvorledes min lykkelige ven kærligt omfavnede sin gemalinde, mens hun lod sin blussende kind hvile på hans skulder, og så ud som den personificerede kærlige og tillidsfulde salighed.

I den tid, der gik mellem at døren blev lukket og tjeneren steg op på bagsædet, slog hun sine smilende brune øjne op til hans ansigt og sagde spøgende:

"Jeg frygter for, at De vil anse mig for at være meget følelsesløs, Frederic. Jeg ved, at det er damernes skik at græde ved sådanne lejligheder, men jeg var ikke i stand til at presse en tåre frem, om det så havde gjaldt mit liv."

Han svarede kun med et kys, og trykkede hende endnu fastere til sit bryst.

"Men hvad er dette, Esther?" spurgte han, "nu græder De jo."

"O, det er intet – det er af den alt for store lykke – og ønsket om," hulkede hun, "at vor kære Helen var lige så lykkelig som vi."

"Gud velsigne Dem for dette ønske," svarede jeg, i det samme vognen kørte bort, "og Himlen give, at det ikke må være ganske forgæves."

Det forekom mig, som om en sky pludselig var faret over hendes ægtefælles ansigt, da hun talte. Hvad tænkte han? – Kunne han misunde sin kære søster og sin ven den lykke, han nu selv var i besiddelse af? I et sådant øjeblik var det umuligt! Den kontrast, som fandt sted mellem hendes skæbne og hans, måtte formørke hans lykke en tid lang.

Måske han også tænkte på mig, måske han beklagede den andel, han havde taget i at forhindre vor forbindelse, idet han havde undladt at hjælpe os, selv om han ikke havde intrigeret mod os, thi for denne beskyldning fritog jeg ham nu og

beklagede dybt min tidligere, uretfærdige mistanke. Men han havde gjort os uret. Jeg håbede og ventede, at han havde gjort det. Han havde ikke forsøgt på at standse vor kærligheds løb ved ligefrem at afdæmme kilderne, men han havde forholdt sig passiv og set til, hvorledes de to strømme løb gennem livets tørre vildnis, han havde vægret sig ved at bortrydde de hindringer, som adskilte dem, og han havde hemmeligt næret det håb, at de begge ville tabe sig i sandet, før de kunne forene sig til en.

Imidlertid var han skredet rolig frem i sine egne anliggender, måske havde hans hoved og hjerte været så opfyldt af hans smukke elskede, at han kun havde haft få tanker til overs for andre. Uden tvivl havde han gjort sit første bekendtskab med hende – i det mindste sit første fortrolige bekendtskab – under sit tremåneders ophold i F–, for nu kom jeg til at tænke på, at han en gang havde ytret noget om, at hans tante cg søster havde en ung veninde hos sig, og dette forklarer i det mindste det halve af hans tavshed med hensyn til alt, hvad der var foregået.

Nu indså jeg også, hvad der havde været grunden til adskillige ubetydeligheder, som tidligere havde gjort mig noget ængstelig. Til eksempel hans forskellige rejser fra Woodford, og længere eller kortere fraværelser, som han aldrig havde givet nogen tilstrækkelig oplysning om, og om hvilke han ikke havde villet lade sig udspørge.

Tjeneren havde fuldkommen ret, da han sagde, at hans herre var meget tavs. Men hvorfor denne forunderlige tilbageholdenhed mod mig? Til dels hidrørte dette formodentlig fra den mærkværdige idiosynkrasi, jeg tidligere har talt om, til dels måske også af hensyn til mine følelser, eller

af frygt for at forurolige min filosofi ved berørelsen af kærlighedens smittende tema.

52. Omvekslinger

Den langsomme gig havde endelig indhentet mig. Jeg steg op og sagde til manden, som bragte den, at han skulle køre til herregården Grassdale – jeg var alt for fordybet i mine egne tanker til selv at ville køre. Jeg måtte se mrs. Huntingdon – dette kunne nu ikke længere være upassende, da hun havde været enke i over et år – og af den ligegyldighed eller glæde, hun ville føle ved min uventede ankomst, kunne jeg snart bemærke, om hendes hjerte virkelig tilhørte mig. Men min kusk, et snaksomt, påtrængende menneske, havde ikke i sinde at overlade mig til mine tanker.

"Der kører de," sagde han, da kareterne kørte foran os, "I dag vil det gå lystigt til. – Kender De noget til familien, sir, eller er De fremmed på denne egn?"

"Jeg kender den kun af navn."

"Hm – den bedste af dem er dog borte – og jeg tror, at den gamle dame også vil tage bort for at begive sig et eller andet sted hen og leve af sin enkepension, når det hele er forbi og den unge – i det mindste den ny, for hun er ikke så meget ung – kommer til Grove."

"Er mr. Hargrave da gift?"

"Ja, sir, det har han allerede været i nogle måneder. Han ville en gang tidligere have giftet sig med en enke, men de kunne ikke blive enige om pengene. Hun havde en velfyldt pung og mr. Hargrave ville have alle pengene til sin rådighed, men hun ville ikke give slip på dem og altså blev de uenige. Den han nu har

ægtet, er ikke slet så rig og heller ikke så smuk – men hun havde endnu ikke været gift. Man siger, at hun er meget rig og har de fyrre eller endnu mere på bagen og derfor kan De tro, hun tænkte som så, at hvis hun ikke greb denne lejlighed, ville hun aldrig finde nogen anden. Hun tænkte sandsynligvis også, at en så smuk, ung mand fortjente at eje alt, hvad hun havde, og at for hendes skyld måtte han gerne tage det. Men jeg tør vædde på, at hun snart vil komme til at fortryde det. Man siger, at hun allerede begynder at indse, at han just ikke så egentlig er den nette, højmodige, høflige og kærlige herre, som hun antog ham for at være før deres bryllup – han begynder allerede ikke længere at bryde sig om hende – og at spille herre, siger man. Ja, hun vil finde ham endnu hårdere og mere ligegyldig end hun bryder sig om."

"De synes at kende ham godt," bemærkede jeg.

"Ja, sir, jeg har kendt ham fra han var en ganske ung herre, og han har altid været stolt og egensindig. Jeg har tjent der i flere år, men jeg kunne ikke længe udholde deres gerrighed – den gamle dame blev stadig værre og værre med hendes karrighed og spioneri, og jeg fandt det derfor rådeligt at søge mig et andet sted."

Og derpå fortalte han om sin nuværende plads som karl i gæstgivergården og hvor ualmindelig meget bedre han havde det her, såvel med hensyn til bekvemmelighed som også til friheden, end hvor han tidligere var, skønt den nye kondition var ringere i ydre respektabilitet, og gik derpå over til detaljer om husordenen i Grove og mrs. Hargraves og hendes søns karakter, hvilket jeg ikke brød mig om, da jeg var alt for beskæftiget med mine egne ængstelige forventninger; og

karakteren af den egn, vi kom igennem, i nogen tid havde vist utvetydige tegn på, at vi nærmede os en gentlemans gods.

"Er vi ikke snart ved huset?" afbrød jeg ham midt i hans ordstrøm.

"Jo, sir, der er parken."

Mit hjerte sank, da jeg fik øje på den herlige bygning i midten af dens udstrakte anlæg – i sin vinterdragt var parken nu lige så smuk, som den kunne være i sin sommerherlighed – den fremtrådte til sin største fordel i sin klædning af blændende hvidhed. De herlige træer med deres tungt bebyrdede grene skinnede hvidt mod den blygrå himmel, den brede vandflade sov i frossen ro, og aske- og piletræerne lod deres sneklædte grene hænge ud over den – kort sagt, alt viste et rigtig nok påfaldende og for en utynget ånd behageligt, men for mig aldeles ikke opmuntrende billede.

En trøst havde jeg imidlertid dog, nemlig den, at alt dette tilhørte den lille Arthur og under ingen omstændighed kunne blive hans moders ejendom. Men i hvilken stilling befandt hun sig?

Med en heftig anstrengelse betvang jeg min modbydelighed for at omtale hendes navn for min snaksomme kusk og spurgte ham, om den afdøde godsherre havde efterladt noget testamente og hvad der var bestemt med hensyn til formuen. Ja, han vidste det hele, og jeg erfarede snart, at hun i sin søns mindreårighed havde fuldkommen frihed med hensyn til godsets bestyrelse, og for øvrigt var i fuldkommen ubetinget besiddelse af sin egen formue (men jeg vidste, at hendes fader ikke havde givet hende meget) og den lille sum, der var blevet hende tilskrevet før brylluppet.

Før denne forklaring var til ende, holdt vi ved porten til parken. Nu skulle prøvelsen komme – hvis jeg traf hende der. Men ak – måske var hun endnu i Staningley – hendes broder havde jo ikke talt om det modsatte til mig. Jeg spurgte portneren, om mrs. Huntingdon var hjemme. – Nej, hun var hos hendes tante i –shire, men ville komme tilbage før jul. Hun plejede for det meste at opholde sig i Staningley og kun undertiden at komme tilbage til Grassdale, når godsets bestyrelse eller hendes forpagteres interesse gjorde hendes nærværelse nødvendig.

"Hvad hedder den nærmeste stad ved Staningley?" spurgte jeg.

Jeg fik den nødvendige oplysning.

"Nå, så giv mig tømmen, vi vil vende tilbage til M–. Jeg vil spise frokost der og så rejse med den første diligence til ... "

"De vil ikke komme dertil i dag, sir."

"Det gør intet, jeg vil heller ikke derhen i dag. Jeg vil først komme i morgen og tilbringe natten i et værtshus på vejen."

"I et værtshus, sir? – Bliv hellere i vort hotel, og rejs i morgen tidlig, når De har hvilet Dem. De kan da benytte hele dagen til Deres rejse."

"Hvorledes, og spilde tolv timer? – Gud bevare os!"

"De er måske *beslægtet* med mrs. Huntingdon?" spurgte han for at tilfredsstille sin nysgerrighed, når jeg ikke ville tilfredsstille hans vindesyge.

"Jeg har ikke den ære."

"Nuvel," svarede han, med et tvivlsomt sideblik på mine grå opstænkede benklæder og ubørstede duffelfrakke. "Men,"

tilføjede han opmuntrende, "mangen stor dame har endnu fattigere slægtninge end De, sir."

"Uden tvivl. Og mangen stor herre ville regne det for en særdeles ære, hvis han var beslægtet med den dame, De taler om."

Nu så han mig ind i ansigtet med et polisk smil.

"Måske vil De, sir –"

Jeg gættede, hvad der ville komme, og undertrykte den uforskammede formodning, idet jeg sagde:

"De vil vel være så god at forholde Dem rolig et øjeblik. Jeg har noget at beskæftige mig med."

"At beskæftige Dem med, sir?"

"Ja, i mine tanker, og vil derfor ikke lade mig forstyrre."

"Virkelig, sir?"

De vil kunne indse, at tilintetgørelsen af mine forhåbninger ikke havde bedrøvet mig *meget*, da jeg ellers ikke ville have været i stand til så roligt at tåle karlens uforskammethed. Jeg holdt det nemlig for bedre, at jeg ikke fik hende at se i dag, at jeg fik tid til at fatte mig til sammenkomsten, at forberede mig på en stor skuffelse efter den berusende glæde, som bortfjernelsen af mine bekymringer havde forårsaget, og forresten var jeg, efter at jeg havde rejst en dag og en nat uden afbrydelse og i største hast tilbagelagt en betydelig strækning til fods på en vej dækket med frisk faldet sne, ikke i den mest respektable tilstand.

I M– fik jeg lejlighed til, før diligencen kørte, at styrke mig med en god frokost, at vaske mig, såvel som at forbedre min klædedragt noget – og endelig, som en god søn, at sende et kort brev til min moder, for at forsikre hende, at jeg endnu

eksisterede og var frisk og sund, samt samtidig undskyldte, at jeg ikke kom til bestemt tid.

For den langsomme rejsemåde på den tid var det en lang strækning til Staningley, men jeg nægtede mig undervejs hverken de nødvendige forfriskninger eller nattero i et værtshus på vejen, da jeg hellere ville komme noget sent, end vise mig forstyrret, træt og udmattet for min elskede og hendes tante, der allerede ville blive forbavset nok ved at se mig.

Den følgende morgen styrkede jeg mig ikke alene med en så kraftig frokost, som mine bevægede følelser tillod mig at nyde, men anvendte endog noget mere tid og omhyggelighed på mit toilette, forsynede mig med frisk linned af min vadsæk, med vel børstede klæder, blanke støvler samt smukke ny handsker, og derpå fortsatte jeg min rejse.

Jeg havde endnu næsten to stationer for mig, men diligencen kom, som jeg erfarede, temmelig tæt forbi Staningley, og efter at have forlangt at blive sat af så nær derved som muligt, havde jeg ikke andet at gøre end at sidde med korslagte arme og tænke på de begivenheder, som forestod.

Det var en klar, kold morgen. Allerede det at sidde oven på vognens tag, at betragte det tilsneede landskab og den smukke, solklare himmel, at indånde den rene, forfriskende luft og at køre over den frosne sne, var i og for sig opmuntrende nok. Når man hertil føjer tanken om det mål, jeg nærmede mig og om den, jeg ventede at træffe der, kan man gøre sig en svag forestilling om min åndige tilstand – vel kun en svag – for mit hjerte var opfyldt af en usigelig henrykkelse, og min glæde steg næsten til vanvid, selv om jeg viseligt bestræbte mig for at nedstemme den ved tanken om den ubestridelige forskel

mellem Helens rang og min, ved alt, hvad hun havde gennemgået efter vor skilsmisse, ved hendes lange, uafbrudte tavshed, og frem for alt, ved hendes betænksomme, forsigtige tante, hvis råd hun uden tvivl ikke atter ville vise fra sig.

Disse hensyn bevirkede, at mit hjerte bankede af bekymring og at mit bryst hævede sig af utålmodighed, men de kunne hverken fordunkle hendes billede i min ånd, eller udslette den levende erindring om det, der var foregået mellem os og som vi havde følt. Ikke heller kunne de tilintetgøre forventningen af det, der skulle ske – kort sagt, jeg formåede ikke at forestille mig disse skrækbilleder som noget virkeligt.

Men mod enden af min rejse kom et par af mine medpassagerer mig venskabeligt til hjælp og nedstemte mig dybt nok.

"Det er en meget smuk egn," sagde en af dem, idet han pegede med sin paraply over de marker, dybe grøfter og smukke træer, der undertiden voksede ved randen, undertiden i midten af de indesluttede rum, "en meget smuk egn, når De ser den om sommeren eller foråret."

"Jeg," svarede den anden, en gammelagtig mand med en overkjole, der var knappet helt op i halsen og en bomuldsparaply mellem knæene. "Tilhører det ikke den gamle Maxwell?"

"Det har tilhørt ham, sir, men nu er han død, må De vide, og har efterladt sin niece alt."

"Alt?"

"Hver en strimmel jord – herresædet og alt – alt, hvad han ejede – med undtagelse af en ubetydelighed, til en erindring for hans nevø i –shire, og en rente for hans enke."

"Det er forunderligt, sir."

"Det er det, sir – og hun var ikke engang hans rigtige niece. Men han havde ingen nære slægtninge – kun en nevø, som han havde været uenig med – og denne her har altid været ham den kæreste. Desuden har hans kone rådet ham til det, siger man. Hun har bragt ham den største del af formuen og ønskede, at denne dame skulle få det."

"Hm, hun vil blive en god fangst for en eller anden."

"Det vil hun. Hun er enke, men endnu ganske ung og ualmindelig smuk – desuden med egen formue og kun et barn – der allerede har et smukt gods. Der er meget, der taler for hende! Skade, at vi ikke har nogen udsigt." Han stødte spøgende til mig og sin anden nabo med albuen. "Ha, ha, ha! Jeg har dog vel ikke fornærmet Dem, sir?" sagde han til mig, "O – jeg tror, at hun kun vil have en mand af stand, ser De, sir," fortsatte han, vendt til sin anden nabo, idet han pegede med paraplyen forbi mig, "der er hovedbygningen – en stor park, som De ser, – og hele skoven hører til – træ nok, og vildt i overflødighed. Holla – hvad er det?"

Dette udråb blev foranlediget ved at postkareten pludselig holdt stille ved porten til parken.

"Den herre, der ville til Staningley Hall?" råbte kusken, og jeg rejste mig, kastede min vadsæk ned og ville derpå ligeledes stige ned.

"Upasselig, sir?" spurgte min snaksomme nabo, idet han så mig ind i ansigtet.

Jeg tror, det var ganske hvidt.

"Nej. Vær så god, kusk!"

"Mange tak, sir!"

Kusken puttede sine drikkepenge til sig og kørte videre, mens jeg ikke gik op ad parken, men med korslagte arme og med blikket fæstet på jorden vandrede frem og tilbage udenfor porten.

En mængde billeder, tanker og indtryk steg op for min sjæl, men jeg følte intet andet tydeligt, end dette: – Min kærlighed havde været forgæves, mit håb var for evigt forsvundet – jeg måtte øjeblikkelig rejse bort igen og bandlyse enhver tanke om hende, som erindringen om en vild drøm.

Jeg ville gerne have opholdt mig i hele timer i nærheden af huset, i håb om i det mindste at kaste et fjernt blik på hende, før jeg gik, men det kunne ikke lade sig gøre – jeg turde ikke mere lade mig se af hende, for hvad andet end håbet om atter at oplive hendes kærlighed, for senere at få hendes hånd, kunne vel have ført mig her hen. Og formåede jeg at udholde tanken om, at hun kunne få mig i stand til at gøre et sådant forsøg – nemlig at ville støtte mig på det bekendtskab, hun tilfældigt havde gjort, den kærlighed, om De så vil, som hun havde vækket, eller som meget mere var blevet hende påtvunget mod hendes vilje, den gang hun var en ukendt flygtning, der måtte arbejde for sit livs underhold, og, som det syntes, hverken havde formue eller familieforbindelser – idet jeg nu, da hun igen var blevet indsat i den sfære, der tilkom hende, ville komme og forlange en andel i hendes velstand, da jeg dog aldrig ville have gjort hendes bekendtskab, hvis hun ikke netop havde manglet denne velstand? Og dette efter at vi for seksten måneder siden havde fjernet os fra hinanden og hun på den tid udtrykkelig havde forbudt mig at nære håb om nogen genforening i denne verden, og skønt hun fra dette øjeblik, lige

til det nuværende, ikke havde tilstillet mig en eneste linje eller nogen som helst mundtlig meddelelse.

Nej, allerede den blotte tanke var utålelig!

Og selv, hvis hun endnu nærede tilbøjelighed til mig – burde jeg da forstyrre hendes ro ved at sætte disse følelser i bevægelse, udsætte hende for kampen mellem pligt og tilbøjelighed, til hvilken side den sidste end ville lokke hende, eller den første bydende kalde hende, – om hun holdt det for sin pligt at trodse verdens ringeagt og dadel samt deres kummer og mishag, som hun elskede – for at udføre en romantisk ide om troskab og bestandighed mod mig, eller om hun fandt det rigtigere at ofre sine individuelle ønsker for hendes venners følelser, og hendes egen følelse for det kloge og passende? – Nej – det ville jeg ikke. Jeg ville øjeblikkelig gå min vej, og hun skulle aldrig erfare, at jeg havde nærmet mig hendes bolig, for selv om jeg opgav enhver tanke om at stræbe efter hendes hånd eller endog blot om at vinde en plads i hendes venskab og agtelse, skulle dog hverken hendes ro forstyrres ved min nærværelse eller hendes hjerte bedrøves ved synet af min troskab.

"Lev vel for evigt, elskede Helen! – Lev vel for evigt!" sagde jeg, og kunne dog ikke rive mig løs. Jeg gjorde nogle skridt og så atter tilbage. Jeg ville endnu for sidste gang betragte hendes hjem. Jeg ville, at i det mindste dets ydre form skulle blive lige så uudsletteligt indpræget i min sjæl, som billedet af hende selv, hende, jeg desværre ikke turde se igen – derpå fjernede jeg mig et kort stykke vej, blev igen stående, hensunket i dybe tanker, og støttede mig til et gammelt træ ved vejen.

53. Ende

Mens jeg stod aldeles hensunket i mine mørke drømme, kom en karet førende fra en ombøjning af vejen. Jeg så ikke efter den og ville, hvis den roligt var rullet forbi mig, slet ikke have vidst, at den havde været der, men en barnestemme fra det indre af den vækkede mig ved det udråb:

"Mama, mama! Der er mr. Markham!"

Jeg hørte ikke svaret, men snart hørtes den samme stemme igen.

"Det er virkelig ham – mama, se selv derhen."

Jeg slog ikke mine øjne op, men sandsynligvis så moderen derhen, for en klar, velklingende stemme, ved hvis lyd jeg fo'r sammen, råbte:

"O, tante, der er mr. Markham – Arthurs ven! – holdt, Richard."

I den tone, disse få ord og især det skælvende: "O tante!" blev udtalt, lå en så glad, om end undertrykt bevægelse, at jeg næsten blev berøvet min hele fatning. Vognen holdt øjeblikkelig, jeg så op og mine øjne faldt på en bleg, alvorlig, aldrende dame, der så ned på mig fra vinduet. Hun bukkede sig, jeg gjorde det samme, derpå trak hun hovedet tilbage, mens Arthur råbte til tjeneren, at han skulle lade ham komme ud, men før denne kunne komme ned fra sit sæde, blev en hånd tavs rakt ud af vognvinduet. Jeg kendte denne hånd, skønt en sort handske skjulte dens fine hvidhed og skønne proportioner, greb den hurtigt og trykkede den i min – for et øjeblik

brændende, men jeg betænkte mig straks igen og lod den falde. Den blev øjeblikkelig trukket tilbage.

"Er De kommet for at besøge os, eller er De her kun i forbigående?" sagde dens beherskerindes sagte stemme, mens hun, følte jeg, opmærksomt betragtede mit ansigt gennem det tætte, sorte slør, som i forening med mørket inde i kareten aldeles skjulte hende for mig.

"Jeg – jeg er kommet for at bese parken," stammede jeg.

"*Parken*!" gentog hun i en tone, det mere vidnede om misfornøjelse end overraskelse.

"Men vil De da ikke træde ind?"

"Hvis De ønsker det."

"Kan De tvivle?"

"Ja, ja, han må med ind!" råbte Arthur, og løb hen til mig fra den anden dør, hvorefter han greb min hånd mellem begge sine og rystede den hjerteligt.

"Kender De mig endnu, sir?" spurgte han.

"Ja, meget godt, hvor forandret du end er blevet, min lille ven," svarede jeg og betragtede den forholdsmæssigt store, ranke dreng, i hvis smukke, intelligente ansigtstræk, trods hans glædestrålende øjne og de fremtrængende gule lokker, der kunne ses under hans kasket, hans moders billede stod tydeligt præget.

"Er jeg ikke vokset godt?" sagde han og rettede sig i sin fulde højde.

"Vokset? – Hele tre tommer, på min ære."

"Jeg er også fyldt *syv* år," var det stolte svar, "om syv år til vil jeg næsten være lige så høj som De."

"Arthur," sagde hans moder, "bring mr. Markham ind. Kør til, Richard."

Der lå i hendes stemme et anstrøg af såvel sorg som kulde, men jeg vidste ikke, hvad jeg skulle tilskrive det. Kareten satte sig i bevægelse og kom foran os gennem porten. Min lille ledsager førte mig under muntre samtaler gennem parken. Da vi var kommet til hallens dør, blev jeg stående på trinnene og så mig om. Jeg ville vente, indtil jeg om muligt havde fået min fatning igen, eller i det mindste havde erindret mig selv om mine nyfattede beslutninger samt om de grundsætninger, hvorpå de støttede sig, og først efter at Arthur en tid lang havde trukket mig i kjolen og flere gange gentaget sin indbydelse, fulgte jeg ham endelig ind i det værelse, hvor damerne ventede os.

Da jeg trådte ind, betragtede Helen mig med et blidt, alvorligt forskende blik og erkyndigede sig høfligt om mrs. Markham og Rose. Jeg besvarede hendes spørgsmål med ærbødighed. Mrs. Maxwell bad mig at sidde, idet hun bemærkede, at det var noget koldt, men at hun håbede, jeg ikke havde rejst nogen lang vej denne morgen.

"Ikke fulde tyve mil," svarede jeg.

"Dog ikke til fods?"

"Nej, madame, med diligencen."

"Her er Rachel, sir," sagde Arthur, den eneste virkelig lykkelige blandt os, idet han henledte min opmærksomhed på dette agtværdige individ, der netop var trådt ind for at hente sin frues overtøj. Hun skænkede mig et næsten venskabeligt smil, en gunst, der i det mindste fordrede en høflig hilsen fra min side, som derfor også blev givet og besvaret.

Hun havde vist nok indset, hvor fejlagtig hendes tidligere dom om min karakter havde været.

Da Helen havde befriet sig for sin sorte hat, sit slør, den tunge vinterkåbe osv., lignede hun så ganske den tidligere Helen, at jeg ikke vidste, hvorledes jeg skulle udholde det. I særdeleshed glædede jeg mig over at se hendes skønne hår uformindsket og uden at dets glimrende yppighed blev skjult af noget.

"Min moder har lagt sin enkekappe til ære for onkels giftermål," bemærkede Arthur, der med den blanding af enfoldighed og skarp iagttagelsesevne, som er børn ejendommelig, læste i mit blik.

Moderen satte et alvorligt ansigt op, mrs. Maxwell rystede med hovedet.

"Og tante Maxwell vil altid beholde sin," fortsatte den ufortrødne dreng, men da han så, at han havde vækket sin tantes alvorlige mishag, gik han hen til hende, slyngede tavs sin arm om hendes hals, kyssede hendes kind og trak sig derpå tilbage til et af de store hjørnevinduer, hvor han roligt morede sig med sin hund, mens mrs. Maxwell alvorligt underholdt sig med mig om de interessante genstande: vejret, årstiden og vejen.

Jeg vovede ikke at betragte hende, men jeg følte, at hendes blik hvilede på mig og troede, efter et hurtigt, hemmeligt blik, at se at hendes ansigt blussede lidt, og at hendes fingre, der legede med hendes urkæde, havde den rastløse, skælvende urolighed, der vidner om en stor sindsbevægelse.

"Sig mig," sagde hun, og benyttede den første pause i underholdningsforsøget mellem hendes tante og mig, til

hurtigt og sagte, med øjnene hæftede på urkæden – for nu tillod jeg mig atter at se på hende – at sige: "Sig mig, hvorledes alle har det i Lindenhope? Er der ikke sket noget nyt siden min afrejse?"

"Jeg tror ikke."

"Er ingen døde – ingen indtrådt i ægtestanden?"

"Nej."

"Eller – eller lige ved at gifte sig? – Er ingen gamle bånd løst eller nye knyttet – ingen gamle venner glemt eller fortrængte?"

Hendes stemme blev ved disse sidste ord så sagte, at ingen, med undtagelse af mig, havde kunnet høre slutningen og hun vendte på samme tid sine øjne til mig med et så blidt, sørgmodigt smil og et blik fuldt af frygtsom, skønt ivrig interesse, at jeg, grebet af en ubeskrivelig bevægelse, rødmede stærkt.

"Jeg tror det ikke," svarede jeg, "bestemt ikke, hvis andre er lige så lidt forandrede som jeg."

Nu begyndte også hendes ansigt at blusse.

"Og De ville virkelig ikke besøge os?" råbte hun.

"Jeg frygtede at blive anset for påtrængende."

"At blive anset for påtrængende!" råbte hun med en utålmodig bevægelse, men som om hun pludselig erindrede sig sin tantes nærværelse, fattede hun sig og fortsatte, vendt til denne:

"Tænk Dem, tante, han er en fortrolig ven af min broder og har været en nøje bekendt af mig – i det mindste i nogle korte måneder – han har vist min søn megen hengivenhed, og nu, da han så mange, mange mil fra sit hjem kommer forbi vor bolig,

vil han ikke se herind, fordi han frygter for at synes påtrængende."

"Mr. Markham er for beskeden," bemærkede mrs. Maxwell.

"Snarere for ceremoniøs," sagde hendes niece, "for – nå, lige meget."

Hun vendte sig fra mig, satte sig ved bordet, trak en bog ved bindet hen til sig og begyndte adspredt at blade i den.

"Hvis jeg havde vidst," sagde jeg, "at jeg nød den ære at leve i Deres erindring som en nøje bekendt, ville jeg højst sandsynligt ikke have nægtet mig den glæde at besøge Dem, men jeg troede, at De havde glemt mig for længe siden."

"De bedømmer andre efter Dem selv," mumlede hun, uden at vende sine øjne fra bogen, men hun rødmede i det samme og vendte hurtigt et dusin blade på en gang.

Nu indtrådte en pause, som Arthur troede at kunne benytte til at forestille mig sin smukke, unge hønsehund og at vise, hvor meget den var vokset og hvorledes den havde uddannet sig, samt til at erkyndige sig om dens fader Sancho.

Mrs. Maxwell fjernede sig nu for at tage hat og kåbe af. Helen skød øjeblikkelig bogen til side, betragtede i nogle øjeblik tavs sin søn, hans ven og hans hund og sendte så den første ud af værelset, under det påskud, at han skulle vise mig sin nye bog. Barnet adlød hurtigt, men jeg blev ved at klappe hunden.

Havde det beroet på mig, ville tavsheden have kunnet vare til dens herre kom tilbage, men efter mindre end et halvt minuts forløb rejste Helen sig utålmodigt, indtog sin tidligere stilling på tæppet mellem mig og kaminkrogen og sagde eftertrykkeligt:

"Gilbert, hvad er der i vejen med Dem? – Hvorfor er De så forandret? – Jeg ved, at det er et meget indiskret spørgsmål," skyndte hun sig at tilføje, "måske et meget upassende – svar ikke, hvis De tror det samme, men jeg hader hemmeligheder og gåder."

"Jeg er ikke forandret, Helen. Uheldigvis er jeg endnu lige så lidenskabelig som nogen sinde før – jeg er ikke forandret, men omstændighederne er det."

"Hvilke omstændigheder? – Jeg beder Dem, sig mig det!"

Hendes kinder blegnede. Kunne det være af frygt for, at jeg så hurtigt kunne have svoret en anden troskab?

"Jeg skal straks sige Dem det," svarede jeg. "Jeg må tilstå, at jeg kom for at besøge Dem – ikke aldeles uden bekymring med hensyn til min påtrængenhed og frygt for, at jeg, hvis jeg kom, ville være lige så uvelkommen som uventet. Jeg vidste imidlertid ikke, at denne ejendom tilhørte Dem, før jeg erfarede det af en samtale mellem to af mine rejsekammerater på den sidste station, og nu indså jeg øjeblikkelig, hvor enfoldige de forhåbninger var, jeg havde næret, og hvor vanvittigt det var at beholde dem endog kun et øjeblik længere. Skønt jeg steg af ved Deres bolig, besluttede jeg dog ikke at betræde den. Jeg opholdt mig altså kun nogle minutter for at betragte huset, men var fast bestemt på at vende tilbage til M– uden at have set dets besidderinde."

"Og hvis min tante og jeg ikke netop var vendt tilbage fra vor spadseretur, ville jeg aldrig have set eller hørt noget fra Dem?"

"Jeg troede, det ville være det bedste for os begge ikke oftere at træffe sammen," svarede jeg så roligt jeg kunne, men da jeg følte, at jeg ikke var i stand til at tale med fast stemme, vovede

jeg ikke at tale ret højt, og da jeg frygtede for at min standhaftighed fuldstændig ville forlade mig, vogtede jeg mig samtidig for at se hende i ansigtet.

"Jeg frygtede, at en sammenkomst kun ville forstyrre Deres fred og gøre mig vanvittig," tilføjede jeg, "men nu er jeg glad over, at jeg har fundet lejlighed til at se Dem endnu en gang, og erfare, at De ikke har glemt mig, og samtidig til at forsikre Dem, at jeg aldrig vil glemme Dem."

En kort pause indtrådte. Mrs. Huntingdon forlod sin plads og gik hen i en vinduesfordybningen. Betragtede hun mine ytringer som en hentydning til, at kun beskedenheden forhindrede mig fra at bede om hendes hånd, og overvejede hun, hvorledes hun med den mindst mulige krænkelse af mine følelser kunne vise den tilbage? –

Før jeg kunne tale og befri hende for denne forlegenhed, afbrød hun selv tavsheden, idet hun pludselig vendte sig til mig og sagde:

"De havde allerede tidligere haft lejlighed til det, i det mindste til at forsikre mig om Deres venlige erindring og Dem om min, såfremt De havde skrevet."

"Jeg ville have gjort det, men jeg kendte ikke Deres adresse og ville ikke spørge Deres broder, fordi jeg troede, han ikke gerne så, at jeg skrev. – Dette ville imidlertid ikke have afskrækket mig et eneste øjeblik, hvis jeg blot havde kunnet tro, at De ventede at høre fra mig, eller endog blot henvendte en tanke til Deres ulykkelige ven, men – Deres tavshed bragte mig naturligvis på den tro, at jeg var glemt."

"Ventede De da, at *jeg* skulle skrive til Dem?"

"Nej, Helen – mrs. Huntingdon," sagde jeg, rødmende ved denne tanke, "aldeles ikke. Men hvis De havde sendt mig nogen efterretning gennem Deres broder eller tid efter anden spurgt om mig –"

"Jeg har ofte spurgt efter Dem. Jeg ville ikke gøre mere," fortsatte hun smilende, "så længe De indskrænkede Dem til et par høflige spørgsmål om mit befindende."

"Deres broder har aldrig sagt mig, at De har omtalt mit navn."

"Har De spurgt ham?"

"Nej, for jeg så, at han hverken ønskede at blive udspurgt angående Dem eller at give min hårdnakkede kærlighed ringeste opmuntring eller understøttelse."

Helen svarede ikke.

"Og han havde fuldkommen ret," tilføjede jeg, men hun blev ved at tie og så ud på den tilsneede græsplæne.

"O, jeg vil befri hende for min nærværelse," tænkte jeg, rejste mig øjeblikkelig og nærmede mig hende for at tage afsked – men det var stoltheden, som lå til grund for min heroiske beslutning, ellers havde jeg ikke kunnet fatte den.

"Vil De allerede gå?" sagde hun, idet hun tog min fremstrakte hånd, uden dog straks at slippe den igen.

"Hvorfor skulle jeg blive her længere?"

"Vent i det mindste til Arthur kommer."

Jeg adlød kun alt for gerne og trådte hen til den anden side af vinduet.

"De siger, at De ikke er forandret," sagde hun, "men De *er* det – og meget."

"Nej, mrs. Huntingdon, – jeg *burde* kun være det."

"Er De overbevist om, at De endnu nærer den samme tilbøjelighed for mig, som ved vort sidste møde?"

"Det er jeg, men det ville være urigtigt at tale om det nu."

"Det var urigtigt at tale om det *den gang*, Gilbert, men nu ville det ikke være det, undtagen hvis det ikke var sandhed."

Jeg var alt for bevæget til at kunne tale, men uden at vente på svar vendte hun sit strålende øje, sin purpurfarvede kind bort, åbnede vinduet og så ud, for at berolige sine bevægede følelser, eller søge at fatte sig – eller også blot for at plukke den smukke, halvt udsprungne julerose, der stod på en lille busk uden for vinduet og tittede frem af sneen, som hidtil uden tvivl havde beskyttet den for kulden og nu smeltede for solen.

Hun plukkede den imidlertid, førte den, efter blidt at have fjernet de skinnende krystaller, til sine læber, og sagde:

"Denne rose er ikke så duftende, som en sommerblomst, men den har overlevet storme, som ingen af dem kunne udholde. Den kolde vinterregn har været tilstrækkelig til at ernære den og den svage vintersol til at opvarme den. De rå vinde har hverken blegnet den eller brudt dens stængel og den skarpe frost har ikke bragt den til at visne. – Ser De, Gilbert, den er endnu lige så frisk og smuk, som en blomst kan være, og det trods den kolde sne endnu ligger på dens blade – vil De have den?"

Jeg strakte min hånd ud. Jeg vovede ikke at tale, for jeg frygtede for at blive overmandet af min bevægelse.

Hun lagde rosen i min flade hånd, men jeg lukkede næppe fingrene over den, så dybt blev jeg grebet ved tanken om, hvad hendes ord egentlig kunne have for en betydning og hvad jeg skulle gøre og sige – om jeg skulle give mit hjerte luft eller for

bestandig tæmme mine følelser. – Helen antog sandsynligvis denne tøven for ligegyldighed, eller vel endog modbydelighed for at modtage hendes gave, for pludseligt rev hun den ud af min hånd, kastede den ud på sneen, lukkede heftigt vinduet og trådte igen hen til kaminen.

"Helen, hvad skal dette betyde?" råbte jeg, ophidset af denne overraskende forandring i hendes væsen.

"De har ikke forstået min gave," svarede hun, "eller – hvad der er endnu værre, De har forsmået den. Det gør mig ondt, at jeg har givet Dem den. Men da jeg nu en gang havde begået en sådan fejl, bestod det eneste middel, jeg kunne finde, i at tage den igen."

"De har misforstået mig på en sørgelig måde," svarede jeg, og et minut efter havde jeg åbnet vinduet, var sprunget ud, havde taget blomsten op, bragt den ind og rakt hende den, idet jeg bad hende give mig den igen, for jeg ville for hendes skyld bevare den bestandig og skatte den højere end alt, hvad jeg ellers havde i hele verden.

"Og vil dette tilfredsstille Dem?" spurgte hun og tog rosen.

"Ja," svarede jeg.

"Nå, så modtag den."

Jeg trykkede den inderligt til mine læber, og gemte den ved mit bryst, hvilket mrs. Huntingdon så med et halvt sarkastisk smil.

"Nå, vil De stadig tage bort?" sagde hun.

"Jeg vil, hvis – hvis jeg skal."

"De *er* forandret!" sagde hun. "De er enten blevet meget stolt eller meget ligegyldig."

"Jeg er hverken det ene eller det andet, Helen – mrs. Huntingdon – det ville De se, hvis De kunne læse i mit hjerte!"

"De må være en af delene, om ikke begge. Og hvorfor mrs. Huntingdon? – hvorfor ikke Helen som tidligere?"

"Helen da – elskede Helen," mumlede jeg, for jeg befandt mig i en stormende hvirvel af kærlighed, håb, henrykkelse, tvivl og uvished.

"Den rose, jeg gav Dem, var et billede af mit hjerte," sagde hun. "Ville De tage det med Dem og lade mig blive her tilbage?"

"Ville De give mig Deres hånd, hvis jeg bad Dem om det?"

"Har jeg ikke sagt nok?" svarede hun med et fortryllende smil.

Jeg greb hendes hånd og ville trykke et brændende kys på den, men bekæmpede mig pludselig og sagde:

"Har De også overvejet følgerne?"

"Det har jeg næppe, ellers ville jeg ikke have tilbudt mig til en mand, der er for stolt til at tage mig, eller for ligegyldig til at lade sin tilbøjelighed overveje mine verdslige goder."

Hvilken dumrian jeg var! Jeg brændte efter at trykke hende i mine arme, men vovede ikke at tro på så megen glæde og betvang mig endnu så vidt, at jeg kunne sige:

"Men hvis De skulle fortryde det –"

"Da vil det være Deres egen skyld," svarede hun. "Jeg vil aldrig fortryde det, hvis De ikke skuffer mig bittert, men – hvis De ikke har tilstrækkelig tillid til at være overbevist, da lad mig gå."

"Min elskede engel – min eneste Helen!" råbte jeg nu, idet jeg lidenskabeligt kyssede den hånd, jeg endnu holdt i min, og slyngede min venstre arm om hende. "De skal aldrig komme til at fortryde det, for så vidt det står til mig. – Men har De også tænkt på Deres tante?"

Skælvende ventede jeg på svaret og i en instinktiv frygt for at tabe min nyfundne skat trykkede jeg hende til mit hjerte.

"Min tante må endnu ikke erfare det," sagde hun. "Hun ville holde det for et overilet, fantastisk skridt, da hun ikke er i stand til at forestille sig, hvor godt jeg kender Dem, men hun må selv lære Dem at kende cg elske Dem ... Nu må De forlade os og vende tilbage til foråret for at blive her i længere tid og gøre hendes nærmere bekendtskab. Jeg ved, at I begge vil komme til at holde af hinanden."

"Og da vil De blive min?" sagde jeg, og trykkede et kys på hendes læber, derpå endnu et og atter et, for jeg var nu blevet lige så dristig og lidenskabelig, som jeg tidligere havde været tvungen og tilbageholdende.

"Nej, næste år," svarede hun, idet hun blidt trak sig ud af min omfavnelse, men kærligt beholdt min hånd i sin.

"Næste år! O, Helen, så længe kan jeg ikke vente!"

"Hvor er da Deres så berømte troskab?"

"Jeg mener, at jeg ikke vil kunne udholde en så lang skilsmisses smerter."

"Det vil ikke være nogen skilsmisse! Vi vil dagligt skrive til hinanden. Min sjæl skal altid være hos Deres og De skal undertiden få mig at se med Deres legemlige øjne. Jeg vil ikke være en hyklerske og foregive, at jeg selv ønsker at vente så længe, men da jeg med hensyn til mit giftermål kun spørger mine følelser til råds, er det i det mindste rimeligt, at jeg ved bestemmelsen af tiden også tager hensyn til mine venner."

"Deres venner vil misbillige det."

"De vil ikke misbillige det ret meget, kære Gilbert," sagde hun, idet hun inderligt kyssede min hånd, "de kan ikke

misbillige det, når de først har lært Dem at kende, men kan de det, da var de ingen oprigtige venner og jeg ville i så fald ikke bryde mig om deres misfornøjelse. – Er De nu tilfreds?"

Med et smil fuldt af usigelig kærlighed så hun mig ind i ansigtet.

"Kan jeg vel andet, da jeg er i besiddelse af Deres kærlighed! For De elsker mig jo, Helen?" spurgte jeg, ikke fordi jeg tvivlede, men fordi jeg ønskede at høre det bekræftet af hende selv.

"Hvis De elskede mig så højt, som jeg elsker Dem, ville De ikke have været så nær ved at miste mig. – Disse skrupler af falsk delikatesse og falsk stolthed havde da ikke fået indpas hos Dem, De ville have indset, at selv den største verdslige forskel og ulighed i rang, fødsel og formue er intet i sammenligning med fuldkommen overensstemmelse i tanker, følelser og oprigtigt elskende hjerter og sjæle."

"Dette er alt for megen lykke," sagde jeg, og omfavnede hende atter, "Helen, jeg fortjener ikke, jeg vover ikke at tro på en så stor salighed, og jo længere jeg må vente, desto mere vil jeg frygte for, at der kan indtræffe noget, som kunne berøve mig den. – Tænk også på, at der kan ske tusinde ting på et år. Jeg ville den hele tid befinde mig i en lang feber fuld af urolig utålmodighed og bekymring. Og dertil kommer, at vinteren er en så sørgelig årstid."

"Det har jeg også tænkt på," svarede hun alvorligt, "jeg vil ikke holde bryllup om vinteren, og mindst i december," tilføjede hun gysende, for i denne måned havde det ulykkelige bryllup, som bandt hende til hendes tidligere ægtefælle, fundet sted, og ligeledes den frygtelige død, som befriede hende – "derfor sagde jeg sagde til næste forår."

"Det forestående forår?"

"Nej, nej – måske i næste efterår."

"Nå, så i sommeren?"

"I det højeste mod slutningen af sommeren, men det må De lade Dem nøje med."

I dette øjeblik kom Arthur ind i værelset – en god dreng, fordi han var blevet så længe borte.

"Moder, jeg kunne ikke finde bogen på nogen af de steder, hvor du sagde, jeg skulle søge den." – I moderens smil lå noget, der syntes at sige: "Mit kære barn, jeg vidste, at du ikke kunne det!" – "men endelig fandt Rachel den. – Ser De, mr. Markham – det er en naturhistorie med alle mulige fugle og dyr i, og beskrivelsen over dem er lige så smuk som billederne."

I det bedste humør satte jeg mig ned for at bese bogen og trak den lille knøs hen mellem mine knæ. Var han kommet et minut tidligere, ville jeg have modtaget ham mindre venligt, men nu klappede jeg kærligt hans lokker og kyssede hans pande. Han var jo min elskede Helens søn, som følge af det også min, og som sådan har jeg altid betragtet ham.

Det smukke barn er nu en fortræffelig ung mand. Han har opfyldt sin moders skønneste forhåbninger og lever i Grassdale med sin unge gemalinde, den en gang så muntre Helen Hattersley.

Jeg havde endnu ikke gennemset det halve af bogen, før mrs. Maxwell som for at indbyde mig til en lille forfriskning i det næste værelse. Denne dames tilbageholdne, fremmede væsen afkølede mig noget i begyndelsen, men jeg bestræbte mig for at stemme hende gunstigt, og, som jeg tror, ikke uden held, selv ved dette første, korte besøg, for da jeg talte muntert til hende,

blev hun lidt efter lidt venligere og hjerteligere, og da jeg tog afsted, sagde hun mig farvel med en fortrolig mine og ytrede håb om, snart igen at have den fornøjelse at se mig.

"Men De må ikke tage herfra, før De har set drivhuset, min tantes vinterhave," sagde Helen, da jeg med al den filosofi og selvbeherskelse, som jeg kunne opbyde, ville tage afsked med hende.

Jeg benyttede med glæde denne frist og fulgte hende ind i et stort, smukt, og for årstiden rigeligt med blomster forsynet drivhus, men for disse havde jeg naturligvis kun liden opmærksomhed. Min ledsagerinde havde imidlertid ikke bragt mig herhen for kærlige samtalers skyld.

"Min tante holder meget af blomster," bemærkede hun, "og elsker ligeledes Staningley særdeles højt. Jeg har ført Dem herhen, kære Gilbert, for at bede Dem om, at hun må blive her så længe hun lever – og hvis vi ikke kommer til at tage bopæl her, at jeg da ofte må komme her hen og være hos hende, for jeg frygter, at hun ikke gerne vil miste mig, og skønt hun af tilbøjelighed fører et meget stille og ærbart liv, bliver hun dog let sørgmodig, når man lader hende være for meget alene."

"Bedste Helen! – disponer, som De selv vil, over hvad der tilhører Dem. Det kunne ikke en gang i drømme falde mig ind at ønske, at Deres tante skulle tage herfra. Vi vil enten leve her eller hvilket som helst andet sted, hvor De og hun ønsker det, og De skal se hende så ofte De vil. Jeg ved, det vil gøre hende ondt at skilles fra Dem og er beredt til at vise hende enhver gengæld, der står i min magt. Jeg elsker hende for Deres skyld, og hendes lykke skal være mig lige så magtpåliggende, som min egen moders."

"Tak, kæreste Gilbert, det skal De have et kys for. Lev vel! Gilbert, lad mig nu gå, her er Arthur. Sæt ham ikke i forbavselse ved Deres galskaber."

Men det er på tide at ende min fortælling.

Enhver anden end De ville sige, at jeg allerede har gjort den for lang. Men for Deres skyld vil jeg endnu tilføje et par ord, da jeg ved, at De tager del i den gamle dames skæbne og ønsker fuldstændigt at kende hendes historie.

Jeg kom igen til foråret og bestræbte mig for, som Helen havde sagt, på bedste måde at vinde hende for mig. Hun modtog mig på det venskabeligste, da hun uden tvivl ved sin nieces meddelelser var forberedt på at tænke godt om mig. Jeg viste mig naturligvis fra den bedste side, og vi kom fortræffeligt ud af det. Da hun blev underrettet om mine ærgerrige ønsker, optog hun det mere fornuftigt, end jeg havde vovet at håbe. Den eneste bemærkning, jeg hørte af hende angående denne genstand, var følgende:

"Jeg erfarer, mr. Markham, at De vil berøve mig min niece? Nå, jeg håber, at Gud vil velsigne Deres forbindelse og endelig gøre min kære pige lykkelig. Hvis hun havde kunnet finde sig tilfreds med det ugifte liv, ville det, det må jeg tilstå, have været mig mere kært, men når hun atter vil indtræde i ægtestanden, kender jeg nu intet levende menneske af en for hende passende alder, som jeg hellere ønskede at betro hende til, end Dem, eller som, så vidt jeg kan vide det, bedre er i stand til at fatte hendes værd og gøre hende lykkelig."

Naturligvis glædede jeg mig inderligt over denne kompliment, og håbede at kunne vise hende, at hun ikke havde

taget fejl i sin dom over mig.

"Jeg har imidlertid en bøn til Dem," fortsatte hun. "Da jeg altid må betragte Staningley som mit hjem, ønsker jeg derfor, at De ligeledes vil gøre det til Deres, for Helen elsker dette sted og mig lige så meget, som jeg elsker hende. Til Grassdale knytter sig så mange pinefulde erindringer for hende, som hun ikke så let kan blive herre over, og jeg vil ikke være Dem til megen ulejlighed med mit selskab. Jeg er af en meget stille natur, mr. Markham, jeg vil blive i mine værelser, blot bekymre mig om mine egne anliggender og kun besøge Dem nu og da."

Naturligvis samtykkede jeg gerne i dette, og vi levede i den bedste forståelse med vor kære tante indtil hendes dødsdag, hvilken sørgelige begivenhed indtraf nogle år efter – ikke sørgelig for hende, for den indfandt sig roligt og hun glædede sig til at nå målet for sin livsvandring, men desto sørgeligere for de få venner, der elskede hende og de taknemmelige undergivne, som hun forlod.

Men nu kommer jeg igen til mine egne anliggender. Vi havde bryllup om sommeren på en herlig augustmorgen. Der behøvedes fulde otte måneder og Helens hele godhed og venlighed, for at overvinde min moders fordomme mod min brud og forsone hende med den idé, at jeg skulle forlade Linden-Car og leve langt borte fra hende og min øvrige familie.

Hun glædede sig imidlertid over sin søns lykke, som hun med stolthed antog at hidrøre fra hans egen fortjeneste og udmærkede evner.

Godset overdrog jeg til Fergus med bedre forhåbninger om et heldigt udfald, end jeg under lignende omstændigheder ville have haft nogle år tidligere, for han havde for kort siden

forelsket sig i præsten i L–'s ældste datter, en dame, hvis fortræffelige egenskaber havde vækket hans slumrende dyder og ansporet ham til de mærkværdigste anstrengelser, ikke alene med hensyn til at erhverve sig hendes kærlighed og agtelse samt et tilstrækkeligt udkomme, for at kunne gøre fordring på hendes hånd, men også for at gøre sig hende værdig i sine egne, så vel som i hendes forældres øjne, hvilket, som De allerede ved, også virkelig lykkedes.

Hvad mig angår, behøver jeg ikke at sige Dem, hvor lykkelig og kærlig jeg har levet med min Helen, og hvilken lykke vi endnu nyder ved de meget lovende, unge spirer, der er opvokset omkring os. Vi venter Deres og Roses komme, for tiden til Deres årlige besøg nærmer sig nu, den tid, på hvilken De må forlade Deres støvede, tilrøgede, larmende, travle, møjsommelige stad for at tilbringe nogen tid hos os i selskabelig tilbagetrukkethed og nyde den friske luft.

Indtil da, lev vel.

Staningley, 10. juni 1847.

Gilbert Markham.

Om "Fruen på Wildfell Hall"

Forfatter: Anne Brontë (1820–1849).
Org.udgave: *Acton Bell: The Tenant of Wildfell Hall.* T. C. Newby, London 1848.
Denne udgave baseret på: *Wildfell–Hall, af Acton Currer Bell.* Oversat af J. H. Halvorsen. J. H. Schubothe, København 1851.
Oversætter: Johan Henrik Halvorsen (1812–1890).
Redigeret af: Vivi N. Jensen.
Forside: Thomas Sully(1783–1872): *Mother and Son* (1840).

ISBN 978-87-7979-987-5
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-230-2 (Ølstykke 2012).

www.ebib1800.dk

